Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΝΟΜΙΚΟΝ ΠΡΟΧΕΙΡΟΝ ΜΙΧΑΗΛ ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

I **Πίναξ τῶν ἐν τοῖς τρισὶ βιβλίοις κεφαλαίων***

Α

αὐθεντῶν πέρι 12

ἀρχόντων πέρι 16

ἀποφάσεων πέρι ..... 35, ⟨715⟩

ἀποδείξεων πέρι 66

ἀπαιτήσεως πέρι α^{ης} καὶ β^{ας} προικὸς 123

ἀπολλουμένων πραγμάτων πέρι 315

ἀνθρώπων, καὶ ἀλόγων ζώων ζημιούντων πέρι 456

ἁλιείας πέρι 408

ἀγωγῶν ψευδεπιπλάστων πέρι 461

ἀφηλικων πέρι ..... 190, ⟨726⟩

ἀγορᾶς πέρι, καὶ πράσεως ..... 355, ⟨756⟩

ἀποδόσεως πραγμάτων πέρι ..... 376, ⟨720⟩

ἁρπαγῆς πέρι 464

ἀπελευθέρων πέρι 410

ἀπελατῶν πέρι 477

ἀπαιτήσεως κλοπιμαίων πέρι ..... ⟨483⟩

ἀγωγῶν μὴ δυναμένων κινηθῆναι πέρι 494

ἀρχιερέων πέρι 565

σ. II [[ἀφιερωμάτων πέρι]] 610

[[ἀφορισμοῦ παραλόγου πέρι]] 622

αἱρετῶν κριτῶν πέρι ..... 29, ⟨693⟩

αἰτίαι πῶς δύναται ὁ γονεὺς νὰ κάμῃ ἀπόκληρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ . 147

αἰτίαι δι' ἃς δύναται ὁ υἱὸς νὰ κάμῃ ἀπόκληρον τὸν πατέρα αὐτοῦ 148

αἰτίαι δι' ἃς διαζεύγνυται ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς 95

[[αἰτίαι δι' ἃς διαζεύγνυται ἡ γυνὴ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς]] 96

[[ἀζήμιος διάλυσις γάμου, καὶ ἐπιζήμιος]] 101

⟨αἰτίαι δι' ἃς πέμπονται εἰς διακατοχὴν ..... 295⟩

* Τὰ ἐντὸς ⟨ ⟩ σημειούμενα ἐλλείπουν ἐν τῷ χφ. Τὰ ἐντὸς [[ ]] διαγεγρ. ἐν τῷ χφ. Οἱ ἀριθμοὶ ἐμφαίνουν τὰς σελ. τοῦ χφ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀζήμιος διάλυσις μνηστείας ..... ⟨101⟩
ἀρρενομανίας πέρι 500
[[ἀρνηθέντος τὸν χριστὸν πέρι]] 648
[[ἀπολυτικῶν γραμμάτων πέρι ἱερέων μὴ λαμβανόντων]] ..... ⟨619⟩
ἀναργυρίας πέρι, ἤτοι ὅταν δώσῃ τινὰς ὁμολογίαν, καὶ δὲν λάβῃ ἄσπρα 283
ἀθεμιτογαμούντων πέρι 414
ἀσυδοσίας, καὶ ἀγγαρειῶν κοινῶν πέρι 349
ἀγωγὴ κατὰ τοῦ διορίσαντος τινὰ διὰ νὰ εἶναι προεστὼς εἰς πραγματείαν τινά, ἢ εἰς ἄλλο ἔργον 386
ἀνταλλαγῆς πέρι, ἤτοι δεϊσιοῦ 422
ἀπογραφῆς πέρι, ἤτοι ἀσεζάρες 352
⟨ἀποκαταστάσεως πέρι ..... 65⟩

σ. III

Β

⟨βίας δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς πέρι ..... 293⟩
βίας πέρι ..... ⟨459, 692⟩ 722
[[βλασφημούντων τὸν θεὸν πέρι]] 476
βάμματος πέρι 432
βου καὶ γου λογοθέτου πέρι 396
[[βαπτίσματος πέρι, καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ συγγενείας]] 661
βεκίλιδων πέρι, ἤτοι συνηγόρων ..... ⟨38, 711⟩
βιστιαρίας πέρι 342
[[βακάριδων πέρι, ἤτοι ἀγελάριδων]] 547

Γ

γάμων πέρι 92
[[γάμων ἔτι πέρι]] 656
[[γάμων ἀσυστάτων πέρι]] 658
[[γάμου λύσεως πέρι, ἀζημίου, καὶ ἐπιζημίου]] 101
γαμικῶν κερδῶν πέρι 125
γραμμάτων ψευδεπιπλάστων πέρι 461
γονέων πέρι, καὶ παίδων 390
γοητῶν πέρι 650
γάμων ἔτι πέρι 685

σ. IV

[[γονέων ἔτι πέρι, καὶ παίδων]] 664
[[γεωργῶν πέρι]] 539

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γυναικὸς ἐγκυμονούσης πέρι 204

Δ

δικαιοσύνης πέρι 7
δικαιοδοσίας πέρι ..... 54, ⟨697⟩
δικαστηρίων πέρι .....
δευτερογαμούντων πέρι 126
δωρεῶν μνηστείας πέρι 86
δωρεῶν μεταξὺ ἀνδρός, καὶ γυναικὸς πέρι 135
διαθήκης πέρι ..... 138, ⟨689⟩
διαθήκης ρηγνυμένης πέρι, καὶ μέμψεως αὐτῆς 146
δανείων πέρι ..... 247, ⟨717⟩
δόλου πέρι 398
δολιότητος εἰς ἐνέχυρα πέρι 277
δωρεῶν ἁπλῶς πέρι 209
δολιότητος πέρι παρὰ ἐπιτρόπων εἰς ὀρφανικὰ πράγματα ..... ⟨175⟩
δωρεῶν ἀμέτρων πέρι γιγνομένων εἰς παῖδας παρὰ τῶν γονέων ... 208•
διαιρέσεως κοινῶν πραγμάτων πέρι 307
δεσποτείας πέρι ἐκ διαφόρων τρόπων διὰ χρονίας νομῆς συνισταμένης, καὶ μὴ 367
σ.V δεσποτείας ἁπλῶς πέρι ..... ⟨367⟩
δούλου ὑποφθαρέντος πέρι [[ἢ καὶ κρυφθέντος ὑπό τινος]] 479
δηλητηρίων φαρμάκων πέρι ..... ⟨466⟩
[[διαγωγῆς ἀρχιερέων πέρι, ἱερομονάχων, καὶ μοναχῶν]] 583
δωρεῶν πέρι ἐπὶ ζωῆς γενομένων ..... ⟨209⟩
δωρεῶν πέρι μετὰ θάνατον γενομένων 220
δωρεῶν ἀναστροφῆς πέρι 215
διοικήσεως πραγμάτων πέρι 382
[[διαθήκης πέρι ἐπισκόπων, καὶ μοναχῶν]] 671
διδασκάλων πέρι 413
[[δανείου διαποντίου πέρι]] 558
δανειστῶν πέρι 279
δούλων φυγάδων πέρι, καὶ κατὰ τῶν κρυπτόντων αὐτοὺς 481
⟨δένδρων τμηθέντων πέρι ..... 546⟩
⟨διαθηκῶν ἔτι πέρι ..... 684β⟩
⟨δουλειῶν πέρι ..... 689, 756⟩

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

〈δούλου τιμῆς πέρι ..... 13〉

E

ἐκκλήτων πέρι ..... 42, 〈713〉
ἐξόδων προικὸς πέρι 120
ἐπιτρόπων εἰς ὀρφανὰ πέρι 175
ἐνεχύρων πέρι 265
ἐμπρησμοῦ πέρι 450
ἐγγύης πέρι 286
ἐξοφλήσεων πέρι 221
σ.VI ἐντολῶν πέρι 237
ἐπερωτήσεων πέρι ἐν δικαστηρίῳ γιγνομένων 244
ἐννοικίου πέρι 326
ἐξόδων πέρι, ὁποὺ πρέπει νὰ ζητοῦνται ὀπίσω, ἢ μὴ 373
ἐπιβουλῶν αὐθεντίας πέρι 436
ἐξετάσεων πέρι ..... 438, 〈764〉
[[ἐκκλησιῶν πέρι‖] 606
[[ἐπισκόπων πέρι, καὶ ἱερέων]] 616
[[ἐπιορκίας πέρι‖] ..... 〈629〉
[[ἐπικοίνων πραγμάτων πέρι διαιρέσεως]] 307
ἐμφυτεύσεως πέρι ..... 419, 〈755〉
ἐξωπροίκων πέρι 130
[[ἐμπρησμοῦ πέρι ἔτι]] 552
ἐπιδείξεως πραγμάτων πέρι, ἤτοι παραστάσεως 380

Z

ζημίας πέρι ..... 〈550〉
ζητιάνων πέρι 409
ζεράχιδων πέρι 478
[[ζημίας ζώων ἔτι πέρι]] 550
ζαχιρέδων πέρι 417
〈ζώων μάχης πὲρι ..... 549〉

σ.VII Θ

θεωρήτρων πέρι 134
θετῶν παιδίων πέρι 193

I

ἱεροσυλίας πέρι 448
ἰατρῶν πέρι 478

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

[[ἱερωμένων πέρι]] ..... ⟨616⟩
[[ἱερέων πέρι πῶς δεῖ διάγειν]] ..... ⟨583⟩
[[ἱερωμένων πέρι μὴ λαμβανόντων ἀπολυτικὰ γράμματα]] 619
[[ἰουδαίων πέρι]] 668
ἰατρῶν πέρι ..... ⟨413⟩

Κ

κανόνων νομικῶν πέρι, ἤτοι φετφάδων ..... 518, ⟨747⟩
[[κανόνων ἐκκλησιαστικῶν πέρι]] 673
κριτῶν πέρι 24
[[κριτῶν αἱρετῶν πέρι]] 29
[[κριτῶν ἀποφάσεων πέρι]] ..... ⟨35⟩
καλουμένων εἰς δικαστήριον πέρι ..... 61, ⟨706⟩
κωλυόντων τοὺς προσκαλουμένους εἰς δικαστήριον πέρι 64
σ.VIII κρίσεων πέρι ἀποφασισμένων, καὶ ἠρτημένων 78
κατηγοριῶν ἐγκληματικῶν πέρι 473
[[κλοπῆς πέρι]] 543
κλεπτῶν πέρι 445
κληρονομίας πέρι 157
[[κατζιβέλων φυγάδων πέρι]] 481
⟨κληρονομίας ἔτι πέρι 294
[[κρυπτόντων, κατζιβέλους φυγάδας, καὶ δούλους πέρι]] 481
κλοπιμαίου ἀπαιτήσεως πέρι 483
κλοπῆς πέρι γιγνομένης εἰς καπηλεῖον, ἢ εἰς χάνι 484
κουμερκιοῦ πέρι 432
καινοτομιῶν πέρι, ἤτοι νέων οἰκοδομῶν γιγνομένων ἐν δημοσίῳ τόπῳ, ἢ ἰδιωτικῷ 403
[[καθαιρέσεως πέρι]] 624
[[κατηγορίας πέρι κατὰ ἀρχιερέων, καὶ ἱερωμένων ..... ⟨583⟩
[[κανόνων συνοδικῶν διαφόρων ἔτι πέρι, καὶ νόμων]] ..... 674, ⟨753⟩
[[κλοπῆς πέρι ἔτι]] 629
⟨κλοπῆς πέρι ..... 684α⟩
⟨κωδικέλλων πέρι ..... 684c⟩
⟨κοττιστῶν ἤτοι κυβευτῶν πέρι ..... 684c⟩

Λ

[[λύσεως γάμου πέρι]] 95

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

[[λύσεως γάμου ἀζημίου πέρι, καὶ ἀζημίου]] 101
σ.IX [[λύσεως μνηστείας πέρι ἐπιζημίου, καὶ μὴ]] ..... ⟨101⟩
λεγάτων πέρι ..... 153, ⟨739, 767⟩
ληστῶν πέρι 447
λειψόνων πέρι διὰ νὰ μὴ ὑβρίζωνται ὑπὸ τῶν δανειστῶν 401
[[λαοπλάνων μοναχῶν πέρι]] 620
[[λύσεως γάμου ἔιι πέρι]] 653
⟨λογοθέτου πέρι ..... 396⟩

Μ

μαρτύρων πέρι 44
μουφλούζιδων πέρι 82
μνηστείας πέρι 86
μοσιῶν προικιμαίων πέρι ἐκποιήσεως πέρι 132
ματραπάζιδων πέρι 455
μάγων πέρι 466
μετρητῶν πέρι, ἤτοι χοταρνίκων 470
μοιχείας πέρι 490
[[μοναστηρίων οἰκοδομῆς πέρι..]] ..... 591, ⟨752⟩
[[μοναστηρίων πέρι καὶ ἱερῶν οἴκων]] 606
[[μοναστηριακῶν πραγμάτων πέρι]] 607
σ.X μαινομένων, καὶ ἀσώτων πέρι 388
[[μοναχῶν πέρι]] 583
[[μοιχείας ἔτι πέρι]] ..... 629, ⟨751⟩
[[μητρικῶν πραγμάτων πέρι]] ..... ⟨768⟩
μενζιλίων πέρι 412
μύλων πέρι 434
[[μετανοίας πέρι]] 638
μισθώσεως πέρι ..... 419, ⟨755⟩
⟨μουσιῶν πέρι ..... 684d⟩

Ν

νόμου πέρι καὶ συνηθείας 7
νηπίων ἐκτιθεμένων πέρι 503
[[νικατόρων πέρι]]. ..... ⟨326⟩
[[ναυαγίου πέρι, καὶ ἀποβολῆς τῶν φορτίων]] 557
νόμων διαφόρων πέρι ..... 507, ⟨744⟩

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νόμων γεωργικῶν πέρι 539
νόμων ναυτικῶν πέρι 553
[[ναυτικῶν ἐνοχῶν πέρι]] 556
⟨νόμων πολιτικῶν πέρι ..... XVIII⟩

Ο

ὅρκου πέρι ..... 73, ⟨754⟩
[[ὀρθοδοξίας πέρι]] 1
ὁρίων γῆς πέρι 433
[[οἰκοδομῆς μοναστηρίων, καὶ ἐκκλησιῶν πέρι]] ..... 591, ⟨752⟩
ὀρφανικῶν πραγμάτων πέρι 175
[[ὅρκου ἔτι πέρι ἐνδίκου πέρι]] 666
[[οἰκοδομῶν νέων πέρι καλὸν]] 405
ὀφθαλμῶν πέρι 505
ὀνομάτων σημασίας πέρι ..... 516, ⟨743, 757, 761⟩

Π

προικώων πραγμάτων πέρι, καὶ προνομίων αὐτῶν ..... 106, ⟨734⟩
πραγμάτων πέρι ἀφαιρεθέντων ὑπὸ τοῦ ἀνδρογύνου 104
παρακαταθήκης πέρι 226
πορνογενῶν πέρι 201
παλλακῶν πέρι 193
[[πραγμάτων ἐπικοίνων πέρι]] 307
[[πραγμάτων ἀπολλουμένων πέρι]] 315
[[πραγμάτων ἐκδικουμένων πέρι]] 317
[[προνομίων βιστιαρίας πέρι]] 342
πράσεως πέρι ..... ⟨355, 756⟩
[[πραγμάτων ἀποδόσεως πέρι]] ..... ⟨376⟩
πεκουλίου πέρι 730
[[πάκτων, καὶ συμφωνιῶν προικὸς πέρι]] 129
πατρώνων πέρι καὶ ἀπελευθέρων 410
προξενητικῶν πέρι 411
παρθενοφθορίας πέρι 496
πορνοβοσκῶν πέρι 501
πταισμάτων διαφόρων πέρι 510
[[πατριάρχου πέρι]] 563
[[προνομίων ἀρχιερέων πέρι]] 577

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

[[προνομίων ἀρχιεπισκόπων πέρι, καὶ ἐκκλησιῶν[] 600
[[πορνείας πέρι]] 629
[[παρθενοφθορίας ἔτι πέρι]] 649
[[πνευματικῶν πατέρων ἔτι]] 638
[[πάκτου πέρι]] ..... ⟨335⟩
προτιμήσεως πέρι 426
προικιμαίου ἀγροῦ, καὶ μοσίας ἐκποιήσεως πέρι 132
⟨προικὸς περὶ 689
⟨πουβλικῶν, ἤτοι δημοσίων κριτηρίων ὀνόματα πέρι ..... 690⟩
⟨πραγμάτων καταδίκων πέρι ..... 763⟩

P

[[ρηγνυμένης διαθήκης πέρι]] ..... ⟨146⟩
ραβασίων πέρι, ἤτοι ἀρζουχαλίων 21
ρουσφετιοῦ πέρι 486

Σ

[[συνηγόρων πέρι, ἤτοι βεκίλιδων]] ..... 38, ⟨711⟩
σ.XIII συμφωνιῶν πέρι προικὸς 129
συκοφαντῶν πέρι 468
σταυροῦ τιμίου πέρι 407
[[συνωμοσίας πέρι]] 637
[[σφαλμάτων διαφόρων πέρι]] 510
[[συνεισάκτων γυναικῶν πέρι]] 633
συνεισφορᾶς πραγμάτων πέρι 188
συντροφίας, καὶ συμφωνίας πέρι 297
[[συγγενείας πέρι τῆς ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος]] 661
[[συνηθείας πέρι]] 7
⟨συμφωνίας πέρι ..... 296⟩

T

τόκων πέρι 259
ταξιλδάριδων αὐθεντικῶν ἄσπρων πέρι 471
τυμβωρύχων πέρι 449
τυπτόντων πέρι 485
[[τέκνων πέρι]] 390
τεχνιτῶν πέρι 400
[[τυπτόντων ἔτι πέρι]] 646

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

[[τόκων ἔτι πέρι]] 651
[[τέκνων ἔτι πέρι]] 664
[[τριμοιρίας πέρι]] .....

σ.XIV Υ

ὑβριζόντων πέρι 488
ὑποβόλου πέρι 133
ὕβρεως πέρι 488
ὑδάτων πέρι 424
ὑποβολιμαίων παιδίων πέρι 202
[[ὕβρεως ἔτι πέρι]] 628

Φ

⟨φυλακῆς ὑπευθύνων πέρι ..... 293⟩
φυσικῶν παιδίων πέρι 193
φαλκιδίου πέρι ..... 155, ⟨738⟩
φόνων πέρι ἑκουσίων, καὶ ἀκουσίων 440
φυλακωμένων πέρι 452
φαρμακειῶν πέρι 466
φυλακῆς ἰδιωτικῆς πέρι 454
[[φόνων ἑκουσιων πέρι]] 648
[[φαρμακειῶν ἔτι πέρι]] 650
[[φυσικῶν παιδίων ἔτι]] .....
φάκτου καὶ ἀγνοίας πέρι ..... ⟨732⟩
⟨φόνων ζώων πέρι 546

Χ

χρήσεως πέρι 326
σ.XV χρήσεως καρπῶν πέρι, ἤτοι γεντικίου 335
χρεῶν πέρι ..... 247, ⟨717⟩
[[χειροτονίας πέρι ἀρχιερέων, καὶ ἱερέων]] 569
χρεωφειλετῶν κοὶ δανειστῶν πέρι 279
⟨χρονικῶν διαστημάτων πέρι ..... 559⟩

Ψ

[[ψήφων πέρι ἀρχιερέων, καὶ διακόνων]] 566
⌜[ψευδεπιπλάστων γραμμάτων πέρι, καὶ ἀγωγῶν]] 461
ψευδομαρτύρων πέρι .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

⟨ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄⟩

σ.XVII

⟨1⟩. Περὶ τῶν πολιτικῶν νόμων πόθεν ἔσχον τὴν ἀρχήν, καὶ ὅπως συνέστησαν.

Βλάσταρης.—Κατὰ τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα, καθ' ἣν ὄγδοον μετὰ τὸ ἑπτακοσιοστὸν καὶ τετρακισχιλιοστὸν ὁ κόσμος ἔννεεν ἔτος Ρωμύλος βασιλεύει τῆς Ρώμης, μεθ' ὃν ἕτεροι τὸν ἀριθμὸν ἐξ ἀλλήλους ἦσαν διαδεχόμενοι. Καὶ χρόνος αὐτοῖς τὰ τῆς βασιλείας ἐμέτρει τέταρτος καὶ τεσσαρακοστὸς πρὸς τοῖς διακοσίοις. Ὑπὸ βασιλείᾳ τοίνυν ἰθυνομένης τῆς πόλεως, ῥῆγες τὰ τῆς πολιτείας διῴκουν, δεύτερον μετά γε τὸν βασιλέα τὴν ἐξουσίαν ἀνῃρημένοι, καὶ τὸ ἐκείνοις δοκοῦν νόμου δύναμιν εἶχε τῇ πολιτείᾳ. Οὐδέπω γὰρ ἐν γράμμασι νόμος ἦν.

Κατὰ τὴν ὀγδόην δὲ ἑξηκοστὴν ὀλυμπιάδα εἰς δημοκρατίαν τῆς βασιλείας ἐμπεσούσης καὶ τῶν ῥηγῶν γενομένων ἐκ μέσου, τῆς δὲ τῶν ὑπάτων εἰσαχθείσης ἡγεμονίας, ὁ δῆμος ρωμαίων ἀορίστῳ τινὶ νόμῳ, ἢ συνηθείᾳ μᾶλλον εἰπεῖν ἐκέχρητο, ἀλλὰ πρὶν εἴκοσι χρόνους ἐξήκειν, ἄνδρας ὁ δῆμος ἐκλεξάμενοι δέκα, ὧν ἄρχων Ἄππιος Κλαύδιος, νόμους τούτοις ἐπιτετράφασι θεϊκούς. Οἱ δέ, συναγαγόντες τὰ σποράδην κείμενα ὥσπερεὶ νόμιμα τῆς Ρώμης ἔθη, ἐρανισάμενοί τε καὶ Ἀθήνηθεν οὐκ ὀλίγους τῶν ἑλληνικῶν νόμων, ὅσοι τε εἰς Σόλωνα τὴν ἀναφορὰν αὐχοῦσι, καὶ Δράκοντα, πρὸς δὲ καὶ ὅσους τὸν Λυκοῦργον λόγος ἐσχηκέναι πατέρα καὶ Μίνωνα καὶ τοὺς
σ.XVIII τοιούτους, /βίβλους ἐκ τούτων συντάσσουσι δυοκαίδεκα. Σόλων μὲν γὰρ καὶ
21 Λυκοῦργος παλαιὸς ἦν, τῷ γὰρ ἑξηκοστῷ καὶ πέμπτῳ ἔτει τῆς Ἰλίου ἁλώσεως

⟨1⟩ **3** Βλάσταρης - **51** πολιτεύονται: Προθεωρία Συντάγματος Μ. Βλαστάρη, ἐν Ράλλῃ - Ποτλῇ, VI 27 ἐπ., ἀποδιδομένη συγκεκομμένη ἢ παρηλλαγμένη.

⟨1⟩ **4** ἔννεν *P* || *μτ.* ἔτος *πρσθ.* (ἤτοι 808 π. Χ.) *Z* || **10** ἦν νόμος *Z* || **11** δημοκρατείαν *Z* || **12** ῥηγῶν *δρθ. ἐκ Συντ.*, ῥήγων *κώδδ.* || **19** Μίνῳα *Z* || **20** συντάττουσι *Z* || **21** *μτ.* τῷ *πρσθ.* δὲ *παρλπ.* γὰρ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐγνωρίζετο, λατίνων βασιλεύοντος Πρόκα Σιλουΐου. Σόλων δὲ τοῖς Ἀθηναίοις νόμους ἐτίθει τῇ ἕκτῃ καὶ τεσσαρακοστῇ ὀλυμπιάδι τοὺς τοῦ Δράκοντος περιελών, πλὴν φονικῶν. Ταῖς οὖν εἰρημένοις βίβλοις ὁ δῆμος ἐχρῆτο ἕως ὑπατείας ἤγετο καὶ δημοκρατίας, ὡς εἴρηται. Γαΐου δὲ τὴν ὑπατείαν τε καὶ δημοκρατίαν εἰς βασιλείαν αὖθις ἀμείψαντος καὶ τῆς πολιτείας ἐπιδιδούσης, αὐξάνεσθαι καὶ τὰς ὑποθέσεις συνέβαινε καὶ τὰς δίκας, ὡς καὶ ποικιλοτέρων καὶ καινοτέρων δεῖσθαι νόμων τὴν πολιτείαν. Ταύτῃ τοι καὶ ὁ σεβαστὸς Αὔγουστος ἐκεῖνος Καῖσαρ, ὃς μετὰ Γάϊον ἐβασίλευσεν, οὐχ ὅπως ὅσοις σοφίᾳ τῶν πολλῶν ἦσαν κρείττους, ἐφῆκε νομοθετεῖν, ἀλλά γε καὶ τοῖς τοῦ δήμου καὶ στρατηγοῖς καὶ ὅ,τι ἂν ἕκαστος εἴποι, παρὰ πᾶσιν ἐδοκιμάζετο. Καὶ εἰ τῶν χρησίμων ἔδοξε, τοῖς προλαβοῦσι τῶν νόμων εὐθὺς ἐνεγράφετο. Ταῦτα πάλιν ὁ πολὺ μετ᾽ Αὔγουστον ἄρξας Ἀδριανὸς ἀθροίσας εἰς ἕν, τὰ μὲν τῶν ἄλλων πάντων ἰδίαν ἐποιήσατο πραγματείαν ἐν βίβλοις θεωρουμένην πεντήκοντα, δίγεστα τούτοις, ἤτοι πανδέκτην, ὄνομα θέμενος,
σ.XIX ὡς ἐκ πολλῶν δηλαδὴ συλλεγέντα. Ἰδίᾳ δὲ /ὅσα οἱ βασιλεῖς διωρίσαντο ἐν βιβλίοις ἔγραψε δώδεκα, ἅπερ ὠνόμασε κώδικας, ἤτοι βασιλικὰς διατάξεις. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δυσχερὴς ἦν ἡ τῶν νόμων κατάληψις, πλάτος ἐχόντων τοῖς λογισμοῖς οὐχ ὁριζόμενον, καὶ μάλιστα διὰ τὸ τῶν κατὰ καιροὺς βασιλέων τὰ δοκοῦντα σφίσι προστιθέναι τοῖς κώδιξι. Ὅπερ τοῦτο πλῆθος τῶν νόμων ὁ περιώνυμος ἐν βασιλεῦσιν Ἰουστινιανὸς ὡς οἷόν τε ἐπέτεμε, τὰ τῷ καιρῷ καὶ τοῖς πράγμασι μόνον χρήσιμα ἐκλεξάμενος, καὶ διὰ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα προσέτι νεαρῶν ἀμείψας τινας τῶν παλαιῶν διαιάξεων συνέταξε, μὴ φθάσας δὲ εἰς πέρας ἀγαγεῖν καὶ τέλος ἐπιθεῖναι τῷ πονήματι αὐτοῦ τούτῳ διὰ τὸ θανάτῳ προκαταληφθῆναι, εἴασεν αὐτὸ ἀτελές. Καὶ τελευταῖος πάντων ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμος Λέων ὁ Σοφός, μίαν τὰ πάντα ποιησάμενος πραγματείαν, ἐν βιβλίοις ἑξήκοντα ὠργάνωσε, πᾶν ἐναντίον καὶ τὴν χρῆσιν οὐ παρεχόμενον ἐν τοῖς πράγμασιν ἀποκρίνας τε καὶ ὑπεξελὼν διὰ τὸ πολλὰ τῶν ἀρχαίων νομοθετημάτων παρευδοκιμηθῆναι τοῖς ὕστερον. Ὅστις καὶ οὗτος νεαρὰς διατάξεις εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἐξέδωκεν, ἐξ ὧν αἱ πλεῖσται σήμερον οὐ πολιτεύονται.

---

24 φονικῶν *δρθ. ἐκ Συντ.*, φοινικῶν *κώδδ.* || **25** δημοκρατείας *κώδδ.* || τε *παρλπ. Z* || **26** δημοκρατείαν *κώδδ.* || **30** ἐφεῖκε *κώδδ.* || **33** Ἀδρ. - *Z* || **37** βίβλοις *Z* || **41** *μτ.* ἐπέτεμε *πρσθ.* καὶ *διαγεγρ. P* || **43** συνέταξε *ὑπργεγρ. P, παρλπ. Z* || **44** *μτ.* τούτῳ *πρσθ.* εἴασεν *διαγεγρ. P* || **45** εἴασεν *P*, ἔδωσεν *Z* || **50** *μτ.* ἐξέδωκεν *πρσθ.* αἵτινες *διαγεγρ. P* || *μτ.* ὧν *πρσθ.* καὶ *παρλπ.* αἱ *Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

⟨2⟩. Περὶ ὀρθοδόξου πίστεως.

σ.1 Κατὰ χρέος ἄφευκτον ἐστοχάσθημεν πῶς πρέπει ὄχι μόνον τὸ περὶ τῶν πολιτικῶν νόμων σπούδασμα, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον προηγουμένως νὰ διατάξωμεν ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ὡς ἐν περιλήψει μικρᾷ τὰ ὅσα νόμιμα καὶ ἔθιμα τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἁγίας Ἐκκλησίας, καὶ ἑπομένως νὰ ἀποβάλλωμεν τά τε ἐναντία αὐτῇ καί τινας ὁμοῦ δόξας πεπλανημένας καὶ δεισιδσιμονίας ὁμοίας μὲ τὰς τῶν Ἑλλήνων, ὁποὺ βλέπομεν εἰς τοὺς θεοφρουρήτους τόπους τῆς Βλαχομπογδανίας πῶς παρατηροῦνται. Καὶ πρῶτον λέγομεν:

α΄.—Χριστιανὸς ἐστὶν ὁ πιστεύων εἶναι μίαν θεότητα ἐν ἴσῃ ἐξουσίᾳ Πατρός, Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος, ὁ δὲ παρὰ τὰ εἰρημένα δοξάζων ἐστὶν αἱρετικός. Ὅθεν ἅπας εὐσεβής, ὁποίας ἂν εἴη τάξεως καὶ βαθμοῦ, ὀφείλει νὰ πιστεύῃ καὶ νὰ ὁμολογῇ καρδίᾳ καὶ στόματι τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν σύμβολον τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν πίστεως, τὸ ὑπὸ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων εὐσεβοφρόνως ἐκδοθέν, τὸ ὁποῖον ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ ἀποστολικὴ καὶ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ὁμολογεῖ καὶ διδάσκει, χωρὶς ὅλως προσθήκης τινος, ἢ ἀφαιρέσεως ἢ μεταποιήσεως μέχρι καὶ κεραίας.

σ.2 β΄.—Εὐσεβοφρόνως νὰ ἀποδέχωνται ὅλοι τὰ ἑπτὰ θεῖα καὶ ἱερὰ τῆς ἐκκλησίας μυστήρια, ἤτοι τὸ ἅγιον βάπτισμα, τὸ ἅγιον μῦρον, τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, τὴν ἱερωσύνην, τὸν νόμιμον γάμον, τὴν μετάνοιαν καὶ τὸ εὐχέλαιον.

γ΄.—Νὰ στέργωνται ὑπὸ πάντων τῶν εὐσεβῶν μόνον αἱ ἑπτὰ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, αἵτινες ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὀρθῶν δογμάτων συνηθροίσθησαν καὶ διετυπώθησαν, συναποδεχόμενοι πάντες οἱ εὐσεβεῖς, οὓς ἐκεῖναι ἀποδέχονται, καὶ συναναθεματίζοντες καὶ συναποβάλλοντες οὓς ἐκεῖναι ἀναθεματίζουσι καὶ ἀποβάλλουσι, φυλάττοντες ἀπαραμειώτως τὰ ἐν αὐταῖς δογματισθέντα.

δ΄.—Μαζὶ δὲ μὲ τὰς ἑπτὰ οἰκουμενικὰς συνόδους νὰ στέργωνται καὶ αἱ τοπικαὶ σύνοδοι, αἱ ὁποῖαι καὶ αὐταὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς συναθροισθεῖσαι ἐπεκύρωσαν καὶ ἐπεβεβαίωσαν τὰ ὀρθὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα καὶ τὴν εὐαγγελικὴν πολιτείαν.

⟨2⟩ **α΄**: πρβλ. Β. 1.1.1., Βλάστ. πρόλογος ἐν τέλει (Ράλλη - Ποτλῆ, VI, 49)

⟨2⟩ **5** τοῦ *παρλπ. Z* || **8** Βλαχοπογδανίας *Z* || **11** εἴη *P*, εἶναι *Z* || **12** σύμβουλον *Z* || **14** *μτ.* Χριστοῦ *πρσθ.* ἐκκλησία ὁμολογεῖ *διαγεγρ. P* || **16** *κτθ.* κεραίας *πρσθ. δυσανγν. κ. διαγεγρ. στχ. P* || **22** τῶν δ. τῶν ὀρ. *Z* || **23** ἐτυπώθησαν *Z* || **27** δὲ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄.—Νὰ φυλάττωνται ὅλαι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ διατυπώσεις καθὼς παρελάβομεν καὶ καθὰ διετυπώθησαν καὶ ἐνεργοῦνται μέχρι τῆς σήμερον.

σ.3 ς΄.—Ἡ μυστικοτάτη τῆς ἱερᾶς λειτουργίας θυσία νὰ γίνεται/μὲ ἄρτον ἔνζυμον καὶ μὲ οἶνον σὺν ὕδατι ζέοντι, ἅτινα ὑπερφυῶς ὑπὸ τοῦ παναγίου πνεύματος μεταβάλλονται εἰς τίμιον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δι᾽ ἐπικλήσεως τοῦ ἱερέως, χωρὶς νὰ τελειοῦται τοῦτο μόνον μὲ τὰ κυριακὰ λόγια, καθὼς οἱ λατῖνοι κακῶς φρονοῦσι, καὶ μὲ ἄζυμον ἄρτον.

ζ΄—Νὰ μὴ δοξάζεται καθαρτήριον πῦρ, ἀλλὰ νὰ δοξάζεται, ὅτι αἱ τῶν ἁμαρτωλῶν ψυχαὶ εὑρίσκονται ἐν τόποις σκοτεινοῖς, καθὼς καὶ αἱ τῶν δικαίων καὶ ἁγίων ψυχαὶ εὑρίσκονται ἐν τόποις φωτεινοῖς, ἀγαλλιάσεώς τε καὶ ἀνέσεως, περιμένουσαι τὴν δευτέραν τοῦ Κυρίου παρουσίαν διὰ νὰ ἀπολαύσωσι τότε τὴν τελείαν μακαριότητα, τὴν ὁποίαν ἤδη αἱ ψυχαὶ αὐτῶν, ὡς εἴπομεν, ἐν μέρει ἀπολαμβάνουσι.

η΄.—Ὁ πάπας νὰ ἀποδέχεται ὡς μέλος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὅταν ὑπόκειται ταῖς συνόδοις καὶ συμφρονεῖ τὰ αὐτὰ μετὰ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν, καὶ ὄχι ὡς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας κεφαλὴ ὁ Χριστός.

θ΄.—Νὰ μὴ δεχόμεθα τὸν προορισμὸν τῶν καλβίνων, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς μήτε εἰς σωτηρίαν μήτε εἰς κόλασιν προορίζει τινά, ἀλλὰ πρόκεινται εἰς τὸ αὐτεξούσιον ἡμῶν καὶ αἱ ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι.

σ.4 ι΄.—Νὰ δεχόμεθα τοὺς ἁγίους καὶ νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς Θεὸν πρεσβεία των ἰσχύει.

Κατὰ πάντα δὲ τρόπον ἀποδοκιμάζομεν καὶ τὰς τοπικὰς πλάνας καὶ δεισιδαιμονίας καὶ δαιμονικὰς συνηθείας, ὁποὺ εἰς τοὺς δύο τόπους Βλαχομπογδανίας ἐπεκράτησαν νὰ γίνωνται.

α΄.—Ἀποδοκιμάζομεν τὴν ἑορτὴν ὁποὺ μετὰ τὸ Κυριώνυμον Πάσχα ἑορτάζουσιν ἕως εἰς πέντε ἑβδομάδας κάθε πέμπτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος. ὁμοίως καὶ τὴν ἑορτὴν ὁποὺ ἑορτάζουσιν ὁμοίως πάλιν τότε ἕως τρεῖς ἑβδομάδας κάθε τρίτην ἡμέραν, ὡσὰν ὁποὺ αὐταὶ αἱ ἑορταὶ τῶν δύο ἡμερῶν τούτων ὁμοιάζουσι μὲ τὰς καλάνδας, τὰ βότα καὶ βρουμάλια, τὰ ὁποῖα ἦσαν

53-97: πρβλ. Σύντ. 2, 448 ἐπ.

31-32 προελάβωμεν *Z* || **33** γίνηται *Z* || *κτθ. κειμ. πρσθ.δυσανγν. κ. διαγεγρ. στχ. P* || **34** εὔζυμον *Z* || **37** κυρακὰ *Z* || κακῶς *παρλπ. Z* || **38** δοξάζηται *Z* || **40** καὶ ἁγίων *παρλπ. Z* || **44** πάππας *Z* || ἀποδέχηται *Z* || **45** τοῖς *Z* || συμφωνεῖ *Z* || **53** *πρὸ* κατὰ *πρσθ.* ια΄ *Z* || *μτ. τὰς πρσθ.* πιστ. *διαγεγρ. P* || **55** ἐπεκράτησε *Z* || **56** ιβ΄ *Z* || **58** παρομοίως *Z* || **59** δύο *P*, τριῶν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἑορταὶ Ἑλλήνων καὶ ἐμποδίζονται ἀπὸ τὴν ἐν Τρούλλῳ ἕκτην σύνοδον εἰς τὸ ξβ^ον^ κεφάλαιον.

Σχόλιον. Καλάνδα ἦν ἡ ἀρχὴ τοῦ μηνός, βότα, ἑορτὴ εἰς τιμὴν τοῦ ψευδωνύμου Θεοῦ Πανὸς λεγομένου ἐφόρου τῶν προβάτων, βρουμάλια, ἑορτὴ εἰς τιμὴν τοῦ ψευδωνύμου θεοῦ Διονύσου τοῦ βρούμου ἐπιλεγομένου ἐφόρου τῆς μέθης. Αὐτὰς τὰς ἑορτὰς ἑώρταζον οἱ Ἕλληνες διὰ νὰ διάγωσιν ἐν εὐ-
σ. 5 θυμίᾳ καθ' ὅλον τὸν χρόνον μὲ παρόμοιον σκοπόν, καθὼς/οἱ βλάχοι ἤδη ἑορτάζουσιν αὐτάς.

β΄.—Νὰ μὴ γίνεται εἰς τὸ ἑξῆς ἡ παπαρούδα, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴν ὁ ρηθεὶς κανὼν φανερὰ ἐμποδίζει, ἀποφαινόμενος εἰς τὸ νὰ μὴ γίνεται δημόσιος χορὸς γυναικῶν.

γ΄.—Ἀποφαινόμεθα εἰς τὸ νὰ μὴν ἑορτάζωνται πλέον τὰ ρουσάλια, ὡσὰν ὁποὺ καὶ αὐτὰ εἶναι ἑλληνικαὶ ἑορταὶ μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα προφερόμεναι καὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ἅτινα καὶ ταῦτα ὁ κανὼν ἐμποδίζει.

δ΄.—Μήτε οἱ μποριτζάνοι νὰ φαίνωνται χορεύοντες, μήτε ἡ δραγάϊκα, ὡσὰν ὁποὺ ὁ αὐτὸς κανὼν τὸ ἐμποδίζει καὶ τοῦτο, ἐλέγχοντας φανερώτατα εἰς τὸ νὰ μὴν ἐνδύωνται δηλαδὴ οἱ ἄνδρες γυναικεῖα φορέματα καὶ τὸ ἀνάπαλιν.

ε΄.—Ὁμοίως νὰ λείψῃ καὶ ἡ μπρεζάϊα, ἡ ἑτερομορφουμένη δηλαδὴ διὰ προσωπείων, ἐπειδὴ δὲν διαφέρει ἀπὸ ἐκείνους ὁποὺ ἡ Σύνοδος ἐμποδίζει νὰ ἐπενδύωνται προσωπεῖα κωμικὰ ἢ τραγικά.

ς΄.—Μήτε κιότε νὰ κάμνουν ὅταν βάλλουν τὸ κρασὶ εἰς τὰ βουτζιά, ὡσὰν ὁποὺ εἶναι τὸ κάγχασμα ὁποὺ παρομοίως ἔκαμαν οἱ Ἕλληνες ὅταν
σ. 6 ἔχεον τὸν οἶνον εἰς/τὰ πυθάρια, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἐμποδίζεται.

ζ΄.—Μήτε νὰ ἀνάπτουν φωτιαῖς ἀφ' ἑσπέρας τῆς Μεγάλης Πέμπτης, φρενοβλαβῶς ἀπατώμενοι, ὅτι ἔρχονται οἱ νεκροὶ καὶ θερμαίνονται, μήτε νὰ βάλλουν εἰς τὰ μνήματα βρώματα, πιστεύοντες ὅτι ἀνίστανται οἱ νεκροὶ καὶ τρώγουσιν, ὅτι καὶ τοῦτο εἶναι ἑλληνικόν, παρόμοιον μὲ ἐκεῖνο τὸ μελίκρατον, ὁποὺ οἱ Ἕλληνες ἔχυνον εἰς τὰ μνήματα τῶν νεκρῶν αὐτῶν.

Ὅποιος λοιπὸν τολμήσει εἰς τὸ ἑξῆς νὰ φυλάξῃ ἀπὸ αὐτὰς τὰς αἱρέσεις καὶ δεισιδαιμονίας, γυνὴ μὲν οὖσα, νὰ ἐγκλεισθῇ εἰς τὴν σκήτην ἀφ' οὗ τὴν

---

64 Πανὸς - **65** θεοῦ *παρλπ. Z* || **66** ἑόρταζον *Z* || **69** ιγ΄ *Z* || **70** γίνηται *Z* || **72** ιδ΄ *Z* || Ἀποφαινόμεθα - τὸ *παρλπ. Z* || **75** ιε΄ *Z* || **76** ἐλέγχωντας *P* || **79** ις΄ *Z* || **81** ἐπενδύωνται *δρθ. ἐκ Z*, ὑπενδ - *P* || **82** ιζ΄ *Z* || *μτ.* νὰ *πρσθ.* μὴν *Z* || τὰ κρασιὰ *Z* || βουτζία *Z* || **83** οἱ Ἑλ. ἔκαμναν *Z* || **85** ιη΄ *Z* || **90** φυλάττῃ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περάσουν ἀπὸ τὸ παζάρι, ἄνδρας δέ, νὰ δέρνεται καὶ νὰ στέλλεται εἰς ὄκναν. Ὅθεν προστάζομεν τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους τὰ τοιαῦτα νὰ τὰ ἐλέγχωσι μὲ ἀφορισμοὺς καὶ ἐπιτίμια καὶ νὰ τὰ ἐμποδίζουν. Οἱ δὲ ἰσπράβνιτζοι, βλέποντες αὐτοὺς πάλιν διενεργοῦντας μετὰ τὸν ἀφορισμόν, νὰ τοὺς πιάνουν καὶ μὲ τὰ πουτούκια σιδηροδεσμίους νὰ τοὺς στέλλουν πρὸς ἡμᾶς διὰ νὰ παιδεύωνται.

‹3. Κατάκρισις ἐκτεθεῖσα εἰς τοὺς κριτὰς παρὰ Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν εὐσεβῶν βασιλέων›

σ. 7

‹4›. Περὶ δικαιοσύνης, νόμου τε καὶ συνηθείας.

Κεφ. α΄. βιβ. β΄, τίτ. α΄, ν. ι΄.—Ἡ δικαιοσύνη εἶναι μία σταθερὰ καὶ διηνεκὴς βούλησις, ἡ ὁποία ἀποδίδει εἰς ἕνα ἕκαστον τὸ δίκαιόν του.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιγ΄.—Νόμος ἐστὶ μία κοινὴ παραγγελία, δόγμα φρονίμων ἀνδρῶν, ἐπιστροφὴ ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων καὶ κοινὴ συνθήκη πόλεως.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κζ΄.—Τὸ νὰ ἰξεύρῃ τινὰς νόμους τοῦτο ἐστίν, ὄχι δηλαδὴ νὰ ἰξεύρῃ ἁπλῶς τὰ λόγια τῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ τὸ νόημα καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λθ΄.—Ἐναντίωσις μὲν νόμου ἐστί, τὸ νὰ ἐναντιωθῇ τινὰς εἰς τὰ ῥήματα τοῦ νόμου, βλάβη δὲ τὸ νὰ μεταλλάξῃ τὸ νόημα μὲ τὰ ἴδια λόγια τοῦ νόμου.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μα΄.—Εἰς τὰς ὑποθέσεις, διὰ τὰς ὁποίας δὲν εὑρίσκεται νόμος, πρέπει νὰ φυλάττεται ἡ συνήθεια ἡ τοπική, ἥτις κρατεῖ, καὶ φυλάττεται ἀντὶ νόμου.

Οὐ περὶ τὸ καθ' ἕκαστον, ἀλλὰ κοινῶς οἱ νόμοι τίθενται.
Ἐκ τῶν ὁμοίων τέμνεσθαι δεῖ τὰ περὶ ὧν οὐ κεῖται νόμος.
Ἰδικὸς νόμος ἐστὶν ὁ διά τι χρήσιμον παρὰ κανόνας εἰσαγόμενος, τὸ δὲ ἰδιάζον

‹4› α΄: B. 2.1.10 || β΄: B. 2.1.13 || γ΄: B. 2.1.27 || δ΄: B. 2.1.39 || ε΄: B. 2.1.41 || **16**: B. 2.1.19 || **17**: B. 2.1.23 || **18** Ἰδικὸς - εἰσαγόμενος: B. 2.1.26 || **18** τὸ δὲ - **20** διώρισεν: B. 2.1.1 (σχόλ. 4)

---

94 ἐπιτίμια *P*, μὲ ἐπιτίμιον *Z* || **94-95** ἰσπράβνικοι *Z* || **95** βλέποντας *Z*.

‹3› Ὁ τίτλος ἐλλείπει καὶ ἐν τῷ χργφ. τούτῳ.

‹4› **2** ν. ι΄ *παρλπ. Z* || **4** ν. ιγ΄ *παρλπ. Z* || **7** ν. κζ΄ *παρλπ. Z* || ἠξεύρῃ *Z* || **10** ν. λθ΄ *παρλπ. Z* || **13** ν. μα΄ *παρλπ. Z* || **16** Οὐ - **27** τοιοῦτοι *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χρήσιμον τριχῶς διαιρεῖται, ἢ ἐξ ὧν ἡ φύσις προσέταξεν ἢ ἐξ ὧν καθ' ἑαυτοὺς ἐφεύρισκον οἱ ἄνθρωποι, ἢ ἐξ ὧν ἑκάστη πολιτεία διώρισεν.

Βιβ. β'. τίτ. ς'—Καὶ κατὰ βασιλέως οἱ γενικοὶ κρατείτωσαν νόμοι καὶ πᾶσα παράνομος ἐκβαλλέσθω ἀντιγραφή.

Μηδὲν παρὰ τὴν τῶν νόμων ἔννοιαν πραχθὲν ἐρρώσθω, ἀλλ' ἄχρηστον ἔστω, κἂν μὴ τοῦτο ἰδικὸν ὁ νομοθέτης ἐπήγαγεν. Ὁ δὲ τῇ διανοίᾳ τοῦ νόμου μαχόμενος, τιμωρηθήσεται.

Πάντες κατὰ νόμους πολιτευέσθωσαν, κἂν εἰ τῷ θείῳ διαφέροιεν οἴκῳ, ἤτοι μακάρι καὶ οἰκειότητι τοῦ βασιλέως νὰ εἶναι οἱ τοιοῦτοι.

ς'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μς'.—Εἰς τὰς ἑρμηνείας τῶν νόμων πρέπει νὰ προσέχωμεν καὶ εἰς τὴν τοπικὴν συνήθειαν καὶ εἰς τὸ τί λογῆς ἀποφασίζει πάντοτε ἐκείνη ἡ συνήθεια εἰς τὰς παρεμπιπτούσας ὁμοίας ὑποθέσεις.

ζ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ σκοπὸς ὅλων τῶν νόμων ἀποβλέπει εἰς δικαιοσύνην, τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ νομοθέται ἐπαγγέλλονται.

η'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κη'.—Φιλαγάθως πρέπει νὰ ἑρμηνεύωμεν τοὺς νόμους καὶ εἰς τὰς ἀμφιβολίας αὐτῶν πρέπει νὰ δεχόμεθα τὴν ἀνεπίληπτον ἑρμηνείαν αὐτῶν.

θ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λγ', λδ'.—Δὲν πρέπει νὰ μεταβάλλωμεν τοὺς νόμους εἰς ἐκείνας τὰς ὑποθέσεις, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι πρόδηλος ἡ ἑρμηνεία τῶν νόμων καὶ νὰ κρίνωμεν καὶ νὰ ἀποφασίζωμεν ἀπό μερικὴν νόμου περίοδον.

ι'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὴν δικαιοσύνην ἔπεται ἡ νομοθεσία, ἡ ὁποία *σ. 9* πρέπει νὰ προσαρμόζῃ τοὺς νόμους προσφυῶς εἰς κάθε ὑπόθεσιν.

41 ια'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ διερμηνευτὴς τῶν νόμων, δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ μόνον εἰς τὰς λέξεις τῶν νόμων, ἀλλ' εἰς τὴν δύναμιν τοῦ νοήματος αὐτῶν.

ιβ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ νομοθέτης πρέπει νὰ προσαρμόζῃ τοὺς νόμους ἁρμοδίως εἰς τὰς τυχούσας ὑποθέσεις, διὰ τοῦτο καὶ ἀνάγκη εἶναι νὰ εἶναι ἔμπειρος ὄχι μόνον τῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ τῶν τοπικῶν συνηθειῶν διὰ νὰ κρίνῃ τὸ δίκαιον μὲ κάθε δικαιοσύνην.

ιγ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μδ'.—Τότε μεταχειριζόμεθα τὴν συνήθειαν ὡς νόμον,

---

21-22: B. 2.6.9 || **23-25**: B. 2.6.10 || **26-27**: B. 2.6.15 || **ς'**: B. 2.1.46 || **55**: **ζ'** πρβλ. B. 2.1.10 (σχόλ. 1) || **η'**: B. 2.1.28-29 || **θ'**: B. 2.1.33-34 || **ι'**: πρβλ. B. 2.1.1 (σχόλ.) || **ια'**: πρβλ. B. 2.1.27 || **ιβ'**: πρβλ. B. 2.1.15 ἐπ. κ. 41 || **ιγ'**: B. 2.1.43-44

---

24 ἰδικὸν *δρθ. ἐκ* B., ἰδικῶς *P* || **28** ν. μς' *παρλπ. Z* || **33** ν. κη' *παρλπ. Z* || **36** ν. λγ', λδ' *παρλπ. Z* || **47** ν. μδ' *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὅταν ἐκείνη ἡ συνήθεια πολλάκις δοκιμασθεῖσα καὶ φυλαχθεῖσα εἰς πολλοὺς χρόνους ἀκολουθῇ, ἡ ὁποία καὶ ἔχει κῦρος ὡς ἔγγραφος νόμος.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ν΄.—Ὁ αὐθέντης ἐκεῖνο ὁποὺ εὕρῃ συνειθισμένον
σ. 10 εἰς μίαν / ὑπόθεσιν, ἐκεῖνο πρέπει νὰ φυλάττῃ.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κάθε ἀπόφασις ὁποὺ γίνεται ἐναντίον τῶν νόμων νὰ μὴν ἔχῃ τὸ κῦρος.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον.—Ἡ τῶν νόμων μελέτη δικαιοσύνης πέφυκεν ἄσκησις.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον—Τὰ ἔγγραφα τῶν ἀγράφων ἰσχυρότερα καὶ προτιμότερα.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον.—Ὁ νόμος καὶ συνήθεια κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρουσιν, ἐπειδὴ ὁ μὲν νόμος εἶναι συνήθεια ἔγγραφος, ἡ δὲ συνήθεια νόμος ἄγραφος.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μγ΄.—Τότε ἔχει κῦρος ἡ συνήθεια, ὅτε οὐκ ἔστι νόμος, καὶ ὁπόταν ἐκείνη ἡ συνήθεια ἔχει λόγον ὀρθὸν καὶ εὔλογον καὶ ἐν δικαστηρίῳ ἐβεβαιώθη.

κ΄. Ἰουστ. νεαρὰ ζ΄.—Τὰ κοινῶς καὶ κατ᾽ εἶδος καὶ διὰ τὴν ὠφέλειαν ὅλων νενομοθετημένα πρέπει περισσότερον νὰ ἔχωσι τὸ κῦρος, παρὰ ἐκεῖνο
σ. 11 ὁποὺ γίνεται εἰς διαφθορὰν / τῶν νόμων μὲ κακὸν σκοπὸν τινῶν.

κα΄. ἐκ τῆς αὐτῆς.—Ὅταν εὑρεθῶσι πολλοὶ νόμοι σύμφωνοι εἰς μίαν ὑπόθεσιν, καὶ εὑρεθῇ ἄλλος νόμος ὁποὺ νὰ ἐναντιῆται εἰς τοὺς πολλούς, τότε νὰ καταλιμπάνηται ὁ νόμος ἐκεῖνος ὁ ἐναντίος τῶν πολλῶν.

κβ΄. βιβ. α΄ τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. α΄.—Τὰ τοῦ δικαίου παραγγέλματα εἶναι τὰ τρία ταῦτα, τό, καλῶς βιοῦν, ἕτερον μὴ βλάπτειν, καὶ τὸ οἰκεῖον δίκαιον ἑκάστῳ νέμειν.

α^η διαίρεσις τῶν νόμων

Δύο εἴδη τῶν νόμων, δημόσιον καὶ ἰδιωτικόν. Καὶ δημόσιον εἶναι, ὅπερ πρὸς σύστασιν τῆς πολιτείας ὁρᾶ, ἰδιωτικόν δέ, ὃ πρὸς τὴν τῶν ἑκάστων ὠφέλειαν, ὅπερ ἰδιωτικὸν διαιρεῖται εἰς τρία, εἰς φυσικόν, ἐθνικὸν καὶ πολιτικόν. Καὶ

ιδ΄: B. 2.1.50 || **ιε΄**: πρβλ. B.2.6.10 || **ις΄**: B. 2.1.1 (σχόλ. 1) || **ιζ΄**: σχόλ. αὐτόθι || **ιη΄**: σχόλ. αὐτόθι || **ιθ΄**: B. 2.1.43 (σχόλ. 2) || **κ΄**: Ἀρμ. 1.1.38 || **κα΄**: Ἀρμ. 1.1.36 || **70-106**: πρβλ. Θεοφ. Ἰνστ. 1.2.1 ἑπ.

---

50 ν. ν΄ *παρλπ. Z* || **54, 56, 58,** σχόλιον *παρλπ. Z* || **58** Ὁ *παρλπ. Z* || **61** ιθ΄ - **63** ἐβεβαιώθη *παρλπ. Z* || **64** κ΄ *P*, ιθ΄ *Z* || **67** κα΄ *P*, κ΄ *Z* || τοῦ αὐτοῦ *Z* || **70** κβ΄ - **106** θέσει *παρλπ. Z* || **74** τῶν νόμων *ὑπργεγρ. διαγεγρ.* τῆς νομικῆς *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δημία Αθηνών/ Academy of Athens Ακα

φυσικὸς νόμος ἐστίν, ἡ ἄρρενος καὶ θηλείας συνάφεια, ὅπερ προσαγορεύομεν· καὶ ἡ περὶ τοὺς τεχθέντας ἀνατροφή, καὶ σπουδή, ὁρῶμεν γὰρ γάμον οὐ μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα ἐν τοῖς τιμῶσι τοῦτον τὸν νόμον, ἀναγεγραμμένα. Ἐθνικὸς δὲ νόμος ἐστὶν ὁ πολιτείαν συνιστῶν, καὶ βουλόμενος ταύτην κοσμῆσαι, ταῖς δυσὶ ταύταις προσέχων ὁδοῖς τὴν νομοθεσίαν ἐργάζεται ἢ γὰρ ἐθνικοὺς τίθησιν (οὓς καὶ φυσικοὺς καταχρηστικῶς ἀποκαλοῦμεν) ἢ πολιτικούς, ἢ ἐγγράφους, ἢ ἀγράφους. Ἐθνικὸν τοίνυν νόμιμον ἐστὶ τὸ κατὰ πάντων ἀνθρώπων ἐπεκτεινόμενον, παραδείγματα δὲ αὐτοῦ τὸ τοὺς φονεῖς ἀποτέμνεσθαι, τὸν μοιχὸν κολάζεσθαι, τὸν κλέπτην χρηματικῶς τιμωρεῖσθαι, τὸν χρεώστην εὐγνώμονα γίνεσθαι πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους, τὸν οἰκέτην ὑποτετάχθαι τῷ δεσπότῃ, τὸ γίνεσθαι συναλλάγματα, πράσεις, ἀγορασίαι, μισθώσεις, ἐκμισθώσεις, παρακαταθῆκαι, κοινωνίαι, δάνεια, τὸ γίνεσθαι δωρεάς, τὸ συγγράφεσθαι διαθήκας.

Πολιτικὸν δὲ ἐστίν, ὅπερ καὶ τοπικόν, καὶ χρειῶδες προσαγορεύεται, τῷ τόπῳ περικεκλεισμένον, καὶ τόπον χρείαν ἀποπληροῦν, καὶ τὸ λυποῦν ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐκκόπτον.

β^α διαίρεσις

Τῶν νόμων, οἱ μὲν ἔγγραφοι, οἱ δὲ ἄγραφοι, καὶ νόμοι ἔγγραφοι εἶναι, αἱ βασιλικαὶ διατάξεις, ἀρχόντων ἔδικτα, καὶ τῶν σοφῶν ἀποκρίσεις, οἵστισιν τὸ νομοθετεῖν ἢ δῆμος, ἢ σύγκλητος, ἢ βασιλεὺς ἐπέτρεψεν. Ἄγραφοι δὲ νόμοι εἰσίν, οὕστινας ἡ χρονία συνήθεια συναινέσει τῶν χρωμένων ἐβεβαίωσε, καὶ εἰς μίμησιν ἀνήγαγε τοῦ ἐγγράφου νόμου, ἡ δὲ τούτων τῶν ἐγγράφων δηλ. καὶ ἀγράφων νόμων ἀρχαιογονία ἐκ διδασκαλίας τῶν δύο πόλεων, ἀθηνῶν φημί καὶ λακεδαίμονος καταρρῆναι δοκεῖ, ἐν γὰρ ταύταις ταῖς πόλεσιν εἴωθεν πράττεσθαι τοῦτο, καὶ κρατεῖν, ὥστε λακεδαιμονίους μὲν μνήμη τοὺς οἰκείους νόμους διαφυλάττειν, ἀθηναίους δὲ ἐκείνους τιμᾶν, ὅσους ἐν γράμμασιν ἴσασιν ὄντας, καὶ τούτους φυλάττειν. Ἀλλὰ τὰ μὲν φυσικὰ νόμιμα παρὰ πᾶσιν ἔθνεσι πολιτεύεται, ἐκ θειοτέρας εὑρεθέντα προνοίας, ὅθεν τὸ βέβαιον καὶ ἀμετακίνητον ἔχει. Ὅσα δὲ ἑκάστη πόλις ἐνομοθέτησεν ἑαυτῇ, ἀμείβεσθαι πολλάκις εἴωθεν, ἢ σιωπηρᾷ τοῦ δήμου συναινέσει, ἢ δευτέρου νόμου θέσει.

---

103 πᾶσιν - **106** θέσει *γρφ. συνεπλ. εἰς προηγμ. σ. χργφ. 10.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.12 **⟨5⟩. Περὶ αὐθεντῶν.**

α΄. βιβ. ς΄, τίτ. β΄ καὶ γ΄, ν. λα΄.—Ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ μιμῆται ὅσον τὸ δυνατόν, τὴν θείαν φύσιν, καὶ νὰ εἶναι εἰς ὅλους συμπαθής, ἀμνησίκακος, ἀνεξίκακος, ἀόργητος, ἀπροσωπόληπτος, ἀδωροδόκητος, μὴ δίδοντας πίστιν εὐκόλως καὶ ἀνεξετάστως εἰς διαβολάς, ἐπειδὴ ὅταν ὁ αὐθέντης δὲν εἶναι τοιοῦτος, πολλοὶ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ πολλάκις βλάπτονται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ εἶναι εὔκολος εἰς τὸ νὰ ἀνταμώνεται ἀπὸ τοὺς προσερχομένους αὐτῷ, μὲ τρόπον ὅμως ὁποὺ νὰ μὴ γίνεται εὐκαταφρόνητος ἐκ τούτου. Ὁ τρόπος δὲ εἶναι εἰς τὸ νὰ μὴ δέχεται ἐξίσου τοὺς ἀρχομένους καὶ εἰς τὸ πρόσωπόν του νὰ μὴ φαίνεται ἔλεος ἢ ὀργή.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ εἶναι φοβερώτατος εἰς τοὺς πταίστας καὶ εἰς ἐκείνους ὁποὺ ἀδικοῦν τὴν βιστιαρίαν, ἡμερώτατος δὲ καὶ πρᾷος εἰς ὅλους τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ εὐγνώμονας καὶ νὰ τοὺς ἐννοιάζεται περιθάλποντάς τους πατρικῶς.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ ἔχῃ μινίστρους ἄνδρας χρη-
σ.13 στοὺς /καὶ καλούς, ἀποβάλλων τοὺς κακούς.

ε΄. Ἰουστ. νεαρὰ ιζ΄—Ὁ αὐθέντης κατὰ χρέος πρέπει νὰ ἐπιμελῆται τῆς ἀφθονίας ὅλων τῶν πρὸς ζωάρκειαν ἀναγκαίων.

ς΄. βιβ. ζ΄, τίτ. η΄, ν. β΄ καὶ γ΄ καὶ ιη΄.—Ὁ αὐθέντης νὰ μὴ προσκαλῇ τινα ἀπὸ τὸ ὀσπήτιόν του εἰς τὸ κριτήριον, ὡσὰν ὁποὺ εἰς τὸν καθένα τὸ σπῆτι του εἶναι ἀσφαλὲς καταφύγιον. Καὶ ἂν τυχὸν γένῃ τοιοῦτόν τι, μὲ βίαν ὅμως δὲν σύρεται ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ ὀσπήτιόν του.

Σχόλιον. σχό. τοῦ συγγ.—Ἐπειδὴ ἀρκεῖ μόνον ἢ νὰ ἀκούσῃ ἀπὸ αὐθεντικὸν ἄνθρωπον ἢ νὰ ἰδῇ τὴν περὶ τούτου ἔγγραφον προσταγήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἂν παρακούσῃ, παιδεύεται ὡς ἀπειθής, ἔξω μόνον ἂν εἶναι ὑπεύθυνος εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς καθοσιώσεως.

ζ΄. βιβ. ς΄, τίτ. α΄, ν. ις΄.—Ὁ αὐθέντης εἰς τὴν ἐπικράτειάν του ἔχει ἀπόλυτον ἐξουσίαν καὶ σερμπεστιέτι.

⟨5⟩ α΄: πρβλ. **B.** 6.1.52, **B.** 6.2.11 § 2, Ἐπιτομὴ 14.2, Βλάστ. Α΄ 15 || **β΄**: **B.** 6.1.52 || **γ΄**: **B.** 6.3.26 § 3 || **δ΄**: **B.** 6.3.26 § 2 || **ε΄**: **B.** 6.3.25 § 1 || **ς΄**: 7.8.18 κ. 21 || **ζ΄**: **B.** 6.1.38

⟨5⟩ 2 *μτ.* τίτ. *πρσθ.* λα΄, *παρλπ.* β΄ - λα΄ *Z* || **4** δίδωντας *P* || **7-8** ἀνταμώνηται *Z* || **8** γίνηται *Z* || **9** δέχηται *Z* || **10** φαίνηται *Z* || **11** φοβερότατος *κώδδ.* || **12** ἡμερότατος *κώδδ.* || **13-14** περιθάλπωντάς *κώδδ.* || **15-16** χρηστοήθεις *Z* || **19** ν. - ιη΄ *παρλπ. Z* || **20** καθ' ἕνα *Z* || **23** σχό. τοῦ συγγ. *παρλπ. Z* | **27** ν. ις΄ *παρλπ. Z* || **28** σερπεστιέτι *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κβ΄.—Ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ ἐμποδίζῃ τοὺς δυνατοὺς
σ.14 καὶ νὰ μὴν ἀφίνῃ αὐτοὺς νὰ βλάπτωσι τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἐκείνους ὁποὺ
31 δεφενδεύουσιν αὐτούς.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κδ΄.—Ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ ἐμποδίζῃ τὰς ἀθεμίτους καὶ βιαίας πράξεις καὶ τὰς πωλήσεις ὁποὺ γίνονται διὰ φόβον ἢ χάριν καὶ τὰ ἄδικα κέρδη καὶ ζημίας.

35 ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κη΄.—Ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν κοινὴν εἰρήνην καὶ νὰ ἐξετάζῃ διὰ τοὺς κλέπτας καὶ κακούς, ὁποὺ νὰ τοὺς παιδεύῃ ἀξίως.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κθ΄.—Ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ βάζῃ εἰς φυλακὴν τοὺς μαινομένους ἀνίσως οἱ συγγενεῖς ἐκείνων δὲν ἠμποροῦν νὰ τοὺς φυλάξουν.

40 ιβ΄. βίβ. ς΄, τίτ. γ΄, ν. κθ΄.—Ὁπόταν φανῇ τις ἄξιος ποινῆς καὶ καταδίκης, αὐτὸν μὲν ὁ αὐθέντης νὰ τὸν παιδεύῃ, τὰ πράγματα ὅμως ἐκείνου νὰ μὴ τὰ πέρνῃ, ἀλλὰ νὰ τὰ ἀφίνῃ εἰς τοὺς ἀπογόνους καὶ κληρονόμους ἐκείνου.

σ.15 ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Ὁ αὐθέντης πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων πρέπει νὰ φυλάττῃ τὰς χεῖράς του καθαρὰς Θεῷ τε καὶ τῷ Νόμῳ, ἤτοι νὰ εἶναι
45 εὐσεβὴς καὶ δίκαιος.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον.—Περὶ τῶν ξενίων (ἤτοι πεσκεσίων) ἀρχαῖος ἐστὶ λόγος μήτε πάντα, μήτε παρὰ πάντων, μήτε πάντοτε, ἀπάνθρωπον γὰρ ἐστὶ λίαν τὸ παρ' οὐδενὸς μὴ δέχεσθαι, τὸ δὲ χύδην ἤτοι παρὰ πάντων, εὐτελές, καὶ πάντα ἄπληστον. Δέχεσθαι δὲ τὸ δι' ὀλίγων ἡμερῶν δαπανᾶσθαι δυνάμενον.
50 *Οὐ δεῖ γὰρ αὐτὸν λαμβάνειν προφάσεως δώρων εἰς ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν πλέον τῶν ἑκατὸν νομισμάτων.*

σ.16

⟨6⟩. Περὶ ἀρχόντων.

α΄. βιβ. ς΄, τίτ. γ΄, ν. α΄.—Οἱ ἄρχοντες πρέπει νὰ προβιβάζωνται εἰς τὰ

η΄: B. 6.1.40 § 2 || **θ΄**: B. 6.1.40 πρ. || **ι΄**: B. 6.1.46 πρ. || **ια΄**: B. 6.1.46 § 1 || **ιβ΄**: B. 6.3.33 || **ιγ΄**: B. 6.3.22 || **46-51**: B. 6.3.51 (σχόλ.).

⟨6⟩ **α΄**: B. 6.3.1

---

29 ν. κβ΄ *παρλπ. Z* || **31** διαφεντεύουσιν *Z* || **32** ν. κδ΄ *παρλπ. Z* || **35** ν. κη΄ *παρλπ. Z* || **38** ν. κθ΄ *παρλπ. Z* || **40** ν. κθ΄ *παρλπ. Z* || **42** παίρνῃ *Z* || **43** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || πάντων *Z* || **46** Ἐκ - **51** νομισμάτων *παρλπ. Z*.

⟨6⟩ **2** ν. α΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὀφφίκια δωρεάν, δίδοντες μόνον τὰ συνειθισμένα μπακσίσια καὶ ὄχι ἄλλο τι.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ζ΄.—Ὁ ἄρχοντας ὁποὺ μὲ ρουσφέτι λαμβάνει ὀφφίκιον ἢ φωραθῇ κλέπτων δημεύεται, ἐξορίζεται καὶ σωματικῶς τιμωρεῖται.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Ὁπόταν τις ἄρχων ἢ ἰσπράβνικος ἀπέρχεται ἀπὸ ἕνα καδιλίκι εἰς ἄλλο, νὰ μὴν ἀγγαρεύῃ τοὺς ἐγκατοίκους, ἀλλὰ νὰ μεταχειρίζεται διὰ τὴν ὁδοιπορίαν του τὰ ἐδικά του ἄλογα καὶ μὲ τὰ ἐδικά του τὰ ἔξοδα νὰ πηγαίνῃ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Οἱ ἄρχοντες πρέπει εἰς τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς νὰ ἐρωτῶσι διὰ τοὺς φυλακωμένους καὶ νὰ μανθάνωσιν ἀνίσως οἱ φύλακες μεταχειρίζωνται αὐτοὺς φιλανθρώπως καὶ ἂν δίδωνται τροφαὶ εἰς τοὺς ἐξ ἐκείνων ἀπόρους καὶ πτωχούς.

σ.17 ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιθ΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ μαρτυροῦνται πὼς εἶναι ἄνθρωποι καλῆς πολιτείας καὶ προαιρέσεως, τιμημένοι τε καὶ ὑπερασπισταὶ τοῦ δικαίου, ἐκεῖνοι καὶ νὰ προβιβάζωνται εἰς τὰ ἀρχοντικὰ ὀφφίκια χωρίς καμίαν δόσιν. Καὶ ἂν εὑρεθῇ τινας πὼς ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς τοιούτους καμίαν φιλοδωρίαν διὰ τὸν προβιβασμὸν αὐτῶν, ὁ τοιοῦτος νὰ πληρώνῃ εἰς τὴν βισταρίαν διπλοῦν ὅπερ ἔλαβεν.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄.—Τόσον οἱ ἄρχοντες τοῦ διβανιοῦ ὅσον καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν μερικῶν κριτηρίων καὶ οἱ ζουδεκατόροι καὶ κριταὶ ἑνὸς ἑκάστου καδιλικιοῦ πρὸ τῶν ἄλλων ὅλων ὁποὺ ἔχουσι χρέος νὰ ἐνεργῶσι, πρέπει νὰ φυλάττωνται ἀπὸ κάθε λογῆς αἰσχροκέρδειαν καὶ ρουσφέτι παραμικρὸν καὶ νὰ εὐχαριστῶνται εἰς ἐκεῖνα ὁποὺ ἀπολαμβάνουν ἀπὸ τὴν βιστιαρίαν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κδ΄, νζ΄.—Κανένας ἄρχοντας νὰ μὴν ἔρχεται ἔξωθεν
σ.18 εἰς/τὴν αὐθεντικὴν καθέδραν χωρὶς ἄδειαν αὐθεντικήν.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. α΄, ν. η΄.—Εἰς ἐκείνους πρέπει νὰ δίδωνται αἱ τιμαὶ καὶ τὰ ὀφφίκια, οἱ ὁποῖοι καὶ κοπιάζουσιν, ἐκεῖνοι δὲ ὁποὺ λαμβάνουσιν ὀφφίκια μὲ δόσιν ἄσπρων, νὰ ἀτιμοῦνται, νὰ ἐξορίζωνται καὶ νὰ ἐκπίπτωσιν ἀπὸ τὰ ὀφφίκια αὐτῶν.

β΄: B. 6.3.7 § 1 || **γ΄**: B. 6.3.41 || **δ΄**: B. 6.3.39 || **ε΄**: B. 6.3.46 || **ς΄**: B. 6.3.22 || **ζ΄**: B. 6.1.81 || **η΄**: B. 6.1.8 (Fabrot. I. 181)

---

3 πακσίσια *Z* || **4** ν. ζ΄ *παρλπ. Z*, *μτ. δρθ. ἐξ* ἀρχκ. *διαγεγρ.* ν. β΄ *P* || ἄρχωντας *P* || ρεσφέτι *Z* || **6** ν. ια΄ *παρλπ. Z* || **7-8** μεταχειρίζηται *Z* || **9** τὰ *παρλπ. Z* || **10** ν. ιζ΄ *παρλπ. Z* || **14** ν. ιθ΄ *παρλπ. Z* || **17** τοὺς *παρλπ. P*, *πρσθ.* ἐκ *Z* || **20** ν. β΄ *παρλπ. Z* || διβανίου *Z* || **21** τζουδεκατόροι *Z* || **22** καδιλικίου *Z* || **25** ν. κδ΄, νζ΄ *παρλπ. Z* || ἔρχηται *Z* || **27** ν. η΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Οἱ κλέπται ἄρχοντες, ἐκβαλλόμενοι ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον ὁποὺ εἶχον, νὰ μὴν ἐλπίζουν νὰ ἔχουν πρόφασιν τὸ ὀφφίκιον ἐκεῖνο.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιβ΄.—Κάθε ἄρχοντας ὅ,τι λογῆς ὀφφίκιον καὶ ἂν ἔχῃ, πρέπει νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ κάθε λογῆς αἰσχροκέρδειαν καὶ νὰ εὐχαριστῆται εἰς ἐκεῖνα ὁποὺ λαμβάνει ἀπὸ τὴν βιστιαρίαν.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ξ΄.—Ὅλοι οἱ ἄρχοντες πρέπει νὰ προσφέρωσιν εἰς τοὺς μεγαλυτέρους ἄρχοντας κάθε λογῆς τιμὴν κ ι νὰ μὴ τολμῶσι ποτὲ νὰ τοὺς γράφωσι μὲ τό, ὡς ἀδελφούς, διότι παιδεύονται.

σ.19 ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νε΄.—Οἱ ἄρχοντες νὰ μὴ δίδουν ἄδειαν εἰς τοὺς ζαπτζίδες τοῦ διβανιοῦ νὰ πέρνουν περισσότερον τῆς διωρισμένης ζετζουάλας, ἀλλὰ νὰ ἐμποδίζουσιν ἐκείνους, καὶ ἂν παρακούουν νὰ τὸ ἀναφέρωσιν εἰς τὸν αὐθέντην.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τόσον οἱ ἄρχοντες τοῦ διβανιοῦ ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ τῶν μερικῶν κριτηρίων καὶ οἱ εἰς τὰ καδιλίκια κριταὶ καὶ ζουδεκατόροι καὶ οἱ ἱσπράβνιτζοι πρέπει νὰ ἀκροάζωνται κάθε κρίσιν μὲ κάθε λογῆς δικαιοσύνην ἀφιλοπροσώπως, καὶ ὅσας ὑποθέσεις καὶ διαφορὰς μικρὰς καὶ εὐτελεῖς νὰ τὰς κόπτωσιν ἀγράφως καὶ νὰ φιλιώνωσι τοὺς ἀντιδιαφερομένους, καὶ νὰ μὴν ἀφίνωσιν ἀπὸ τὴν ἀμέλειάν τους ἢ ἀπὸ χώριν τινὰ νὰ ἔρχωνται εἰς τὸν αὐθεντικὸν θρόνον καὶ νὰ ἐνοχλῶσι τὸν αὐθέντην.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἄρχοντες ὁποὺ ἔχουν εἰς τὰ ὀσπήτια αὐτῶν ρεντάσιδες, σλουζιτόρους ἢ σεϊμμένιδες ἢ ἄλλους νὰ μὴ τοὺς ἔχουν μὲ ἅρματα, ἐπειδὴ ὅποιος τοὺς ἔχει ἁρματωμένους καὶ ἐνόπλους παιδεύεται αὐστηρῶς.

σ.20 ιε΄. βιβ. ζ΄, τίτ. γ΄, ν. κθ΄.—Ἐνίοτε οἱ ἄρχοντες τοῦ διβανιοῦ δίδουν ἄδειαν εἰς τοὺς ζαπτζίδες τοῦ διβανιοῦ νὰ θεωροῦν ὑποθέσεις τινὰς μικρὰς καὶ νὰ τὰς κόπτουν, οἱ ὁποῖοι ζαπτζίδες δὲν ἔχουν ἄδειαν χωρὶς προτροπὴν καὶ ἄδειαν τῶν μεγάλων ἀρχόντων νὰ ἀποφασίζουν καμίαν ὑπόθεσιν καὶ νὰ θεωροῦν.

θ΄: B. 6.1.29 || **ι΄**: B. 6.1.12 (Fabrot. I, 182), πρβλ. B. 6.3.22 || **ια΄**: B. 6.1.116 || **ιβ΄**: B. 6.3.25 || **ιγ΄**: B. 6.3.25 || **ιδ΄**: πρβλ. B. 6.3.38 || **ιε΄**: B. 7.3.29

---

31 ν. ια΄ *παρλπ. Z* || **33** ν. ιβ΄ *παρλπ. Z* || ἄρχωντας *κώδδ.* || **36** ν. ξ΄ *παρλπ. Z* || **37** μεγαλιτέρους P, -λητέρους *Z* || **39** ν. νε΄ *παρλπ. Z* || **40** ζαπτζῆδες *Z* || διβανίου *Z* || **40-41** ζετζουγιάλας *Z* || **41** ἐμποδίζωσιν *Z* || παρακούσουν *Z* || **43** διβανίου *Z* || **44** οἱ[1] *παρλπ. Z* || **45** ἱσπράβνικοι *Z* || **46** ἀτελεῖς *Z* || **47** ἐγγράφως *Z* || **50** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || των *P*, αὐτῶν *Z* || **50-51** ρεντάσηδες *Z* || **51** σεϊμένηδες *Z* || **53** *μτ.* ιε΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*, *διαγεγρ. P* || βιβ. - κθ΄ *παρλπ. Z* || **54** ζαπτζῆδες *Z* || διβανίου *Z* || **55** ζαπτζῆδες *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σχόλιον. Μεγάλοι ἄρχοντες εἶναι, οἳ καὶ ἰλλούστριοι λέγονται, μέχρι τοῦ μεγάλου σπαθάρη, ἀξιωματικοὶ δὲ λέγονται οἱ μετ' αὐτούς.

Βιβ. ς', τίτ., γ', ν. κς'.—Φόνους δὲ καὶ μοιχείας καὶ παρθένων ἁρπαγάς καὶ ἐφόδους καὶ ἀδικίας οὕτω μετὰ σφοδρότητος τελευτήσῃ ὁ ἀρχικολάζων τοὺς ἁμαρτάνοντας κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους, ὡς τῇ κατ' ὀλίγον τιμωρίᾳ τοὺς ἄλλους ἅπαντας σῴζειν.

Μάλιστα δὲ τῶν ταξεωτῶν τῶν σαυτοῦ κρατήσεις, οὐκ ἐφιεῖς αὐτοῖς τοὺς ὑπηκόους λεηλατεῖν, οὐδὲ δοκεῖν μὲν ἄρχεσθαι παρὰ σοῦ, ταῖς ἀληθείαις δὲ τῆς σῆς ἄρχειν γνώμης.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κη'.—Ἀλλὰ μηδὲ εἰ στρατιῶται τινὲς ἔποιντό σοι, μηδὲ ἐκείνοις προῖκα συγχωρεῖν δαπανᾶν, ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων σιτήσεων. Εἰ δὲ μηδὲ τοῦτο πράξαιεν, ἀλλ' ἐκ τῶν συντελεστῶν δαπανήσαιεν, καὶ ἀγγαρείας λάβοιεν, πᾶν ὅσον ἂν ζημιοῖτο τὸ ὑπήκοον τοῦτο ἐκ τῶν αὐτῶν σιτήσεων εἰσπράξας σὺ ὁ ἄρχων, ἰδίῳ κινδύνῳ τοῖς ἠδικημένοις ἀποσώσεις.

σ.21

⟨7⟩. Περὶ ραβασίων, ἤτοι ἀρζουχαλίων.

α'. βιβ. β', τίτ. ε', ν. ε'.—Ὅταν τινὰς χρεωστῶν εἴς τινα δώσῃ ραβάσιν εἰς τὸν αὐθέντην παρακαλῶντας διὰ νὰ τῷ δοθῇ διορία, καὶ ὁ αὐθέντης εἰς τὸ ραβάσι ἐκεῖνο χαρίσῃ διορίαν, νὰ μὴν ἔχῃ κῦρος αὐτὴ ἡ αὐθεντικὴ ἀπόφασις, ἂν δὲν δώσῃ ἐγγυητὴν ὁ χρεώστης διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους αὐτοῦ εἰς τὴν διορίαν.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ζ'.—Κάθε αὐθεντικὴ ἀπόφασις ὁποὺ γένῃ εἰς ραβάσι τινὸς οὖσα παράνομος, ἂν δὲν ἀδικῇ ἄλλόν τινα, καὶ ἂν εἶναι διὰ συγχώρησιν ἐγκλήματός τινος, νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια'.— Ἀνίσως τινὰς δώσῃ ραβάσι εἰς τὸν αὐθέντην καὶ πρὸ τοῦ νὰ λάβῃ ἀπόκρισιν, ὁ κριτὴς ἀποφασίσῃ διὰ τὴν ὑπόθεσίν του, δὲν ἀνατρέπεται ἡ ἀπόφασις ἐκείνη, ἂν ὁ ἀντιδιαφερόμενος δὲν δώσῃ ἄλλο ραβάσι ζητῶντας νὰ ξανασθεωρηθῇ ἡ ὑπόθεσίς του, ἐπειδὴ ἂν δώσῃ ἄλλο ραβάσι καὶ ζητήσῃ νὰ ξαναθεωρηθῇ ἡ ὑπόθεσίς του, δικαιοῦται.

60-63: B. 6.3.26 πρ. || **64-66**: B. 6.3.26 § 1 || **67-71**: B. 6.3.31.

⟨7⟩ **α'**: B. 2.5.4 || **β'**: B. 2.5.7 || **γ'**: 2.5.11

---

58 ἰλλοῦστροι *Z* || **59** σπαθαρίου *Z* || **60** Βιβ. - **71** ἀποσώσεις *παρλπ. Z* || **61** τελευτήσῃ Fabrot., μετελεύσῃ Βασ.

⟨7⟩ **2** ν. δ' *παρλπ. Z* || **4** *μτ.* ἔχῃ *πρσθ.* τὸ *Z* || **7** ν. ζ' *παρλπ. Z* || **10** ν. ια' *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.22 δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιβ΄.—Ὅταν θεωρῆται μία ὑπόθεσις, νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν
16 τινὰς τῶν ἀντιδιαφερομένων πρὸ τοῦ νὰ κοπῇ ἡ ὑπόθεσίς του νὰ δίδῃ ραβόσι εἰς τὸν αὐθέντην.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιη΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ψευδῶς ἀναφέρει τὶ εἰς τὸν αὐθέντην, μακάρι ὁποὺ λάβῃ καὶ ἀπόκρισιν σύμφωνον μὲ τοὺς νόμους, νά ἐκ-
20 πίπτῃ ἀπὸ τὴν ὠφέλειαν ἐκείνην ὁποὺ ἤλπιζε νὰ ἀπολαύσῃ ἀπὸ τὴν νόμιμον ἐκείνην ἀπόκρισιν καὶ νὰ παιδεύεται μάλιστα.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιθ΄.—Κάθε ἀπόφασις αὐθεντικὴ ὁποὺ ἐναντιεῖται εἰς τὸν νόμον, νὰ μὴν ἔχῃ τὸ κῦρος.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κβ΄.—Ἔχοντας διαφορὰν τινάς, νὰ μὴ φέρῃ τὰ ἴσα
25 τῶν αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων ὁποὺ ἔχει πρὸς σύστασιν τῆς διαφορᾶς του, ἀλλὰ τὰ καθολικά.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κδ΄.—Ὅποιος ἐναντιωθῇ εἰς οἱανδήποτε αὐθεντικὴν
σ.23 ἀπό/φασιν, νὰ παιδεύεται ὡς ἱερόσυλος.

θ΄. τίτ. ς΄, ν. ι΄.—Κάθε ἀπόφασις ὁποὺ τελειώνει παρὰ τὴν ἔννοιαν τῶν
30 νόμων, νὰ μὴν ἔχῃ τὸ κῦρος, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἄχρηστος ἡ ἀπόφασις.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄, ν. κγ΄.—Κάθε αὐθεντικὴ ἔγγραφος ἀπόφασις νὰ εἶναι ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν βον ἢ τρίτον λογοθέτην.

σ.24 **⟨8⟩. Περὶ κριτῶν.**

Βιβ. ς΄, τίτ. α΄, ν. μα΄.—Ὁ ὑπονοθεύων τὸν δικαστὴν ἐκπίπτει τῆς δίκης, καὶ ὁ ἀντὶ τῷ νομίμῳ ἀποφήνασθαι διδοὺς δικαστῇ, ὡς πλαστογράφος τιμωρεῖται, καὶ ἐκπίπτει τῆς δίκης.

5 *ν.γ΄.—Χρηματικῆς καὶ ἐγκληματικῆς οὔσης δίκης, πρῶτον τέμνεται τὰ περὶ χρηματικῆς αἰτίας.*

Βιβ. ζ, τίτ. γ΄, ν. α΄.—Ὁ ἔχων δικαιοδοσίαν, ἤτοι ὁ κριτής, καὶ

δ΄: B. 2.5.12 || **ε΄**: B. 2.5.18 || **ς΄**: B.2.5.19 || **ζ΄**: B. 2.5.22 || **η΄**: B. 2.5.24 || **θ΄**: B. 2.6.10 || **ι΄**: B. 2.6.27.

⟨8⟩ 2-4: B. 6.1.41 (Fabrot. I, 186) || **5-6**: B. 6.1.53 (Fabrot. I, 188) κ. B. 7.3.8 (σχόλ.) || **7-10**: B. 7.3.1-2

---

15 ν. ιβ΄ *παρλπ. Z* || **16** *μτ.* τινὰς *πρσθ.* ἐκ *Z* || του *παρλπ. Z* || **18** ν. ιη΄ *παρλπ. Z* || **21** παιδεύηται *Z* || **22** ν. ιθ΄ *παρλπ. Z* || ἀπόφασις *P*, ἀπόκρισις *Z* || ἐναντιοῦται *Z* || **23** τὸ *παρλπ. Z* || **24** ν. κβ΄ *παρλπ. Z* || Ἔχωντας *P* || **25** *μτ.* χρυσοβούλλων *πρσθ.* καὶ γραμμάτων *Z* || **27** η΄ *δρθ.* ἐκ *Z*, ι΄ *P* || ν. κδ΄ *παρλπ. Z* || **29** θ΄ *δρθ.* ἐκ *Z*, ια΄ *P* || τιτ. - ι΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*, *διαγεγρ. P* || **31** ι΄ *δρθ.* ἐκ *Z*, ιβ΄ *P* || τίτ. - κγ΄ *παρλπ. Z* || **32** βον ἢ τρίτον *παρλπ. Z*.

⟨8⟩ 2 ν. μα΄ - **12** σύμπονος *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διακατοχὴν δίδωσι, καὶ εἰς νομὴν πέμπει καὶ ἐπιτρόπους καὶ δικαστὰς δίδωσι καὶ τὰ ἄλλα πράττει, ὧν ἐκτὸς οὐ δύναται προβαίνειν ἡ δικαιοδοσία.

ν. κδ'.—Τὸν δόλον ἐπιζητοῦμεν τοῦ ἄρχοντος, ἐὰν γὰρ ἀπειρίᾳ τοῦ συνέδρου ἄλλως ψηφισθῇ ὁ ἄρχων οὐκ ἀδικεῖται, ἀλλ' ὁ σύμπονος.

α'. βιβ. ζ', τίτ. ς', ν. ιη'.—Ὁ κριτὴς πρέπει νὰ κυττάζῃ τὴν ἀκρίβειαν τῶν νόμων καὶ ὄχι τὰς παρανόμους προσταγὰς τῶν αὐθεντῶν.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. α'.—Ὁ κριτὴς πρέπει νὰ ἀποφασίζῃ καὶ τοῦτο, ἀνίσως δηλαδὴ τινὰς ἀδίκως προσκαλῇ τινὰ εἰς κριτήριον ἀπὸ μακρυνὸν μέρος, νὰ προστάζεται νὰ πληρώνῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν προσκαλούμενον ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς ὁδοιπορίας του καὶ τοῦ καιροῦ ἐν ὅσῳ διέτριψεν εἰς κριτήριον.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. η', ν. κβ'.—Ὁ κριτὴς δὲν προσκαλεῖ εἰς τὸ κριτήριον τὰς ἀνήβους παρθένους, ἀνυπάνδρους οὔσας ἔτι.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιζ', ν. κβ'.—Ὁ κριτὴς νὰ μὴν ἔχῃ ἐξουσίαν εἰς ὅλην τὴν ἁγίαν μεγάλην τεσσαρακοστὴν νὰ ἐξετάζῃ ἐγκληματικὴν κρίσιν.

ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κγ'.—Ὁ κριτὴς εἰς τὰς δεκαπέντε ἡμέρας τῆς πασχα-
σ.25 λιᾶς, νὰ μὴ θεωρῇ καμίαν ὑπόθεσιν ἢ ἀνήκουσαν εἰς βι/στιαρίαν ἢ ἰδιωτικὴν
ἢ κοινήν, ἀνήκουσαν δηλαδὴ τῇ πολιτείᾳ. δεκαπέντε δὲ ἡμέραι λογίζονται ἥ
τε μεγάλη ἑβδομὰς τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ ἡ διακαινήσιμος ἑβδομάς.

Βιβ. ζ', τίτ. α', ν. ις'.—Πᾶς δικαστὴς εἴτε ἄρχων, εἴτε ἄλλως δικάζων τηρείτω τοὺς νόμους καὶ κατὰ τοῦτο φερέτω τὰς ψήφους καὶ κἂν εἰ συμβαίη κέλευσιν ἡμετέραν ἐν μέσῳ, κἂν εἰ θεῖος τύπος εἴη φοιτήσας λέγων τοιῶσδε χρῆναι τὴν δίκην τεμεῖν, ἀκολουθείτω τῷ νόμῳ. Ἡμεῖς γὰρ ἐκεῖνο βουλόμεθα κρατεῖν ὅπερ οἱ ἡμέτεροι βούλονται νόμοι.

ιζ'.—Θεσπίζομεν, ὥστε δίκης ἐξεταζομένης διὰ ὅ,τι λογῆς αἰτίαν εἴγε καταφανὴς γένηται τοῖς δικάζουσιν, θείαν ἡμῶν κέλευσιν ὅπως δέοι τὴν ἀρχθεῖσαν ἐξετάζειν ἢ κρίνειν ὑπόθεσιν, μὴ κρατεῖν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς γενικοὺς ἡμῶν νόμους τὰς δίκας ἐξετάζεσθαί τε καὶ τέμνεσθαι. Τὸ γὰρ ἐπὶ τῇ τῶν νόμων κρινόμενον ἐξουσίᾳ οὐκ ἂν δεηθείη τινὸς ἔξωθεν διατυπώσεως.

11-12: B. 7.3.24 || **α'**: B. 7.6.11 || **β'**: B. 7.5.72 || **γ'**: B. 7.8.22 || **δ'**: B. 7.17.22 || **ε'**: B. 7.17.24 || **27-31**: B. 7.1.16 || **32-36**: B. 7.1.17

---

13 ν. ιη' *παρλπ. Z* || κιτάζῃ *P* || **14** αὐθέντων *Z* || **15** τίτ. α' *παρλπ. Z* || **17** προστάζηται *Z* || **19, 21** ν. κβ' *παρλπ. Z* || **23** ν. κγ' *παρλπ. Z* || **24** εἰς βιστιαρίαν ἀνήκουσαν *Z* || **27** Βιβ. - **36** διατυπώσεως *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κε΄.—Οἱ λῃσταὶ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα νὰ ἐξετόζωνται καὶ νὰ παιδεύωνται.

ζ΄. βιβ. θ΄, τίτ. α΄, ν. κδ΄.—Οἱ κριταὶ δὲν πρέπει νὰ ὑβρίζουν τοὺς ἀντιδιαφερομένους, οὔτε νὰ ἐμποδίζουν τὰς ἀγωγάς των.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. γ΄, ν. κζ΄.—Ὁ κριτὴς διάφορα τῶν διαφόρων νὰ μὴν ἀποφασίζῃ νὰ πληρώνῃ ὁ χρεώστης.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ϛε΄.—Ὁ κριτὴς ἀποφασίζων εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τινὰς ἐκεῖνα ὁποὺ φανῇ χρεώστης, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐπαπειλήσῃ αὐτῷ, ὅτι ἂν μετὰ τὴν διορίαν δὲν τὰ πληρώσῃ ἔχει νὰ πληρώνῃ τόκους, ἢ νὰ πάθῃ ἄλλην ζημίαν, ὡσὰν ὁποὺ αὐτή, ἡ ὡς ἀπειλὴ ἀπόφασίς του δὲν ἔχει ἰσχὺν καὶ κῦρος.

Βιβ. ζ΄, τίτ. γ΄, ν. μ΄.—Ὁ προκαταρξάμενος παρὰ ἄρχοντι δίκην, μηκέτι ἐχέτω ἐξουσίαν παραιτεῖσθαι τὸν δικαστὴν ὡς ἀπρόσφορον, ἀλλὰ μετὰ καταδίκην εἰ βούλεται, ἔκκλητον ἐπιδιδότω.

τίτ. ε΄, ν. λ΄.—Ἔνθα ἡ προκάταρξις, ἐκεῖ καὶ τὸ πέρας ὀφείλει εἶναι.

ν. μ΄.—Οὐ πάντα τὰ ἐπιτεταμμένα, ὁ δικαστὴς ἀναγκάζεται ποιεῖν.

τίτ. ς΄, ν. ια΄.—Τῆς ἀκριβείας τῶν νόμων ὁ δικαστὴς φροντιζέτω, μηδὲν τοῖς παρανόμως ῥηθεῖσι παρὰ βασιλέως προσέχων.

ν. ιε΄.—Οἱ στρατιωτικοὶ ἄρχοντες δικαζέτωσαν τοῖς στρατιώταις ἐπὶ στρατιωτικῆς, καὶ μόνης αἰτίας.

σ.26 ι΄. βιβ. κβ΄, τίτ. ε΄, ν. γ΄, ν. λα΄.—Ὅταν ὁ κριτὴς βλέπῃ ἀμφιβολίας τινας εἰς τὰ προβαλλόμενα, τὰ ὁποῖα δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀποδειχθῶσι προβάλλει ὅρκον.

ια΄. βιβ. ς΄, τίτ. α΄, ν. μβ΄.—Κάθε ἕνας ἠμπορεῖ νὰ μὴ κριθῇ εἰς κριτήν, τὸν ὁποῖον ἔχει ἐχθρόν.

ιβ΄. βιβ. θ., τίτ. α΄, ν. α΄.—Τὴν ἀμάθειαν καὶ ἀδικίαν τοῦ κριτοῦ ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ τὴν δοκιμάζῃ.

ιγ΄. βιβ. θ΄, τίτ. γ΄, ν. ϛζ΄.—Ὁ κριτὴς ἀποφασίζοντας μίαν ὑπόθεσιν,

---

ς΄: B. 7.17.25 || **ζ΄**: B. 9.1.24 || **η΄**: πρβλ. B. 9.3.88 || **θ΄**: B. 9.3.95 || **47-49**: B. 7.3.40 || **50**: B. 7.5.29 || **51**: B. 7.5.39 || **52-53**: B. 7.6.11 || **54-55**: B. 7.6.15 || **ι΄**: B. 22.5.31 || **ια΄**: B. 6.1.42 (Fabrot. I, 186) || **ιβ΄**: B. 9.1.1. || **ιγ΄**: B. 9.3.97

---

37 ν. κε΄ *παρλπ. Z* || **39** ν. κδ΄ *παρλπ. Z* || **41** ν. κζ΄ *παρλπ. Z* || **43** ν. ϛε΄ *παρλπ. Z* || **45** ἢ *παρλπ. Z* || **47** Βιβ. - **55** αἰτίας *παρλπ. Z* || **56** *μτ.* ι΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*, *διαγεγρ. P* || βιβ. - λα΄ *παρλπ. Z* || **59** *πρὸ* ια΄ ἐπανάληψις προηγμ. διατάξ. (στχ. **56-58**) *διαγεγρ. P* || *μτ.* ια΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*, *διαγεγρ. P* || βιβ. - μβ΄ *παρλπ. Z* || **61** *μτ.* ιβ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*, *διαγεγρ. P* || βιβ. - να΄ *παρλπ. Z* **63** ν. κζ΄ *παρλπ. Z* || ἀποφασίζωντας *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὕστερον ὑπογράψῃ ἄλλην ἀπόφασιν ἐναντίον τῆς προτέρας του ἀποφάσεως, δὲν ἔχει ἰσχύν.

ιδ΄. βιβ. β΄, τίτ. ε΄, ν. ις΄.—Ἐὰν ὁ κριτὴς ἀμφιβάλλῃ εἰς κανένα νόμον, ἂς ἀναφέρῃ εἰς τὸν αὐθέντην τὰ τῆς ἀμφιβολίας αὐτοῦ διὰ νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸν αὐθέντην ἔγγραφον ἑρμηνείαν καὶ λύσιν τῆς ἀμφιβολίας του, ὁποὺ κατ' σ.27 ἐκείνην νὰ ἀποφασισθῇ ἡ κρίσις ἐκείνη.

ιε΄. βιβ. ζ΄, τίτ. α΄, ν. ε΄.—Οἱ κριταί, οἵ τε ἄρχοντες τοῦ διβανιοῦ δηλαδὴ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν κατὰ μέρος κριτηρίων, νὰ ἔρχωνται εἰς τὴν αὐθεντικὴν κούρτην ἀπὸ τὸ πουρνὸν καὶ νὰ διατρίβωσιν ἕως τὸ κεντὶ διὰ νὰ κρίνωσι κάθε ὑπόθεσιν.

ις΄. τίτ. ιζ΄, ν. α΄.—Ὁ κριτὴς ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους καὶ τῆς τρύγης νὰ μὴ προσκαλῇ τινὰ ἔξωθεν εἰς τὸ κριτήριον, ἀπὸ τὴν τζόραν δηλαδή.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιθ΄.—Οἱ κριταὶ μόνον κατὰ τὰς Κυριακὰς νὰ μὴ κρίνωσι.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. α΄, ν. ις΄.—Ὁ κριτὴς δὲν πρέπει νὰ ἀκολουθῇ εἰς ἄλλην παράλογον ἀπόφασιν ὁποὺ ἔτυχε νὰ γένῃ εἰς μίαν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ νὰ κυττάζῃ τὸ κατὰ νόμους ἀκόλουθον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην καὶ ἔτζι νὰ ἀποφασίζῃ.

σ.28 *Βιβ. β΄, τίτ. γ΄.—Ὅσα ποιεῖ ὁ δικαστὴς μὴ καθ' ὃ ἐξουσίαν ἔχει, καὶ μὴ ἀνήκοντα τῷ ὀφφικίῳ αὐτοῦ οὐκ ἔχει τὸ βέβαιον.*

Βιβ. β΄, τίτ. ε΄, ν. ιγ΄.—Ἀργείτω πᾶσα οἱαδήποτε πρὸς τὸν τυχόντα διαστὴν βασιλικὴ ἀντιγραφὴ γενικῷ ἐναντιουμένη νόμῳ, ἢ τὸν δημόσιον καταβλάπτουσα.

ν. ις΄.—Ὁ δικαστὴς δέκα λιτρῶν ὑποκείσθω προστίμῳ, τὴν ἀλήθειαν ζητηθῆναι κωλύων.

ν. ιζ΄.—Ὁ δικαστὴς τὴν ἀλήθειαν ζητείτω κἂν ἐκβιασθῆναι πρᾶγμα καὶ οὐ διαγνωσθῆναι προστέτακται.

ιθ΄. βιβ. α΄, τίτ. ε΄.—Ὁ κριτὴς δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ δίδῃ βαδὲν καὶ διο-

---

ιδ΄: B. 2.6.23 || ιε΄: B. 7.1.5 || ις΄: B. 7.17.1 || ιζ΄: B. 7.17.19 || ιη΄: B. 9.1.79 || **82-83**: B. 2.3.170 (σχόλ.) || **84-86**: B. 2.5.19 || **87-88**: B. 2.5.16 || **89-90**: B. 2.5.17 || ιθ΄: B. 2.5.4

---

66 ν. ις΄ *παρλπ.* Z || νόμων Z || **67** αὐτοῦ P, του Z || **70**, τίτ. κγ΄, *παρλπ.* ν. ε΄ Z || διβανίου Z || **74** τίτ. - α΄ *παρλπ.* Z, ἐκ τοῦ αὐτοῦ *διαγεγρ.* P || τοῦ τρύγους Z || **76** ν. ιθ΄ *παρλπ.* Z || **78** α΄ *μτ. δρθ.* ἐξ ἀρχκ. γ΄, P, γ΄, *παρλπ.* ν. ις΄ Z || **80** κιτάζῃ P || **82** Βιβ. - **90** προστέτακται *παρλπ.* Z

95 Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρίαν εἰς τὸν χρεωφειλέτην παρὰ γνώμην τοῦ δανειστοῦ καὶ ὡσὰν ὁποὺ δὲν ἔρρωται.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ χρεωφειλέτης ζητήσῃ διορίαν καὶ δώσῃ ἐγγυητήν, τότε ἔρρωται ὁ βαδές, ὅντινα καὶ ἐξάπαντος ὁ κριτὴς πρέπει νὰ δίδῃ.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ βατάχοι, λογοθέται καὶ ζαπτζίδες τοῦ διβανιοῦ καὶ τῶν καθολικῶν ζαπτζίδων, φέρ' εἰπεῖν τοῦ μεγάλου σπαθάρη, τοῦ ἄγα, καὶ ἄλλων τοιούτων, νὰ μὴ κρίνωσι τελείως καμίαν ὑπόθεσιν, καὶ ἂν τυχὸν κρίνωσιν, νὰ εἶναι ἄκυρος ἡ κρίσις αὐτῶν ἐκείνη.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ κριτὴς πρέπει νὰ φέρεται εἰς τοὺς κρινομένους μὲ μεγάλην γλυκύτητα καὶ ἡμερότητα, ὁποὺ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον τὸν γλυκὺν νὰ ἠμπορῇ νὰ θηρεύῃ τὴν ἀλήθειαν.

Βιβ. ξ΄, τίτ. μγ΄, σχόλιον.—Ὁ λαμβάνων τροφὴν κριτὴς οὐ δωροδοκίας κριθήσεται.

σ.29

⟨9⟩. Περὶ αἱρετῶν κριτῶν.

Σχόλιον τοῦ ζ΄ βιβ. τοῦ β΄ τίτλου.—Ὥσπερ οἱ ὀρδινάριοι κριταὶ προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων ἐδίκαζον, οὕτω καὶ οἱ αἱρετοί.

α΄. βιβ. ζ΄, τίτ. β΄, ν. α΄.—Τὸ αἱρετὸν κριτήριον ὁμοιάζει μὲ καθολικὸν κριτήριον καὶ τελειώνει κάθε ὑπόθεσιν ὁποὺ διορισθῇ εἰς αὐτό.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, βιβ. θ΄, τίτ. θ΄, ν. ιθ΄.—Ὁ αἱρετὸς κριτὴς ἀποφασίζει ἐκεῖνο ὁποὺ ἤθελε τῷ φανῇ εὔλογον, μὴν ἔχοντας ἐξουσίαν ὁ πρόεδρος τῶν κριτῶν νὰ ἐξετάζῃ καὶ νὰ πολυπραγμονῇ τὴν ἀπόφασιν ἐκείνων, ὅ,τι λογῆς καὶ ἂν εἶναι, εἴτε δικαία εἴτε ἄδικος, πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς.

γ΄. βιβ. ζ΄, τίτ. β΄, ν. ιζ΄.—Ἴσως καὶ εἶναι δύο οἱ αἱρετοὶ κριταὶ εἰς μίαν ὑπόθεσιν, οἱ ὁποῖοι διχονοοῦσιν ἀναμεταξύ των καὶ δὲν συμφωνοῦν,

---

κ΄: πρβλ. Β. 2.5.4 || **κα΄**: πρβλ. Β. 2.3.170 (σχόλ.) || **κβ΄**: πρβλ. Σύνταγ. Ὑψ. ν.β΄ || **104-105**: Β. 60.43.1 (σχόλ.).

⟨9⟩ 2-3: Β. 7.2.1 (σχόλ.) || **α΄**: Β. 7.2.1 || **β΄**: Β. 7.2.19 || **γ΄**: Β. 7.2.17 § 6

---

92 καὶ *παρλπ. Z* || **97** διβανίου *Z* || **98** ζαπίτηδων *Z* || **101** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ. Z* || φέρηται *Z* || **104** Βιβ. - **105** κριθήσεται *παρλπ. Z*.

⟨9⟩ 2 Σχόλιον - 3 αἱρετοὶ *παρλπ. Z* || **4** ν. α΄ *παρλπ. Z* || **6** *διατάξ. χργφ. Z ὑπὸ* β - ια΄ *παρλπ. P, πρσθ. εἰς σ. χργφ.* 693-696 || βιβ. θ΄, ν. ιθ΄ *παρλπ. Z* || **7** ἔχωντας *κώδδ.* || **11** γ΄ *P*, ιγ΄ *Z* || *μτ.* ιγ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ τίτ. ις΄, *παρλπ.* βιβ.-ιζ΄ *Z* || *μτ. τίτ. κ.ν. πρσθ.* ις΄ *διαγεγρ. P* || **12** συμφωνοῦσιν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀναγκάζονται νὰ ἐκλέξουν καὶ ἕνα τρίτον, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἀναφέρωσι καὶ οἱ δύο τὰς γνώμας των, καὶ τὰ προβληθέντα ἀπὸ τοὺς ἀντιδιαφερομένους, καὶ εἰς ὅ,τι ἀποφασίσει ὁ τρίτος ἐκεῖνος, εἰς ἐκεῖνο νὰ στέρξουν καὶ οἱ ἄλλοι. Καὶ ὅποιος ἀπὸ τοὺς ἀντιδιαφερομένους δείξει ἀπείθειαν νὰ παιδεύεται.

σ.30 δ΄. βιβ. ζ΄, τίτ. β΄, ν. κα΄.—Τὸ αἱρετόν κριτήριον ὁμοιάζει ὡσὰν μὲ ἕνα καθολικὸν κριτήριον, ἐπειδὴ καὶ ἔχει ἐξουσίαν νὰ τελειώσῃ τὰς κρίσεις τῶν ἀντιδιαφερομένων μὲ ἀπόφασιν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Ἂνίσως ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς κρινομένους ἀναχωρήσῃ, δὲν βιάζεται ὁ αἱρετὸς κριτὴς νὰ ἀποφασίσῃ τι εἰς ἐκείνην τὴν διαφοράν.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Εἰς τὸ αἱρετὸν κριτήριον ὁποὺ εἶναι τρεῖς αἱρετοὶ κριταί, ἀρκοῦσιν οἱ δύο συναινοῦντες, ἀνίσως καὶ ὁ ἄλλος ἐξ αὐτῶν, ὁ τρίτος δηλαδή, εὑρίσκεται παρὼν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν δύο, καὶ δὲν στέργει. Ἂνίσως ὅμως ὁ τρίτος ἐκεῖνος λείπῃ καὶ δὲν εὑρεθῇ παρών, δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ ἀπόφασις τῶν δύο.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κα΄.—Ὁ αἱρετὸς κριτὴς ἀποφασίζει διορίαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὧν ἀποφασισθῇ ὁ κρινόμενος νὰ πληρώσῃ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β΄, ν. γ΄.—Ὁ πρόεδρος τῶν κριτῶν δὲν ἀναγκάζει *σ.31* τινα νὰ κρίνῃ/αἱρετῶς καμίαν ὑπόθεσιν, ἐκεῖνον ὅμως τὸν αἱρετὸν κριτὴν ὁποὺ ἀρχίσει νὰ θεωρῇ ὑπόθεσιν, τὸν βιάζει διὰ νὰ τὴν τελειώσῃ.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β΄, ν. ζ΄.—Γίνεται αἱρετὸς δικαστὴς καὶ εὐγενὴς καὶ ἀπελεύθερος, ἄτιμος καὶ ἔντιμος, οὐ μὴν δὲ καὶ δοῦλος.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. θ΄.—Οὔτε ἄνηβος, οὔτε μαινόμενος ἢ κωφὸς ἢ ἄλαλος γίνεται αἱρετὸς κριτής.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιε΄.—Ἐνίοτε ὁ αἱρετὸς κριτὴς δὲν ἀναγκάζεται νὰ ἀποφασίσῃ. Τυχόν, ἐὰν ἠτιμάσθη παρὰ τῶν ἀντιδιαφερομένων, ἢ ἐνόσησεν ἢ ἐγήρασεν ἢ πράγμασιν ἰδίοις ἐνασχολεῖται ἢ μέλλῃ νὰ ἀποδημήσῃ ἢ καταγίγνεται εἰς αὐθεντικὰς ὑπηρεσίας.

δ΄: B. 7.2.1, βλ. **κ.** ἀνωτ. § α΄ || **ε΄**: B. 7.2.17 § 1 || **ς΄**: B. 7.2.17 § 7 || **ζ΄**: B. 7.2.21 § 2 || **η΄**: B. 7.2.3 § 1 || **θ΄**: B. 7.2.7 || **ι΄**: B. 7.2.9 § 1 || **ια΄**: B. 7.2.15

---

16 παιδεύηται *Z* || **17** ιδ΄ *Z* || *μτ.* ιδ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ, *παρλπ.* βιβ. ζ΄, ν. κα΄ *Z* || **20,** ιε΄ *Z* || ν. ιζ΄ *παρλπ. Z* || **23** ις΄ *Z* || ν. ιζ΄ *παρλπ. Z* || **24** ἐπ. δύω *Z* || **28** ιζ΄, *παρλπ.* ν. κα΄ *Z* || **30** ιη΄ *Z* || *μτ.* τίτ. *πρσθ.* γ΄, *παρλπ.* ν. γ΄ *Z*, ν. ιγ΄, β΄ *διαγεγρ. P* || **32** νὰ[2] *παρλπ. Z* || **33** *πρὸ* θ΄ *πρσθ.* κγ΄ *διαγεγρ. P* || ιθ΄, *παρλπ.* ν. ζ΄ *Z* || **35** *πρὸ* ι΄ *πρσθ.* κδ΄ *διαγεγρ. P* || κ΄, *παρλπ.* ἐκ - θ΄ *Z* || **37** *πρὸ* ια΄ *πρσθ.* κε΄ *διαγεγρ. P* || κα΄, *παρλπ.* ν. ιε΄ *Z* || **38** ἀποφασίζῃ *Z* || **40** καταγίνεται *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κζ΄.—Ἀνίσως εἰς μίαν ὑπόθεσιν ὄντες πολλοὶ αἱρετοὶ κριταὶ διαφόρως ἀποφασίζουσι τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην, εἶναι ἄδεια εἰς
σ.32 τοὺς ἀντιδιαφερομένους νὰ/μὴν ὑπακούσουν εἰς καμίαν ἀπόφασιν. Ἀνίσως ὅμως οἱ περισσότεροι αἱρετοὶ κριταὶ συμφώνως συνῆνεσαν εἰς μίαν ὑπόθεσιν, πρέπει νὰ ὑπακούσουν οἱ κρινόμενοι, καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ὑπακούσει παιδεύεται.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λβ΄.—Ἀνίσως τινας αἱρετὸς κριτής, ὄντας εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστασίαν, γένῃ ἱερεὺς ἢ ἀρχιερεύς, δὲν ἀναγκάζεται πλέον νὰ ἀποφασίσῃ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὁποὺ αἱρετῶς ἐθεώρει, ἐπειδὴ ἀναγκάζεται νὰ σχολάζῃ τῇ ἱερωσύνῃ. Διὰ ὑποθέσεις ὅμως ὁποὺ ἔγινεν αἱρετὸς κριτὴς ὕστερον ἀφ' οὗ ἱερωθῇ ἀναγκάζεται νὰ ἀποφασίσῃ.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λβ΄.—Ἀφ' οὗ φανερωθῇ, ὅτι ἐνέπεσε μεταξὺ τοῦ αἱρετοῦ κριτοῦ καὶ τοῦ κρινομένου φανερὰ ἔχθρα καὶ ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ αἱρετὸς ἐκεῖνος κριτὴς μηδενὸς βιάζοντος ἀπεφάσισέ τι, ἀναθεωρεῖται ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ἐκείνη.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μα΄.—Ὁ ἥττων τῶν εἴκοσι χρόνων αἱρετὸς δικαστὴς
σ.33 δὲν γίνεται, ἐπειδὴ ὁ νόμος δὲν βιάζει αὐτὸν εἰς τὸ/νὰ ἀποφασίσῃ.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μδ΄.—Ὅταν αἱρετὸς κριτὴς διορισθῇ περὶ ὁροθεσίων καὶ βάλλῃ καὶ ὅρους, καὶ ὁ ἕνας ἐκ τῶν κρινομένων δὲν στέρξει, ὑποπίπτει εἰς τὴν ποινὴν ἐκεῖνος, δηλαδὴ ὁποὺ δὲν στέρξει.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λδ΄.—Οἱ αἱρετοὶ κριταί, διοριζόμενοι εἰς τὸ νὰ θεωρήσουν καμίαν ὑπόθεσιν, πρέπει νὰ λαμβάνωσιν ἔγγραφα ἀπὸ τοὺς κρινομένους εἰς τὸ νὰ στέρξωσιν εἰς τὴν ἀπόφασιν ὁποὺ ἤθελαν κάμῃ, ὁποὺ ὕστερον μετὰ τὴν ἀπόφασιν ὅποιος δὲν στέρξει νὰ ὑποπίπτῃ εἰς τὴν παιδείαν ἐκείνην ὁποὺ ἤθελεν ὑποσχεθῇ ἐγγράφως.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ αἱρετὸς κριτὴς κάμῃ ἀδικίαν ἢ διὰ χατίρι

ιβ΄: B. 7.2.27 § 3 || **ιγ΄**: B. 7.2.32 § 4 || **ιδ΄**: B. 7.2.32 § 14 || **ιε΄**: B. 7.2.41 || **ις΄**: B. 7.2.44 || **ιζ΄**: B. 7.2.11 κ. 13 || **ιη΄**: B. 7.2.31

---

41 *πρὸ* ιβ΄ *πρσθ.* κς΄ *διαγεγρ. P* || κβ΄, *παρλπ.* ἐκ - κζ΄ *Z* || **44** συμφωνήσωσιν *Z*, συμφ. συνήν. *P* || **47** *πρὸ* ιγ΄ *πρσθ.* κζ΄ *διαγεγρ. P* || κγ΄, *παρλπ.* ν. λβ΄ *Z* || ὤντας *κώδδ.* || **49-50** σχολάσῃ *Z* || **52** *πρὸ* ιδ΄ *πρσθ.* κθ΄ *διαγεγρ. P* || κδ΄, *παρλπ.* ν. λβ΄ *Z* || **54** κριτὴς ἐκεῖνος *Z* || **56** *πρὸ* ιε΄ *πρσθ.* κθ΄ *διαγεγρ. P* || κε΄ *Z* || **58** *πρὸ* ις΄ *πρσθ.* λ΄ *διαγεγρ. P* || κς΄, *παρλπ.* ν. μδ΄ *Z* || *μτ.* ὅταν *πρσθ.* ὁ *Z* || **60** δηλαδὴ *παρλπ. Z* || **61** *πρὸ* ιζ΄ *πρσθ.* λα΄ *διαγεγρ. P* || κζ΄ *παρλπ.* ν. λδ΄ *Z* || **65** ἤθελον *Z* || **66** πρὸ ιη΄ *πρσθ.* λβ΄ *διαγεγρ. P*, κη΄ *Z* || χατῆρι *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἢ φιλοδωρηθείς, τότε ὁ καταδικασθεὶς δικαιοῦται νὰ μὴ στέρξῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν, οὔτε νὰ πληρώσῃ πρόστιμον διὰ τὴν ἀπείθειάν του, τὴν ὁποίαν
σ.34 αὐτὴν ἀδικίαν τοῦ αἱρετοῦ κριτοῦ, ὁ αὐθέντης / πρέπει νὰ τὴν θεωρῇ καὶ νὰ
70 τὴν ἐξετάζῃ.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νγ΄.—Τὸ αἱρετὸν κριτήριον δὲν ὑπόκειται εἰς ἔκκλητον, ἤτοι δὲν ἀναθεωρεῖται ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὴν ἀπόφασιν τοῦ αἱρετοῦ κριτοῦ μήτε ὁ αὐθέντης δὲν τὴν ἐξετάζει ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἡ ὁποία δὲν ἀνατρέπεται, μήτε μὲ
75 αὐθεντικὴν προσταγήν.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Ὁ αἱρετὸς δικαστὴς πρέπει νὰ διορίζῃ ποινὴν εἰς τοὺς κρινομένους, ὁπού ὅποιος διαστρέψει εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐνέχεται εἰς τὸ πρόστιμον ἐκεῖνο τῆς ποινῆς.

σ.35 ⟨10⟩. Περὶ ἀποφάσεων κριτῶν.

α΄. βιβ. θ΄, τίτ. α΄, ν. νζ΄.—Ἴσως καὶ γένῃ ἀπόφασίς τις κατά τινος ἀπόντος καὶ ἐκεῖνος μαθὼν τὴν ἀπόφασιν δὲν κινήσει ἀγωγήν, δὲν ἠμπορεῖ πλέον ἄλλοτε μὲ πρόφασιν πὼς ἔλειπε ν᾽ ἀναιρέσῃ τὴν κατ᾽ αὐτοῦ ἀπόφασιν
5 ἐκείνην.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ξβ΄.—Ἐάν τις ἐξ ἀνάγκης ἀπολειφθῇ καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ κριτήριον νὰ κριθῇ, δὲν ἔχει ἰσχὺν ἡ κατ᾽ αὐτοῦ ἀπόφασις.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. οα΄.—Ἡ ἀπόφασις ὁποὺ κρυφίως γένῃ καὶ ὄχι κατὰ
10 πρόσωπον τοῦ κρινομένου εἶναι ἀνίσχυρος.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀφ᾽ οὗ ἀποφασισθῇ μία ὑπόθεσις, ἢ μὲ ἐπιφορὰν ὅρκου ἢ μὲ συγκατάθεσιν, δὲν ζητεῖται πλέον ἄλλο τι, ὡσὰν ὁποὺ ὁ ὅρκος διαλύει τὰ ἀμφίβολα τῆς ὑποθέσεως ἑκάστης, καὶ δι᾽ ἐκείνου ἐλευθεροῦται

ιθ΄: B. 7.2.53 || **κ΄**: B. 7.2.19 πρ. || **κα΄**: B. 7.2.11 § 1.

⟨10⟩ α΄: B. 9.1.57 || **β΄**: B. 9.1.62 || **γ΄**: B. 9.1.72 || **δ΄**: B. 9.3.53

---

71 *πρὸ* ιθ΄ *πρσθ.* λγ΄ *διαγεγρ. P*, κθ΄, *παρλπ.* ν. νγ΄ *Z* || *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὸ *Z* || **73** *πρὸ* κ΄ *πρσθ.* λδ΄ *διαγεγρ. P*, λ΄ *Z* || **76** *πρὸ* κα΄ *πρσθ.* λε΄ *διαγεγρ. P*, λα΄, *παρλπ.* ν. ια΄ *Z* || **77** ἐνέχηται *Z*.

⟨10⟩ 1 ἀποφάσεως *Z* || **2** βιβ. α΄, *παρλπ.* ν. νζ΄ *Z* || **6** ν. ξβ΄ *παρλπ. Z* || **9** ν. οα΄ *παρλπ. Z* || *μτ.* ν. *πρσθ.* ρδ΄ *διαγεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁ ἀντιδιαφερόμενος, καὶ ἡ συγκατάθεσις εἶναι ὁμολογία καὶ οἱ ὁμολογοῦντες λογίζονται πλέον ὡς κατακεκριμμένοι.

σ.36 ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως τινας, ἀφ' οὗ κριθῇ θελήσῃ μετὰ ταῦτα νὰ ἀναθεωρηθῇ ἡ ὑπόθεσις αὐτοῦ μὲ πρόφασιν διὰ νὰ ξαναθεωρήσῃ τὸν λογαριασμὸν αὐτοῦ, νὰ μὴν εἰσακούεται.

ς΄. βιβ. ξ΄, τίτ. μθ΄, ν. α΄.—Ἀπών τις οὐ καταδικάζεται, μακάρι καὶ μὲ τὸ μεγαλύτερον ἔγκλημα ὁποὺ νὰ κατηγορῆται, τὸ ὁποῖον καὶ κεφαλικὴν τιμωρίαν νὰ ἐπαπειλῇ αὐτῷ, ἀλλὰ προσκαλεῖται καὶ ἐλθὼν ἢ καταδικάζεται ἢ ἀθωοῦται.

ζ΄. βιβ. η΄, τίτ. α΄, ν. μγ΄.—Ἡ κρίσις ὁποὺ μὲ ἀπόφασιν λάβῃ τέλος νὰ μὴν ἀνατρέπεται, μηδὲ μὲ αὐθεντικὴν προσταγήν, ὅταν ὅμως νομίμως θεωρηθῇ.

η΄. βιβ. ς΄, τιτ. α΄, ν. να΄.—Ἡ ἄδικος ἀπόφασις ὁποὺ μὲ ἀδικίαν τοῦ κριτοῦ γένῃ, δὲν βλάπτει τελείως τὸν καταδικασθέντα, καὶ ὁ ἐνάγων ἂς μὴ νομίζῃ ὅτι ἔχουσι κῦρος τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποφανθέντα, ὥστε καὶ ἂν διὰ τῆς
σ.37 ἀδίκου ἐκείνης ἀποφάσεως ἐπιβεβαιωθῇ εἰς αὐτὸν νὰ δεσπόσῃ τί/πρᾶγμα, νὰ μὴ βαστάζῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ὡς νοικοκύρης τέλειος, ἀλλὰ νὰ τὸ βαστάζῃ ὡς μέλλοντας νὰ τὸ ἀποδώσῃ.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νβ΄.—Ἡ ἀπόφασις ὁποὺ φανερὰ ἐναντιεῖται εἰς τοὺς νόμους, εἶναι ἀνυπόστατος καὶ θεωρεῖται ἐξ ὑπαρχῆς.

ι΄. βιβ. δ΄ ἰστιτουτζιόνων, τίτ. ιε΄.—Καὶ τέως κατὰ πρώτην τάξιν τοῦτο παραφυλάττειν ὁ δικαστὴς ὀφείλει, ἵνα μὴ δικάζων ἀποφήνηται ἄλλο, ἀλλ' ὅπερ ταῖς διατάξεσιν ἢ τοῖς ἐγγράφοις ἢ ἀγράφοις νόμοις ἢ τῇ τῶν σοφῶν νομοθεσίᾳ δοκεῖ.

σ.38 **〈11〉. Περὶ συνηγόρων, ἤτοι βεκίληδων.**

Βιβ. η΄, τίτ. α΄, ν. α΄.—Τρεῖς εἰσὶ τάξεις τῶν μὴ δυναμένων συνηγορεῖν,

---

ε΄: B. 9.3.72 || **ς΄**: B. 60.49.1 || **ζ΄**: B. 8.1.42 || **η΄**: B. 6.1.51 (Fabrot. I, 188), πρβλ. κ. B. 9.1.70 κ. 72 || **θ΄**: B. 6.1.52 (Fabrot. I, 188), πρβλ. κ. B. 9.1.19 || **ι΄**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.17

〈11〉 2-4: B. 8.1.1

---

19 βιβ. ς΄, *παρλπ.* ξ - α΄ *Z* || **20** μεγαλίτερον *P*, - λήτερον *Z* || νὰ *παρλπ. Z* || **23** ν. μγ΄ *παρλπ. Z* || **24** ἀνατρέπηται *Z* || **26** ν. να΄ *παρλπ. Z* || **28** ἀποφασισθέντα *Z* || **29** δεσπόζῃ *Z* || **31** μέλλωντας *κώδδ.* || **32** ν. νβ΄ *παρλπ. Z* || **34** *διατάξ. χργφ. Z ὑπὸ* ι΄ - ια΄ *πρσθ. εἰς φ. χργφ.* 715 P || **35** *μτ.* ἄλλο *πρσθ.* εἴπερ ταῖς *διαγεγρ.* P.

〈11〉 2 Βιβ. - **14** ἀφώνου *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἱ μὲν εἰς τὸ παντελὲς κωλύονται, οἱ δὲ ὑπὲρ μόνων ἑαυτῶν συνηγοροῦσιν, οἱ δὲ ὑπὲρ ἑαυτῶν, καὶ ρητῶν ἄλλων.

Συνηγορεῖν δὲ ἐστὶ τὸ προθεῖναι τὴν οἰκείαν ἐν δικαστηρίῳ θέλησιν, ἢ τὴν τοῦ φίλου παρὰ τῷ ἔχοντι δικαιοδοσίαν ἢ τῇ τοῦ ἑτέρου θελήσει ἀντειπεῖν.

ν. α΄.—Εἰς τὸ παντελὲς δὲ κωλύεται συνηγορεῖν ὁ μὴ πληρώσας τὸν ιζ΄ ἐνιαυτόν, καὶ ὁ μὴ ἀκούων παντελῶς. Ὑπὲρ μόνων δὲ ἑαυτῶν συνηγοροῦσι γυνὴ καὶ τυφλός. Ὑπὲρ δὲ ἑαυτῶν καὶ ρητῶν ἄλλων συνηγοροῦσιν οἱ ἄλλως ἀτιμωθέντες καὶ μὴ ἀποκαταστάντες, οἵτινες οὗτοι συνηγοροῦσιν ὑπὲρ γονέων καὶ πατρώνων, ὑπὲρ παίδων, καὶ γονέων τῶν πατρώνων, ὑπὲρ τῶν ἰδίων παίδων, ἀδελφῶν καὶ γυναικῶν καὶ πενθερῶν καὶ γαμβρῶν καὶ νύμφης καὶ πατρῴου καὶ μητρυιᾶς καὶ προγόνου καὶ ἀνήβων καὶ μαινομένου καὶ ἀφώνου.

α΄. βιβλ. η΄, τίτ. α΄, ν. ιθ΄.—Ἔχοντας τινὰς κρίσιν μὲ ἄλλον διορίζει βεκίλην του εἰς τὸ νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ κριτήριον καὶ νὰ κριθῇ μὲ ἐκεῖνον, ἂν οὗτος ὁ βεκίλης προδώσῃ τὴν κρίσιν καὶ βλάψῃ ἐκεῖνον ἀπὸ τὸν ὁποῖον διωρίσθη βεκίλης καὶ καιηγορηθῇ ἀπὸ ἐκεῖνον καὶ ἀποδειχθῇ ὡς προδότης, νὰ παιδεύεται καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐκείνη νὰ θεωρῆται ἐξ ὑπαρχῆς.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Ὁ ἐπίτροπος ἑνὸς ἀνήβου κρίνεται διὰ ὑποθέσεις τοῦ ἀνήβου ἐπιτροπικῶς ἀπὸ μέρους ἐκείνου.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινας ἔχοντας διωρισμένον βεκίλην του εἰς καμίαν ὑπόθεσιν καὶ κρίσιν ὁποὺ ἔχει καὶ ἀπόντος τοῦ βεκίλη του τούτου βιασθῇ αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ κριθῇ, ἔρρωται ἡ ἀπόφασις ὁποὺ ἤθελε γένῃ κατ' αὐτοῦ.

Σχόλιον. Τοῦτο βέβαια ὁ νόμος τὸ λέγει διὰ μερικοὺς διεστραμμένους,
σ.39 οἱ ὁποῖοι ἠμποροῦν νὰ εἰποῦν ὕστερον ἀπὸ τὴν ἀπό/φασιν, ὅτι ἢ τὴν τοπικὴν διάλεκτον δὲν ἴξευραν ἢ τὰ σενέτια των δὲν τὰ εἶχον κοντά των, ἀλλὰ τὰ εἶχον εἰς τοὺς βεκίληδές των, καὶ ἄλλας τέτοιας προφάσεις διὰ νὰ ἀναιρέσουν τὴν ἀπόφασιν ἐκείνην.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν.μα΄.—Ὅσα λέγουσιν οἱ βεκίληδες ἀπὸ μέρους ἐκείνων

5-7: B. 8.1.1 § 2 || **8** Εἰς - **9** παντελῶς: B. 8.1.1 § 3 || **9** ὑπὲρ - **10** τυφλός: B. 8.1.1 § 5 || **10** Ὑπὲρ - **11** ἀποκαταστάντες: B. 8.1.1 § 8 || **11** συνηγοροῦσιν - **14** ἀφώνου: B. 8.1.1 § 11 || **α΄**: B. 8.1.18 || **β΄**: πρβλ. B. 8.1.10 || **γ΄**: B. 8.1.13 || **δ΄**: B. 8.1.40

---

15 ν. ιθ΄ *παρλπ. Z* || Ἔχωντας *κώδ.* || *μτ.* τινὰς *πρσθ.* μὲ *διαγεγρ. P* || *μτ.* ἄλλον *πρσθ.* **και** *Z* || διωρίζωντας *Z* || **16** του *παρλπ. Z* || **19** θεωρηθῆται *Z* || **20, 31** ν. ια΄, ν. μα΄ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁποὺ τοὺς ἐδιώρισαν εἰς τὴν κρίσιν τους, ὅλα φαίνονται νὰ λέγωνται ἀπὸ μέρους τῶν κρινομένων.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μδ΄.—Ὅσα δίκαια δὲν φθάσουν οἱ βεκίληδες νὰ εἰποῦν εἰς τὴν κρίσιν, ἢ μὴν ἰξεύροντες ἢ χαριζόμενοι, ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀναπληροῦσιν οἱ κρινόμενοι.

Σχόλιον. Αὐτὸν τὸν νόμον λέγοντας ὁ νομοθέτης, κάμνει νὰ συμπεράνῃ τινάς, ὅτι ἀκυροῦται ἡ ἀπόφασις ἐκείνη ὁποὺ ἤθελε γένῃ εἰς ὅσα δίκαια ἤθελε προβάλλῃ ὁ βεκίλης σιωπῶντας καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ὁ κρινόμενος ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ καὶ νὰ εὕρῃ δίκαιον.

Ἕτερον σχόλιον ἐκ τῶν Βασιλικῶν, εἰς τὸ ὄγδοον βιβλίον.—Ἢ καὶ
σ.40 τοῦ κρινομένου ὄντος τινὸς ἀχμάκη, νὰ ἀναπληρώ/σῃ ὁ κριτὴς ἐκεῖνα ὁποὺ ἔπρεπε νομίμως νὰ προβάλλῃ, καὶ ἔτζι δικαίως νὰ ἀποφασίζῃ, διὰ τί ἀλλέως κάμνοντας ὄχι μόνον ἁμαρτάνει ἀλλὰ καὶ ὑπεύθυνος γίνεται.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δύνανται καὶ οἱ δύο ἀντιδιαφερόμενοι διὰ βεκίληδων νὰ κριθῶσιν, ὅταν ἔχωσι χρηματικὴν διαφοράν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν εἶναι δεκαεπτὰ χρόνων δὲν ἠμπορεῖ νὰ γένῃ βεκίλης τινός, ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἀκούει.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Γυνὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γένῃ βεκίλης τινός, ὁμοίως καὶ τυφλός.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιη΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ γένῃ βεκίλης χριστιανοῦ τινος, πρέπει νὰ εἶναι χριστιανὸς καὶ ὄχι ἑτερόδοξος.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον εἰς τὸ η΄ βιβλίον.—Ὅταν ὁ βεκίλης κάμῃ λάθος εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὁποὺ προβάλλει ἠμπορεῖ ὁ νοικοκύρης τῆς ὑποθέσε-
σ.41 ως/ἐκείνης εἰς διάστημα τριῶν ἡμερῶν νὰ ἀνακαλῇ τὸ λάθος ἐκεῖνο καὶ νὰ
56 τὸ διορθώνῃ ἔχοντας χρέος ὁ κριτὴς νὰ τὸν ἀκούσῃ.

Βιβ. θ΄, τίτ. α΄.—Οἱ δικασταὶ οὔστινας τοῦ διαγινώσκειν καὶ ἀποφαίνεσθαι ἀνάγκη κατέχει, μὴ αἰφνιδίους, ἀλλὰ διασκέψεως γενομένης, μετὰ τὸ πρᾶγμα τὰς ἀποφάσεις σταθμισθείσας αὐτοῖς πρότερον τυπώσωσι καὶ διορθω-

---

ε΄: B. 8.1.43 || **37-44:** πρβλ. B. 8.1.43 (σχόλ.) || **ς΄:** πρβλ. B. 8.2.99 || **ζ΄:** B. 8.1.1 § 3 || **η΄:** B. 8.1.1 § 5 || **θ΄:** B. 8.1.17 || **ι΄:** πρβλ. B. 8.1.41 **κ.** 43 (σχόλ.) || **57-61:** B. 9.1.65

---

32 τοὺς *παρλπ.*, διώρισαν Z || **34** ν. μδ΄ *παρλπ.* Z || **37** λέγωντας *κώδδ.* || **38** δικαιολογήματα Z || **40** *μτ.* εὕρη *πρσθ.* τὸ Z || *μτ.* δίκαιον *πρσθ.* του Z || **41** εἰς - βιβλίον *παρλπ.* Z || **42** τινὰς Z || *μτ.* ἀχμάκη *πρσθ.* ὀφείλει ὁ κριτὴς Z || ὁ κριτὴς *παρλπ.* Z || **45** δύω Z || **47, 49** ν. α΄ *παρλπ.* Z || **51** ν. ιη΄ *παρλπ.* Z || **53** σχόλιον - βιβλίον *παρλπ.* Z || **56** διορθώση Z || **57** *διατάξ. χργφ.* Z *ὑπὸ* ια΄ - ιε΄ *πρσθ. εἰς φ. χργφ.* 711 - 712 P || **57** Βιβ. - **72** ἐχρήσαντο *παρλπ.* Z.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θείσας παραχρῆμα εἰς λίβελλον ἀγάγωσι, καὶ γεγραμμένας ἐκ τοῦ λιβέλλου τοῖς μέρεσιν ἀναγνῶσι.

Μὴ ἐξίστω τινὶ πρὸ ἀποφάσεως ἐκκαλέσασθαι.

ν. πη΄.—Ὁ στρατιωτικὸς δικαστὴς περὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἀχρήστως ἀποφαίνεται, καὶ οὐ χρεία ἐκκλήτου εἰς ἀνατροπὴν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ.

ν. ρκγ΄.—Ἀναφορᾶς γενομένης ἐπὶ ἄρχοντος τῶν ἀντιδιαφερομένων μερῶν μή ἐπισταμένων τί τῷ ἄρχοντι ἤρεσε, χρή κατὰ πραγματικὴν κέλευσιν δύο μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας οὓς ἐὰν αὐτὸς ὁ ἄρχων ὁ ποιήσας τὴν ἀναφορὰν ἐπιλέξηται, συζευχθῆναι τῷ κοιαίστωρι καὶ περὶ τούτου ἀποφήνασθαι ἢ παρόντων τῶν μερῶν, ἢ καὶ ἀπόντων, μηδεμιᾶς οὔσης ἐκκλήτου κατὰ τῆς τούτων ἀποφάσεως, μήτε τινὸς ἀμφισβητήσεως περιλιμπανομένης. Τοῦ αὐτοῦ κρατοῦντος εἴτε εἷς δικαστὴς ἐχρήσατο τῇ ἀναφορᾷ, εἴτε καὶ πολλοὶ ἅμα δοθέντες δικασταὶ τῇ ἀναφορᾷ ἐχρήσαντο.

σ.42

⟨12⟩. Περὶ ἐκκλήτων.

α΄. βιβ. θ΄, τίτ. α΄, σχόλιον τοῦ εἰρημένου βιβλίου.—Ἔκκλητος λέγεται μέμψις ἀποφάσεως, ὡς μὴ δικαίως δῆθεν γιγνομένης. Καὶ ἄλλως. Ἔκκλητος λέγεται ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ σηκώνεται ἀπὸ οἱοδήποτε κριτήριον μικρὸν εἰς ἀνώτερον κριτήριον.

ν. β΄.—Ἀρκεῖ τὸ ἀντιδιαφερόμενον εἰπεῖν ἐκκαλοῦμαι.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ β΄, ν. α΄.—Ἐὰν γένῃ καμία ἀναφορὰ τῶν ἀρχόντων εἰς τὴν ὁποίαν δυσαρεστηθῇ ὁ ἕνας ἀντιδιαφερόμενος, μακάρι καὶ ἂν βουλλωθῇ ἐκείνη ἡ ἀναφορὰ καὶ ἀποφασισθῇ ἡ ὑπόθεσις, ἀναθεωρεῖται πάλιν καὶ ἀναψηλαφᾶται μὲ αὐθεντικὴν προσταγήν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄.—Ἀρκεῖ εἰς τὸν δυσαρεστούμενον εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀρχόντων, νὰ εἰπῇ ἐκκαλοῦμαι, ἤτοι νὰ ζητήσῃ ἀνώτερον κριτήριον καὶ ἔκκλητον, εἰς τὸ νὰ ἀναθεωρηθῇ ἡ ὑπόθεσις.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Ἀνίσως αὐτὸς ὁποὺ ζητήσει ἔκκλητον βιασθῇ ἀπὸ τὸν κριτὴν νὰ καταβάλλῃ ἐκεῖνα ὁποὺ ἀπεφάσισεν ὁ κριτὴς κατ᾽ αὐτοῦ,

---

62: B. 9.1.148 || **63-64**: B. 9.1.89 || **65-72**: B.9.1.124.

⟨12⟩ α΄: B. 9.1.1 (Fabrot. σχόλ. I, 481) || **6**: B. 9.1.2 || **β΄**: B. 9.1.1 § 1 ἐπ. || **γ΄**: B. 9.1.2 || **δ΄**: B. 9.1.11

⟨12⟩ 2 σχόλιον - βιβλίου *παρλπ. Z* || **4** συκώνεται *κώδδ.* || οἰονδήποτε *Z* || **6** ν.- ἐκκαλοῦμαι *παρλπ. Z*, ἐν τῇ ὥᾳ *P* || **7** β΄, ν. α΄ *παρλπ. Z* || **9** *πρὸ* ἀναφορὰ *πρσθ.* ἀπόφασις *διαγεγρ. P* || **11** ν. β΄ *παρλπ. Z* || **14** ν. ια΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νικῶντας ὕστερον τὴν ἔκκλητον μὲ δευτέραν κρίσιν, ἀναλαμβάνει τὰ ὅσα κατέβαλλε.

σ.43 ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μδ΄.—Δὲν πρέπει οἱ κριταὶ νὰ ἐμποδίζουν ἢ νὰ ὑβρίζουν ἐκείνους ὁποὺ ζητοῦν ἔκκλητον.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ν΄.—Ἀνίσως ὁ κριτὴς ἐπλανήθη εἰς τὴν ἀπόφασιν ὁποὺ ἔκαμε κάμνοντας λάθος ἐξ ἀγνοίας, διορθώνει τὴν ἀπόφασίν του ἐκείνην χωρὶς ἔκκλητον.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ϛθ΄.—Κόθε κριτὴς εἰς τὸν ὁποῖον διορίζεται ἡ ἔκκλητος δὲν πρέπει νὰ στέλλῃ τὴν κρίσιν εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ ἐθεώρησε πρῶτον ἐκείνην, ἀλλ' αὐτὸς πρέπει νὰ τὴν ἐξετάζῃ.

Ὁ ἐκκαλεσάμενος ἐνάγων ἐστί.

Ὁ τῆς ἐκκλήτου δικαστὴς οὐκ εὐθὺς ἕτερά τινα παρ' ὃ ὁ πρῶτος δικαστὴς ἐδίκασε δικάζει, ἀλλ' ὁρᾷ πρότερον τὰ παρὰ τοῦ πρώτου δικαστοῦ κεκριμμένα, καὶ εἰ εὕροι ταῦτα καὶ αὐτὸς καλῶς κριθέντα βεβαιοῖ καὶ αὐτὸς ταῦτα.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. η΄.—Ὁ ἐκκαλεσάμενος ἐὰν ὑβρίσῃ τὸν ψηφισάμενον τύπτεται.

ν. λδ΄.—Ἐὰν ὁ δικαζόμενος ἐκλάβῃ τὸ ἴσον τῆς παρὰ τοῦ ἄρχοντος γενομένης πρὸς τὸν βασιλέα ἀναφορᾶς, καὶ ἐφησυχάσας μὴ ἐκκαλέσηται, δοκεῖ συναινεῖν αὐτῇ.

Βιβ. θ΄, τίτ. α΄. ν. ρις΄—Ἐὰν κατὰ λογοθέτου, ἢ καθολικοῦ τις ἐκκαλέσηται, ἐπὶ τὸν κόμητα τῶν ἰδικῶν ἐρχέσθω ἡ δίκη.

ν. ρμζ΄.—Πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς ἀποφάσεως, καὶ τῆς τάξεως τοῦ ἀποτελέσματος οὐδὲ διὰ λογοθέτου, οὐδὲ διὰ καθολικοῦ ἔξεστιν ἐκκαλέσασθαι. Ἐπειδὴ ἔνθα ἡ προκάταρξις, ἐκεῖ καὶ τὸ τέλος ὀφείλει εἶναι.

ν. ζ΄.—Ἐὰν τις διὰ τὸ βίαιον τοῦ δικαστοῦ μὴ αὐτῷ ἐπιδώσει τὴν ἔκκλητον, ἀλλὰ δημοσίᾳ προθήσει, καλῶς τὴν ἔκκλητον ἐγγυμνάζει.

ν. κη΄.—Μόνος ὁ βασιλεὺς δύναται ἐπιδοῦναι δικαστὴν ἐφ' ᾧ μὴ ἐκκαλεῖσθαι. Τοῦτο δὲ ποιεῖν ἄλλος οὐ δύναται.

ν. λγ΄.—Εἴτε δεχθῇ ἡ ἔκκλητος, εἴτε καὶ μή, οὐδὲν ἐν τῷ μεταξὺ καινίζεται, ἕως οὗ ἐξετασθῇ ἡ ἔκκλητος εἰ ὀφείλει δεχθῆναι.

ε΄: B. 9.1.24 || **ϛ΄**: B. 9.1.44 § 2 || **ζ΄**: B. 9.1.100 || **26**: B. 7.5.28 || **27-29**: B. 9.2.27 || **30-31** B. 9.1.8 || **32-34**: B. 9.1.34 || **35-36**: B. 9.1.117 || **37-39**: B. 9.1.148 || **40-41**: B. 9.1.7 || **42-43**: B. 9.1.28 || **44-45**: B. 9.1.43

---

18 ν. μδ΄ *παρλπ. Z* || **20** ν. ν΄ *παρλπ. Z, μτ. δρθ. ἐξ ἐσφ.* μδ΄ *P* || **23** ν. ϛθ΄ *παρλπ. Z* || **26** *διατάξ. χργφ Z ὑπὸ* η΄ - θ΄ *πρσθ. εἰς φ. χργφ.* 713-714 *P* || **26** Ὁ - **56** ἐκκαλέσασθαι *παρλπ. Z* || **45** ἐξετασθῇ *δρθ. ἐκ* B., ἐξεταχθῇ *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ν. ϟε′.—Καὶ θείου βασιλικοῦ γράμματος προενεχθέντος ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους, δύναται τὸ ἕτερον μέρος ἐκκαλεῖσθαι.

ν. ρε′.—Ὁ ἔκκλητον ἐπιδεδωκὼς οὔτε ὕβρεσιν, οὔτε βασάνοις ἐν τῷ μεταξὺ ὀφείλει περιβληθῆναι.

ν. ρς′.—Ἐάν τις ἔκκλητον δέξηται, οὐκ ὀφείλει μετὰ ταῦτα ἀπόφασιν παρασχεῖν, ἀλλὰ χρῆ πληρωθῆναι τὴν ἔκκλητον.

ν. ρζ′.—Τοῖς δικαζομένοις εὐχέρειά ἐστι καὶ φωνῇ ἐκκαλεῖσθαι.

ν. ρθ′.—Θεμιτὸν ἔστω καὶ κατὰ τῶν ἐν τάξει ἀρχόντων δικαζόντων ἐκκαλεῖσθαι.

ν. ρη′.—Ἡ διάταξις κελεύει τὸν βουλόμενον ἀνυβρίστως ἐπὶ πάσης δίκης ἐκκαλέσασθαι.

σ.44

⟨13⟩. Περὶ μαρτύρων.

α′. βιβ. κα′, τίτ. α′, ν. α′, β′, ϟγ′.—Οἱ μάρτυρες πρέπει νὰ εἶναι ἀξιόπιστοι, τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἐξετάζεται καὶ ἡ ἀξία καὶ ἡ πίστις καὶ τὰ ἤθη καὶ ἡ στερρότης, καὶ ὁ κάθε ἕνας ἐκ τῶν μαρτύρων πρέπει νὰ ἐξετάζεται ὁποῖος εἶναι, ἄρχων δηλαδὴ ἢ ἰδιώτης, τίμιος καὶ ἄμεμπτος ἢ ἄτιμος καὶ ἐπίψογος, φίλος τοῦ ἐνάγοντος ἢ ἐχθρὸς τοῦ ἐναγομένου, εὐτυχὴς ἢ πτωχός, καὶ ὅταν φανῇ ἐκτὸς πάσης ὑποψίας, τότε συγχωρεῖται νὰ μαρτυρῇ.

β′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ μάρτυρες πρέπει νὰ ἐξετάζωνται χωριστὰ ἀπὸ ἕνας ἕνας καὶ ὄχι ὁμοῦ ὅλοι.

γ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ′.—Ὁ κριτὴς πρέπει νὰ παρατηρῇ ἀνίσως οἱ μάρτυρες μαρτυροῦσιν ἁπλῶς ἢ μίαν μεμελετημένην μαρτυρίαν προσφέρουσι, καὶ ἀνίσως εἰς τὰς ἐρωτήσεις πειθανῶς ἀποκρίνωνται.

δ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ′.—Ὁ κριτὴς δὲν πρέπει νὰ προσκαλῇ μακρόθεν
σ.45 τοὺς μάρτυρας διὰ νὰ μαρτυρήσουν, ἔξω μόνον ἂν τὸ εὕρῃ/τοῦτο συνειθισμένον νὰ προσκαλοῦνται οἱ μάρτυρες ἀπὸ χωρίον εἰς χωρίον, ἐπειδὴ ὁ ἐνάγων πρέπει μὲ παρακλήσεις καὶ μὲ τὰ ἔξοδά του νὰ τοὺς φέρῃ.

46-47: B. 9.1.96 || **48-49**: B. 9.1.106 || **50-51**: B. 9.1.107 || **52**: B. 9.1.108 || **53-54**: **B. 9.1.109** || **55-56**: B. 9.1.121.

⟨13⟩ α′: B. 21.1.1 -3 || **β′**: παραπομπὴ ἐσφαλμένη || **γ′**: B. 21.1.3 § 1 || **δ′**: **B. 21.1.3 § 6**

---

48 *μτ.* ἐπιδεδωκὼς *πρσθ.* οὐκ ὀφείλει *διαγεγρ. P.*

⟨13⟩ 2 ν. - ϟγ′ *παρλπ. Z* || **8** ἀπὸ *παρλπ. Z* || **10** ν. γ′ *παρλπ. Z* || **12** ἀποκρίνονται *P* || **13** ν. γ′ *παρλπ. Z* || **14-15** συνηθεισμένον *Z* || **15** προσκαλῶνται *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών © Academy of Athens

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Δὲν εἶναι ἀξιόπιστος μάρτυς ἐκεῖνος ὁποὺ προστάζεται νὰ μαρτυρήσῃ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιε΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ πλαστῶς καὶ ἐναντίως ἑαυτοῖς μαρτυροῦσι παιδεύονται, μὴ οὔσης δεκτῆς τῆς μαρτυρίας αὐτῶν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κ΄.—Ἀνίσως ὅλοι οἱ μάρτυρες εἶναι τῆς αὐτῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως καὶ ἐναντιωθῶσιν ἀλλήλοις, δὲν πρέπει ὁ κριτὴς νὰ δώσῃ πίστιν εἰς τὸ περισσότερον μέρος τῶν μαρτύρων, ἀλλ᾽ εἰς μόνον ἐκείνους εἰ καὶ ὀλιγωτέρους, ὁποὺ δὲν εἶναι ὑποψία πὼς νὰ ἔχουν ἔχθράν τινα κατὰ τοῦ ἐναγομένου ἢ φιλίαν πρὸς τὸν ἐνάγοντα, ὡσὰν ὁποὺ ὁ κριτὴς δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ πλῆθος, ἀλλ᾽ εἰς τὴν πίστιν καὶ ἀκεραιότητα τῶν μαρτύρων.

σ.46 η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κγ΄.—Ὁ ἐνάγων δὲν ἠμπορεῖ νὰ παραστήσῃ μάρτυρας εἰς τὸ κριτήριον ἀνθρώπους οἰκειακούς του, ὡσὰν ὁποὺ αἱ οἰκειακαὶ μαρτυρίαι καὶ ἀποβάλλονται μὴ οὖσαι δεκταί.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λβ΄.—Ἑνὸς ἀνθρώπου μαρτυρία διὰ ὅ,τι λογῆς ὑπόθεσιν νὰ μὴν εἶναι δεκτή, μακάρι καὶ συγκλητικὸς ἂν εἶναι.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λβ΄.—Οἱ μάρτυρες πρέπει πρῶτον νὰ κάμνουν ὅρκον καὶ ἔτζι νὰ μαρτυροῦν.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λς΄.—Ὁ ψευδομάρτυρας πρῶτον μὲν ἐπιορκεῖ, δεύτερον δέ, ὅταν δηλαδὴ φωραθῇ ψευδομαρτυρῶν, παιδεύεται, καὶ ἀνίσως ἐκεῖνος ὁποὺ καταδικασθῇ ἀπὸ τὴν ψευδομαρτυρίαν ἐκείνου, κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ψευδομάρτυρος ἐκείνου, δικαιοῦται νὰ λάβῃ παρ᾽ αὐτοῦ ὅλην του τὴν ζημίαν. Ἂν ὅμως πρὸ τοῦ νὰ καταδικασθῇ ὁ ἐναγόμενος ἀπὸ τὴν ψευδομαρτυρίαν ἐκείνου φωραθῇ ὁ μαρτυρῶν τὰ ψευδῆ εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς
σ.47 ψευδομαρτυρίας του,/εἶναι πλέον ἔργον τοῦ κριτοῦ νὰ τὸν παιδεύσῃ ὡς δεῖ.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μα΄.—Ὅταν μὲ ὁμολογίαν χρεωστῇ τινας καὶ μετὰ ταῦτα εἴπῃ ὅτι ἢ ὅλον ἐκεῖνο τὸ χρέος ἐπλήρωσεν ἢ μερικὸν ἐξ ἐκείνου καὶ δὲν ἔτυχε νὰ γραφθῶσι τὰ δοθέντα ὄπισθεν τῆς ὁμολογίας ἢ ξεχωριστὸν γράμμα νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν δανειστὴν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὅσων ἐπλήρωσε καὶ ἀκολουθεῖ νὰ φέρῃ μάρτυρας εἰς ἀπόδειξιν τούτων ὁποὺ προβάλλει,

---

ε΄: B. 21.1.6 || **ς΄**: B. 21.1.15 || **ζ΄**: B. 21.1.20 § 3 || **η΄**: B. 21.1.23 κ. 27 || **θ΄**: B. 21.1.33 || **ι΄**: B. 21.1.33 || **ια΄**: B:21.1.37 || **ιβ΄**: B. 21.1.42

---

17 ν. ς΄ *παρλπ. Z* || **19** ν. ιε΄ *παρλπ. Z* || **21** ν. κ΄ *παρλπ. Z* || **24** ὀλιγοτέρους *P* || νὰ *παρλπ. Z* || **27** ν. κγ΄ *παρλπ. Z* || **30** ν. λβ΄ *παρλπ.Z* || **32** ν. λβ΄ *παρλπ. Z* || κάμωσιν *Z* || **34** ν. λς΄ *παρλπ. Z* || **40** παιδεύῃ *Z* || **41** ν. μα΄ *παρλπ. Z* || **42** ἢ ὅτι *Z* || **43** *μτ.* ἢ *πρσθ.* νὰ λάβῃ *Z* || **44** νὰ λάβῃ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πρέπει νὰ φέρῃ μάρτυρας πέντε ἀξιοπίστους καὶ μὲ ὅρκον νὰ μαρτυρήσουν, ὅτι ἔμπροσθεν αὐτῶν ἐπληρώθη τὸ χρέος, ἢ ὅτι ἤκουσαν ἀπὸ στόματος τοῦ δανειστοῦ ὅτι ἐπληρώθη ἢ ὅλα του τὰ ἄσπρα ἢ μέρος ἐξ ἐκείνων, καὶ οὕτω νὰ γένῃ δεκτὴ ἡ μαρτυρία αὐτή. Εἰ δὲ ἔγιναν τὰ δοθέντα ζαχριὲς εἰς τὴν ὁμολογίαν ἢ ἐλήφθη γράμμα ξεχωριστὸν διὰ τὰ δοθέντα καὶ ἀπό καμίαν περίστασιν ἐχάθη τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο, νὰ ἠμπορῇ τότε ὁ χρεωφειλέτης νὰ ἀποδείξῃ διὰ αὐτὸ τὸ ἔγγραφον καὶ νὰ δικαιοῦται.

σ.48 ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Εἰς τὰς ἐγκληματικὰς κατηγορίας αὐτοπροσώπως νὰ ἐρωτῶνται οἱ μάρτυρες καὶ ὁ κριτὴς νὰ μὴ δίδῃ πίστιν εἰς ἐμμάρτυρα ἔγγραφα. Ὅποιος δὲ ἀπὸ τοὺς μάρτυρας δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποδείξῃ μὲ ἀληθῆ μαρτυρίαν του ἐκείνην τὴν κατηγορίαν νὰ ἐξορίζεται.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. δ΄.—Εἰς ἐγκληματικὰς κατηγορίας ἄκων δὲν βιάζεται τινὰς νὰ μαρτυρήσῃ κατά τινος συγγενοῦς αὐτοῦ.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ζ΄.—Ἄκοντες οὐ μαρτυροῦσι γέροντες καὶ ἀσθενεῖς καὶ ἱερωμένοι.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. η΄.—Υἱὸς κατὰ πατρὸς καὶ πατὴρ κατὰ υἱοῦ οὐ μαρτυρεῖ.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ι΄.—Εἰς ἀπόδειξιν τοῦ γεγονότος καὶ ὁ μὴ προσκεκλημένος μαρτυρεῖ.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Ἔνθα μὴ προστίθεται μαρτύρων ἀριθμός,
σ.49 ἀρκοῦσι δύο. Ἡ γὰρ πληθυντικὴ σημασία τὸν δυϊκὸν/ἀριθμὸν δηλοῖ.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιε΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ πλαστῶς ἢ ἐναντίως ἑαυτοῖς ὑπὲρ τῶν δύο μερῶν μαρτυρήσουσιν, τιμωροῦνται.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Γυνὴ ἐν διαθήκῃ οὐ μαρτυρεῖ, εἰς ἄλλας δὲ ὑποθέσεις, ὅπου οἱ ἄνδρες δὲν εἶναι τρόπος νὰ εὑρεθοῦν, μαρτυροῦν.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κ΄.—Ἂν εἶναι καμία ὑπόθεσις τοιαύτη ὁποὺ ἐξ ἀνάγκης πρέπει ὁ κριτὴς νὰ δεχθῇ μαρτυρίαν κυνηγοῦ ἢ ἄλλου τοιούτου παρομοίου, πρέπει μὲ βασάνους νὰ γίνεται δεκτὴ ἡ μαρτυρία των.

ιγ΄: B. 21.1.3 § 3 || **ιδ΄**: B. 21.1.4 || **ιε΄**: B. 21.1.7 || **ις΄**: B. 21.1.8 || **ιζ΄** B. 21.1.10 || **ιη΄**: B. 21.1.11 || **ιθ΄**: B. 21.1.15 || **κ΄**: B. 21.1.17 || **κα΄**: B. 21.1.20 § 2

---

47 ἤκουσεν *Z* || **53** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **57** ν. δ΄ *παρλπ. Z* || **59** ν. ζ΄ *παρλπ. Z* || **61** ν. η΄ *παρλπ. Z* || **63** ν. ι΄ *παρλπ. Z* || **65** ν. ια΄ *παρλπ. Z* || **66** διϊκὸν *Z* || **67** ν. ιε΄ *παρλπ. Z* || **68** δύω *Z* || **69** ν. ιζ΄ *παρλπ. Z* || **70** ὁποὺ *Z* || τρόπως *Z* || εὑρεθῶσι *Z* || *μτ.* μαρτυροῦν *πρσθ.* αἱ γυναῖκες *Z* || **71** ν. κ΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κβ΄.—Ὁ κατά τινος ἤδη μαρτυρήσας οὐ μαρτυρεῖ πάλιν ὑπὲρ αὐτοῦ.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τόσον ἐκεῖνος ὁποὺ ὡς βεκίλης ἐπιστατήσει εἰς καμίαν ὑπόθεσιν, ὅσον καὶ ὁ ζαπτζῆς ὁποὺ εἶναι διωρισμένος εἰς ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν, δὲν ἠμποροῦν νὰ δώσουν μαρτυρίαν τινὰ διὰ τὴν ὑπόθεσιν
σ.50 ἐκείνην, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ μαρτυρία των.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κγ΄.—Ὁ ἐνάγων δὲν ἠμπορεῖ νὰ φέρῃ μάρτυρας ἀνθρώπους οἰκειακούς του.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κς΄.—Αἱ οἰκειακαὶ μαρτυρίαι ἀποδοκιμάζονται καὶ ἀποβάλλονται ὡς μὴ δεκταί.

κς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κη΄.—Οἱ μάρτυρες ὁποὺ ἢ διὰ χατίρι ἢ ἀπὸ βίαν τινὸς μαρτυροῦσι δὲν πιστεύονται.

κζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νθ΄.—Οἱ ἀνιόντες καὶ κατιόντες κατ᾽ ἀλλήλων δὲν ἠμποροῦν νὰ δώσουν μαρτυρίαν, ὡσὰν ὁποὺ ἡ μαρτυρία αὐτῶν εἶναι ἄδεκτος.

κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λ΄.—Κανένας ἐναγόμενος δὲν βιάζεται νὰ φέρῃ μάρτυρας καθ᾽ ἑαυτοῦ ἀλλὰ πρέπει ὁ ἐνάγων, καθὼς θέλει, νὰ συστήσῃ τὰ δικαιολογήματά του.

κθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λα΄.—Οἱ δοῦλοι μήτε ὑπὲρ τοῦ δεσπότου αὐτῶν
σ.51 μήτε κατὰ/τοῦ δεσπότου αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ ἐρωτῶνται.

λ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λβ΄.—Οἱ μάρτυρες πρέπει πρῶτον νὰ κάμνουν ὅρκον καὶ ἔτζι νὰ μαρτυροῦν, πρέπει δὲ νὰ δίδεται πίστις εἰς τοὺς τιμιωτέρους. Ἑνὸς δὲ μαρτυρία εἰς οἱανδήποτε ὑπόθεσιν δὲν εἶναι δεκτή, μακάρι καὶ ἄρχοντας μεγάλος νὰ εἶναι ὁ μάρτυρας.

λα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μδ΄.—Αἱρετικοῦ μαρτυρία κατὰ ὀρθοδόξου ἄδεκτος.

λβ΄. Οἱ ἀθιγκάνοι κατὰ ἀθιγκάνων μαρτυροῦσι καὶ οὐχὶ κατὰ ἄλλων.

λγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ α΄ νόμου.—Οἱ μοναχοὶ δὲν εἶναι ὅλως δεκτοὶ εἰς μαρτυρίαν, ἀπρεπὲς γὰρ τῷ νόμῳ δοκεῖ οἱ ἅπαξ τοῖς ἐν βίῳ ἀποτα-

---

κβ΄: B. 21.1.22 || **κγ΄**: B. 21.1.24 || **κδ΄**: B. 21.1.23 || **κε΄**: B. 21.1.27 || **κς΄**: B. 21.1.29 || **κζ΄**: B. 21.1.32 || **κη΄**: B. 21.1.30 || **κθ΄**: B. 21.1.31 || **λ΄**: B. 21.1.33 || **λα΄**: B. 21.1.45 || **λβ΄**: πρβλ. ὡς πρὸς τοὺς δούλους B. 21.1.31 **κ**. B. 21.1.51 || **λγ΄**: πρβλ. B. 21.1.7 κ. σχόλια αὐτόθι

---

74 ν. κβ΄ *παρλπ. Z* || **75** *μτ.* πάλιν *πρσθ.* κατ᾽ αὐτοῦ *διαγεγρ. P* || **78** ἠμπορεῖ *Z* || **80** ν. κγ΄ *παρλπ. Z* || **82** ἐκ - κς΄ *παρλπ. Z* || **84** ν. κη΄ *παρλπ. Z* || χατῆρι *Z* || **85** τινὰ *Z* || **86** ν. νθ΄ *παρλπ. Z* || **88** ν. λ΄ *παρλπ. Z* || **91** ν. λα΄ *παρλπ. Z* || **93** ν. λβ΄ *παρλπ. Z* || κάμουν *Z* || **94** δίδηται *Z* || *μτ.* τοὺς *πρσθ.* μάρτυρας τοὺς *Z* || **95** ἄρχωντας *P* || **96** *μτ.* μάρτυρας *πρσθ.* ἐκεῖνος *Z* || **97** ν. μδ΄ *παρλπ. Z* || **98** *μτ.* λβ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **99** σχόλιον - νόμου *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ξάμενοι πάλιν τοῖς ματαίοις νὰ ἐνασχολῶνται καὶ νὰ φλυαρῶσιν εἰς τὰ κριτήρια. Οἱ δὲ ἱερεῖς ὅταν θέλουν μαρτυροῦν, ὅταν δὲ δὲν θέλουν δὲν βιάζονται. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἂν κάμῃ χρεία νὰ μαρτυρήσουν διὰ καμίαν ὑπόθεσιν, οἶκοι ἐρωτῶνται.

λδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ γ΄ νόμου.—Ἐπὶ τῶν ἐγκληματικῶν κατη-
σ.52 γοριῶν, κἂν λείπωσιν/οἱ μάρτυρες προσκαλοῦνται καὶ ἔλκονται, ἐπὶ δὲ τῶν χρηματικῶν ἀπόντες, οὐ παραγίνονται.

λε΄. Βασ. βιβ. κβ΄, τίτ. α΄, κεφάλαιον οε΄.—Ἐνίοτε καὶ ἑνὸς μαρτυρία γίνεται δεκτή, ὁπόταν δηλαδὴ τινὰς ἀρνῆται τὴν ὑπογραφήν του πιστεύεται ἡ μαρτυρία μόνου τοῦ συμβολαιογράφου, ἤτοι τοῦ λογοθέτου τοῦ καὶ νοταρίου, καὶ τὰ κατάστιχα τοῦ πραγματευτοῦ.

λς΄. βιβ. κα΄, τίτ. α΄, ν. με΄.—Ὅποιος γένῃ μεσίτης τινῶν διὰ κανένα πρᾶγμα δὲν μαρτυρεῖ διὰ ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν, ἔξω μόνον ἂν συμφωνήσουν ἐκεῖνοι εἰς τὸ εἶναι δεκτὴ ἡ μαρτυρία αὐτοῦ

λζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κε΄.—Ἡ ἄγραφος μαρτυρία δὲν ἠμπορεῖ νὰ χαλάσῃ τὴν ἔγγραφον μαρτυρίαν.

λη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ κβ΄ νόμου.—Ὅποιος μαρτυρήσει κατά τινος ἢ κατηγορήσει τινὸς ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἑτοιμάζεται ὕστερον νὰ μαρτυρήσῃ πρὸς βοήθειαν ἐκείνου, δὲν εἰσακούεται, ὡσὰν ὁποὺ δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

σ.53 λθ΄. Βασ. βιβ. λε΄, τίτ. α΄, κεφάλαιον κ΄, Ἰουστινιανοῦ νεαρὰ με.΄—Αἱ γυναῖκες δὲν μαρτυροῦν, ὡσὰν ὁποὺ δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ μαρτυρία αὐτῶν, ἔξω μόνον διὰ ὑποθέσεις ὁποὺ συμβαίνουσιν εἰς τόπους ὁποὺ δὲν εἶναι τρόπος νὰ εἰσέλθουν ἄνδρες, ἢ εἰς τοκετοὺς δηλαδὴ ἢ εἰς λουτρά, ἢ εἰς ἄλλο μέρος τοιοῦτον.

Βιβ. κα΄, τίτ. α΄.—Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ πολλάκις μάρτυρας παραστησάμενοι, καὶ τρισάκις τοῦτο πράξαντες, εἶτα, ἐπειδὰν ἀποτάξοιντο πειρῶνται καὶ

λδ΄: B. 21.1.1 (σχόλ. 13) || **λε΄**: B. 21.1.33 (σχόλ. 4) || **λς΄**: B. 21.1.53 || **λζ΄**: B. 21.1.25 || **λη΄**: B. 21.1.22 || **λθ΄**: B. 21.1.17 (σχόλ. 3) || **126-133** B. 21.1.49

---

105 σχόλιον - νόμου *παρλπ. Z* || **108** Βασ. - οε΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*, *διαγεγρ. P* || **109** ἀρνεῖται *Z* || **110** *μτ.* λογοθέτου *πρσθ.* του *Z* || **112** βιβ. - με΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*, *διαγεγρ. P* || **115** ν. κε΄ *παρλπ. Z* || ἔγγραφος *Z* || χαλασθῇ *Z* || **116** *πρὸ* μαρτυρίαν *πρσθ.* ἀπὸ ἄγραφον, *παρλπ.* τὴν ἔγγρ. - *Z* || **117** σχόλιον - νόμου *παρλπ. Z* || **121** Βασ. - με΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || *πρὸ* Βασ. *πρσθ.* Ἰουστινιανοῦ νεαρὰ μη΄ *διαγεγρ. Z* || **123** συμβαίνουν *Z* || **124** *μτ.* λουτρὰ *πρσθ.* καὶ ἄλλα παρόμοια μέρη, *παρλπ.* ἢ - τοιοῦτον *Z* || **126** Βιβ. - **146** μαρτυρίαν *παρλπ.* Z.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὖθις ἡμᾶς ἐνοχλεῖν, καὶ βούλεσθαι καὶ τετράκις παραγαγεῖν μάρτυρας, θεσπίζομεν τοὺς ἡμετέρους δικαστὰς τούτους παντελῶς μὴ προσίεσθαι ὡς ὑποψίας οὔσης μήποτε παραλιπόντων τί τῶν προτέρων μαρτύρων, καὶ ἤδη φανερῶν τούτων διὰ τῆς μαρτυρίας γενομένων, ἐκεῖνος οὐ παραγωγῆς μαρτύρων, ἀλλὰ τῆς τῶν ἔμπροσθεν ἢ οὐ μαρτυρηθέντων προθήκης, ἢ μαρτυρηθέντων ἐπανορθώσεως ἐπιθυμεῖ.

ν. με΄.—Ἐκεῖνο δὲ τῶν ὡμολογημένων ἐστίν, ὡς εἰ καὶ ἅπαξ τίς παραγαγὼν μάρτυρας, ἢ δίς, εἶτα ἀποτάξηται, οὐχ ἕξει παντελῶς ἄδειαν οὐδεμιᾷ περαιτέρω χρήσασθαι μαρτύρων παραγωγῇ, οὐδ' ἂν εἰ θεία τούτῳ κέλευσις πορισθείη.

Σχόλιον τοῦ α΄ νόμου.—Ἔστιν ὅτε δέχεται καὶ ἕνα μάρτυρα ὁ νόμος, οἷον ὅτε προσφέρει ὁ ἐμφυτευτὴς τὸν κανόνα καὶ ὁ δεσπότης ἀναβάλλεται τοῦτον λαβεῖν, καὶ ὅτε τὶς ἀρνεῖται τὴν ὑπογραφήν του, πιστεύεται γὰρ μόνος ὁ συμβολαιογράφος. Καὶ ὅτε ἀπαιτεῖται τίς παραγαγεῖν ἐν δικαστηρίῳ δικαίωμα κατά τινος, πιστεύεται γὰρ τοῦ ἀργυροπράτου τὰ κατάγραφα, εἰ καὶ ἑνὸς ὄντος.

Σχόλιον τοῦ γ΄ νόμου.—Τῇ παρουσίᾳ τῶν μαρτύρων αὐτῶν καὶ οὐ ταῖς ἐγγράφοις τούτων φωναῖς χρῆναι πιστεύειν.

Τοῦ α΄ νόμου.—Ὁ ἔχων ἧττονα εὐπορίαν τῶν 50 νομισμάτων πένης καὶ ἄπορος ἐστί, καὶ ἄδεκτος ἐστὶ εἰς μαρτυρίαν.

σ.54

⟨14⟩. Περὶ δικαιοδοσίας.

α΄. βιβ. ζ΄, τίτ. γ΄, ν. κθ΄.—Οἱ ἄρχοντες πρέπει νὰ βιάζουν τοὺς μικροτέρους κριτὰς διὰ νὰ θεωρῶσι καὶ νὰ κόπτωσι τὰς ὑποθέσεις ὁποὺ διορίζονται εἰς αὐτούς.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λζ΄.—Νὰ μὴ γίνωνται ἰγζάρι, νὰ μὴ προσκαλῶνται δηλαδὴ εἰς τὴν αὐθεντικὴν καθέδραν ἔξωθεν ἄνηβοι, οὔτε χῆραι γυναῖκες ἢ ἄλλοι ὁποὺ νὰ κατέχωνται ἀπὸ κανένα πάθος, ἢ νὰ εἶναι ἠκρωτηριασμένοι κατὰ τὸ σῶμα, ἐπειδὴ τῶν ἀτοπωτάτων ἐστὶ νὰ ταλαιπωροῦνται τὰ τοιαῦτα πρόσωπα μὲ ὁδοιπορίας· καὶ ἂν γένῃ καὶ γράμμα αὐθεντικὸν διὰ νὰ φέρουν

134-137: B. 21.1.49 || **138-142**: B. 21.1.1 (σχόλ. 2) || **143-144**: B. 21.1.3 (σχόλ. 2). || **145-146**: B. 21.1.1 (σχόλ. 8).

⟨14⟩ **α΄**: B. 7.3.29 || **β΄**: B.7.3.37

⟨14⟩ 2 ν. κθ΄ *παρλπ. Z* || **5** ν. λζ΄ *παρλπ. Z* || *μτ.* ἰγζάρι *πρσθ.* ἤτοι *Z* || **6** δηλαδὴ *παρλπ. Z* || **8** ταλαιπωρῶνται *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοιαῦτα πρόσωπα εἰς τὴν αὐθεντικὴν καθέδραν, νὰ μένῃ ἄκυρος αὐτὴ ἡ προσταγή, καὶ ἂς θεωρῆται ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν εἰς τὸ μαχάλγερι, ἤτοι εἰς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκονται.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λη΄.—Ὁ ἐνάγων πρέπει νὰ θεωρῇ τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκεται ὁ ἐναγόμενος, /τὸν ὁποῖον *σ.55* πρέπει νὰ ἀκολουθῇ, ὡσὰν ὁποὺ ὁ ἐναγόμενος δὲν ἀκολουθεῖ τὸν ἐνάγοντα.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λθ΄.—Ἡ τῶν ἰδιωτῶν συναίνεσις δὲν κάμνει κριτὴν ἐκεῖνον ὁποὺ δὲν εἶναι διωρισμένος εἰς κανένα κριτήριον, καὶ ὅ,τι ἤθελεν ἀποφασίσῃ ἐκεῖνος ὁ ἀπρόσφορος κριτὴς μένει ἄκυρον.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μα΄.—Ἀνίσως τινὰς δι᾽ ἐγκληματικὴν ἢ χρηματικὴν ὑπόθεσιν χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγὴν ἑλκύσῃ τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ εἰς ἀνεπιτήδειον κριτήριον, ἤτοι εἰς κενὰρ μεχκεμεσί, ἢ βίαν ἐπαγάγῃ αὐτῷ διὰ μέσον τινὸς ζαπτζῆ, ὁ τοιοῦτος εἰ μὲν ἐνάγων ἐστὶ νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὴν κρίσιν του, εἰ δὲ ἐναγόμενος νὰ καταδικάζεται.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. δ΄, ν. β΄, περικοπὴ γ΄.—Θέλοντες δὲ διὰ νὰ λαμβάνωσιν ὅλαι αἱ ὑποθέσεις τέλος ὀγλίγορα καὶ νὰ λείψουν αἱ πανουργίαι τῶν ἀντιδιαφερομένων, οἱ ὁποῖοι ἀφ᾽ οὗ ἔλθωσιν εἰς τὸ κριτήριον καὶ κινή- *σ.56* σουν τὴν ἀγωγήν των ἀναχωροῦσι /καὶ δὲν θέλουν νὰ συμπαρασταθῶσι πλέον προβάλλοντες τὸν νόμον τὸν διορίζοντα εἰς τὸ νὰ μὴν ἀναγκάζεται τινὰς νὰ κινῇ ἀγωγὴν διὰ τὰς ὑποθέσεις του μὴ θέλοντας, ἀποφασίζομεν, ὅτι ἐκεῖνος ὁποὺ κινήσῃ ἀγωγήν τινα καὶ κάμῃ ἀρχὴν νὰ θεωρῇ τὴν ὑπόθεσίν του νὰ στέκεται ἕως οὗ νὰ τελειωθῇ ἡ ὑπόθεσίς του, εἰ δὲ καὶ πανούργως ἀναχωρήσει, νὰ προσκαλῆται ἀπὸ τὸν κριτὴν καὶ μετὰ τὴν πρόσκλησιν αὐτὴν ἂν δὲν ἔλθῃ, νὰ κόπτῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐξετάζων ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὸ τακρίρι καὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἐναγομένου.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄.—Ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ διεκδικεῖ τὰ ἐδικά του δὲν κινεῖται κατ᾽ ἐκείνου ὁποὺ ἐπώλησε ξένον πρᾶγμα, ἀλλὰ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ.

η΄. βιβ. γ΄, τίτ. α΄, ν. ιγ΄.—Κανένας ἄρχοντας νὰ μὴν ἀναγκάζῃ ἢ τὸν μητροπολίτην ἢ τινὰ ἐπίσκοπον διὰ καμίαν ἀγωγὴν νὰ ἔρχεται νὰ δώσῃ

γ΄: B. 7.3.38 || δ΄: B. 7.3.39 || ε΄: B. 7.3.41 || ς΄: B. 7.4.2 || δ΄: B. 7.5.81 || η΄: B. 3.1.13 κ. 14

---

11 αὐτοῦ *Z* || **13** ν. λη΄ *παρλπ. Z* || **16** ἐκ - λθ΄ *παρλπ. Z* || Οἱ *Z* || κάμει *Z* || **19** ν. μα΄ *παρλπ. Z* || τινὰς *παρλπ. Z* || **24** τίτ. γ΄, *παρλπ.* ν. - γ΄ *Z* || θέλωντες *Z* || **25** ὀγλίγωρα *Z* || **27** των *P*, τους *Z* || **29** θέλωντας *P* || **30** κινήσει *P* || κάμει *Z* || **31** πανοῦργος ὤν *Z* || **35** ν. β΄ *παρλπ. Z* || του *δρθ.* ἐκ *Z*, της *P* || **37** ν. ιγ΄ *παρλπ. Z* || ἄρχωντας *κώδδ.* || **38** ἔρχηται *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μαρτυρίαν τινὰ χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγήν, εἴτε διὰ χρηματικὴν εἴτε διὰ
σ.57 ἐγκληματικὴν ὑπόθεσιν, καὶ ὁ ἄρχων ὁποὺ τολμήσει νὰ κάμῃ/τοιοῦτόν τι
Α1 νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον αὐτοῦ.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιδ΄.—Καμίαν ἐκκλησιαστικὴν ἀγωγὴν νὰ μὴ θεωρῶσιν οἱ ἄρχοντες.

ι΄. βιβ. ς΄, τίτ. ιθ΄, θ΄, ν. β΄.—Καμία γυναῖκα νὰ μὴ φυλακίζεται ἀπὸ κανένα ἄρχοντα δια καμίαν ὑπόθεσιν χρηματικήν, ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἐνάγεται διὰ κανένα χρέος χρεωστούμενον ἢ εἰς τὴν βιστιαρίαν ἢ εἰς ἄλλον τινά, νὰ ἔχῃ ἄδειαν νὰ ἀπολογῆται ἢ διὰ μέσον τοῦ ἀνδρός της ἢ δι᾽ ἑαυτῆς ἢ διὰ μέσον ἄλλου τινὸς ὁποὺ θέλει. Ὅστις δὲ τολμήσει νὰ κάμῃ ἐναντίον τί τῆς νομικῆς ταύτης διαταγῆς, ὁ τοιοῦτος εἰ μὲν ἐστὶ μεγάλος ἄρχοντας νὰ ὑποπίπτῃ εἰς
50 παιδείαν, πληρώνοντας καὶ τζερεμὲν εἰς τὴν βιστιαρίαν εἴκοσι λίτρας χρυσίου, εἰ δὲ εἶναι ἄρχοντας μικρός, νὰ πληρώνῃ δέκα παιδευόμενος.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄.—Γυνὴ ἐγκαλουμένη ὑπό τινος διὰ καμίαν ὑπόθεσιν, ἂν ἀφ᾽ οὗ διαμηνυθῇ δὲν θελήσει οὔτε νὰ ἔλθῃ εἰς κριτήριον οὔτε νὰ διορίσῃ βεκίλην της τινά, ἢ καὶ κριθεῖσα ἐμμέσως ἢ ἀμέσως καταδικασθῇ,
σ.58 νὰ/μὴ σφαλίζεται εἰς φυλακήν.

56 ιβ΄. βιβ. μη΄, τίτ. ια΄, ν. α΄ καὶ β΄.—Ἡ γυνὴ κλέψασά τι ἐκ τῶν πραγμάτων τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς μετὰ θάνατον ἐκείνου ἢ διάζευξιν ἐνάγεται εἰς τὴν περὶ ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγήν, εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ δηλαδὴ ἐκεῖνο ὁποὺ ἔκλεψε, καὶ ὄχι εἰς τὴν περὶ κλοπῆς ἀγωγήν, εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ δηλαδὴ
60 διπλοῦν. Ἄτιμος γὰρ ἀγωγὴ κατὰ γυναικὸς δὲν δίδεται.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ζ΄.—Καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως κινεῖ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τὴν περὶ ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγὴν καὶ ὄχι τὴν περὶ κλοπῆς ἀγωγήν.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ε΄.—Ὁ κριτὴς δὲν ἀναγκάζεται νὰ κάμῃ ὅλα ἐκεῖνα ὁποὺ προστάζεται, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέχῃ εἰς τοὺς νόμους.

65 ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ κριτὴς σιωπῶντας μὲ δολιότητα κανένα δίκαιον, τὸ ὁποῖον ὁ ἀντιδιαφερόμενος δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ ἀγνοῶν, παρανομεῖ.

θ΄: B. 3.1.37 § 2 || **ι΄**: B. 6.19.7 || **ια΄**: B. 6.19.7 || **ιβ΄**: B. 28.11.1 κ. 2 || **ιγ΄**: B. 28.11.7 || **ιδ΄**: πρβλ. B. 7.6.11, 7.1.16, 7.5.39 || **ιε΄**: B. 7.5.39 § 1

---

40 ἄρχοντας *Z* || **42** ἐκ - ιδ΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* βιβ. ς΄, τίτ. ιθ΄ *Z* || **44** βιβ. - β΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || *μτ.* μὴ *πρσθ.* φυλάττεται, ἤτοι νὰ μὴ βάλλεται εἰς φυλακήν, *παρλπ.* φυλακίζεται *Z* || **49** ἄρχωντας *κώδδ.* || **50** πληρώνωντας *κώδδ.* || **56** ν. - β΄ *παρλπ. Z* || **60** *ἐν τῇ ὥρᾳ πρσθ.* εἰς τὴν περὶ ἀφαιρέσεως *P* || **61** ν. ζ΄ *παρλπ. Z* || **63** τίτ. α΄ *Z* || **66** *πρὸ* ἀγνοῶν *πρσθ.* ὁ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ις΄. βιβ. ζ΄, τίτ. ς΄, ν. θ΄.—Ὁ κριτὴς μετὰ τὴν ἀκριβῆ ἔρευναν τῆς ὑπο-
σ.59 θέσεως νὰ /ἐρωτᾷ πολλάκις τοὺς κρινομένους ἀνίσως καὶ ἐλησμόνησαν κα-
νένα δικαιολόγημα καὶ οὕτω νὰ ἀποφασίζῃ.

Ὁ καταδικαζόμενος ὀφείλει ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν ἢ τῷ δικαστῇ ἢ τῷ διαδίκῳ αὐτοῦ διὰ τῆς ἱκανοδοσίας, ἥτις τετραχῶς γίνεται, ἢ διὰ ψιλῆς ὁμολογίας, ἤτοι ὑποσχέσεως, ἢ δι' ἐγγύης, ἢ δι' ἐνεχύρου, ἢ δι' ἐξωμοσίας.

Ἐξωμοσίᾳ πιστεύεται ὁ συγκλητικὸς διὰ τὴν ἀξίαν, μὴ ἀπαιτούμενος οὔτε ἐγγύην, οὔτε ἐνέχυρον, ὁ δὲ πένης διὰ τὴν ἀπορίαν μὴν ἔχων ἐγγυητήν, ἢ τὸ ἐνέχυρον.

ιζ΄. βιβ. ζ΄, τίτ. ς΄, ν. κα΄.—Τόσον αἱ γυναῖκες ὅσον καὶ οἱ ἄνδρες ὁποὺ ἔχουν νὰ λαμβάνουν ἄσπρα ἀπό τινα, ἀνίσως πρὸ τῆς διορίας κινήσουν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ χρεώστου καὶ ἐκ τούτου βλαφθῇ ὁ χρεώστης, οἱ τοιοῦτοι δανεισταὶ νὰ προσμένουν ἄλλον τόσον καιρὸν (ὅσην δηλαδὴ διορίαν ἔχουν) καὶ διὰ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν νὰ μὴ πληρώνῃ τελείως διάφορον ὁ χρεώστης.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κβ΄ καὶ κγ΄.—Ἀνίσως τινὰς ἔχοντας νὰ λαμβάνῃ μίαν ποσότητα ἄσπρων ἀπό τινα κάμῃ δολιότητά τινα εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ περισσότερα ἀπὸ τὸν χρεώστην, εἰ μὲν πρὸ τοῦ νὰ κινήσῃ τὴν περὶ τούτου ἀγωγὴν μεταμεληθῇ καὶ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν, νὰ μὴ ζημιώνεται οὐδόλως τι, ἀλλὰ νὰ λαμβάνῃ τὰ ὅσα ἀληθῶς ἔχει νὰ λαμβάνῃ. Εἰ δὲ καὶ κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν καὶ διϊσχυρίζεται νὰ λάβῃ ὅσα ζητεῖ μὲ δολιότητα καὶ φανερωθῇ ἡ δολιότης, νὰ χάνῃ καὶ ἐκεῖνα ὁποὺ τῇ ἀληθείᾳ ἔχει νὰ λαμβάνῃ, ἔξω μόνον
σ.60 ἂν ἔφθασε νὰ γένῃ ἐξόφλησις ἢ ὁμολογία δευτέρα, ἐπειδὴ μετὰ τὴν /ἐξόφλησιν καὶ μετὰ τὴν δευτέραν ὁμολογίαν δὲν ἔχει ἄδειαν πλέον νὰ διαβάλλῃ τὴν ἰδίαν του ὁμολογίαν.

ιθ΄. βιβ. κγ΄, τίτ. β΄, ν. δ΄.—Ὁποια γυνὴ συγκατανεύσει καὶ ὑπογράψει εἰς ὁμολογίαν χρεωστικὴν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς λέγουσα, ὅτι καὶ αὐτὴ συνεδανείσθη τὰ ἄσπρα ἐκεῖνα μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ βάλλῃ ἐνέχυρον καὶ πράγματα αὐτῆς, τὸ τοιοῦτον νὰ μὴν ἔχῃ κῦρος καὶ ὡς μὴ γεγονὸς νὰ λογίζεται

ις΄: B. 7.6.9 || **70-72**: B. πρβλ. B. 9.10.1 || **73-75**: B. πρβλ. B. 9.10.1 || **ιζ**: B. 7.6.21 || **ιη΄**: B. 7.6.23 || **ιθ΄**: B. 23.2.4

---

67 βιβ. - θ΄ *παρλπ.* κ. *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ τίτ. ς΄ *Z* || **70** Ὁ - **75** ἐνέχυρον *παρλπ. Z* || **72** *μτ.* τῆς *πρσθ.* δικαιο *διαγεγρ. P* || **73** *μτ.* ἀξίαν *πρσθ.* ὁ δὲ *διαγεγρ. P* || **76** βιβ. - κα΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z, διαγεγρ. P* || **80** πληρώσῃ *Z* || **81** ν. - κγ΄ *παρλπ. Z* || ἔχωντας *κώδδ.* || **88** ἐξώφλησις *κώδδ.* || **90** ἰδίαν του *παρλπ. Z* || *μτ.* ὁμολογίαν *πρσθ.* του *Z* || **91** ν. δ΄ *παρλπ. Z* || *ἐν τῇ ὥᾳ πρσθ.* εἰς τὴν περὶ χρεῶν *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ ἡ γυνὴ ὄχι μόνον νὰ μένῃ ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν ἀπαίτησιν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ τὰ πράγματα αὐτῆς νὰ τὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸν δανειστήν, ἐπειδὴ ἡ κολακευομένη ἢ βιαζομένη ἀπὸ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἔκαμε τὸ τοιοῦτον.

κ΄. βιβ. ιη΄, τίτ. β΄.—Ὁπόταν κανένα σπῆτι κινδυνεύῃ νὰ γκρεμίσῃ καὶ νὰ βλάψῃ τὸν γείτονα καὶ δὲν θέλει ὁ νοικοκύρης νὰ κάμῃ τὴν διόρθωσιν ὁποὺ νὰ μὴ γκρεμίσῃ καὶ νὰ βλάψῃ τὸν γείτονα, ἀναγκάζεται ἀπὸ τὴν κρίσιν εἰς τὸ νὰ κάμῃ τὴν διόρθωσιν εἰς τρόπον ὁποὺ νὰ μὴ βλαφθῇ ὁ γείτων. Εἰ δὲ καὶ δὲν ὑπακούσει, νὰ δίδεται τὸ σπῆτι εἰς τὸν γείτονα ἐκεῖνον.

σ.61

⟨15⟩. Περὶ τῶν καλουμένων εἰς δικαστήριον.

α΄. βιβ. ζ΄, τίτ. η΄, ν. β΄.—Δὲν πρέπει νὰ προσκαλοῦνται εἰς κριτήριον ἄλλων ἀρχόντων οἱ ἰλλούστριοι ἄρχοντες, οὔτε ἐκεῖνοι οἱ ἄρχοντες ὁποὺ ἔχουν ὀφφίκια καὶ ἐξουσίαν νὰ παιδεύουν ἄλλους καὶ νὰ βάλλουν εἰς φυλακήν. Οὔτε δικαστὴς ἐν ὅσῳ διαγινώσκει.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄ καὶ γ΄.—Οὔτε ἱερεῖς νὰ προσκαλῶνται εἰς κριτήριον ἐν ὅσῳ ἱερατεύουσιν, οὔτε ἐκεῖνοι ὁποὺ περιπατοῦν μὲ αὐθεντικὰ χιζμέτια, οὔτε ἐκεῖνος ὁποὺ θάπτει συγγενῆ του τινά ἢ ὁποὺ κάμνει τὰ νενομισμένα εἰς τὸν τεθνεῶτα οὔτε ἐκεῖνος ὁποὺ ἀκολουθεῖ εἰς λείψανον.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. δ΄.—Νὰ μὴ προσκαλοῦνται εἰς τὸ κριτήριον οὔτε οἱ μαινόμενοι οὔτε οἱ ἑπταετεῖς οὔτε γονεῖς παρὰ παίδων οὔτε πάτρωνες παρὰ τῶν ἀπελευθέρων.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Οὔτε φυσικοὺς γονεῖς δύναταί τις νὰ προσκαλῇ εἰς δικαστήριον.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ι΄.—Χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγὴν δὲν προσκαλεῖται
σ.62 εἰς κρι/τήριον οὐδεὶς τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ι΄.—Ἐνίοτε δὲ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα πρόσωπα προσκαλοῦνται εἰς κριτήριον, ὅταν ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ μέλλει νὰ κινηθῇ δὲν εἶναι ἀτιμοποιὸς οὔτε σπιλοῖ ἤτοι λεκελενδίζει δηλαδὴ τὴν ὑπόληψιν τοῦ γονέως

κ΄: πρβλ. **B.** 58.10.25.

⟨15⟩ α΄: **B.** 7.8.2 || **β΄**: **B.** 7.8.2 κ. 3 || **γ΄**: **B.** 7.8.4 || **δ΄**: **B.** 7.8.6 || **ε΄**: **B.** 7.8.10 § 12 || **ς΄**: **B.** 7.8.10 § 12

---

95 οὐχὶ *Z* || **102** *διατάξ. χργφ. Z ὑπὸ κα΄ - μς΄ πρσθ. εἰς φ. χργφ.* 697 - 705 **P.**

⟨15⟩ 2 ν. β΄ *παρλπ. Z* || **4** βάζουν *Z* || **5** Οὔτε - διαγινώσκει *παρλπ. Z* || **6** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **8** χισμέτια *Z* || **10** ν. δ΄ *παρλπ. Z* || τὸ *παρλπ. Z* || **13** ν. ς΄ *παρλπ. Z* || **14** *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὸ κριτήριον, *παρλπ.* δικαστήριον *Z* || **15, 17** ν. ι΄ *παρλπ. Z* || **19** *μτ.* σπιλοῖ *πρσθ.* οὔτε *παρλπ.* ἤτοι *Z* || λεκελεδ. - *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἢ τοῦ πάτρωνος.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιγ΄.—Γενικῶς εἰς ἐκείνους ὁποὺ χρεωστοῦμεν τιμήν, αἰδὼ καὶ εὐλάβειαν, τούτους δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἑλκύσωμεν εἰς κριτήριον χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγήν.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λ΄.—Ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄρχοντες, καὶ οἱ ἰλλούστριοι λεγόμενοι, τὰς χρηματικὰς διαφορὰς ὁποὺ τυχαίνει νὰ ἔχουν μετά τινων, νὰ τὰς θεωρῶσι δι' ἐπιτρόπων τους καὶ νὰ μὴ συμπαραστέκωνται εἰς κριτήρια μετ' ἐκείνων, ὁποὺ κατ' αὐτῶν κινοῦσιν ἀγωγήν.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τἰτ. ιβ΄, ν. β΄.—Ὅποιος προσκαλεῖται εἰς κανένα ἄρχοντα πρέπει νὰ πηγαίνῃ, εἰ δὲ καὶ δὲν ὑπάγει, νὰ τζερεμετίζεται παιδευόμενος.

ι΄. Λέοντος νεαρὰ λδ΄, ν. ν΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐκ τρίτου προσκληθῇ εἰς τὸ κριτήριον καὶ δὲν ὑπάγει, νὰ καταδικάζεται καὶ νὰ παιδεύεται. *σ.63*

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν ἀναγκάζεται τινὰς νὰ ἔλθῃ εἰς κριτήριον καὶ νὰ φανερώνῃ ἔγκλημα τινός.

Βιβ. ζ΄, τίτ. ε΄, ν. α΄.—Ὁ κληθεὶς εἰς δικαστήριον καὶ μετὰ ταῦτα στρατευσάμενος ἢ ἄλλου φόρου γεγονώς, οὐ δύναται περὶ τῆς αὐτῆς ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἴδιον φόρον.

ν. ζ΄.—Ὁ καλούμενος εἰς δικαστήριον καὶ λέγων ἔχειν ἕτερον φόρον, ὀφείλει ἀπιέναι πρὸς τὸν καλοῦντα, ἵνα τὰ περὶ τούτου αὐτῷ γνωσθῇ καὶ μὴ καταφρονείτω αὐτοῦ.

ν. κη΄.—Οἱ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρὸς πράττοντες κατ' αὐτοῦ ἐνάγειν οὐ δύνανται.

ν. κδ΄.—Ὁ παρὰ τὸν νόμον ποιήσας καὶ καλέσας εἰς δικαστήριον τινὰ ἐκ τῶν ἀνωτέρω προσώπων, πεντήκοντα νομίσματα δίδωσιν.

ν. α΄. — Ἡ διάταξις λέγει, τὸν καταφεύγοντα προσώποις δυνατοῖς εἰς προστασίαν δίκης ἕνεκεν, ἐκπίπτειν τῆς δίκης, τὸν δὲ δεχόμενον εἰς προστασίαν τινά, κἂν συγκλητικός ἐστι, πλέον τοῦ διατεταγμένου τιμωρεῖσθαι.

ζ΄: B. 7.8.13 || η΄: B. 7.8.30 || θ΄: B. 7.12.2 || ι΄: Νεαρὰ Λέοντος 108, JGR. I σ. 176 ἑπ. || ια΄: πρβλ. B. 7.19.4 || **35-37**: B. 7.5.7 || **38-40**: B. 7.5.5 || **41-42**: B. 7.8.28 || **43-44**: B. 7.8.24 || **45-47**: B. 7.9.1.

---

21 ν. ιγ΄ *παρλπ. Z* || **24** ν. λ΄ *παρλπ. Z* || οἱ καὶ *Z* || **26** των *Z* || **27** κινοῦν *Z* || **28** ν. β΄ *παρλπ. Z* || **31** ν. ν΄ *παρλπ. Z* || **33** τῆς αὐτῆς *Z* || **35** *διατάξ. χργφ. Z ὑπὸ* ιβ΄ - κς΄, *πρσθ. εἰς φ. χργφ.* 706 - 710 *P* || **35** Βιβ. - **47** τιμωρεῖσθαι *παρλπ. Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.64 **⟨16⟩. Περὶ τῶν ἐμποδιζόντων τοὺς ἐναγομένους.**

α΄. βιβ. ζ΄, τίτ. ιγ΄, ν. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸ κριτήριον βιαίως τὸν εἰς αὐτὸ καλούμενον ὑπόκειται εἰς ποινήν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ε΄.—Ὄχι μόνον ἐκεῖνος ὁποὺ ἀποσπάσει τὸν ἐναγόμενον ἀπὸ τὸ κριτήριον νὰ παιδεύεται ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ ἐξ ἐπίτηδες μηχανευθῇ νὰ γένῃ ὑπέρθεσις εἰς τὸ νὰ μὴν ὑπάγῃ εἰς τὸ κριτήριον ἐκεῖνος ὁ ἐναγόμενος.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ε΄.—Ὁμοίως νὰ παιδεύεται καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἔσυρε μὲν τὸν ἐναγόμενον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀπρώτου ἢ τοῦ σλουζιτόρου ἢ ἄλλου τοιούτου ζαπτζῆ, ἐβάσταξε δὲ ἐκεῖνον εἰς κανένα τόπον.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ε΄.—Ἐνέχεται καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ ἐμμέσως μὲ δολιότητά τινα ἐνήργησε νὰ ἀποσπασθῇ ὁ ἐναγόμενος καὶ νὰ ἑλκυσθῇ ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ ζαπτζῆ.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ὁμοίως παιδεύεται καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ ἢ ἀμέσως
σ.65 δι᾽ ἑαυτοῦ ἢ ἐμμέσως διὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ ἢ/δι᾽ ἄλλων τινῶν δολερῶς ἐμποδίσῃ τὸν ἐναγόμενον εἰς τὸ νὰ μὴν ἔλθῃ εἰς τὸ κριτήριον.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁμοίως παιδεύεται καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ εἰπῇ εἰς τὸν ἐναγόμενον κανένα λόγον στυγνὸν καὶ αὐστηρὸν καὶ μὲ τοῦτο ἐμποδίσει αὐτὸν εἰς τὸ νὰ μὴν ὑπάγῃ εἰς τὸ κριτήριον.

⟨16α⟩. Περὶ ἀποκαταστάσεως.

Βιβ. ι΄, τίτ. α΄, ν. α΄.—Εἴτε διὰ τὴν ἡλικίαν, εἴτε διὰ φόβον, εἴτε διὰ πανουργίαν, εἴτε διὰ ἀπουσίαν ζημιωθῇ τίς βοηθεῖται.

σ.66 **⟨17⟩. Περὶ ἀποδείξεων.**

Βιβ. ζ΄, τίτ. ιζ΄, ν. ζ΄.—Ἐπὶ ζητήσει δικαιωμάτων, καὶ πολλάκις δίδοται ὑπέρθεσις, μάλιστα ἐὰν ἀπρόοπτόν τι φανῇ.

⟨16⟩ α΄: B. 7.13.1 || **β΄**: B. 7.13.5 || **γ΄**: B. 7.13.5 § 1 || **δ΄**: B. 7.13.5 § 2 || **ε΄**: πρβλ. B. 7.13.6 || **ς΄**: πρβλ. B. 7.13.5 ἐπ.

⟨16α⟩ 2-3: B. 10.1.1.

⟨17⟩ 2-3: B. 7.17.7

⟨16⟩ 2 ν. α΄ *παρλπ. Z* || **4** ν. ε΄ *παρλπ. Z* || **8** ν. ε΄ *παρλπ. Z* || **10** ἐβάσταζε *Z* || **11** ν. ε΄ *παρλπ. Z* || **14** ν. ς΄ *παρλπ. Z* || **17** εἰς *παρλπ. Z*.

⟨16α⟩ 1 περὶ - **3** βοηθεῖται *παρλπ. Z*.

⟨17⟩ 2 Βιβ. - **3** φανῇ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

α΄. βιβ. κβ΄, τίτ. α΄, ν. β΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κινεῖ ἀγωγὴν ζητῶν τι ἀπό τινος, ἐκεῖνος πρέπει καὶ νὰ ἀποδείχνῃ ἐκεῖνα ὁποὺ λέγει, ὄχι ἂν ὁ ἐναγόμενος ἀρνῆται ἐκεῖνα ὁποὺ κατ' αὐτοῦ κινοῦνται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λε΄.—Καθὼς ὁ δανειστὴς πρέπει νὰ ἀποδεικνύῃ εἰς τὴν κρίσιν διὰ τὰ ἄσπρα ὁποὺ ζητεῖ ἀπό τινα, ὅτι τὰ ἐμέτρησεν εἰς ἐκεῖνον, οὕτω καὶ ὁ χρεωφειλέτης, ἂν λέγῃ ὅτι τὰ ἐπλήρωσε, πρέπει νὰ παραστήσῃ μάρτυρας τοιούτους.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λς΄.—Ἴσως τινὰς κινήσῃ ἀγωγὴν κατά τινος διὰ κανένα πρᾶγμα λέγοντας πὼς εἶναι ἐδικόν του καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἀποδείξῃ τοῦτο, πὼς εἶναι αὐτὸς δηλαδὴ νοικοκύρης τοῦ πράγματος, δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει χρέος νὰ τὸ ἀποδείξῃ, ἢ πὼς εἶναι ἐδικόν του ἢ πὼς δὲν εἶναι τοῦ ἐνάγοντος.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. οε΄.—Ἴσως τινὰς ἐναγόμενος ἢ διὰ χρέος ἢ διὰ
σ.67 κανένα ἄλλο τι διὰ τὸ ὁποῖον ἔχει γράμμα δεδομένον/μὲ τὴν ὑπογραφήν του καὶ ὕστερον ἀρνηθῇ τὴν ὑπογραφήν του, πρέπει νὰ φέρουν ἄλλο κανένα γράμμα ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ ἰδίου καὶ νὰ παραβάλλουν τὰς ὑπογραφάς. Καὶ εἰ μὲν εὑρεθῇ ἡ ὑπογραφὴ ἀπαράλλακτος, ὄχι μόνον ἀναμφιβόλως νὰ προστάζεται νὰ πληρώνῃ ἐκεῖνα ὁποὺ εἰς τὴν ὁμολογίαν του εἶναι χρεώστης, ἀλλὰ νὰ πληρώνῃ καὶ τζερεμέν. Ἴσως δὲ καὶ κανένα του ἄλλο γράμμα δὲν εὑρεθῇ μὲ τὴν ἰδίαν του ὑπογραφήν, νὰ προσκαλῆται ἐκεῖνος ὁποὺ ἔγραψε τὴν ὁμολογίαν ἢ καὶ ἄλλοι τινὲς μάρτυρες ἀληθεῖς καὶ μαρτυροῦντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ μαρτυρουμένης τῆς ἀληθείας νὰ ἀποφασίζεται τὸ δίκαιον καὶ ὕστερον ἀπὸ αὐτὸ ἂν αὐτὸς ὁ ἀρνούμενος τὴν ὁμολογίαν του προβάλλῃ ὕστερον, ὅτι τὰ ἐμπεριεχόμενα εἰς τὴν ὁμολογίαν δὲν τὰ ἔλαβεν ὅλα σωστά, νὰ μὴν εἰσακούεται.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. πα΄.—Εἰς τὰ ἀλισβερίσια καὶ συναλλάγματα τῶν ἀνθρώπων πρέπει νὰ θεωρῆται περισσότερον ἡ ἀλήθεια παρὰ τὰ ἔγγραφα.

σ.68 ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως τινας δώσῃ εἴς τινα πρᾶγμά τι διὰ νὰ τὸ φυλάξῃ, διὰ τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ λάβῃ ἀποδεικτικὸν γράμμα παρ' ἐκείνου, εἰς ἐκεῖνο τὸ γράμμα νὰ ὑπογράφωνται καὶ τρεῖς ἀξιόπιστοι μάρτυρες.

α΄: B. 22.1.2 || β΄: B. 22.1.35 || γ΄: B. 22.1.36 || δ΄: B. 22.1.75 || ε΄: B.22.1.81 || ς΄: πρβλ. B. 22.3.1

---

4 βιβ. δ΄, τίτ. α΄ *Z* || **5** ὄχι *παρλπ. Z* || **6** ἀρνεῖται *Z* || **7** ν. λε΄ *παρλπ. Z* || **11** ν. λς΄ *παρλπ. Z* || **12** λέγωντας *P* || **16** ἐκ - οε΄ *παρλπ. Z* || **22** ἄλλο του *Z* || **28** εἰσακούηται *Z* || **29** ν. πα΄ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, βιβ. ζ΄, τίτ. ιη΄, ν. ι΄.—Ἀνίσως τινας πραγματευτὴς ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπό τινα καὶ κινήσῃ ἀγωγὴν ζητῶν τὸ δίκαιόν του, νὰ μὴ βιάζεται νὰ φέρῃ ὅλον τὸν κώδικα καὶ τοὺς λογαριασμούς του, ἀλλὰ τὰ ἴσα ἐκεῖνα ὁποὺ συντείνουν εἰς τὴν ἀγωγήν του, διὰ ἐκεῖνα δηλαδὴ ὁποὺ ζητεῖ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, βιβ. κβ΄, τίτ. α΄, ν. λη΄.—Ἡ δεσποτεία τινὸς πράγματος δὲν ἀποδεικνύεται μόνον ἀπὸ γραμμάτων ἀγορὰς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλων ἀποδείξεων.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λθ΄.—Δὲν ἠμπορεῖ τινὰς ἀπὸ ἐδικά του γράμματα καὶ ἀπὸ ἐδικά του κατάστιχα καὶ σημειώματα νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἀληθῆ ἐκεῖνα ὁποὺ προβάλλει, ἐπειδὴ χρειάζεται καὶ ἄλλας προσθήκας εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μ΄.—Ἐκεῖνα ὁποὺ γράφει τινὰς εἰς τὴν διαθήκην *σ.69* αὐτοῦ λέγοντας πὼς ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπό τινας δὲν εἶναι ἀρκετὰ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ δὲν πιστεύεται. 46

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νε΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ κλέπτουσι ξένα γράμματα καὶ σενέτια δὲν ἠμποροῦν νὰ τὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς ἀπόδειξιν δεσποτείας, ἐπειδὴ ἐκεῖνα ἁρμόζουσιν εἰς ἐκείνους ὁποὺ περιέχουσι τὰ ὀνόματά των.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νη΄.—Ὅποιος προβάλλει εἰς τὸ κριτήριον κανένα ἔγγραφον εἰς ἀπόδειξιν τῆς ὑποθέσεώς του ἔχει χρέος καὶ νὰ τὸ ἀποδεικνύῃ ὅτι εἶναι ἀληθές.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ξ΄.—Ἡ ἀπώλεια τῶν συμβολαίων καὶ σενετίων δὲν ἀναιρεῖ τὰς κρίσεις εἰς καιρὸν ὁποὺ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια μὲ ἄλλους τρόπους.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ξγ΄.—Ἀνίσως ἐκεῖνος ὁποὺ εἶναι ραμασίτζα εἰς τὴν *σ.70* βιστιαρίαν/πληρώσῃ τὸ χρέος αὐτοῦ καὶ λαβὼν ραβάσι ἀπὸ τὸν σαράφην τὸ χάσῃ καὶ ἐνοχλεῖται πάλιν ἀπὸ τὴν βιστιαρίαν, νὰ εὐγάζῃ ἀπόδειξιν ἀπὸ τοὺς λογαριασμοὺς τῆς βιστιαρίας.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ξδ΄.—Καθὼς οἱ χρεῶσται δὲν πρέπει νὰ ἀρνοῦνται

ζ΄: B. 7.18.10 || **η΄**: B. 22.1.38 || **θ΄**: B. 22.1.39 || **ι΄**: B. 22.1.40 || **ια΄**: B. 22.1.55 || **ιβ΄**: B. 22.1.58 || **ιγ΄**: B. 22.1.60 || **ιδ΄**: B. 22.1.63 || **ιε΄**: B. 22.1.64

---

34 βιβ. - ι΄ *παρλπ. Z* || **36** κώδηκα *Z* || **38** βιβ. - λη΄ *παρλπ. Z* || **41** ν. λθ΄ *παρλπ. Z* || **44** *ἐν τῇ ᾧῳ* καὶ τόδε Ἰωάννου Βακαρεσκούλου μεγάλου σπαθάρη καὶ δικαιοφύλακος, αψπα΄, μαίου, *πρσθ. P* || **45** ν. μ΄ *παρλπ. Z* || **46** λέγωντας *κώδδ.* || τινα *Z* || **48** ν. νε΄ *παρλπ. Z* || **51** ν. νη΄ *παρλπ. Z* || **54** ν. ξ΄ *παρλπ. Z* || **57** ν. ξγ΄ *παρλπ. Z* || **59** πάλιν *παρλπ. Z* || **61** ν. ξδ΄ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ χρέος των ὅταν τυχὸν χαθῶσιν ἢ καυθῶσιν αἱ χρεωστικαὶ ἐκείνων ὁμολογίαι, οὕτω καὶ οἱ δανεισταὶ λέγοντες πὼς ἔχασαν τὰς ὁμολογίας δὲν πρέπει ἐξάπαντος νὰ πιστεύωνται ἀλλὰ πρέπει νὰ προβάλλουν καὶ ἄλλας ἀποδείξεις.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ογ΄.—Ὅποιος ὑπὲρ ἑαυτοῦ προβάλλει διάφορα δικαιώματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐναντία ἀλλήλοις, νὰ εἶναι πάντη ἀνίσχυρα καὶ ἀνωφελῆ.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ κη΄ νόμου.—Τὰ παλαιὰ πράγματα τὰ ἕως ἑκατὸν χρόνων δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀποδεικνύωνται μήτε διὰ συμβολαίων μήτε διὰ ὑπομνημάτων μήτε διὰ γραμμάτων μήτε διὰ μαρτύρων, ὡσὰν ὁποὺ πλέον δὲν θεωροῦνται.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ μα΄ νόμου.—Ὁλέθριον πρᾶγμα ἐστὶ τὸ
σ.71 νὰ δίδῃ ὁ κριτὴς μόνον/πίστιν εἰς τὸ ἔγγραφον, εἰς τὸ ὁποῖον κάθε ἕνας μὲ τὴν ὑπογραφήν του κάμνει ἑαυτὸν χρεώστην, ὁ ὁποῖος κριτὴς πρέπει νὰ ζητῇ καὶ ἄλλας ἀποδείξεις.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ νε΄ νόμου.—Μὲ ξένα σενέτια καὶ δικαιώματα δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐξουσιάσῃ τινὰς κανένα πρᾶγμα.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. οβ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λέγει ὅτι ἔχασε τὰ σενέτια αὐτοῦ δὲν δικαιοῦται μόνον μὲ τοῦτο ὁποὺ λέγει, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἀληθινὰ εἶχε σενέτια μὲ τὰ ὁποῖα ἐξουσίαζε τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον κρίνεται καὶ ὅτι ἀληθινὰ τὰ ἔχασε.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ ο΄ νόμου.—Ἡ ἀπώλεια ὅμως τῶν σενετίων καὶ συμβολαίων δὲν βλάπτει τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία ἠμπορεῖ νὰ ἀποδειχθῇ μὲ φανερὰς καὶ ἀναντιρρήτους ἀποδείξεις.

κβ΄. βιβ. κβ΄, τίτ. γ΄, ν. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀρνεῖται τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπο-
σ.72 γραφὴν πρέπει νὰ ἐλέγχεται μὲ ἀπόδειξιν ἄλλου γράμ/ματος ἔχοντος ἰδιόχειρον ὑπογραφὴν ἐκείνου καὶ περιέχοντος καὶ τρεῖς μάρτυρας.

Βιβ. ζ΄, τίτ. ιη΄, ν. ιη΄.—Ἂν καλὰ ὁ νόμος λέγει, ὅτι οὐδεὶς ὀφείλει ἐξ ἀλλο-

---

ις΄: B. 22.1.73 || **ιζ΄**: B. 22.1.28 (σχόλ. Ἀνωνύμου) || **ιη΄**: B. 22.1.41 (σχόλ. 2) || **ιθ΄**: B. 22.1.55 (σχόλ.) || **κ΄**: B. 22.1.72 || **κα΄**: B. 22.1.70 (σχόλ. 2) || **κβ΄**: B. 22.3.1 || **88-91**: B. 7.18.18

---

62 των *P*, αὐτῶν *Z* || καυφθῶσιν *Z* || ὁμολογίαι ἐκείνων *Z* || **64** νὰ πιστ. ἐξ. *Z* || **65** ν. ογ΄ *παρλπ. Z* || **68** ἐκ - νόμου *παρλπ. Z* || **72** σχόλιον - νόμου *παρλπ. Z* || εἶναι *Z*, ἐστὶ *P* || **73**, πίσ. εἰς μόν. *Z* || **74** κάμει *Z* || **76** σχόλιον - νόμου *παρλπ. Z* || **78** ν. οβ΄ *παρλπ. Z* || **80** *πρὸ* διὰ *πρσθ.* ὁποὺ *Z* || **82** σχόλιον - νόμου *παρλπ. Z* || **84** φανερὰς κ. ἀναντιρρήτους *διαγεγρ. κ.* ὑπρθ. *πρσθ.* ἄλλας *Z* || **85** *μτ.* κβ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *διαγεγρ. P*, βιβ. - α΄ *παρλπ. Z* || **88** Βιβ. - **94** ἀκοῆς *παρλπ. Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τρίων δικαιωμάτων ἀγωνίζεσθαι, ἡ βασιλικὴ ὅμως διαταγὴ λέγει, ὅτι οὐκ ἔστι
90 *καινὸν ἐπιζητῆσαι τὸν χρεώστην τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ δανειστοῦ ἐπενεχθῆναι (ἤτοι τὰ κατάστιχα) ἵνα ἡ πίστις δυνηθείη συστῆναι.*

Βιβ. κβ΄, τιτ. α΄, σχόλιον τοῦ κη΄ νόμου.—Ὅτε δικαστὴς σκοπεῖ τὸ παλαιὸν σχῆμα τοῦ κτίσματος, καὶ τὸν ἀκοῇ μαρτυροῦντα δεχέσθω, καὶ τὸν ἀκοῇ ἀκοῆς.

σ.73 **⟨18⟩. Περὶ ὅρκου.**

Σχόλιον τοῦ λα΄ νόμου.—Σημείωσαι, ὅτι πέντε ὅρκους ἔχομεν, ἤγουν βολουντάριον, ὃς ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἐπάγεται τοῦ δικαστηρίου ἐκτὸς, νεκεσσάριος, ὃς ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἐπάγεται ἐντὸς τοῦ δικαστηρίου, ἰουδικιάλιος, ὃς ἀπὸ τοῦ
5 *δικαστοῦ δίδοται τοῖς δικαζομένοις. Ὁ περὶ καλουμνίας, ὃς ἐν προοιμίῳ τῆς δίκης δίδοται ὁ καὶ ἔνδικος ὅρκος.*

Ὁ ἰν λίτεμ ὅρκος ὅστις γίνεται διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὁ ἐναγόμενος πλείονος ποσότητος τὸ πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖον κινεῖται ἡ ἀγωγή. Καὶ ὁ μὲν βολεντάριος ὅρκος οὐκ ἀναψηλαφᾶται ὅλως, ἐπειδὴ ἀπὸ μόνης συναινέσεως τοῦ ἐνάγοντος
10 *πρόεισι, ὁ δὲ νεκεσσάριος ἀναψηλαφᾶται ἐνίοτε, ὅταν δηλ. εὑρεθῶσι δικαιώματα, ἤτοι σενέτια καὶ ὄχι δικαιολογήματα ψιλά. Ὁμοίως καὶ ὁ ἰδεκιάλιος. Οἱ δὲ ἄλλοι δύο ἀναψηλαφῶνται, ὅ,τε ὁ ἰν λίτεμ ἤτοι ὁ ἔνδικος, δηλ. καὶ ὁ καλουμνίας, ὅστις οὗτος ἄχρηστος ἤδη, ὡσὰν ὁποῦ ἔχει τὴν ἰδίαν δύναμιν καθὼς ὁ ἔνδικος ὅρκος.*

15 α΄. βιβ. κβ΄, τίτ. ε΄.—Εἰς δύο ἀντιδιαφερομένους, ὅταν οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν δηλαδὴ δὲν ἔχει τὸν τρόπον ἢ ἐγγράφως ἢ διὰ μαρτύρων νὰ ἀποδείξῃ ἐκεῖνα ὁποὺ λέγει, ἐπάγεται ὁ ὅρκος ἢ παρὰ τοῦ ἑνὸς ἀντιδιαφερομένου εἰς τὸν ἄλλον ἢ ἀπὸ τὸν κριτὴν καὶ τελειώνεται ἡ διαφορὰ αὐτῶν μὲ τὸν ὅρκον.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Ἀνίσως ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀντιδιαφερομένους κάμῃ
20 ὅρκον χωρὶς νὰ τὸ ζητήσῃ ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ ἢ νὰ τὸ προβάλλῃ ὁ κριτής, δὲν ὠφελεῖται.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Εἰς κάθε ὑπόθεσιν ὁποὺ κάμνει τινας ὅρκον μὲ

92-94: B. 22.1.28 (σχόλ. Κυρίλλου).

⟨18⟩ 2-14: B. 22.5.31 (σχόλ.) || **α΄**: B. 22.5.1 || **β΄**: B. 22.5.3 πρ. || **γ**: B. 22.5.3 § 1

⟨18⟩ 2 Σχόλιον - **14** ὅρκος *παρλπ. Z* || **3** *μτ.* ἐπάγεται *πρσθ.* ἐντὸς *διαγεγρ. P* || **11** καὶ - ψιλὰ *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ. διαγεγρ.* Ὁ ἰν λίτεμ ὅρκος ἀναψηλαφᾶται *P* || **12** *μτ.* ὅτε *πρσθ.* περὶ καλουμνίας δηλαδὴ καὶ *διαγεγρ. P* || **13** *μτ.* ἄχρηστος *πρσθ. δύο λ. δυσνγν. P* || **19** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **22** ἐκ - γ΄ *παρλπ. Z* || κάμει *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπόφασιν τοῦ κριτοῦ, ἐλευθεροῦται ὁ ὁμόσας ἀπὸ τὴν ἀγωγὴν ἐκείνην.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ε΄.—Κάθε ἕνας ὁποὺ ἀποφασισθῇ ἀπὸ τὸν κριτὴν νὰ κάμῃ ὅρκον, πρέπει νὰ ὁμνύῃ κατὰ τὴν θρησκείαν του.

ε΄. ν. ιε΄.—Τόσον ὁ ἔνδοξος ὅσον καὶ ὁ ἀσθενὴς δέχεται τὸν ὅρκον εἰς τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λα΄.—Εἰς τὰ ἀμφίβολα πράγματα ἔχει συνήθειαν ὁ
σ.74 κριτὴς/νὰ ἐπιφέρῃ ὅρκον καὶ ἔτζι νὰ ἀποφασίζῃ. Ἂν ὅμως ὁ καταδικασθεὶς προβάλλῃ ὕστερον ὅτι εὗρεν ἀπολογίας καὶ δίκαια διὰ νὰ παραστήσῃ τὸ δίκαιόν του, διὰ τὸ ὁποῖον ἐδέχθη ὅρκον ὁ ἀντιδιαφερόμενος αὐτῷ, τότε δὲν ἔχει δύναμιν ὁ ὅρκος ἐκεῖνος καὶ πάλιν θεωρεῖται ἡ ὑπόθεσις ἐξ ὑπαρχῆς.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νγ΄.—Ἂν ὁ ἕνας ἐκ τῶν ἀντιδιαφερομένων ἐπιφέρῃ ὅρκον εἰς τὸν ἄλλον τὸν μετ᾽ αὐτοῦ ἀντιδιαφερόμενον καὶ πρὸ τοῦ νὰ λάβῃ ἐκεῖνος τὸν ὅρκον, αὐτὸς μεταμεληθεὶς ἐμποδίσῃ τὴν ἐπιφορὰν τοῦ ὅρκου λέγοντας ὅτι ἔχει τὸν τρόπον νὰ ἀποδείξῃ ἐκεῖνα ὁποὺ προβάλλει, καὶ ὕστερον δὲν ἠμπορέσει νὰ τὰ ἀποδείξῃ καὶ πάλιν προσκαλέσῃ εἰς ὅρκον τὸν ἀντιδιαφερόμενον, νὰ μὴν εἰσακούεται πλέον. Ἂν ὅμως φθάσῃ ὁ ἀντιδιαφερόμενος καὶ κάμῃ τὸν ὅρκον πρὸ τοῦ νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν ὁ ἐνάγων, κόπτεται πλέον ἡ ὑπόθεσις.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νδ΄.—Ὁ κριτὴς πρέπει νά στοχάζεται τὴν τιμὴν καὶ ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου ὁποὺ εἶναι νὰ δεχθῇ τὸν ὅρκον καὶ οὕτω νὰ διορίζῃ ἢ
σ.75 ἔμπροσθέν του νὰ κάμνῃ τὸν ὅρκον/ἢ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἢ εἰς τὸ ὀσπήτιον του.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Κατὰ τὸν τρόπον ὁποὺ ἐπάγεται ὁ ὅρκος, οὕτω πρέπει καὶ νὰ γίνεται.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μ΄.—Διὰ τὴν ὑπόθεσιν ὁποὺ κάμῃ τινας ὅρκον δὲν ἐνοχλεῖται πλέον.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιγ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ διὰ χρηματικὴν ὑπόθεσιν κάμῃ ὅρκον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ αὐθέντου καὶ φανῇ ἐπίορκος ροπαλίζεται.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κς΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμῃ ὅρκον, ὅ,τι λογῆς ἡλικίας καὶ φύσεως εἶναι, καλῶς τὸν κάμνει καὶ ἔρρωται ὁ ὅρκος.

δ΄: B. 22.5.5 § 1 ||**ε΄**: B. 22.5.15 || **ς΄**: B. 22.5.31 || **ζ΄**: B. 22.5.53 || **η΄**: B. 22.5.54 § 5 || **θ΄**: B.22.5.4 || **ι΄**: B. 22.5.5 § 2, B. 22.5.40 || **ια΄**: B. 22.5.13 § 6 || **ιβ΄**: B. 22.5.26

---

23 ὁμώσας *κώδδ.* || **24** ν. ε΄ *παρλπ. Z* || **25** θρησκίαν *Z* || **26** *μτ.* ε΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ.* ν. ιε΄ *Z* || **28** ἐκ - λα΄ *παρλπ. Z* || **30** ἀπολογίαν *Z* || **33** ν. νγ΄ *παρλπ. Z* || *μτ.* Ἂν *πρσθ.* ὅμως *Z* || **38** ὅμως *P*, δὲ *Z* || **41** ν. νδ΄ *παρλπ. Z* || **42** εἶναι *P*, γίνεται *δυσνγν. Z* || **43** κάμῃ *Z* || του[2] *παρλπ. Z* || **44** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **46** ν. μ΄ *παρλπ. Z* || **48** ν. ιγ΄ *παρλπ. Z* || **50** ν. κς΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λδ΄.—Ὁ βεκίλης δὲν κάμνει ὅρκον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὁποὺ κινεῖ ἀπὸ μέρους ἄλλου.

ιδ΄. ν. λη΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν κάμνει τὸν ὅρκον ἀντὶ ὁμολογοῦντος ἐστί.

σ.76 *Δύναται ὁ δικαστὴς ἐπιφέρειν τὸν ὅρκον τῷ ἐναγομένῳ, τοῦ ἐνάγοντος μὴ ἀποδεικνύοντος.*

Δύναται ὁ δικαστὴς ᾧ θέλει ἐπιφέρειν τὸν ὅρκον ἐν ἀπορίᾳ ἀποδείξεων.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Ὁ ὅρκος ὁποὺ δίδεται εἰς τὸν ἐναγόμενον ἀπὸ τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ ἔξωθι τοῦ κριτηρίου δὲν ἀναψηλαφᾶται ἀλλ᾽ ἔρρωται. Ὁ ὅρκος δὲ ὁποὺ δίδεται ἀπὸ τὸν ἀντίδικον μέσα εἰς τὸ κριτήριον ἢ ὁ ὅρκος ὁποὺ ἐπιφέρεται ἀπὸ τὸν κριτὴν εἰς τὸν ἐναγόμενον ἀναψηλαφᾶται ὅταν ὁ ἀντίδικος εὕρῃ νέα δικαιώματα.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μδ΄.—Ὅποιος κάμῃ ὅρκον ψευδῆ δὲν παιδεύεται, ἐπειδὴ ἔχει τὸν Θεὸν ἀντίμαχον, ὅστις καὶ θέλει τὸν παιδεύσει αἰωνίως.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Ὁ ὅρκος ὁποὺ ἐπιφέρεται ἔξω τοῦ κριτηρίου ἀπὸ τὸν ἀντίδικον δὲν ἀνατρέπεται.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κς΄ καὶ ν. λδ΄— Εἰς τὸν ἄνηβον ὅρκος δὲν ἐπιφέρεται, ἂν ὅμως γένῃ τοῦτο καὶ κάμῃ ὅρκον ὁ ἄνηβος, ἔρρωται ὁ ὅρκος, ἐπειδὴ ἐν εἰδήσει οὐ δοκεῖ ἀπατᾶν καὶ οἱασδήποτε ἡλικίας καὶ φύσεως εἶναι ἐκεῖνος ὁποὺ κάμνει τὸν ὅρκον καλῶς τὸν κάμνει καὶ ἔρρωται ὁ ὅρκος, ὡσὰν *σ.77* ὁποὺ ὡς εἴπομεν δὲν τὸν κάμνει μὲ ἀπάτην διὰ/τὸ τρυφερὸν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ε΄.—Ὁ ὅρκος ὁποὺ ὀμνύεται κατὰ ἄλλης θρησκείας οὐ φυλάττεται, ἅτε μὴ ὢν δεκτός.

ν. λζ΄.—Ὁ ἐπαγαγὼν ὅρκον καὶ μὴ ὀμνὺς τὸν περὶ συκοφαντίας, ἔοικε τῷ παραχωροῦντι τὸν ὅρκον, καὶ ἐκπίπτει τῆς ἀγωγῆς.

ν. λδ΄.—Ὁ ἐπάγων ὅρκον, πρῶτος ὄμνυσι τὸν περὶ συκοφαντίας ὅρκον, ἐὰν ἀπαιτηθῇ, ὃν οὐκ ὄμνυσι πατήρ, ἢ πάτρων.

κ΄. βιβ. δ΄, τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. ιε΄.—Τέως γὰρ ὁ ὅρκος ἅπασιν ἐναγομένοις ἐκ βασιλικῶν διατάξεων τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐπιφέρεται, οὐχ ἑτέρῳ γὰρ

ιγ΄: B. 22.5.34 § 3 || **ιδ΄**: B. 22.5.38 || **55-57**: B. 22.5.53 (σχόλ. 2) || **ιε΄**: B. 22.5.17 κ. 31 || **ις΄**: B. 22.5.44 || **ιζ΄**: B. 22.5.17 || **ιη΄**: B. 22.5.34 § 2 κ. 22.5.26 || **ιθ΄**: B. 22.5.5 § 3 || **74-75**: B. 22.5.37 || **76-77**: B. 22.5.34 § 4 || **78-83**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.16.1

---

52 ν. λδ΄ *παρλπ. Z* || κάμει *Z* || **54** *μτ.* ιδ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ.* ν. λη΄ *Z* || κἀμει *Z* || *μτ.* ὁμολογοῦντος *πρσθ.* φαίνεται καὶ εἶναι *παρλπ.* ἐστὶ *Z* || **55-57** *παρλπ. Z* || **59** ν. ιζ΄ *Z* || **61** ἔξωθεν *Z* || **60** Ὁ *παρλπ. Z* || **63** ν. μδ΄ *παρλπ. Z* || **64** ἀξίως *Z*, αἰωνίως *P* || **65** ν. ιζ΄ *παρλπ. Z* || **67** ν. - λδ΄ *παρλπ. Z* || **70, 71** κάμει *Z* || **72** ν. ε΄ *παρλπ. Z* || **74** ν. - **90** ὅρκῳ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ταῖς οἰκείαις κέχρηται δικαιολογίαις, εἰ μὴ πρότερον ὁμώσει, ὅτι νομίζων ἑαυτὸν ὀρθῷ τῷ συνειδότι ἀντιλέγειν τῷ ἐνάγοντι, ἐπὶ τὸ δικαστήριον παρεγένετο. Ἔστιν οὖν ἡ μεγίστη τιμωρία ὅτι καὶ ὑποβάλλεται τῇ ἐπιορκίᾳ καὶ ἐλεγχθεὶς ἀποδίδωσι τὸ χρέος.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τέως μὲν γὰρ ἐν προοιμίοις τῆς δίκης ὁ ἄκτωρ, ἤτοι ὁ ἐνάγων ἀναγκάζεται ὀμνύειν κατὰ τὴν βασιλικὴν διαταγὴν τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ τὸν περὶ συκοφαντίας ὅρκον, ὅτι ὀρθῷ συνειδότι τὴν παροῦσαν ἐνεστήσατο δίκην.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καὶ ἑτέρα βασιλικὴ διάταξις τοῦ αὐτοῦ βασιλέως ἐστίν, ἥτις ἑκατέρου μέρους τῶν ἀντιδιαφερομένων τὸν συνήγορον (ἤτοι ἀβουκάτον, τὸν καὶ βεκίλην λεγόμενον) ὑποβάλλει τῷ ὅρκῳ.

σ.78

⟨19⟩. Περὶ κρίσεων ἀποφασισμένων καὶ ἠρτημένων, ἤτοι εἰσέτι μὴ ἀποφασισμένων.

α΄. βιβ. θ΄, τίτ. γ΄, ν. α΄.—Ἀποφασισμένον λέγεται ἐκεῖνο ὁποὺ μὲ ψῆφον λάβῃ τέλος καὶ ἀποφασισθῇ, διὰ μέσου τῆς ὁποίας ἀποφάσεως ἢ καταδικάζεταί τις ἢ ἀπολύεται καὶ ἐλευθεροῦται ἀπὸ τὴν ἀγωγήν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. δ΄.—Καταδεδικασμένος ἐστὶν ἐκεῖνος ὁποὺ νομίμως κατακριθῇ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ πωλεῖ τὰ πράγματα τοῦ καταδικασθέντος μὲ πληρεξουσιότητα, ὡς νοικοκύρης καὶ κλέπτης καὶ ἅρπαξ ἐστίν, ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ κάμῃ τοῦτο χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγήν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κη΄.—Δύο μικρῶν κριτῶν αἱ ἀποφάσεις ἐν ἠρτημένῳ εἰσίν, ἕως οὗ ὁ πρόσφορος ἄρχων τὴν μίαν ἐπιβεβαιώσει.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λα΄.—Εἰς τοὺς χρεώστας ὁποὺ ζητοῦν διορίαν δίδεται διορία, καὶ ἂν κάμῃ χρεία δίδεται καὶ περισσοτέρα. Ἀπὸ τοὺς χρεώστας δὲ *σ.79* ὁποὺ ἀναβάλλουσιν ἐπὶ πλέον τὸν καιρὸν /λαμβάνονται καὶ ἐνέχυρα. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸν κατακριθέντα δίδεται διορία, εἰς τὴν ὁποίαν ἂν δὲν πληρώσῃ

84-90: Θεοφ. Ἰνστ. 4.16.1c.

⟨19⟩ **α΄**: B. 9.3.1 || **β΄**: B. 9.3.4 § 6 || **γ΄**: B. 9.3.6 § 2 || **δ΄**: B. 9.3.28 || **ε΄**: B. 9.3.31

---

82 *πρὸ* τῇ *πρσθ.* τιμωρίᾳ *διαγεγρ. P.*

⟨19⟩ **3** ν. α΄ *παρλπ. Z* || **5** τις *παρλπ. Z* || **6** ν. δ΄ *παρλπ. Z* || Καταδικασμένος *Z* || **8** ν. ς΄ *παρλπ. Z* || **9** *μτ.* νοικοκύρης *πρσθ.* δηλαδὴ *Z* || **11** ν. κη΄ *παρλπ. Z* || **13** ν. λα΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ χρέος του, δίδει ἐνέχυρα, καὶ ἂν μετὰ δύο μῆνας δὲν πληρώσῃ τὸ χρέος του, πωλοῦνται τὰ ἐνέχυρα καὶ ὅσα περισσεύσουν ἀπὸ τὸ χρέος δίδονται εἰς τὸν χρεώστην.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λγ΄.—Ἀνίσως τινὰς μὲ δόσιν ἄσπρων φέρῃ μάρτυρας ψευδεῖς καὶ νικήσῃ τὴν κρίσιν, αὐστηρῶς τιμωρεῖται καὶ τὰ ἀποφασισθέντα εἰς ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν μένουν ἄκυρα.

ζ΄. ν. λδ΄.—Ἀνίσως τινὰς ἐμποδίσῃ εἰς τὸ νὰ φέρουν στρώματα ἢ τροφὴν εἰς τὸν καταδικασθέντα καὶ εἰς φυλακὴν βληθέντα, βαρέως νὰ παιδεύεται.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λε΄.—Ὕστερον ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζεται ὁ κατακεκριμμένος νέα δικαιολογήματα.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μβ΄.—Ὁ κριτὴς δὲν ἀναιρεῖ τὴν ἀπόφασίν του μὲ ἄλλην ἀπόφασιν, τὰ ἀκόλουθα δὲ τῇ ἀποφάσει ἠμπορεῖ νὰ τὰ ἀναπληρώσῃ
σ.80 εἰς ἐκείνην ὅμως τὴν ἡμέραν/ὁποὺ κάμη τὴν ἀπόφασιν.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μγ΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ μὲ μίαν ἀπόφασιν καταδικασθοῦν ἀπαιτοῦνται κατὰ ἀναλογίαν καὶ ὁ ἕνας δίδοντας τὸ ἀνάλογόν του ἐλευθεροῦται καὶ δὲν ἐνάγεται διὰ τοὺς ἄλλους.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. με΄.—Κατὰ ἀνήβου ἢ ἀφήλικος χωρὶς νὰ εἶναι παρὼν ὁ ἐπίτροπος αὐτῶν νὰ μὴ γίνεται ἀπόφασις.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νγ΄.—Μετὰ ψῆφον ἢ δόσιν ὅρκου ἢ συγκατάθεσιν δὲν ζητεῖται πλέον οὐδόλως τί, οἱ γὰρ ὁμολογοῦντες ἀντὶ κατακεκριμμένων εἰσίν.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νε΄.—Τὰ ἐνέχυρα ὁποὺ ληφθῶσιν ἀπὸ τὸν χρεώστην καὶ πωληθῶσι χωρὶς αὐθεντικὴν ἀπόφασιν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ λάβῃ ὀπίσω ὁ χρεώστης.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νς΄.—Ὁ κριτὴς ἀποφασίζοντας διὰ τὰ κεφάλαια πρέπει νὰ ἀποφασίζῃ καὶ διὰ τοὺς τόκους, ἐπειδὴ ἀλλέως οὐκ ἔρρωται ἡ ἀπόφασις μὲ τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖ νὰ ζητῇ ὁ ἐνάγων καὶ τόκους.

ς΄: B. 9.3.33 || **ζ΄**: B. 9.3.34 || **η΄**: B. 9.3.35 || **θ΄**: B. 9.3.42 || **ι΄**: B. 9.3.43 || **ια΄**: B. 9.3.51 || **ιβ΄**: B. 9.3.53 || **ιγ΄**: B.9.3.55 || **ιδ΄**: B. 9.3.56 § 2

---

18 περισσεύουν *Z* || δίδεται *Z* || **20** ν. λγ΄ *παρλπ. Z* || **21** *μτ.* αὐστηρῶς *πρσθ.* νὰ *Z* || **22** *πρὸ* μένουν *πρσθ.* νὰ *Z* || **23** *μτ.* ζ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ, *παρλπ.* ν. λδ΄ *Z* || **24** παιδεύηται *Z* || **25** ν. λε΄ *παρλπ. Z* || **26** - κριμένος *Z* || **27** ν. μβ΄ *παρλπ. Z*, *πρσθ.* ν. μδ΄ *διαγεγρ. P* || **29** κάμνει *Z* || **30** ν. μγ΄ *παρλπ. Z* || **31** δίδωντας *Z* || **33** ν. με΄ *παρλπ. Z* || **34** γίνηται *Z* || **35** ν. νγ΄ *παρλπ. Z* || **36** - κριμένων *Z* || **38** ν. νε΄ *παρλπ. Z* || **41** ν. νς΄ *παρλπ. Z* || ἀποφασίζωντας *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.81 ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νη΄.—Ἀνίσως τινας καταδικασθῇ ἀπὸ δύο ἐνάγον-
45 τας, ὁ πρῶτος ἐνάγων προτιμᾶται.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ϛβ΄.—Τὰ μεταξὺ ἄλλων κριθέντα οὐδὲ ὠφέλειαν οὐδὲ βλάβην προξενοῦσιν εἰς τὸν ἀπόντα, καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν ἕνας τῶν συγκληρονόμων φέρε εἰπεῖν ἢ τῶν συντρόφων καταδικασθῇ, ὁ ἄλλος ὁ ἀπὼν οὐ βλάπτεται.

σ.82 **⟨20⟩. Περὶ μουφλούζιδων.**

α΄. βιβ. θ΄, τίτ. ε΄, ν. γ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ μουφλουζεύσει καὶ ἀφήσει τὰ πράγματά του, δὲν τὰ ὑστερεῖται ἕως οὗ νὰ πωληθῶσι καὶ ἂν θελήσῃ πρὸ τοῦ πωληθῆναι νὰ τὰ διεκδικήσῃ, δὲν πωλοῦνται.

5 β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. δ΄.—Ὁ μουφλούζης οὗτος ἀνίσως ὕστερον καὶ ἀποκτήσῃ τι δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐνοχληθῇ ἀπό τινα, ζητούμενος περισσότερον ἀπὸ ὅσον εὐπορεῖ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ζ΄.—Ἀνίσως ὁ μουφλούζης ξανααποκτήσῃ τὰ πράγματα αὐτοῦ, ἠμποροῦν πάλιν οἱ δανεισταὶ ἀπαιτοῦντες τὸ δίκαιον αὐτῶν νὰ
10 κάμουν ὁποὺ νὰ πωληθῶσιν ἐκεῖνα πάλιν ἐκ δευτέρου.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. θ΄.—Τὸ νὰ ἀφήσῃ τινὰς τὰ πράγματά του εἰς τοὺς δανειστὰς ὡς μουφλούζης γίνεται καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ κριτήριον καὶ ἀρκεῖ ὁ μουφλούζης νὰ τὸ φανερώσῃ τοῦτο διὰ μέσον τινὸς ἢ διὰ γράμματός του, πὼς ἄφησε δηλαδὴ τὰ πράγματά του νὰ τὰ διαμοιρασθῶσιν οἱ δανεισταί του.

15 ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ι΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ μουφλουζεύσουσι καὶ δὲν ἐξο-
σ.83 φλήσουσι τοὺς / δανειστάς των μὲ τὰ πράγματά των, δὲν ἐλευθεροῦνται τελείως ἀλλὰ πάλιν ἐνάγονται ὑπὸ τῶν δανειστῶν.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ εἰπῇ ὅτι ἀφίνει τὰ πράγματά του εἰς τοὺς δανειστάς του καὶ μετὰ ταῦτα πληρώσει, κερδαίνει τὰ πράγματά του
20 χωρὶς νὰ ἠμποροῦν οἱ δανεισταὶ νὰ τὰ πωλήσουν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιβ΄.—Ἀνίσως τινὰς φανῇ μουφλούζης καὶ ἀφήσῃ τὰ

ιε΄: B. 9.3.58 || **ις΄**: B. 9.3.92.

⟨20⟩ α΄: B. 9.5.3 || **β΄**: B. 9.5.4 || **γ΄**: B. 9.5.7 || **δ΄**: B. 9.5.9 || **ε΄**: B. 9.5.10 || **ς΄**: B. 9.5.11 || **ζ΄**: B. 9.5.12

---

44 ν. νη΄ *παρλπ. Z* || **46** ν. ϛβ΄ *παρλπ. Z* || **48** *μτ.* συντρόφων *πρσθ.* αὐτοῦ *διαγεγρ. P.*

⟨20⟩ 1 *μτ.* μουφλούζιδων *πρσθ. διὰ μτγν.* χ. ἐκ τῶν τοῦ Κλωτζάρη Κανταρτζῆ *P* || **2** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **5** ν. δ΄ *παρλπ. Z* || **8** ν. ζ΄ *παρλπ. Z* || ξαναποκτήσῃ *Z* || **10** ὁποὺ *παρλπ. Z* || **11** ν. θ΄ *παρλπ. Z* || **13** του *παρλπ. Z* || **15** ἐκ - ι΄ *παρλπ. Z* || **18** ν. ια΄ *παρλπ. Z* || του *παρλπ. Z* || **21** ν. ιβ΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πράγματά του εἰς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν του, οἱ δανεισταί του ἔχουν ἄδειαν νὰ ἐρευνοῦν διὰ τὴν περιουσίαν του. Τὰ δὲ παιδία τούτου γενόμενα αὐτεξούσια δὲν ἐνοχλοῦνται διὰ ὅσα ἤθελαν ἀποκτήσει.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιγ΄.—Τὰ πράγματα τῶν μουφλούζιδων οἱ δανεισταὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ τὰ διαμοιρασθῶσιν ἀναμεταξύ των ὡς νοικοκυροί, ἀλλ' ὀφείλουσι πωλῆσαι ἐκεῖνα. Ἂν ὅμως ὁ χρεώστης εἰς τόπον ἄσπρων ἔδωκε πράγματα εἴς τινα δανειστήν του, τότε ὁ δανειστὴς ἐκεῖνος ἐξουσιάζει τὰ πράγματα ἐκεῖνα.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιδ΄.—Διὰ αὐθεντικὸν χιζμέτι ὁποὺ ἀγοράσει τινας *σ.84* καὶ ζημιωθῇ δὲν πρέπει νὰ ληφθῶσι τὰ πράγματά του ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τῆς περιουσίας του νὰ πληρώνῃ διὰ τὸ χιζμέτι ἐκεῖνο.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Ἀνίσως τινας θέλοντας νὰ ἀφήσῃ τὰ πράγματά του εἰς τοὺς δανειστάς του καὶ νὰ φανῇ μουφλούζης καὶ οἱ περισσότεροι δανεισταὶ δίδουν διορίαν εἰς αὐτὸν χρόνων τινῶν διὰ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του, πρέπει νὰ τῷ δοθῇ αὐτὴ ἡ διορία, ὡσὰν ὁποὺ εἶναι γνώμη φιλανθρωποτέρα. Ἂν ὅμως οἱ δανεισταὶ ὁποὺ δὲν θέλουν νὰ τῷ δώσουν διορίαν ἔχουν νὰ λαμβάνουν περισσοτέραν ποσότητα ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἢ εἶναι περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τότε πλέον νὰ ὑπερισχύουν αὐτοί.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὰ ὅσα πράγματα εὑρίσκονται μέσα εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ μουφλούζη προσκαλοῦνται ὅλοι ὅσοι ἔχουν νὰ λαμβάνουν *σ.85* ἀπὸ ἐκεῖνον καὶ τὰ πωλοῦσι πέρνοντας ἕκαστος / κατὰ ἀναλογίαν τῶν ὧν ἔχει λαμβάνειν, καὶ ἂν λείπωσι καί τινες ἄλλοι δανεισταὶ τοῦ μουφλούζη δικαιοῦνται καὶ ἐκεῖνοι ἐρχόμενοι νὰ λάβουν τὸ ἀνάλογόν τους ἀπὸ τοὺς λοιποὺς δανειστὰς ὁποὺ ἔλαβον τὰ πράγματα ἐκείνου.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ις΄.—Κάθε μουφλούζης διὰ ὅ,τι λογῆς ἀξιόλογον πρᾶγμα ἤθελεν ἀποκτήσῃ ὕστερον ἀπὸ τὸ μουφλουζουλίκι του ἐνάγεται καὶ διὰ ἐκεῖνο ἀπὸ τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ.

η΄: B. 9.5.13 || **θ΄**: B. 9.5.14 || **ι΄**: B. 9.5.17 || **ια΄**: B. 18.2.5 §§ 17, 19 || **ιβ΄**: B. 9.5.16.

---

24 ἤθελον ἀποκτήσῃ *Z* || **25** ν. ιγ΄ *παρλπ. Z* || **27** ὀφείλωσι *Z* || **30** ν. ιδ΄ *παρλπ· Z, πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *διαγεγρ. P* || χισμέτι *Z* || **32** πληρώσῃ *Z* || **33** ν. ιζ΄ *παρλπ. Z* || θέλωντας *κώδδ.* || **39** αὐτοὶ *παρλπ. Z* || **42** πέρνωντας *κώδδ.* || **46** ν. ις΄ *παρλπ. Z* || **47** μουφλουζλοῦκι *Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.86 **⟨21⟩. Περὶ μνηστείας καὶ δωρεῶν αὐτῆς.**

Βιβ. κη΄, τίτ. α΄, ν. α΄.—Μνηστεία ἐστὶ μνήμη τις καὶ ἐπαγγελία τῶν μελλόντων γίνεσθαι γάμων.

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. β΄, ν. α΄ καὶ νεαρὰ Λέοντος ιη΄.—Ὅταν γένῃ ἀρραβὼν διὰ ψιλῶν συμφώνων καὶ ὄχι μὲ ἱερολογίαν καὶ ὕστερον τὸ ἓν πρόσωπον τῶν ἠρραβωνισμένων μεταμεληθῇ καὶ θελήσῃ νὰ λύσῃ τὸν ἀρραβῶνα, νὰ ζημιοῦται ὁ μεταμελούμενος διπλοῦν τὸν ἀρραβῶνα, χάνοντας δηλαδὴ ὅσα ἔδωκε λόγῳ ἀρραβῶνος καὶ ἐπιστρέφοντας τὰ ὅσα ἔλαβε.

Σχόλιον. Ἂν ὅμως ὁ ἀρραβὼν αὐτὸς ἀφ' οὗ γένῃ, φανῇ μετὰ ταῦτα ὅτι τὸ συνοικέσιον αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γένῃ ἐμποδιζόμενον ἀπὸ τοὺς θείους νόμους διὰ συγγένειαν, τότε ἀζημίως νὰ διαλύεται, πέρνοντας ἕκαστος τὰ ἐδικά του. Ὁ ἀρραβὼν δὲ ὁποὺ γένῃ μὲ ἱερολογίαν νὰ μὴ διασπᾶται ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἂν δὲν ἀποδειχθῇ κανένα νόμιμον ἔγκλημα ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποὺ χωρίζουσι τὸν γάμον, ὅστις οὗτος ἀρραβὼν καὶ μὲ διαζύγιον διαλύεται. Διὰ τοῦτο πρέπει οἱ μνηστευόμενοι νὰ μὴν ἀρραβωνίζωνται μὲ ἱερολογίαν ἀλλὰ
σ.87 μὲ ψιλὰ σύμφωνα, διὰ νὰ μὴ καταφρονῆται / ἐκ τούτου ἡ ἱερὰ θεσμοθεσία.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. α΄, ν. ιε΄.—Ἐκείνη ὁποὺ ἀρραβωνιασθῇ μὲ ἄλλον, τὸν ὁποῖον μὴ θέλουσα, ζητεῖ νὰ στεφανωθῇ μὲ ἄλλον, δὲν ἐμποδίζεται. Πρέπει ὅμως νὰ ζημιοῦται διπλοῦν τὸν ἀρραβῶνα.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ις΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀρραβωνιασθῇ μετά τινος παρθένου καὶ δὲν συμφωνήσει πότε νὰ στεφανωθῇ πρέπει νὰ τὴν στεφανώνεται μετὰ παρέλευσιν δύο χρόνων, ἂν διατρίβῃ εἰς τὸν ἴδιον τόπον, εἰ δὲ καὶ λείπει εἰς ἄλλον τόπον, μετὰ τριετίαν, ἂν δὲ καὶ ἡ τριετία παρέλθῃ ἠμπορεῖ ἡ παρθένος νὰ ὑπανδρευθῇ μὲ ἄλλον ἀζημίως.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Ἂν ὅμως τύχῃ καμία εὔλογος αἰτία εἰς τὸν ἄνδρα περνοῦν καὶ τέσσαρες χρόνοι, τυχὸν ἢ ἂν ἀσθενῇ, ἢ ἂν ἀπέθανον οἱ γονεῖς του, ἢ ὑπόκειται εἴς τινα ἐγκλήματα, ἢ ἐξ ἀνάγκης ἀποδημῇ μακράν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιδ΄.—Ἡ μνηστεία γίνεται ὄχι μόνων παρόντων τῶν

⟨21⟩ 2-3: B. 28.1.1 || **α΄**: B. 28.2.1 || **β΄**: B. 28.1.15 || **γ΄**: 28.1.16 || **δ΄**: B. B. 28.1.17 || **ε΄**: B. 28.1.14

⟨21⟩ 2 Βιβ. - **3** γάμων *παρλπ. Z* || **4** ν. α΄ *παρλπ. Z* || Λέοντος νεαρὰ *Z* || **7** χάνωντας *κώδδ.* || **8** ἐπιστρέφωντας *κώδδ.* || **11** διαλύηται *Z* || **16** ἱεροθεσμοθεσία *Z* || **17** ν. ιε΄ *παρλπ. Z* || **20** ν. ις΄ *παρλπ. Z* || **25** ἐκ - ιζ΄ *παρλπ. Z* || **26** *μτ.* τυχὸν *πρσθ.* ἐάν, *παρλπ.* ἢ ἂν *Z* || **28** ν. ιδ΄ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

προσώπων ἀλλὰ καὶ ἀπόντων διὰ μέσου ἄλλων ἢ καὶ δι' ἐπιστολῶν.

ς'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.— Ἐκεῖνος ὁποὺ φθείρει τὴν παρθενίαν τῆς ἀρραβωνια- *σ.88*
στικῆς αὐτοῦ πρὸ τοῦ νὰ στεφανωθῇ μετ' αὐτῆς ἢ πρὸ τῆς ἥβης, εἰ μὲν οἱ γονεῖς αὐτῆς δεχθῶσι τὴν ἀτιμίαν αὐτὴν καὶ δὲν θελήσουν νὰ διαλύσουν τὸν ἀρραβῶνα, καλῶς. Εἰ δὲ καὶ μὴ στέργοντες τὴν ἀτιμίαν θελήσωσι νὰ διαλύσουν τὸν ἀρραβῶνα, νὰ διαλύεται ἀναμφιβόλως καὶ νὰ πληρώνῃ ὁ φθορεὺς πρόστιμον τὸ τρίτον μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ εἰς τὴν φθαρεῖσαν ἐκείνην.

ζ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. θ'.—Ὡς ἐπὶ τῶν γάμων οὕτω καὶ ἐπὶ μνηστείας οἱ συναπτόμενοι πρέπει νὰ συναινῶσι.

η'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ι'.—Ἡ θυγάτηρ ἔχει ἄδειαν νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς καὶ νὰ μὴ δεχθῇ τὸν ἀρραβῶνα ἑνὸς ἀχρείου καὶ διαβεβλημένου ἀνθρώπου.

θ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ζ' καὶ τὸ σχόλιόν του.—Ὁ πρὸ τῆς ἥβης γάμος οὔτε γάμος ἐστὶν οὔτε μνηστείαν ποιεῖ καὶ ὁ ἀνὴρ καίτοι τὸν δωδέκατον ὑπερβὰς χρόνον οὐ δύναται συναλλάττειν γάμον, ἐπειδὴ διὰ νὰ συστηθῇ γάμος πρέπει *σ.89*
οἱ συναπτόμενοι νὰ εἶναι ἔφηβοι, ἤτοι / ἡ μὲν θήλεια νὰ περάσῃ τοὺς δώδεκα χρόνους τῆς ἡλικίας της ὁ δὲ ἄρρην τοὺς δεκατέσσαρας.

ι'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ σχόλιον τοῦ θ' νόμου.—Ὁ υἱὸς ἀδιαστίκτως καὶ ἐκτὸς πάσης αἰτίας δύναται νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ μὴν ἀρραβωνιασθῇ καὶ νὰ στεφανωθῇ μὲ ἐκείνην ὁποὺ θέλει.

ια'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β', ν. β'.—Ἐὰν εἷς τῶν μεμνηστευμένων ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ φανῇ ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ πῶς μετεμελήθη εἰς τὸ νὰ στεφανωθῇ, ἀναλαμβάνουσιν οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἐκεῖνα ὁποὺ ἔδωκε λόγῳ ἀρραβῶνος.

ιβ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. γ', ν. β'.—Ὅσα ὁ ἀνὴρ δωρεῖται εἰς τοὺς γονεῖς τῆς μνηστῆς αὐτοῦ διὰ νὰ γένουν οἱ γάμοι, ἂν δὲν γένουν οἱ γάμοι, τὰ λαμβάνει ὀπίσω.

ιγ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ε'.—Ἀνίσως τινας ἔχων γυναῖκα εἰς τὴν πατρίδα

ς': Βλάστ. (Ράλλη - Ποτλῆ VI, 374[4-9]) κ. Β. 60.37.79 || ζ': Β. 28.1.9 || η': Β. 28.1.10 || θ': Β. 28.1.7 (σχόλ.) || ι': Β. 28.1.10 (σχόλ.) || ια': Β. 28.2.2 (σχόλ. 2) || ιβ': Β. 28.3.2 || ιγ': Β. 28.3.5

---

29 μέσων *Z* || **31** *μτ.* ἢ *πρσθ.* τὴν φθείρει *Z* || **34** διαλύσωσι *Z* || **37** ν. θ' *παρλπ. Z* || **39** ἐκ - ι' *παρλπ. Z* || **42** ν. - του *παρλπ. Z* || **46** ἄρρην *δρθ.* ἐκ *Z*, ἄρρεν *P* || **47** εἰς - νόμου *παρλπ. Z* || **49** *μτ.* νὰ *πρσθ.* μὴ *διὰ μτγν. χ. Z* || *μτ* θέλει *πρσθ.* ὁ πατὴρ *διὰ* μτγν. χ. *Z* || **50** ν. β' *παρλπ. Z* || **53** ν. β' *παρλπ. Z* || **56** ν. ε' *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτοῦ καὶ πορευθεὶς εἰς ἄλλον τόπον ζητήσῃ νὰ ὑπανδρευθῇ κρύπτοντας πὼς ἔχει ἄλλην γυναῖκα εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ ἀρραβωνιασθῇ μετά τινος καὶ δώσῃ πρὸς αὐτὴν λόγῳ ἀρραβῶνος τί, ἂν πρὸ τοῦ νὰ συντελεσθῶσιν οἱ
σ.90 γάμοι / φανερωθῇ, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὕπανδρος, δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ λάβῃ
61 ὀπίσω τὰ ὅσα ἔδωκε λόγῳ ἀρραβῶνος, ἐπιστρέφοντας καὶ τὰ ὅσα ἔλαβε.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ἀνίσως εἰς τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῶν γάμων χαρίσῃ τι ὁ ἀνὴρ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὲν ἡ γυνὴ εἶναι εἰς τὸ σπῆτι αὐτῆς κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῶν γάμων ὁποὺ λαμβάνει τὴν δωρεάν, φαίνεται ὅτι
65 ὡς μνηστὴ λαμβάνει αὐτὴν καὶ ἔρρωται ἡ δωρεά. Εἰ δὲ εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἀνδρὸς ἔλαβε τὴν δωρεὰν ἐκείνην, φαίνεται ὅτι τὴν ἔλαβεν ὡς γυναῖκά του πλέον καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔρρωται.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ις΄.—Ἀνίσως τινὰς ἔδωκε δωρεὰν εἰς τὴν μνηστὴν αὐτοῦ καὶ πρὸ τοῦ νὰ συντελεσθῶσιν οἱ γάμοι ἀπέθανε τὸ ἕν πρόσωπον ἐξ
70 αὐτῶν καὶ μετὰ θάνατον ζητεῖται ἡ δωρεά, λέγομεν ὅτι εἰ μὲν ὁ ἀνὴρ ἐφίλησε τὴν ἀρραβωνιαστικὴν αὐτοῦ νὰ δίδεται ὀπίσω ἡ μισὴ δωρεὰ καὶ ἡ μισὴ νὰ βαστάζεται. Εἰ δὲ καὶ δὲν τὴν ἐφίλησε νὰ πέρνεται ὀπίσω ὅλη ἡ δωρεὰ παρὰ τῶν κληρονόμων του.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. θ΄.—Ἡ δωρεὰ ὁποὺ γένῃ ἀπὸ μέρους τοῦ πενθεροῦ
σ.91 πρὸς / τὴν μνηστὴν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ δὲν ἀνατρέπεται.
76 ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ι΄.—Ὁμοίως καὶ ἡ δωρεὰ ὁποὺ γένῃ ἀπὸ μέρους τοῦ πατρὸς τῆς παρθένου πρὸς τὸν μνηστῆρα αὐτῆς δὲν ἀνατρέπεται.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιγ΄.—Οἱ προγενέστεροι δανεισταὶ τοῦ ἀνδρός, εἰ μὴ ὑποθήκας ἔχουσιν, οὐ δύνανται τὰ τῇ μνηστῇ δωρηθέντα ὑπ' ἐκείνου ἀπο-
80 σπᾶν.

σ.92 **〈22〉. Περὶ γάμων.**

Συνίσταται γάμος χριστιανῶν μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς τοῦ εἶναι τὴν ἡλικίαν πρὸς συνάφειαν ἡρμοσμένην, τοῦ μὲν ἀνδρὸς ἀπὸ πεντεκαιδεκαετοῦς χρό-

---

ιδ΄: B. 28.3.6 || **ιε΄**: B. 28.3.16 || **ις΄**: B. 28.3.9 || **ιζ΄**: B. 28.3.10 || **ιη΄**: B. 28.3.13.

〈22〉 2-5: Ἐκλογὴ 2.1

---

57 κρύπτωντας *κώδδ.* || **61** ἐπιστρέφωντας *κώδδ.* || **62** ν. ς΄ *παρλπ. Z* || **63, 65** ὀσπῆτι *Z* || **65** *μτ.* ἀνδρὸς *πρσθ.* αὐτῆς *Z* ||**68** ἐκ - ις΄ *παρλπ. Z* || **72** Εἰ - **73** του *παρλπ. Z* || **74** ν. θ΄ *παρλπ. Z* || **76** ἐκ - ι΄ *παρλπ. Z* || **78** ν. ιγ΄ *παρλπ. Z* || **79** *μτ.* δύνανται *πρσθ.* ἀποσπᾶν *Z* || **79-80** *παρλπ.* ἀποσπᾶν *Z*.

〈22〉 2-5 *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νου, τῆς δὲ γυναικὸς ἀπὸ τρισκαιδεκαετοῦς χρόνου, ἀμφοτέρων θελόντων, καὶ τῆς τῶν γονέων συναινέσεως προηγουμένης.

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. δ΄, ν. α΄.—Γάμος ἐστὶν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνάφεια καὶ συγκλὴρωσις τοῦ βίου παντός, θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνία.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄.—Δὲν συνίσταται γάμος ἂν δὲν συναινέσουν οἱ συναπτόμενοι καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Ἐκείνη ὁποὺ ὑπανδρευθῇ πρὸ τῶν δώδεκα χρόνων τῆς ἡλικίας αὐτῆς τότε γίνεται νόμιμος γυνή, ὅτε μὲ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐκεῖνον τελειώσῃ τὰ δώδεκα ἔτη, εἰ δὲ ἀλλέως ὁ γάμος εἶναι ἀσύστατος καὶ παράνομος.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Οἱ γονεῖς ὁποὺ δὲν θέλουν νὰ ὑπανδρεύσουν τὰ παιδία αὐτῶν καὶ νὰ τὰ προικίσουν ἀναγκάζονται εἰς τοῦτο ἀπὸ τὸν αὐθέντην.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιβ΄.—Ἡ ἀφῆλιξ δύναται νὰ ὑπανδρεύεται χωρὶς τὴν γνώμην καὶ θέλησιν τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιη΄.—Οὔτε ὁ ἐπίτροπος οὔτε ὁ ναζίρης τοῦ ἐπιτρόπου
σ.93 δύναται / νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα τὴν παρθένον ὁποὺ ἐπιτροπεύει, ἔξω μόνον ἂν ὁ πατὴρ τῆς παρθένου ἔτι ζῶν ἐμνηστεύσατο ἐκείνην αὐτῷ.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λ΄.—Ἀνίσως ὁ πατὴρ βαστάζῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ καὶ δὲν τὴν δίδει εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ὅταν ἐκείνη θέλῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, παιδεύεται.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λθ΄.—Θέλοντας νὰ ὑπανδρευθῇ ἐκεῖνος ὁποὺ εἶναι μείζων τῶν ἑξήκοντα χρόνων, νὰ λαμβάνῃ γυναῖκα ἐλάττονα τῶν πεντήκοντα χρόνων.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλ. τοῦ α΄ νόμου.—Μεταξὺ ὀρθοδόξου καὶ αἱρετικοῦ γάμος δὲν συνίσταται.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ε΄, ν. ις΄.—Ἡ μανία ἐμποδίζει τὸν γάμον, οὐ μὴν δὲ διαλύει τὸν ὀρθῶς καὶ ὑγιῶς συστάντα.

α΄: B. 28.4.1 || **β΄**: B. 28.4.2 || **γ΄**: B. 28.4.3 || **δ΄**: B. 28.4.11 || **ε΄**: B. 28.4.12 || **ς΄**: B. 28.4.18 || **ζ΄**: B. 28.4.30 || **η΄**: B. 28.4.39 || **θ΄**: B. 28.4.1 (σχόλ. 2) || **ι΄**: B. 28.5.16 § 2

---

6 ν. α΄ *παρλπ Z* || **7** καὶ *P*, ἢ *Z* || **9** ν. β΄ *παρλπ Z* || **11** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **12** ὅταν *Z* || **15** ν. ια΄ *παρλπ. Z* || **18** ν. ιβ΄ *παρλπ. Z* || **19** *μτ.* τοῦ *πρσθ.* ἀνδρὸς αὐτῆς *διαγεγρ. P* || **20** ν. ιη΄ *παρλπ. Z* || **22** αὐτῷ ἐκείνην *Z* || **23** ν. λ΄ *παρλπ. Z* || **25** αὐτῆς *P*, της *Z* || **26** ν.λθ΄ *παρλπ. Z* || θέλωντας *κώδδ.* || **29** σχόλ.. - νόμου *παρλπ. Z* || **31** τίτ. - ις΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβ., τίτ. ς΄, κεφ. β΄.—Τοῦ ἀθεμιτογαμοῦντος πατρὸς τὰ
σ.94 παιδία ὁποὺ ἔχει ἀπὸ νόμιμον γάμον λαμβάνουσιν ὅλην τὴν πα/τρικὴν αὐ-
35 τῶν περιουσίαν.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβ. τίτ. δ΄.—Τὸ δεύτερον γαμικὸν συνάλλαγμα (εἴ γε ζῇ ὁ πρῶτος ἀνὴρ τῆς γυναικὸς ἢ ἡ πρώτη γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς) ἔστιν ἀνυπόστατον. Πότε ὅμως, ὅταν τὸ πρῶτον συνάλλαγμα δὲν διαλυθῇ μὲ διαζύγιον καὶ γένῃ τὸ δεύτερον μὲ ἀπάτην.

40 ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πρὸ τῆς ἥβης γάμος οὐκ ἔστι γάμος.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλ. τοῦ α΄ νόμου.—Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ὁποὺ πρέπει νὰ συνέλθωσιν εἰς γάμου κοινωνίαν πρέπει νὰ εἶναι τῆς αὐτῆς θρησκείας καὶ νὰ εἶναι καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς νόμους, διατὶ ἀλλέως ὁ γάμος ἐκεῖνος δὲν λέγεται γάμος.

45 *κη΄, τιτ. δ΄, ν. λβ΄.—Ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς ἢν βούλεται λαμβάνει γαμετήν, ἵνα μέντοι συναινέσει τοῖς γάμοις ὁ πατήρ.*

ν. με΄.—Ἐν τῇ συστάσει τοῦ γάμου ἀναμένειν δεῖ τὴν τῶν πατέρων συναίνεσιν.

ν. μς΄.—Ἐπὶ τῶν ὑπεξουσίων καὶ ἕτερόν τι ζητοῦμεν, συναίνεσιν εἶναι
50 *τῶν γονέων ὧν ὑπεξούσιοι εἰσὶν οἱ συναπτόμενοι, τοῦτο γὰρ χρῆναι γίνεσθαι καὶ ὁ πολιτικὸς καὶ ὁ φυσικὸς ἀπαιτεῖ λογισμός.*

σ.95

⟨23⟩. Περὶ λύσεως γάμου.

⟨α΄⟩. Αἰτίαι δι' ἃς διαζεύγνυται ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. ζ΄, ν. α΄.—Ἀνίσως καὶ ἡ γυνὴ ἰξεύρουσα τινὰς ὁποὺ νὰ ἐπιβουλεύωσι τὴν αὐθεντείαν δὲν τὸ ἐφανέρωσεν εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

5 β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως καὶ κατηγορηθῇ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ὡς μοιχευθεῖσα καὶ ἀποδειχθῇ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως ἐπιβουλευθῇ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἢ ἰξεύρει ἄλλον τινὰ ὁποὺ ἐπιβουλεύεται τὴν ζωὴν αὐτοῦ καὶ δὲν τὸ φανερώσει εἰς αὐτόν.

ια΄: B. 28.6.1 § 2 || **ιβ΄**: πρβλ. B. 28.5.35 || **ιδ΄**: B. 28.4.1 (σχόλ.) || **45-46**: B. 28.4.32 || **47-48**: B. 28.4.49 || **49-51**: B. 28.4.50.

⟨23⟩ α΄ - ια΄: B. 28.7.1

---

33 βιβ.- β΄ *παρλπ. Z* || **36** βιβ.- δ΄ *παρλπ. Z* || **41** σχόλ.- νόμου *παρλπ. Z* || **45** κη΄ - **51** λογισμὸς *παρλπ. Z*.

⟨23⟩ 3, 5, 7, 10 ν. α΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως καὶ παρὰ γνώμην τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς κοιμᾶται εἰς ξένα ὀσπήτια, ἔξω μόνον ἂν κοιμηθῇ εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς. Ἀνίσως ὅμως ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χωρὶς καμίαν εὔλογον καὶ νόμιμον αἰτίαν διώξῃ αὐτήν, ἡ ὁποία καὶ μὴ ἔχουσα γονεῖς κοιμηθῇ εἰς ξένον ὀσπήτιον, δὲν καταδικάζεται.

*96 ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως καὶ παρὰ γνώμην τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ξεφαντώνει μὲ ξένους ἄνδρας.

‹β΄›. Αἰτίαι δι' ἃς διαζεύγνυται ἡ γυνὴ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως καὶ ἀποδειχθῇ πὼς ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς εἶναι μαστρωπός, ἤτοι πεζεβέγκης, καὶ φέρει ἄνδρας εἰς τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ διὰ νὰ προδώσῃ τὴν τιμὴν τῆς ἰδίας γυναικὸς αὐτοῦ.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως ὁ ἀνὴρ τὴν κατηγορήσῃ ὡς μοιχαλίδα καὶ δὲν ἠμπορέσῃ νὰ τὸ ἀποδείξῃ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως καὶ συμμολύνεται μὲ καμίαν ἄλλην γυναῖκα ἢ μέσα εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὀσπήτιον ἢ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν καὶ παρακληθεὶς ὑπ' αὐτῆς ἢ ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῆς ἢ ὑπὸ ἄλλου τινος διὰ *σ.97 / νὰ λείψῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν κακίαν καὶ δὲν παύσῃ.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως ἐπιβουλεύεται ὁ ἀνὴρ τὴν ζωὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ οἱῳδήτινι τρόπῳ.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως ὁ ἀνὴρ ἐπιβουλευθῇ τὴν αὐθεντείαν ἢ ἰξεύρει ἄλλους τινὰς ὁποὺ ἐπιβουλεύουσι καὶ δὲν τοὺς φανερώσῃ εἰς τὸν αὐθέντην.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Διαλυομένου οὖν τοῦ συνοικεσίου ἔκ τινος τῶν ἀνωτέρω αἰτιῶν καὶ κανονικῶν ἐγκλημάτων ὁποὺ ἠμπορεῖ νὰ ἀποδείξῃ ἡ γυνή, λαμβάνει ἡ γυνὴ σώαν τὴν προῖκα αὐτῆς ὁμοῦ καὶ τὴν προγαμιαίαν αὐτῆς δωρεάν, τῆς ὁποίας δωρεᾶς ἡ δεσποτεία πρέπει νὰ φυλάττεται εἰς τοὺς παῖδας αὐτῆς, εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχει παιδία, νὰ ἔχῃ καὶ τὴν δεσποτείαν αὐτῆς τῆς δωρεᾶς. Ὡσαύτως νὰ λαμβάνῃ καὶ ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἕνα τρίτον ὅσον κάμνει ἡ προγαμιαία αὐτῆς δωρεά, τοῦ ὁποίου καὶ τούτου ἡ *σ.98 / δεσποτεία νὰ φυλάττεται εἰς τοὺς παῖδας αὐτῆς, εἰ δὲ δὲν ἔχει παιδία, νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὸ κατὰ δεσποτείαν. Ἡ δὲ ρμ΄ νεαρὰ ἀποφαίνεται νὰ λαμβάνῃ τὸ τρίτον

---

12 *μτ.* ὅμως *πρσθ.* ὁ πατὴρ *διαγεγρ. P* || **13** σπῆτι *Z* || **14, 17, 20, 22** ν. α΄ *παρλπ. Z* || **23** τὸν ἴδ. οἶκον *Z* || **26** ν. α΄ *παρλπ. Z* || τὴν ζωὴν *παρλπ. Z* || **28** ν. α΄ *παρλπ. Z* || **29** *μτ.* τινὰς *πρσθ.* νὰ *παρλπ.* ὁποὺ *Z* || **31** ν. α΄ *παρλπ. Z* || **37** κάμει *Z* || **38** *μτ.* δὲ *πρσθ.* καὶ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μέρος ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὄχι τὸ τρίτον ὅσον κάμνει ἡ προγαμιαία αὐτῆς δωρεά.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ἀνίσως δὲ εἴτε ὁ ἀνὴρ εἴτε ἡ γυνὴ ὕστερον ἀπὸ τὴν διάζευξιν συγχωρήσῃ τὸ σφάλμα τοῦ ἑτέρου, ἀκωλύτως πάλιν νὰ ζεύγνυνται καὶ νὰ συνοικῶσιν, ὡσὰν ὁποὺ τοῦτο εἶναι τὸ εὐδαιμονέστερον καὶ ψυχωφελέστερον.

Σχόλιον. Διὰ τοῦτο ὄχι μόνον καλὸν ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον εἶναι, ὅταν κινῆται μία τοιαύτη ἀγωγὴ νὰ μὴ διαλύεται εὐθὺς τὸ συνοικέσιον μὲ διαζύγιον ἀλλὰ νὰ γίνεται οἰκονομία, νὰ μακρύνωνται δηλαδὴ ἀπ' ἀλλήλων οἱ συνοικοῦντες χωρὶς διαζύγιον ἐπὶ διωρισμένῳ καιρῷ ἢ ἕνα χρόνον ἢ δύο. Καὶ ἡ μὲν γυνὴ νὰ εὑρίσκεται παρὰ τοῖς γονεῦσιν ἢ συγγενέσιν αὐτῆς περιθάλπουσα τὰ παιδία αὐτῆς μὲ κάθε λογῆς σωφροσύνην, ὁ δὲ ἀνὴρ νὰ κάθηται εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ σωφρονῶν καὶ φροντίζων διὰ τὴν ἀνατροφὴν καὶ ἄλλων ἀναγκαίων τῶν παιδίων αὐτοῦ μὲ κάθε σωφροσύνην καὶ αὐτός, ὁποὺ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τῆς οἰκονομικῆς ταύτης διαλύσεως τοῦ ἀνδρογύνου
σ.99 ἴσως καὶ μεταμεληθῶσι καὶ εἰς μνήμην ἐλθόντες, ὅτι οὐ δεῖ διαζεύγνυσθαι
56 τοὺς ἅπαξ παρὰ Θεοῦ συζευχθέντας, διαλλαγῶσι, καὶ μὲ αὐτὴν τὴν οἰκονομίαν νὰ φυλάττεται ἡ κοσμιότης καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας σέβας καὶ αἰδώ.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ἀνίσως λοιπὸν ἀπὸ καμίαν νόμιμον αἰτίαν διαλυθῇ τὸ συνοικέσιον οἱ ἐξ ἐκείνου γεννηθέντες παῖδες νὰ μὴ βλάπτωνται τελείως ἀλλὰ νὰ κληρονομῶσι τοὺς γονεῖς των καὶ νὰ τρέφωνται ὑπὸ τοῦ πατρός.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. η΄, ν. κβ΄.—Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συνοικούντων μανῇ, αὐτὸς μὲν διαζύγιον οὐ δύναται στέλλειν, εἰ δὲ καὶ φορητή ἐστιν ἡ μανία, εἴτε διηνεκὴς εἴτε ἐκ διαλειμμάτων, οὐκ ὀφείλει ὁ νήφων στέλλειν τῷ μαινομένῳ διαζύγιον. Εἰ δὲ ἀνέλπιστος ἐστὶν ἡ μανία καὶ οὐκ ἔστιν ἐλπὶς ἀνανήψεως, ἔξεστι διὰ τὸν ἐντεῦθεν φόβον καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ παιδοποιῆσαι στέλλειν διαζύγιον τὸ νῆφον πρόσωπον ἀζημίως. Εἰ δὲ τὸ νῆφον πρόσωπον

ιβ΄: B. 28.7.6 || Σχόλιον: πρβλ. Νεαρὰν Ἰουστ. 134 κεφ. 10, Νεαρὰν Λέοντος 32, Βλαστάρη Γ΄ 13 (Ράλλη-Ποτλῆ, VI 176 ἐπ.) || ιγ΄: B. 28.7.1 || ιδ΄: B. 28.8.22 §§ 7-8

---

40 κάμει *Z* || **41** αὐτῆς *παρλπ. Z* || **42** ἐκ - ς΄ *παρλπ. Z* || **44** συζεύγνυνται *Z* || **45** ψυχοφε - *Z* || **49** ἢ[1] *παρλπ. Z* || **50** *μτ.* ἢ *πρσθ.* τοῖς *Z* || **53** παιδιῶν *Z* || **59** ν. α΄ *παρλπ. Z* || **63** ν. κβ΄ *παρλπ. Z* || **64** φορητὴ *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ.* φρονικὴ *Z* || **65** οὐκ *P*, *ὡς* Βασ., νὰ *Z* || **68** *μτ.* τὸ[2] *πρσθ.* ὑγιεινὸν τοῦτο, *παρλπ.* νῆφον *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲν λύει τὸν γάμον ἀλλὰ περιφρονεῖ τῆς γυναικός, / μηδεμίαν αὐτῆς φροντί-
100 δα ποιούμενος, ἀναγκάζεται νὰ τρέφῃ αὐτὴν καὶ νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν ἰατρείαν αὐτῆς.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄, εἰς τὸ σχόλ. τοῦ α΄ νόμου.—Οὔτε ἀνὴρ οὔτε γυνὴ δύνανται παραχωρεῖν ἀλλήλοις τὰ ἁμαρτήματα.

101 **⟨24⟩. Λύσις γάμου ἀζήμιος καὶ ἐπιζήμιος.**

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. ζ΄, ν. δ΄.—Διαλύεται γάμος μὲ πρόφασιν ἄμεμπτον, ὅταν τὸ ἕν πρόσωπον ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου θελήσῃ νὰ καλογηρεύσῃ, τὸ ὁποῖον τοῦτο πρόσωπον, τὸ καλογε/ρεῦον δηλαδή, δίδει εἰς τὸ ἄλλο πρόσωπον ἐκ
5 τῆς περιουσίας αὐτοῦ τὸ ὅσον ἔπρεπε νὰ λάβῃ μετὰ θάνατον αὐτοῦ, ὡσὰν ὁποὺ ἡ καλογε/ρικὴ λογίζεται θάνατος.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. δ΄.—Ὅταν περάσουν τρεῖς χρόνοι μετὰ τὸ στεφάνωμα καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ συνευρεθῇ μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ διαλύεται ὁ γάμος ἀζημίως πέρνοντας ἕκαστος τὰ ἐδικά του, ὁμοῦ πέρνοντας ὁ
10 ἀνὴρ καὶ τὴν προγαμιαίαν αὐτοῦ δωρεὰν ὁποὺ ἔδωκεν εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

γ΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λζ΄, σχόλιον τοῦ πε΄ νόμου.—Λύεται δὲ καὶ συνοικέσιον ὅταν στεφανωθῇ τὶς μὲ μίαν παρθένον τὴν ὁποίαν μὴν εὑρίσκοντας ἐν τῇ πρώτῃ συμπλοκῇ παρθένον, εὐθὺς τὸ πρωῒ κινήσας ἀγωγὴν διαζεύγνυται ἀπ᾽ αὐτῆς ἀζημίως, εἰ δὲ δὲν κινήσει ἀγωγὴν εὐθὺς ἀλλὰ καὶ δευτέραν φο-
σ.102 ρὰν κοιμηθῇ μετ᾽ αὐτῆς καὶ μετὰ ταῦτα κινήσῃ / ἀγωγήν, λέγων, ὅτι δὲν εὗ-
16 ρεν αὐτὴν παρθένον, νὰ μὴν εἰσακούεται, ἐπειδὴ ἐφάνη στέργων αὐτὴν ἐν τῇ πρώτῃ μίξει.

δ΄. Ἰουστιν. νεαρά.—Λύεται δὲ καὶ συνοικέσιον ὅταν τὸ ἕν πρόσωπον τοῦ ἀνδρογύνου εἶναι λωβόν.

ιε΄: B. 28.7.6.

⟨24⟩ α΄: B. 28.7.4 (Νεαρὰ Ἰουστ. 22 κεφ. 5) || **β΄**: B. 28.7.4 (Νεαρὰ Ἰουστ. 22 κεφ. 6) || **γ΄**: B. 60.37.84 (σχόλ.) || **δ΄**: πρβλ. Ἐκλογὴ 2.13.

---

72 εἰς - νόμον *παρλπ. Z* || **73** δύναται νὰ παραχωρῶσιν *Z*.

⟨24⟩ 1 Λύσις - ἐπιζήμιος *παρλπ. κ. πρσθ. διατάξ. εἰς κεφ.* **23** *ὑπὸ* ις΄ - κε΄ || **2** *ἐπ.* ις΄ - κε΄ *Z*, α΄ - ια΄ *P* || βιβ. - δ΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || *πρὸ* γάμος *πρσθ.* ἔτι ὁ *Z* || **4** καλογηρεῦον *Z* || **6** καλογηρικὴ *Z* || λογίζεται *P*, νομίζεται *Z* || **7** ν. δ΄ *παρλπ. Z* || **9** πέρνωντας *κώδδ.* || **10** δωρ. αὐτοῦ *Z* || **11** σχ. - νόμου *παρλπ. Z* || καὶ *παρλπ. Z* || **12** *πρὸ* ὅταν *πρσθ.* καὶ *Z* || τινὰς *Z* || εὑρίσκωντας *κώδδ.* || **18** δὲ *παρλπ.*, συνοικ. καὶ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄. βιβ. κη΄, τίτ. ε΄, σχόλιον τοῦ ις΄ νόμου.—Ὅταν μετὰ τὸ στεφάνωμα φανῇ τὸ ἕν πρόσωπον μαινόμενον καὶ ἔχει αὐτὸ τὸ πάθος πρὸ τοῦ στεφανώματος νὰ διαλύεται τὸ συνοικέσιον, εἰ δὲ καὶ τὸ ἔπαθε μετὰ τὸ στεφάνωμα νὰ μὴ διαλύεται ἀλλὰ νὰ συμπάσχῃ καὶ τὸ ὑγιὲς ἐξ αὐτῶν πρόσωπον ἐφ' ὅρῳ ζωῆς αὐτῶν.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβ. κη΄, τίτ. ζ΄, ν. ζ΄.—Ἀνίσως τινὰς δείρῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἢ μὲ τὰς χεῖράς του ἢ μὲ ξύλον χωρὶς καμίαν νόμιμον αἰτίαν συγχωροῦσαν διάζευξιν, νὰ παιδεύεται, δίδοντας εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ταύτην ἕνα τρίτον ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ὅσον κάμνει ἡ προγαμιαία δωρεὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, νὰ μὴ χωρίζεται ὅμως τὸ ἀνδρόγυνον.

σ.103 ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιη΄.—Ἡ μήτηρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαζεύξῃ τὴν θυγα-
31 τέρα αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιθ΄.—Ὁ πατὴρ μὴ συναινούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαλύσῃ τὸν γάμον, εἰ δὲ καὶ ὁ γάμος διαλυθῇ μὲ τὴν συναίνεσιν ἐκείνης, δὲν ἠμπορεῖ νὰ βιάσῃ αὐτὴν εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν
35 ἄνδρα αὐτῆς.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄, ν. η΄.—Τῇ συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν συνοικούντων λύεται ὁ γάμος ἀζημίως.

ι΄. βιβ. λη΄, τίτ. β΄.—Ὅταν ὁ γάμος διαλυθῇ μὲ διαζύγιον, μένουσι τὰ παιδία εἰς τὸν γονέα ὁποὺ δὲν ἔδωκεν αἰτίαν διαζυγίου.

40 ια΄. βιβ. κη΄, τίτ. ζ΄, σχόλ. τοῦ η΄ νόμου.—Ἡ ριζ΄ νεαρὰ λέγει, ὅτι τῇ συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν συνοικούντων νὰ μὴ λύεται τὸ συνοικέσιον, καὶ ἂν ἀκολουθήσῃ τοιοῦτον τὶ νὰ καθυποβάλλωνται ποιναῖς οἱ διαζευχθέντες. Ἡ ρμ΄ ὅμως νεαρά, ἀναιροῦσα αὐτήν, ἀποφαίνεται νὰ διαλύεται καὶ μάλιστα ἀζημίως, ἥτις αὕτη ρμ΄ νεαρὰ καὶ μέχρι τῆς σήμερον πολιτεύεται.

ε΄: **B.** 28.5.17 (σχόλ. 2) || ς΄: **B.** 28.7.7 (Νεαρὰ Ἰουστ. 117 κεφ. 14 || ζ΄: **B.** 28.7.18 || η΄: **B.** 28.7.19 || θ΄: **B.** 28.7.8 (σχόλ.) || ι΄: **B.** 31.6.13 (Νεαρὰ Ἰουστ. 117 κεφ. 7) || ια΄: **B.** 28.7.8 (σχόλ.).

---

20 ε΄ *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ.* ξα΄ **P** || βιβ.- νόμου *παρλπ. Z* || **25** βιβ. - ζ΄ *παρλπ. Z* || τινὰς *παρλπ. Z* || **28** κάμει *Z* || **29** *κτθ. κειμ. σ. 102 πρσθ.* καὶ τόδε Ἰωάννου Βακαρεσκούλου μεγάλου Βιστιάρη ᾳψπη$^{\omega}$ *P* || **30** ν. ιη΄ *παρλπ. Z* || **31** ἐκείνης *Z* || **32** ν. ιθ΄ *παρλπ. Z* || **36** τίτ. ε΄ *παρλπ.* ν. η΄ *Z* || **40** βιβ. - νόμου *παρλπ. Z* || **43** *μτ.* ἀναιροῦσα *πρσθ.* δι' ὅλου *Z* || *μτ.* διαλύεται *πρσθ.* τὸ συνοικέσιον *Z* || **44** ρμ΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.104 **⟨25⟩. Περὶ ἀφαιρεθέντων πραγμάτων ὑπὸ τοῦ ἀνδρογύνου.**

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. ια΄, ν. α΄.—Ἡ γυνή, μετὰ τὸ διαζευχθῆναι ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἀνίσως καὶ κλέψῃ πράγματά τινα ἐκείνου, ἐνάγεται εἰς τὸ νὰ τὰ ἀποδώσῃ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Ἐνάγεται ἡ γυνὴ καὶ διὰ ἐκεῖνα τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὁποὺ εἰς τὸν καιρὸν ὁποὺ ἐγίνετο τὸ διαζύγιον κατέφαγεν ἢ ἐπώλησεν ἢ ἐχάρισεν ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως ἐδαπάνησεν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ὁ πενθερὸς δύναται νὰ κινῇ τὴν περὶ ἀφαιρέσεως ἀγωγὴν κατὰ τῆς νύμφης καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ἐὰν μετὰ διαζύγιον ὁ ἀνὴρ τελευτήσῃ, κινεῖ ὁ κληρονόμος αὐτοῦ τὴν περὶ ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγὴν καὶ ὁ κληρονόμος τῆς γυναικὸς ἐνάγεται διὰ αὐτὴν τὴν αἰτίαν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Ἡ παλλακὴ δὲν ἐνέχεται εἰς τὴν περὶ ἀφαιρέσ.105 σεως πραγμάτων ἀγωγὴν ἀλλ᾽ εἰς τὴν περὶ κλοπῆς /ἀγωγήν, εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ δηλαδὴ διπλασίως ἅπερ ἔκλεψε πράγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κα΄.—Εἰς αὐτὴν δὲ τὴν περὶ ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγὴν δὲν ὠφελεῖ τὸν ἄνδρα οὔτε τὴν γυναῖκα ἡ ἀπορία, εἰς τὸ νὰ καταδικάζεται δηλαδὴ εἰς ὅσον εὐπορεῖ κατὰ τὴν περίληψιν ἄλλων νόμων, ἀλλὰ καταδικάζεται εἰς ὁλόκληρον.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λγ΄.—Ἡ περὶ ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγὴ κατὰ τῶν κληρονόμων εἰς ὅσον περιῆλθεν εἰς αὐτοὺς κινεῖται. Εἰ δὲ σώζονται τὰ πράγματα, ζητοῦνται τὰ πράγματα.

σ.106 **⟨26⟩. Περὶ προικώων πραγμάτων καὶ προνομίων αὐτῶν.**

α΄. βιβ. θ΄, τίτ. θ΄, ν. α΄.—Ἀνίσως τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρὸς ἐξουσιασθῶσιν ἀπὸ τὴν βιστιαρίαν, διὰ τὸ πρὸς αὐτὴν χρέος ἐκείνου, ἔχει ἡ γυνὴ ἐκείνου

⟨25⟩ α΄: B. 28.11.1 || β΄: B. 28.11.3 § 3 || γ΄: B. 28.11.6 || δ΄: 28.11.6 §§ 3-4 || ε΄: B. 28.11.17 || ς΄: B. 28.11.21 § 6 || ζ΄: B. 28.11.33.

⟨26⟩ α΄: B. 9.9.1

⟨25⟩ 2 ν. α΄ *παρλπ. Z* || ἀφ᾽ οὗ διαζευχθῇ *Z* || **5** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **6** *μτ.* κατέφαγεν *πρσθ.* ἢ ἀπώλεσεν *Z* || **8** ν. ς΄ *παρλπ. Z* || **9** *μτ.* καὶ *πρσθ.*κατὰ *Z* || **10** ν ς΄ *παρλπ. Z* || **13** ν. ιζ΄ *παρλπ. Z* || ἐνάγεται *Z* || **15** δηλαδὴ *παρλπ. Z* || **16** ν. κα΄ *παρλπ. Z* || **20** ἐκ - λγ΄ *παρλπ. Z* || **22** *κτθ.* πράγματα *πρσθ.* ὅρα εἰς τὸ περὶ δικαιοδοσίας P.

⟨26⟩ 2 ν. α΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐξουσίαν νὰ ξεχωρίσῃ τὰ προικιμαῖα αὐτῆς πράγματα καὶ νὰ τὰ λάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄.—Ἀνίσως τινὰς πρὸ τοῦ νὰ ὑπανδρευθῇ χρεωστῇ εἰς τὴν βιστιαρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγκαίως ὑπόκεινται τὰ πράγματα αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα ἀφ' οὗ ὑπανδρευθῇ μείνῃ ἀκολούθως χρεώστης καὶ εἰς τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τότε προτιμᾶται τὸ χρέος τῆς βιστιαρίας ἀπὸ τὴν προῖκα. Ἀνίσως ὅμως ὕστερον ἀπὸ τὴν ὑπανδρείαν αὐτοῦ ἔγινε χρεώστης εἰς τὴν βιστιαρίαν, τότε προτιμᾶται ἡ προῖξ ἀπὸ τὸ χρέος τῆς βιστιαρίας.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀνὴρ δὲν ἔχει ἐξουσίαν οὔτε νὰ πωλήσῃ οὔτε νὰ ἐνεχυράσῃ τὰ προικιμαῖα πράγματα τῆς γυναικός του, μακάρι ἂν καὶ ἡ γυ-
σ.107 νὴ συγκατανεύσῃ /εἰς τοῦτο ἀπατωμένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, τὸ ὁποῖον τοῦτο οἱ νόμοι τὸ ἐμποδίζουσι, διὰ νὰ μὴ τύχῃ ἡ γυνὴ καὶ χάσῃ τὰ ἴδια αὐτῆς πράγματα ἐξαπατωμένη διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς γυναικείας φύσεως. Ἀνίσως ὅμως ἡ γυνή, βλέπουσα τὸν ἄνδρα αὐτῆς ὁποὺ νὰ πωλῇ ἢ νὰ ἐνεχυράζῃ τὰ πράγματα αὐτῆς καὶ σιωπᾷ ἐξ ἐπίτηδες θέλουσα νὰ ἀπατήσῃ τὸν ἀγοραστὴν ἢ τὸν δανειστήν, τότε δὲν βοηθεῖται ἀπὸ τοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι βοηθοῦν τὰς ἀπατωμένας γυναῖκας καὶ ὄχι τὰς πανούργους.

Σχόλιον. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ὑπανδρευθεὶς εἰς ξένον τόπον, μετὰ ταῦτα θελήσῃ νὰ πάρῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἢ εἰς ἄλλον τόπον ὅπου ἠμπορεῖ νὰ περάσῃ τὴν ζωήν του μὲ ἄνεσιν, καὶ μὲ τὸ νὰ ἔχῃ ἡ γυναῖκα του προκιμαῖα πράγματα ἀκίνητα, τῶν ὁποίων τὴν χρῆσιν ἔχει ὁ ἀνὴρ κατὰ νόμους, τὴν δὲ δεσποτείαν ἔχει ἡ γυνή, ἂν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ὡς εἴρηται, δὲν ἔχει
σ.108 πλέον σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, διὰ νὰ μὴ /διαφθαρθῇ τὸ ἀκίνητον ἐκεῖνο πρᾶγμα τῆς γυναικός του καὶ ἀφανισθῇ ἐξ ὁλοκλήρου ἢ ἀπὸ στέρησίν τινος τοῦ ἐπισκεψομένου ἐκεῖνο ἢ ἀπὸ κακὴν οἰκονομίαν ἐκείνου ὁποὺ ἤθελε διορισθῇ νὰ τὸ ἐπισκέπτεται ἐπιτροπικῶς, νὰ ἔχῃ ἄδειαν ὁ ἀνὴρ νὰ τὸ πωλῇ, τὰ ἄσπρα ὅμως νὰ τὰ λαμβάνῃ ἡ γυνὴ καὶ τὸ ἐξ ἐκείνων διάφορον νὰ εἶναι εἰς χρῆσιν τοῦ ἀνδρός, καθὼς καὶ οἱ νόμοι ρητῶς διορίζουσιν, ἂν ὅμως ἡ γυνὴ δὲν θελήσει νὰ πωληθῇ τὸ προικιμαῖον αὐτῆς ἀκίνητον πρᾶγμα διὰ κρείττονας σκοποὺς αὐτῆς, ἐνέχεται τότε ἡ γυνὴ νὰ τὸ

β΄: B. 9.9.2 || **γ΄**: B. 29.1.119 § 15 κ. B. 26.7.69

---

6 ν. β΄ *παρλπ. Z* || **7** ὑπόκειται *Z* || **14** *μτ.* προικιμαῖα *πρσθ.* τὰ *Z* || **26** *μτ.* δὲν *πρσθ.* εἶναι τρόπος *Z* || **27** σκοπὸν *παρλπ. Z* || διαφθαρῇ *Z* || **28** πρᾶγμα ἐκεῖνο *Z* || του *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἰκονομήσῃ μὲ τρόπον, ὅπου νὰ ἀπολαμβάνῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς τοὺς ἐξ ἐκείνων ἐτησίους καρπούς, ὡσὰν ὁποὺ ὁ ἀνὴρ δικαιοῦται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν ζητῶν τοὺς ἐξ ἐκείνου καρπούς.

δ΄. βιβ. κθ΄, τίτ. α΄, ν. γ΄.—Ὁ ἀνὴρ ἀπολαμβάνει τοὺς καρποὺς τῶν προικιμαίων πραγμάτων τῆς γυναικός του διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου, ἔχων μὲν αὐτὸς τὴν χρῆσιν ἐκείνων, τὴν δὲ δεσποτείαν ἡ γυνή.

σ.109 ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ριε΄.—Ὅταν ἡ γυνὴ βλέπῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς δυστυχοῦντα, δύναται καὶ χωρὶς νὰ διαζευχθῇ ἀπὸ αὐτὸν νὰ λάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν της τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρός της διὰ τὴν προῖκά της, προτιμωμένη παντὸς δανειστοῦ. Δὲν ἠμπορεῖ ὅμως νὰ τὰ χαλάσῃ, ἐπειδὴ ἔχει χρέος νὰ τρέφῃ ἀπὸ ἐκεῖνα ἑαυτὴν καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὰ παιδία αὐτῆς.

ς΄. βιβ. κθ΄, τίτ. α΄, ν. ριη΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ὑποσχεθῇ νὰ δώσῃ προῖκα καὶ δὲν τὴν δώσει, μετὰ διετίαν ἀπαιτεῖται τόκους πρὸς τέσσαρα τὰ ἑκατόν.

ζ΄. βιβ. κδ΄, τίτ. ς΄.—Δὲν ἐνέχονται τελείως τὰ πράγματα τῆς γυναικὸς οὔτε ἡ γυνὴ εἰς τὰ ἀλισβερίσια καὶ συναλλάγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, μακάρι καὶ ἐγγυήτρια ἂν γένῃ διὰ ἐκεῖνον. Καὶ ἀνίσως καὶ τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρός της γένουν αὐθεντικά, τὰ πράγματα αὐτῆς δὲν πειράζονται, ὁμοίως καὶ τὰ ἐξώπροικα αὐτῆς δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰς χρείας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄, ν. γ΄.—Ἡ γυνή, ὅταν ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ὁ *σ.110* ὁποῖος ἔχει νὰ /λαμβάνῃ ἐκ δανείου ἀπὸ πολλούς, δὲν πρέπει νὰ ζητῇ τὴν προῖκά της καὶ νὰ τὴν διεκδικῇ ἀπὸ ἐκείνους ὁποὺ χρεωστοῦν εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

θ΄. βιβ. κθ΄, τίτ. α΄, ν. ιε΄.—Ὁ ἀνὴρ εἶναι ὑπόχρεως εἰς τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, μακάρι ὁποὺ καὶ διὰ προσταγῆς του δοθῇ εἰς ἄλλον τινα.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κη΄.—Ἐὰν ὁ ἀνὴρ πωλήσῃ κανένα πρᾶγμα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ συναινούσης καὶ ἐκείνης εἰς τοῦτο, τὰ ἄσπρα ἐκεῖνα τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως εἶναι εἰς τὴν δεσποτείαν τῆς γυναικός

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λ΄.—Ἐὰν ὁ πατὴρ προικοδοτήσῃ τὴν θυγατέρα

δ΄: B. 29.1.3 || **ε΄**: B. 29.1.116 || **ς΄**: B. 29.1.118 || **ζ΄**: B. 24.4.1 -3 || **η΄**: B. 24.7.3 || **θ΄**: B. 29.1.15 || **ι΄**: B. 29.1.28 || **ια΄**: B. 29.1.30

---

35 ἐκείνου *Z* || **36** *μτ.* καρποὺς *πρσθ.* τοὺς ὁποίους ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ ἀποδίδῃ *Z* || **37** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **41** ν. ριε΄ *παρλπ. Z* || **46** βιβ. - ριη΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* βιβ. ν. γ΄, τίτ. ς΄ *Z, διαγεγρ. P* || **53** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **54** δανείων *Z* || **57** ν. ιε΄ *παρλπ. Z* || **59** ν. κη΄ *παρλπ. Z* || *μτ.* πρᾶγμα *πρσθ.* τινὸς *διαγεγρ. P* || **61** *μτ.* δεσποτείαν *πρσθ.* ἐκείνης *παρλπ.* τῆς γυναικὸς *Z* || **62** ν. λ΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτοῦ πρᾶγμα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ μητρὸς ἐκείνης χωρὶς νὰ τὸ ἰξεύρῃ αὐτὴ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἢ χωρὶς νὰ θέλῃ, ὄχι μόνον αὐτὴ ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον αὐτῆς τὰ λοιπά της παιδία κινοῦσιν ἀγωγὴν καὶ ζητοῦσι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καὶ ὁ πατὴρ ἔχει χρέος νὰ τὸ ἀποδώσῃ ἐξ ἰδίων του.

σ.111 ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λς΄.—Ἀνίσως γυνὴ διαζευχθεῖσα ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς δὲν λάβῃ τὴν προῖκα της καὶ πάλιν ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτόν, ἀνακαινίζεται ἐκ τούτου ἡ προὶξ αὐτῆς ἐκείνη.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μγ΄.—Ἀνίσως πρὸ τῶν γάμων δωρηθῇ τι εἰς τὸν προικιμαῖον σκλάβον τῆς γυναικός, προστίθεται καὶ ἐκεῖνο εἰς τὴν προῖκα ὡς καρπός.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ν΄.—Ὅσα πράγματα ἀγορασθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἀπὸ τὰ προικιμαῖα πράγματα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, προικιμαῖα λογίζονται καὶ ἐκεῖνα.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Τῶν προικιμαίων κατζιβέλων τὰ παιδία τῆς γυναικός ἐστι καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν ἔχει καμίαν δεσποτείαν εἰς αὐτά.

ις΄. βιβ. κη΄, τίτ. η΄, ν. οβ΄.—Οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρός, εἴτε εὔποροι εἰσὶν εἴτε ἄποροι, ὅλοι νὰ καταδικάζωνται νὰ ἀποδώσουν εἰς τὴν γυναῖκα σώαν καὶ ἀνελλιπῆ τὴν προῖκα αὐτῆς.

σ.112 ιζ΄. βιβ. ιε΄, τίτ. ιβ΄, ν. β΄.—Ἡ γυνὴ ἔχει ὑποθήκην ἐπὶ τοῖς πράγμασι τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἤτοι τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ὑπόκεινται αὐτῇ ὡς ἐνέχυρα.

ιη΄. βιβ. κθ΄, τίτ. θ΄.—Ἡ γυνή, διαλυομένου τοῦ γάμου ἢ θανάτῳ ἢ διαζυγίῳ, δύναται νὰ ἐκδικῇ τὰ πράγματα αὐτῆς ὡς δέσποινα αὐτῶν καὶ ἔχει ὄχι μόνον τὴν περὶ τῆς δεσποτείας ἀγωγὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποθηκαρίαν, προτιμοτέρα ὑπάρχουσα πάντων τῶν τοῦ ἀνδρός της δανειστῶν, προγενεστέρων καὶ μεταγενεστέρων, καὶ κάθε νόμος ἐπὶ τούτῳ ἀργεῖ καὶ οὐδὲ ἀγωγὴ περὶ τούτου οὐ δίδεται.

Σχόλιον ἐκ τῶν Βασιλικῶν. Ἡ γυνὴ μετὰ τὴν τοῦ γάμου διάλυσιν ἔχει κάθε λογῆς προτίμησιν εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῆς προικὸς αὐτῆς καὶ δὲν ἠμπορεῖ

ιβ΄: B. 29.1.36 || **ιγ΄**: B. 29.1.43 || **ιδ΄**: B.29.1.50 || **ιε΄**: B. 29.1.6 §2 κ. 65 § 9 || **ις΄**: B. 28.8.72 || **ιζ΄**: πρβλ. B. 29.1.119 § 1 κ. 25.5.40 || **ιη΄**: B. 29.1.117 || Σχόλιον: B. 29.1.117 (σχόλ. 2-3)

---

65 ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα *Z* || **66** του *παρλπ. Z* || **67** ν. λς΄ *παρλπ. Z* || **68** *μτ.* προῖκα *πρσθ.* αὐτὴν *παρλπ.* της *Z* || **70** ν. μγ΄ *παρλπ. Z*, ν. λα΄ *διαγεγρ. P* || **73** ν. ν΄ *παρλπ. Z* || **76** ν. ς΄ *παρλπ. Z* || **78** ν. οβ΄ *παρλπ. Z* || **85** διεκδικῇ *Z* || **87** της *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τινὰς ἔχων δίκσιον εἰς τὸν θανόντα ἄνδρα αὐτῆς νὰ δισκδικῇ τι ἐξ ἐκείνων τῶν πραγμάτων αὐτῆς καὶ νὰ ζητῇ νὰ ἀποσπάσῃ ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ, εἴτε χρέους εἴτε ὅλως ἄλλῃ τινί, μακάρι καὶ ἀνιὼν νὰ εἶναι, μακάρι καὶ ἐκ
σ.113 πλαγίου ἢ ἄλλος, ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ πράγματα καὶ ἐξ ἀρχῆς / ἦτον τῆς γυ-
96 ναικὸς καὶ φυσικῶς πάλιν εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ μένουν, ὥστε ὁποὺ εἴτε τῇ φύσει προσχῶμεν, ὡς δέσποινα κινεῖ τὴν ἀγωγὴν τὴν περὶ δεσποτείας τῶν πραγμάτων αὐτῆς, εἴτε τῷ νόμῳ πάλιν, κινεῖ τὴν ὑποθηκαρίαν ἀγωγήν, ὡς ἔχουσα αὐτὴν κατὰ προνόμιον ἀπὸ ὅλους τοὺς προγενεστέρους δανειστὰς
100 τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὡσὰν ὁποὺ πάντοτε προτιμῶνται ἐκεῖνοι ὁποὺ ἔχουσι τὰς ὑποθήκας.

ιθ΄. βιβ. κη΄, τίτ. η΄, ν. ε΄.—Τοῦ τελευταίου ἐνιαυτοῦ, ἐν ᾧ τὸ διαζύγιον οἱῳδήποτε τρόπῳ γέγονεν, οἱ καρποὶ διαιροῦνται οἱ ἐκ τῶν προικώων πραγμάτων.

105 κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Οἱ δὲ πρὸ τοῦ γάμου ληφθέντες καρποί, ὡσὰν ὁποὺ λογίζονται τῆς προικός, αὔξουσι τὴν προῖκα, καὶ μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου ἀποδίδονται εἰς τὴν γυναῖκα.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ζ΄.—Καρπὸς λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ περισσεύει ἐξαι-
ρουμένων τῶν ἐξόδων, τὰ ὁποῖα ἔξοδα πρέπει νὰ γίνωνται μὲ φειδὼ διὰ νὰ
110 περισσεύῃ καρπός, καὶ ὄχι νὰ γίνωνται πολλά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ μὴ περισσεύῃ / καρπὸς καὶ νὰ χάνεται ὅλη ἡ πρόσοδος.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ξ΄.—Τὰ γεννήματα τῶν ζώων καὶ τὰ ἐνοίκια ὀσπη-
σ.114 τίων καὶ ἄλλων ὁποὺ προσκτῶνται ὕστερον ἀπὸ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου τῆς γυναικός εἰσι.

115 κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιβ΄.—Ὁ ἀνὴρ ἀπαιτούμενος παρὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τὴν προῖκα αὐτῆς μέχρι εὐπορίας καταδικάζεται. Ὁ κληρονόμος ὅμως τοῦ ἀνδρὸς καταδικάζεται εἰς τὸ νὰ τὴν ἀποδώσῃ ὅλην σώαν καὶ ἀνελλιπῆ.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιε΄.—Καὶ ὁ πατὴρ τοῦ ἀνδρὸς μέχρι εὐπορίας καταδικάζεται, εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ δηλαδὴ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ εἰς ὅσον εὐπορεῖ τὴν
120 προῖκα αὐτῆς, τάξιν γὰρ πατρὸς ὁ πενθερὸς ἔχει.

ιθ΄.: B. 28.8.5 || **κ΄**: B. 28.8.6 || **κα΄**: B. 28.8.7 || **κβ΄**: πρβλ. B. 29.1.119 § 9 || **κγ΄**: B. 28.8.12 || **κδ΄**: B. 28.8.15 § 2 κ. B. 28.8.16

---

98 τῇ τοῦ αὐτοῦ μέντοι γὲ δύνασθαι γράφειν *πρσθ. ἐν τῇ ὥᾳ P* || **102** ν. ε΄ *παρλπ. Z* || **105** ν. ς΄ *παρλπ. Z* || δὲ *παρλπ. Z* || **108** ν. ζ΄ *παρλπ. Z* || **110** περισσεύσῃ *Z* || **112** ν. ξ΄ *παρλπ. Z* || ἐννοίκια *κώδδ.* || **114** ἐστὶν *Z* || **115** ν. ιβ΄ *παρλπ. Z* || **116** μέχρις *Z* || **117** τὴν *παρλπ. Z* || *μτ.* ὅλην *πρσθ.* τὴν προῖκα *Z* || **118** ν. ιε΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιζ΄.—Ὁμοίως καὶ ὁ πατὴρ τῆς γυναικὸς ἐναγόμενος ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ διὰ τὴν ὑποσχεθεῖσαν αὐτῷ προῖκα εἰς ὅσον εὐπορεῖ καταδικάζεται.

κς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κ΄.—*Ἡ προὶξ καλῶς ἀποδίδοται εἰς τὴν γυναῖκα σ.115 καὶ συ/νεστῶτος τοῦ γάμου ἢ διὰ νὰ πληρώσῃ χρέη αὐτῆς ἴδια, ἢ διὰ νὰ ἀγο-*
126 *ράσῃ μοσίας καὶ ἀγροὺς καλλιτέρους, ἢ διὰ νὰ προνοήσῃ τὰ παιδία αὐτῆς ὁποὺ ἔχει ἀπὸ ἄλλον ἄνδρα, ἢ τὰ ἀδέλφια ἢ τοὺς γονεῖς αὐτῆς ὄντας πτωχούς.*

κζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κζ΄.—Ὅσα προνόμια καὶ ὅσην βοήθειαν ἔχει ἡ γυνὴ κινοῦσα ἀγωγὴν διὰ τὴν προῖκα αὐτῆς, τὰ αὐτὰ προνόμια καὶ βοήθειαν ἔχει
130 καὶ ὁ κληρονόμος αὐτῆς.

κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. θ΄.—Ὅσα ἔξοδα κάμνει ὁ ἀνὴρ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀσθενοῦσαν δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅσα δὲ μετὰ θάνατον αὐτῆς ἐξοδεύσει εἴς τε τὴν θανὴν καὶ εἰς ἄλλα τὰ λαμβάνει ἀπὸ τὴν προῖκα αὐτῆς.

135 κθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ξγ΄—Ἐὰν βλέποντας τινὰς τὸν πενθερόν του πτωχὸν παραιτηθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ ζητήσῃ τὴν ὑποσχεθεῖσαν αὐτῷ προῖκα καὶ ἀφήσῃ αὐτὴν παρὰ γνώμην τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἐνέχεται εἰς κάθε καιρὸν νὰ *σ.116* τὴν δώσῃ /εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

λ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. οβ΄.—Οἱ μὲν κληρονόμοι τοῦ ἀνδρός, εἴτε εὔποροι
140 εἰσὶν εἴτε ἄποροι, πάντες καταδικάζονται εἰς τὸ νὰ ἀποδώσουν εἰς τὴν ἀπόνυμφον αὐτῶν τὴν προῖκα αὐτῶν σώαν καὶ ἀνελλιπῆ, ὁ δὲ ἀνὴρ ἀπορῶν μὲν εἰς ὅσον εὐπορεῖ καταδικάζεται, εὐπορήσας δὲ μετὰ ταῦτα ἀποδίδει καὶ τὴν λοιπήν, ὡσὰν ὁποὺ πρέπει νὰ βαστάζῃ καὶ διὰ τὰ πρὸς ζωάρκειαν καὶ κυβέρνησιν αὐτοῦ ἀναγκαῖα.

145 λα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιη΄.—Καὶ οἱ τῆς γυναικὸς παῖδες κληρονομοῦντες τὸν πατέρα αὐτῶν μέχρι εὐπορίας καταδικάζονται, εἰς τὸ νὰ ἀποδώσουν δηλαδὴ εἰς τὴν μητέρα αὐτῶν τὴν προῖκα αὐτῆς.

λβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλ. τοῦ κδ΄ νόμου.—Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου, τὰ μὲν ἀκίνητα προικιμαῖα πράγματα τῆς γυναικὸς παραχρῆμα ἀπο-

---

κε΄: B. 28.8.17 || **κς΄**: B. 28.8.20 || **κζ΄**: B. 28.8.27 || **κη΄**: B. 17.2.13, κ. B. 59.1.18 || **κθ΄**: B. 28.8.63 § 6 || **λ΄**: B. 28.8.72 || **λα**: B. 28.8.18 || **λβ΄**: B. 28.8.24 (σχόλ. 8)

---

121 ν. ιζ΄ *παρλπ. Z* || **124-127** *παρλπ. Z* || **128** ν. κζ΄ *παρλπ. Z* || **130** αὐτῆς *παρλπ. Z* || **131** ν. θ΄ *παρλπ. Z* || κάμει *Z* || **135** ν. ξγ΄ *παρλπ. Z* || βλέπωντας *κώδδ.* || **136** τὸ *Z*, τοῦ *P* || **139** κθ΄ *Z*, *διαγεγρ. P* || ν. οβ΄ *παρλπ. Z* || **145** λ΄ *Z* || ν. ιη΄ *παρλπ. Z* || **148** λα΄ *Z* || σχόλ. - νόμου *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δίδονται εἰς τὴν γυναῖκα, τὰ δὲ κινητὰ καὶ ἀσώματα μετὰ ἐνιαυτόν.

λγ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλ. τοῦ κε' νόμου.—Ἐὰν μετὰ διαζύγιον ὁ ἀνὴρ ἀναβάλλῃ τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὰ προικιμαῖα αὐτῆς πράγματα, τὰ ὁποῖα βλαφθῶσι καὶ γένουν χείρονα, καταδικάζεται εἰς αὐτὴν τὴν βλάβην, ὁποὺ νὰ τὴν πληρώσῃ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Ὁμοίως καὶ ἂν φύγουν προικιμαῖοι κατζιβέλοι πρέπει ὁ ἀνὴρ νὰ τοὺς εὕρῃ καὶ νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ.

λδ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μθ'.—Τὰ διατετιμημένα πράγματα τῆς γυναικός, τὰ προικιμαῖα δηλαδή, μακάρι ὁποὺ καὶ χείρονα νὰ γένουν ἀπὸ τὴν γυναῖκα μεταχειριζομένην αὐτά, ἡ διατίμησις ὅμως αὐτῶν κινδυνεύεται εἰς τὸν ἄνδρα, εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ δηλαδὴ σώαν τὴν τιμὴν αὐτῶν.

λε'. Λέοντος νεαρὰ ρι'.—Ἡ γυνὴ μετὰ θάνατον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς πρέπει νὰ κάμνῃ καταγραφὴν τῆς προικὸς αὐτῆς καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς αὐτῆς καὶ τῆς περιουσίας τοῦ θανόντος ἀνδρὸς αὐτῆς, ὁποὺ ἂν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἔφθειρε
σ.118 τινὰ | πράγματα προικιμαῖα αὐτῆς νὰ τὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὴν περιουσίαν ἐκείνου. Χωρὶς δὲ τῆς τοιαύτης καταγραφῆς καὶ φανερᾶς ἀποδείξεως ὁποὺ πρέπει νὰ ἀποδείξῃ ἡ γυνὴ πὼς ἐχάλασεν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς προικιμαῖα αὐτῆς, ἂν λάβῃ τι ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς νὰ τὸ ἐπιστρέφῃ.

λς'. βιβ. κη', τίτ. ι'.—Ἀνίσως ὁ ἀνὴρ δανεισθῇ ἄσπρα μὲ τὰ ὁποῖα ἀγοράσῃ σπῆτι καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἢ μετὰ διάζύγιον ζητεῖ ἡ γυνὴ τὴν προῖκα αὐτῆς, ἡ ὁποία ἂν ἐφθάρθη ἀπὸ τὸν ἄνδρα αὐτῆς πρέπει νὰ ἐξαιρεθῇ ἀπὸ τὴν περιουσίαν ἐκείνου, ἐξουσιάζει τὸ μοῦλκι ἐκεῖνο ἡ γυνὴ καὶ δὲν ἠμπορεῖ ὁ δανειστὴς νὰ τὸ ἐξουσιάσῃ μὲ κανένα τρόπον λέγοντας ὅτι μὲ τὰ ἄσπρα του ἠγοράσθη καὶ ἔχει προνόμιον, μακάρι καὶ ὁ ἴδιος ἀνὴρ νὰ τὸ εἰπῇ, ὅτι μὲ τὰ ἄσπρα ἐκείνου τοῦ δανειστοῦ ἠγοράσθη τὸ μοῦλκι αὐτό.

λζ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ προῖξ ὁποὺ δὲν μετρηθῇ ἀλλὰ ὁμολογηθῇ εἰς τὰ
σ.119 ἔγγραφα προικοσύμφωνα πὼς ἐδόθη, δὲν ἔχει τὸ | κῦρος καὶ πρέπει νὰ μετρῆται.

λη'. βιβ. κη', τίτ. ιγ', κεφ. β'.—Ἐὰν ἡ γυνὴ ἢ οἱ γονεῖς αὐτῆς καὶ συγ-

---

λγ': B. 28.8.25 (σχόλ. 8) || λδ': B. 28.8.49 || λε': Ἀρμεν. 1.13.34, Νεαρὰ 110 Λέοντος || λς': B. 29.2.1 (Νεαρὰ Ἰουστ. 97 κεφ. 3) || λζ': B. 29.5.41 || λη': B. 28.13.1 (Νεαρὰ Ἰουστ. 91 κεφ. 2)

---

151 λβ' *Z* || σχόλ. - νόμου *παρλπ. Z* || *μτ.* μετὰ *πρσθ.* τὸ *Z* || **157** λγ' *Z* || ν. μθ' *παρλπ. Z* || **161** λδ' *Z* || **162** κάμῃ *Z* || **168** λε' *Z* || **170** ἐφθάρη *Z* || **174** μοῦλκι *ὑπργεγρ. δι' ἄλ. χ. ἐξ ἀρχ.* κτῆμα *P* || ἐκεῖνο *Z* || **175** λς', *παρλπ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **176** πὼς *Z*, ὅτι *P* || τὸ *παρλπ. Z* || *μτ.* πρέπει *πρσθ.* νὰ ἐξετάζεται. Διὰ τοῦτο καὶ πρέπει *Z* || **177** λζ', *παρλπ.* κεφ. β' *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γενεῖς θέλουν νὰ δώσουν εἰς τὸν γαμβρὸν αὐτῶν, ἄνδρα τῆς ρηθείσης γυναικός, τὴν ὑποσχεθεῖσαν προῖκα, καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν θελήσει νὰ τὴν λάβῃ, ὑπόκειται ὁ ἀνὴρ εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ ὅσων ἄλλων ὁποὺ ἀνήκουσιν εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ὡσὰν νὰ ἔλαβε καὶ τὴν προῖκα.

λθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου.—Ἐὰν ἐντὸς δύο χρόνων δὲν δοθῇ εἰς τὸν ἄνδρα ἡ ὑποσχεθεῖσα προίξ, δικαιοῦται ὁ ἀνὴρ νὰ ζητῇ διάφορον ἐκείνης πρὸς τέσσαρα τὰ ἑκατόν. Ὅταν φανῇ ὅμως πὼς τῷ ἐδίδετο ἡ προὶξ καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὴν λάβῃ, μετὰ ταῦτα μεταμελούμενος τὴν ζητεῖ, νὰ μὴ δικαιοῦται νὰ ζητῇ διάφορον.

Ἡ γυνὴ ἔχει τὴν ἀπαίτησιν οὐ μόνον τῆς προικός, ἀλλὰ καὶ τῆς προγάμου δωρεᾶς, ἐφ' ᾧ ἀνεκποίητα εἶναι.

Βιβ. κθ΄, τίτ. α΄.—Οὐδεὶς ὑποδεχόμενος προῖκα ἀπαιτεῖται ἐγγυητὴν καὶ εἴτε νόμος, εἴτε συνήθεια βούλεται τὸν ἄνδρα διδόναι τῇ γυναικὶ ἐγγυητὴν διὰ τὴν προῖκα ἀνῄρηται. Μετὰ λύσιν ὅμως τοῦ γάμου καλῶς δίδωσι ἐγγυητήν.

Βιβ. κθ΄, τίτ. ζ΄, σχόλιον.—Σημείωσαι, ὅτι καὶ ἡ μήτηρ (ὡς πρὸς τὴν προῖκα δηλ.) ἐξωτικὸν πρόσωπον λέγεται.

Βιβ. κθ΄, τίτ. α΄, ν. οθ΄, ριθ΄.—Ὁ μὲν ἐξωτικὸς ἐπαγγειλάμενος προῖκα, εἰς τέλειον καταδικάζεται, ἤτοι νὰ τὴν δώσῃ σωστήν, χωρὶς νὰ προβάλλῃ ἔνδειαν. Ἐξωτικὸν δὲ νοοῦμεν (ὡς ὁ σχολιαστὴς λέγει ρητῶς) πάντα χωρὶς τοῦ δι' ἀρρενικῆς φύσεως ἀνιόντος, διὰ τοῦτο καὶ ἡ μήτηρ ἐξωτικὴ λέγεται.

σ.120 **〈27〉. Περὶ ἐξόδων γιγνομένων εἰς προικιμαῖα πράγματα.**

α΄. Βασ. βιβ. κη΄, τίτ. ι΄, ν. α΄.—Τῶν δαπανημάτων τὰ μὲν γίγνονται διὰ ἀνάγκην, τὰ δὲ διὰ τέρψιν, τὰ δὲ διὰ κέρδος. Διὰ ἀνάγκην ἐστὶν ἐκεῖνα ὁποὺ γίνονται ἀναγκαίως, ἅτινα καὶ ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὴν προῖκα καὶ ὀλιγοστεύουσιν αὐτήν, ὁπόταν ἐξοδεύωνται δηλαδὴ διὰ αὐτήν, ἐπειδὴ ἂν ἐξοδευθῶσι διὰ ἄλλο τι δὲν ὀλιγοστεύουσιν αὐτήν. Ἀναγκαῖα λοιπὸν εἰσὶν ἐκεῖνα

λθ΄: Β. 28.13.1 (σχόλ. 3) || **188-189**: πρβλ. Β. 29.1.118 || **190-192**: Β. 29.1.51 (σχόλ. 1) || **193-194**: Β. 29.1.119 (σχόλ. 38) || **195-196** καταδικάζεται: Β. 29.1.79 || **197** Ἐξωτικὸν - **198**: Β. 29. 1.119 (σχόλ. 27).

〈27〉 α΄: Β. 28.10.1 ἑπ.

---

180 θέλει *Z* || **183** λη΄, *παρλπ.* σχ. - κεφαλαίου *Z* || **186** πρὸ μετὰ *πρσθ.* πάρῃ καί, *παρλπ.* λάβῃ *Z* || **188-198** *παρλπ. Z.*

〈27〉 2 Βασ. *κ.* ν. α΄ *παρλπ. Z* || γίνονται *Z* || **5** δηλ. ἐξοδ. *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁποὺ ἐξοδεύονται ἢ διὰ ἀνοικοδομὴν οἰκοδομῆς τινος προικιμιαίας μελλούσης κρημνισθῆναι ἢ διὰ ἄλλο τι τοιοῦτον, ἅτινα ταῦτα ἐξοδεύονται ὡς εἴπομεν ἀπὸ τὴν προῖκα καὶ ὀλιγοστεύουσιν αὐτήν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ε΄.—Διὰ κέρδη δὲ ἔξοδα εἶναι ἐκεῖνα ὁποὺ ἐξοδεύονται διὰ ἀπόκτησιν ἀκαρετιῶν καὶ μουλκίων, τὰ ὁποῖα δὲν ὀλιγοστεύουσι μὲν τὴν προίκα, ἀπαιτοῦνται δὲ ἀπὸ τὴν γυναῖκα.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ζ΄.—Περιττὰ δὲ ἔξοδα εἰσὶν ἐκεῖνα ὁποὺ γίνονται διὰ τέρψιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ καλλωπισμὸν τοῦ πράγματος, τὰ ὁποῖα καὶ δὲν ζη-
σ.121 τοῦνται ἀπὸ τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς / μακάρι ὁποὺ καὶ μὲ γνώμην τῆς γυ-
16 ναικὸς νὰ ἐξοδευθῶσιν, ἄδικον γὰρ τὸ νὰ πωλήσῃ ἡ γυνὴ τὸ πρᾶγμα αὐτῆς καὶ νὰ πληρώσῃ τὰ περιττὰ ταῦτα ἔξοδα.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. θ΄.—Ἀνίσως ὅμως εἶναι δυνατὸν νὰ εὔγῃ ἐκεῖνο ὁποὺ ἐφτιάσθη ἀπὸ τὸν ἄνδρα ἀπὸ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καὶ νὰ μὴ χαλασθῇ τὸ
20 πρᾶγμα, νὰ τὸ εὐγάζῃ ὁ ἀνὴρ καὶ νὰ τὸ πέρνῃ.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ι΄.—Ἀνίσως τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἐξώδευσεν ὁ ἀνὴρ καὶ εἶναι πρᾶγμα διὰ νὰ πωληθῇ, τότε δὲν λέγεται πὼς ἐφτιάσθη διὰ τέρψιν ἀλλὰ διὰ ὠφέλειαν καὶ δικαιοῦται ὁ ἀνὴρ νὰ λάβῃ τὰ ἔξοδα αὐτοῦ ἀπὸ τὴν γυναῖκα.

25 ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιβ΄.—Τὰ ἔξοδα ὁποὺ γίνονται μὲ μετριότητα ἐξ ἀνάγκης, δὲν ζητοῦνται ἀπὸ τὴν γυναῖκα, ἤτις δικαιοῦται νὰ μὴ τὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιγ΄.—Τὰ αὐθεντικὰ δοσίματα τὰ πληρώνει ὁ ἀνὴρ
σ.122 χωρὶς νὰ τὰ εὐγάζῃ ἀπὸ τὴν προῖκα, ἐπειδὴ ἔχει τὴν χρῆσιν τῆς προικός.

30 η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιε΄.—Ὁ ἀνὴρ ἔχει χρέος νὰ φυλάττῃ τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ μὲ τὰ ἴδια αὐτοῦ ἔξοδα καὶ νὰ τρέφῃ τοὺς προικιμαίους κατζιβέλους καὶ δούλους καὶ νὰ ἐξοδεύῃ μετρίως εἰς ἀνανέωσιν οἴκων καὶ ἐπιμέλειαν ἀγρῶν, ὄχι ὅμως νὰ ἐξοδεύῃ ὅλην τὴν πρόσοδον.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ις΄.—Ὁ ἀνὴρ ἐξ ἰδίων ἐξοδεύει διὰ τὴν συλλογὴν

β΄: B. 28.10.5 § 3 || **γ΄**: B. 28.10.7 || **δ΄**: B. 28.10.9 || **ε΄**: B. 28.10.10 || **ς΄**: B. 28.10.12 || **ζ΄**: B. 28.10.13 **η΄**: B.28.10.15 || **θ΄**: B. 28.10.16

---

7 *πρὸ* οἰκοδομῆς *πρσθ.* καὶ μερεμέτι *Z* || **10** ν. ε΄ *παρλπ. Z* || **11** ἀκαρετίου κ. μουλκίου *Z* || **13** ν. ζ΄ *παρλπ. Z* || **15** μακάρι - γυναικὸς *παρλπ. Z* || **18** ν. θ΄ *παρλπ. Z* || εὕρη *Z*, εὔγῃ *P* || **21** ν. ι΄ *παρλπ. Z* || **25** ν. ιβ΄ *παρλπ. Z* || **28** ν. ιγ΄ *παρλπ. Z* || **29** τὰ *δρθ.* ἐκ *Z*, τὸ *P* || ἐκβάζῃ *Z* || **30** ν. ιε΄ *παρλπ. Z*, ν. ιδ΄ *ὑπργεγρ. κ. διαγεγρ. P* || **34** ν. ις΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῶν καρπῶν καὶ τῆς καλλιεργείας καὶ οὐχ ὑπεξαιρεῖ αὐτὰ τῆς προικός.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄ καὶ ιβ΄.—Ὅσα ἐξοδεύσει ὁ ἀνὴρ διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς προικιμαίους δούλους ἢ διὰ φύλαξιν τῆς ζωῆς ἐκείνων, τὰ λαμβάνει ἀπὸ τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.

Βιβ. κθ΄, τίτ. ζ΄, εἰς τὸ σχόλιον.—Σημείωσαι ὅτι καὶ ἡ μήτηρ ὡς πρὸς τὴν προῖκα ἐξωτικὸν πρόσωπον λέγεται.

σ.123 **⟨28⟩. Περὶ ἀπαιτήσεως πρώτης καὶ δευτέρας προικός.**

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. ιγ΄, ν. α΄.—Ἔχων τις γυναῖκα καὶ ταύτην ἀποβαλὼν συνώκησε δευτέρᾳ γυναικί, ὅστις καὶ ἀπέθανε καταλιπὼν παιδία ἀπὸ τῆς προτέρας γυναικὸς αὐτοῦ. Μετὰ θάνατον ἐκείνου, ζητοῦσι τὰ ἐκ τῆς πρώτης γυναικὸς παιδία τὴν προῖκα τῆς μητρὸς αὐτῶν ἐκ τῆς περιουσίας ἐκείνου τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ζητοῦσι δὲ ὁμοίως καὶ ἡ δευτέρα ἐκείνου γυνὴ ἢ τὰ ἐξ αὐτῆς παιδία (ἂν τυχὸν ἀπέθανε καὶ ἐκείνη) τὴν προῖκα τῆς δευτέρας γυναικός, καὶ ἀποκρινόμεθα, ὅτι ὅσα πράγματα προικιμαῖα γνωρίζονται τῆς πρώτης γυναικὸς νὰ τὰ πέρνουν τὰ παιδία ἐκείνης καὶ ὅσα πράγματα γνωρίζονται τῆς προικὸς τῆς δευτέρας γυναικὸς νὰ τὰ λαμβάνῃ αὐτὴ ἡ δευτέρα γυνὴ ἢ τὰ ἐξ αὐτῆς παιδία. Ἀνίσως δὲ καὶ ἐλλείπουσι πράγματά τινα ἀπὸ τῆς προικὸς τῆς προτέρας γυναικὸς ἢ δὲν φαίνονται τελείως πράγματα ἀπὸ τῆς προικὸς ἐκείνης, τὰ παιδία αὐτῆς νὰ λαμβάνουν πρῶτον ἀπὸ τὴν καταλειφθεῖσαν περιουσίαν τοῦ πατρὸς αὐτῶν τὰ προικιμαῖα πράγματα τῆς μητρὸς αὐτῶν καὶ τότε ἡ δευτέρα γυνὴ νὰ λαμβάνῃ τὰ τῆς προικὸς αὐτῆς, ἢ τὰ ἐξ αὐτῆς παιδία
σ.124 ἂν ἀποθάνῃ καὶ αὐτή.

σ.125 **⟨29⟩. Περὶ γαμικῶν κερδῶν.**

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. ιβ΄, ν. α΄.—Ὅταν ἡ γυνὴ μετὰ θάνατον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς φυλάξῃ χηρείαν παντελῆ, νὰ ἔχῃ μὲν κατὰ χρῆσιν τὴν προγαμιαίαν

ι΄: B. 28.10.2 κ. 12 || **39-40**: B. 29.1.119 (σχόλ. 38).

⟨28⟩ α΄: B. 28.13.1, Νεαρὰ Ἰουστ. 91 ἐπ.

⟨29⟩ α΄: B. 28.12.1 κ. σχόλ. 1-2

---

35 οὐχὶ *Z* || **36** ν. - ιβ΄ *παρλπ. Z* || ἐξοδεύει *Z* || **37** τοὺς *παρλπ. Z* || **39-40** *παρλπ. Z.*

⟨28⟩ 2 ν. α΄ *παρλπ. Z* || ταύτης *Z* || **8** προικ. πράγμ. *Z* || **14** *μτ.* τοῦ *πρσθ.* ἀνδρὸς *διαγεγρ. P.*

⟨29⟩ 1 κέρδων *Z* || **2** ν. α΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτῆς δωρεὰν φυλαττομένης τῆς δεσποτείας εἰς τὰ παιδία αὐτῆς, νὰ λαμβάνῃ δὲ καὶ ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς κατὰ δεσποτείαν ἑνὸς παιδὸς μοῖραν. Τὸ ἴδιον τοῦτο νὰ ἔχῃ νὰ τὸ λαμβάνῃ καὶ ὁ ἀνὴρ ὅταν φυλάξῃ χηρείαν παντελῆ, νὰ τὸ κάμνουν ὅ,τι θέλουν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἔτι ν. α΄.—Ἐπειδὴ τινὲς εὐτυχεῖς λαμβάνουσι γυναῖκας πάντῃ πτωχὰς καὶ ἐνδεεῖς, αἱ ὁποῖαι οὖσαι τελείως ἄπροικοι μετὰ θάνατον τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν μένουσι πενέσταται, ἅτε τῶν πραγμάτων τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν λαμβανομένων παρὰ τῶν ἀπογόνων καὶ κληρονόμων ἐκείνων, διὰ τοῦτο αὐταὶ αἱ γυναῖκες νὰ λαμβάνωσιν ἑνὸς παιδὸς μοῖραν ἀπὸ τὰς περιουσίας τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν, εἴτε φυλάξωσι χηρείαν παντελῆ εἴτε μὴ φυλάξωσι.

σ.126 **⟨30⟩. Περὶ δευτερογαμούντων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ μή.**

α΄. βιβ. ιε΄, τίτ. θ΄.—Ἐὰν ὁ πατὴρ δευτεροϋπανδρευθῇ, τὰ παιδία αὐτοῦ τὰ ἐκ τῆς πρώτης γυναικὸς ἔχουσιν ὑποθήκην κατὰ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ διὰ τὰ μητρικὰ αὐτῶν πράγματα, ἤτοι εὑρίσκονται εἰς αὐτὰ ὡς ἐνέχυρα τὰ πράγματα ἐκείνου.

β΄. βιβ. κη΄, τίτ. ιδ΄, κεφ. κβ΄.—Ἡ γυνὴ μετὰ θάνατον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς πρέπει νὰ φυλάξῃ τὸν πένθιμον χρόνον, ἕνα χρόνον δηλαδὴ ὁλόκληρον, καὶ οὕτω νὰ ὑπανδρευθῇ. Ἂν ὅμως πρὸ τοῦ πενθίμου χρόνου ὑπανδρευθῇ, νὰ χάνῃ τὴν προγαμιαίαν αὐτῆς δωρεὰν καὶ εἴ τι ἄλλο ἔμελλε νὰ λάβῃ κατὰ νόμους ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος προτέρου ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ νὰ τὰ λαμβάνουν οἱ ἀπόγονοι καὶ κληρονόμοι ἐκείνου, εἴτε παιδία εἶναι εἴτε ἄλλα πρόσωπα συγγενῶν αὐτοῦ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, παράγραφος α΄.—Ἐὰν ἔχῃ παιδία αὐτὴ ἡ γυνή, ἡ μὴ φυλάξασα τὸν πένθιμον χρόνον, εὐθὺς ὁποὺ ὑπανδρεύεται, νὰ λαμβάνωσι τὰ *σ.127* παιδία αὐτῆς κατὰ τελείαν δεσποτείαν τὴν ἡμίσειαν αὐτῆς / περιουσίαν ἐξάπαντος καὶ τὰ πατρικὰ αὐτῶν ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν.

β΄: B. 28.12.2.

⟨30⟩ α΄: πρβλ. B. 28.14.4 || **β΄**: B. 28.14.1 || **γ΄**: B. 28.14.2

---

4 δωρ. αὐτ. *Z* || **5** δὲ *παρλπ. Z* || **7** κάμουν *Z* || **8** ἐκ - α΄ *παρλπ. Z* || τινὰς *Z* || **11-12** αἱ γυν. αὐταὶ *Z*.

⟨30⟩ 1 καὶ μὴ *παρλπ. Z* || **2** κη΄ *Z*, ιε΄ *P* || **6** κεφ. κβ΄ *παρλπ. Z* || **7** πένθυμον *Z* || **10** θανῶντος *Z* | **12** συγγενῶν αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **13** παρ. α΄ *παρλπ. Z* || Ἂν *Z* || **14** *μτ.* φυλάξασα *πρσθ.* χηρείαν παντελῆ *διαγεγρ. P* || λαμβάνουσι *Z* || **15** *πρὸ* κατὰ *πρσθ.* ἐκεῖνα *Z*, *διαγεγρ. P* || **16** καὶ - εἴπομεν *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, κεφ. κγ΄.—Ἀνίσως δὲ φυλάξῃ τὸν πένθιμον χρόνον καὶ μετὰ τὸν χρόνον αὐτὸν ὑπανδρευθῇ, τότε τόσον τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ὅσον καὶ ἄλλου κέρδους γαμικοῦ ὁποὺ ἐκέρδησε ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀπὸ φιλοτιμίαν ἐκείνου ἢ ἀπὸ διαθήκης καὶ δωρεᾶς ἐκείνου, ἡ χρῆσις μὲν νὰ εἶναι εἰς αὐτήν, ἡ δὲ δεσποτεία νὰ μένῃ εἰς τὰ παιδία αὐτῆς.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἔτι κεφ. κγ΄.—Ὁμοίως καὶ ὁ ἀνὴρ ὁποὺ δευτεροϋπανδρευθῇ δὲν ἔχει νὰ ἀπολαύσῃ κατὰ δεσποτείαν οὐδόλως τι ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῆς θανούσης γυναικὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ μόνον τὴν χρῆσιν μέχρι τῆς ἡλικιότητος τῶν παιδίων.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, κεφ. μς΄.—Ἡ μήτηρ καὶ δευτεροϋπανδρευομένη λαμβάνει ἐκεῖνα ὁποὺ τῇ ἀφήσει τὸ ἴδιον αὐτῆς παιδίον εἰς τὴν διαθήκην αὐτοῦ.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, παράγρ. α΄.—Ἡ γυνὴ ὁποὺ δευτεροϋπανδρευθῇ μὲ αὐ-
σ.128 θεντικὴν προ/σταγὴν πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ πενθίμου χρόνου δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς ποινὰς τῶν νόμων.

Βιβ. κε΄, τίτ. β΄, ν. ξη΄.—Ἐὰν μήτηρ ἐπιτροπεύουσα παιδός καὶ ὑπερβᾶσα τὴν ἐπαγγελίαν δευτερογαμήσῃ, μὴ αἰτήσασα αὐτῷ τῷ παιδὶ πρότερον ἐπίτροπον καὶ τοὺς λογισμοὺς παραδοῦσα, οὐδὲν ἧττον ὑπόκεινται διὰ τοῦτο καὶ τὰ τοῦ δευτέρου ἀνδρὸς πράγματα.

Βιβ. κη΄, τίτ. ιβ΄.—Ὁ μὴ δευτερογαμῶν ἑνὸς μόνου παιδὸς ἔχει μέρος κατὰ δεσποτείαν.

Ὅρα τὸ σχόλιον τοῦ α΄ νόμου.—Ἡ μὴ δευτερογαμοῦσα μήτηρ καὶ πᾶς ἀνιὼν μὴ δευτερογαμῶν λαμβάνει πρὸς τῇ χρήσει τῶν γαμικῶν κερδῶν καὶ μέρος ἑνὸς παιδὸς κατὰ δεσποτείαν, τοῦτο ὅμως προβαίνει ἐπὶ τῶν τελευτῇ λυομένων γάμων καὶ οὐ διαζυγίῳ.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιδ΄, κεφ. μς΄.—Ἡ μήτηρ συγκληρονομεῖ τοῖς ἰδίοις τέκνοις κἂν ἄρρενες κἂν θήλειαι ὦσι, τὸν τελευτήσαντα αὐτῆς μὲν υἱόν, ἐκείνων δὲ ἀδελφόν, ἑνὸς ἀδελφοῦ καὶ αὐτὴ μέρος λαμβάνουσα.

Σχόλ. τοῦ α΄ νόμου, τοῦ ιβ΄ τίτλου, τοῦ κη΄ βιβ.—Τῶν γαμικῶν κερδῶν οἱ μὴ δευτερογαμοῦντες τελείως δεσπόζουσι.

δ΄: B. 28.14.1 || **ε΄**: B. 28.14.1 || **ς΄**: B. 28.14.18 § 1 || **ζ΄**: B. 28.14.1 || **31-34**: B. 25.2.68 || **35-36**: B. 28.12.1 (σχόλ. 1) || **37-40**: B. 28.12.1 (σχόλ. 2) || **41-43**: B. 28.14.35 || **44-45**: B. 28.12.1 (σχόλ. 1)

---

17 κεφ. κγ΄ *παρλπ. Z* || **18** κατὰ *Z*, μετὰ *P* || προικογαμιαίας, *παρλπ.* δωρεᾶς *Z* || **20** *πρὸ* ἀπὸ^2 *πρσθ.* καὶ *παρλπ.* ἢ *Z* || **22** ἔτι - κγ΄ *παρλπ. Z* || **23-24** *μτ.* περιουσίαν *πρσθ.* τοῦ θανόντος *διαγεγρ. P* || **25** παίδων *Z* || **26** ἐκ - μς΄ *παρλπ. Z* || **27** ἀφίνει *Z* || **28** παρ. α΄ *παρλπ. Z* || **31-49** *παρλπ. Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σχόλ. τοῦ α΄ νόμου, τοῦ ιδ΄ τίτλου, τοῦ κη΄ βιβ.—Ἡ πρὸ τοῦ πενθίμου χρόνου δευτερογαμοῦσα γυνὴ ἀτιμοῦται, μηδὲν ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου κερδαίνουσα, μήτε πλέον τοῦ τρίτου μέρους τῆς ἰδίας οὐσίας δυναμένη ἐπιδοῦναι τῷ δευτέρῳ ἀνδρὶ λόγῳ προικός.

σ.129 **⟨31⟩. Περὶ πάκτων καὶ συμφωνιῶν προικός.**

α΄. βιβ. κθ΄, τίτ. α΄, ν. ιβ΄.—Ὁ πατὴρ καλῶς συμφωνεῖ, ἵνα ὅταν ἀποθάνῃ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, παίδων ἐκείνῃ μὴ ὑπόντων, νὰ μείνῃ ἡ προὶξ ἐκείνης εἰς τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ, ἄνδρα ἐκείνης.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κδ΄.—Ἐὰν συμφωνηθῇ, ὅπως ὁ ἀνὴρ ἐξ ἀπαιδίας κερδήσῃ τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ συμβῇ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μετὰ παιδίου νηπίου αὐτοῦ νὰ πνιγῇ, φαίνεται ὅτι τὸ παιδί νὰ ἀπέθανε πρότερον ἀπὸ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ κερδαίνει ὁ ἀνὴρ τὴν προῖκα.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λε΄.—Ἐὰν ὁ ἀνὴρ συμφωνήσῃ μετὰ τῆς γυναικός, ἵνα κληρονομήσῃ αὐτὴν τελευτῶσαν, ἄχρηστος αὐτὴ ἡ συμφωνία.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ λε΄ νόμου.—Δὲν ἠμπορεῖ τὸ ἀνδρόγυνον νὰ συμφωνήσῃ εἰς τὸ νὰ κληρονομήσῃ ἕνας τὸν ἄλλον.

σ.130 **⟨32⟩. Περὶ ἐξωπροίκων.**

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. ιη΄.—Ἀνίσως ὁ ἀνὴρ μὲ γνώμην τῆς γυναικὸς αὐτοῦ δαπανήσῃ τὰ ἐξώπροικα αὐτῆς, καταδικάζεται εἰς ὅσον εὐπορεῖ. Εἰ δὲ παρὰ γνώμην αὐτῆς τὰ δαπανήσῃ, καταδικάζεται εἰς τὸ νά τὰ ἀποδώσῃ ὅλα.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀνήρ, μὴ βουλομένης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, οὐδεμίαν μετοχὴν ἔχει εἰς τὰ ἐξώπροικα αὐτῆς.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ ἐξώπροικα τῆς γυναικὸς δὲν ὑπόκεινται τελείως εἰς τὰ ἀλισβερίσια καὶ συναλλάγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ ἀνὴρ φθείρῃ τὰ ἐξώπροικα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ χωρὶς τὸ θέλημα αὐτῆς ἀναγκάζεται νὰ τὰ πληρώσῃ σῶα καὶ ἀνελλειπῆ

46-49: B. 28.14.1 (σχόλ. 1).

⟨31⟩ α΄: B. 29.5.12 || **β΄**: B. 29.5.24 || **γ΄**: B. 29.5.35 || **δ΄**: B. 29.5.35 (σχόλ. 1).

⟨32⟩ α΄: B. 30.1.84 || **β΄**: B. 29.5.38 || **γ΄**: B. 24.4.3 || **δ΄**: B. 30.1.80

⟨31⟩ 2 ν. ιβ΄ *παρλπ. Z* || **5** ν. κδ΄ *παρλπ. Z* || **7** *μτ.* παιδὶ *πρσθ.* ὅτι *Z* || **9** ν. λε΄ *παρλπ. Z* || **11** σχ. - νόμου *παρλπ. Z* || **12** ἕνα *Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ οὐχὶ εἰς ὅσον εὐπορεῖ, ἐπειδὴ ἡ γυνὴ ἔχει ὑποθήκην καὶ διὰ αὐτὰ κατὰ τῶν πραγμάτων τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καθὼς καὶ διὰ τὴν προῖκα αὐτῆς.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ὅ,τι θέλει κάμνει τὰ ἐξώπροικα αὐτῆς καὶ
σ.131 εἰς τοῦτο δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐναντιωθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, τὴν προῖκα ὅμως αὐτῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὴν κάμῃ ὅ,τι θέλει, ἐπειδὴ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς κατὰ χρῆσιν.

ς΄. βιβ. μζ΄, τίτ. α΄, ν. λ΄.—Ἀνίσως ἡ μήτηρ δώσῃ ἐξώπροικα διὰ τὴν ὑπανδρευομένην θυγατέρα αὐτῆς εἰς τὸν γαμβρὸν αὐτῆς παρούσης καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, φαίνεται ὅτι νὰ τὰ δίδῃ εἰς τὴν θυγατέρα αὐτῆς καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς νὰ τὰ δίδῃ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Ὅθεν ἡ μήτηρ, ὀργιζομένη μετὰ ταῦτα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ αὐτὰ ὀπίσω. Πρέπει ὅμως ὁ κριτὴς νὰ στοχάζεται ἂν δικαίως ὠργίσθη ἡ μήτηρ καὶ ἔτζι δικαίως νὰ ἀποφασίσῃ.

Σχόλιον. Ἂν ἀποδείξῃ δηλαδὴ ἡ μήτηρ μὲ ἀναντιρρήτους ἀποδείξεις ἀχαριστίαν τινὰ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

σ.132 **⟨33⟩. Περὶ ἐκποιήσεως μοσίας καὶ ἀγροῦ προικιμαίου.**

α΄. βιβ. κθ΄, τίτ. ς΄, ν. δ΄.—Ὁ ἀνὴρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ πωλῇ οὔτε νὰ ἐνεχυράζῃ τὸν προικιμαῖον ἀγρόν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιβ΄.—Οὔτε μὲ γνώμην τοῦ πενθεροῦ ἐκποιεῖται ὁ προικιμαῖος ἀγρὸς καὶ ἡ μοσία.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιγ΄.—Ὁμοίως καὶ κάθε κτῆμα ἀκίνητον, εἴτε οἴκημα δηλαδὴ ἢ ἄλλο, δὲν ἐκποιεῖται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κ΄ καὶ τὸ σχόλιον.—Ὁ ἀνὴρ λαβὼν διὰ προῖκα ἐπίκοινον πρᾶγμα, αὐτὸς μὲν οὐ δύναται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ κοινωνοῦ, καλῶς δὲ καλεῖται παρὰ τοῦ κοινωνοῦ, ἤτοι οὐ δύναται οὗτος νὰ ἀναγκάσῃ τὸν κοινωνὸν μὴ θέλοντα νὰ διαμερισθῇ τὸ ἐπίκοινον ἐκεῖνο πρᾶγμα, τὸ ἐναντίον δὲ αὐτὸς καλῶς ἀναγκάζεται ὑπὸ τοῦ κοινωνοῦ εἰς τὸ νὰ διαμερισθῇ ἐκεῖνο.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλιον τοῦ α΄ νόμου.—Τὰ ἀκίνητα τῆς πρὸ γάμου δω-

---

ε΄: B. 29.5 38 || ς΄: B. 47.1.30 § 1.

⟨33⟩ α΄: B. 29.6.4 || β΄: B. 29.6.12 || γ΄: B. 29.6.13 || δ΄: B.29.6.20 || ε΄: B. 29.7.1.

⟨32⟩ **12** *μτ.* προῖκα *πρσθ.* αὐτῆς *παρλπ.* της *Z* || **13** κάμει *Z* || **17** ν. λ΄ *παρλπ. Z.*

⟨33⟩ **1** ἀγροῦ καὶ μοσιῶν προικιμαίων *Z* || **2** τίτ. ε΄ *παρλπ.* ν. δ΄ *Z* || **4** ν. ιβ΄ *παρλπ. Z* || **6** ν. ιγ΄ *παρλπ. Z* || **8** ν. - σχόλιον *παρλπ. Z* || **10** ἀναγκάζῃ *Z* || **14** σχόλ. - νόμου *παρλπ. Z* || προγάμου *Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρεᾶς μήτε νὰ ἐνεχυράζωνται μήτε νὰ πωλῶνται ὑπὸ τοῦ ἀνδρός, μακάρι ὁποὺ νὰ συναινέσῃ καὶ ἡ γυνή.

σ.133

⟨34⟩. Περὶ ὑποβόλου.

α΄. Λέοντ. νεαρά.—Τοῦ ἀνδρὸς ἀτέκνου τελευτήσαντος, ἂν μὴ παρῇ σύμφωνον, ἀνακομίζεται ἡ γυνὴ τήν τε προῖκα καὶ τὸ ὑπόβολον καὶ πλέον οὐδέν. Εἰ δὲ τὴν γυναῖκα ὁ θάνατος διασπάσῃ, τῆς μὲν οἱ κληρονόμοι τὴν προῖκα λαμβανέτωσαν, ὁ δὲ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου ὑποβόλου μὴ ἀποστερείσθω.

Σχόλιον. Ὑπόβολον λέγεται ἡ προγαμιαία δωρεά, ἐκείνη δηλαδὴ ὁποὺ δοθῇ εἰς τὴν ποδιὰν τῆς γυναικὸς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον.

β΄.—Ἡ γυνὴ ὁποὺ δευτεροϋπανδρευθῇ, ἔχουσα παιδία, χάνει τὴν δεσποτείαν τοῦ ὑποβόλου, ὡσὰν ὁποὺ ἡ δεσποτεία ἐκείνου εἶναι τῶν παιδίων αὐτῆς, ἡ δὲ χρῆσις εἶναι αὐτῆς.

σ.134

⟨35⟩. Περὶ θεωρήτρων.

α΄. ἐκ συνηθείας.—Ὅταν τὸ ἓν πρόσωπον τοῦ ἀνδρογύνου ἀποθάνῃ ἄτεκνον, τὰ θεώρητρα νὰ μερίζωνται ἐπίσης, λαμβάνον τὸ ζῶν πρόσωπον τὰ ἡμίση καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποθανόντος τὰ ἄλλα ἡμίση.

β΄. Ἡ γυνὴ ὁποὺ δευτεροϋπανδρευθῇ, ἔχουσα παιδία, τὰ θεώρητρα αὐτῆς δὲν τὰ βαστάζει εἰς τὴν δεσποτείαν αὐτῆς.

Σχόλιον. Θεώρητρα λέγονται ἐκεῖνα ὁποὺ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ γάμου καθημένων τῶν νεονύμφων δίδουσι εἰς αὐτοὺς οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι ὡς δωρεάς.

⟨34⟩ α΄: Νεαρὰ 20 Λέοντος, Ἀρμεν. 4.13.5 || β΄: Ἀρμεν. 4.9.30.

⟨35⟩ α΄: πρβλ. Ἀρμεν. 4.13.3 ἐπ. || β΄: πρβλ. Ἀρμεν. 4.9.30 καὶ 4.13.3 ἐπ.

⟨34⟩ **4** αὐτῆς *Z*, τῆς *P* || **6** Ὑπόβουλον *Z* || δηλαδὴ *παρλπ. Z* || **7** ποδιὰν τῆς *παρλπ. Z* || γυναῖκα *Z* || **9** παιδιὰ *Z* || **10** ὑποβούλου *Z*.

⟨35⟩ *Ὁ τίτ. διαγεγρ. διὰ καθέτου γραμμῆς* || **3** ζὸν *κώδ.* || **5** παιδιὰ *Z* || **6** δὲν *παρλπ. Z πρσθ. διὰ μτγν. χ. P* || αὐτῶν *Z* || **7** *μτ.* γάμου *πρσθ.* χαρίζουσιν εἰς τοὺς νεονύμφους *παρλπ.* καθημένων - αὐτοὺς *Z* || **8-9** ὡς δωρεὰς *παρλπ. Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.135 **⟨36⟩. Περὶ δωρεῶν μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός.**

α΄. βιβ. λ΄, τίτ. α΄, ν. α΄, β΄, γ΄.—Αἱ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς δωρεαὶ οὐκ ἔρρωνται διὰ τὸν ἔρωτα καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς διαζυγίου πρόφασιν ἐκ τοῦ μὴ δωρεῖσθαι καὶ διὰ τὸ μὴ γίγνεσθαι τὸν εὔπορον ἄπορον καὶ τὸν ἄπορον εὔπορον.

Σχόλιον ἐκ τῶν Βασιλικῶν. σχόλιον τῶν εἰρημένων νόμων.—Ἐκ τῆς ἀγράφου συναινέσεως τῶν σοφῶν ἐδέχθη παρ' ἡμῖν τοῖς ρωμαίοις μὴ ἐρρῶσθαι μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς δωρεάς. Διὰ τοῦτο δὲ ἔγινε τοῦτο, ἵνα τῷ πρὸς ἀλλήλους ἔρωτι γυμνῶνται ἀφειδῶς ἀλλήλοις δωρούμενοι, καὶ ὑπὸ πάντων αἱ δωρεαὶ αὗται ἐκωλύθησαν, βουλόμενοι ἀποκεῖσθαι εἰς τὰς ψυχὰς πάντων τὸν ἔντιμον καὶ σεμνὸν ἔρωτα καὶ φροντίζοντες τὴν τῶν συναφθέντων μετ' ἀλλήλων ἀγαθῆς φήμης καὶ ὑπολήψεως καὶ ἵνα μὴ ἡ ὁμόνοια αὐτῶν τιμήματι δοκεῖ συνάπτεσθαι, καὶ ἵνα μὴ ὁ ἐν αὐτοῖς βελτίων, τοὐτέστιν ὁ πλέον ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, καὶ ἑτοίμως δωρούμενος εἰς πενίαν ἐκπίπτῃ, ὁ δὲ χείρων, τοὐτέστιν ὁ ὑποκρινόμενος ἀγαπᾶν καὶ διὰ τοῦτο *σ.136* λαμ/βάνων τὰς δωρεάς, πλουσιώτερος γένηται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Οὐχι μόνον ἐπὶ τῶν συνεστώτων γάμων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν κεκωλυμένων γάμων ἀνίσχυροι εἰσὶν αἱ δωρεαί.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Οὔτε ἡ γυνὴ δωρεῖται τῷ ἀνδρί.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ε΄.—Ἐκεῖνα ὁποὺ χαρίσει ὁ ἀνὴρ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ νὰ κάμῃ κανένα κοινὸν καλὸν ἢ ἐκκλησίαν εἶναι καλῶς δωρημένα.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ο΄.—Ἡ πρὸ γάμου δωρεὰ μένει ἀναπόσπαστος.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. θ΄, ι΄.—Καλῶς ἀλλήλοις δωροῦνται μὲ αἰτίαν θανάτου, γίνεται γὰρ αὐτὴ ἡ δωρεὰ εἰς καιρὸν ὁποὺ λύεται ὁ γάμος.

ζ΄ ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Κάθε δωρεὰ ὁποὺ γίνεται μεταξὺ τοῦ ἀνδρογύ-*σ.137* νου μὲ αἰτίαν θανάτου ἔρρωται, ἂν ὅμως γένῃ δια/ζύγιον καὶ διαζευχθῇ τὸ ἀνδρόγυνον αὐτό, ἀκυροῦται ἐκείνη ἡ δωρεά.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιδ΄.—Καλῶς δωρεῖται ὁ ἀνὴρ τὰ ὅσα ἄσπρα δώσει

⟨36⟩ α΄: B. 30.1.1 ἐπ. || Σχόλιον: B. 30.1.1 (σχόλ.) || **β΄**: B. 30.1.3 § 1 || **γ΄**: B. 30.1.3 § 6 || **δ΄**: B. 30.1.5 § 12 || **ε΄**: B. 30.1.27 || **ς΄**: B. 30.1.9 ἐπ. || **ζ΄**: B. 30.1.11 §§ 1 κ. 10 || **η΄**: B. 30.1.14

⟨36⟩ 2 βιβ. - *γ΄ παρλπ. Z* || **6** σχόλ. - νόμων *παρλπ. Z* || **11** τὴν *Z* || **16** πλουσιότερος *κώδδ.* || **17** ν. *γ΄ παρλπ. Z* || **19** ν. *γ΄ παρλπ. Z* || **20** ν. *ε΄ παρλπ. Z* || χαρίζει *Z* || **22** ν. *ο΄ παρλπ. Z* || προγάμου *Z* || ἀνυπόσπαστος *Z* || **23** ν. *θ΄, ι΄ παρλπ. Z* || **25** ν. *ια΄ παρλπ. Z* || **28** ν. *ιδ΄ παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ νὰ ἀνακαινίσῃ τὸ καὲν αὐτῆς ὀσπήτιον.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κε΄.—Εἴτε μὲ αἰτίαν θανάτου εἴτε ἁπλῶς χαρίσει ὁ ἀνὴρ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ξένον πρᾶγμα, καλῶς τὸ χαρίζει, ἐπειδὴ τότε μόνον ἐμποδίζεται ἡ δωρεά, ὅταν ὁ λαμβάνων κερδαίνῃ καὶ ὁ διδοὺς αὐτὴν ἐξ ἰδίων ζημιοῦται.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λβ΄.—Ἐὰν ὁ ἀνήρ, ἁπλῶς δωρησάμενος εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ δωρεάν τινα, τελευτήσῃ καὶ πρὸ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ἢ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θανάτου αὐτοῦ δὲν ἀναφέρει οὐδόλως τὶ περὶ τῆς δωρεᾶς ἐκείνης, βεβαιοῦται ἡ δωρεὰ ἐκείνη καὶ δὲν ἀνατρέπεται παρ᾽ οὐδενός.

σ.138

⟨37⟩. Περὶ διαθήκης.

Βιβ. λθ΄, τίτ. α΄, σχόλιον τοῦ α΄ νόμου.—Τῶν ἀνθρώπων, οἱ μὲν παντελῶς οὐ διατίθενται ὡς ὑπεξούσιοι ὑπεξῃρημένου τοῦ ἰδιοκτήτου, ὁμοίως καὶ ὁ ἄνηβος καὶ ὁ δοῦλος καὶ ὁ μαινόμενος, καὶ ἄλλοι τινές. Οἱ δὲ διατίθενται ὡς βούλονται ὡς οἱ στρατιῶται ἐν ᾧ καιρῷ στρατεύονται, καὶ τὴν διαθήκην αὐτῶν οὐδεὶς περιεργάζεται νόμος. Οἱ δὲ διατίθενται μέν, δουλεύουσι δὲ τῇ ἀκριβείᾳ τοῦ νόμου, ὅσοι ἀπελεύθεροί τε καὶ εὐγενεῖς καὶ ὁ μὲν ἀπελεύθερος πρὸς τοῖς ἄλλοις φροντίζειν ὀφείλει τοῦ πάτρωνος, καὶ δουλεύειν τῇ ἀκριβείᾳ τῆς διατάξεως. Οἱ δὲ εὐγενεῖς διατίθενται καὶ αὐτοὶ δουλεύοντες τῇ ἀκριβείᾳ τῶν νόμων τε καὶ διατάξεων.

α΄. βιβ. λε΄, τίτ. α΄, ν΄ α΄.—Διαθήκη ἐστὶ δικαία βούλησις καὶ θέλησις ἐκείνων, τὰ ὁποῖα θέλει τινὰς νὰ γένουν μετὰ θάνατον αὐτοῦ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄.—Ὁ διατιθέμενος πρέπει νὰ ἔχῃ ὑγιῆ τὸν νοῦν, καὶ ὄχι τὸ σῶμα.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ε΄.—Τὸ ἀρσενικὸν πρόσωπον ἀφ᾽ οὗ γένῃ δεκατεσσάρων χρόνων τότε κάμνει διαθήκην, τὸ δὲ θηλυκὸν ἀφ᾽ οὗ γένῃ δώδεκα χρόνων.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ὁ κωφὸς καὶ ἄλαλος δὲν κάμνει διαθήκην, ἂν

θ΄ B. 30.1.25 || **ι΄**: B. 30.1.30 § 2.

⟨37⟩ 2-10: B. 39.1.1 (σχόλ. 1) || **α΄**: B. 35.1.1 || **β΄**: B. 35.1.2 || **γ΄**: B. 35.1.6 || **δ΄**: B. 35.1.7 § 1

---

29 αὐτῶν *Z* || **30** ν. κε΄ *παρλπ. Z* || **33** *μτ.* ζημιοῦται *πρσθ. ἐντὸς* ( ) *διὰ μτγν. χ.* ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου *P* || **34** ν. λβ΄ *παρλπ. Z*.

⟨37⟩ 2-10 *παρλπ. Z* || **11** ν. α΄ *παρλπ. Z* || **13** ν. β΄ *παρλπ. Z* || **15** ν. ε΄ *παρλπ. Z* || **18** ν. ς΄ *παρλπ. Z* || κάμει *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔκαμεν ὅμως πρὸ τοῦ νὰ ὑποπέσῃ εἰς αὐτὰ τὰ πάθη, ἔρρωται ἡ διαθήκη αὐτοῦ.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιη΄.—Ὁ ἄσωτος οὔτε διαθήκην κάμνει οὔτε εἰς διαθήκην μαρτυρεῖ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κ΄.—Ὁ κληρονόμος δὲν ἠμπορεῖ νὰ μαρτυρῇ εἰς
σ.139 διαθήκην,/ ὁ δὲ λεγατάριος καὶ ὁ ἐπίτροπος τῆς διαθήκης καλῶς μαρτυροῦσι.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κα΄.—Ἀνίσως ὁ διατιθέμενος ἀφ' οὗ τελειώσει τὴν διαθήκην αὐτοῦ θελήσῃ ὕστερον νὰ ἀλλάξῃ τι, πρέπει νὰ τὴν ἀλλάξῃ ὅλην τὴν διαθήκην. Ἀνίσως δὲ ἐγράφθη κανένα τὶ σκοτεινόν, δύναται μὲ προσθήκην τινα νὰ τὸ σαφηνίσῃ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κβ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ εἶναι μάρτυς εἰς διαθήκην, ὁ ὁποῖος βουλλώσει μὲν εἰς τὴν διαθήκην, μὴ ὑπογράψει δὲ ἢ ὑπογράψει καὶ δὲν βουλλώσει, φαίνεται, ὅτι δὲν ἦτον παρὼν ὅταν ἐγίνετο ἡ διαθήκη, καὶ διὰ τοῦτο ἄδεκτος ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κζ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ γράψει τὴν διαθήκην καλῶς μαρτυρεῖ περὶ αὐτῆς.

ι΄ ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λ΄.—Ἕκαστος τῶν μαρτύρων πρέπει νὰ φανερώνῃ ποῖος εἶναι καὶ εἰς τίνος διαθήκην ὑπέγραψε.

σ.140 *Βιβ. β΄, τίτ. γ΄, σχόλιον τοῦ σα΄ νόμου.—Ὁ συμβολαιογράφος οὐ δύναται γράφειν ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ διαθήκῃ ἑαυτῷ λεγάτα, εἰ δὲ τοῦτο ποιήσει ὡς πλαστογράφος ἐνάγεται καὶ οὐδὲ τὸ λοιπὸν διὰ τοῦτο ἔρρωται.*

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β΄.—Μήτε ὁ ἄνηβος μήτε ὁ τρελλὸς μήτε ὁ ἄσωτος δὲν ἠμποροῦν νὰ κάμουν διαθήκην.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. η΄.—Ἀνίσως οἱ μάρτυρες ὁποὺ εἶναι νὰ ὑπογράψουν τὴν διαθήκην φοβοῦνται νὰ πλησιάσουν εἰς τὸν ἀσθενῆ, εἶναι συγχωρημένον νὰ ὑπογράψουν τὴν διαθήκην καὶ εἰς ἄλλο μέρος, μακρὰν δηλαδὴ ἀπὸ τὸν ἀσθενῆ.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. θ΄.—Ἐὰν οἱ μάρτυρες δὲν βουλλώσουν τὴν διαθήκην ἔμπροσθεν εἰς τὸν διατιθέμενον, ἄχρηστος ἐστίν.

ε΄: B. 35.1.19 || **ς΄**: B. 35.1.21 || **ζ΄**: B. 35.1.22 § 1 || **η΄**: B. 35.1.23 § 4 || **θ΄**: B. 35.1.28 || **ι΄**: B. 35.1.31 || **36-38**: B. 2.3.201 (σχόλ.) | |**ια΄**: πρβλ.. B. 35.1.18-20 || **ιβ΄**: B. 35.2.7 || **ιγ΄**: B. 35.2.8

---

20 ν. ιη΄ *παρλπ. Z* || κάμει *Z* || **22** ν. κ΄ *παρλπ. Z* || **24** *μτ. ζ΄ πρσθ.* τοῦ **K. Καταρτζῆ** *διὰ μτγν. χ. P* || ν. κα΄ *παρλπ. Z* || **25** τὴν *παρλπ. Z* || **28** *μτ. η΄ πρσθ.* ὁμοίως *διὰ μτγν. χ. P* || ν. κβ΄ *παρλπ. Z* || **32** ν. κζ΄ *παρλπ. Z* || **34** ν. λ΄ *παρλπ. Z* || **35** τίνα *Z* || **36-38** *παρλπ. Z* || **39** τίτ. β΄ *παρλπ. Z* || τρελὸς *κώδδ.* || **41** *μτ. ιβ΄ πρσθ.* ὁμοίως τοῦ **Καταρτζῆ** *διὰ μτγν. χ. P.* || ν. η.΄ *παρλπ. Z* || **45** *μτ. ιγ΄ πρσθ.* ὁμοίως *διὰ μτγν. χ. P* || ν. θ΄ *παρλπ. Z* ||

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών - Academy of Athens

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπειδὴ δὲ οἱ μάρτυρες πρέπει νὰ ὑπογράφουν τὴν διαθήκην καὶ νὰ τὴν βουλλώνουν ἔμπροσθεν εἰς τὸν διατιθέμενον, διὰ τοῦτο ἐρρέθη ὁ ἀνωτέρω νόμος, ὁποὺ καὶ μακρὰν ἐκείνου νὰ τὴν ὑπογράφουν, ἂν φοβοῦνται νὰ πλησιάσουν κοντά.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κα΄.—Ἡ διάταξις κελεύει, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη ὁ *141* διαθέ/μενος νὰ κάμνῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἔμπροσθεν εἰς τοὺς μάρτυρας, ἀλλὰ ἔχει ἄδειαν νὰ τὴν ὑπαγορεύσῃ καὶ νὰ τὴν γράψῃ κατ' ἰδίαν καὶ ὕστερον νὰ λαλήσῃ τοὺς μάρτυρας διὰ νὰ τὴν ὑπογράψουν, λέγοντας πρὸς αὐτοὺς πὼς εἶναι ἐδική του, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἀρκεῖ, μακάρι καὶ ἂν δὲν ἰδοῦν οἱ μάρτυρες τὰ γραφόμενα, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν πρέπει νὰ τὴν ὑπογράψουν καὶ νὰ τὴν βουλλώσουν, διατὶ ἂν μετὰ ταῦτα τὴν ὑπογράψουν δὲν ἔχει τὸ κῦρος

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κα΄.—Ἡ προγενεστέρα διαθήκη ἀναιρεῖται ἀπὸ τὴν μεταγενεστέραν, ὅταν αὐτὴ ἡ μεταγενεστέρα εἶναι τελεία.

ιζ΄. Λέοντος νεαρὰ ι΄.—Ἡ διαθήκη πρέπει νὰ ὑπογράφεται ἀπὸ ἑπτὰ μάρτυρας ἢ ἀπὸ πέντε ἐξάπαντος καὶ νὰ βουλλώνεται ἀπὸ αὐτούς, εἰ δὲ καὶ εἶναι τόπος ὁποὺ εἶναι δύσκολον νὰ εὑρεθῶσι τόσοι, νὰ ὑπογράφεται καὶ ὑπὸ τριῶν.

ιη΄. Ἰουστιν. νεαρὰ α΄.—Γίνεται καὶ ἄγραφος διαθήκη καὶ ἔχει τὸ κῦρος, *σ.142* ὅταν γένῃ νόμιμος καθὼς καὶ ἡ ἔγγραφος.

ιθ΄. βιβ. λε΄, τίτ. β΄, ν. κς΄.—Ἀνίσως καὶ ἔλθουν οἱ μάρτυρες καὶ ὁ διαθέμενος φανερώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν θέλησιν αὐτοῦ, ἔρρωται ἡ ἄγραφος διαθήκη.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λα΄.—Ἂν εἰς κανένα τόπον, εἰς χωρίον δηλαδή, δὲν εὑρίσκονται ἄνθρωποι ἰξεύροντες γράμματα, τότε δεχόμεθα καὶ τὴν ἄγραφον αὐτῶν ματυρίαν. Καὶ ἂν εὑρεθῶσιν ἕνα δύο ἰξεύροντες γράμματα, ἂς ὑπογράφουν καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνων ὁποὺ δὲν ἰξεύρουν, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ εἶναι παρόντες.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, τίτ. γ΄, ν. η΄.—Ἀνίσως τυφλός τις ἀγράφως

ιδ΄: πρβλ. Β. 35.2.7-8 || **ιε΄**: Β. 35.2.18 || **ις΄**: Β. 35.2.18 § 5, Ἀρμεν. 5.1.39 || **ιζ΄**: πρβλ. Β. 35.2.27 || **ιη΄**: πρβλ. Β. 35.2.23 || **ιθ**: Β. 35.2.23 || **κ**: Β. 35.2.27 || **κα΄**: Β. 35.3.8

---

47 *μτ.* ιδ΄ *πρσθ.* ὁμοίως *διὰ μτγν. χ. P* || ὑπογράψουν *Z* || **48** βουλλώσουν *Z* || **51** *μτ.* ιε΄ *πρσθ.* ὁμοίως *διὰ μτγν. χ. P* || ν. κα΄ *παρλπ. Z* || **52** κάμῃ *Z* || **54** λέγωντας *κώδδ.* || **58** *μτ.* ις΄ *πρσθ.* ὁμοίως *διὰ μτγν. χ. P* || ν. κα΄ *παρλπ. Z* || **60** *μτ.* ιζ΄ *πρσθ.* ὁμοίως *διὰ μτγν. χ. P*, ἐκ τοῦ αὐτοῦ *πρσθ. κ. παρλπ.* Λέοντος - ι΄ *Z* || **66** ν. κς΄ *παρλπ. Z* || **67** ἔγγραφος *Z* || **69** ν. λα΄ *παρλπ. Z* || **74** *μτ.* κα΄ *πρσθ.* τοῦ Καταρτζῆ *διὰ μτγν. χ. P* || βιβλίου - η΄ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διατίθεται παρόντων έπτὰ ἢ πέντε μαρτύρων καὶ γραφέως, ἂς προλέγῃ εἰς αὐτοὺς τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν τοὺς ἐπροσκάλεσε καὶ οὕτω εἰς ἐπήκοον τῶν μαρτύρων νὰ ὑπαγορεύῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ὑπογράφῃ καὶ ὁ γραφεὺς μαζὶ μὲ τοὺς μάρτυρας.

σ.143 κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. η΄, ν. λη΄, λθ΄.—Οἱ διατιθέμενοι νὰ μὴν ἔχωσιν ἄδειαν εἰς τὸ νὰ μὴν ἐνθυμοῦνται τὰ παιδία αὐτῶν εἰς τὰς διαθήκας των καὶ νὰ κάμνωσιν ἀπόκληρον κανένα ἐξ αὐτῶν, ἂν δὲν φανερώσουν πρῶτον τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν ἀπεκλήρωσαν καὶ ἀπέβαλλον ἐκεῖνον. Ὁμοίως καὶ τὰ παιδία διατιθέμενα νὰ μὴν ἀφίνωσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν ἀμνημονεύτους ὡς ἀποκλήρους, ἂν δὲν δείξουν πρῶτον τὴν αἰτίαν.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ τελεία διαθήκη ἀναιρεῖ τὴν ἀτελῆ. Τελεία δὲ ἐστὶν ὅταν γένῃ μὲ τὰς νομικὰς παρατηρήσεις, ἤτοι νὰ ὑπογραφθῇ καὶ νὰ σφραγισθῇ ὑπὸ ἑπτὰ ἢ πέντε μαρτύρων ἢ καὶ τριῶν κατὰ τὴν τοῦ Λέοντος νεαρὰν καὶ κατὰ τοὺς ἐκτεθέντας νόμους. Καὶ ὅταν ὁ θανὼν ἀφήσῃ εἰς τὰ παιδία αὐτοῦ τὸ νόμιμον μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ, τὸ τρίτον δηλαδὴ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ὅταν εἶναι δύο ἢ τρία ἢ τέσσαρα παιδία, ἐπειδὴ περισσότερα ἂν εἶναι πρέπει νὰ ἀφήσῃ τὴν ἡμίσειαν αὐτοῦ περιουσίαν καὶ τὴν λοι-
σ.144 πὴν ὅ,τι θέλει νὰ τὴν κάμῃ, μακάρι καὶ εἰς τὸν / βυθὸν τῆς θαλάσσης νὰ τὴν ρίψῃ. Καὶ ὅταν δὲν ἀφήσῃ ἀμνημόνευτον κανένα γνήσιον καὶ νόμιμον αὐτοῦ κληρονόμον ἢ ἀφίνοντάς τον ἀμνημόνευτον νὰ δείξῃ πρῶτον τὴν αἰτίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν γίνεται ἐκεῖνος ἀπόκληρος, ὡσὰν ὁποὺ μὲ αὐτὰς ὅλας τὰς νομικὰς παρατηρήσεις ὅταν δὲν γένῃ ἡ διαθήκη, δὲν εἶναι τελεία καὶ ἀκυροῦται.

κδ΄. βιβ. λη΄, τίτ. η΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ κάμνουν διαθήκην καὶ ἀποθνήσκουσι, δὲν πρέπει νὰ πιστεύωνται εἰς ὅσα λέγουσι καὶ γράφουσι διὰ τὴν περιουσίαν αὐτῶν.

κε΄. βιβ. μα΄, τίτ. ε΄, ν. γ΄.—Πᾶς ἀνιών, ἀφ' οὗ ἀφήσει εἰς τοὺς κατιόντας αὐτοῦ τὸ νόμιμον μέρος ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, δύναται νὰ ἀφήσῃ τὴν λοιπὴν ἄλλην αὐτοῦ περιουσίαν εἰς ἕνα ἐκ τῶν παιδίων αὐτοῦ.

κβ΄: B.35.8. 41 κ. 42 (νεαρὰ Ἰουστ. 115 κεφ. 3-4) || **κγ΄**: πρβλ.. B. 35.2.16 B. 35.2.18 κ. B. 41.4.2 || **κδ΄**: πρβλ. B. 22.1.40 || **κε΄**: B. 41.5.3

---

76 *μτ.* ἐπήκοον *πρσθ.* πάντων *Z* || **79** τίτ. γ΄, *παρλπ.* ν. - λθ΄ *Z*, ἐκ τοῦ αὐτοῦ τίτ. γ΄ *διαγεγρ. P* || **80** των *P*, αὐτῶν *Z* || **81** κάμωσιν *Z* || **83** παιδιὰ *Z* || ἀφίνωσι *δρθ. ἐκ Z*, ἀφίνουσι *P* || **85** *μτ.* κγ΄ *πρσθ.* τοῦ Καταρτζῆ *διὰ μτγν. χ. P* || **87** καὶ *παρλπ. Z* || **89** παιδιὰ *Z* || **94** ἀφίνωντας *κώδδ.* || **98** κάμουν *Z* || **101** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || **103** αὐτοῦ[1] *παρλπ. Z* || παιδιῶν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α΄.—Ὁ πατὴρ καθὼς θέλει διαμοιράζει εἰς τὰ παιδία αὐτοῦ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ καὶ δὲν ἠμπορεῖ ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ τὸ ἀνῆκον αὐτῷ νόμιμον μερίδιον νὰ ἀνατρέψῃ / τὴν διαθήκην, ἐπειδὴ τότε βου-
σ.145 λόμεθα νὰ ἔχωσι τὸ κῦρος αἱ διανομαὶ τῶν γονέων ὅταν δὲν βλάπτωσι τὸν φαλκίδιον, ἤτοι ὅταν δὲν ἀφίνωσιν ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν παιδίων αὐτῶν τὸ νόμιμον μέρος ἐκ τῆς περιουσίας αὐτῶν.

κζ΄. βιβ. λε΄, τίτ. δ΄, ν. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐμποδίσει τινὰ εἰς τὸ νὰ μὴ κάμῃ διαθήκην ἢ τὴν προτέραν του διαθήκην νὰ ἀλλάξῃ, νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὴν κληρονομίαν ὁποὺ μέλλει νὰ λάβῃ.

κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. β΄.—Ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ ἐμποδίσει τοὺς μάρτυρας νὰ μὴν εἰσέλθουν εἰς τὸν ἀσθενῆ διὰ νὰ ὑπογράψουν τὴν διαθήκην νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὴν κληρονομίαν ὁποὺ μέλλει νὰ λάβῃ.

κθ΄. βιβ. β΄ τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. ιζ΄.—Διατιθέμενός τις, καὶ ἐπιζήσας τῇ ποιήσει τῆς διαθήκης εἶπεν, οὐ βούλομαι ταύτην ἰσχύειν. Ἐκ τούτων μόνον τῶν ρημάτων ἀνίσχυρος οὐκ ἀποτελεῖται ἡ διαθήκη. Τὰ γὰρ ἐννόμως γενόμενα, ἐννόμως ἀνατρέπεσθαι δεῖ. Τὸ πλέον φημί, εἰ καὶ μετὰ τὸ διαθέσθαι τίς, ἦλθεν ἐπὶ ποίησιν δευτέρας διαθήκης, ἐν τῷ μεταξὺ τελευτήσας ἢ καὶ μεταγνούς, ταύτην οὐκ ἐπεραίωσε τοῦ θειοτάτου περτίνακος γέγονε διάταξις, βεβαίαν εἶναι τὴν προτέραν διαθήκην κελεύουσα. Φησὶ γὰρ μὴ ἑτέραν διαθήκην ἀκυροῦσθαι, εἰ μὴ ἐννόμως ἡ δευτέρα περαιωθῇ.

σ.146 **⟨38⟩. Περὶ ρηγνυμένης διαθήκης καὶ μέμψεως αὐτῆς.**

Σχόλιον βιβ. λθ΄, τίτ. α΄, ν. α΄.—Ἡ μέμψις τῆς διαθήκης κατὰ ἐρρωμένης διαθήκης κινεῖται.

α΄. βιβ. λε΄, τίτ. η΄, ν. ζ΄.—Ἐὰν ὁ υἱὸς ἀμνημόνευτος ἐαθῇ, οὐκ ἔρρωται ἡ διαθήκη, ἔξω μόνον ἂν τὸν ἀποδείξῃ ἀχάριστον.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιβ΄.—Ὁ τικτόμενος, εἰ καὶ ἀτελὴς ᾖ, ἀναπνέει ὅμως καὶ μείνῃ ἀμνημόνευτος, ῥήσσει τὴν διαθήκην.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. γ΄.—Ἐὰν παιδὶ κυοφορούμενον ἔτι ὑπὸ τῆς μητρὸς

κς΄: B. 41.5.1 || **κζ΄**: B. 35.4.1 || **κη΄**: B. 35.4.2 || **116-123**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.17.7.
⟨38⟩ 2-3: B. 39.1.1 (σχόλ.) || **α΄**: B. 35.8.7 || **β΄**: B. 35.8.12 || **γ΄**: B. 35.8.39

---

104 ν. α΄ *παρλπ. Z* || **108** παιδιῶν *Z* || **110** ν. α΄ *παρλπ. Z* || **113** ἐκ - β΄ *παρλπ. Z* || **115** *πρὸ* νὰ² *πρσθ.* εἶναι, *παρλπ.* μέλλει *Z* || **116-123** *παρλπ. Z* || **119** *μτ.* τὸ² *πρσθ.* διασπᾶσθαι *διαγεγρ. P.*
⟨38⟩ 2-3 *παρλπ. Z* || **4** ν.ζ΄ *παρλπ. Z* || **6** ν. ιβ΄ *παρλπ. Z* || εἰ *P*, ἢ *Z* || **8** ν. γ΄ *παρλπ. Z* || παιδίον *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ πρὸ τοῦ νὰ γεννηθῇ ἀποθάνῃ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ τὸ παιδίον αὐτό, ἅτε κυοφορούμενον, μείνῃ ἀμνημόνευτον ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς τὴν διαθήκην αὐτοῦ, μακάρι καὶ ἐκείνην τὴν ὥραν ὁποὺ γεννηθῇ καὶ εἰς τὰς χεῖρας τῆς μαμμῆς ἀποθάνῃ, ῥήγνυσι τὴν διαθήκην.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λη΄.—Ἐὰν παιδὶ ἀμνημόνευτον ἐαθῇ χωρὶς νὰ φανερωθῇ ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποίαν γίνεται ἀπόκληρον, οὐκ ἔρρωται ἡ διαθήκη.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λη΄, λθ΄.—Νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν οὔτε ὁ πατὴρ οὔτε ἡ μήτηρ οὔτε ὁ πάππος οὔτε ἡ μάμμη ἢ ὁ πρόπαππος ἢ προμάμμη νὰ κάμῃ ἀπόκληρον κανένα παιδίον αὐτοῦ ἂν δὲν φανερώσῃ ἐγγράφως τὰς αἰτίας τῆς ἀχαριστίας ἐκείνου.

σ.147 *Σχόλ. τοῦ γ΄ νόμου, βιβ. λε΄, τίτ. η΄, τίτ. ις΄.—Ὁ τικτόμενος νεκρὸς οὔτε τεχθῆναι δοκεῖ, οὔτε υἱὸς λέγεται.*

Βιβ. λε΄ τιτ. η΄, ν. γ΄.—Ἐὰν ὑπεξούσιος κυοφορούμενος ἀμνημόνευτος ἐαθεὶς ἐν διαθήκῃ τεχθῇ μέν, φωνὴν δὲ μὴ ἀφήσει, κἂν ἅμα τῷ πεσεῖν ἐν τῷ ἐδάφει ἐτελεύτησεν, ἢ ἐν ταῖς χερσὶ τῆς ἰατρίνης, ῥήγνυσι τὴν διαθήκην.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. λη΄, λθ΄.—Ὁμοίως καὶ τὰ παιδία νὰ μὴν ἔχωσιν ἄδειαν νὰ κάμνουν ἀποκλήρους τοὺς γονεῖς αὐτῶν, ἂν δὲν φανερώσουν καὶ αὐτὰ τὰς αἰτίας τῆς ἀχαριστίας ἐκείνων.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, κεφ. δ΄.—Αἰτίαι τοῦ πῶς δύναται ὁ γονεὺς νὰ κάμῃ ἀπόκληρον τὸ παιδὶ αὐτοῦ.

Ἀνίσως τὸ παιδί καὶ μαστιγώσῃ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ γονεῖς.

Ἀνίσως καὶ τοὺς ὑβρίσῃ μὲ βαρεῖαν καὶ ἄτιμον ὕβριν.

Ἀνίσως καὶ τοὺς κατηγορήσῃ μὲ ἐγκληματικὴν κατηγορίαν, ἔξω μόνον ἂν εἶναι κατηγορία βλάπτουσα τὸν αὐθέντην ἢ τὴν πολιτείαν.

Ἀνίσως καὶ μετέρχεται τὴν μαγικήν.

Ἀνίσως καὶ ἐπιβουλευθῇ τὴν ζωὴν τῶν ἰδίων γονέων αὐτοῦ ἢ μὲ μαγείας ἢ μὲ ἄλλους τρόπους.

Ἀνίσως καὶ συμμολυνθῇ πορνικῶς μετὰ τῆς ἰδίας μητρυιᾶς αὐτοῦ.

Ἀνίσως καὶ συκοφαντήσῃ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ γονεῖς καὶ μὲ τοῦτο τοὺς ζημιώσῃ μεγάλως.

δ΄: B.35.8.7 || **ε΄**: B. 35.8.41 || **19-20**: B. 35.8.34 (σχόλ.) || **21-23**: B. 35.8.39 || **24-26**: B. 35.8.42 νεαρὰ (Ἰουστ. 115 κεφ. 4) || **ς΄**: B. 35.8.41 (νεαρὰ Ἰουστ. 115 κεφ. 3)

---

9 *μτ.* ἅτε *πρσθ.* καίτοι *διαγεγρ. P* || **13** ν. λη΄ *παρλπ. Z* || **15** ν. - λθ΄ *παρλπ. Z* || **19-23** *παρλπ. Z* || **24** Ἐκ - λθ΄ *παρλπ. Z* || παιδιὰ *Z* || **25** κάμουν *Z* || **27** κεφ. δ΄ *παρλπ. Z* || *πρὸ* Αἰτίαι *πρσθ.* αἱ *Z* || **28** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **32** *μτ.* ἂν *πρσθ.* δὲν *διαγεγρ. P* || **33** μαγεικὴν *P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀνίσως καὶ ἀμελήσῃ τὴν θεραπείαν τῶν γονέων αὐτοῦ ἀσθενούντων
σ.148 νόσον πολυχρόνιον ἢ δὲν ἐπιμελεῖται / αὐτοὺς φθάσαντας εἰς γῆρας καὶ
προσκαλούμενος ὑπ' αὐτῶν δὲν θέλει νὰ τοὺς ἐπιμεληθῇ.

Ἀνίσως καὶ τὰ ἀρσενικὰ παιδία δὲν θέλουν νὰ ἐγγυηθῶσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν εἰς ὅσον εὐπορῶσιν, ὅταν ἐγκαλῶνται.

Ὅταν λοιπὸν οἱ γονεῖς ἐπιφέρωσι κατὰ τοῦ παιδίου αὐτῶν καμίαν κατηγορίαν ἀπὸ αὐτὰς καὶ ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι ἀληθής, τότε νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος.

ζ'. Αἰτίαι δι' ἃς κάμνουσι τὰ παιδία ἀποκλήρους τοὺς γονεῖς αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, κεφ. δ'.—Ἐὰν οἱ γονεῖς προδίδωσι τὸ ἴδιον αὐτῶν παιδίον εἰς θάνατον χωρὶς νὰ εἶναι ὑπεύθυνον εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς καθοσιώσεως, ἐπιβουλῆς δηλαδὴ κατὰ τοῦ αὐθέντου.

Ἀνίσως καὶ ἀποδειχθῶσιν, ὅτι ἐπεβουλεύθηκαν τὸ παιδίον αὐτῶν μὲ μαγείας ἢ ἄλλους τρόπους.

Ἀνίσως ὁ πατὴρ συμμολυνθῇ πορνικῶς μετὰ τῆς νύμφης αὐτοῦ.

η'. βιβ. λθ', τίτ. α', ν. α'.—Γονεῖς καὶ παῖδες καὶ ἀδελφοὶ κινοῦσι τὴν κατὰ τῆς διαθήκης μέμψιν καὶ ἀκυροῦσιν αὐτὴν παραλόγως γενομένην, οἱ
σ.149 λοιποὶ ὅμως κληρονόμοι δὲν ἠμποροῦν νὰ κινήσουν αὐτὴν τὴν ἀγωγήν.

θ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μθ'.—Ἡ μήτηρ καλῶς κινεῖ τὴν μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης τοῦ παιδὸς αὐτῆς, ὅταν δὲν μνημονευθῇ.

ι'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νβ'.—Τὰ ἀνέψια δὲν ἠμποροῦν νὰ κινήσουν μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης τῶν θείων αὐτῶν. Οὐδεὶς γὰρ τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν, ἔξω μόνον ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς τὴν κατὰ τῆς διαθήκης μέμψιν κινεῖ, ὡς πλαστὴν ὅμως δύναται διαβάλλειν.

ια'. σχόλ. τοῦ α' κεφ., βιβ. λε', τίτ. η'.—Οἱ παρ' οἱουδήποτε ἀνιόντος ἀπόκληροι γεγονότες ἢ ἀμνημόνευτοι ἐαθέντες ρηγνύουσι τὰς διαθήκας καὶ ἐξ ἴσου κληρονομοῦσι, μακάρι ὁπού καὶ ἐκεῖνοι ὁπού εἶναι εἰς τὰς διαθήκας γεγραμμένοι ὡς κληρονόμοι νὰ εἶναι οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς, ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι, οἱ ὡς κληρονόμοι γεγραμμένοι, ἂν εἶναι ξένοι, παντελῶς δὲν δικαιοῦνται,
σ.150 καὶ ἢ ῥήγνυται ἡ διαθήκη μὲ τε/λειότητα καὶ λαμβάνουσιν οἱ συγγενεῖς καὶ

ζ': B. 35.8.41 (νεαρὰ Ἰουστ. 115 κεφ. 4) || η': B. 39.1.1 || θ': B. 39.1.45 || ι': B. 39.1.48 || ια': B. 35.8.36 (σχόλ.)

---

47 Ἐκ - δ' *παρλπ. Z* || **48** ὑπεύθυνος *Z* || **50** ἐπιβουλεύθηκαν *Z* || **53** ν. α' *παρλπ. Z* || **56** ν. μθ' *παρλπ. Z* || *μτ.* τὴν *πρσθ.* ἀγωγὴν *παρλπ.* μέμψιν *Z* || **58** ν. νβ' *παρλπ. Z* || **62** *μτ.* ια' *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *διαγεγρ. P*, σχόλ. - η' *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἰκεῖοι ὅλην τὴν κληρονομίαν, ἢ τὴν διαμοιράζονται μὲ ἐκεῖνους τοὺς ξένους.

ιβ΄. σχόλ. τοῦ α΄ νόμου, βιβ. λε΄, τίτ. ιε΄.—Ἡ κατὰ τῆς διαθήκης ἐναντίωσις παρὰ τοῦ ἀμνημονεύτου κληρονόμου κινεῖται, ἡ δὲ μέμψις κινεῖται ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν κληρονόμον ὁποὺ ἔλαβεν ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸν φαλκίδιον.

ιγ΄. βιβ. λθ΄, τίτ. α΄, ν. ε΄.—Ἡ κατὰ τῆς διαθήκης μέμψις ἁρμόζει καὶ εἰς τοὺς ἐκ θηλυγονίας.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. δ΄.—Δὲν πρέπει νὰ συναινοῦμεν εἰς τοὺς γονεῖς ὁποὺ θέλουν νὰ ζημιώσουν εἰς τὰς διαθήκας των τὰ παιδία των τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ δεφενδεύωνται καὶ νὰ βοηθοῦνται.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ζ΄.—Ἐκεῖνος, ὁποὺ κινήσει τὴν κατὰ τῆς διαθήκης μέμψιν παραλόγως, χάνει καὶ ἐκεῖνο ὁποὺ τῷ ἀφέθη εἰς τὴν διαθήκην.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ια΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κινήσει τὴν κατὰ τῆς διαθήκης
σ.151 μέμψιν,/ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνατρέψῃ τὰς δωρεὰς ὁποὺ ἔκαμεν ὁ θανὼν εἰς τὴν
81 ζωήν του, οὔτε τὰς προῖκας ὁποὺ ἔδωκε.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μακάρι ὁποὺ ὁ πατὴρ κάμῃ ἀπόκληρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὁ υἱὸς ὅμως κινεῖ τὴν κατὰ τῆς διαθήκης μέμψιν, καὶ κινουμένης τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ, ἂν φανῇ πὼς κατὰ νόμους τὸν ἔκαμεν ἀπόκληρον, ἀποβάλλεται.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μβ΄.—Ὁπόταν κινῇ τὸ παιδὶ μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης τοῦ γονέως αὐτοῦ, πρέπει νὰ θεωρῆται ἂν ὁ γονεὺς αὐτοῦ τῷ ἄφησεν εἰς τὴν διαθήκην τὸ νόμιμον μέρος ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἤτοι τὸ τρίτον μέρος κατὰ τὸν φαλκίδιον, τὸ ὁποῖον ἂν ἀφέθη, ἀποβάλλεται ἡ ἀγωγή του.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ μήτηρ καλῶς κινεῖ τὴν κατὰ τῆς διαθήκης τοῦ παιδὸς αὐτῆς μέμψιν.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ν΄.—Μὲ τὸ νὰ μὴ θελήσῃ ἡ θυγάτηρ νὰ διαζευχθῇ ἀπὸ τὸν ἄνδρα αὐτῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποκηρυχθῇ, ἤτοι νὰ γένῃ ἀπόκληρος,

---

ιβ΄: B. 35.15.18 (σχόλ.) || **ιγ΄**: B. 39.1.5 || **ιδ΄**: B. 39.1.4 || **ιε΄**: B. 39.1.8 § 14 || **ις΄**: B. 39.1.10 || **ιζ΄**: B. 39.1.23 § 1 || **ιη΄**: B. 39.1.38 || **90-91**: B. 39.1.45 || **κ΄**: B. 39.1.46

---

69 *μτ.* ιβ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ τίτ. ιε΄ *Z*, *διαγεγρ. P* || σχόλ. - ιε΄ *παρλπ. Z* || **71** ὀλιγότερον *κώδδ.* || **72** ν. ε΄ *παρλπ. Z* || **74** ν. δ΄ *παρλπ. Z* || συναινῶμεν *Z* || **75** *μτ.* παιδία *πρσθ.* αὐτῶν καὶ *παρλπ.* των τὰ ὁποῖα *Z* || **76** διαφεντεύωνται *Z* || βοηθῶνται *Z* || **77** ἐκ - ζ΄ *παρλπ. Z* || **79** ν. ια΄ *παρλπ. Z* || **82** κάμνει *Z* || **84** *πρὸ* κατὰ *πρσθ.* ὅτι, *παρλπ.* πὼς *Z* || **86** ν. μβ΄ *παρλπ. Z* || **90-91** *παρλπ. Z* || **92** ιθ΄, *παρλπ.* ν. ν΄ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.152 ὅθεν καὶ ἀκωλύτως καὶ / δικαίως κινεῖ τὴν κατὰ τῆς διαθήκης μέμψιν τῆς μητρὸς αὐτῆς.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β΄, ν. α΄.—Παράνομος διαθήκη λέγεται ὅταν μὴ γένῃ κατὰ νόμον, ἀντὶ μηδενὸς δὲ λέγεται ὅταν ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς ἀμνημόνευτος ἐαθῇ.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ἄκυρος διαθήκη λέγεται ἐκείνου ὁποὺ αἰχμαλωτισθῇ, ἂν ὑποστρέψῃ ὅμως ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν, κυροῦται. Ἄκυρος δὲ λέγεται καὶ ἐκείνου ὁποὺ ἀποκεφαλισθῇ διὰ ἔγκλημα καθοσιώσεως.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιγ΄.—Καὶ ὁ ἔγγονος, ἂν δὲν ζῇ ὁ πατήρ, μείνας ἀμνημόνευτος, ρήγνυσι τὴν διαθήκην τοῦ πάππου ἢ τῆς μάμμης αὐτοῦ.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλ. τοῦ α΄ νόμου, βιβ. λε΄, τίτ. ιε΄.—Ἡ κατὰ τῆς διαθήκης μέμψις παρὰ τοῦ ἔλαττον τοῦ φαλκιδίου λαβόντος κινεῖται, ἡ δὲ ἐναντίωσις παρὰ τοῦ ἀμνημονεύτου.

Βιβ. ἰνστιτουτιόνων β΄, τίτ. ιη΄.—Οὐ μόνον δὲ τοῖς παισὶν ἐπιτέτραπται τῆς τῶν γονέων διαθήκης ὡς μὴ προσηκόντως γενομένης κατηγορεῖν, ἀλλὰ γὰρ καὶ γονεῦσιν ἐστὶ παρρησία τὴν τῶν παίδων διαβάλλειν διαθήκην, ἀδελφὴ δὲ καὶ ἀδελφὸς ἀνατρέψωσι τηνικαῦτα τὴν τοῦ τελευτήσαντος διαθήκην τῶν σκρίπτων προτιμώμενοι, ἡνίκα αἰσχρὸν ἐπέχουσιν οἱ γεγραμμένοι πρόσωπον οἷον ἡνίοχοι, μίμοι, κυνηγοί, καὶ οἱ ἀπὸ αἰσχρᾶς μίξεως ἐγνωσμένοι.

σ.153

⟨39⟩. Περὶ λεγάτων.

Ἐκ τῶν τοῦ Ἀρμενοπούλου, βιβ. ε΄, τίτ. ς΄.—Ὅτι εἰς πέντε χρόνους χαλᾶ ἡ κατηγορία τῆς διαθήκης πλὴν μετρῶνται οἱ χρόνοι ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποὺ ἔμβη ὁ κληρονόμος εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποὺ ἀπέθανεν ἐκεῖνος ὅπου ἔκαμε τὴν διαθήκην.

α΄. βιβ. μδ΄, τίτ. α΄, ν. α΄.—Λεγάτον ἐστὶ δωρεὰ ὁποὺ ἀφίνει τινὰς εἰς τὴν διαθήκην αὐτοῦ εἰς κανένα.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ἀνίσως λεγατευθῇ τί εἰς δύο τινάς, ἐξ ὧν ὁ

κα΄: B. 39.2.1 || **κβ΄**: B. 39.2.6 § 5 || **κγ΄**: B. 39.2.13 || **κδ΄**: B. 35.15.18 (σχόλ.) || **107-112**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.18.1.

⟨39⟩ 2-5: Ἀρμεν. 5.6.5 || **α΄**: B. 44.1.1 || **β΄**: 44.1.16 § 2

---

96 κ΄, *παρλπ.* ν. α΄ *Z* || **99** κα΄, *παρλπ.* ν. ς΄ *Z* || **102** κβ΄, *παρλπ.* ἐκ - ιγ΄ *Z* || **103** τοῦ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **104** κγ΄, *παρλπ.* ἐκ - ιε΄ *Z* || **107-112** *παρλπ. Z*.

⟨39⟩ 2-5 *παρλπ. Z* || **6** ν. α΄ *παρλπ. Z* || **7** *μτ.* κανένα *πρσθ.* ἄνθρωπον *Z* || **8** ν. ς΄ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἕνας ἔτι κυοφορεῖται, ὅστις καὶ εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἀποθάνῃ, ὅλον τὸ λεγάτον τὸ πέρνει ὁ ἄλλος, κἂν καὶ ὁ ἀποθανὼν εἴπῃ ὅτι κατὰ ἀναλογίαν νὰ τὸ λάβουν οἱ δύο.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ιβ΄.—Ἐάν λεγατευθῇ εἰς τινὰ μέρος τῆς περιουσίας, ἔχει ἄδειαν ὁ κληρονόμος ἢ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῶν πραγμάτων νὰ δώσῃ ἢ τὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν. Τῶν μέντοι ἀδιαιρέτων καὶ δυσδιαιρέτων πάντως τὸ τίμημα δίδωσιν, ἔξω μόνον ἂν εἶναι τὸ λεγατευθὲν σκεῦός τι, τὸ ὁποῖον ὁ κληρονόμος ἐξάπαντος πρέπει νὰ δώσῃ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, τίτ. β΄, ν. γ΄.—Ὅταν λεγατευθῶσι χρήματα
σ.154 εἴς τινα, μακάρι καὶ / ὁ θανὼν νὰ μὴν ἄφησεν ἄσπρα μετὰ θάνατον ἀλλὰ περιουσίαν ἀρκετήν, ὁ κληρονόμος πρέπει νὰ δώσῃ ἄσπρα.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ς΄.—Ἐκεῖνα ὁποὺ εἰδικῶς λεγατεύονται, ἤτοι ρητῶς καὶ κατ᾽ εἶδος, τὰ ὁποῖα δὲν εὑρίσκονται εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος, δὲν ζητοῦνται. Πότε ὅμως δὲν ζητοῦνται, ὅταν ἀληθινὰ δὲν εὑρεθῶσιν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος καὶ δὲν κάμῃ δολιότητα τινὰ ὁ κληρονόμος.

ς΄. βιβ. μα΄, τίτ. α΄, ν. ρι΄.—Ὅταν ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος εἶναι κατάχρεως δὲν ζητοῦνται πλέον λεγάτα.

ζ΄. βιβ. μδ΄, τίτ. γ΄, ν. γ΄.—Ἐάν τις λεγατεύσῃ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κόσμιά τινα ἢ ὅσα χάριν αὐτῆς ηὐτρέπισε εἴτε τζεβαχερικὰ εἴτε ρουχικὰ νὰ τὰ λαμβάνῃ ὅλα ἡ γυνή.

η΄. βιβ. β΄ τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. κγ΄.—Ἡ διαφορὰ τῶν λεγάτων καὶ τῶν φιδεϊκομμίσσων αὕτη ἐστίν, ὅτι τὰ μὲν λεγάτα ἐν διαθήκῃ μόνῃ καταλιμπάνεται, τὰ δὲ φιδεϊκόμμισσα καὶ ἐξ ἀδιαθέτου.

Βιβ. ξ΄, τίτ. μα΄, σχόλ. τοῦ α΄ νόμου, κεφ. θ΄.—Ὡς πλαστογράφος ἐνάγεται ὁ ἑαυτῷ προσγράψας ἐν διαθήκῃ λεγάτον, τοῦτο δὲ προσενεκτέον σήμερον ἐπὶ τοῖς γράφουσι διαθήκης τάβουλας, πολλοὶ γὰρ τοῦ παρόντος νόμου καταφρονοῦσι.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, σχόλ. τοῦ κβ΄ νόμου.—Οὐδεὶς δύναται γράψας διαθήκην ἑαυτῷ προσγράψαι λεγάτον, ἐπειδὴ ὑποπίπτει τῇ τῆς πλαστογραφίας τιμωρίᾳ.

γ΄: B. 44.1.26 § 2 || **δ΄**: B. 44.2.12 || **ε΄**: B. 44.2.32 § 5 || **ς΄**: B. 41.1.110 || **ζ΄**: B.44.15.13 || **η΄**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.23.10 || **32-34**: B. 60.41.1 § 8 (σχόλ.) || **35-36**: B. 60.41.22 (σχόλ.).

---

12 ν. ιβ΄ *παρλπ. Z* || **17** βιβλίου - γ΄ *παρλπ. Z* || **20** ν. ς΄ *παρλπ. Z* || ἰδικῶς *κώδδ.* || **21-22** ἀποθανόντος *Z* || **23** τοῦ θανόντος *παρλπ. Z* || **24** ν. ρι΄ *παρλπ. Z* || **26** τίτ. ε΄, *Z, διαγεγρ. P, παρλπ.* ν. γ΄ *Z* || **27** εἴτε - ρουχικὰ *παρλπ. Z* || **28** ὅλα *παρλπ. Z* || **29-36** *παρλπ. Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.155 **⟨40⟩. Περὶ φαλκιδίου.**

Ἐκ τῶν τοῦ Ἀρμενοπούλου, βιβ. ε', τίτ. ι'.—Καὶ εἰς ἐπιστολὴν καὶ κάθε γράμμα καὶ χωρὶς γράμμα ἤγουν μὲ λόγον καὶ παραγγελίαν μόνον καὶ μὲ νεῦμα ἀφίνεται λεγάτον.

α'. βιβ. μα', τίτ. α', ν. α'.—Φαλκίδιος τοῦτο ἐστίν, ἤτοι ἔξεστι παντὶ ἀποθνήσκοντι νὰ λεγατεύῃ καὶ νὰ χαρίζῃ τὰ δύο μερίδια τῆς περιουσίας αὐτοῦ, τὸ δὲ τρίτον νὰ τὸ φυλάττῃ διὰ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, εἴγε ἔχει τρία ἢ τέσσαρα παιδία, ἐπειδὴ ἂν ἔχῃ περισσότερα παιδία, πρέπει τὴν ἡμίσειαν αὐτοῦ περιουσίαν νὰ λεγατεύῃ καὶ τὴν ἄλλην ἡμίσειαν νὰ τὴν φυλάττῃ διὰ τὰ παιδία αὐτοῦ.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. α'.—Τὰ εἰς ταφὴν ἐξοδευόμενα ὡς χρέος ὑπεξαιροῦνται, οὐ μὴν δὲ τὰ εἰς ποίησιν μνημείου, ὡσὰν ὁποὺ αὐτὰ τὰ ἔξοδα ὑπόκεινται εἰς τὸν φαλκίδιον.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ϛζ'.—Τὸ τρίτον τοῦ φαλκιδίου βαστάζεται κατὰ ἀναλογίαν ἀπὸ ὅλα τὰ λεγάτα ὁποὺ ὁ θανὼν ἀφήσει.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ρ'.—Καὶ ἀπὸ τὰς αἰτίᾳ θανάτου δωρεὰς κατὰ ἀναλογίαν βαστάζεται ὁ φαλκίδιος.

σ.156 ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. ρι'.—Ἐὰν ἡ οὐσία τοῦ θανόντος κατάχρεως ἐστίν, ἤτοι ἂν ὁ θανὼν κατάχρεως ἐστί, τότε οὔτε λεγάτα οὔτε ἄλλα τινα ζητοῦνται καὶ περιττὸν ἐστὶ τὸ νὰ ζητῇ τινὰς τὸ τρίτον ὡς ἐκ τοῦ φαλκιδίου ἐπειδὴ πρέπει νὰ πληρωθῶσι τὰ χρέη.

ς'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. μβ'.—Ὅταν εἶναι διὰ νὰ πωληθῶσι τὰ πράγματα τοῦ θανόντος, διὰ νὰ εὕρῃ τόπον ὁ φαλκίδιος οὗτος νόμος, πρέπει νὰ ξετιμῶνται μὲ κάθε ἀλήθειαν.

ζ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. νη'.—Ὁ κληρονόμος καὶ μετὰ πολὺν χρόνον τοῦ θανάτου τοῦ διατιθεμένου δὲν ἐμποδίζεται νὰ ζητῇ τὸ φαλκίδιον.

η'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τρίτον λέγομεν τοῦ φαλκιδίου, ἀφ' οὗ πληρωθῶσι

⟨40⟩ 2-4: Ἀρμεν. 5.11.23 || **α'**: B. 41.1.1 κ. B. 41.4.2 || **β'**: B. 41.1.2 || **γ'**: B. 41.1.96 || **δ'**: B. 41.1.99 || **ε'**: B. 41.1.110 || **ς'**: B. 41.1.41 || **ζ'**: B. 41.1.57 || **η'**: πρβλ. B. 41.1.100 καὶ B. 41.1.71

⟨40⟩ 2-4 *παρλπ. Z* || **5** ν. α' *παρλπ. Z* || φαλκίδιον *Z* || **6** τὰ δύο *παρλπ. Z* || **8** τρία παιδία ἢ *Z* || παιδία[2] *παρλπ. Z* || **9** *μτ.* περιουσίαν *πρσθ.* αὐτοῦ *διαγεγρ. P* || ἄλλην *παρλπ. Z* || **11** ν. α' *παρλπ. Z* || **14** ν. ϛζ' *παρλπ. Z, πρσθ.* ν. ϛθ' *διαγεγρ. P* || **16** ν. ρ' *παρλπ. Z* || **18** ν. ρι' *παρλπ. Z* || **20** *μτ.* τρίτον *πρσθ.* τῶν λεγάτων *διαγεγρ. P* || *μτ.* φαλκιδίου *πρσθ.* ἐὰν δὲν *παρλπ.* ἐπειδὴ - νὰ *Z* || **22** ν. μβ' *παρλπ. Z* || **25** ν. νη' *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὰ χρέη τοῦ θανόντος καὶ εὔγωσι καὶ τὰ ἔξοδα καὶ μείνῃ ἡ περιουσία καθαρά.

θ'. βιβ. β' τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. κβ'.—Ἡ ποσότης τῆς περιουσίας, οὕτω σκοπεῖται, δεῖ γὰρ ἐξαιρεθῆναι τὰ ἐποφληθέντα ὑπὸ τοῦ τελευτήσαντος, καὶ τὴν περὶ τὴν κηδείαν δαπάνην καὶ τὰ τιμήματα τῶν ἐλευθερωθέντων οἰκετῶν καὶ τὸ ὑπόλοιπον σκοπεῖν λοιπὸν ὁπόσον ἐστί, ὅπερ νομίζεται καθαρὰ οὐσία καὶ ταύτης τὸ δον παρακατέχειν τὸν κληρονόμον.

Βιβ. α', τίτ. β'.—Τῶν αὐτῶν προνομίων ἀπολαμβάνουσι καὶ μητέρες καὶ μάμμαι καὶ ὥσπερ τῷ πατρὶ χρεωστεῖται τὸ τρίτον τῆς οὐσίας τοῦ ἄπαιδος παιδός, οὕτω καὶ τῇ μητρὶ καὶ ὥσπερ τῷ πάππῳ τούτου, οὕτω καὶ τῇ μάμμῃ.

σ.157

⟨41⟩. Περὶ κληρονομίας.

Βιβ. β' τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. δ'.—Κληρονομία ἐστὶ δίκαιόν τι φανεροῖς τρόποις συνιστάμενον, νῷ καταλαμβανόμενον, δ ποιεῖ με τῆς ἑτέρου περιουσίας ἀθρόον γενέσθαι δεσπότην.

α'. βιβ. με', τίτ. α'.—Οἱ κατιόντες, παιδία δηλαδή, ἔγγονοι, δισέγγονοι καὶ τρισέγγονοι, κἂν ἀρσενικὰ εἶναι κἂν θηλυκά, νὰ προτιμῶνται τῶν ἐκ πλαγίου καὶ τῶν ἀνιόντων, ἐπίσης κληρονομοῦντες.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ν. κ'.—Ἐὰν ἀποθάνῃ τινὰς καὶ ἀφήσῃ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀποθνήσκων ὕπανδρος ἀφήσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐγγαστρωμένην καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἀποθάνῃ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ μετὰ ταῦτα γεννήσῃ ἡ γυναῖκα αὐτοῦ ἀποθαμένον τὸ ἔμβρυον, τότε μόνοι οἱ ἀδελφοὶ ἐκείνου τοῦ θανόντος κληρονομοῦσιν αὐτόν.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μητρὸς ἀποθανούσης ἐπὶ παισὶν ἀνηλίκοις, ἐξάπαντος ὁ πατὴρ αὐτῶν λαμβάνει εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ὅλα τὰ πράγματα ἐκείνης, μακάρι καὶ ἂν δευτεροϋπανδρευθῇ καὶ αὐτὸς μὲν νὰ ἔχῃ τὴν χρῆσιν ἐκείνων, τὴν δὲ δεσποτείαν νὰ ἔχουν τὰ παιδία.

σ.158 *Ἐκ τῶν πανδεκτῶν. Εἴγε ἀποθάνῃ τίς ἄτεκνος, ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρί, πάππῳ καὶ μάμμῃ οἱ ἐγγύτεροι κληρονομήτωσαν.*

θ': Θεοφ. Ἰνστ. 2.22.3, πρβλ. κ. Εἰσηγήσεις 2.22 || **34-36**: πρβλ. Θεοφ. Ἰνστ. 2.22.3.

⟨41⟩ 2-4 Θεοφ. Ἰνστ. 2.2.1 || **α'**: B. 45.3.8 || **β'**: B. 45.1.20 || **γ'**: πρβλ. B. 45.4.1 κ. 4 κ. 11 || **17-18**: Ἐκλογὴ 6.2

29-36 *παρλπ. Z.*

⟨41⟩ 2-4 *παρλπ. Z* || **8** ν. κ' *παρλπ. Z* || **14** αὐτοῦ *Z*, αὐτῶν *P* || **17-26** *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐὰν υἱὸς καὶ θυγάτηρ τῶν γονέων ζώντων τελευτήσωσιν ἄτεκνοι καὶ ἀδιάθετοι καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς ὁμομητρίους καὶ ὁμοπατρίους ἔχοντες τὴν τούτων κληρονομίαν ἐπὶ τοὺς γονεῖς ἐπανάγεσθαι καὶ μὴ ἔχειν τὰ ἀδέλφια ἐπὶ τούτου λέγειν τί. Εἰ δὲ γονεῖς οὐχ ὕπεισιν, ἅμα τοῖς ὁμοπατρίοις ἀδελφοῖς κληρονομήτωσαν. Εἰ δὲ οὔτε πάππος οὔτε μάμμη, οὔτε ὁμοπάτριοι, οὔτε ὁμομήτριοι ἀδελφοὶ ὕπεισι τῷ τελευτήσαντι, τότε οἱ ἐξ ἑνὸς γονέως ἀδελφοὶ τῇ κληρονομίᾳ ὑπεισερχέσθωσαν. Εἰ δὲ οὐχ ὕπεισιν ἀδελφοί, εἶεν δὲ συγγενεῖς, οἱ ἐγγύτεροι κληρονομήτωσαν.

Σχόλιον. Ἂν ὅμως ὁ πατὴρ φανῇ φθορεὺς τῆς μητρικῆς περιουσίας τῶν ὀρφανῶν παιδίων αὐτοῦ, τότε νὰ ἔχουν ἄδειαν οἱ ἀνιόντες πρὸς μητρὸς συγγενεῖς τῶν παιδίων, εἴτε πάππος εἴτε μάμμη εἴτε καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς, πάππου καὶ μάμμης μὴ ὑπόντων, νὰ κινοῦν ἀγωγὴν καὶ νὰ πέρνουν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τὰ μητρικὰ ἐκεῖνα πράγματα τῶν παιδίων, διὰ νὰ μὴ φθαρῶσι καὶ τοὺς μὲν ἐξ ἐκείνων καρποὺς νὰ δίδωσιν εἰς τὸν πατέρα διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδίων καὶ τὰ ἄλλα χρειώδη αὐτῶν, τὰ δὲ πράγματα νὰ τὰ φυλάττωσι καλῶς μέχρι τῆς ἡλικιώσεως ἐκείνων, εἰς τὸ ὁποῖον τοῦτο ἂν ἐναντιωθῇ ὁ πατὴρ λέγων καὶ αὐτός, ὅτι ἔχει ὑποψίαν εἰς αὐτοὺς διὰ νὰ μὴ τὰ φθείρωσι, τότε πλέον μὲ ἀπόφασιν αὐθεντικὴν νὰ ἐκλέγεται ἕνα τρίτον πρόσωπον ξένον, τιμημένον καὶ ἀξιόπιστον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ δίδεται ὅλη ἡ μητρικὴ ἐκείνη περιουσία τῶν ὀρφανῶν μὲ κατάστιχον ἐσφραγισμένον διὰ νὰ τὴν φυλάξῃ μέχρι τῆς ἡλικιώσεως αὐτῶν, τὸ ὁποῖον τοῦτο παρομοίως πρέπει νὰ γίνεται καὶ εἰς τὰ πατρικὰ πράγματα, ὅταν δηλαδὴ ὁ πατὴρ ἀπο-
σ.159 θάνῃ καὶ μείνῃ ἡ μήτηρ καὶ ὑποπτευθῇ καὶ αὐτὴ ὡς φθορεύς.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ πάππος ἢ μάμμη τελευτήσῃ καὶ ἀφήσῃ υἱὸν καὶ ἐγγόνια ἀπὸ ἄλλο παιδὶ ὁποὺ προαπέθανε, τότε καὶ οἱ ἔγγονοι εἰσέρχονται εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ πάππου καὶ τῆς μάμμης καὶ συγκληρονομοῦσι μαζὶ μὲ τὸν θεῖον αὐτῶν ὅλα τὰ παππουδικὰ καὶ μαμμικὰ πράγματα, λαμβάνοντες ἐκεῖνα ὁποὺ ἔμελλε νὰ λάβῃ ὁ γονεὺς αὐτῶν εἴγε ἔζη.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ἕνας ἀποθνήσκων δὲν ἔχει κληρονόμους κατιόντας, τότε προσκαλοῦνται εἰς τὴν κληρονομίαν οἱ ἀνιόντες, προτι-

---

19-26: Ἐκλογὴ 6.3-5 || δ΄: πρβλ. Β. 45.3.8 (Ἰουστ. νεαρὰ 118 κεφ. 1) || ε΄: πρβλ. Β. 45.3.8 (Ἰουστ. νεαρὰ 118 κεφ. 2)

---

27 ὁ πατὴρ *παρλπ. Z* || **28**. *μτ.* μητρὸς *πρσθ.* της *διαγεγρ. P* || **40** γίνηται *Z* || **42** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || *μτ.* ἢ *πρσθ.* ἡ *Z* || **47** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μώμενοι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐκ πλαγίου συγγενεῖς, ἔξω μόνον ἂν δὲν εἶναι ἀδελφοὶ ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι καὶ παιδία τοιούτων ἀδελφῶν. Ἀπὸ δὲ τοὺς ἀνιόντας, ὅποιος εἶναι πλησιέστερος τῷ ἀποθανόντι κατὰ τὸν βαθμόν, ἐκεῖνος προτιμᾶται. Ὁμοίως καὶ ἀπὸ τοὺς ἐκ πλαγίου, ὅταν δὲν εἶναι ἀνι-
σ.160 όντες. Ἂν ὅμως εἶναι ὅλοι εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν, ὅλοι / ἐπίσης κληρονομοῦσιν, εἴτε ἄρρενες εἰσὶν εἴτε θῆλυ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ἕνας ἀποθνήσκων ἔχει κληρονόμους ἀνιόντας καὶ ἀδελφοὺς γνησίους καὶ ἀνέψια ἀπὸ ἀδελφὸν γνήσιον προτελευτήσαντα, ὅλοι, εἴτε ἄρρενες εἴτε θῆλυ ὦσιν, συγκληρονομοῦσιν ἐπίσης τὰ πράγματα τοῦ θανόντος ὡσὰν ὁποὺ τὰ ἀνέψια ἐπιφέρουσι πρόσωπον τοῦ θανόντος γονέως αὐτῶν καὶ λαμβάνουσι τὸ μερίδιον ἐκεῖνο ὁποὺ ἦτον διὰ νὰ λάβῃ ὁ γονεὺς αὐτῶν εἶγε ἔζη, ἐπειδὴ αὐτὰ ἐπιφέρουσι πρόσωπον τοῦ θανόντος γονέως αὐτῶν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσα ἀδέλφια γεννηθῶσιν ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς γονεῖς ἔχουσι πρώτην τάξιν εἰς τὸ νὰ κληρονομήσουν τὸν ἴδιον αὐτῶν ἀδελφόν, συγκληρονομούντων ἐπίσης καὶ τῶν ἀπὸ γνησίου ἀδελφοῦ αὐτῶν παιδίων. Ἀνίσως ὅμως ὁ θανὼν ἐκεῖνος δὲν ἔχει τοιούτους ἀδελφοὺς γνησίους ἢ ἀνέψια τοιαῦτα, τότε οἱ ἑτεροθαλεῖς ἐκείνου ἀδελφοὶ κληρονομοῦσι τὰ πράγματα αὐτοῦ.

σ.161 η΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς ἀποθνήσκων ἔχῃ ἀδελφὸν ἑτεροθαλῆ, ἔχῃ δὲ καὶ ἀνέψια ἀπὸ ἀδελφὸν ὁμοπάτριον καὶ ὁμομήτριον, τότε τὰ ἀνέψια προτιμῶνται εἰς τὴν κληρονομίαν ἐκείνου ἀπὸ τὸν ἑτεροθαλῆ ἀδελφόν.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀνὴρ ὁποὺ δὲν δευτεροϋπανδρευθῇ, μετὰ θάνατον τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐκείνης κατὰ δεσποτείαν ἑνὸς παιδὸς μοῖραν. Τὸ ὅμοιον νὰ λαμβάνῃ καὶ ἡ μήτηρ ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἂν φυλάξῃ χηρείαν παντελῆ.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ἕνας πατήρ, προικίζων τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, συμφωνήσῃ μὲ ἐκείνην διὰ νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς τὴν προῖκα αὐτὴν ὁποὺ ἔλαβε καὶ νὰ μὴν ἀνακατωθῇ εἰς τὴν κληρονομίαν ἐκείνου μετὰ θάνατον αὐτοῦ,

---

ς΄: πρβλ. Β. 45.3.8 (Ἰουστ. νεαρὰ 118 κεφ. 2 || ζ: πρβλ. Β. 45.3.8 (Ἰουστ. νεαρὰ 118 κεφ. 3) || η΄: πρβλ. Β. 45.3.8 (Ἰουστ. νεαρὰ 118 κεφ. 3) || θ΄: πρβλ.. 28.12.1 || ι΄: Β. 41.7.21 κ. 26

---

50 παιδιὰ *Z* || **54** θήλεια *Z* || **57** ἀρσενικὰ - θηλυκὰ *Z* || ἐπ. συγκλ. *Z* || **58-59** ὡσὰν - θανόντος *παρλπ. Z* || **60** ἐπειδὴ - **61** αὐτῶν *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲν ἔχει κῦρος αὐτὴ ἡ συμφωνία, οὐδὲ ἐμποδίζεται ἡ θυγάτηρ νὰ ζητήσῃ σῶον τὸ ἀνῆκον αὐτῇ μερίδιον ἀπὸ τῆς καταλειφθείσης ἐκείνης πατρικῆς περιουσίας ὅταν ὁ πατὴρ αὐτῆς ἀποθάνῃ χωρὶς / διαθήκην. Ζητοῦσα ὅμως τὸ μερίδιον αὐτῆς σῶον, βάλλει εἰς μέσον τὰ ὅσα ἔλαβε λόγῳ προικὸς (ὅπερ τοῦτο λέγεται συνεισφορὰ) καὶ βάζουσα εἰς μέσον ὅλα ἐκεῖνα, τότε ἐπίσης νὰ γίνεται ἡ διανομὴ ὅλης τῆς καταλειφθείσης πατρικῆς περιουσίας. *σ.162*

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τὸ ἓν πρόσωπον τοῦ ἀνδρογύνου ἀποθάνῃ, εἴτε ὁ ἀνὴρ εἴτε ἡ γυνὴ καὶ τὸ ἀποθανὸν πρόσωπον δὲν ἔχει κανένα κληρονόμον μήτε ἀπὸ ἀνιόντας μήτε ἀπὸ κατιόντας μήτε ἐκ πλαγίου, τότε τὸ ζῶν πρόσωπον τοῦ ἀνδρογύνου ἐκείνου κληρονομεῖ τὸ ἀποθανόν.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως ὁ ἀνὴρ συμφωνήσῃ μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ διὰ νὰ κληρονομήσῃ ἐκείνην τελευτῶσαν, ἄχρηστος αὐτὴ ἡ συμφωνία. 90

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν πατὴρ ἢ μήτηρ ἀποθάνῃ καὶ ἀφήσῃ παιδί, τὸ ὁποῖον κἀκεῖνο παρὰ πόδας ἀποθάνῃ, νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν τὸ ζῶν μέρος τῶν γονέων αὐτοῦ νὰ κληρονομῇ τὰ πράγματα τοῦ παιδίου αὐτῆς τούτου, ὁποὺ / ἔμειναν εἰς αὐτὸ μετὰ θάνατον τοῦ γονέως αὐτοῦ, καὶ ἐκ τούτου νὰ μείνουν ἀκολούθως οἱ γονεῖς τοῦ τελευτήσαντος ὄχι μόνον λυπημένοι διὰ τὸν θάνατον τοῦ παιδίου αὐτῶν ἀλλὰ καὶ ἀδικημένοι διὰ τὴν στέρησιν τῶν πραγμάτων ἐκείνου, διὰ τοῦτο ἐθεσπίσθη, ὅτι ἡ περιουσία ὅλη ἐκείνη νὰ μερίζεται εἰς τρία ἴσα μερίδια, καὶ τὸ μὲν ἓν νὰ τὸ λαμβάνῃ τὸ ζῶν πρόσωπον ἐκ τῶν γονέων τοῦ θανόντος ἐκείνου ἀνηλίκου παιδίου, τὸ δ᾽ ἄλλο οἱ γονεῖς τοῦ θανόντος γονέως τοῦ παιδίου καὶ τὸ τρίτον νὰ δίδεται εἰς μνημόσυνα καὶ ψυχικὰ τοῦ θανόντος. *σ.163* 95 100

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πορνογενὴς κληρονομεῖ τὴν μητέρα αὐτοῦ (οὐχὶ δὲ τὸν πατέρα ὡς ἄγνωστον ὄντα), ὁμοίως καὶ ἡ μήτηρ κληρονομεῖ ἐκεῖνον.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ἀποθάνῃ τινὰς ἐπὶ χρέεσι καταβεβαρυμμένος πρέπει οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ εἰς διορίαν ἑνὸς χρόνου νὰ στοχάζωνται καὶ νὰ ἀποφασίζουν δυοῖν θάτερον, ἢ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν / κληρονομίαν καὶ *σ.164* 105

ια΄: B. 45.5.2 || **ιβ΄**: B. 29.5.35 || **ιγ΄**: Ἀρμεν. 5.8.9 || **ιδ΄**: B. 45.1.27 § 2 κ. B. 45.1.28 § 1 || **ιε΄**: B. 45.2.25

---

79 οὔτε *Z* || **80** *μτ.* καταλειφθείσης *πρσθ.* περιουσίας τοῦ πατρὸς αὐτῆς *παρλπ.* ἐκείνης - περιουσίας *Z* || **84** γίνηται *Z* || **87** ζὸν *κώδδ.* || **91** Ἀρμενοπούλου *Z* || *μτ.* Ὅταν *πρσθ.* ὁ *Z* || **92** ζὸν *κώδδ.* || **94** τῶν γονέων *Z* || **97** *μτ.* ἐθεσπίσθη *πρσθ.* παρὰ τοῦ Παλαιολόγου ἀοιδίμου βασιλέως Ἀνδρονίκου καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ἀθανασίου συνοδικῶς *Z* || **104** *μτ.* αὐτοῦ *πρσθ.* με΄ βιβ. *Z* || βεβαρυμένος *Z*, -ρυμένος *P* || **105** *πρὸ* διορίαν *διαγεγρ.* διοίκησιν *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ πληρώσουν τὰ χρέη τοῦ θανόντος ἢ μὴ καὶ νὰ ἐξουσιάσουν οἱ δανεισταὶ τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς μὲν τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας ἐδόθη διορία ἑνὸς χρόνου εἰς τὸ νὰ στοχασθῶσιν, εἰς δὲ τοὺς ἐκ πλαγίου μόνον ἑκατὸν ἡμέραι διωρίσθησαν.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἵνα μὴ γένηται τοῖς δανεισταῖς μακρὰ ἀναβολὴ πρὸς ἀπόληψιν τῶν οἰκείων, ἀναγκαῖον ἐνόμισεν ὁ νομοθέτης χρόνον ὁρίσαι τῷ τῆς ὑπεισελεύσεως δικαίῳ, ἵνα συντομώτερον οἱ δανεισταὶ δύνωνται εἰδέναι μὲ ποῖον νὰ κρίνωνται καὶ νὰ ζητοῦν τὰ δάνεια αὐτῶν ἢ λήψονται τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπιτέτραπται τοῖς κληρονόμοις, ἐπικειμένων δανειστῶν τοῦ θανόντος, νὰ στοχασθῶσι τὰ περὶ τοῦ ποιητέου εἰς ἑνιαυτόν, ὅστις εἶναι διωρισμένος εἰς τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας κληρονόμους ἐπὶ πάσης διακατοχῆς.

σ.165 ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. δ΄.—Ἐκεῖ ὁποὺ εἶναι ἐλπὶς νὰ φανῇ κληρονόμος γνήσιος, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ ἄλλος κληρονόμος, εἴτε ἐκ τῶν ἀνιόντων εἴτε ἐκ τῶν ἐκ πλαγίου, φέρε εἰπεῖν, ἂν ὁ θανὼν εἶασε γυναῖκα ἔγγυον.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ πορνογενεῖς κληρονομοῦσι καὶ τὴν πρὸς μητρὸς μάμμην αὐτῶν, ἀποθανοῦσαν χωρὶς διαθήκην.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἶγε ὁ πατὴρ ἀποθανούσης τῆς μητρὸς ἐπὶ παισὶ θελήσῃ νὰ πωλήσῃ τὶ μητρικὸν πρᾶγμα ἐκείνων τῶν ὀρφανῶν παιδίων αὐτοῦ, πρέπει ὁ ἀγοραστὴς νὰ λαμβάνῃ καλὸν ἐγγυητὴν καὶ κεφίλην ἀπὸ αὐτὸν διὰ νὰ μὴν ἐνοχληθῇ ὕστερον ἀπὸ τὰ παιδία, τὰ ὁποῖα, ἀφ' οὗ ἡλικιωθῶσιν, ἠμποροῦν νὰ διεκδικήσουν τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καὶ νὰ τὸ λάβουν ὀπίσω ἀπὸ τὸν ἀγοραστήν.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ μόνον τὴν χρῆσιν τῶν μητρικῶν πρα-
σ.166 γ/μάτων τῶν ὀρφανῶν παιδίων αὐτοῦ ἔχει ἡ δὲ δεσποτεία σῴζεται εἰς τὰ παιδία αὐτοῦ.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ ἐνάγεται καὶ ἐνάγει περὶ τῶν ὀρφανικῶν

ις΄: Β. 45.2.25 || **ιζ΄**: πρβλ. Β. 45.2.25 || **ιη΄**: πρβλ. Β. 45.2.25 || **ιθ΄**: Β. 45.2.4 || **κ΄**: Β. 45.2.13 || **κα΄**: Β. 45.4.1 || **κβ΄**: Β. 45.4.1 || **κγ΄**: πρβλ. Β. 45.4.11 § 3

---

107 ἐξουσιάζουν *Z* || **109** ις΄ - **225** μθ΄ *δρθ.* ἐκ *Z*, ιε΄-μζ΄ *P* || **113** ὑπόληψιν *Z* || **114** συντομότερον *P* || **117** Ἐπιτρέπεται *Z* || **121** τίτ. δ΄ *παρλπ. Z* || **124** *μτ.* αὐτοῦ *πρσθ.* τίτ. δ΄ *Z* || **129** παιδιὰ *Z* || **133** παιδίων *παρλπ. Z* || **135** ὀρφανῶν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πραγμάτων τῶν παιδίων αὐτοῦ οἱασδήποτε ἡλικίας ὄντων, ὅστις κάμνει καὶ ὅλα τὰ ἔξοδα, ὡσὰν ὁποὺ ἔχει τὴν χρῆσιν τῶν πραγμάτων, τρέφει καὶ τοὺς κατζιβέλους ἐκείνων καὶ ὅσα ἄλλα χρειώδη κάμνει, χωρὶς νὰ βλάψῃ κατά τι τὰ πράγματα τῶν ὀρφανῶν.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως καὶ ἡ μήτηρ ἔχῃ ἴδιον χρέος, ἔχει ἄδειαν ὁ πατὴρ ἐκ τῶν ὀρφανικῶν ἐκείνων πραγμάτων αὐτῆς νὰ πωλήσῃ κινητὰ διὰ νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος ἐκεῖνο. Εἰ δὲ καὶ δὲν ἐξαρκοῦσι τὰ κινητά, τότε πωλεῖ καὶ ἀκίνητα πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους διὰ νὰ μὴ βαρύνωνται τὰ ὀρφανὰ μὲ τόκους, διατί ἂν δὲν κάμῃ οὕτως ὁ πατήρ, βιάζεται ὕστερον νὰ
σ.167 πληρώσῃ ἐξ ἰδίων τοὺς τόκους ἐκείνους,/ διὰ νὰ μὴν ἀφανισθῶσι τὰ ὀρφα-
146 νὰ αὐτοῦ. Ἡ πώλησις ὅμως τῶν ὀρφανικῶν πραγμάτων πρέπει νὰ γίνεται μὲ αὐθεντικὴν ἀπόφασιν.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινας τελευτήσῃ, μητρὸς περιούσης, καὶ καταλείψῃ παῖδας ἢ ἐγγόνους ἢ προεγγόνους ἀμάχως αὐτοὶ προλαμβάνουσι,
150 κληρονομοῦντες τὴν μητέρα.

κς΄. βιβ. μ΄, τίτ. α΄.—Ἐάν τις κληρονόμος παραιτηθῇ ἀπὸ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ κληρονομίαν, δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ τὴν ζητῇ ἐπ᾽ οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ καὶ προφάσει.

κζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὦσι δύο ἀδελφοὶ καὶ ὁ ἕνας παραιτηθῇ ἀπὸ τὸ
155 ἀνῆκον αὐτῷ κληρονομικὸν μερίδιον, προσκαλεῖται ὁ ἄλλος εἰς ὅλην τὴν κληρονομίαν, ὅστις πρέπει ἢ ὅλην νὰ τὴν δεχθῇ ἢ νὰ τὴν ἀφήσῃ ὅλην εἰς τοὺς δανειστάς.

κη΄. βιβ. μβ΄, τίτ. δ΄.—Ἐὰν ὁ κληρονόμος ἐρωτηθεὶς ἐν δικαστηρίῳ εἴπῃ πῶς κληρονομεῖ, ἐνάγεται πλέον ὡς κληρονόμος.

σ.168 κθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἡ ἄτιμος μήτηρ κληρονομεῖ τῶν παιδίων αὐτῆς.

161 λ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἴ τις ἔνδοξος γυνὴ ἔχει υἱὸν ἀπὸ νομίμων γάμων ἔχει δὲ καὶ ἄλλον πορνογενῆ (τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ ἄδηλος) καὶ ἀποθάνῃ, μετὰ θάνατον αὐτῆς νὰ μὴ λαμβάνῃ τὸ πορνογενὲς ἐκεῖνο παιδίον οὐδόλως τὶ ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐκείνης, μήτε ἀπὸ κληρονομίας μήτε ἀπὸ διαθήκης,
165 μήτε ἀπὸ δωρεᾶς γενομένης εἰς αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς ἐκείνης, ἐπειδὴ πάνυ ἄδι-

---

κδ΄: B. 45.4.11 § 4 || **κε΄**: B. 45.2.24 || **κς΄**: B. 40.8.1 || **κζ΄**: B. 45.1.27 § 9 || **κη΄**: B.42.4.9 κ. 12 || **κθ΄**: B. 45.1.28 § 4 || **λ΄**: B. 45.1.42

136, 138 κάμῃ *Z* || **141** ὀρφανῶν *Z* || **142** *μτ.* τότε *πρσθ.* νὰ *Z* || **143** ἐξώφλησιν *κώδδ.* || νὰ *παρλπ. Z* || **150** τὸν πατέρα *Z* || **154** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **160** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || ἡ *παρλπ. Z* || παιδιῶν *Z* || **161** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **162** *μτ.* πατὴρ *πρσθ.* ἐστὶν *Z* || **163** μὴ *παρλπ Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κον, πάνυ σκληρὸν κρίνομεν νὰ φαίνωνται πορνογενῆ παιδία εἰς τὰς ἐνδόξους καὶ εὐγενεῖς γυναῖκας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ φυλακὴ τῆς σωφροσύνης ἐξαίρετον χρέος ἐστίν.

λα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀναθρέψει τινά, ὅστις (ἐκεῖνος δηλαδὴ ὁ ἀνατραφεὶς) ἀποθάνῃ ἀδιάθετος ἐπὶ γνησίοις κληρονόμοις, δὲν ἠμπορεῖ
σ.169 οὗτος ὁ ἀναθρέψας νὰ κληρονομήσῃ ἐκεῖνον μὲ αἰτίαν / πὼς τὸν ἀνέθρεψε.

λβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ κληρονομικὴ ἀγωγὴ μέχρι τριακονταετίας κινεῖται μετὰ τὴν ἥβην, ἡ ὁποία ἥβη εἰς μὲν τὴν θήλειαν θεωρεῖται μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶν δώδεκα χρόνων τῆς ἡλικίας ἐκείνης εἰς δὲ τὸν ἄρρενα μέχρι τῶν δεκατεσσάρων χρόνων.

λγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ἐλπίζεται νὰ γεννηθῇ γνήσιος κληρονόμος, ἀργοῦσιν οἱ λοιποὶ κληρονόμοι τοῦ θανόντος, εἴτε ἀνιόντες εἰσὶν εἴτε ἐκ πλαγίου.

λδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἔγγονοι οἱ ἐκ τῶν δύο παίδων τοῦ θανόντος πάππου ἢ μάμμης αὐτῶν, ἐὰν μὴ ὦσιν ἴσοι τὸν ἀριθμόν, ἀλλ᾽ ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς πλείονες ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου ἐλάττονες, ὁμοίως καλοῦνται, ἐπίσης μερίζοντες τὴν κληρονομίαν, κάμνοντες αὐτὴν δηλαδὴ δύο μερίδια ἢ τρία κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν θανόντων γονέων τῶν ἐγγόνων.

σ.170 λε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ—Ἐάν τις τελευτήσῃ ἀδιάθετος ἐπὶ υἱῷ καὶ ἐγγόνῳ ἐξ υἱοῦ προτελευτήσαντος, ὁμοίως ἑκάτεροι κληρονομοῦσι τὸν τελευτήσαντα.

λς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καθὼς ὁ πατὴρ δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ τι ἐκ τῶν μητρικῶν ὀρφανικῶν πραγμάτων τῶν παιδίων αὐτοῦ, οὕτως οὐδὲ νὰ ἐνεχυράσῃ ἢ ἄλλως πως νὰ ἐκποιήσῃ κανένα πρᾶγμα ἢ καὶ νὰ πωλήσῃ, τὸ ὁποῖον πρᾶγμα περιῆλθε τοῖς ὀρφανοῖς αὐτοῦ ἀπὸ συγγενείας τῆς μητρὸς αὐτῶν ἀπὸ μάμμης δηλαδὴ ἢ προμάμμης, πάππου ἢ προπάππου, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ φυλάττῃ καλῶς, καθὼς καὶ τὰ μητρικὰ ἐκείνων πράγματα, ἔχων μόνον τὴν χρῆσιν.

λζ΄. βιβ. ιε΄, τίτ. δ΄.—Πολιτικῶς λέγεταί τις κληρονομεῖν, ὅταν ἀπὸ διαθήκης ὑπεισέλθῃ εἰς τὴν κληρονομίαν, πραιτωρίως δὲ ὅταν ἐξ ἀδιαθέ-
σ.171 του ὑπεισέλθῃ τὴν / κληρονομίαν αὐτήν.

λα΄: B. 45.1.55 || **λβ΄**: πρβλ. B. 50.14.5 || **λγ΄**: B. 45.2.4 || **λδ΄**: B. 45.2.16 || **λε΄**: B. 45.2.17 || **λς΄**: B. 45.4.11 || **λζ΄**: B. 15.4.28 (σχόλ.)

---

166 πορνογενεῖς παῖδες *Z* || **184** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **191** ἀπὸ - προπάππου *παρλπ. Z* || **194** τίτ. α΄ *Z* || **196** αὐτὴν *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λη΄. βιβ. με΄, τίτ. α΄.—Τῷ λόγῳ τοῦ οἴκτου κληρονομοῦσιν οἱ γονεῖς τὰ παιδιὰ αὐτῶν, τὰ δὲ παιδία κληρονομοῦσι τῶν γονέων καὶ φυσικῷ λόγῳ καὶ τῇ εὐχῇ αὐτῶν.

λθ΄. βιβ. μβ΄, τίτ. γ΄.—Ἀνίσως δύο ἢ καὶ τριῶν ἢ καὶ περισσοτέρων ὄντων κληρονόμων, ὁ ἕνας κληρονόμος βλάψῃ τὴν κληρονομίαν καὶ ζημιώσῃ τοὺς ἄλλους, πληρώνει τὴν ζημίαν ἐκείνην.

μ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς κληρονόμους ἐξοδεύσῃ εἰς τινὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν κληρονομίαν, λαμβάνει τὰ ἔξοδα αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς συγκληρονόμους κατὰ ἀναλογίαν, οἱ ὁποῖοι ἂν ἀναβάλλουν τὸν καιρὸν καὶ δὲν τὰ πληρώσουν, πληρώνουν καὶ διάφορον.

μα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως μὲ προσταγὴν τοῦ πατρὸς τὸ παιδίον κάσ.172 μῃ κανένα ἀλισβερίσι καὶ χρεωθῇ διὰ ἐκεῖνο, / εὐγαίνει ἀπὸ τὴν πατρικὴν περιουσίαν τὸ χρέος ἐκεῖνο ὡς χρέος πατρικόν.

μβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως μὲ προσταγὴν τοῦ πατρὸς γένῃ ὁ παῖς ἔνοχος, εὐγαίνει τὸ χρέος ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον ἐνέχεται, ἀπὸ τὴν πατρικὴν περιουσίαν ὡς χρέος πατρικόν, ὁμοίως καὶ τὰ ὅσα ἐξοδεύσει εἰς πρᾶγμα τοῦ πατρὸς τὰ λαμβάνει ὡς χρέος ἀπὸ τὴν περιουσίαν ἐκείνου, μακάρι ὁποὺ ἂν ἐφθάρη καὶ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο.

μγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ πατὴρ κρινόμενος διὰ καμίαν ὑπόθεσιν καταδικασθῇ καὶ ὁ υἱὸς ἐκδικήσῃ τὸν πατέρα πληρώνοντας καὶ ἐξοδεύοντας, νὰ λαμβάνῃ αὐτὸς ὁ υἱὸς ἀπὸ τοὺς λοιποὺς συγκληρονόμους μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς (εἴγε ἐπὶ ζωῆς ἐκείνου δὲν ἔλαβε) κατὰ ἀναλογίαν τὰ ὅσα ἐπλήρωσε καὶ ἐξώδευσε.

μδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως εἶναι πολλοὶ κληρονόμοι εἰς μίαν περιουσίαν καὶ ἄλλοι μὲν ἀποδημοῦσιν ἄλλοι δὲ εἶναι παρόντες καὶ ἕνας ἐξ σ.173 αὐτῶν θελήσῃ νὰ λάβῃ τὸ ἀνῆκον αὐτῷ / μερίδιον, δικαιοῦται νὰ τὸ λάβῃ μακάρι ὁποὺ οἱ μὲν ἀποδημοῦσιν οἱ δὲ εἶναι παρόντες καὶ δὲν ἠμπορεῖ τινας νὰ τῷ ἐναντιωθῇ.

με΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ἀποδημοῦντος ἑνὸς κληρονόμου οἱ λοιποὶ συγκληρονόμοι πωλήσωσι πρᾶγμά τι τῆς κληρονομίας μὲ δολιότητα

λη΄: B. 45.1.7 § 1 || **λθ΄**: B. 42.3.17 || **μ΄**: B. 42.3.18 § 3 || **μα΄**: B. 42.3.20 § 6 || **μβ΄**: B. 42.3.20 § 1 || **μγ΄**: B. 42.3.25 § 19 || **μδ΄**: B. 42.3.42 κ. 73 || **με΄**: B. 42.3.43 § 2

---

204 λαμβάνει - **205** ἀναλογίαν *παρλπ. Z* || **208** χρεωστεῖ *Z* || **211** εἰς - ἐνέχεται *παρλπ. Z* || **216** πληρώνωντας κ. ἐξοδεύωντας *κώδδ.* || **220** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **222** *μτ.* αὐτῷ *πρσθ.* κληρονομικὸν *Z* || **223** ὁποὺ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ κερδήσωσιν, ἐλθὼν ὁ ἄλλος συγκληρονόμος ἀπαιτεῖ αὐτοὺς τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο.

μς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς κατ᾽ ἐξαίρετον λόγον λαμβάνει μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὰ ὅσα ἠγόρασεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ζῶν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ, ἂν σῴζωνται καὶ δὲν ἐφθάρθησαν καὶ ἂν δὲν ἐμετεμελήθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔτι ζῶν καὶ ὁ κριτὴς πρέπει νὰ φυλάττῃ τὴν θέλησιν τοῦ πατρός.

μζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὐδεὶς μὴ βουλόμενος κληρονομῆσαι ἀναγκάζεται νὰ κληρονομήσῃ.

μη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοί, ἤτοι οἱ ὁμοπάτριοι καὶ *σ.174* οἱ / ὁμομήτριοι, καὶ οἱ ἀνιόντες ὁμοῦ καλοῦνται εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ θανόντος ἄπαιδος ἀδελφοῦ αὐτῶν.

μθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τοῦ πορνογενοῦς ἡ κληρονομία δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς ἀπὸ μέρους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, εἴρηται γὰρ ὅτι οὐκ ἔχει πατέρα, ἀνήκει δὲ εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς ὁμομητρίους αὐτοῦ ἀδελφούς.

μη΄. βιβ. β΄ τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. ιθ΄.—Ὁ ἐμμίξας ἑαυτὸν τῇ κληρονομίᾳ οὐ δύναται μετὰ ταῦτα ἀποστῆναι τῆς κληρονομίας, εἰ μὴ ἄρα ἐλάττων ἐστὶ τῶν εἰκοσιπέντε χρόνων, τοῖς γὰρ ἄγουσι ταύτην τὴν ἡλικίαν (τῆς ἀφηλικιότητος δηλ.) ὥσπερ ἐν τοῖς λοιποῖς ἅπασι πράγμασιν ἀπατηθεῖσιν, οὕτω κἀνταῦθα, ἐν ᾧ προπετῶς ἐπιζήμιον καταδέξωνται τὴν κληρονομίαν ὁ πραίτωρ συντρέχει διδοὺς αὐτοῖς τὴν ἀποκατάστασιν, ὥστε τῆς κληρονομίας ἀποστῆναι.

μθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐξστράνεος, ἤτοι ὁ αὐτεξούσιος υἱὸς τοῦ θανόντος, καθὼς ὅταν λέγῃ ὅτι δέχεται τὴν κληρονομίαν, εὐθὺς γίνεται κληρονόμος, οὕτω καὶ ὅταν εἴπῃ ὅτι δὲν δέχεται τὴν κληρονομίαν, εὐθέως ἐκπίπτει τῆς κληρονομίας.

Βιβ. θ΄, τίτ. η΄.—Ἄνηβος ἐνὶ τῶν πατρῴων δανειστῶν δούς, ἀπέστη τοῦ κλήρου. Εἰ μὲν κατὰ χάριν ἔλαβεν ὁ δανειστής, ἀνατρέπεται καὶ τὴν αὐτὴν ἕξει τύχην τοῖς ἄλλοις, οὐ μὴν εἰ σπουδαίως ἀπήτησε κἂν ἐν τῷ μεταξὺ ἠλαττώθη ἡ περιουσία.

Βιβ. με΄, τίτ. α .—Ἐάν τις ἐγκυμονοῦσαν γαμετὴν καταλείψῃ, καταλεί-

---

μς΄: Β. 42.3.74 (σχόλ. 1 Θεοδώρου) || **μζ΄**: Β. 40.8.4 || **μη΄**: Ἀρμεν. 5.8.10 || **μθ΄**: Β. 45.2.9 || **242-247**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.19.5 || **248-251**: Θεοφ.᾽ Ινστ. 2.19.7 || **252-255**: Β. 9.8.24 || **256-261**: Β. 45.1.20 (σχόλ.).

---

234 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || *μτ.* ἀναγκάζεται *πρσθ.* εἰς τὸ *Z* || **236-237** ὁμομήτριοι κ. - πάτριοι *Z* || **238** ἄπαιδος ἀποθανόντος *Z* || **239** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **242-261** *παρλπ. Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ψῃ δὲ καὶ μητέρα καὶ ἀδελφὴν καὶ ζώσης τῆς γαμετῆς αὐτοῦ τελευτήσῃ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ γαμετὴ νεκρὸν γεννήσῃ, εἰς μόνην τὴν ἀδελφὴν ἡ καθαρὰ περιίσταται κληρονομία, ἐπειδὴ ἡ μήτηρ ἐτελεύτησεν ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, ἐν ᾧ μὴ διέφερεν αὐτῇ ἡ κληρονομία ἐλπιζομένου τίκτεσθαι πουστούμου τῷ υἱῷ αὐτῆς.

⟨42⟩. Περὶ ἐπιτρόπων καὶ ὀρφανικῶν πραγμάτων.

α′. βιβ. λη′, τίτ. ζ′.—Ἐὰν οἱ ἐπίτροποι ἀναβάλλωσι τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ ὑπανδρεύσουν τὴν νέαν ὁποὺ ἐπιτροπεύουσιν, ἀναγκάζει αὐτοὺς ὁ αὐθέντης νὰ προικίσωσιν αὐτὴν μὲ μεμετρημένην προῖκα καὶ νὰ τὴν ὑπανδρεύσουν.

β′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. θ′.—Ἀνίσως ὁ ἐπίτροπος πωλήσῃ ὀρφανικὸν πρᾶγμα χωρὶς ἀπόφασιν αὐθεντικήν, ἄκυρος ἡ πώλησις.

γ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὔτε ὁ πατὴρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ πωλήσῃ πρᾶγμα τῶν παιδίων αὐτοῦ χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγὴν καὶ ἀπόφασιν.

δ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Διὰ χρέος ἐπικείμενον τοῖς ὀρφανοῖς δύναται ὁ ἐπίτροπος νὰ πωλῇ ὀρφανικὸν πρᾶγμα μὲ αὐθεντικὴν ὅμως ἀπόφασιν.

ε′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἐπίτροποι ἔχουν ἐξουσίαν νὰ πωλοῦν καὶ χωρὶς *σ.176* αὐθεντικὴν ἀπόφασιν ἐκεῖνα τὰ ὀρφανικὰ πράγματα / ὁποὺ ἠμποροῦν νὰ χαλάσουν, ὡσὰν ρουχικὰ δηλαδὴ καὶ τὰ περιττὰ ζῷα καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

ς′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπίτροπος εἰς περιουσίαν τινὸς ἄκων δὲν γίνεται, ἔξω μόνον ἀπὸ μεγάλην αἰτίαν μὲ αὐθεντικὴν προσταγήν.

ζ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν κλέψωσιν οἱ ἐπίτροποι πράγματα ἀφηλίκων, ἕκαστος αὐτῶν ἐνέχεται νὰ πληρώσῃ διπλᾶ ἅπερ ἔκλεψαν, καὶ πληρώνοντας ὁ ἕνας ἐλευθεροῦνται οἱ ἄλλοι.

η′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως οἱ ἐπίτροποι πωλήσουν ὀρφανικὸν πρᾶγμα χωρὶς καμίαν ἀνάγκην οὖσαν, ἢ διὰ χρέος δηλαδὴ ὀρφανικὸν ἢ διὰ ἄλλο τὶ τοιοῦτον, στοχαζόμενοι ἢ ὅτι δὲν συμφέρει ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ ὀρφα-

---

⟨42⟩ α′: B. 38.9.23 || β′: πρβλ. B. 38.9.43 || γ′: B. 38.9.44 || δ′: B. 38.9.53 || ε′: B. 38.9.63 || ς′: B. 38.12.2 § 3 || ζ′: B. 37.7.55 § 1, πρβλ. κ. B. 38.3.1 § 22, B. 38.3.2 κ. B. 38.3.15 || η′: B. 38.9.5 § 14

⟨42⟩ ἐπιτρόπου εἰς ὀρφανικὰ πράγματα *Z* || **4** μετριμένην *Z* || καὶ - ὑπανδρεύσουν *παρλπ. Z* || **8** δὲν *παρλπ. Z* || *μτ.* πρᾶγμα *πρσθ.* τι *Z* || **9** προσταγὴν καὶ *παρλπ. Z* || **14** τὰ *παρλπ. Z* || **18** πληρώνωντας *κώδδ.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὸν ἢ διὰ νὰ ἀγοράσουν ἀντ' ἐκείνου ἄλλο πρᾶγμα, οὐκ ἔρρωται ἡ πρᾶσις.

θ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίτροπος ἀγαπῶντας νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμα τὶ *σ.177* ὀρφανικόν, ἂν μεθοδεύεται δολερῶς καὶ μὲ μέσον ἄλλου προσώπου τὸ ἀγο-
26 ράσῃ, οὐκ ἔρρωται, μακάρι καὶ μὲ γράμμα τῆς κρίσεως νὰ ἀποφασισθῇ.

ι'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίτροπος ὅσα ἐξ ἀνάγκης ἐξοδεύσει διὰ τὰ ὀρφανά, τὰ λαμβάνει, μακάρι ὁποὺ νὰ τὰ ἐξώδευσε καὶ χωρὶς αὐθεντικὴν προ-
σταγὴν καὶ ἀπόφασιν.

30 ια'. Ἰουστιν. νεαρὰ οβ'.—Ἀνίσως ὁ ἐπίτροπος ὁποὺ ἔχει νὰ διορισθῇ εἰς ὀρφανὰ ἔχῃ κανένα μῖσος καὶ ἔχθραν εἰς ἐκεῖνα τὰ ὀρφανὰ ἢ εἰς τὰ πράγματα αὐτῶν, νὰ μὴ γίνεται ἐπίτροπος, ἐπειδὴ ἔχοντας τὸ πάθος, ἠμπορεῖ νὰ προξενήσῃ μεγάλον ἀφανισμὸν εἰς τὰ ὀρφανὰ ἐκεῖνα.

ιβ'. ἐκ τῆς αὐτῆς.—Ἐκεῖνος, ὁποὺ εἶναι ὑπεύθυνος κατά τι εἰς τοὺς γο-
35 νεῖς τῶν ὀρφανῶν ἢ μὲ χρέη ἢ μὲ ἄλλα τινα ἀλισβερίσια καὶ συναλλάγματα, *σ.178* νὰ μὴ γίνεται ἐπίτροπος ἐκείνων, διὰ νὰ μὴ κλέψῃ ἢ ὁμολογίας / ἢ ἄλλας ἀποδείξεις καὶ σενέτια ἐκείνων καὶ τοὺς ἀφανίσει μὲ τοῦτον τὸν τρόπον.

ιγ'. βιβ. κδ' τίτ. ιδ'.—Μήτηρ ὑποσχεθεῖσα νὰ μὴ δευτεροϋπανδρευθῇ, διοικεῖ ἐπιτροπικῶς τὰ πατρικὰ πράγματα τῶν ὀρφανῶν παιδίων αὐτῆς. Ἂν
40 ὅμως δευτεροϋπανδρευθῇ καὶ πρὸ τῆς ὑπανδρείας αὐτῆς ταύτης δὲν ζητήσῃ νὰ κάμῃ ἐπίτροπον εἰς τὰ πράγματα τῶν ὀρφανῶν παιδίων αὐτῆς καὶ νὰ δώσῃ ὅλον τὸν λογαριασμὸν τοῦ ὅσου καιροῦ ἐπετρόπευσεν, ὑπόκειται καὶ τὰ πράγματα τοῦ δευτέρου ἀνδρὸς αὐτῆς διὰ τὴν σώαν ἀποκατάστασιν τῶν ὀρφανικῶν ἐκείνων πραγμάτων τῶν παιδίων αὐτῆς.

45 ιδ'. βιβ. λζ', τίτ. ιβ'.—Ἡ μήτηρ ἀκωλύτως γίνεται ἐπίτροπος τῶν ὀρφανῶν παιδίων αὐτῆς, μακάρι καὶ ἂν δὲν ὑποσχεθῇ νὰ ‹μὴ› δευτεροϋπανδρευθῇ. Ἀνίσως ὅμως καὶ ἀποβλέψῃ εἰς δευτέρους γάμους, εὐθὺς ἐξώνεται τῆς ἐπιτροπῆς καὶ δίδει τὸν λογαριασμὸν αὐτῆς.

σ.179 ιε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν μία γυνή, ἐπιτροπεύουσα τῶν ὀρφανικῶν πρα-
50 γμάτων τῶν παιδίων αὐτῆς, πωλήσῃ ἐξ ἐκείνων τινὰ καὶ λαβοῦσα τὸ τίμημα ἐξοδεύσῃ αὐτὸ καὶ ὕστερον, ἐν ἀπορίᾳ οὖσα, δὲν ἔχει νὰ πληρώσῃ τὸ τίμημα

θ': πρβλ. B. 38.9.9 || **ι'**: B. 38.9.17 || **ια'**: B. 37.11.1 (Ἰουστ. νεαρὰ 72 κεφ. 1) || **ιβ'**: B. 37.11.1 (Ἰουστ. νεαρὰ 72 κεφ. 1) || **ιγ'**: B. 25.2.68 κ. B. 28.14.21 || **ιδ'**: B. 37.12.1 || **ιε'**: B. 26.5.88

---

27 ἐξοδεύει *Z* || **30** Ἰουστιν. - οβ' *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **32** γίνηται *Z* || ἔχωντας *κώδδ.* || τὸ *παρλπ. Z* || **34** ἐκ - αὐτῆς *παρλπ. κ. πρσθ.* Ἰουστ. νεαρὰ οβ' *Z* || **36** γίνηται *Z* || **42** ὑπόκεινται *Z* || **45-46** ὀρφανῶν *Z* || **46** μὴ *πρσθ., παρλπ. κώδδ.* || **48** αὐτῆς *P*, της *Z* || **49** ὀρφανῶν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐκεῖνο εἰς τὰ ὀρφανὰ αὐτῆς, δύνανται ἐκεῖνα ἐπαναλαβεῖν τὰ πράγματα αὐτῶν ἐκεῖνα ἀπὸ τὸν ἀγοραστὴν ἀζημίως. Πότε ὅμως ἀζημίως, ἀνίσως δηλαδὴ ὁ ἀγοραστὴς ἴξευρε πὼς εἶναι τὰ πράγματα ἐκεῖνα ὀρφανικά.

ις΄. Λέοντ. νεαρὰ ρις΄.—Μήτηρ ἐπιτροπεύει τῶν παιδίων αὐτῆς, ὁμοίως καὶ μάμμη ἂν δὲν ζῇ ἡ μήτηρ. Πρῶτον ὅμως πρέπει νὰ γίνεται καταγραφὴ τῶν ὀρφανικῶν ὅλων πραγμάτων καὶ νὰ γίνεται κασὰμ τεφτέρι διὰ τοῦ σκρίβα, ἤτοι τοῦ κασάμη.

ιζ΄. βιβ. λη΄, τίτ. θ΄.—Ὁ ἐπίτροπος ὀφείλει νὰ κάμνῃ κατάστιχον καθαρὸν διὰ τὰ ὅσα ἐξοδεύει διὰ τὰ ὀρφανά, διὰ νὰ δώσῃ / εἰς ἐκεῖνα ὕστερον καθαρὸν λογαριασμόν. *σ.180* 61

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίτροπος ἔχει χρέος νὰ θρέψῃ καὶ τὴν μητέρα τοῦ ὀρφανοῦ ἀπὸ τὰ πατρικὰ ἐκείνου πράγματα, ὅταν ἡ μήτηρ εἶναι πτωχή.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ πράγματα τῶν ἐπιτρόπων ὑπόκεινται εἰς τὰ ὀρφανά, τὰ ἐπιτροπευόμενα παρ᾽ αὐτῶν. 65

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἐπίτροπος δὲν ἠμπορεῖ μήτε νὰ δανείσῃ τὰ ὀρφανικὰ ἄσπρα, μήτε νὰ ἀγοράσῃ κτῆμα τὶ διὰ τὰ ὀρφανά, τόκους οὐκ ἀπαιτεῖται.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιζ΄.—Οἱ ἐπίτροποι ἂν μὴ διοικήσωσι τὰ ὀρφανικὰ πράγματα μὲ πίστιν, καταδικάζονται διὰ τὴν ζημίαν καὶ βλάβην ὁποὺ ἔκαμαν εἰς ἐκεῖνα. 70

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. θ΄.—Οἱ ἐπίτροποι τοσαύτην ἐπιμέλειαν πρέπει νὰ ἔχουν εἰς τὰ ὀρφανικὰ πράγματα, ὅσην ἔχουν εἰς τὰ ἐδικά / των πράγματα, διὰ τὶ ἀλλέως κάμνοντες ἐνέχονται. *σ.181*

κγ΄. βιβ. ιζ΄, τίτ. β΄.—Οἱ ἐπίτροποι εἰς τὸν λογαριασμὸν ὁποὺ πρέπει νὰ δώσουν διὰ τὰ ὀρφανικὰ πράγματα ὁποὺ διῴκησαν, πρέπει νὰ ἀποδεικνύωσι δύο τινά, ἢ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἐξώδευσαν καὶ ἀφεύκτως διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὀρφανικῶν πραγμάτων, ἢ ὅτι χρησίμως ἐξώδευσαν διὰ περισσοτέραν ὠφέλειαν τῶν ὀρφανῶν. 75

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν πατὴρ ἢ μήτηρ πωλήσῃ ἢ ἄλλως πως ἐκποιήσῃ κανένα πρᾶγμα ὀρφανικὸν τοῦ παιδίου αὐτοῦ ἀνηλίκου ὄντος, δύναται 80

ις΄: πρβλ. B. 37.12.1 || **ιζ΄**: B. 38.3.1 § 3 || **ιη΄**: B. 38.3.1 § 4 || **ιθ΄**: B.38.9.34 || **κ΄**: B. 38.17.3 || **κα΄**: B. 37.7.5 § 7 || **κβ΄**: B. 37.7.33 || **κγ΄**: B. 17.2.2 (σχόλ.) || **κδ΄**: πρβλ. Ἀρμεν. 1.12.32

---

55 ρις΄ *παρλπ. Z* || **56** γίνηται *Z* || **57** πραγ. ὅλ. *Z* || τεφτερὶ *Z* || **59** κάμῃ *Z* || **70** καταδικάζεται *Z* || **72** ἐκ - θ΄ *παρλπ. Z* || τοιαύτην *Z* || **76, 94, 95** διώκησαν, - σε *P*, ἐκυβέρνησαν, - σε *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ παιδὶ ἐκεῖνο ἕως τριάκοντα χρόνους μετὰ τὴν ἀφηλικιότητα αὐτοῦ νὰ κινῇ ἀγωγὴν καὶ νὰ ἐκδικήσῃ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ ἐκεῖνο.

κε΄. βιβ. λη΄, τίτ. α΄.—Τῶν ἀπελευθέρων τὰ παιδία ἐπιτροπεύονται πάλιν ἀπὸ τοὺς ἀπελευθέρους, ἔξω μόνον ἂν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον εἶναι ἀπορία ἀπελευθέρων.

σ.182 κς΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄.—Ὁ κληρονόμος τοῦ ἐπιτρόπου ἔχει χρέος νὰ τελειώσῃ ἐκεῖνα ὁποὺ ὁ θανὼν ἐπίτροπος εἶχεν ἀρχίσει.

κζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσα ὀρφανικὰ πράγματα εὑρίσκονται εἰς τὸν θανόντα ἐπίτροπον, τὰ δίδει εἰς τὰ ὀρφανὰ ὁ κληρονόμος αὐτοῦ.

κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ κληρονόμοι τῶν ἐπιτρόπων ὄχι μόνον ἐνέχονται νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰ ὀρφανὰ ὅσα πράγματα ὀρφανικὰ περιῆλθον εἰς αὐτοὺς μετὰ θάνατον τοῦ ἐπιτρόπου, ἀλλὰ καὶ ἐνέχονται προσέτι καὶ διὰ ὅσα κακῶς διῴκησεν ὁ θανὼν ἐπίτροπος καὶ διὰ ὅσα ἦτον πρέπον νὰ διοικήσῃ καὶ δὲν ἐδιῴκησε.

κθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. θ΄.—Ὁ ἐπίτροπος δὲν ἠμπορεῖ νὰ πωλήσῃ οὔτε νὰ ἐκποιήσῃ ἀκίνητα πράγματα τοῦ νέου, μακάρι ὁποὺ καὶ ὁ πατὴρ τοῦ νέου ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ τὰ εἶχε διὰ νὰ τὰ πωλήσῃ, ἔξω μόνον ἂν ὁ θανὼν πατὴρ

σ.183 αὐτοῦ ἐν τῷ θνήσκειν ἐπαρήγγειλεν εἰς τὴν / διαθήκην αὐτοῦ νὰ πωληθῶσιν. Ἀνίσως ὅμως ἐπίκειται χρέος εἰς τὰ ὀρφανά, τὸ ὁποῖον χρέος δὲν ἠμπορεῖ νὰ πληρωθῇ ἀπὸ ἄλλα ὀρφανικὰ πράγματα, τότε πλέον ὁ αὐθέντης ἀποφασίζει τὰ περὶ τούτου συμφέρονια.

λ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἕνας ἄνηβος ἀγοράσῃ πρᾶγμα τὶ μὲ ἄσπρα ἄλλου ἀνήβου, τὸ ἀγορασθὲν ἐκεῖνο μένει εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνήβου, μὲ τὰ ἄσπρα τοῦ ὁποίου ἠγοράσθη.

λα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίτροπος οὔτε ὀρφανικὸν γεντίκι δὲν ἠμπορεῖ νὰ πωλήσῃ.

λβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁπόταν ἐπίκεινται χρέη εἰς τὰ ὀρφανά, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν προσόδους τινὰς οὔτε ἀπὸ ἄσπρα τοκιζόμενα οὔτε ἀπὸ πράγματα ὁποὺ ἠμποροῦν νὰ πωληθῶσι καὶ νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος αὐτῶν, τότε ὁ αὐθέντης ἀποφασίζει τὸ συμφερότερον εἰς τὰ ὀρφανά, ἢ νὰ πωληθῇ δηλαδὴ

κε΄: B. 38.1.1 || **κς΄**: B. 38.7.1 || **κζ΄**: B. 38.7.1 § 1 || **κη΄**: B. 38.7.12 || **κθ΄**: B. 38.9.1 || **λ΄**: B. 38.9.3 || **λα΄**: B.38.9.3 § 4 || **λβ΄**: B. 38.9.5 §§ 9-11

96-97 οὔτε νὰ ἐκποιήσῃ *παρλπ. Z* || **103** ἕνας *παρλπ. Z* || **108** ὑπόκεινται *Z*

Δημία Αθηνών / Academy of Athens Ακα

σ.184 κανένα ἀκίνητον πρᾶγμα / ἢ νὰ ἐνεχυρασθῇ, εἰς τόσην ὅμως ποσότητα
ὅσην δηλαδὴ χρεωστεῖ καὶ οὐχὶ περισσοτέραν. Μήτε διὰ ὀλίγον χρέος νὰ
πωληθῇ πρᾶγμα πολλῆς ποσότητος ἢ ἀξιόλογον. Καὶ εἰς αὐτὰ ὅλα ὁ αὐ-
θέντης δὲν πρέπει νὰ πιστεύῃ μόνον τοὺς ἐπιτρόπους, ἀλλὰ νὰ ἐξετάζῃ καὶ
τοὺς συγγενεῖς καὶ πιστοὺς δούλους τῶν ὀρφανῶν, ὁποὺ νὰ βεβαιώνεται
ἂν ἀληθεύωσι τὰ παρὰ τῶν ἐπιτρόπων λεγόμενα, ὡσὰν ὁποὺ οἱ συγγενεῖς
καὶ πιστοὶ δοῦλοι ἰξεύρουσι καλῶς καὶ τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος καὶ
τὰ χρέη.

λγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αἱ πωλήσεις ὀρφανικῶν πραγμάτων ὁποὺ γίνονται
μὲ αὐθεντίαν καὶ πληρεξουσιότητα τοῦ αὐθέντου, ἂν καὶ παρὰ γνώμην τῶν
ἐπιτρόπων γίνωνται, ἔχωσιν ὅμως κῦρος καὶ εἶναι ἀμετάτρεπτοι.

λδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν μὴ ἐπικειμένου χρέους εἰς τὰ ὀρφανά, ἀποφα-
σισθῇ νὰ ἐκποιηθῇ κανένα ἀκίνητον πρᾶγμα ἐκείνων, οὐκ ἔρρωται τὸ τοι-
οῦτον, μακάρι ὁποὺ καὶ οἱ ἐπίτροποι νὰ διισχυρίζωνται καὶ νὰ βεβαιώνουν,
σ.185 ὅτι εἶναι ὠφέλιμον εἰς τὸ ὀρφανὸν νὰ ὑστερηθῇ ἐκείνου / τοῦ πράγματος
ἢ ἀντ' ἐκείνου νὰ ἀγορασθῇ ἄλλο.

λε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸ ὀρφανικὸν πρᾶγμα ὁποὺ μὲ αὐθεντικὴν προστα-
γὴν δοθῇ ἐνέχυρον εἰς τινά, δύναται ὁ δανειστὴς ἐκεῖνος μὲ αὐθεντικὴν
πάλιν ἀπόφασιν νὰ τὸ πωλήσῃ.

λς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἐπίτροποι καλῶς πωλοῦσιν ἐκεῖνο, ὁποὺ ὁ πα-
τὴρ εἰς τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐδιώρισε νὰ πωληθῇ.

λζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίτροπος μήτε τὸν ἄκαρπον ἀγρὸν τοῦ ὀρφανοῦ
δὲν ἠμπορεῖ νὰ πωλήσῃ.

λη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἐπίτροποι ὄχι μόνον ἐμποδίζονται εἰς τὸ νὰ
πωλοῦν ὀρφανικὸν πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ μὲ οἱονδήτινα ἄλλον τρόπον νὰ μὴν
ἐκποιῶσιν, ἤτοι νὰ μὴν ἀποξενώνωσιν, οἷον ὡσὰν νὰ δώσουν ὀρφανικόν τι
καὶ νὰ ἐξοφλήσουν τινὰ κινοῦντα ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ὀρφανοῦ, πολλῷ μᾶλλον
νὰ χαρίζουν, καὶ ἂν δώσουν τὶ διὰ ἐξόφλησιν τὸ λαμβάνουν ὀπίσω τὰ ὀρ-
φανὰ ἀζημίως.

σ.186 λθ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Διὰ τὰ ὀρφανικὰ ἄσπρα, ὁποὺ μεταχειρίζεται ὁ

λγ΄: B. 38.9.3 § 1 || λδ΄: B. 38.9.5 § 14 || λε΄: πρβλ. B. 38.9.3 § 1 κ. B. 38.9.42 || λς΄: B. 38.9.13 || λζ΄: B. 38.9.12 || λη΄: B. 38.9.45 || λθ΄: B. 38.17.1

---

120 Αἱ *P*, Καὶ *Z* || **121** αὐθεντείαν *κώδδ.* || **126** τὸν *Z* || **132** ἐδιώριζε *Z* || **133** τοῦ ὀρφανοῦ *παρλπ. Z* || **136** μὲ *παρλπ. Z* || **139** ἐξώφλησιν *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπίτροπος εἰς ἰδίαν αὐτοῦ χρείαν, πληρώνει διάφορον εἰς τὰ ὀρφανὰ πρὸς ἓξ τὰ ἑκατόν.

μ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἐπίτροπος, ἀγνοῶν τὰς νομικὰς διαταγάς, πωλήσῃ χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγὴν καὶ ἀπόφασιν κανένα ἀκίνητον πρᾶγμα τοῦ ὀρφανοῦ καὶ τὰ ἄσπρα τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τὰ πληρώσῃ εἰς πατρικὸν χρέος τοῦ ὀρφανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ὀρφανός, ἐλθὼν εἰς ἡλικίαν, κινήσῃ ἀγωγὴν διὰ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ἀποβάλλεται, ἔξω μόνον ἂν εἶναι ἕτοιμος νὰ πληρώσῃ τὸ πατρικόν του χρέος εἰς τὸν δανειστὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μὲ τοὺς δουλευθέντας τόκους.

μα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἐπίτροπος κινήσῃ ἀγωγὴν κατά τινος χρωστοῦντος τῷ ὀρφανῷ, κακεῖνος ὁ χρεώστης ἀγνωμονῇ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους αὐτοῦ, δύναται νὰ πωλήσῃ τὰ ἐνέχυρα τοῦ χρεώστου ἐκείνου.

μβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἁπλῶς δὲ ὡς ἐν κεφαλαίῳ καὶ ἐν συντόμῳ εἰπεῖν,
σ.187 ὄχι / μόνον μοσίαι καὶ ἀγροὶ ἀλλὰ καὶ οἶκοι καὶ ὅλα τὰ ἀκίνητα ὀρφανικὰ πράγματα νὰ φυλάττωνται καὶ μήτε μὲ πρόφασιν διορθώσεως νὰ γκρεμίζεται κανένα σπῆτι ὀρφανικὸν καὶ νὰ πωλῆται ἡ ὕλη, ἔξω μόνον ἂν ἐπαπειλῇ ἀναμφιβόλως πτῶσιν καὶ ἐξ ἀνάγκης χρειάζεται διόρθωσιν.

μγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αὐταὶ δὲ αἱ ἀγωγαὶ τῶν ὀρφανῶν δίδονται καὶ κληρονόμοις τῶν ὀρφανῶν καὶ κατὰ κληρονόμων τῶν ἐπιτρόπων.

σ.188 **⟨43⟩. Περὶ συνεισφορᾶς πραγμάτων.**

α΄. βιβ. μα΄, τίτ. ς΄.—Ὅταν συνεισφέρεται ἡ προῖξ παρὰ τῆς θυγατρός, πρέπει νὰ εὐγαίνουν τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα ὁποὺ ἔγιναν εἰς αὐτήν, καὶ ὄχι τὰ μὴ ἀναγκαῖα, καὶ οὕτω νὰ συνεισφέρωνται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἡ θυγάτηρ δὲν θέλει νὰ κληρονομήσῃ τὸν πατέρα αὐτῆς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν αὐτῆς, ἀλλὰ ἀρκεῖται εἰς τὴν προῖκα ὁποὺ ἔλαβε, δὲν συνεισφέρει αὐτὴν τὴν προῖκα αὐτῆς, ἥτις προίξ, ἂν δὲν ἔφθασε νὰ δοθῇ εἰς αὐτὴν ζῶντος τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὑπεξαιρεῖται ὡς χρέος ἀπὸ τῆς περιουσίας ἐκείνου, προτιμωμένη παντὸς ἄλλου προσώπου.

μ΄: B. 38.9.12 || **μα΄**: B. 38.9.32 || **μβ΄**: B. 38.9.36 § 3 || **μγ΄**: B. 38.3.37.

⟨49⟩ α΄: B. 41.7.12 § 5 || **β΄**: B. 41.7.18

---

151 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **152-153** ἀγνωμονῇ - αὐτοῦ *παρλπ. κ. πρσθ.* ἀγνωμονῶν δὲν θέλει νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του *Z* || **153** *μτ.* δύναται *πρσθ.* ὁ ἐπίτροπος τοῦ ὀρφανοῦ *Z* || **156** διωρθώσεως *Z*.

⟨43⟩ 9 ἄλλου *παρλπ. Z*, *ὑπργγρ. P*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ προικίζων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θυγατέρα ἐσυμφώνησεν ὅπως ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἀρκεσθῇ εἰς αὐτὴν τὴν προῖκα καὶ νὰ μὴ ζητῇ πλέον οὐδόλως τι ἀπὸ τῆς περιουσίας ἐκείνου ἂν ἀποθάνῃ ἀδιάθετος, καὶ λέγει ἡ διάταξις, ὅτι αὐτὴ ἡ συμφωνία εἶναι ἄχρηστος, ἐπειδὴ ἡ θυ-
189 γάτηρ, ἂν θέλῃ νὰ συγκληρ νομήσῃ / τὸν πατέρα αὐτῆς ἀδιάθετον ἀποθανόντα, συνεισφέρει τὴν προῖκα αὐτῆς καὶ οὕτω κληρονομεῖ ἐπίσης μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἡ θυγάτηρ δὲν θέλει νὰ συνεισφέρῃ τὴν προῖκα αὐτῆς, δὲν ἠμπορεῖ νὰ κινήσῃ ἀγωγήν τινα περὶ κληρονομίας.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ θυγάτηρ δὲν βιάζεται ἀπὸ τοὺς συγκληρονόμους αὐτῆς νὰ συνεισφέρῃ τὴν προῖκα αὐτῆς.

σ.190

⟨44⟩. Περὶ ἀνηλίκων.

Μόνος ὁ βασιλεύς, σπανίως, οὐ μὴν ὕπατος, ἢ ἄρχων, ἐπιτρέπει τοῖς ἀφήλιξι τὰ ἴδια διοικεῖν.

α΄. βιβ. ι΄, τίτ. δ΄.—Τὰ πράγματα τοῦ ἀφήλικος, ὁποὺ πωληθῶσι χωρὶς αὐθεντικὴν ἀπόφασιν, ὄχι μόνον ὁ πρῶτος ἀγοραστὴς ἀναγκάζεται νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ δεύτερος ὁποὺ τυχὸν τὰ ἠγόρασεν ἀπὸ τὸν πρῶτον ἀγοραστήν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀφῆλιξ τὰ ὅσα σφάλματα κάμῃ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀφηλικιότητος αὐτοῦ δύναται νὰ τὰ διορθώσῃ εἰς διάστημα τεσσάρων χρόνων μετὰ τὴν ἀφηλικιότητα αὐτοῦ, ἥτις ἀφηλικιότης τελειώνει μέχρι τῶν εἰκοσιπέντε χρόνων τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀφῆλιξ δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὰ πράγματα αὐτοῦ, ὁποὺ ἐπωλήθησαν ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους αὐτοῦ παραλόγως, εἴσω δεκαετίας ὅταν εἶναι παρών, ἀπὼν δὲ εἴσω εἰκοσαετίας.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἀφήλικες καλῶς ἀνατρέπουσιν ἐκεῖνα, ὁποὺ μὲ δολιότητα ἔκαμαν οἱ ἐπίτροποι αὐτῶν.

σ.191 ε΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν πωληθῇ πρᾶγμα ἀφήλικος καὶ ὁ ἀφῆλιξ ἐκεῖ-

---

γ΄: B. 41.7.22 || **δ΄**: B. 41.7.28 || **ε΄**: πρβλ. Ἀρμεν. 5.8.34.

⟨44⟩ 2-3: B. 10.4.3 || **α΄**: B. 10.4.62 || **β΄**: πρβλ. B. 10.17.1 || **γ΄**: πρβλ. B. 10.4.63 || **δ΄**: πρβλ. B. 10.10.2 || **ε΄**: πρβλ. B. 10.4.66

⟨44⟩ 2-3 *παρλπ. Z* || **8** τῆς *παρλπ. Z* || **9, 10** ἀφηλικότητος, - κότητα, - κότης *Z* || **11** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **17** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νος ὕστερον ἀπὸ τοὺς εἰκοσιπέντε χρόνους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἀφήσῃ νὰ περάσουν καὶ ἕτεροι πέντε χρόνοι καὶ δὲν ζητήσει τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, οὔτε αὐτὸς οὔτε ὁ κληρονόμος αὐτοῦ, βεβαιοῦται πλέον ἡ πώλησις ἐκείνη.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως πωληθῇ κανένα πρᾶγμα τοῦ ἀφήλικος διὰ αὐθεντικὸν δόσιμον, δύναται ὁ ἀφῆλιξ, ἀφ᾽ οὗ τελειώσῃ τοὺς εἰκοσιπέντε χρόνους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, εἰς διάστημα τριάκοντα ἡμερῶν, νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ πρᾶγμά του ἐκεῖνο, πληρώνοντας τὰ ἄσπρα ἐκεῖνα, ὅσα δηλαδὴ ἔλαβεν ἡ αὐθεντία ἀπὸ τὸν ἀγοραστήν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τῶν ἀφηλίκων τὰ πράγματα, ἂν καὶ ἀπὸ τὴν αὐθεντίαν ἐξουσιασθῶσι, πέρνονται ὀπίσω ἀπὸ ἐκείνους ὅταν ἔλθωσιν εἰς ἡλικίαν.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅλα ὅσα γίνονται ἀπὸ τοὺς νέους δὲν ἀνατρέπον-
σ.192 ται, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνα ὁποὺ φαίνονται φανερὰ / πὼς ἔγιναν ἢ μὲ δολιότητα ἢ μὲ μεγάλην τους ἀμέλειαν.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἀφήλικες δὲν βοηθοῦνται εἰς ἐκεῖνα ὁποὺ ἠμποροῦν νὰ κάμουν, φέρε εἰπεῖν, ἂν κάμουν δολιότητα εἰς ἄσπρα ὁποὺ ἐδόθηκαν αὐτοῖς λόγῳ παρακαταθήκης ἢ εἰς κανένα ἄλλο ἀλισβερίσι ἢ εἰς πρᾶγμα ὁποὺ ἐδόθη αὐτοῖς διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῶσι, μακάρι ὁποὺ νὰ φανῇ πὼς αὐτοὶ δὲν ἐκέρδησαν οὐδόλως τὶ ἀπὸ τὴν δολιότητα ἐκείνην, ὁμοίως ἂν κλέψουν ἢ ἂν κάμουν καμίαν ζημίαν εἴς τινα.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἀφῆλιξ δώσῃ ἄσπρα εἰς ἄλλον ἀφήλικα ὁ ὁποῖος καὶ τὰ χάσῃ, κρείττων ἐστὶν ἐκεῖνος ὁποὺ τὰ ἔλαβε.

σ.193

⟨45⟩. Περὶ παλλακῶν ὁμοῦ δὲ καὶ περὶ φυσικῶν παιδίων καὶ θετῶν.

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. ια΄.—Ὁ παλλακισμὸς ἀνῃρέθη ἤδη ὑπὸ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

β΄. βιβ. με΄, τίτ. β΄.—Φυσικὰ παιδία λέγονται ἐκεῖνα ὁποὺ γεννῶνται ἀπὸ παλλακὴν ἐλευθέραν.

ς΄: πρβλ. Ἀρμεν. 1.12.27 || **ζ΄**: πρβλ. Ἀρμεν. 1.12.38 || **η΄**: B. 10.4.24 § 1 || **θ΄**: B. 10.4.9 § 2 || **ι΄**: B. 10.4.11 § 6.

⟨45⟩ α΄: B. 28.11.17 (σχόλ. 2) || **β΄**: πρβλ. B. 45.3.2 § 2

---

19 *μτ.* δὲν *πρσθ.* ζητεῖ *διαγεγρ. P* || **24** πληρώνωντας *κώδδ.* || **25** αὐθεντεία *κώδδ.* || **32-33** ἐδόθησαν *Z* || **33** *μτ.* λόγῳ *πρσθ.* προικὸς *διαγεγρ. P* || **34** διὰ *παρλπ. Z* || **35** ὁμοίως *παρλπ. Z* || **37** *διατάξ. χργφ. Z ὑπὸ* ι΄-κγ΄ *παρλπ. P, πρσθ.* εἰς φ. *χργφ.* 725 || **37-38** *παρλπ. Z.*

⟨45⟩ 3 ἀπὸ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις τελευτήσῃ ἐπὶ παισὶ φυσικοῖς καὶ παιδὶ θετῷ, ὁμοίως πάντες κληρονομοῦσι.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ χαρισθῇ εἰς παλλακὴν δὲν πέρνεται ὀπίσω.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ φυσικὰ παιδία τῆς παλλακῆς, τὰ ὁποῖα ἔτεκε μὲ ἄνθρωπον ἐλεύθερον, νὰ συγκληρονομῶσι τὰ πράγματα τῆς μητρὸς αὐτῶν ἐπίσης μαζὶ μὲ τὰ νόμιμα παιδία ἐκείνης.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις ἄγαμος ὢν ἔχῃ δούλην εἰς τόπον παλλακῆς καὶ μέχρι θανάτου συμμίγνυται μετ᾽ αὐτῆς καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ δὲν εἴπῃ τὶ περὶ αὐτῆς, ἐλευθεροῦται τῆς / δουλείας. *σ.194*

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἴ τις χωρὶς γυναικὸς τυγχάνων ἔχει δούλην ὡς παλλακίδα καὶ μέχρι θανάτου συμμίγνυται μετ᾽ αὐτῆς, θεσπίζομεν, παντὶ τρόπῳ νὰ μὴν ἔχουν ἄδειαν οἱ κληρονόμοι ἐκείνου νὰ ἔχουν ἐκείνην ὡς δούλην, ἀλλὰ μετὰ θάνατον τοῦ αὐθέντου αὐτῆς νὰ ἐλευθεροῦται, ἔξω μόνον ἂν ὁ θανὼν χαρίσῃ αὐτὴν εἴς τινα ἢ ρητῶς τὴν ἀφήσει εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ νὰ εἶναι πάλιν δούλη.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ φυσικὰ παιδία ὁποὺ γεννηθοῦν ἀπὸ παλλακάς, δὲν κληρονομοῦσι τὸν πατέρα αὐτῶν ὅταν ἔχῃ νόμιμα παιδία ἢ γυναῖκα ἢ ἄλλους κληρονόμους, ἀλλὰ τρέφονται ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Τοῦτο ὅμως γίνεται ὅταν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἀποθάνῃ ἀδιάθετος, ἤτοι χωρὶς διαθήκην.

θ΄. βιβ. λθ΄, τίτ. β΄.—Ὁ φυσικὸς παῖς, ἐαθεὶς ἀμνημόνευτος εἰς τὴν διαθήκην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐγκαλεῖ τὴν διαθήκην ὡς μὴ δικαίαν.

σ.195 Σχόλιον. / Σημείωσαι ὁποὺ λέγει, ὅτι ἐγκαλεῖ τὴν διαθήκην ὡς μὴ δικαίαν καὶ δὲν λέγει ὅτι ρήγνυσι τὴν διαθήκην, καθὼς νομοθετεῖ διὰ τοὺς νομίμους παῖδας καὶ θετούς.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ θετὸς παῖς, ἐαθεὶς ἀμνημόνευτος, ρήγνυσι τὴν διαθήκην παίδων μὴ ὑπόντων, γνησίων καὶ νομίμων.

ια΄. βιβ. με΄, τίτ. α΄.—Οἱ φυσικοὶ παῖδες αὐτεξούσιοι γενόμενοι δὲν καλοῦνται πλέον εἰς κληρονομίαν, ἕως οὗ δὲ εἶναι ὑπεξούσιοι καλοῦνται.

γ΄: B. 45.2.19 || δ΄: B. 47.1.30 || ε΄: B. 45.1.42 § 2 || ς΄: B. 48.19.3 κ. σχόλ. 1 || ζ΄ B. 48.19.3 (σχόλ. 2) || η΄: B. 32.2.1 κ. Ἀρμεν. 5.8.69 || θ΄: B. 39.2.3 § 3 || ι΄: πρβλ. B. 39.2.8 || ια΄: B. 45.1.1 (σχόλ. 1)

---

7 τις *παρλπ. Z* || **15** εἰπῇ *Z* || **25** *πρὸ* ἀλλὰ *προσθ.* τῆς *διαγεγρ. P* || **30** Σημείωσε *Z* || **32** νομικοὺς *Z* || **34** γνησίων καὶ νομίμων *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὐ μόνον οἱ φυσικοὶ παῖδες ἀλλὰ καὶ οἱ θετοὶ ἔχουσι τὸ δίκαιον τῆς ἀδελφότητος μὲ τὰ νόμιμα παιδία τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καὶ οἱ θετοὶ ἀδελφοὶ ὡς οἱ φυσικοὶ καλοῦνται μετὰ τῆς μητρὸς εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ θανόντος ἀδελφοῦ αὐτῶν.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσα φυλάττεται μητρὸς ὑπούσης καὶ ἀδελφῶν φυ-
σ.196 σικῶν ὁμοπατρίων τῷ τελευτήσαντι ἀδελφῷ, τὰ αὐτὰ / κρατεῖ καὶ θετῶν ὑπόντων.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ θετὸς παῖς ἔχει μὲ ὅλα τὰ φυσικὰ παιδία συγγενικὰ δίκαια.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις τελευτήσῃ ἐπὶ παισὶ φυσικοῖς καὶ θετῷ υἱῷ, ἐπίσης πάντες κληρονομοῦσι.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις αὐτεξούσιον ποιήσῃ τὸν θετὸν αὐτοῦ υἱὸν καὶ ἀντ᾽ ἐκείνου λάβῃ ἄλλον εἰς θέσιν, ἀδελφοὶ γίνονται.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἔχοντας τινὰς δύο υἱούς, τὸν ἕναν ὑπανδρευμένον καὶ ἔχοντα παιδία καὶ τὸν ἄλλον ἀνύπανδρον, ἔλαβεν ἕνα ἐκ τῶν παιδίων τοῦ ὑπανδρευμένου υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τὸ ἔκαμε θετὸν παιδίον αὐτοῦ, καὶ ἀποθανὼν χωρὶς διαθήκην, μερίζεται ἡ περιουσία αὐτοῦ εἰς τρία μερίδια καὶ τὰ μὲν δύο τὰ λαμβάνουσι τὰ δύο παιδία αὐτοῦ, τὸ δὲ τρίτον τὸ λαμβάνει ὁ θετὸς αὐτοῦ υἱὸς ὁ καὶ ἔγγονος.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁπόταν ὁ πατὴρ δώσῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς θέσιν
σ.197 ἄλλου τινός, / ἐπειδὴ ἄλλον πατέρα ἀντὶ ἑαυτοῦ δίδωσι τῷ υἱῷ αὐτοῦ, εἰκότως καὶ ἀποκλείει αὐτὸν εἰς τὴν διαθήκην αὐτοῦ, ὅστις υἱός, ἐν ὅσῳ εὑρίσκεται εἰς τὴν υἱοθεσίαν αὐτήν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὴν διαθήκην ἐκείνου τοῦ νομίμου πατρὸς αὐτοῦ.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις πάππος λάβῃ τὸν ἔγγονον αὐτοῦ ὡς θετὸν υἱὸν αὐτοῦ, μετὰ θάνατον τοῦ πάππου κληρονομεῖ αὐτὸν ὁ ἔγγονος ἐκεῖνος ἐπίσης μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ υἱοθετηθεὶς ἀπὸ γυναῖκα καὶ ἀμνημόνευτος ἐαθεὶς εἰς τὴν διαθήκην αὐτῆς δὲν κινεῖ μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης αὐτῆς,

---

ιβ΄: B.45.1.14 § 11 || **ιγ΄**: B. 45.1.32 (σχόλ. 1) || **ιδ΄**: B.45.1.32 || **ιε΄**: B. 45.2.6 § 4 || **ις΄**: B. 45.2.19 || **ιζ΄**: B. 45.3.2 || **ιη΄**: πρβλ. B. 40.3.12 § 3 κ. B. 40.4.1 || **ιθ΄**: πρβλ. B. 33.1.48 || **κ΄**: B. 40.3.3 § 2 || **κα΄**: B. 39.1.25 § 3

---

37 *μτ.* παῖδες *πρσθ.* αὐτεξούσιοι *διαγεγρ. P* || **40** τοῦ *παρλπ. Z* || αὐτῆς *Z* || **41** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **46** ις΄ *P*, ιζ΄ *Z* || **48** ιζ΄ *P*, ις΄ *Z* || **49** γίνονται ἀδελφοὶ *Z* || **50** ἔχωντας *κώδδ.* || δύω *Z* || **51** παιδιὰ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπειδὴ εἶναι ἐμποδισμένον ἀπὸ τοὺς νόμους νὰ κάμνουν θετοὺς υἱοὺς αἱ γυναῖκες παρὰ προσταγὴν αὐθεντικήν.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ θετὸς παῖς δύναται νὰ κινήσῃ μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης τοῦ θετοῦ πατρὸς αὐτοῦ, παίδων μὴ ὑπόντων.

κγ΄. βιβ. λθ΄, τίτ. β΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει φυσικὰ παιδία, ἔχει δὲ καὶ *σ.198* νόμιμα, / νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν εἰς τὴν διαθήκην του νὰ ἀφίνῃ εἰς τὰ φυσικά του παιδία καὶ εἰς τὴν μητέρα αὐτῶν περισσότερον ἀπὸ μίαν οὐγγίαν ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ ὅλης, εἰ δὲ δὲν ἔχει φυσικὰ παιδία, ἀλλὰ μόνον παλλακήν, νὰ τῇ ἀφίνῃ μισὴν οὐγγίαν, εἰ δὲ δὲν ἔχει παιδία νόμιμα ἢ ἀνιόντας συγγενεῖς, νὰ ἔχῃ ἄδειαν νὰ ἀφίνῃ κληρονόμους εἰς ὅλην του τὴν περιουσίαν τὰ φυσικά του παιδία. Ἂν δὲ ἔχῃ ἀνιόντας μόνον, νὰ ἀφίνῃ εἰς τοὺς ἀνιόντας αὐτοὺς τὸ ἀνῆκον μέρος καὶ τὰ λοιπὰ εἰς τὰ φυσικὰ παιδία. Εἴγε δὲ ἀποθάνει χωρὶς διαθήκην νὰ ἔχωσι νὰ λαμβάνωσι τὰ φυσικὰ παιδία μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν δύο οὐγγίας.

Σχόλιον. Γίνωσκε ὡς ἐν προθεωρίᾳ, ὅτι οἱ νόμοι μερίζουσιν ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος εἰς δώδεκα οὐγγίας, ἤτοι εἰς δώδεκα τεμάχια.

κδ΄. βιβ. λγ΄, τίτ. α΄.—Δὲν δύναται τινὰς νὰ κάμῃ θετὸν υἱὸν αὐτοῦ *σ.199* ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἐπιτροπεύει, ἔξω μόνον ἂν εἶναι / συγγενὴς ὁ ἐπίτροπος καὶ ἔχει καλὴν διάθεσιν καὶ προαίρεσιν εἰς τὸν νέον.

Σχόλιον. Αὐτὸ ὁ νόμος τὸ ἀποφασίζει οὕτω, καθὼς παρακατιὼν δείκνυσι εἰς τὸ κείμενον, διὰ νὰ μὴν ἀφανίσῃ ἐκεῖνος ὁ ἐπίτροπος τὸν νέον μὲ αἰτίαν τῆς υἱοθεσίας.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ υἱοθετούμενος πρέπει νὰ εἶναι πολλὰ μικρότερος ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τοῦ θετοῦ πατρός, ἐπειδὴ τοῦτο τὸ τῆς υἱοθεσίας ἐπενοήθη πρὸς μίμησιν τῆς φύσεως.

κς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ τινὰ θετὸν υἱόν, ἀλλὰ ἐπειδὴ ζητεῖ τοῦτο διὰ παραμυθίαν, ἀποθανόντων τῶν παιδίων αὐτῆς, νὰ γίνεται μὲ αὐθεντικὴν προσταγήν, καὶ ὁ υἱοθετούμενος νὰ εἶναι ἐκτὸς πάσης ὑποψίας.

κβ΄: B. 39.1.1 (σχόλ. 2) || **κγ΄**: B. 32.2.1 || **κδ΄**: B. 33.1.17 || **κε΄**: B. 33.1.58 || **κς΄**: B. 33.1.50

---

66 κάμουν *Z* || **67** αὐθεντικὴν *παρλπ. Z* || **81** τεμμάχια *κώδδ.* || *μτ.* τεμμάχια *πρσθ.* καὶ μερίδια *Z* || **84** *μτ.* ἔχει *πρσθ.* πολλήν, *παρλπ.* καλὴν *Z* || **85** *πρὸ* Σχόλιον *πρσθ.* κε΄ *διαγεγρ. P* || **93** γίνηται *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

95 κζ΄. βιβ. με΄, τίτ. β΄.—Τῆς φυσικῆς συγγενείας ἐστὶ καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ γεννηθῇ ἐκ πορνείας, ἀπὸ ἐλευθέρας δηλαδὴ γυναικός.

σ.200 κη΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ γεννηθῇ ἀπὸ πορνείας ἢ ἀπὸ παλλακῆς πρόγονος ἐστὶν ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὁποὺ ὕστερον ἤθελον λάβῃ τὰς μητέρας αὐτῶν νομίμως εἰς γυναῖκας.

σ.201 **⟨46⟩. Περὶ πορνογενῶν.**

α΄. βιβ. με΄, τίτ. α΄.—Ὁ πορνογενὴς, ἐκεῖνος δηλαδὴ ὁποὺ δὲν γεννᾶται ἀπὸ νόμιμον γάμον, τῇ μητρὶ ἕπεται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως καμία ἀρχόντισσα εὐγενὴς ἔτεκεν υἱὸν ἀπὸ νόμιμον γάμον, ἔτεκε δὲ καὶ ἄλλον πορνογενῆ, μετὰ θάνατον αὐτῆς ὁ πορνογενὴς αὐτὸς νὰ μὴν ἀπολαύσῃ οὐδόλως τὶ μήτε ἐκ διαθήκης μήτε ἐξ ἀδιαθέτου μήτε ἀπὸ δωρεᾶς ἐν ζωῇ γενομένης.

γ΄. βιβ. μς΄, τίτ. α΄.—Πορνογενὴς ἐστὶν ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ δείξῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ ἠμπορεῖ μὲν νὰ τὸν δείξῃ δὲν ἠμπορεῖ δὲ νὰ τὸν ἔχῃ.

δ΄. βιβ. λθ΄, τίτ. α΄.—Καὶ οἱ πορνογενεῖς καλῶς κινοῦσι τὴν κατὰ τῆς διαθήκης τῆς μητρὸς αὐτῶν μέμψιν.

σ.202 **⟨47⟩. Περὶ ὑποβολιμαίων.**

α΄. βιβ. μ΄, τίτ. ε΄.—Ἀνίσως ἐλεγχθῇ ἡ μήτηρ, ὅτι τὸ παιδίον ὁποὺ ἔχει εἶναι ὑποβολιμαῖον καὶ ἀποφασισθῇ οὕτω, ἀποβάλλεται τὸ παιδὶ ἀπὸ κάθε λογῆς κληρονομίαν καὶ ἀγωγὴν κληρονομικὴν ὁποὺ κινεῖ διὰ τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος δῆθεν πατρὸς αὐτοῦ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν ὅμως ἡ μήτηρ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ παιδὶ δὲν εἶναι ὑποβολιμαῖον καὶ κινήσῃ τὴν κρίσιν, κληρονομῇ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο τὸ παιδὶ ὁποὺ γεννηθῇ μετὰ θάνατον τοῦ

κζ΄: B.45.3.2 § 2 || **κη΄**: B. 45.3.5.

⟨46⟩ α΄: B. 46.1.16 || **β΄**: B. 45.1.42 || **γ΄**: B. 46.1.19 || **δ΄**: B. 39.1.25 § 1.

⟨47⟩ α΄: B. 40.5.1 § 11 | **β΄**: B. 40.5.1 § 11 (σχόλ.) || **γ΄**: πρβλ. B. 40.5.1

---

97 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **98-99** τὴν μητέρα *Z* || **99** γυναῖκα *Z*.

⟨46⟩ 2 *πρὸ* ὁποὺ *πρσθ.* ἀπὸ *διαγεγρ. P* || **6** *μτ.* τί *πρσθ.* ἀπὸ τῆς περιουσίας ἐκείνης *Z*.

⟨47⟩ 2 *διάταξ.* α΄ *χργφ. Z τίθ. ὑπὸ στοιχ.* ς΄ *P* || βιβ. ε΄ *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *ὡς* β΄ *διάταξ. Z* || **6-7** *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πατρὸς αὐτοῦ καὶ κατηγορηθῇ πὼς εἶναι ὑποβολιμαῖον, ἐνδιατρίβει εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος πατρὸς αὐτοῦ καὶ τρέφεται ἀπὸ ἐκείνην μὲ ὅλα τὰ πρὸς ζωάρκειαν αὐτοῦ ἀναγκαῖα, ἕως οὗ νὰ ἐξεταχθῇ. Ἂν ὅμως πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐγεννήθη καὶ ἐστέρχθη παρ' ἐκείνου ὡς νόμιμον αὐτοῦ παιδίον, πλέον δὲν ἐξετάζεται, ἀλλὰ λέγεται νόμιμον παιδίον ἐκείνου.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ ὑποβολιμαῖος φανῇ νόμιμος υἱὸς καὶ ζητῇ τὴν κληρονομίαν, δὲν ἠμπορεῖ ἄλλος νὰ κληρονομήσῃ οὔτε μὲ διαθήκην οὔτε μὲ χωρὶς διαθήκην.

σ.203 ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο τὸ παιδὶ ὁποὺ ἀγαπηθῇ ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα αὐτοῦ, δὲν πιστεύεται πλέον νὰ εἶναι ὑποβολιμαῖον, οὐδὲ ἀγωγὴ τοιαύτη δὲν εἰσακούεται εἰς τὸ πὼς εἶναι δηλαδὴ ὑποβολιμαῖον, ὡσὰν ὁποὺ κανένας, δὲν ἠμπορεῖ ἔξω ἀπὸ τοὺς γονεῖς νὰ κινήσουν τοιαύτην ἀγωγήν.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ τοῦ ὑποβολιμαίου κατηγορία καὶ ἐξέτασις γίνεται διαφόρως, μακάρι ὁποὺ ἂν ἀπέθανε καὶ ἐκείνη ἡ γυναῖκα ἢ ἡ μαμμὴ ὁποὺ τό ὑπέβαλλεν, καὶ ἂν φανῇ ὑποβολιμαῖος, μακάρι ὁποὺ καὶ νὰ ἐκληρονόμησε, λαμβάνεται ἀπὸ αὐτὸν ἡ κληρονομία ὀπίσω.

σ.204 **⟨48⟩. Περὶ ἐγκυμονούσης γυναικός.**

α΄. βιβ. μ΄, τίτ. δ΄.—Ἡ γυνὴ ὁποὺ εἶναι ἔγκυος καὶ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, νὰ ἐνδιατρίβῃ εἰς τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἕως οὗ νὰ γεννήσῃ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς διαζευχθεὶς ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς λάβῃ δευτέραν γυναῖκα κακείνην νομίμως καὶ ἀποθάνῃ καὶ ἀφήσῃ καὶ τὰς δύο ἐγκύους, καὶ αἱ δύο αὐταὶ γυναῖκες νὰ ἐνδιατρίβωσιν εἰς τὰ πράγματα ἐκείνου, ἕως οὗ νὰ γεννήσουν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ὁποὺ ἐνδιατρίβει εἰς τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἕως οὗ νὰ γεννήσῃ, πρέπει νὰ ἐξοδιάζῃ ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα διὰ νὰ φυλαχθῇ τὸ ἔμβρυον, καὶ ὁ ἐπί-

---

δ΄: πρβλ. B. 40.5.12 || **ε΄**: πρβλ. B. 40.5.1 § 11 (σχόλ.) || **ς΄**: πρβλ. B. 40.5.1 § 11 κ. 40.5.2. κ. 60.41.19 § 1.

⟨48⟩ α΄: πρβλ. B. 40.4.4 § 27 || **β΄**: B. 40.4.4 § 16 || **γ΄**: B. 40.4.4 § 19

---

22 ς΄ P, α΄ Z || ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. κ. πρσθ.* βιβ. μ΄ τίτ. α΄ *Z* || **24** ὑποβολιμαῖον *Z* || **25** ὀπίσω *παρλπ. Z.*

⟨48⟩ 2 ἔγγυος *P* || **4** διαζευχθῇ *Z* || **5** *μτ.* γυναικὸς *πρσθ.* καὶ *Z* || **6** ἐγγύους *P* || **10** καὶ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τροπος τοῦ θανόντος ἔχει χρέος νὰ δίδῃ εἰς αὐτὴν κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς τροφάς, ἐνδύματα καὶ ὅλα τὰ πρὸς ζωάρκειαν ἀναγκαῖα.

σ.205 δ΄./ ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν ἡ γυνὴ ποιήσῃ ἀπάτην πὼς ἐγκυμονεῖ καὶ μὲ τὴν ἀπάτην αὐτὴν ἐξοδεύσῃ τινὰ ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, νὰ τὰ ζημιοῦται ὅλα, ἂν ὅμως νεκρογεννήσῃ, δὲν ζημιοῦται οὐδόλως τί.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἕως οὗ δὲν γένῃ ἐπίτροπος εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρὸς τῆς ἐγκυμονούσης γυναικὸς οὔτε νὰ σφραγίζωνται τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς οὔτε νὰ πέρνωνται ἀλλὰ νὰ στέκωνται εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς γυναικός, καταγραφομένης ὅλης τῆς περιουσίας ὑπὸ τοῦ κασάμη, ἤτοι τοῦ αὐθεντικοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένου.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ἕως οὗ ἐγκυμονεῖ νὰ τρέφεται ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τὸ κυοφορούμενον καὶ μήπω γεννηθὲν ἐαθῇ ἀμνημόνευτον εἰς τὴν διαθήκην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, δύναται ἡ μήτηρ αὐτοῦ, *σ.206* ἐγκυμονοῦσα ἔτι, νὰ ἐναντιωθῇ / εἰς τὴν διαθήκην καὶ νὰ τὴν ἀναιρέσῃ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐνίοτε ἡ ἐγκυμονοῦσα ζητεῖ ἐπίτροπον εἰς τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρός αὐτῆς.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ δανεισταὶ τοῦ θανόντος ἀνδρός, ἕως οὗ ἐγκυμονεῖ ἡ γυνὴ ἐκείνου, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐνοχλήσουν αὐτήν, οὔτε νὰ ζητήσουν πράγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς διὰ τὰ πρὸς αὐτοὺς χρέη ἐκείνου. Δύνανται ὅμως νὰ κινήσουν ἀγωγὴν εἰς τὸ νὰ γένῃ ἐπίτροπος διὰ νὰ φυλάξῃ τὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος καὶ ἐκλέγεται ἕνας ἐπίτροπος ἀξιόπιστος.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνα ὁποὺ ἐξοδεύονται ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὴν ἐγκυμονοῦσαν αὐτοῦ γυναῖκα, ἐξαιροῦνται ὡς χρέος ἀπὸ ὅλην τὴν περιουσίαν.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὸν κυοφορούμενον καὶ μήπω γεννηθέντα νὰ *σ.207* σώζωνται ὅλα τὰ δίκαια κληρονομιῶν καὶ / ἄλλων ὁποὺ ἀνήκουσιν εἰς αὐτόν, τὰ ὁποῖα ὁ ἐπίτροπος πρέπει νὰ φυλάττῃ ἀκέραια καὶ ὅλοι οἱ μετ' αὐτὸν τὸν κυοφορούμενον κληρονομικοὶ βαθμοὶ μένουσιν ἀνενέργητοι.

δ΄: B. 40.4.4 § 28 κ. B. 40.4.5 || **ε΄**: B. 40.4.4 §§ 24 ἑπ. || **ς΄**: B. 40.4.4 § 20 || **ζ΄**: πρβλ. B. 40.4.4 πρ. || **η΄** B. 40.4.4 § 17 || **θ΄**: πρβλ. B. 40.4.4 § 17 κ. § 23 || **ι΄**: B. 40.4.12 || **ια΄**: πρβλ. B. 45.1.16 § 9 κ. B. 46.1.22

---

16 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **27** αὐτῆς *P*, της *Z* || **39** *κτθ.* ἀνενέργητοι *ὡς τίτ. πρσθ.* κωδικέλλων *P*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.208

⟨49⟩. Περὶ τῶν εἰς παῖδας ἀμέτρων δωρεῶν.

α΄. βιβ. μα΄, τίτ. ε΄.—Εἴ τις ἄμετρον δωρεὰν εἴς τινα ἢ τινας τῶν παίδων αὐτοῦ ποιήσαιτο, νὰ ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ φυλάττῃ εἰς ἕκαστον τῶν παιδίων αὐτοῦ τοσοῦτον κληρονομικὸν μερίδιον, ὅσον ἔπρεπε νὰ εἶναι πρὸ τοῦ νὰ χαρίσῃ τὴν δωρεὰν ἐκείνην.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἔχουν ἄδειαν οἱ γονεῖς, ἀφ' οὗ ἀφήσουν εἰς τὰ παιδία αὐτῶν τὸ ἐκ τῶν νόμων ὀφειλόμενον μέρος, τὸ ὑπόλοιπον τῆς περιουσίας αὐτῶν νὰ τὸ ἀφήσουν εἰς ὅποιον παιδίον ἢ ἔγγονον αὐτῶν θελήσουν.

σ.209

⟨50⟩. Περὶ δωρεῶν ἁπλῶς.

Πολλά ἐστι τὰ εἴδη τῶν δωρεῶν. Ποτὲ μὲν γὰρ δωρεῖται τις τῇ τοιαύτῃ διαθέσει, ὡς παραχρῆμα βουλόμενος γενέσθαι τὸ πρᾶγμα τοῦ λαμβάνοντος, οὐ διὰ ἑτέραν αἰτίαν τοῦτο ποιῶν, ἢ διὰ μόνον τὸ φιλοτιμήσασθαι καὶ φανῆναι τὴν φιλόδωρον αὐτοῦ προαίρεσιν καὶ αὕτη κυρίως καλεῖται δωρεά. Ἔσθ' ὅτε δίδωσί τις ἵνα τότε γένηται τοῦ λαβόντος τὸ πρᾶγμα, ὅτε τί ποτε ἐπακολουθήσει καὶ οὐ καλεῖται αὕτη κυρίως δωρεὰ ἀπολελυμένη, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπὸ αἵρεσιν. Εἰ δὲ καί τις τοιαύτῃ προαιρέσει δίδωσιν, ἵνα παραχρῆμα μὲν ποιήσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦ λαβόντος αὐτό, ἐὰν δὲ τί ποτε γένηται ἢ μὴ γένηται βούλεται εἰς ἑαυτὸν ὑποστρέφειν τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ τοῦτο κυρίως καλεῖται δωρεὰ ἁπλῆ, ἀλλὰ δωρεὰ ὑπὸ αἵρεσιν ἀναλυομένη.

α΄. βιβ. μζ΄, τίτ. α΄.—Κάθε δωρεὰ ὁποὺ γίνεται εἴς τινα μὲ τελειότητα δὲν ἀναιρεῖται, πάρεξ μόνον ἂν φανῇ ἀχάριστος ὁ δωρηθεὶς πρὸς τὸν εὐεργέτην αὐτοῦ, ἤτοι ἂν αὐτὸς ὁ δωρηθεὶς ὑβρίσῃ τὸν εὐεργέτην αὐτοῦ ἐκεῖνον μὲ ὕβρεις βαρέας καὶ σκληράς, ἢ τὸν ζημιώσῃ ἢ ἐπιβουλευθῇ τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἢ δὲν τελειώσῃ ἐκεῖνα ὁποὺ ἐγγράφως ἢ ἀγράφως ὑπεσχέθη νὰ κάμῃ διὰ τὴν δωρεὰν ἐκείνην ὁποὺ ἔλαβεν ἢ δείρῃ ἐκεῖνον. Ὅταν λοιπὸν ἀπελεγχθῇ εἰς τὸ κριτήριον ὁ δωρηθεὶς ὅτι ἔκαμεν ἕνα ἐκ τῶν τοιούτων ἀτόπων, τότε ἀνατρέπεται ἡ δωρεά.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μήτε ὁ ἄνηβος μήτε ὁ τρελλὸς ἠμποροῦν νὰ χα-

---

⟨49⟩ α΄: B. 41.5.1 || β΄: B. 41.5.3.

⟨50⟩ 2-11: B. 47.1.1 (σχόλ. 1) || α΄: B. 47.2.10 || β΄: πρβλ. B. 47.1.22 § 1, Ἀρμεν. 3.2.2

⟨50⟩ 2-11 *παρλπ. Z* || 15 *μτ.* σκληρὰς *πρσθ.* ἤτοι *Z* || 16 ἢ ἀγράφως *παρλπ. Z* || 20 τρελὸς *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρίσουν πρᾶγμα αὐτῶν, καὶ ἀνίσως τινὰς ἀφῆλιξ χαρίσῃ πράγματά τινα αὐτοῦ εἰς κανένα, ἠμπορεῖ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὕστερον ἀφ' οὗ ἔλθῃ εἰς ἡλικίαν εἰκοσι πέντε χρόνων εἰς διάστημα τεσσάρων χρόνων, μετὰ τοὺς εἰκοσιπέντε
σ.210 δηλαδή, νὰ κινῇ ἀγωγὴν / καὶ νὰ πέρνῃ ὀπίσω τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ὁποὺ ἐχάρισε.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν ἠμπορεῖ τινας νὰ ἀναιρέσῃ δωρεάν τινος λέγοντας, ὅτι τὰ δωρηθέντα ἐκεῖνα πράγματα ἦτον τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ πάππου αὐτοῦ.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ χαρίσῃ εἴς τινα οὐδόλως τὶ ἀπὸ τὰ προικιμαῖα αὐτῆς πράγματα, ὧν ὁ ἀνὴρ κατὰ χρῆσιν κύριος ἐστὶν ἐν ὅσῳ συνίσταται ὁ γάμος.

ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν μάμμη δωρήσηται τῇ ἐγγόνῃ αὐτῆς πράγματά τινα μὲ συμφωνίαν διὰ νὰ τρέφεται παρ' αὐτῆς καὶ εἶτα ἡ ἐγγόνη παραβῇ τὴν συμφωνίαν αὐτήν, δύναται ἡ μάμμη νὰ λάβῃ ὀπίσω τὰ πράγματα ἐκεῖνα ὁποὺ ἐχάρισε.

ς'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ χαρίσει τινὰς εἰς πόρνην δὲν πέρνεται
σ.211 ὀπίσω, ὡσὰν ὁποὺ μὲ τὸ νὰ εἶναι πόρνη, / δὲν εἶναι ἐντροπὴ νὰ πάρῃ.

Ἐάν τις ἀπὸ λῃστῶν ἢ πολεμίων ρύσηταί τινα καὶ λάβῃ τί ποτε παρ' αὐτοῦ ὑπὲρ ὧν ἐρρύσατο αὐτόν, ἀμετάβλητος ἐστὶν αὕτη ἡ δωρεά, τουτέστιν ἔρρωται. Εἰ γὰρ μισθὸς ἐστὶν ὑπὲρ τοῦ καμάτου τοῦ ρύσασθαι αὐτόν, ὅμως προσέχοντες τῷ περισωθῆναι τὸν ρυθέντα, οὐχ ὁρίζομεν ρητῇ ποσότητι τὸν μισθόν, ἀλλ' ὁσονδήποτε εἰ δέδοται, ἰσχυρῶς δέδοται.

ζ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ νομίζοντας πὼς ἀποθαίνει χαρίσει πράγματά τινα αὐτοῦ καὶ ὕστερον ὑγιάνει, λαμβάνει ὀπίσω ἐκεῖνα ὁποὺ ἐχάρισε μαζὶ μὲ τοὺς καρπούς.

η'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ υἱὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ χαρίσῃ οὐδόλως τὶ ἀπὸ τὰ πατρικὰ αὐτοῦ πράγματα, μακάρι καὶ ὡς ἀποθνήσκων, ἂν ἔχῃ ὅμως ἰδιόκτητόν τι τὸ χαρίζει.

θ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δίδοντας τινὰς εἰς κανένα τὰς ὁμολογίας τῶν χρεωφειλετῶν αὐτοῦ καὶ παραγγέλλοντας εἰς αὐτόν, ὅτι ἀφ' οὗ ἀποθάνῃ νὰ τὰς δώσῃ εἰς τοὺς χρεώστας αὐτοῦ χαρίζοντας αὐτοῖς τὸ ὄφλημα, δὲν ἠμποροῦν

γ': B. 47.1.52 || δ': B. 47.1.54 || ε': B. 47.1.70 || ς': πρβλ.. B. 47.1.4 || **37-41** : B. 47.1.33 (σχόλ. 4) || ζ': πρβλ.. B. 47.3.19, 24, 29 || η': πρβλ.. B. 47.1.6 || θ': B. 47.3.18 § 2

26-27 λέγωντας *κώδδ.* || **37-41** *παρλπ. Z* || **42** νομίζωντας *κώδδ.* || **43** καὶ *παρλπ. Z* || **48** Δίδωντας *κώδδ.* || **48-49** χρεωφειλέτων *Z* || **49** παραγγέλλωντας *κώδδ.* || **50** χαρίζωντας *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πλέον οἱ κληρονόμοι νὰ κινήσουν ἀγωγήν τινα εἰς ἀνατροπὴν τῆς δωρεᾶς αὐτῆς.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν ἠμπορεῖ ὁ υἱὸς νὰ χαρίσῃ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
σ.212 πρᾶγμα πατρικὸν ἢ μητρικὸν αὐτοῦ χωρὶς / τὴν θέλησιν καὶ γνώμην τῶν
γονέων αὐτοῦ.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ μήτηρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνατρέψῃ ἐκείνην τὴν δωρεὰν ὁποὺ κάμνει εἰς τὰ παιδία αὐτῆς ἀπὸ καμίαν ἄλλην αἰτίαν εἰμὴ ἀπὸ ἀχαριστίαν.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αἱ δωρεαὶ ὁποὺ γίνονται ἀπὸ τοὺς ἀνιόντας εἰς κατιόντας δὲν ἀναπρέπονται, εἰμὴ ἐξ ἀχαριστίας, τὴν ὁποίαν ὁ ἀνιὼν πρέπει νὰ ἀποδεικνύῃ εἰς τὸ κριτήριον μὲ ἀναντιρρήτους ἀποδείξεις καὶ ὄχι νὰ λέγῃ μόνον μὲ ψιλὰ λόγια, ὅτι ὁ δωρηθεὶς ἔδειξεν ἀχαριστίαν.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καὶ ὁ ἕνας σύντροφος δύναται νὰ χαρίσῃ τὸ μερίδιον αὐτοῦ εἰς ὅποιον θέλει χωρὶς νὰ ξεχωρίσῃ ἀπὸ τὴν συντροφίαν.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δωρεῖταί τις ἢ χωρὶς κανένα σκοπὸν καὶ ἰντερέσσον ἀλλὰ κατὰ φιλοτιμίαν, ἡ ὁποία αὐτὴ δωρεὰ λέγεται κυρίως δωρεά, ἢ ὅταν παρακολουθήσῃ τί, τὸ ὁποῖον ἐστὶ δωρεὰ μὲ σκοπόν τινα καὶ ἰντερρέσον
σ.213 ἢ / χωρὶς σκοπόν τινα, ἡ ὁποία καὶ ἀναλύεται, καθὼς ἐστὶν ἡ δωρεὰ ὁποὺ γίνεται εἰς μνηστήν, ὡσὰν ὁποὺ ἂν δὲν γένῃ ὁ γάμος, ἀναλαμβάνεται ἡ δωρεά, καὶ καθὼς εἶναι ἡ δωρεὰ ὁποὺ γίνεται μὲ αἰτίαν θανάτου, ἡ ὁποία καὶ αὐτή, ἂν ὑγιάνῃ ὁ δωρήσας, ἀναλαμβάνεται.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ χαρίσῃ τινὰς μὲ κανένα σκοπὸν καὶ ἀποθάνῃ, ἂν ὁ λαβὼν τὴν δωρεὰν ἐκείνην τελειώσῃ τὸν σκοπὸν τοῦ δωρήσαντος, ἔρρωται ἡ δωρεὰ καὶ οὐκ ἀναλαμβάνεται.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐνέχεται νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν δωρεὰν ὁποὺ ἔλαβε, καταδικάζεται μέχρι εὐπορίας.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν δύναταί τινας νὰ ἀνατρέψῃ δωρεὰν μὲ πρόφασιν, ὅτι τὰ πράγματα ἐκεῖνα τῆς δωρεᾶς εἶναι τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ πάππου αὐτοῦ.

σ.214 ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις δωρήσηται χρήματα εἰς ἀνάρρυσιν αἰχ/μα-

---

ι΄: πρβλ. B.47.1.47 || ια΄: B. 47.2.3 (σχόλ.) || ιβ΄: B. 47.2.9 || ιγ΄: B. 47.1.45 || ιδ΄: B. 47.1.1 || ιε΄: πρβλ. B. 47.1.2 §§ 5 ἐπ. || ις΄: πρβλ. B. 47.1.11 || ιζ΄: B. 47.1.52 || ιη΄: B. 47.1.68

---

51 *μτ.* δωρεᾶς *πρσθ.* ἐκείνης *παρλπ.* αὐτῆς *Z* || **55** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **57** κάμῃ *Z* || **62** μόνον *παρλπ. Z* || **64** ὅπιον *Z* || **76** *μτ.* καταδικάζεται *πρσθ.* εἰς ὅσον εὐπορεῖ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λώτων ἢ ὁμολογήσῃ, ἔρρωται τὸ γεγονὸς καὶ δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ τὴν ἀνατρέψῃ.

ιθ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—'Εὰν μάμμη δωρήσηται τῇ ἐγγόνῃ αὐτῆς, μὲ συμφωνίαν διὰ νὰ τρέφεται ἀπὸ ἐκείνην καὶ ἡ ἐγγόνη δὲν φυλάξει τὴν συμφωνίαν ἀνατρέπεται ἡ δωρεά.

κ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—'Εκεῖνος ὁποὺ ἐμπιστευθῇ χρήματα εἰς ἀνάρρυσιν αἰχμαλώτων ἢ ἄλλας εὐσεβεῖς χρείας, δὲν βιάζεται νὰ δώσῃ λογαριασμόν, ἀλλὰ βιάζεται νὰ κάμῃ ὅρκον ἂν τὰ ἐξώδευσεν ὅλα εἰς τὰς εὐσεβεῖς ἐκείνας χρείας.

Βιβ. κδ', τίτ. α'.—'Ο κατὰ δωρεὰν πρᾶγμα λαβὼν παρά τινος ἐπὶ τῷ ποιῆσαι τί, εἰ μὴ ποιήσει, ἀναδίδωσιν ὃ ἔλαβε.

Τὸ ἐπί τινι γενόμενον, ἢ διδόμενον ἀνατρέπεται μὴ προβαίνοντος τοῦ δόξαντος.

Τὰ διδόμενα ἐπὶ συμφώνῳ τινὶ ἀναδίδοται μὴ πληρουμένου τοῦ δόξαντος.

'Εὰν μὴ διὰ ἄσεμνον πρᾶγμα δοθῇ νομίσματα, τοῦ πράγματος γενομένου, ἀργεῖ ἡ ἀνάδοσις.

Τὸ δοθὲν ἐπὶ αἰτίᾳ μὴ ἀδυνάτῳ, τῆς αἰτίας μὴ προβαινούσης ἀντιστρέφεται.

Τὰ δοθέντα χρήματα, εἰ καὶ ἡ αἰτία ὑπὲρ ἧς ἐδόθησαν μὴ παρ' αἰτίαν τοῦ λαβόντος, ἀλλὰ κατὰ τύχην ἐνεποδίσθη οὐκ ἀναλαμβάνεται.

'Ο δωρούμενος ἐπὶ αἰτίᾳ τινί, εἰ μὴ ἐκφωνήσῃ αὐτήν, δὲν λαμβάνει ὀπίσω τὴν δωρεάν, κἂν ὁ λαβὼν μὴ ἐκπληρώσῃ αὐτήν.

'Εὰν τὸ συμφωνηθὲν οὐ δύναται κατὰ φύσιν πληροῦσθαι, οὐκ ἀναλαμβάνει τὰ ἐπ' αὐτῷ δοθέντα.

Βιβ. κδ', τίτ. ς'.—Τὸ καταβαλλόμενον ἐξ αἰτίας μὴ ἐχούσης ἀποτέλεσμα ἀναλαμβάνεται, ἐχούσης δὲ οὐκ ἀναλαμβάνεται.

Γενικῶς καταβάλλει τὶς ἢ διὰ διάλυσιν, ἢ διὰ αἰτίαν, ἢ διὰ αἵρεσιν ἢ διὰ πρᾶγμα ἢ τὸ μὴ κεχρεωστημένον. "Οθεν τὸ δι' αἰτίαν διδόμενον οἷον ὅτι ἐβοήθησάς μοι οὐκ ἀναλαμβάνω ὡς θελήσας δωρήσασθαι.

ιθ': B. 47.1.70 || **κ'**: B. 47.1.68 § 3 (σχόλ. 1) || **90-91**: B. 24.1.30 (σχόλ. 1) || **92-93**: B. 24.1.30 (σχόλ. 1) || **94**: B. 24.1.36 (σχόλ. 1) || **95-96**: B. 24.1.1 || **97**: B. 24.1.36 || **98-99**: B. 24.1.38 || **100-101**: B. 24.1.35 (σχόλ.) || **102-103**: B. 24.1.36 (σχόλ. 1) || **104-105**: B. 24.6.54 || **106-108**: B.24.6.65 § 1-2.

83-85 *παρλπ. Z* || **86** κ' *P*, ιθ' *Z* || **90-108** *παρλπ. Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

215 **⟨51⟩. Περὶ δωρεῶν ἀναστροφῆς.**

α΄. βιβ. μζ΄, τίτ. β΄.—Ἐὰν ἀπελεύθερος λάβῃ δωρεὰν ἀπὸ τὸν πάτρωνα αὐτοῦ καὶ φανῇ ἀχάριστος, ἀνατρέπεται ἡ δωρεά, τὰ παιδία ὅμως τοῦ πάτρωνος ἢ οἱ κληρονόμοι δὲν ἠμποροῦν νὰ τὴν ἀνατρέψουν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὴν καλῶς καὶ τελείως γενομένην δωρεὰν οὐδὲ μὲ αὐθεντικὴν προσταγὴν καὶ ἀπόφασιν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνατρέψῃ τινάς.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν πάτρων μὴν ἔχων παῖδας χαρίσῃ πάντα τὰ πράγματα αὐτοῦ εἰς τὸν ἀπελεύθερον αὐτοῦ καὶ μετὰ ταῦτα κάμῃ παιδία, ἀνατρέπεται ἡ δωρεὰ ἐκείνη καὶ ἀναλαμβάνει τὰ ὅσα ἐχάρισε.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ μὲ ἀβίαστον καὶ καλήν του προαίρεσιν ἑκουσίως δωρεῖται εἰς εὐσεβεῖς δωρεὰς διὰ εὐλάβειαν, νὰ τελειώνῃ καὶ τὸ ἔργον εὐθύς, ἐπειδὴ κάμνοντας ἀλλέως, ὄχι μόνον ὑποπίπτει εἰς τὰς ἐκ
σ.216 τῶν νόμων / ποινάς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν θείαν ἀγανάκτησιν καὶ ποινήν, καὶ ἂν ὁ δωρήσας οὗτος δὲν προφθάσῃ νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον, νὰ βιάζωνται οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ νὰ τὸ τελειώσουν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δώσει δωρεὰν διὰ ἀνάρρυσιν αἰχμαλώτων ἢ ὑποσχεθῇ, ἔρρωται τὸ γεγονός, καὶ εἴ τι ἔδωκε νὰ μὴ τὸ ζητῇ ὀπίσω, καὶ ἂν δὲν ἔδωκεν ἀλλ' ὑπεσχέθη νὰ τῷ ζητῆται ἐξάπαντος, διὰ νὰ τὰ δώσῃ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς χαρίσῃ εἰς ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου τὸ σπῆτι ἐκάη μὲ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ὅσα καὶ ἂν τῷ χαρίσῃ, δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ τὰ ζητῇ ὀπίσω, καὶ ἂν δὲν τὰ ἔδωκε, νὰ ζητοῦνται καὶ μὲ ὅρκον τοῦ λαβόντος εἰς τὸ νὰ τὰ ἐξοδεύῃ ὅλα εἰς τὴν ἀνοικοδομὴν τοῦ καέντος ὀσπητίου αὐτοῦ καὶ ὄχι εἰς ἄλλας αἰτίας.

σ.217 ζ΄.ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς δώσῃ τελείαν δωρεὰν εἴς τινα χω/ρὶς καμίαν συμφωνίαν, δὲν ἠμπορεῖ ὕστερον νὰ ζητήσῃ νὰ κάμῃ συμφωνίαν καὶ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν δωρεὰν μετὰ παρέλευσιν καιροῦ, ὥστε ὁ λαβὼν τὴν δωρεὰν θέλει τὴν ἔχει ἀμετατρέπτως.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τινας ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θανάτου αὐτοῦ χαρίσῃ

⟨51⟩ α΄: B. 47.2.1 || β΄: B. 47.2.5 || γ΄: B. 47.2.8 || δ΄: B. 47.1.67 § 5 || ε΄: B. 47.1.68 πρ. || ς΄: B. 47.1.68 § 2 || ζ΄: B.47.1.73 || η΄: πρβλ. B. 47.1.15

⟨51⟩ 3 παιδιὰ *Z* || **12** κάμνωντας *κώδδ.* || **13** εἰς *παρλπ. Z* || **16** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **18** τῷ *παρλπ.*, ζητῆται *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ.* ζητῇ *Z* || διὰ - δώσῃ *παρλπ. Z* || **22** λαμβάνοντος *Z* || **27** ἀμετάτρεπτον *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἴς τινα τὰ ὅσα φορεῖ ἐπάνω του ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, τὰ λαμβάνει ὁ δωρηθεὶς καὶ ἡ δωρεὰ αὐτὴ δὲν ἀνατρέπεται.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁπόταν τινὰς δώσῃ εἴς τινα δωρεὰν διὰ καμίαν εὐεργεσίαν ἢ δούλευσιν ὁποὺ εἶδεν ἀπὸ ἐκεῖνον δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὴν ἀνατρέψῃ, ἐπειδὴ ἡ δωρεὰ αὐτὴ δὲν λέγεται δωρεὰ οὔτε εἶναι εἶδος δωρεᾶς ἀλλ' ἀμοιβὴ τῆς εὐεργεσίας ἐκείνης καὶ δουλεύσεως.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ χαρίσει τὶ εἴς τινα μὲ συμφωνίαν τινὰ καὶ ὅρον, ἔχει ἀγωγὴν εἰς τὸ νὰ τελειωθῶσι τὰ συμφωνηθέντα.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ δωρεὰ γίνεται καὶ ἀγράφως ἐπὶ πέντε μαρτύρων
σ.218 καὶ / ἐγγράφως ὑπογράφοντας μόνος ὁ δωρούμενος, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὴν ἔγγραφον δωρεὰν δὲν χρειάζονται οὔτε μάρτυρες, ὡσὰν ὁποὺ καὶ μὲ ἐπιστολήν του τινὰς εἶναι νενομοθετημένον νὰ δωρῆται.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν ἡ μήτηρ δωρησαμένη τῷ ἰδίῳ παιδί, μετὰ ταῦτα κινήσῃ ἀγωγὴν ζητοῦσα τὴν δωρεὰν ἀποδεικνύουσα ἀχάριστον ἐκεῖνον, τότε νὰ εἰσακούεται, ἂν ὅμως δὲν δευτεροϋπανδρευθῇ, εἰδὲ μὴ δευτεροϋπανδρευθεῖσα, κινεῖ αὐτὴν τὴν ἀγωγὴν καὶ ἀποδείξῃ ἀχάριστον τὸν παῖδα αὐτῆς, τότε νὰ λαμβάνῃ ὅσα εὑρίσκονται παρὰ τῷ παιδὶ ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποὺ τῷ ἐχάρισεν. Ἐπειδὴ ἂν τύχῃ καὶ τὸ παιδὶ προλαβὸν ἐχάρισε τινὰ ἐξ ἐκείνων ἢ ἐπώλησεν ἢ ἄλλως πως ἐξεποίησε πρὸ τῆς ἀγωγῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, δὲν ἠμπορεῖ ἡ μήτηρ νὰ τὰ ἀνατρέψῃ καὶ νὰ τὰ ζητήσῃ καὶ μὲ ὅλον ὁποὺ τὸν δεικνύει ἀχάριστον.

Αἱ ἀχαριστίαι ὁποὺ ἤθελαν δείξῃ οἱ λαβόντες δωρεάν, ἐξ ὧν ἀνατρέπεται ἡ δωρεά, ἤτοι εἴγε χρήσηται σκαιᾷ ὕβρει κατὰ τοῦ δωρήσαντος, ἢ χεῖρας ἀδίκως ἐπαγάγῃ, ἢ ζημίᾳ μεγίστῃ ὑποβάλλῃ, ἢ τὰ ἐν τῇ δωρεᾷ πάκτα μὴ πληροῖ.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἀγωγὴ ἡ περὶ ἀχαριστίας ὁποὺ κινεῖται κατὰ
σ.219 τοῦ / παιδός, δὲν κινεῖται κατὰ τῶν κληρονόμων ἐκείνου, ἀλλ' οὐδὲ προαποθανούσης τῆς μητρὸς δύνανται οἱ λοιποὶ κληρονόμοι αὐτῆς νὰ κινήσουν αὐτὴν τὴν ἀγωγήν.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ εὐτελὴς γυνή, καὶ ἀνυπόληπτος οὖσα καὶ ἀπερ-

---

θ΄: πρβλ. Β. 47.1.18 (σχόλ. 2) || ι΄: πρβλ. Β. 47.1.42 || ια΄: πρβλ. Β. 47.1.62 ἐπ. κ. Β. 47.3.48 || ιβ΄: Β. 47.2.7 (σχόλ. 2) || 50-52: Β. 47.2.10 (σχόλ. 3) || ιγ΄: Β. 47.2.7 (σχόλ.) || ιδ΄: Β. 47.2.7 (σχόλ.)

---

31 τίς *Z* || 35 τί *παρλπ. Z* || *μτ.* τινὰ[1] *πρσθ.* πρᾶγμα τί *Z* || 36 ὅρκον *Z* || 38 ὑπογράφωντας *κώδδ.* || 43 ὅμως *παρλπ. Z* || *πρὸ* εἰδὲ *πρσθ.* δηλαδὴ *Z* || 44 *μτ.* καὶ *πρσθ.* ἂν *Z* || 50-52 *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥᾳ P* || 50 *μτ.* λαβόντες *πρσθ.* εὑρ. *διαγεγρ. P*

© Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ριμένην ἔχουσα τὴν σωφροσύνην αὐτῆς, δὲν ἔχει τὸ δίκαιον οὔτε ἄδειαν νὰ ζητῇ νὰ ἀνατρέψῃ δωρεὰν ὁποὺ ἔκαμεν εἰς τὰ παιδία αὐτῆς, ἐπειδὴ ἂν γυνὴ σεμνὴ τυγχάνουσα δευτεροϋπανδρευθῇ, δὲν δικαιοῦται εἰς τοῦτο. Ποῖος λοιπὸν ἤθελε δεχθῇ τὴν ἀγωγὴν μιᾶς τοιαύτης εὐτελοῦς καὶ ἀπερριμένην ἐχούσης τὴν σωφροσύνην αὐτῆς;

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὴν περὶ ἀχαριστίας ἀγωγὴν δὲν ἠμποροῦν νὰ κινήσουν οἱ κληρονόμοι τοῦ δωρήσαντος, οὔτε κατὰ κληρονόμων κινεῖται ὑπὸ τῶν πρωτοτύπων ὡς ἔγνως καὶ εἰς τὸν ἀνωτέρω νόμον, ἂν ὁ δωρήσας ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ δὲν ἤθελε φανερώσῃ ἀχαριστίαν τινὰ τοῦ λαβόντος τὴν δωρεάν.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. γ΄.—Ὁ φαλκίδιος οὐκ ἔχει χώραν ἐπὶ τῶν ἁπλῶς δωρεῶν ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν θανάτου αἰτίᾳ δωρεῶν.

σ.220

⟨52⟩. Περὶ τῶν μετὰ θάνατον δωρεῶν.

α΄. βιβ. μζ΄, τίτ. γ΄.—Τρία εἴδη ἐστὶ τῶν θανάτου αἰτίᾳ δωρεῶν. Πρῶτον, ὅταν ὁ δωρούμενος μὴ ἐπηρτημένου τινος φόβου δωρεῖται διὰ μίαν καὶ μόνην ὑποψίαν θανάτου. Δεύτερον δέ, ὁπόταν τις διὰ τὸν ἐπικείμενον καὶ ἐπαπειλούμενον θάνατον δωρεῖται, διὰ νὰ ἐξουσιάσῃ εὐθὺς ὁ δωρηθεὶς τὴν δωρεὰν ἐκείνην. Καὶ τρίτον, ὅταν διὰ κίνδυνον τινὰ δωρεῖται, ὁποὺ ὁ λαβὼν ἐκείνην τὴν δωρεὰν νὰ μὴν ἐξουσιάσῃ αὐτήν, ἕως οὗ νὰ ἀποθάνῃ ὁ δωρησάμενος αὐτήν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς θανάτου αἰτίᾳ δωρεὰ ἔρρωται, εἴτε δικαίως ὑπονοεῖ τὸν θάνατον εἴτε μή.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν θάνατος μὴ ἐπακολουθήσῃ, ἡ δωρεὰ ὁποὺ δωρεῖται μὲ αἰτίαν θανάτου δὲν ἔχει τὸ κῦρος.

σ.221

⟨53⟩. Περὶ ἐξοφλήσεων.

Βιβ. ια΄, τίτ. β΄.—Ἐπὶ μὲν τῶν δι᾽ αἵματος ἐχόντων τὴν τιμωρίαν ἐγ-

---

ιε΄: B. 47.2.10 (σχόλ. 2 κ. 3) || **ις΄**: B. 47.3.42 § 1.

⟨52⟩ α΄: B. 47.3.2 || **β΄**: B. 47.3.43 || **γ΄**: B. 47.3.32.

⟨53⟩ 2-5: B. 11.2.35

---

60 *μτ.* γυνὴ *πρσθ.* καὶ *Z* || **61** τοιαύτης *παρλπ. Z* || **65** ἀπὸ *Z* || ἂν - **67** δωρεὰν *παρλπ. Z.*

⟨52⟩ 11 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **12** *κτθ.* κῦρος *πρσθ.* μουφλούζι, ἀνταλλαγῆς *P.*

⟨53⟩ 1 ἐξοφλήσεως *Z* || **2-9** *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κλημάτων ἔξεστι διαλύεσθαι, χωρὶς τοῦ τῆς μοιχείας ἐγκλήματος. Ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων τῶν μὴ ἐχόντων ἐν αἵματι τὴν τιμωρίαν, οὐκ ἔξεστι διαλύεσθαι χωρὶς τοῦ τῆς πλαστογραφίας ἐγκλήματος, διὰ τὸ ὁποῖον ἔξεστι διαλύεσθαι.

Ἡ διαταγὴ λέγει ὅτι πᾶσα διάλυσις, ἢ δοθῆναι τί ποτὲ ζητεῖ τῷ διαλυσαμένῳ ἢ παρασχεθῆναι τί ποτὲ παρ' αὐτοῦ, ἢ ἐπαγγελθῆναι αὐτῷ τί ποτὲ καὶ εἰ μηδὲν τούτων γένηται, οὐκ ἔστι διάλυσις. Διάλυσις γὰρ οὐδενὸς δοθέντος ἢ παρακατασχεθέντος ἢ ὁμολογηθέντος οὐδαμῶς προβαίνει.

α'. βιβ. ια', τίτ. β'.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐξοφλήσει μέ τινα καὶ διὰ νὰ εἶναι βεβαία καὶ μόνιμος ἡ ἐξόφλησις αὐτοῦ ὁμολογήσῃ, ὅτι νὰ παιδεύεται ἂν παραβῇ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ ταύτην, ἂν ὕστερον πάλιν διαστρέψας κινήσῃ ἀγωγὴν καὶ ἐκ δευτέρου διὰ ἐκείνην τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν, ὄχι μόνον νὰ εἰσακούεται ἀλλὰ καὶ νὰ παιδεύεται.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αἱ ὑποθέσεις ὁποὺ τελειώνουσι νομίμως μὲ ἐξόφλησιν δὲν πρέπει νὰ ἀνατρέπωνται οὔτε μὲ αὐθεντικὴν προσταγήν, ἀλλὰ τὰ ἐξοφλητικὰ ἐκεῖνα νὰ ἔχωσι τὸ κῦρος αὐτῶν.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἕνας, ἔχοντας διαφορὰν μετά τινος καὶ ἐξοφλήσας, ὕστερον μεταμεληθῇ καὶ θέλοντας νὰ ἀνατρέψῃ τὴν ἐξόφλησιν αὐτοῦ ἐκείνην προβάλλει, ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἔμελλε νὰ ἐξοφλήσῃ δὲν εἶχε πρόχειρα
σ.222 τὰ σενέτια αὐτοῦ ὁποὺ διὰ τὴν διαφορὰν / ἐκείνην εἶχε καὶ ἀπατηθεὶς ἐξόφλησε, νὰ μὴν εἰσακούεται, ἐπειδὴ ἠδύνατο καθ' ὃν καιρὸν ἐκρίνετο νὰ ζητήσῃ διορίαν ἀπὸ τὸν κριτὴν ἕως οὗ νὰ φέρῃ τὰ σενέτια αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν διορίαν ὁ κριτὴς ἐξάπαντος πρέπει νὰ δίδῃ διὰ νὰ φυλάττεται τὸ δίκαιον, ἔξω μόνον ἂν ἀποδείξῃ αὐτὸς ὁ ἐξοφλήσας, ὅτι ὁ ἀντιδιαφερόμενος αὐτῷ ἔκλεψε τὰ σενέτια αὐτοῦ ἢ ἐμμέσως ἢ ἀμέσως, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἀποδεικνύμενον νὰ ἀκυροῦται ἡ ἐξόφλησις.

Ἡ κατὰ προδοσίαν ἢ κολακείαν, ἢ φόβον γενομένη διάλυσις οὐδὲν ἰσχύει.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἐξόφλησις ὁποὺ γίνεται ἐγγράφως ἢ ἀγράφως νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος αὐτῆς.

ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐξοφλήσει μετά τινος διὰ καμίαν

6-9: B. 11.2.55 || **α'**: πρβλ. B. 11.2.16 || **β'**: B. 11.2.33 || **γ'**: πρβλ. B. 11.2.36 || 28 Ἡ - ἰσχύει: B. 11.2.29 (σχόλ. 1) || **δ'**: B. 11.2.45 || **ε'**: B. 11.2.48

---

11 ἐπ. ἐξώφλησις *P* || **15-16** ἐξώφλησιν *κώδδ.* || **16** *μτ.* προσταγὴν *πρσθ.* καὶ ὑπόθεσιν *διαγεγρ. Z* || **17** *πρὸ* τὰ *πρσθ.* καὶ *Z* || **18** ἔχωντας *κώδδ.* || ἐξοφλήσει *Z* || **19** θέλωντας *κώδδ.* || **26-27** ἀποδεικνυόμενον *Z* || **27** ἀνακυροῦται *Z* || **28** Ἡ - ἰσχύει *παρλπ. Z* || **29** ἐγράφως *Z*

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑπόθεσιν, ἂν καὶ ρητῶς ὁμολογήσῃ, ὅτι δὲν ἔχει πλέον νὰ ζητῇ οὐδόλως τὶ ἀπὸ τὸν ἐξοφλούμενον καὶ περὶ πάσης καὶ παντοίας ὑποθέσεως ἐξοφλεῖ μετ' ἐκείνου, μακάρι ὁποὺ δὲν λέγει ἰδίως πὼς διὰ ἐκείνην μόνην τὴν ὑπό-
σ.223 θεσιν ἐξοφλεῖ, δι/καιοῦται ὅμως ἂν ἔχῃ καὶ ἄλλας ἀγωγὰς κατὰ τοῦ ἐξοφλημένου νὰ τὰς κινήσῃ μετὰ ταῦτα, χωρὶς νὰ ἐμποδίζεται ὅλως μὲ τὸ νὰ εἶπε πὼς δὲν ἔχει οὐδόλως τὶ νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ ἐκεῖνον καὶ ἐξώφλησε περὶ πάσης καὶ παντοίας ὑποθέσεως.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κάθε ἐξόφλησις πρέπει νὰ γίνεται μὲ δόσιν τινὰ εἰς τὸν ἐξοφλοῦντα, ὡσὰν ὁποὺ ἀλλέως δὲν ἔχει τὸ κῦρος ἡ ἐξόφλησις ἐκείνη, μακάρι ὁποὺ καὶ ὁ ἐξοφλῶν νὰ ὁμολογήσῃ βιαζόμενος ἢ ἀπὸ φιλίαν φίλων, ἢ ἀπὸ τὴν κακίαν τοῦ ἐξοφλουμένου ἐκείνου ὅτι δὲν ἔχει πλέον νὰ ζητῇ τίποτες, ἐπειδὴ ἀλλέως ἐξόφλησις δὲν γίνεται οὔτε ἔχει τὸ κῦρος ἂν δὲν λάβῃ ὁ ἐξοφλῶν κἂν τὰ ἡμίση τοῦ δικαίου αὐτοῦ.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν μετὰ θάνατον τινὸς ἐξοφλήσῃ ὁ εἷς κληρονόμος ἐκείνου μετὰ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ θανόντος διὰ τὸ ἐδικόν του μερίδιον, δύναται αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν καὶ διὰ τὸ μερίδιον ἀποθανόντος
σ.224 ἀδελφοῦ / αὐτοῦ, διὰ νὰ λάβῃ καὶ τὸ ἐξ ἐκείνου ἀνῆκον αὐτῷ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς κληρονόμος θανόντος τινὸς διαμοιρασθῇ τὴν καταλειφθεῖσαν ἐκείνου περιουσίαν μετὰ τῶν λοιπῶν συγκληρονόμων αὐτῷ καὶ λαβὼν τὸ ἴδιον αὐτοῦ μερίδιον ἐξοφλήσῃ, ὕστερον δὲ εὕρῃ καὶ ἄλλα πράγματα τοῦ θανόντος τὰ ὁποῖα τότε εἰς τὴν διανομὴν δὲν ἐβάλθηκαν εἰς μέσον, ἀνατρέπει τὴν ἐξόφλησιν ἐκείνην ὁποὺ ἔκαμε, ζητῶν τὸ ἀνάλογον αὐτοῦ μερίδιον καὶ ἐξ ἐκείνων τῶν πραγμάτων ὁποὺ ἐκρύφθησαν.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ μὲ ἀπάτην τῶν συγκληρονόμων αὐτοῦ ἐξοφλήσει διὰ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ κληρονομίαν, βοηθεῖται, καὶ ἡ ἐξόφλησις αὐτοῦ ἀκυροῦται καὶ λαμβάνει τὸ νόμιμον κληρονομικὸν αὐτοῦ δίκαιον.

ι΄. βιβ. η΄, τίτ. α΄.—Ἀνίσως γυνή, ἀποδημοῦντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, κινήσῃ ἀγωγὴν κατά τινος διὰ ἀλισβερίσια τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ νικηθῇ εἰς τὴν κρίσιν καὶ γένῃ γράμμα ἐξοφλητικὸν τῆς κρίσεως, οὐκ ἔρρωται τὸ

ς΄: πρβλ. Β. 11.2.55 || ζ΄: πρβλ. Β. 11.2.9 (σχόλ. 2) || η΄: πρβλ. Β. 11.2.9 § 3 κ. Β. 11.2.20 || θ΄: Β. 11.2.9 § 2 || ι΄: πρβλ. Β. 8.2.78

---

37 πρὸ ἐξώφλησε *πρσθ.* ὅτι *Z* || **39** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **52-53** ἐβάλθησαν *Z* || **57** *μτ.* λαμβάνει *πρσθ.* σῷον *Z* || αὐτοῦ *P*, του *Z* || **61** κρίσην *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.225 τοιοῦτον, / ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, βλέποντας ὁποὺ ἡ γυνὴ αὐτοῦ δὲν ἐκέρδησε τὴν κρίσιν, δικαιοῦται νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ἐξ ὑπαρχῆς.

ια΄. βιβ. ξ΄, τίτ. μα΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀρνεῖται τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ λέγων ὅτι εἶναι ψευδεπίπλαστος, μετὰ ταῦτα ὅμως φανῇ ὅτι ἐξώφλησε διὰ ἐκείνην, δὲν ἠμπορεῖ ὕστερον νὰ ἀναιρέσῃ τὴν ἐξόφλησιν αὐτοῦ.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ νόμιμος ἐξόφλησις δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνατραπῇ.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐξοφλήσει μὲ τινὰ ἔμπροσθεν εἰς φίλους αὐτοῦ δὲν ἠμπορεῖ ὕστερον νὰ ἀναιρέσῃ τὴν ἐξόφλησιν αὐτοῦ ἐκείνην λέγοντας ὅτι μὲ βίαν ἐξώφλησεν, ἐπειδὴ ὅπου εἶναι φιλία βία δὲν εἶναι.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος ἐξοφλήσει μὲ τινὰ εἴτε ἐγγράφως εἴτε ἀγράφως καὶ μεταμεληθῇ, δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν διὰ νὰ ἀναιρέσῃ τὴν ἐξόφλησιν αὐτοῦ.

σ.226 **⟨54⟩. Περὶ παρακαταθήκης.**

α΄. βιβ. ιγ΄, τίτ. β΄.—Ἀνίσως τινὰς δώσῃ ἄσπρα βουλλωμένα εἰς τινὰ διὰ νὰ τὰ φυλάξῃ καὶ πρὸ τοῦ νὰ λάβῃ ὀπίσω ἐκεῖνα ἀπέθανεν ἐπὶ πολλοῖς κληρονόμοις καὶ ὁ εἷς ἐκ τῶν κληρονόμων ζητεῖ τὸ μερίδιον αὐτοῦ, νὰ ξεβουλλώνεται τὸ ἀμανέτι ἐκεῖνο ἔμπροσθεν τῶν ἀρχόντων καὶ ἄλλων τιμίων μαρτύρων παρόντος καὶ τοῦ σκρίβα, ἤτοι τοῦ κασάμη, καὶ νὰ δίδεται τὸ μερίδιον ἐκείνου, καὶ βουλλωνόμενα πάλιν ὑπ᾽ αὐτῶν νὰ δίδωνται εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ τὰ ἐβάσταξεν ὡς παρακαταθήκην, ὅστις, ἀνίσως καὶ δὲν θελήσει πλέον νὰ τὰ βαστάξῃ, νὰ δίδωνται εἰς ἕνα μοναστήριον ἢ εἰς ἐκκλησίαν. Ἀνίσως ὅμως ἡ παρακαταθήκη ἐκείνη εἶναι ἀδύνατον νὰ χωρισθῇ, τότε ἐκεῖνος ὁποὺ ζητεῖ τὸ μερίδιον αὐτοῦ ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ ἐγγυητὰς καλοὺς καὶ διὰ τὰ μερίδια τῶν λοιπῶν συγκληρονόμων καὶ ἔτζι νὰ τὴν λάβῃ. Εἰ δὲ καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ τοιούτους ἐγγυητάς, ἀναμφιβόλως δίδεται ὅλον εἰς ἕνα μοναστῆρι διὰ φύλαξιν, ἕως οὗ νὰ συνέλθωσιν εἰς ἓν ὅλοι οἱ συγκλη-

σ.227 ρονόμοι, καὶ ἐλευθεροῦται πλέον / ἀπὸ κάθε ἐνόχλησιν καὶ ἀγωγὴν ἐκεῖνος ὁποὺ ἐδέχθη τὴν παρακαταθήκην.

ια΄: B. 60.41.42 || **ιβ΄**: πρβλ. B. 11.2.36 || **ιγ΄**: πρβλ. B. 11.2.52 || **ιδ΄**: πρβλ. B. 11.2.56.

⟨54⟩ α΄: B. 13.2.1 § 36

---

62 βλέπωντας *κώδδ.* || **70** λέγωντας *κώδδ.* || **71** εἴτε[1] *παρλπ. Z.*

⟨54⟩ 3 τὰ *παρλπ. Z* || **9** ἕνα *παρλπ. Z* || **11** αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **13** *πρὸ* δίδεται *πρσθ.* νὰ *Z* || ὅλη *Z* || **14** ὅλον *Z* || **15** ἐνώχλησιν *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ κληρονόμος τοῦ λαβόντος παρακαταθήκην ὑπό τινος πωλήσῃ τὸ ἐμανέτι ἐκεῖνο μὴν ἰξεύροντας πὼς εἶναι παρακαταθήκη, δὲν ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ τὴν τιμὴν ἐκείνου, ὅσην δηλαδὴ τὸ ἐπώλησε.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος βαστάζει παρακαταθήκην τινὸς καὶ μουφλουζεύσει καὶ διαμοιράζονται τὰ πράγματα ἐκείνου εἰς τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ, προτιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς δανειστὰς ἐκεῖνος ὁποὺ ἔδωκε τὴν παρακαταθήκην εἰς τὸ νὰ τὴν λάβῃ σώαν, ἂν ἀποδειχθῇ ὅμως πὼς δὲν ἔπερνε διάφορον.

Σχόλιον.—Ἐπειδή, ἂν φανῇ πὼς ἔπερνε διάφορον, δὲν προτιμᾶται πλέον, ἀλλ᾽ ἐμβαίνει καὶ αὐτὸς εἰς τὸν κουραμὰν ὡς καὶ οἱ λοιποί, ἐπειδὴ
σ.228 μὲ τοῦτο ὁποὺ ἔπερνε διάφορον δὲν λέγεται πλέον πὼς ἔδωκε πα/ρακαταθήκην ἀλλ᾽ ὅτι ἐδάνεισεν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως καὶ δοθῶσιν εἰς τινὰ ἐμανετὴν ἄσπρα ἀβούλωτα διὰ νὰ τὰ φυλάξῃ καὶ αὐτὸς τὰ μεταχειρισθῇ εἰς ἰδίαν αὐτοῦ χρείαν, ἐνέχεται νὰ πληρώσῃ διάφορον ὑπὲρ τούτων.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν φυλάττει καὶ δὲν ἐπιμελεῖται τὴν παρακαταθήκην ὡς ἐδικόν του πρᾶγμα, ἐνέχεται.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ παρακαταθήκην ἀπὸ τινὰ καὶ τὴν δώσῃ εἰς ἄλλον χωρὶς τὴν εἴδησιν τοῦ νοικοκυροῦ καὶ χαθῇ, ἐνέχεται καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ προβάλλῃ, ὅτι τὴν ἔδωκεν εἰς ἄλλον, μακάρι καὶ ἂν τὸ ἀποδεικνύῃ μάλιστα.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος λάβῃ παρακαταθήκην ἀπό τινα περιπεσόντα εἰς κεφαλικὸν ἔγκλημα, οὗ ἕνεκεν καὶ δημευθῇ, ὀφείλει κἀκεῖνος
σ.229 νὰ δώσῃ εἰς τὴν / αὐθεντίαν τὴν παρακαταθήκην ἐκείνην.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς ἀφήσῃ παρακαταθήκην εἰς τινὰ ἀποδημῶν εἰς ἄλλον τόπον καὶ ἀφήσῃ παραγγελίαν εἰς ποῖον νὰ τὴν δώσῃ, ἂν τῷ τύχῃ θάνατος εἰς τὴν ἀποδημίαν αὐτοῦ, πρέπει νὰ δοθῇ ἡ παρακαταθήκη ἐκείνη εἰς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπαρήγγειλεν ὁ παραθέμενος νὰ δοθῇ, ἔξω μόνον ἂν ἔκαμε διαθήκην ὁ παραθέμενος αὐτὸς καὶ ἀναιρεῖ τὴν παραγ-

---

β΄: B. 13.2.1 § 47 || **γ΄**: πρβλ. B. 13.2.7 § 2 κ. 13.2.8 || **δ΄**: B. 13.2.25 § 1 || **ε΄**: B. 13.2.32 || **ς΄**: πρβλ. B. 13.2.40 || **ζ΄**: B. 13.2.31 || **η΄**: πρβλ. B. 13.2.26

---

18 ἰξεύρωντας *κώδδ.* || **20** ὅσον *Z* || **26** κουραμὲν *Z* || **27** *μτ.* πλέον *πρσθ.* ὅτι *δι' ἄλ. χ., παρλπ.* πὼς *Z* || **30** τὰ[1] *παρλπ. Z* || **36** *μτ.* ὅτι *πρσθ.* δέν, *παρλπ.* τὴν *Z* || **39** ἕνεκα *Z* || **40** αὐθεντείαν *κώδδ.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γελίαν αὐτοῦ καὶ διατίθεται διορίζων ἀλλέως διὰ ἐκείνην τὴν παρακαταθήκην.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ ἄσπρα βουλλωμένα ἐμανετὲν ὡς παρακαταθήκην καὶ τὰ ἀνοίξῃ καὶ τὰ μεταχειρισθῇ εἰς ἰδίαν αὐτοῦ χρείαν, ἐνέχεται εἰς τὴν περὶ κλοπῆς ἀγωγήν, εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ δηλαδὴ διπλάσια.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν δοθῇ εἰς τινὰ ὡς παρακαταθήκη κανένα γράμμα ἢ ἐξοφλητικὸν ἢ ἄλλο τὶ ὁποιουσοῦν ἀλισβερισιοῦ, μὲ συμφωνίαν τὸ νὰ
σ.230 δώσῃ ἐκεῖνο τὸ γράμμα εἰς / ἄλλον τινὰ ὁπόταν αὐτὸς ὁ ἄλλος ἐκτελέσῃ τὴν συμφωνίαν ἐκείνην ὁποὺ ἔκαμεν, ἐκεῖνος δὲ ὁποὺ λάβῃ τὸ γράμμα ἐκεῖνο ὡς παρακαταθήκην, ἢ ἀπατηθεὶς ἀπὸ τὸν ἄλλον ἢ χαριζόμενος, δώσει τὸ γράμμα αὐτὸ εἰς ἐκεῖνον, νὰ ἐνέχεται οὗτος εἰς τὴν συμφωνίαν, τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ ἐκπληρώσῃ ἐκεῖνος ὁ λαβὼν τὸ γράμμα.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς λάβῃ πράγματά τινα ἢ ἄσπρα ὡς παρακαταθήκην μὲ διωρισμένους ὅρους, πρέπει, ἀφ᾽ οὗ λάβωσι τέλος οἱ ὅροι ἐκεῖνοι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων βαστάζει τὴν παρακαταθήκην ἐκείνην, νὰ ἐπιστρέφῃ τὰ πράγματα ἐκεῖνα, μὴν ἔχοντας ὅλως φόβον τινὰ ἀγωγῆς τινὸς διὰ αὐτά.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ πράγματα ὁποὺ γλυτώσουν ἀπὸ πυρκαϊὰν ἢ ναυάγιον ἢ κατάπτωσιν καὶ γκρεμισμὸν ὀσπητίου ἢ ἀπὸ θόρυβόν τινα καὶ ταραχὴν ἐχθρῶν ἢ ζορμπάδων καὶ ἐπαναστάσεως καὶ δοθῶσιν εἰς τινὰ διὰ
σ.231 νὰ τὰ φυλάξῃ, ἀνίσως αὐτὸς ὁποὺ τὰ λάβῃ διὰ νὰ τὰ / φυλάξῃ δὲν θελήσῃ μετὰ ταῦτα νὰ τὰ δώσῃ, νὰ καταδικάζεται εἰς τὸ νὰ τὰ ἀποδώσῃ διπλᾶ ὡς κλέπτης. Ὁ δὲ κληρονόμος ἐκείνου νὰ καταδικάζεται εἰς τὸ ἁπλοῦν, ὄχι δηλαδὴ νὰ τὰ δώσῃ διπλᾶ, ἔξω δὲ ἀπὸ τοιαῦτα συμβεβηκότα, ἂν δοθῶσιν εἰς τινὰ πράγματα ὡς παρακαταθήκη, εἰς τὸ ἁπλοῦν ζητοῦνται καὶ ὄχι διπλᾶ.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὴν παρακαταθήκην εἶναι δυνατὸν νὰ γίνεται συμφωνία εἰς τὸ νὰ ἐνέχεται δηλαδὴ ὁ λαβὼν αὐτήν, ἂν δείξῃ ἀμέλειάν τινα εἰς τὴν φύλαξιν ἐκείνης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀμέλειαν συμβῇ νὰ βλαφθῇ ἡ παρακαταθήκη.

θ΄: B. 13.2.29 || **ι΄**: πρβλ. B. 13.2.38-39 || **ια΄**: πρβλ. B. 13.2.46 || **ιβ΄**: πρβλ. B. 13.2.1 § 1 κ. 13.2.18 || **ιγ΄**: B. 13.2.1 § 6

---

48 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **53** ἀλισβερισίου *Z* || **62** ἔχωντας *κώδδ.* || **66** ἐχρῶν *Z* || ζορπάδων *Z* || **71** *μτ.* ἁπλοῦν *πρσθ.* νὰ *Z* || **72** γίνηται *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—᾽Ανίσως θέλοντας τινὰς νὰ κρύψῃ πράγματα αὐτοῦ εἰς τινὰ καὶ αὐτὸς τῷ εἰπῇ διὰ νὰ τὰ δώσῃ εἰς ἄλλον καὶ τὰ δώσει καὶ μετὰ ταῦτα ἀπολεσθῶσιν, εἰ μὲν τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν ἄλλον ἐκεῖνον, ὡσὰν νὰ τὰ
σ.232 ἔδιδεν εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ τοῦ εἶπε νὰ τὰ δώσῃ, / ἐνέχεται αὐτὸς ὁποὺ εἶπε νὰ τὰ δώσῃ, εἰ δὲ καὶ ὡς συμβουλεύσας τὸ εἶπε διὰ περισσοτέραν ἀσφάλειαν τῶν πραγμάτων, δὲν ἐνέχεται, ἔξω μόνον ἂν εἶπε νὰ τὰ δώσῃ εἰς ἐκεῖνον καὶ αὐτὸς νὰ ἐνέχεται.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—᾽Εκεῖνος ὁποὺ ἐγγυηθῇ τὸν λαβόντα παρακαταθήκην ἐνέχεται εἰς τὸν νοικοκύρην τῆς παρακαταθήκης.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—῾Η περὶ τῆς παρακαταθήκης ἀγωγή, ὄχι μόνον κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ λαβόντος αὐτὴν κινεῖται, ἀλλὰ καὶ κατ᾽ ἐκείνων ὁποὺ λάβουν λεγάτα καὶ δωρεὰς ἀπὸ τὴν διαθήκην ἐκείνου.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—᾽Εὰν πωλήσῃ τινὰς τὴν παρακαταθήκην ὁποὺ ἐνεπιστεύθη καὶ πάλιν μετὰ ταῦτα τὴν ἀνταγοράσῃ καὶ ἀνταγοράζοντάς την χαθῇ, κἂν χαθῇ χωρὶς ἀμέλειάν τινα τούτου ἢ δολιότητα, ἐνέχεται ὅμως
σ.233 εἰς τὸ νὰ τὴν ἀποδώσῃ, ἐπειδὴ / ἅπαξ ἐδολιεύθη εἰς αὐτήν.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—᾽Ανίσως τινὰς δώσῃ εἰς τινὰ φίλον του ἢ οἰκεῖόν του ἢ δοῦλόν του πράγματά τινα διὰ νὰ τὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλον νὰ τὰ φυλάξῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁποὺ ἐπῆγε τὰ πράγματα ἀπέθανεν, ἔχει νὰ τὰ ζητῇ ὁ νοικοκύρης τούτων ἀπὸ ἐκεῖνον ὁποὺ τὰ βαστάζει, ὁ ὁποῖος δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ βαστάζῃ διαστρέφοντας ὅτι δὲν τὰ ἔλαβεν ἀπὸ αὐτόν.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—᾽Ανίσως ὅμως αὐτὸς ὁποὺ τὰ ἔλαβε καὶ μὲ λάθος τὰ δώσῃ εἰς ἄλλον νομίζοντας ἐκεῖνον νοικοκύρην καὶ ἀποδειχθῇ τοῦτο, αὐτὸς μὲν νὰ ἐλευθεροῦται νὰ κινῆται δὲ ἡ ἀγωγὴ κατὰ τοῦ λαβόντος αὐτά.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—᾽Εκεῖνος ὁποὺ λάβῃ παρακαταθήκην τινὰ καὶ συμφωνήσῃ εἰς τὸ νὰ εἶναι ὁ κίνδυνος εἰς αὐτόν, ἂν χαθῇ, δὲν ἔχει πλέον νὰ προβάλλῃ καμίαν πρόφασιν καὶ δικαιολόγημα, ἀλλὰ τὴν ἀποδίδει.

σ.234 κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—᾽Εκεῖνος ὁποὺ λάβῃ παρακαταθήκην ἔχει χρέος

ιδ΄: πρβλ.. B. 13.2.1 § 14 || **ιε΄**: B. 13.2.1 § 14 || **ις΄**: πρβλ.. B. 13.2.1 § 19 || **ιζ΄**: πρβλ.. B. 13.2.1 § 25 || **ιη΄**: πρβλ.. B. 13.2.1 § 11 || **ιθ΄**: πρβλ B. 13.2.1 § 32 || **κ΄**: πρβλ.. B. 13.2.1 § 35 || **κα΄**: πρβλ.. B. 13.2.1 § 35

---

76 θέλωντας *κώδδ.* || **79** τοῦ *P*, τῷ *Z* || **89** ἀνταγοράζωντάς *κώδδ.* || **90** *μτ.* χαθῆ[1] *πρσθ.* μακάρι ὁπού, *παρλπ.* κἂν *Z* || **93** τὰ *παρλπ.*, *μτ.* ὑπάγῃ *πρσθ.* αὐτὰ *Z* || **96** διαστρέφωντας *κώδδ.* || **98** νομίζωντας *κώδδ.* || **102** τὴν *παρλπ. Z* || *μτ.* ἀποδίδει *πρσθ.* αὐτὴν τὴν παρακαταθήκην *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ τὴν φυλάττῃ ἐπιμελῶς καὶ χωρὶς τινὰ δόλον διὰ νὰ μὴ χαθῇ, ἂν ὅμως χαθῇ ἀπὸ τυχηρὸν συμβεβηκὸς δὲν ἐνέχεται.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ζητεῖ παρακαταθήκην πρέπει νὰ λέγῃ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν ποσότητα καὶ τὸν σταθμὸν καὶ ἂν κάμῃ ὅρκον πὼς δὲν ἰξεύρει τὸν σταθμὸν νὰ συγχωρῆται καὶ νὰ λαμβάνῃ τὴν παρακαταθήκην.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως δύο τινὲς ὁμοῦ δώσωσι παρακαταθήκην εἰς τινά, πάλιν καὶ οἱ δύο ὁμοῦ πρέπει νὰ τὴν λαμβάνουν, ἢ ὁ ἕνας μόνος νὰ τὴν λαμβάνῃ ὅλην ἢ κάθε ἕνας τὰ ἐδικά του, καθὼς ἐσυμφώνησαν δηλαδὴ εἰς τὸν καιρὸν ὁποὺ ἐπαράδιδον τὴν παρακαταθήκην.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ δώσουν παρακαταθήκην εἰς σαράφην,
σ.235 τοῦ / ὁποίου μουφλουζεύοντος, πωλοῦνται τὰ πράγματά του, ὄχι μόνον προ-
116 τιμῶνται ἀπὸ ὅλους τοὺς δανειστὰς ἐκείνου εἰς τὸ νὰ λάβουν τὴν παρακαταθήκην αὐτῶν σώαν φαινομένην καὶ σῳζομένην εἰσέτι, ἀλλὰ ἂν ἔτυχε νὰ τὴν χαλάσῃ, πάλιν προτιμῶνται εἰς ὅλα τὰ πράγματα ἐκείνου ἀπὸ κάθε ἄλλον.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τὸ παρατιθέμενον πρᾶγμα εἶναι τοιοῦτον
120 ὁποὺ φυσικῶς νὰ φθείρεται μόνον του χωρὶς νὰ τὸ μεταχειρίζεται τινὰς καὶ πρὸ τοῦ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν νοικοκύρην αὐτοῦ φθαρθῇ, νὰ μὴν ἐνέχεται αὐτὸς ὁποὺ τὸ ἔλαβεν εἰς παρακαταθήκην.

κς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ παρακαταθήκην καὶ χωρὶς δόλον τινα ἢ ἀμέλεισν τὴν χάσῃ, δὲν ἐνέχεται.

125 κζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἐπιμελεῖται τὴν παρακαταθήκην ὡς ἐδικόν του πρᾶγμα, ποιεῖ δόλον καὶ ἐνέχεται ὡς δόλιος.

σ.236 κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τινας δώσῃ παρακαταθήκην εἰς τινὰ καὶ ἐν τῷ ζητεῖν αὐτὴν δὲν θέλει νὰ τὴν δώσῃ ἐκεῖνος ὁποὺ τὴν βαστάζει, λέγοντας διὰ νὰ βασταχθῇ εἰς χρέος ἐκείνου ὁποὺ τὴν ἔδωκε, νὰ μὴν εἰσακούεται
130 ἀλλὰ νὰ προστάζεται νὰ δώσῃ τὴν παρακαταθήκην καὶ ὕστερον ἂς κινήσῃ ἀγωγὴν διὰ τὰ ἅπερ ἔχει νὰ λαμβάνῃ.

Μεσεγγυητὴς κυρίως λέγεται, ᾧτινι πολλοὶ εἰς ὁλόκληρον παρέθεντο πρᾶγμα ἐπὶ δήλῳ ὅρῳ τοῦ φυλάξαι καὶ ἀποδοῦναι, οὗτινος καὶ ὁ κληρονόμος ἐνάγεται.

κβ΄: B. 13.2.1 § 40 || **κγ΄**: B. 13.2.1 § 44 || **κδ΄**: πρβλ. B. 13.2.7 § 2 κ. 13.2.8 || **κε΄**: πρβλ. B. 13.2.14 § 1 κ. σχόλ. 4 || **κς΄**: B. 13.2.20 || **κζ΄**: B. 13.2.32 || **κη΄**: πρβλ. B. 13.2.34 || **132-134**: B. 13.2.6

---

118 τὴν *παρλπ. Z* || **128** λέγωντας *κώδδ.* || **132-142** *παρλπ. Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐὰν ἀδόλως ἀπολέσω τὸ παρατεθέν μοι, οὔτε τῇ παρακαταθήκης ἀγωγῇ ἐνέχομαι.

Βιβ. ιγ', τίτ. α'.—Φύσει, ἤτοι νόμῳ ἐπὶ τῆς παρακαταθήκης τὰ τυχηρὰ τῷ δεσπότῃ κινδυνεύεται, τὰ δὲ παρὰ φύσιν, εἰ μὴ δηλ. ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ μετὰ τὸ παραληφθῆναι τὴν παρακαταθήκην συμφωνηθέντα, οὐδὲν ἰσχύει.

Ἀπὸ συμφώνου δυνατὸν ἐγκινδυνεύειν ἐπὶ τῇ παρακαταθήκῃ τὸν δεξάμενον καὶ ὁ λαβὼν τὴν παραθήκην οὐ μόνον ἀπὸ δόλου ἐνέχεται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ραθυμίας καὶ ἀκριβεστάτης φυλακῆς, οὐ μὴν ἀπὸ τῶν τυχηρῶν.

σ.237

⟨55⟩. Περὶ ἐντολῶν.

α'. βιβ. ιδ', τίτ. α'.—Ἡ ἐντολὴ ὁποὺ δέχεταί τινας νὰ κάμῃ πρέπει νὰ εἶναι κατὰ χάριν καὶ ὄχι μὲ ἄσπρα, ἐπειδὴ ὅταν εἶναι μὲ ἄσπρα λέγεται μίσθωσις.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ παραγγελθῇ διὰ καμίαν ὑπόθεσιν, πρέπει νὰ ἐπιμελῆται νὰ τὴν τελειώνῃ καλλίτερα ἀπὸ ὅσον ἐπαρηγγέλθη καὶ ὄχι χειρότερον.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνα ὁποὺ παραγγελθῇ τινὰς νὰ κάμῃ, πρέπει μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν νὰ τὰ τελειώνῃ, ἐπειδὴ ἀλλέως ἐνέχεται ἂν δὲν τὰ τελειώσῃ, δηλαδὴ κατὰ τὴν παραγγελίαν.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ βατάχος τινὸς ἄρχοντος, χωρὶς νὰ παραγγελθῇ ἀπὸ τὸν ἄρχοντα αὐτοῦ, ἐξοδεύσῃ καὶ κάμῃ ἀναγκαῖον τὶ καὶ ὁ ἄρχοντάς
σ.238 του δὲν πιάνει εἰς λογαριασμὸν τὰ ἔξοδα ἐκείνου, δύναται ὁ βατάχος / νὰ χαλάσῃ καὶ νὰ λάβῃ τὸ ἀναγκαῖον ἐκεῖνο πρᾶγμα ὁποὺ ἔκαμε, χωρὶς νὰ ζημιώσῃ ὅλως τὸν ἄρχοντά του.

ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς μὲ παραγγελίαν τινὸς ἀγοράσῃ πρᾶγμα τὶ καὶ μετὰ ταῦτα δὲν θελήσῃ νὰ τὸ λάβῃ, δικαιοῦται οὗτος ὁποὺ τὸ ἠγόρασε νὰ ζητῇ καὶ τόκους διὰ τὰ ἄσπρα ὁποὺ ἔδωκεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκείνου τοῦ πράγματος.

ς'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν παραγγελθῇ τινὰς ἀπὸ ἄλλον διὰ νὰ κάμῃ οἰκο-

---

135-136: B. 13.2.20 || **137-139**: B. 13.1.5 (σχόλ. 2) || **140-142**: B. 13.2.1 § 35.

⟨55⟩ α': B. 14.1.1 § 4 || **β'**: B. 14.1.3 (σχόλ. 1) || **γ'**: B. 14.1.5 πρ. || **δ'**: B. 14.1.10 § 10 || **ε'**: B. 14.1.12 § 9 || **ς'**: B. 14.1.16

⟨55⟩ 1 *μτ.* ἐντολῶν *πρσθ.* des commissions *P* || **6** τελειώσῃ καλλίτερον *Z* || **9** τὰ[1] *παρλπ. Z* || **11** ἐπ. δ'-κα' *δρθ.* ἐκ *Z*, ε'-κβ' *P* || **12** ἄρχωντάς *κώδδ.* || **17** *μτ.* καὶ *πρσθ.* κατά, *παρλπ.* μετὰ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δόμημά τι εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὀσπήτιον διὰ ὠφέλειαν ἐκείνου ὁποὺ τῷ ἐπαρήγγειλεν, ὁ ὁποῖος μετὰ ταῦτα δὲν θέλει νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα, βιάζεται νὰ τὰ πληρώσῃ. Πρέπει ὅμως νὰ ἐξαιρῇ ἀπὸ τὴν πληρωμὴν τοσοῦτον ὅσον ἔγινε τιμιώτερον τὸ ὀσπήτιον ἐκείνου μὲ ἐκεῖνο τὸ οἰκοδόμημα.

σ.239 ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αἱ αἰσχραὶ παραγγελίαι οὐ συνίστανται, οἷον / ἐπὶ
26 τῷ ἱεροσυλῆσαι ἢ φονεῦσαι ἢ τραυματίσαι.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τινας δώσῃ ἄσπρα ἢ πρᾶγμά τι εἰς τινὰ μὲ παραγγελίαν εἰς τὸ νὰ τὸ δώσῃ εἰς ἄλλον τινα καὶ ἐκεῖνος δὲν τὸ δώσει, ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ τὸ ἀποδώσῃ διπλοῦν ὡς κλέπτης.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις παραγγείλῃ εἰς ἄλλον διὰ νὰ τοῦ ἀγοράσῃ κανένα πρᾶγμα μὲ διωρισμένην ποσότητα ἄσπρων καὶ ἐκεῖνος ἀγοράζοντας ἐκεῖνο ζητεῖ περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἐπαρηγγέλθῃ, δὲν δικαιοῦται εἰς τὰ περισσότερα ὁποὺ ζητεῖ.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπαρήγγειλέ τις ἄρχων εἰς τὸν βατάχον αὐτοῦ διὰ
35 νὰ δανείσῃ εἰς κανένα ἄσπρα τινὰ μὲ διωρισμένον διάφορον καὶ ὁ κίνδυνος τῶν ἄσπρων νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸν ἄρχοντα. Ὁ βατάχος του ὅμως, διὰ νὰ κερδήσῃ ἐξ αὐτῶν, τὰ δανείζει μὲ περισσότερον διάφορον, ἂν κινδυνεύσουν
σ.240 τὰ ἄσπρα, ἐνέχεται / πλέον ὁ βατάχος.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις παραγγείλῃ εἰς τὸν βατάχον αὐτοῦ διὰ
40 νὰ δανείσῃ ἄσπρα εἰς τινὰ ἀσφαλῶς χωρὶς διάφορον, κἀκεῖνος διὰ νὰ κερδήσῃ τὰ δώσῃ μὲ διάφορον, ὡς κινδυνεύοντάς τα, καλῶς ἀπολαμβάνει τὸ διάφορον, ὡσὰν ὁποὺ μὲ τοῦτο ὁποὺ ἔκαμεν ἐνέχεται εἰς τὸν ἄρχοντά του διὰ τὸ κεφάλαιον. Εἰ δέ γε ἀκινδύνως τὰ ἐδάνεισε καὶ ἔλαβε καὶ διάφορον, πρέπει νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄρχοντά του μαζὶ μὲ τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ διάφορον.

45 ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς καὶ δώσῃ ἄσπρα εἰς κανένα παραγγέλλοντας αὐτῷ διὰ νὰ τὰ δώσῃ εἰς τὸν δανειστὴν αὐτοῦ καὶ ἐκεῖνος δὲν τὰ δώσει, πρέπει νὰ ζητῇ διάφορον ἀπὸ ἐκεῖνον, ἂν καὶ αὐτὸς πληρώνῃ διάφορον ὑπὲρ ἐκείνων τῶν ἄσπρων.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως καὶ μὲ παραγγελίαν τινὸς ὑπάγῃ τινὰς εἰς

ζ΄: B. 14.1.22 § 6 || η΄: B. 14.1.22 § 7 || θ΄: B. 14.1.4 || ι΄: πρβλ. B. 14.1.6 § 6 || ια΄: B. 14.1.10 § 8 || ιβ΄: B. 14.1.12 § 10 || ιγ΄: B. 14.1.82 § 1

---

24 τιμιότερον *κώδδ.* || **25, 28** ἐπ. παραγγελλίαι, - λλίαν *P* || **31** ἀγοράζωντας *κώδδ.* || **40** *μτ.* νὰ[2] *πρσθ.* τὰ *Z* || **41** κινδυνεύωντάς *P* || **45-46** παραγγέλλωντας *κώδδ.* || **49** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.241 κριτήριον καὶ κρίνεται διὰ ὑπόθεσιν ἐκείνου, πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὰ ὅσα ἔξοδα ἔκαμεν εἰς ὅσον καιρὸν ἐκρίνετο.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν οὗτος ὁ διὰ παραγγελίας τινὸς κρινόμενος μὲ ἄλλον νικηθῇ εἰς τὴν κρίσιν, λσμβάνει τὰ ὅσα ἀληθῶς ἐξώδευσε.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ διὰ παραγγελίας τινὸς κρινόμενος μὲ ἄλλον βλάψῃ τὴν κρίσιν ἐκείνου ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπαρηγγέλθη, ἐνέχεται.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἔξεστι εἰς τὸν καθένα παραγγελλόμενον διὰ καμίαν ὑπόθεσιν νὰ παραιτηθῇ καὶ νὰ μὴ τὴν ἀναδεχθῇ νὰ τὴν τελειώσῃ, ἐπειδὴ ἀλλέως, ἂν τὴν ἀναλάβῃ καὶ ἀπὸ ἀμέλειάν του βλαφθῇ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ παραγγείλας, ἐνέχεται εἰς τὴν βλάβην καὶ ζημίαν ἐκείνου, εἰς τὸ νὰ τὴν ἀποδώσῃ δηλαδή.

σ.242 ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ ὅσα ἔξοδα ὁποὺ καλῶς ἐξοδεύσει ἐκεῖνος / ὁποὺ παραγγελθῇ διὰ καμίαν ὑπόθεσιν τὰ λαμβάνει, μακάρι ὁποὺ τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην ἠδύνατο νὰ τὴν κάμῃ καλλιοτέραν ὁ ἴδιος νοικοκύρης μὲ ὀλιγώτερα ἔξοδα.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπαρηγγέλθη τινὰς ἀπὸ ἕνα ἄλλον διὰ νὰ δανείσῃ εἰς τινὰ μὲ ὑπόσχεσιν τούτου τοῦ παραγγείλαντος διὰ νὰ μένῃ ἀζήμιος ὁ δανειστής, ὅστις καὶ κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τούτου τὰ ἐδάνεισε, καὶ πολλάκις ζητῶντας τὰ ἄσπρα του ἀπὸ αὐτὸν δὲν εἰσηκούσθη καὶ ἐν τοσούτῳ ἀπέθανεν ὁ χρεώστης ὅθεν ἐνέχεται οὗτος ὁ παραγγείλας.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἕνας βατάχος ἄρχοντος ὅσα ἐξοδεύσει μὲ παραγγελίαν τοῦ ἄρχοντός του τὰ ζητεῖ, ζητῶντας ὁμοῦ καὶ τόκους διὰ ἐκεῖνα καὶ τὸν κόπον του, τὸν ὁποῖον ὁ κριτὴς φιλαγάθως καὶ δικαίως πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ βατάχος ὄχι μόνον διὰ ἐκεῖνα ὁποὺ διώκησεν, ἀλλὰ καὶ διὰ ἐκεῖνα ὁποὺ ἐπαρηγγέλθη νὰ τελειώσῃ ἐνέχεται νὰ τελειώσῃ, καὶ ἔτζι νὰ λαμβάνῃ τὰ ἔξοδά του.

σ.243 κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸ ἐπ᾽ ὠφελείᾳ ἀγοραζόμενον μὲ παραγγελίαν ἔρρωται, οὐ μὴν τὸ ἐπὶ ζημίᾳ.

ιδ΄: B. 14.1.66 || **ιε΄**: B. 14.1.71 || **ις΄**: πρβλ. B. 14.1.22 § 11 || **ιζ΄**: B. 14.1.27 § 4 || **ιη΄**: B. 14.1.59 § 5 || **ιθ΄**: B. 14.1.63 || **κ΄**: B. 14.1.73 || **κα΄**: B. 14.1.3 (σχόλ. 2)

---

61 *μτ.* ἔξοδα *πρσθ.* καλῶς *διαγεγρ. P* || **62** διὰ *παρλπ. Z* || **63-64** ὀλιγότερα *κώδ.* || **73** ἀποφασίζῃ *Z* || **74** *μτ.* ὁποὺ *πρσθ.* ἐκυβέρνησεν, *παρλπ.* διώκησεν *Z* || **75** παρηγγέλθη *Z* || **76** ἔξοδά του *πρσθ.* ἐν τῇ ὥρᾳ δι᾽ ἄλ. χ. κ. ἐπαναλαμβάνει εἰς ἐπ. σ. χργφ. *διαγεγρ. P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κβ'. βιβ. β' τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. θ'.—Ὁ δισπενσάτωρ, ἤτοι ὁ οἰκονό-
80 *μος, ὁ καὶ βατάχος λεγόμενος, εἴγε ἐκ περινοίας οἰκείας, ἢ ἐκ τῶν γεωργῶν, ἢ ἐκ τῶν δανειζομένων, ἐν τῷ δανείζειν τὰ ἐμὰ χρήματα ἠδυνήθη ἔξωθέν τι κερδάναι, μὴ ἀπομειῶν τὸ ἐμοὶ ἐποφειλόμενον, τοῦτο τὸ κέρδος ἐμοὶ προσπορισθήσεται, ἅτε λεγόμενον ἐξρεμέα, ἤτοι ἀπὸ τὸ ἐδικόν μου.*

Ὁ μὴ δυνάμενος πληρῶσαι τὸ ἐνταλθέν, παραχρῆμα ὅτε δυνηθῇ, λεγέτω
85 *τοῦτο τῷ ἐντειλαμένῳ, ἐπειδὴ ἐνέχεται εἰς τὸ διαφέρον. Ὁ δὲ κατά τινα αἰτίαν μὴ δυνηθεὶς ἐπαγγεῖλαι, συγγιγνώσκεται.*

Ἐὰν διοικῶν τὰ πράγματά μου ὁμολογήσῃς δανειστῇ μου καὶ πρὶν ἢ καταβάλλῃς, δύνασαι κινεῖν εἰς τὸ μετενεχθῆναι τὴν ἀγωγὴν εἰς ἐμέ, εἰ δὲ μὴ βούλεται ὁ δανειστής, ἀσφαλίζομαί σε διεκδικεῖν.

σ.244 **⟨56⟩. Περὶ ἐπερωτήσεων ἐν δικαστηρίῳ γιγνομένων.**

α'. βιβ. μα', τίτ. δ'.—Οὐδεὶς ἀναγκάζεται πρὸ τοῦ νὰ παρασταθῇ εἰς κριτήριον νὰ ἀποκρίνεται διὰ τὸ δίκαιον αὐτοῦ.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἀπόκρισις ὁποὺ δίδει εἰς τὸ κριτήριον ὁ ἐρωτη-
5 θεὶς ἀρκεῖ πρὸς μόνην ἀπόδειξιν.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐρωτώμενος ἐνέχεται ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀπόκρισιν ἢ πῶς ὁμολογεῖ ἢ πῶς ψεύδεται.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀποκριθῇ εἰς κριτήριον ὅτι τὸ ζῶον ἢ ὁ ἄνθρωπος ὁποὺ ἔβλαψε καὶ ἐζημίωσε εἶναι ἐδικόν του, ἐνέχεται.

10 ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἔξωθι τοῦ κριτηρίου, ὅτι ἤθελεν εἰπῇ ὁ ἐρωτώμενος δὲν ἔχει κῦρος.

ς'. βιβ. μβ', τίτ. δ'.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀποκρίνεται χωρὶς νὰ ἐρωτηθῇ, ἀντὶ ἐρωτηθέντος ἐστί.

σ.245 ζ'. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐρωτᾶται εἰς δικαστήριον καὶ δὲν
15 ἀποκρίνεται φαίνεται ἢ ὅτι ἀρνεῖται ἢ ὅτι ἔστιν ἀπειθής, ὅθεν καὶ εἰς ὁλόκληρον ἐνέχεται, διά τε τὴν ἄρνησιν καὶ ἀπείθειαν αὐτοῦ.

κβ': Θεοφ. Ἰνστ. 2.9.4 || **84-86**: B. 14.1.27 § 2 || **87-89**: B. 14.1.45 § 2.

⟨56⟩ α': B. 42.4.1 § 1 || **β'**: B. 42.4.1 § 1 || **γ'**: B. 42.4.4 || **δ'**: B. 42.4.7 κ. 8 || **ε'**: πρβλ. B. 42.4.1 § 1 || **ς'**: B. 42.4.9 || **ζ'**: B. 42.4.11 § 4

---

79 κβ' *δρθ.*, κγ' *P* || **79-89** *παρλπ. Z* || **83** *κτθ.* ἐδικόν μου *πρσθ.* περὶ διοικήσεως πραγ. *P* || **84-89** *ἐν τῇ ᾠᾷ* P.

⟨56⟩ 5 μόνον *Z* || **9** *μτ.* ἐζημίωσε *πρσθ.* δὲν ἐνέχεται *διαγεγρ. P*, δὲν εἶναι *Z* || **10** εἶπει ὁ ἐρωτηθεὶς *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

© Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸ ἴδιον εἶναι τὸ νὰ ἀρνηθῇ, τὸ νὰ σιωπήσῃ καὶ τὸ νὰ ἀποκριθῇ ἀμαυρῶς καὶ ἀσαφῶς, ὡς μὴν ἐννοῶν δῆθεν ἐκεῖνα ὁποὺ ἐρωτᾶται καὶ ἐνέχεται.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καὶ τὸ μὴ ἀποκρίνασθαι πρὸς ἔπος, ἀλλὰ ἄλλα νὰ τὸν ἐρωτοῦν καὶ ἄλλα νὰ ἀποκρίνεται, ἐνέχεται.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ κληρονόμος ἐρωτηθεὶς εἰς δικαστήριον ἂν κληρονομῇ καὶ ἀποκριθῇ ὅτι κληρονομεῖ, ἐνέχεται ἂν καὶ ὕστερον μεταμεληθῇ, ἂν ὅμως σιωπήσῃ οὐκ ἐνέχεται.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αἱ αἰσχραὶ ἐπερωτήσεις ὁποὺ γένουν εἴς τινα ὅστις καὶ ὁμολογήσει νὰ τὰς τελειώσῃ, εἶναι ἀνίσχυροι.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινας ἐπερωτήσῃ κανένα ἄλλον πρᾶγμά
σ.246 τι, τὸ ὁποῖον κατὰ φύσιν δὲν ἠμπορεῖ νὰ γένῃ καὶ τὸ ὑπο/σχεθῇ, ἄχρηστος ἡ ἐπερώτησις καὶ ὑπόσχεσις.

σ.247 **⟨57⟩. Περὶ δανείων καὶ χρέους.**

Τῶν συναλλαγμάτων τὰ μὲν ἐστὶ σαθρά, τὰ δὲ ἰσχυρά. Ἰσχυρὰ μὲν ἐφ' ὧν ἐλπὶς ἐστὶ καὶ τὸν χρεωφειλέτην πάντως ἀποδιδόναι καὶ τὸν δανειστὴν πάντως ἀναλαμβάνειν, ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ δανείου. Κἂν γὰρ ἐκ τυχηρᾶς περιστάσεως, ἢ καθ' ἕτερον τρόπον ἀπόλλυται τὰ δανεισθέντα, μένει οὐδὲν ἧττον ὁ χρεώστης ἐνεχόμενος. Σαθρὰ δὲ συναλλάγματα, ἐφ' ὧν τὴν μὲν ἐλπίδα τῆς ἀναλήψεως ἔχομεν, οὐ πάντως δὲ τὴν ἀπαίτησιν φθειρομένου τοῦ πράγματος ἢ κατὰ τύχην ἢ κατὰ ῥᾳθυμίαν, καὶ οὐ δόλον ἀπολλυμένου ὡς ἐπὶ παρακαταθήκης. Σαθρὰ δὲ ἐστὶ καὶ πάντα τὰ αἱρετικὰ συναλλάγματα, ἐλπίδα μὲν γὰρ ἀναλήψεως ἔχει, τὸ δὲ τῆς αἱρέσεως ἄδηλον, οὐκ ἐπιτρέπει βεβαίαν τὴν ἀνάδοσιν.

α΄. βιβ. κγ΄, τίτ. α΄.—Δύο ἀδελφοί, κληρονομοῦντες ἐξ ἴσου τὸν πατέρα αὐτῶν, πρέπει νὰ πληρώνουν καὶ τὰ πατρικὰ αὐτῶν χρέη ἐπίσης, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ νὰ προβάλλῃ τινὰς ἐξ αὐτῶν οὐδόλως καμίαν πρόφασιν.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Βουλομένῳ σοι δανείσασθαι παρ' ἐμοῦ, δέδωκα πρᾶγμα

η΄: B. 42.4.11 § 7 || **θ΄**: B. 42.4.11 § 5 || **ι΄**: B. 42.4.12 || **ια΄**: B. 43.1.26 || **ιβ΄**: B. 43.1.35.

⟨57⟩ 2-10: B. 23.1.10 (σχόλ. 2) || **α΄**: πρβλ. B. 23.1.45 || **14-17**: B. 23.1.11 (σχόλ. 1)

---

17 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **23** καὶ - κληρονομεῖ *παρλπ. Z, ὑπερεγρ. P* || ἂν *P*, εἰ *Z* || **29** *μτ.* καὶ *προσθ.* ἡ *Z*.

⟨57⟩ 2-10 *παρλπ. Z* || **3** *μτ.* πάντως *προσθ.* ἀναλαμβάνειν *διαγεγρ. P* || **14-17** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐφ' ᾧ πωλῆσαι καὶ χρήσασθαι τοῖς νομίσμασι, πρὶν δὲ πωλήσεις ἀπώλετο ἄνευ κούλπας (ἤτοι ἀμελείας καὶ δόλου). Εἰ μὲν πράσιμον εἶχον τὸ πρᾶγμα, ἐμοὶ κινδυνεύεται, εἰ δὲ μή, σοὶ ἐγκινδυνεύεται, μάλιστα εἰ ἄτοκον ἐδάνεισα.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δανείζει ξένα ἄσπρα καὶ λαμβάνει ὁμολογίας εἰς τὸ ἐδικόν του ὄνομα, ἐνέχεται καὶ εἰς τὴν ζημίαν ἐκείνων τῶν δανείων, ἔξω μόνον ἂν ὁ νοικοκύρης τῶν ἄσπρων τῷ εἰπῇ πὼς νὰ ἐνέχεται ὁ ἴδιος αὐτὸς νοικοκύρης.

γ΄. βιβ. κδ΄, τίτ. β΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δανείζει ἄσπρα εἰς δούλους τινὸς ἄρχοντος, μακάρι παρὼν νὰ εἶναι καὶ ὁ ἄρχοντας, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζητῇ τὰ ἄσπρα αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἄρχοντα.

δ΄. βιβ. κγ΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δανείζει δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζεται μὲ τὶ τρόπον ἀπέκτησεν αὐτὰ ὁποὺ ἐδάνεισεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξετάζεται ἂν ἀληθῶς τὰ ἐδάνεισε.

Βιβ. κγ΄, τίτ. α΄.—Εἰ ὁ δανεισθεὶς οἶνος (καὶ κάθε πρᾶγμα ἁπλῶς) ἀπαιτεῖται, ἡ διατίμησις αὐτοῦ πρὸς τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἡ προκάταρξις γέγονε, σκοπεῖται, εἰ μηδὲν συνεφωνήθη.

Ὁ δανείσας εἰς ἀνανέωσιν οἴκου, ἢ ἀγορὰν ρητοῦ πράγματος, εἰ μὲν ρητῶς ἐδέξατο τοῦτον εἰς ὑποθήκην, νικᾷ καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ἐνυποθήκους, καὶ τοὺς σ.248 *πρώτους, εἰ δὲ τὰ νομίσματα | κατέβαλλε μόνον ἐπὶ ρητοῦ πράγματος ἀγορᾷ, οὐ μὴν καὶ ρητῶς ὑπετέθη αὐτό, τοὺς μεταγενεστέρους μόνον νικᾷ, καὶ αὕτη ἡ διάστιξις κρατεῖ καὶ οὐ μή σοι ἐναντιωθῇ τί ποτε.*

Κἂν ἀργύρια δανείσῃ τίς δύναται συμφωνεῖν ἄλλο εἶδος λαβεῖν ἀντ' αὐτῶν καὶ μένει δάνειον τὸ συνάλλαγμα.

Ἔξεστι ἕτερον δανείζοντι τινί, ἕτερον εἶδος ἐπερωτᾶν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς χρεωστῶν ἡτοίμασε τὰ ἄσπρα τοῦ χρέους αὐτοῦ καὶ ἐπροσκάλεσε τὸν δανειστὴν αὐτοῦ διὰ νὰ τὰ λάβῃ, καὶ ὁ δανειστὴς δὲν θελήσει νὰ τὰ λάβῃ ὁ δὲ χρεωφειλέτης βουλλώνοντάς τα τὰ βάλλει εἰς μέρος ξεχωριστὸν χωρὶς πλέον νὰ τὰ μεταχειρίζεται, δὲν χρεωστεῖ πλέον ἔκτοτε νὰ πληρώνῃ διάφορον. Ἀνίσως ὅμως ὕστερον ὁ δανει-

---

β΄: B. 23.1.46 || **γ΄**: πρβλ. B. 24.3.15 || **δ΄**: B. 23.1.51 || **28-30**: B. 23.1.22 (σχόλ. 1) || **31-35**: B. 23.1.25 (σχόλ. 3) || **36-37:** B. 23.1.54 (σχόλ. 1) || **38:** B. 23.1.54 (σχόλ. 3) || **ε΄** B. 23.3.7

---

22 κδ΄ *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ.* κγ΄ *P* || **23** ἄρχωντας *κώδδ.* || **24** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **26** ἀπόκτησεν *Z* || *μτ.* ὁποὺ *πρσθ.* ἀπέκτησε καὶ *διαγεγρ. P* || **27** τὰ *παρλπ. Z* || **28-38** *παρλπ. Z* || **40** τὰ *παρλπ. Z* || **41** καὶ ὁ *Z*, ὁ δὲ *P* || *μτ.* δὲ *πρσθ.* καὶ ὁ *διαγεγρ. P* || βουλλ.ώνωντας *κώδδ.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

στὴς τὰ ζητήσῃ καὶ αὐτὸς ἀναβάλλῃ τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ τὰ δώσῃ, τότε πάλιν ἐνέχεται νὰ πληρώνῃ διάφορον, ἀφ' ἧς ἡμέρας δηλαδὴ ἐζητήθη ἐκεῖνα, ἕως εἰς τὸν καιρὸν ὁποὺ θέλει τὰ πληρώσῃ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως ἕνας χρεωστῶν ζητῇ νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν δανειστὴν αὐτοῦ τὰ ἡμίσεια ἄσπρα τοῦ χρέους αὐτοῦ καὶ ὁ δανειστὴς δὲν θέλει νὰ τὰ λάβῃ, ζητῶντας ὅλην τὴν ποσότητα σωστήν, ὁ δὲ χρεώστης βουλλώσει αὐτὰ καὶ τὰ φυλάξει, δὲν ἐλευθερώνεται μὲ τοῦτο ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ πληρώσῃ τόκους διὰ ὅλην τὴν ποσότητα, ἔξω μόνον ἂν ἐσυμφώνησεν ἔτζι μὲ τὸν δανειστήν.

σ.249 Βιβ. κε΄, τίτ. α΄.—Ὁ καταβαλὼν ἀδοκίμως νούμμους, ἤτοι ἀχαμνὰ ἄσπρα, οὔτε τὸ ἐνέχυρον αὐτοῦ ἠμπορεῖ νὰ ζητήσῃ, οὔτε ἀπὸ τὸ χρέος ἐλευθεροῦται, ἀποδιδομένων αὐτῷ τῶν ἀδοκίμων ἐκείνων νούμμων.

Βιβ. κε΄, τίτ. β΄.—Ἡ χρονία νομὴ οὐκ ἀναιρεῖ τὸ ἐνέχυρον.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. γ΄.—Ἐὰν ὁ χρεώστης ἄτοκον ἔχῃ τὸ χρέος, δύναται ὁ δανειστὴς παρακρατεῖν ἐκ τῶν καρπῶν μέχρι τοῦ νομίμου τόκου.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ μήτηρ ἐπλήρωσε μερικὸν χρέος τοῦ ἰδίου παιδὸς αὐτῆς, μετὰ ταῦτα οἱ δανεισταὶ ἐκείνου τοῦ παιδιοῦ αὐτῆς τὴν βιάζουν διὰ νὰ ἐξοφλήσῃ καὶ τὰ λοιπὰ χρέη ἐκείνου, ἔχοντες πρόφασιν πὼς ἐπλήρωσε μερικόν. Ὅθεν δὲν ἀναγκάζεται εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ καὶ τὰ λοιπά.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δανείσει εἰς τινὰ διὰ νὰ μερεμετίσῃ τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ, ἐκεῖνος καὶ προτιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς δανειστάς.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως ἕνας ὁποὺ χρεωστεῖ κεφάλαιον καὶ διάφορον πληρώσῃ τινὰ ἐκ τοῦ χρέους αὐτοῦ τούτου καὶ μὴ εἴπῃ εἰς τί νὰ λογαριασθῶσι τὰ δοθέντα, εἰς κεφάλαιον δηλαδὴ ἢ εἰς διάφορον, καλῶς ὁ δανειστὴς τὰ λογαριάζει ἐκεῖνα εἰς τὸ δουλευθὲν διάφορον.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἕνας καὶ ὁ αὐτὸς χρεωστῶν εἰς πολλούς, ἐβιάσθη ἀπὸ ἕνα ἐξ ἐκείνων τῶν δανειστῶν διὰ τὴν ἀποπλήρωσιν τοῦ χρέους αὐτοῦ, *σ.250* τὸ ὁποῖον μὴν ἔχοντας νὰ τὸ πληρώσῃ, / ἔδωκεν ἐνέχυρον, μετὰ ταῦτα καὶ οἱ ἄλλοι δανεισταὶ ἐπέφερον βίαν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρεωφειλέτην, οἵτινες καὶ βλέποντες αὐτὸν ἀποροῦντα ἐζήτησαν διὰ νὰ δοθῇ εἰς ὅλους τὸ ἐνέ-

---

ς΄: B. 23.3.41 § 1 || **53-55**: B. 25.1.24 § 1 || **56**: B. 25.2.44 || **57-58**: B. 25.3.8 || ζ΄: πρβλ. B. 23.1.21 κ. 23.3.41 § 1 || η΄: B. 23.1.25 || θ΄: B. 23.3.69 || ι΄: παραπομπὴ ἐσφαλμένη

---

45 ἐζητήθησαν *Z* || **49** θέλει *παρλπ. Z* || **53-58** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P* || **59-60** παιδίου *Z* || **60** *πρὸ* τὴν *πρσθ. δι' ἀλ. χ.* ἂν *Z* || **69** *μτ.* αὐτὸς *πρσθ.* χρεώστης *Z* || **71** ἔχωντας *κώδδ.* || **72** οἱ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χυρον ἐκεῖνο ὁποὺ ἔδωκεν εἰς τὸν ἕνα ἐκεῖνον δανειστήν, τὸ ὁποῖον τοῦτο
75 ζήτημα αὐτῶν ἀποβάλλεται καὶ δὲν ἐνοχλεῖται ἐκεῖνος ὁ δανειστὴς διὰ τὸ ἐνέχυρον ὁποὺ προλαβὼν ἔλαβε.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἕνας ἐδάνεισεν εἰς ἕνα ἄλλον, ὁ ὁποῖος χρεωστεῖ καὶ εἰς ἄλλους πολλούς, αὐτὸς ὅμως ὁ δανειστὴς ἔτυχε νὰ δανείσῃ τὰ ἄσπρα αὐτοῦ εἰς ἐκεῖνον ἢ διὰ νὰ οἰκοδομήσῃ τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ ἢ διὰ νὰ ἀγορά-
80 σῃ σπῆτι ἢ μοσίαν ἢ διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ πανηγῦρι νὰ πραγματευθῇ (ὅπερ τοῦτο λέγεται προνόμιον), μετὰ ταῦτα ἐσηκώθηκαν οἱ ἄλλοι δανεισταὶ ἐκείνου καὶ ζητοῦν ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν χρεωφειλέτην τὰ ἄσπρα αὐτῶν. Ὅθεν ὁ δανειστὴς ἐκεῖνος ὁποὺ ἐδάνεισε τὰ ἄσπρα αὐτοῦ μὲ προνόμιον δύναται νὰ ἐξουσιάσῃ τὴν μοσίαν ἢ τὸ σπῆτι ἐκείνου τοῦ χρεώστου ἢ τὸ πρᾶγμα ὁποὺ
σ.251 ἠγόρασεν εἰς τὸ πανηγῦρι, ὡσὰν ὁποὺ μὲ τὰ ἄσπρα / αὐτοῦ ἔγιναν ἐκεῖνα
86 καὶ μὲ τέτοιον λόγον τὰ ἐδάνεισε καὶ ἀποβάλλονται οἱ λοιποὶ δανεισταί.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἔχοντας τινὰς νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ ἕνα καὶ βλέποντας αὐτὸν ἐν ἀπορίᾳ ὄντα, ἐχάρισε τὰ ἡμίση τῶν ὧν εἶχε λαμβάνειν μὲ συμφωνίαν διὰ νὰ τῷ δώσῃ ὁ χρεωφειλέτης τὰ ἄλλα ἡμίση εἰς διωρισμένον καιρόν, ἂν ἡ προθεσμία ἐκείνη παρέλθῃ καὶ ὁ χρεωφειλέτης δὲν πληρώσῃ ἐκεῖνα εὐγνωμόνως πρὸς τὸν δανειστὴν αὐτοῦ, ἀνατρέπεται ἡ δωρεὰ ἐκείνη καὶ ἐνέχεται νὰ τὰ πληρώσῃ ὅλα σωστά.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν χρεωστῶν τινας δώσῃ εἰς τὸν δανειστὴν αὐτοῦ πρᾶγμά τι ἀντὶ ἄσπρων καὶ μετὰ ταῦτα ὁ δανειστὴς πωλήσῃ ἐκεῖνο τὸ
95 πρᾶγμα καὶ κερδήσῃ, νὰ μὴν ἔχῃ ὁ χρεώστης νὰ ζητῇ ἀπὸ αὐτὸν τὰ περισσότερα ἐκεῖνα ἄσπρα ὁποὺ ἀπὸ τῆς πωλήσεως τοῦ πράγματος ἔλαβεν ὁ δανειστής, ἐπειδὴ ἠδύνατο καὶ νὰ ζημιωθῇ καὶ οὔτε ἐκεῖνος δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ ζητῇ ὕστερον ἀπὸ τὸν χρεώστην τὴν ζημίαν αὐτοῦ.

σ.252 ιδ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις χρεωστῶν, πωλῶνται τὰ πράγματα αὐτοῦ
100 διὰ ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν αὐτοῦ καὶ οἱ δανεισταὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ τὰ ἀγοράσουν καί, ὄντων τούτων ἑτοίμων, εὐγαίνουν μουστερίδες συγγενεῖς ἐκείνου τοῦ χρεώστου διὰ νὰ τὰ ἀγοράσουν, προτιμῶνται οἱ συγγενεῖς.

ια΄: πρβλ. Β. 23.1.25 (σχόλ. 3) || **ιβ΄**: πρβλ. Β. 11.1.41 κ. Ἀρμεν. 3.5.61 || **ιγ΄**: Β. 26.5.132 || **ιδ΄**: πρβλ. Β. 11.1.59 κ. Ἀρμεν. 3.5.54

---

80 μωσίαν *Z* || παναγῦρι *P* || **87** ἔχωντας, βλέπωντας *κώδδ.* || **95-96** περισσότερον *Z* || **96-97** δυναστὴς *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανείζων πραγματευτῇ δούλῳ, τὸν προστήσαντα δεσπότην ἀπαιτεῖ.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς δὲν βιάζεται νὰ δεχθῇ ἄλλην τινὰ μονιέδαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν βλάπτεται.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς δὲν ἠμπορεῖ χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγὴν νὰ λάβῃ βιαίως ἐνέχυρα ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ χρεωφειλέτου.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὐ δύνανται οἱ δανεισταὶ μνηστῆρος τινὸς νὰ ἀποσπάσουν ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὁποὺ ὁ μνηστὴρ ἐκεῖνος ἐδωρήσατο τῇ μνηστῇ αὐτοῦ καὶ νὰ τὰ λάβωσι διὰ τὸ πρὸς αὐτοὺς χρέος ἐκείνου, ἔξω μόνον ἂν τὰ εἶχεν ἐνεχυρασμένα εἰς αὐτοὺς πρὸ τοῦ νὰ τὰ χαρίσῃ εἰς τὴν ἀρραβωνιαστικὴν αὐτοῦ.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς χρεωστῶν δὲν πληρώνει τὸ χρέος
σ.253 αὐτοῦ / μὲ εὐγνωμοσύνην καὶ καλὴν προαίρεσιν, νὰ τοῦ δίδεται διορία, καὶ ἂν πάλιν εἰς τὴν διορίαν δὲν πληρώσῃ τὸ χρέος του, νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ αὐτὸν ἐνέχυρα μὲ τὸ μαριφέτι τῆς κρίσεως καὶ νὰ δίδωνται εἰς τὸν δανειστήν, καὶ ἂν καὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον ὕστερον ἀπὸ δύο μῆνας δὲν πληρώσει τὸ χρέος αὐτοῦ, νὰ πωλῶνται τὰ ἐνέχυρα. Ἂν δὲ ὁ χρεωφειλέτης δολιευθῇ καὶ εἰς τοῦτο καὶ ἐμποδίζῃ τὴν πώλησιν ἐκείνων, νὰ δίδεται γράμμα αὐθεντικὸν τῆς κρίσεως εἰς τὸν δανειστήν, ὅτι εἶναι τὰ ἐνέχυρα ἐκεῖνα εἰς τὴν τελείαν ἐξουσίαν αὐτοῦ καὶ νὰ γίνεται ἀμέτοχος ἐκείνων πάντῃ ὁ χρεωφειλέτης.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Διορία δίδεται εἰς τοὺς εὐπόρους καὶ κυβερνημένους μηνῶν τεσσάρων ἢ καὶ περισσοτέρων, διὰ νὰ φροντίσουν εἰς αὐτὴν τὴν διορίαν δηλαδὴ διὰ τὴν ἐξόφλησιν, ἢ μὲ πώλησιν πραγμάτων τους ἢ μὲ ἄλλον τρόπον, εἰ δὲ εἰς τοὺς πτωχοὺς δίδεται ὀλίγη διορία.

σ.254 Σχόλιον. Δὲν ἔχεται φιλανθρωπίας τοῦτο, τὸ νὰ διορίζωνται / οἱ πτωχοὶ ὀλίγην διορίαν, εἰς τοὺς ὁποίους μάλιστα πρέπει νὰ δίδεται περισσοτέρα διορία καὶ νὰ ἐλαφρύνωνται καὶ ἀπὸ τοὺς τόκους, ὁποὺ τόσον μὲ τὴν περισσοτέραν διορίαν ὅσον καὶ μὲ τὴν ἐλάφρωσιν τῶν τόκων νὰ ἠμπορέσουν μὲ

103-104: Β. 23.1.29 || **ιε΄**: Β. 26.5.99 || **ις΄**: Β. 25.2.40 || **ιζ΄**: Β. 28.3.13 || **ιη΄**: Β. 9.3.31 || **ιθ΄**: Ἀρμεν. 1.4.69

103-104 *παρλπ. Z* || **106** μονέδαν *Z* || **108** ἐνέχυρον *Z* || **113** τὰ[2] *παρλπ. Z* || **118** δύνωνται *Z* || **119** καὶ[2] *παρλπ. Z* || *μτ.* μὲ *πρσθ.* τὸν *Z* || **119-120** πληρώνει *Z* || **125** ἀπόρους *Z* || **126** φροντίζουν *Z* || **127** ἐξώφλησιν *κώδ.* || **129-134** *διαγεγρ. διὰ καθέτων γραμμῶν P* || **131** ἐλαφρώνωνται *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἄνεσιν νὰ πληρώσουν τὸ χρέος αὐτῶν, εἰ δὲ οἱ πλούσιοι τοὐναντίον πρέπει νὰ βιάζωνται διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν ἰδίων αὐτῶν χρεῶν.

135 *Βιβ. β', τίτ. ε'.—Μὴ ἐρρώσθω βασιλέως ἀντιγραφὴ ὑπέρθεσιν χαριζομένη χρέους, εἰ μὴ ἐγγύας ὁ χρεωστῶν δῷ περὶ τῆς καταβολῆς κατὰ προθεσμίαν ἐσομένης.*

κ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Διαφέρει δάνειον τοῦ χρέους, ὅτι τὸ μὲν δάνειον ἔχει δόσιν, ἤτοι μετρεῖται, τὸ δὲ χρέος κἂν μηδὲ δοθῇ συνίσταται καὶ λέ-
140 γεται χρέος.

κα'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ χρεωστιεῖ τί εἰς τινὰ καὶ ἐμποδίσει εἰς τὸ νὰ δοθῇ ἐκεῖνο εἰς τὸν δανειστὴν αὐτοῦ καὶ χαθῇ, ἐκεῖνος ὁ ἐμποδίσας ζημιοῦται.

κβ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Χωρὶς συναινέσεως καὶ ἀπαριθμήσεως ἄσπρων
145 οὐ συνίσταται τὸ δάνειον.

κγ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δανείσῃ διὰ ἀνανέωσιν οἴκου ἢ διὰ
σ.255 ἀγορὰν / διωρισμένου πράγματος, εἰ μὲν ῥητῶς ἐδέξατο εἰς ὑποθήκην τοῦτο τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα, νικᾷ ἄλλους δανειστάς, τόσον μεταγενεσιέρους ὁποὺ ἔχουσιν ὑποθήκην εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ὅσον καὶ προγενεστέρους.
150 Ἀνίσως ὅμως ἔδωκε τὰ ἄσπρα διὰ ἀγορὰν μόνον διωρισμένου πράγματος, δὲν ἔλαβεν δὲ εἰς ὑποθήκην ἐκεῖνο τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα, νικᾷ μόνον τοὺς μεταγενεστέρους δανειστάς, καθ' ἣν ταύτην διαταγὴν ἐπιφέρει καὶ ὁ Νικαεὺς σχολιαστής, ὅτι αὐτὴ ἡ διάστιξις κρατεῖ. Καὶ ἂς μὴ θεωρῆται κανένας ἄλλος νόμος περὶ τούτου.

155 κδ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ζημιωθῇ ἀπὸ πυρκαϊὰν δὲν ἐλευθεροῦται τοῦ χρέους.

κε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ δανεισταὶ ὁποὺ λάβουν κληρονομίαν τινὸς διὰ τὰ πρὸς αὐτοὺς χρέη ἐκείνου, ἂν καὶ τέλειον δὲν ἐξοφληθῶσι, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐνοχλήσουν τοὺς κληρονόμους τοῦ θανόντος.

160 κς'. *βιβ. να', τίτ. β'.*—Οἱ πτωχοὶ χρεῶσται δὲν ἀναγκάζονται νὰ δουλεύουν τοὺς δανειστάς αὐτῶν.

σ.256 κζ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ δανειστὴς ὁποὺ λάβῃ τὰ παιδία τῶν χρε-

---

135-137: B. 2.5.4 || **κ'**: B. 23.1.2 § 3 || **κα'**: B. 23.1.5 || **κβ'**: B. 23. 1.2 § 1 (σχόλ. Κυρίλλου) || **κγ'**: B. 23.1.25 (σχόλ. 3) || **κδ'**: B. 23.1.55 || **κε'**: πρβλ. B. 24.7.1 || **κς'**: B. 24.3.16 || **κζ'**: B. 23.2.3

---

134 ἐξώφλησιν *κώδδ.* || **135-137** *παρλπ. Z* || **151** δὲ εἰς *παρλπ. Z* || **160** *μτ.* κς' *ὑπργεγρ. κ. διαγεγρ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *P* || **162** παιδιὰ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ωφειλετῶν αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν δουλεύουν ἢ τὰ δώσει εἰς ἄλλον διὰ νὰ δουλεύουν καὶ νὰ πέρνῃ αὐτὸς τὸν μισθόν, ὄχι μόνον νὰ χάνῃ ἐκεῖνα ὁποὺ ἔχει νὰ λαμβάνῃ, ἀλλὰ καὶ ἄλλα τόσα νὰ πληρώνῃ εἰς τὸ παιδὶ ὁποὺ ἐπῆρεν ἢ εἰς τοὺς γονεῖς ἐκείνου καὶ σωματικῶς νὰ τιμωρῆται.

κη΄. βιβ. μζ΄, τίτ. β΄.—Μάμμη ὀνόματι τοῦ ἰδίου ἐγγόνου αὐτῆς ἐδάνεισε, τοὺς δὲ τόκους τῶν δανεισθέντων αὐτὴ ἐλάμβανε καὶ τὰς ὁμολογίας τῶν χρεωφειλετῶν ἔλαβε, αἱ ὁποῖαι μετὰ θάνατον αὐτῆς εὑρέθησαν εἰς τὴν λοιπὴν περιουσίαν ἐκείνης καὶ τὰς ζητεῖ ὁ ἔγγονος ὡς ἐδικάς της. Ὅθεν λέγομεν, ἂν οἱ χρεῶσται ἐγένοντο ἔνοχοι τῷ ἐγγόνῳ πρέπει νὰ πληρώσουν πρὸς αὐτὸν τὰ χρεωστούμενα, ὡσὰν ὁποὺ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἀπεδείχθη ἡ δωρεὰ ἐκείνη τῆς μάμμης τελεία.

κθ΄. βιβ. ια΄, τίτ. β΄.—Συγκληρονόμοι διαιρούμενοι τὰ τῆς κληρονομίας πράγματα διεμερίσθησαν ἀναμεταξύ των καὶ τοὺς δανειστὰς τοῦ θα-
σ.257 νόντος, μετὰ ταῦτα ἀγνωμονοῦσι καὶ δὲν πληρώνουν / ἕκαστος αὐτῶν τὸ χρέος αὐτῶν ἐκεῖνο ὁποὺ ἀνεδέχθη εἰς τοὺς οὓς ἔλαχε δανειστάς. Ὅθεν εἶναι ἄδεια εἰς αὐτοὺς τοὺς δανειστάς, νὰ κινήσουν ἀγωγὴν κατὰ πάντων τῶν κληρονόμων διὰ νὰ λάβουν τὸ δίκαιον αὐτῶν.

λ΄. βιβ. ιη΄, τίτ. β΄.—Ὅταν ἕνας ἄρχοντας, βλέποντας τὸν σκλάβον αὐτοῦ ὁποὺ κάμνει συναλλάγματα καὶ ἀλισβερίσια καὶ δὲν τὸν ἐμποδίζει, ἐνέχεται εἰς τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ.

λα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς μὲ προσταγὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κάμῃ ἀλισβερίσια καὶ συναλλάγματα καὶ μείνῃ ὑπόχρεως, ἐνέχεται ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἰς τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ.

λβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις ἄρχων ἐπιτρέψῃ τινὰ εἰς τὸ νὰ δανείσῃ εἰς τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἢ ἄλλο συνάλλαγμα καὶ ἀλισβερίσι νὰ κάμῃ, εἴτε ἰδίῳ στόματι ἐπιτρέψει ἐκεῖνον εἴτε δι' ἐπιστολῆς εἴτε διὰ μέσον ἄλλου τῷ μηνύσει εἴτε μὲ λόγον μόνον ψιλὸν τῷ εἰπῇ, ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ.

κη΄: B. 47.1.34 (σχόλ. 5) || **κθ΄**: B. 11.1.40 § 2 || **λ΄**: B. 18.2.1 § 3 || **λα΄**: B. 18.3.1 || **λβ΄**: B. 18.2.25

---

163 εἰς *παρλπ. Z* || **170** αὐτῆς *Z*, ἐκείνης *P* || **180** ἄρχωντας, βλέπωντας *κώδδ.* || **181** κάμει *Z* || **182** *μτ.* ἐνέχεται *πρσθ.* ὁ πατὴρ αὐτοῦ *διαγεγρ. P* || **186** *μτ.* ἐπιτρέψῃ *πρσθ.* καὶ παρακινήσῃ *Z* || **189** ψιλὸν μόνον *Z* || τῷ *δρθ.* ἐκ *Z*, τὸ *P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λγ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν πατὴρ ἢ δεσπότης, μέλλοντας νὰ δανεισθῇ
σ.258 ἀπό / τινα, παραγγείλῃ εἰς τὸ νὰ μετρηθῶσι τὰ ἄσπρα εἰς χεῖρας τοῦ υἱοῦ ἢ τοῦ δούλου ἐκείνου, δὲν ἠμπορεῖ ὕστερον νὰ εἰπῇ, ὅτι δὲν ἐμετρήθησαν εἰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ὅτι δὲν χρεωστεῖ, ἀλλ' ἐνέχεται νὰ τὰ πληρώσῃ.

λδ'. Βιβ. δ' τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. ζ'.—Μηδένα δανείζοντα ἐλευθέρῳ ὑπεξουσίῳ ἀπαιτεῖν τὸ δανεισθέν, ἵνα τούτῳ τῷ τρόπῳ ἕκαστος εἰδώς, ὡς οὐ δύναται ἀπαιτῆσαι τὸ δάνεισμα, ἀπέχοιτο τοῦ δανείζειν αὐτῷ καὶ οὐ μόνον οὐκ ἀπαιτήσει παρ' αὐτοῦ εἴτε ὑπεξουσίου ὄντος, εἴτε αὐτεξουσίου, ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ πάππου αὐτοῦ.

Βιβ. κγ', τίτ. α'.—Ἐὰν ὑπεξούσιος παρὰ τὸ δόγμα δανεισθεὶς ἀποδώσει, ὁ πατὴρ ἐκδικεῖ τὰ νομίσματα, εἰ δὲ δαπανήσει αὐτὰ ὁ δανειστής, ἀργεῖ ἡ ἀπαίτησις.

Βιβ. κς', τίτ. γ'.—Ἐὰν πολλοὶ μὲν ὡμολόγησαν, εἷς δὲ κάμῃ ἀρχὴν νὰ πληρώνῃ τὸ χρέος, οὐδὲν ἧττον πάντες εὐθύνονται, μὴ δυνάμενοι ἀναργυρίαν αἰτιᾶσθαι οἱ μὴ λαβόντες.

Ἐὰν εἷς ἕκαστος εἰς μέρος ὡμολόγησεν ἐξ ἀρχῆς, εἰς αὐτὸ κρατεῖται μόνον, εἰ δὲ εἰς ὁλόκληρον, ἐπιλογὴν ἔχει ὁ δανειστὴς ὃν βούλεται ἀπαιτῆσαι.

Βιβ. θ', τίτ. γ'.—Τοῖς χρεώσταις αἰτοῦσι δίδεται προθεσμία. Εἰ δὲ δεήσοι καὶ ἐπεκτείνεται, τῶν δὲ ἀγνωμόνως ὑπερτιθεμένων καὶ ἐνέχυρα λαμβάνονται καὶ εἰ ἐντὸς δύο μηνῶν μὴ διδοῦσι, πιπράσκονται καὶ εἴ τι περιττεύσοι ἐκ τῆς τιμῆς ἀναλαμβάνουσιν.

σ.259 **⟨58⟩. Περὶ τόκων.**

Βιβ. κγ', τίτ. β'.—Τῶν ἀπὸ ζημίας ἐποφειλομένων χρημάτων οὐκ ἀπαιτοῦνται τόκοι.

α'. βιβ. θ', τίτ. α'.—Χρεωστῶν τινας καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος αὐτοῦ εἰς τὴν ρητὴν διορίαν ἀλλάζει τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ προσθέτοντας καὶ τὸ διάφορον ὡς κεφάλαιον, ὅθεν οὗτος νὰ μὴ χρεωστῇ νὰ πλη-

---

λγ': B. 18.8.5 || **194-198**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.7.7 || **199-201**: B. 23.1.14 || **202-204**: B. 26.3.6 || **205-206**: B. 26.3.5 || **207-210**: B. 9.3.31 (βλ. κ. ἀνωτ. § ιη' τοῦ αὐτοῦ τίτ.),

⟨58⟩ 2-3: B. 23.3.20 (σχόλ. 2) κ. B. 54.1.24 || **α'**: πρβλ. B. 23.3.75 (σχόλ.2 κ. 3)

---

190 μέλλωντας *κώδδ.* || **194** *διατάξ. χργφ. Z ὑπὸ* λδ'-λη' *πρσθ. εἰς σ. χργφ.* 717-719 *P* || **194-210** ἀναλαμβάνουσιν *παρλπ. Z* || **210** *κτθ.* ἀναλαμβάνουσιν *πρσθ.* ὅρα περὶ δικαιοδοσίας *P*.

⟨58⟩ 2-3 *παρλπ. Z* || **4** θ' P, δ' *Z* || **5** *μτ.* διορίαν *πρσθ.* καὶ *Z* || αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **5-6** προσθέττωντας *κώδδ.* || **6** *μτ.* κεφάλαιον *πρσθ.* ὁ τοιοῦτος, *παρλπ.* ὅθεν οὗτος *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρώνῃ διάφορον τῶν διαφόρων, ἀλλὰ μόνον διὰ τὸ καθαρὸν κεφάλαιον νὰ πληρώνῃ διάφορον.

β΄. βιβ. κγ΄, τίτ. γ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ διὰ φιλοτιμίαν δὲν ζητήσει τόκους ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀπὸ τὸν χρεωφειλέτην αὐτοῦ, ὕστερον δὲν ἠμπορεῖ νὰ τοὺς ζητῇ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μαζὶ μὲ τὸ κεφάλαιον, ἂν ἀνακατωθῇ καὶ τόκος παράνομος, αὐτὸς μόνον ὁ τόκος ἀκυροῦται καὶ ὄχι τὸ κεφάλαιον.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καὶ ὑπέρμετρον διάφορον ἂν ζητήσῃ τινὰς καὶ τόκους τόκων δὲν εἰσακούεται, ἀλλ' ὁ κριτής, ἀφαιρῶντας τὸ παράνομον, ἀποφασίζει νὰ γίνεται ἡ ἐξόφλησις δικαίως.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὀφφικίῳ τοῦ δικάζοντος ὁ τόκος ὁρίζεται πρὸς τὸ ἔθος τοῦ κλίματος, ἐν ᾧ τὸ συνάλλαγμα γέγονεν, ὥστε μέντοι μὴ ὑπερβῆναι τὸν νόμιμον.

σ.260 *Ἐάν τις νομίσματα δανείσας καὶ βουλόμενος πλείονα τόκον λαβεῖν καὶ εἰδὼς ὅτι ἐπὶ τῶν καρπῶν ἔξεστι μείζονα τόκον ἐπερωτῆσαι, τὸ χειρόγραφον οὐχ ὡς νομισμάτων δανεισθέντων, ἀλλ' ὡς καρπῶν παρεσκεύασε γενέσθαι, ἄχρηστον ἐστὶ τὸ συνάλλαγμα, ὡς κατὰ περιγραφὴν τῶν νόμων γενόμενον.*

Σχόλιον. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ διάταξις κελεύει δίκαιον καὶ νόμιμον διάφορον πρὸς ὀκτὼ καὶ ἓξ τὰ ἑκατόν, καὶ δώδεκα δὲ τὰ ἑκατὸν φαίνεται διωρισμένον εἰς τὰ δανειζόμενα μὲ τὸν κίνδυνον τῆς θαλάσσης. Τὰ δὲ περισσότερα τούτων τὰ ὀνομάζουν παράνομον διάφορον.

Ἡ διάταξις κελεύει τοὺς δικαστὰς μὴ εἰς πλείονα τόκον τοῦ νομίμου τόκου δικάζειν προφάσει τῆς τῶν τόπων συνηθείας εἰ δέ τις μείζονα τόκον λάβῃ, εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸν καταλογίζεσθαι.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ βαστάζων ἐνέχυρον οἶκον τινὰ ἀντὶ τῶν ὧν ἐδάνεισεν ἄσπρων καὶ δώσῃ τὸ σπῆτι μὲ ἐνοίκιον, πρέπει ἀπὸ τὸ ἐνοίκιον ἐκεῖνο νὰ βαστάζῃ τὸ διάφορον τῶν ἄσπρων αὐτοῦ καὶ ὅσα περισσεύσουν νὰ τὰ λογαριάζῃ εἰς κεφάλαιον.

β΄: B. 23.3.17 § 1 || **γ΄**: B. 23.3.20 || **δ΄**: B. 23.3.29 || **17-19**: B. 23.3.1 || **20-23**: B. 23.3.64 || **28-30**: B. 23.3.74 || **ε΄**: B. 23.3.62

---

7 διάφορα *Z* || **16** γίνηται *Z* || ἐξώφλησις *κώδδ.* || **17-23** *παρλπ. Z* || **24** ἐκ - κελεύει *παρλπ. κ. πρσθ.* εἰς διάφορα μέρη τῶν Βασιλικῶν φαίνεται διωρισμένον *Z*, εἰς δ. τόπους τῶν Β. φαίν. διωρ. *διαγεγρ. P* || **25** καὶ[2], δὲ *παρλπ. Z* || **28-30** *παρλπ. Z, παρπμπ. ἐν τῇ ᾧᾳ P* || **28** *μτ.* μὴ *πρσθ.* περαιτέρω τοῦ νομίμου τόκου *διαγεγρ. P* || **32** ἐννοίκιον *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ς′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις δανεισθείς ἐνεχυράσῃ τὴν μοσίαν καὶ τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ μὲ συμφωνίαν διὰ νὰ λαμβάνῃ ὁ δανειστὴς τοὺς ἐξ ἐκείνων καρποὺς ἀντὶ τοῦ διαφόρου, ἂν καὶ πλείονας καρποὺς λάβῃ ὁ δανειστὴς
σ.261 ἀπὸ ὅσον κάμνει τὸ διάφορον, δὲν ἐγκαλεῖται διὰ τὸ / ἄδηλον τῶν καρπῶν.

Σχόλιον. Τοῦτο βέβαια ὁ νόμος τὸ διορίζει ἔτζι, ἐπειδὴ ἡ μοσία ἄλλοτε ἐνδέχεται νὰ εὐγάλῃ πολλοὺς καρποὺς καὶ ἄλλοτε ὀλίγους ἢ καὶ ὀλιγωτάτους, διὰ τοῦτο καὶ ἄλλος νόμος λέγει, ὅτι ἔξεστι καὶ πλείονα τόκον ζητεῖν διὰ τὸ ἄδηλον τῶν καρπῶν. Τὸ ἐνοίκιον ὅμως τοῦ ὀσπητίου ἀποφασιστικῶς λέγει εἰς ἄλλο μέρος νὰ λογαριάζεται, ἐπειδὴ καὶ πάντοτε τὸ αὐτὸ ἢ καὶ περισσότερον ἠμπορεῖ νὰ γένῃ καὶ τὸ περισσότερον ἐκτὸς τοῦ συμπεφωνημένου διαφόρου πρέπει νὰ λογαριάζεται εἰς κεφάλαιον, καθὼς καὶ τοῦτο φαίνεται εἰς διάφορα μέρη τῶν νόμων.

κε′, τίτ. γ′.— Σημείωσαι, ὅτι ὁ δανείσας καὶ λαβὼν πρᾶγμα εἰς ἐνέχυρον, κἂν μὴ συμφωνήσῃ λαβεῖν τοὺς καρποὺς ἀντὶ τόκων, λαμβάνει ὅμως τοὺς καρποὺς τοῦ πράγματος, οὐχὶ δὲ πάντας, ἀλλ' ἄχρι τῶν λεγιτίμων τόκων.

κε′, τίτ. δ′.—Τὸ ἐνέχυρον ἐνέχεται τῷ δευτέρῳ δανειστῇ εἰς τὸ ἴδιον χρέος καὶ τόκους ἐκείνου τοῦ χρέους καὶ εἰς ὅσα τῷ πρώτῳ δανειστῇ κατέβαλλεν, ἀπό τε κεφαλαίων καὶ τόκων διὰ τὸ ἐνέχυρον ἐκεῖνο, οὐκ ἀπαιτεῖ δὲ ὁ βος οὗτος δανειστὴς τόκους τῶν δοθέντων τόκων τῷ πρώτῳ δανειστῇ, οὐ γὰρ τοῦ χρεώστου, ἀλλ' ἴδιον ἔπραξεν πραγματείας τρόπον.

ζ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ τόκοι ὁποὺ ὀλίγον κατ' ὀλίγον πληρούμενοι φθάσουν εἰς μίαν ποσότητα ὁποὺ νὰ διπλασιασθῶσι μὲ τὸ κεφάλαιον, δὲν πληρώνονται πλέον καὶ μένει ὁ δανειστὴς ἐλεύθερος πλέον ἀπὸ τοῦ νὰ πληρώνῃ τόκους διὰ τὸ κεφάλαιον.

σ.262 η′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ τόκοι ὁποὺ πληρωθῶσιν, ἀφ' οὗ διπλασιασθῶσιν εἰς κεφάλαιον, λαμβάνονται ὀπίσω, ὁμοίως καὶ οἱ τόκοι ὁποὺ πληρωθῶσι διὰ τόκους.

θ′. βιβ. κδ′, τίτ. ς′.—Οἱ τόκοι ὁποὺ ἐκ συμφώνου πληρωθῶσι δὲν πέρνονται ὀπίσω, οὔτε λογαριάζονται εἰς κεφάλαιον.

ι′.—Ἡ νεαρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος ἐμποδίζει μὲ τελειότητα τὸ διά-

---

ς′: B. 23.3.65 || **39-46**: B. 23.3.62 κ. 71 || **47-49**: B. 25.3.8 (σχόλ.) || **50-54**: B. 25.5.10 § 6 || **ζ′**: πρβλ. B. 23.3.79 κ. σχόλ. 3 || **η′**: B. 24.6.26 § 1 || **θ′**: B. 23.3.52 || **ι′**: Ἀρμεν. 3.7.24

---

35 ἐνεχυράζῃ *Z* || **38** κάμει *Z* || **39** μωσία *Z* || **40-41** ὀλιγοτέρους *Z*, ὀλιγοτάτους *P* || **47-54** *παρλπ. Z* || **57-58** πληρώνεται *Z* || **59** πληρωθοῦν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

φορον καὶ ἀποφασίζει, ὅτι ὅλα ὅσα δίδονται ἀπὸ τὸν χρεωφειλέτην νὰ λογαριάζωνται εἰς τὸ κεφάλαιον καὶ νὰ ἐκπίπτωσιν ἀπὸ αὐτό.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀγοραστὴς μὴ προσενεγκὼν εἰς τὸν πωλητὴν τὸ τίμημα, ἂν ἔλαβεν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα, πληρώνει διάφορον, μακάρι καὶ ἂν εἰπῇ, ὅτι ἐβούλλωσε τὰ ἄσπρα τοῦ τιμήματος καὶ τὰ ἐφύλαξεν, ἐπειδὴ ἡ ἀπόκρισις αὐτὴ δὲν ἔχει ἰσχύν.

σ.263 *Ὁ τόκον ἀπηγορευμένον λαμβάνων καὶ τόκους τόκων, ἀτιμοῦται.*

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς ὁποὺ συμφωνήσῃ νὰ λαμβάνῃ τοὺς καρποὺς τῆς ἐνεχυρασθείσης αὐτῷ μοσίας ἀντὶ τόκων, ἂν καὶ λάβῃ καὶ περισσοτέρους καρπούς, πρέπει νὰ τοὺς κερδαίνῃ διὰ τὸ ἄδηλον τῶν καρπῶν.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπὶ καρπῶν δανειζομένων ἔξεστι καὶ πλείονα τόκον ἐπερωτᾶν ἀντὶ τοῦ ζητεῖν διὰ τὸ ἄδηλον τῶν καρπῶν.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ μεγάλοι νὰ δανείζουν μὲ διάφορον πρὸς τέσσαρα τὰ ἑκατόν, οἱ δὲ σαράφιδες καὶ πραγματευταὶ πρὸς ὀκτὼ τὰ ἑκατόν, οἱ δὲ λοιποὶ ὅλοι πρὸς ἓξ τὰ ἑκατόν, εἰς δὲ τὰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια πρὸς τέσσαρα τὰ ἑκατόν. Ὅσοι δὲ λάβουν περισσότερον διάφορον ἀπὸ αὐτὸ τὸ διωρισμένον, νὰ τὸ ἐπιστρέφωσι, νὰ λογαριάζεται δηλαδὴ εἰς κεφάλαιον αὐτὸ τὸ περισσότερον.

ιε΄. βιβ. κγ΄, τίτ. γ΄.—Ὁ ἀόριστος τόκος οὐκ ἔρρωται, ὥστε ἀνίσως
σ.264 τινὰς / γράψῃ εἰς τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ νὰ ἐξοφλήσῃ ἐν καιρῷ τὸ κεφάλαιον μετὰ τοῦ συναρέσαντος τόκου καὶ μὴ εἴπῃ ῥητῶς πρὸς πόσα τὰ ἑκατὸν ἐπειδὴ δὲν τὸ λέγει ῥητῶς, οὐκ ἔρρωται.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ τόκος ὁποὺ δὲν συμφωνηθῇ δὲν ζητεῖται.

Βιβ. κδ΄, τίτ. ς΄.—Ἐάν τις χρεωστῶν κεφάλαιον, τόκους μὴ κεχρεωστημένους καταβάλῃ (πρὸ τῆς πληρώσεως δηλ. τοῦ κεφαλαίου· οὐκ ἀναλαμβάνει. Ὁ δὲ τόκον ὑπὲρ τὸν νόμιμον καταβαλὼν οὐκ ἀναλαμβάνει μέν, καταλογίζεται δὲ αὐτὸν (τὸν παράνομον δηλ. ἐξαιρουμένου τοῦ νομίμου) εἰς κεφάλαιον.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ι΄.—Ἐὰν ἄτοκον χρεωστῇς μοι, κἀγώ σοι ἔντοκον, οὐκ ἀπαιτοῦμαι τόκους τῆς ἰσομέτρου τοῦ χρέους μου ποσότητος. Τυχὸν γὰρ

ια΄: B. 23.3.51 || **71**: B. 21.3.19 || **ιβ΄**: B. 23.3.65 || **ιγ΄**: B. 23.3.71 || **ιδ΄**: B. 23.3.74 || **ιε΄**: B. 23.3.41 (σχόλ. 6) || **ις΄**: B. 23.3.53 || **88-91**: B. 24.6.26 || **92-93** ποσότητος: B. 24.10.11 || **93** Τυχὸν - **97**: B. 24.10.11 (σχόλ.)

---

71 Ὁ - ἀτιμοῦται *παρλπ. Z* || **74** *μτ.* τοὺς *πρσθ.* πληρώνῃ *διαγεγρ. P* || **76** ἀντὶ τοῦ ζητεῖν ἐντὸς ( ) *Z* || **80** *μτ.* μοναστήρια *πρσθ.* νὰ δανείζουν *Z* || **88-109** *παρλπ. Z* || **89** πρὸ - κεφαλαίου *πρσθ. διὰ παρεμπ.* ἐν τῇ ὥρᾳ *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐχρεώστεις μοι ἄτοκα νομίσματα 50, κἀγὼ δὲ σοὶ ἐχρεώστουν ἑκατὸν ἔντοκα, τὰ 50 τοίνυν ὑπολογίζῃ καὶ οὐδὲ τόκους ὑπὲρ αὐτῶν ἀπαιτεῖς με, ἰσόμετρος γὰρ ἦν τοῦ δανείου ποσότης ὅσον ἐπὶ τοῖς 50 νομίσμασιν, ἅπερ ἐχρεώστεις μοι σὺ ἄτοκα.

Βιβ. κε', τίτ. α'.—Ἑκατοστιαῖος τόκος ἐστὶ νομίσματα 12, τοῦτον ἀπαιτοῦσιν οἱ ἐν θαλάσσῃ πραγματευόμενοι διὰ τὸν ἐν θαλάσσῃ κίνδυνον. Ἀπὸ δὲ διμοίρου ἑκατοστῆς εἰσὶ νομίσματα 8, ἤτοι ὀκτὼ τὰ ἑκατόν, ὅντινα ἀπαιτοῦσιν οἱ καταλλακταὶ (ἤτοι πραγματευταί), ὁ ἡμιεκατοστιαῖος δὲ νομίσματα ἕξ, ὃν λαμβάνουσιν οἱ χειροτέχναι, ἀπὸ τρίτης ἑκατοστῆς νομίσματα τέσσαρα εἰς τὰ ἑκατόν, ὃν λαμβάνουσιν οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ ἑξῆς ἀξιωματικοί. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ὀρφανικῶν ὁ αὐτὸς ἀπαιτεῖται, τὸν δὲ ἀπὸ δης, ἡ ἐκκλησία μόνη.

Ἐπὶ τοῖς τόκοις τοῖς ὑπὲρ τὸ νόμιμον, οὐδὲ ἐνέχυρον τίς δύναται λαμβάνειν.

Βιβ. θ', τίτ. γ'.—Εἰ δικαστὴς τόκους τόκων εἰς ρητὴν ποσότητα καταδικάσει, κἂν παράνομος ἡ κρίσις εἴη, μὴ ἐκκληθῇ δέ, ἐκβιβάζεται.

σ.265

⟨59⟩. Περὶ ἐνεχύρων.

α'. βιβ. κε', τίτ. α'.—Ἐνέχυρον κυρίως λέγεται ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ὁποὺ παραδοθῇ εἰς τὸν δανειστὴν ἀπὸ τὸν χρεωφειλέτην. Ὑποθήκη δὲ λέγεται ἐκεῖνο ὁποὺ ἐνεχυράζεται μὲ ψιλὸν σύμφωνον, καὶ ὑπόκειται σιωπηρῶς ὡς ἐνέχυρον.

β'. βιβ. κγ', τίτ. β'.—Οἱ καρποὶ ὁποὺ συνάγονται ἀπὸ τὸν δανειστὴν ἀπὸ τὰ ἐνεχυρασμένα αὐτῷ πράγματα (ἂν δὲν εἶναι συμφωνία νὰ τοὺς βαστάζῃ ὅλους διὰ τὸ διάφορον τῶν ἄσπρων αὐτοῦ) πρέπει νὰ λογαριάζωνται εἰς τὸ χρέος, καὶ ὅταν γεμώσῃ ἡ σοῦμμα τοῦ χρέους ἢ ἀπὸ ὅλους τοὺς καρποὺς ἢ ἀπὸ τοὺς περισσεύοντας, κατὰ τὴν συμφωνίαν δηλαδὴ ὁποὺ ἔχουν, ὀφείλει πλέον ὁ δανειστὴς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν χρεωφειλέτην αὐτοῦ τὰ πράγματα ἐκεῖνα καὶ νὰ ἐξοφλήσῃ, καὶ ἂν φανῇ ὅτι ἔλαβε καὶ καρποὺς περισσοτέρους, ἀναγκάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκείνους.

98-105: B. 25.1.11 (σχόλ. 10) || **106-107**: B. 25.1.11 (σχόλ. 11) || **108-109**: B. 9.3.27.

⟨59⟩ α': B. 25.1.9 § 2 || **β'**: B. 23.3.60 κ. 25.1.43

---

94 *μτ.* νομίσματα *πρσθ.* ἑκατὸν *διαγεγρ. P.*

⟨59⟩ 4 *μτ.* σύμφωνον *πρσθ.* καὶ ἄλλως ὑποθήκη λέγεται ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὁποὺ ὑπόκεινται εἰς τινὰ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Οὐκ ἔξεστι τῷ δανειστῇ χωρὶς συμφώνου καὶ ἀρχικῆς κελεύσεως ἀφαιρεῖσθαι τὰ πράγματα τοῦ χρεώστου, τουτέστιν διαπιπράσκειν αὐτά.

Β.266 κε', τίτ. α'.—Σημείωσαι, ὅτι ὁ μήτε πωλῆσαι συμφωνήσας δανειστής, μήτε μὴ πωλῆσαι, πωλεῖ, πλὴν ὅταν μὴ συμφωνηθῇ πραθῆναι τὸ ἐνέχυρον μετὰ μίαν μαρτυρίαν εἰς τὸν χρεώστην, ἢ καὶ μίαν μονομερῆ ἔντευξιν εἰς τὸ ἀρχοντικὸν δικαστήριον, δύναται πωλεῖν ὁ δανειστής. Ἡ γὰρ διάταξις ἀπροσδιορίστως φησὶ δύνασθαι τὸν δανειστὴν μετὰ παραγγελίαν ἢ μονομερῆ ἔντευξιν καὶ διετίας παραδρομὴν πωλεῖν τὸ ἐνέχυρον τοῦ μηδὲν περὶ αὐτοῦ συμφωνήσαντος. Ὅταν δὲ συμφωνηθῇ μὴ πωληθῆναι, τηνικαῦτα τριῶν διαμαρτυριῶν δεόμεθα πρὸς τὸν χρεώστην ἐπὶ τὸ χρέος καταβαλεῖν, εἰ δὲ ἀγνωμονεῖ, τὸ ἐνέχυρον ὁ δανειστὴς πωλεῖ.

Βιβ. κε', τίτ. α'.—Ἐὰν τοὺς ἐνεχυρασθέντας ἀσκοὺς λάβῃ ὁ ἑκατόνταρχος εἰς ἀννώναν, τὴν μείωσιν αὐτῶν οὐκ ἐπιγινώσκει ὁ δανειστής.

Ἡ κατὰ τύχην ἀπώλεια τῶν ἐνεχύρων, οὐ κινδυνεύεται τῷ δανειστῇ.

Τὸ ἐνέχυρον, τῆς δεσποτείας ἐστὶ τοῦ χρεώστου καὶ ἀπολλύμενον αὐτῷ τῷ χρεώστῃ κινδυνεύεται. Οὐ δοκεῖ δὲ ῥᾳθυμεῖν ὁ δανειστὴς ἀποθέμενος τὸ ἐνέχυρον ἐκεῖσε, ἔνθα οἱ ἄλλοι εἰώθασιν ἀποτίθεσθαι. Ὅθεν δύναται ὁ χρεώστης, ἀπολλυμένων τῶν ἐνεχύρων, τὴν προσωπικὴν ἀγωγὴν κινεῖν καὶ ἀπαιτεῖν τὰ κεχρεωστημένα.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ καρποὶ ὁποὺ λαμβάνει τινὰς δανειστὴς ἀπὸ τὴν ἐνεχυρασμένην σὺτῷ μοσίαν καὶ μοῦλκι, πρέπει νὰ λογαριάζωνται εἰς τὸ χρέος, κ ὶ ὄχι μόνον νὰ λογαριάζωνται ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἄλλοι τοὺς ὁποίους ἦτον δυνατὸν νὰ λάβῃ καὶ ἀπὸ ἀμέλειαν αὐτοῦ ἢ ἀπὸ ἄλλην κακίαν ἐχάθηκαν καὶ δὲν τοὺς ἔλαβε, καὶ ἂν βλάψῃ τὴν μοσίαν ἐκείνην ὀφείλει νὰ ἀπολογηθῇ, ὡσὰν ὁποὺ ὁ χρεωφειλέτης δικαιοῦται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν καὶ διὰ τὴν βλάβην ἐκείνην.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ χρεωφειλέτης πωλήσῃ εἰς τὸν δανειστὴν τὸ ἐνέχυρον ὁποὺ ἐνεχύρασεν εἰς αὐτόν, δὲν ἠμπορεῖ ὕστερον νὰ τὸ ζητήσῃ ὀπίσω πληρώνοντας τὸ χρέος ἐκεῖνο, κεφάλαιον δηλ. ὁμοῦ καὶ διάφορον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐνεχύρασε τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο.

14-15: B. 25.1.53 || **16-24**: B. 25.1.4 (σχόλ. 1) || **25-26**: B. 25.1.42 § 1 || **27**: B. 25.1.50 || **28-32**: B. 25.1.51 || **γ'**: B. 25.1.45 || **δ'**: B. 25.1.33

14-32 *παρλπ. Z* || **33** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **34** μωσίαν *Z* || **36** ὁποίους *πρσθ. δι' ἄλ. χ. Z* || **42** πληρώνωντας *κώδδ.* || δηλ.. *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ δανειστὴς εἴπῃ εἰς τὸν χρεωφειλέτην
σ.267 αὐτοῦ, / ὅτι ἂν δὲν πληρώσῃ τὸ χρέος αὐτοῦ εἰς τὴν ρητὴν διορίαν, νὰ πω-
46 λῆται τὸ ἐνέχυρον, ἀνίσχυρον νὰ εἶναι τὸ τοιοῦτον.

Σχόλιον. Τοῦτο μὴν ἠμπορῶντας νὰ τὸ κάμῃ ὁ δανειστής, ἀκολουθεῖ, νὰ ὑστερῆται ἀπὸ τὸ δίκαιον αὐτοῦ ἐπὶ πολὺν καιρὸν καὶ ὁ χρεωφειλέτης νὰ μὴ φροντίζῃ ὅλως, διὰ τοῦτο ὁ δανειστὴς νὰ κινῇ ἀγωγὴν καὶ διδομένης
50 καὶ δευτέρας διορίας εἰς τὸν χρεώστην, ἂν καὶ εἰς αὐτὴν ἀμελήσῃ, τότε μὲ αὐθεντικὴν ἔγγραφον προσταγὴν νὰ πωλῆται τὸ ἐνέχυρον ἐκεῖνο μὲ τὸ μαριφέτι τοῦ νοικοκυροῦ, ἤτοι τοῦ χρεώστου.

κε΄, τίτ. α΄.—Ἐὰν ὁ δανειστὴς κατὰ τύχην ἀπολέσῃ τὸ ἐνέχυρον, ὁ χρεώ-
στης οὐχ ὑπόκειται μὲν εἰς τὸ δοῦναι ἄλλο ἀντ' αὐτοῦ, ὅμως δὲ ἀπαιτεῖται τὸ
55 *ἐποφειλόμενον δάνεισμα.*

κε΄, τίτ. β΄.—Ἐὰν δυσὶν ἅμα τὸ αὐτὸ ὑπόθωμαι εἰς ὁλόκληρον, κρείττων ἐστὶν ὁ νεμόμενος.

Βιβ. κε΄, τίτ. α΄.—Ἐὰν ὑπόθωμαί σοι γραμματεῖον χρεωστουμένου, ἀγω-
γὴν ἔχεις κατ' αὐτοῦ καὶ εἰ μὲν χρήματα ἦν τὰ ἐποφειλόμενά μοι, λαμβάνεις
60 *αὐτὰ καὶ συμψηφίζεις εἰς τὸ χρέος μου.*

Ὑπεθέμην σοι τόπον καὶ παρεσχόμην σοι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ἐὰν βου-
λόμενος κτίσαι ἐμποδισθῶ καὶ πρὸς ἀπόδειξιν αἰτήσω σε προκομίσαι τὰ δι-
καιώματα καὶ ὑπέρθῃ καὶ ἧττον ἐκ τούτου κτίσω, εἰ μὲν οὐκ ἐπίτηδες ἐποίησας,
οὐκ ἐνέχῃ, εἰ δὲ ἐπιτηδεύσας εἰς τὸ ζημιῶσαί με καὶ πρὶν καταβαλεῖν με τὸ
65 *χρέος, κινῶ κατὰ σοῦ περὶ τοῦ διαφέροντος, διὰ ὅσον ἐζημιώθην δηλ.*

ς΄. βιβ. κε΄, τίτ. α΄.— Δανείσας τις καὶ λαβὼν ἐνέχυρον, εἰ μὲν ὅταν ἔλαβε τὸ ἐνέχυρον ἢ ὕστερον ἐσυμφώνησε μετὰ τοῦ χρεωφειλέτου διὰ νὰ πωλήσῃ τὸ ἐνέχυρον, καλῶς τὸ πωλεῖ, εἰ δὲ ρητῶς ἐσυμφωνήθη νὰ μὴ πωληθῇ τὸ ἐνέχυρον καὶ ὁ δανειστὴς τὸ πωλήσει, ἐνέχεται τῇ περὶ κλοπῆς ἀγωγῇ,
70 εἰ μὴ τρίτον διαμαρτυρηθεὶς ὁ χρεώστης καταβαλεῖν ὑπερέθετο, τότε γὰρ καὶ ἂν μηδὲν συμφωνηθῇ καλῶς αὐτὸ πιπράσκει ὁ δανειστής.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ δανειστὴς πωλήσῃ τὸ ἐνέχυρον καὶ λά-

---

ε΄: B. 25.7.62 || **47-52**: πρβλ. B. 25.1.4 (σχόλ.) || **53-55**: B. 25.1.47 (σχόλ.) || **56-57**: B. 25.2.10 || **58-60**: B. 25.2.13 § 2 || **61-65**: B. 25.1.42 || **ς΄**: B. 25.1.4 || **ζ΄**: B. 25.1.6 § 1

---

44 *πρὸ* Ἀνίσως *πρσθ.* εἰς τὸν χρεωφειλέτην αὐτοῦ *Z* || εἰπῇ ὁ δαν. *Z* || **47** *μτ.* δανειστὴς *πρσθ.* νὰ πωλήσῃ δηλαδὴ τὸ ἐνέχυρον *Z* || **51** προσταγὴν ἔγγραφον *Z* || **53-65** *παρλπ. Z* || **61** *πρὸ* Ὑπεθέμην *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *διαγεγρ. P* || **69** *μτ.* ἐνέχεται *πρσθ.* εἰς τὸ νὰ τὸ ἀποδώσῃ *Z, διαγεγρ. P* || τῇ - **71** δανειστὴς *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.268 βη περισ/σότερα ἄσπρα ἀπὸ ὅσα ἐδάνεισε καὶ τὰ περισσότερα ἐκεῖνα τὰ μεταχειρισθῇ εἰς πραγματείαν, ἐνέχεται νὰ πληρώσῃ διὰ ἐκεῖνα τόκους εἰς ὅσον καιρὸν τὰ ἐμεταχειρίσθη.

κε′, τίτ. β′.—Δούλων ὑποτεθέντων, ἤτοι ἐνεχυρασθέντων καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν τῶν δούλων τικτόμενα παιδία ὑπόκεινται, εἰ μὴ παρ' ἑτέρῳ δεσπότῃ ἐτέχθησαν.

κε′, τίτ. β′.—'Εργαστήριόν τις ὑποθέμενος διεπώλησε κατὰ μέρος τὰ ἐν αὐτῷ φορτία καὶ ἀντεισαγαγὼν ἕτερα ἐτελεύτησεν, ὅσα λοιπὸν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοῦ τελευτῆς εὑρεθῇ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, ὑπόκειται.

'Ο δανεισάμενος καὶ ὑποθέμενος πρᾶγμα, οὐ δύναται βίαν αἰτιᾶσθαι.

'Η χρονία νομὴ οὐκ ἀναιρεῖ τὸ ἐνέχυρον.

Πρότερον δεῖ τοὺς χρεώστας παραγγέλλεσθαι εἶσθ' οὕτως ἀγνωμονοῦντας τὰ ἐνέχυρα ἀπαιτεῖσθαι καὶ τὰς ὑποθήκας αὐθεντίᾳ τοῦ ἄρχοντος.

η′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—'Ανίσως καὶ μὲ συμφωνίαν πωληθῇ τὸ ἐνέχυρον, ὁ δανειστὴς ἀπὸ τὰ ἄσπρα τῆς πωλήσεως ἐκείνου λαμβάνει καὶ τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ διάφορον τὸ δουλευθὲν καὶ ὅσα ἐξώδευσεν εἰς τὸ ἐνέχυρον ἐκεῖνο, τυχὸν ἂν ἦτον σπῆτι ἢ μοσία ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον.

θ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—'Ο χρεωφειλέτης δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζητήσῃ ἀλλέως τὸ ἐνέχυρον, πάρεξ ἂν δὲν πληρώσῃ ὅλον αὐτοῦ τὸ χρέος.

ι′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—"Οταν βαλθῇ ἐνέχυρον ἕνα σπῆτι, τοῦ ὁποίου ὁ πινὰς μὲν καὶ ἡ οἰκοδομὴ εἶναι ἐκείνου ὁποὺ τὸ ἐνεχύρασεν ὁ δὲ τόπος εἶναι ἄλλου ξένου, τόσον ἡ οἰκοδομὴ ὅσον καὶ ὁ τόπος μαζὶ ἐνεχυράζονται, ὁμοίσ.269 ως ὁ τόπος ἂν εἶναι ἐκείνου ὁποὺ τὸν ἐνεχυράζει, ἐνεχυράζεται / ὁμοῦ καὶ τὸ ὀσπήτιον.

κε′, τίτ. β′.—'Εὰν ὁ χρεώστης ἐπώλησε τὰ ἐνέχυρα, ἄδειαν ἔχει ὁ δανειστὴς ἢ τὴν προσωπικὴν ἀγωγὴν κατ' αὐτοῦ τοῦ χρεώστου κινεῖν ἢ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ.

'Ο χρεώστης οὔτε πωλῶν, οὔτε δωρούμενος ἢ λεγατεύων τὸ ἐνέχυρον χείρονα ποιεῖ τὴν αἵρεσιν τοῦ δανειστοῦ, ὅθεν δύναται ἀπαιτεῖν αὐτὸ ὁ δανειστής.

κε′, τίτ. γ′.—'Εὰν ἀγνοοῦντος σου, ἢ ἄκοντος τὰ ὑποκείμενά σοι ὁ χρεώ-

---

76-77: B. 25.2.29 § 1 || **78-80**: B. 25.2.34 || **81**: B. 25.2.41 || **82**: B. 25.2.44 || **83-84**: B. 25.2.47 || **η**: B. 25.1.8 § 5 || **θ′**: B. 25.1.9 § 3 || **ι′**: B. 25.1.21 || **96-98**: B. 25.2.51 || **99-101**: B. 25.2.52 || **102-103**: B. 25.3.13

---

74 πραγμάτειαν *Z* || **76-84** *παρλπ. Z* || **76** *μτ.* τὰ *πρσθ.* ἐκ τῶν *διαγεγρ. P* || **87** τὸ δουλευθὲν διάφορον *Z* || **88** μωσία *Z* || **91-92** μπινὰς *Z* || **92** οἰκονοδομὴ *Z* || **94** ὁμοῦ *παρλπ. Z* || **96-103** *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

στης πωλήσῃ ἢ πάλιν ὑπέθετο, οὐδὲν ἔβλαψεν ἐντεῦθεν τὰ σὰ δίκαια ὁ χρεώστης.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀπὸ τὰ ἄσπρα ὁποὺ πέρνει ὁ δανειστὴς ἀπὸ τὴν πώλησιν τοῦ ἐνεχύρου, πρῶτον εὐγαίνει τὸ δουλευθὲν διάφορον καὶ ὅσα περισσεύουν λογαριάζονται εἰς τὸ κεφάλαιον.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ δανειστὴς ὁποὺ λάβῃ ἐνέχυρον διὰ τὰ ἄσπρα ὁποὺ ἐδάνεισε χάσῃ τὸ ἐνέχυρον ἐκεῖνο καὶ ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ ἔχασε χωρὶς νὰ ἔκαμε δολιότητά τινα ἢ λάθος ἢ ἀμέλειαν εἰς τὰ ὅσα ἔπρεπε νὰ κάμῃ διὰ νὰ τὸ φυλάξῃ, δὲν ἐνέχεται οὔτε χάνει τὰ ἄσπρα αὐτοῦ, εἰ δὲ δὲν ἠμπορέσει νὰ τὸ ἀποδείξῃ πὼς τὸ ἔχασε, καταδικάζεται εἰς τὸ νὰ τὸ ἀποδώσῃ.

Σχόλιον. Εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς ἐσυνειθίσθη νὰ κρίνεται αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις οὕτως, ὅταν δηλαδὴ ὁ δανειστὴς ἀποδείξῃ ἐνόρκως ὅτι ἀληθινὰ
σ.270 ἔχασε τὸ ἐνέχυρον χωρὶς κανένα λάθος ἢ ἀμέλειαν καὶ χιλὲν αὐτοῦ, / νὰ γίνεται ἡ ζημία ἐξ ἡμισείας καὶ εἰς τὸν δανειστὴν καὶ εἰς τὸν χρεώστην, ὡσὰν ὁποὺ σκληρὸν εἶναι νὰ χάσῃ ὁ χρεώστης ὅλα του τὰ πράγματα καὶ νὰ πληρώσῃ καὶ ὅλον αὐτοῦ τὸ χρέος σωστὸν καὶ νὰ ἀφανισθῇ ἐξ ἀπροόπτου, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἔτζι, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐσυνειθίσθη ἤδη νὰ κρίνεται.

κε΄, τίτ. δ΄.—Οὐ δύναται κωλύειν ὁ δεύτερος δανειστὴς τὸν προγενέστερον δανειστὴν πωλῆσαι τὸ ἐνέχυρον.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ γενικὴν ὑποθήκην ἔχων προτιμᾶται τοῦ μετ' αὐτὸν ἰδικὴν λαβόντος ἐκ τῶν αὐτῶν πραγμάτων, κἂν ἐκ τῶν λοιπῶν δύναται πληρωθῆναι.

Εἴ γε τις λάβῃ ἰδικῶς ἐνέχυρον, προτιμᾶται τοῦ δημοσίου, ἐφ' οἷς μετὰ ταῦτα ἐπωφλήθη.

Ὁ ἀπὸ ἐννόμου ψήφου λαμβάνων εἰς τὴν καταδίκην ἐνέχυρον, προτιμᾶται τῶν ἐχόντων προνόμιον.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἕνας δανειστὴς βαστάζων ἐνέχυρον τινὸς χρεωφειλέτου αὐτοῦ, ἠμπορεῖ, ἔχοντας ἀνάγκην καὶ αὐτός, νὰ ἐνεχυράσῃ ἐκεῖ-

---

ια΄: B. 25.1.34 || **ιβ΄**: B. 25.1.47 || **121-122**: B. 25.4.19 || **123-125**: B. 25.5.2 || **126-127**: B. 25.5.6 || **128-129**: B. 25.5.8 || **ιγ΄**: B. 25.7.19 κ. Ἀρμεν. 3.5.17

---

104 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **114** *πρὸ* ὅτι *πρσθ.* καὶ ἐξ ἄλλων ἐναργῶν ἀποδείξεων *Z* || **116** γίνηται *Z* || **118** αὐτοῦ *παρλπ. Z* || *μτ.* χρέος *πρσθ.* του *Z* || **119** *μτ.* νὰ *πρσθ.* ἀποφασίζεται ἀπὸ τὸ οἰκουμενικὸν κριτήριον, *παρλπ.* κρίνεται *Z* || **121-129** *παρλπ. Z* || **124** *πρὸ* λοιπῶν *πρσθ.* αὐτῶν πραγμάτων *διαγεγρ. P* || **131** ἔχωντας *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νο τὸ ἐνέχυρον εἰς ἄλλον, μὲ τόσην ὅμως ποσότητα διὰ ὅσην τὸ βαστάζει καὶ οὐχὶ διὰ περισσοτέραν ποσότητα.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἕνας καὶ ὁ αὐτὸς χρεώστης εἰς μίαν ἡμέραν δανεισθῇ ἄσπρα ἀπὸ δύο, εἰς τοὺς ὁποίους δώσει ἐνέχυρον ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἕνας ἐκ τῶν δύο ἐκείνων δανειστῶν θελήσῃ νὰ οἰκειοποιηθῇ ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἐνέχυρον, δὲν προτιμᾶται, ἀλλὰ καὶ οἱ / δύο βαστάζουσι τὸ ἐνέχυρον ἐκεῖνο κατὰ ἀναλογίαν τῶν ὧν ἐδάνεισαν, ἐπειδὴ αἱ ὧραι αἱ προλαβοῦσαι ἢ ὑστερίζουσαι, οὐ ποιοῦσι τῷ ἑνὶ αὐτῶν προτίμησιν, ἀλλ᾽ ὑπόκειται αὐτοῖς κατὰ ἀναλογίαν τοῦ χρέους.

271

ιε΄. βιβ. κς΄ τίτ. γ΄.—Ἐὰν δύο τινὲς δανεισθῶσιν ἄσπρα, εἰ μὲν ὁ καθένας ἐξ αὐτῶν ξεχωριστὰ ὑποσχεθῇ διὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ μερίδιον, ἔτζι πάλιν νὰ πληρώνῃ τὸ μερίδιον αὐτοῦ, δηλαδὴ ξεχωριστά. Εἰ δὲ καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν ποσότητα τοῦ χρέους οἱ δύο ὁμοῦ ὑπεσχέθηκαν, δύναται ὁ δανειστὴς νὰ πιάσῃ ὅποιον θέλει ἀπὸ τοὺς δύο καὶ νὰ λάβῃ τὰ ἄσπρα αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. δ΄.—Ἐὰν κατ᾽ αὐτὸ εἰς δύο συναλλάγματα ὑπόθωμαι ἐνέχυρα καὶ πραθῶσι, τὸ τίμημα αὐτῶν εἰς ἑκάτερον ἀναλόγως καταλογίζεται. Εἰ δὲ ἐν διαφόροις καιροῖς ὑπετέθη, εἰς τὸ αον λογίζεται καὶ τὸ περιττὸν εἰς τὸ ὕστερον.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄.—Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ὑπόθηται πράγματα τῆς γυναικὸς συναινούσης αὐτῆς, παράκλησις ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα ἐστὶ καὶ οὐκ ἔρρωται ἡ ὑποθήκη. Ὅθεν καὶ αὐτὴ ἡ γυνὴ περιοῦσα καὶ ὁ κληρονόμος αὐτῆς ἐκδικοῦσι τὰ πράγματα.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀγνωμονοῦντος τοῦ χρεωφειλέτου εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους αὐτοῦ, δὲν ἠμπορεῖ ὁ δανειστὴς νὰ πωλήσῃ τὸ ἐνέχυρον ἂν δὲν ἔχῃ συμφωνίαν νὰ τὸ πωλήσῃ (ἐπειδὴ ἂν εἶναι συμφωνία, πρέπει ἡ συμφωνία νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος), ἀλλὰ πρέπει ὁ δανειστὴς νὰ ἀναφέρῃ τὴν ἀγνωμοσύνην τοῦ χρεωφειλέτου εἰς τὸ κριτήριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον νὰ παραγγελθῇ ὁ χρεωφειλέτης, καὶ πάλιν μετὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ κριτοῦ νὰ ὑπομένῃ ὁ δανειστὴς δύο χρόνους, καὶ τότε νὰ πωλῇ τὸ ἐνέχυρον.

ιδ΄: πρβλ.. B. 25.2.10 κ. 25.2.16 § 8 || **ιε΄**: B. 26.3.5 || **147-150**: B. 26.5.96 § 3 || **151-154**: B. 26.7.71
ις΄: πρβλ.. B. 25.7.59, 25.7.36 κ. 25.1.46

---

137 *πρὸ* δανειστῶν *πρσθ.* τῶν *Z* || **139** ἐδάνεισε, *παρλπ.* ἐπειδὴ - χρέους *Z* || **144** ξεχωριστὰ *ὑπογεγρ. P, παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκεῖνο *Z, διαγεγρ. P* || **147-154** *παρλπ. Z* || **161** πωληθῇ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σχόλιον. Διὰ τοῦτο, πρέπει νὰ γίνεται συμφωνία ἐν ταὐτῷ κατὰ τὴν
σ.272 διαταγὴν τοῦ παρόντος νόμου, ὁποὺ εἰς ρητὴν διορίαν νὰ πληρώνῃ καὶ ὁ
χρεωφειλέτης τὸ χρέος αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ταύτην συμφωνίαν μὴ φυλάτ-
165 τοντάς την ὁ χρεωφειλέτης, τότε νὰ κινῇ ἀγωγὴν διὰ τὸ δίκαιον αὐτοῦ.

ιζ΄. βιβ. κε΄, τίτ. α΄.—Ἐάν τινὰς δώσῃ ἐνέχυρον εἰς τὸν δανειστὴν αὐ-
τοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει χρείαν νὰ πωλήσῃ, νὰ τὸ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸν δανειστὴν
δίδοντας ἐγγυητὴν καλὸν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους καὶ ὄχι νευσινὲ
κεφίλην, διὰ τὸ πρόσωπον δηλαδή.

170 ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Διὰ ὅσην ποσότητα ἐνεχυράζεται τὸ ἐνέχυρον διὰ
τόσην καὶ πρέπει νὰ βαστάζεται, ἤστινος ποσότητος καὶ πληρουμένης, πρέ-
πει νὰ ἐλευθεροῦται τὸ ἐνέχυρον.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς πρέπει νὰ φυλάττῃ τὸ ἐνέχυρον κα-
θὼς φυλάττει καὶ τὰ ἐδικά του πράγματα.

175 κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καλῶς ἐνεχυράζεται τὸ ξένον πρᾶγμα, ὅταν ὁ νοι-
κοκύρης αὐτοῦ θέλῃ.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς κακῶς μεταχειριζόμενος τὸ ἐνέχυρον
σ.273 ἐνέχεται / εἰς τὴν βλάβην ὁποὺ ἤθελε κάμῃ εἰς ἐκεῖνο.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ δανειστὴς πωλήσῃ τὸ ἐνέχυρον καὶ συμ-
180 φωνήσῃ μὲ τὸν χρεώστην, τὸν καὶ νοικοκύρην τοῦ ἐνεχύρου, ὁποὺ ὅταν
δώσῃ εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὸ τίμημα νὰ λαμβάνῃ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ, δικαιοῦ-
ται δίδοντας τὰ ἄσπρα νὰ τὸ λάβῃ κατὰ τὴν συμφωνίαν.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς ὁποὺ ἀγοράζει τὸ ἐνέχυρον ἀπὸ τὸν
χρεώστην δὲν ἐνάγεται πλέον ἀπὸ τὸν χρεώστην, μακάρι ὁποὺ καὶ τὸ χρέος
185 του νὰ πληρώνῃ.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς δύναται νὰ πωλῇ τὰ καλλίτερα καὶ
τιμιώτερα ἀπὸ τὰ ἐνέχυρα ὁποὺ βαστάζει καὶ δὲν ἐγκαλεῖται εἰς τοῦτο.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς ὁποὺ λαμβάνει τόκους παρανόμους,
δὲν ἠμπορεῖ νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸν δανειστὴν ἐνέχυρα.

ιζ΄: πρβλ. **Β. 25.8.5 § 2** || **ιη΄**: πρβλ. **Β. 25.8.6** πρ. || **ιθ΄**: **Β. 25.1.14** || **κ΄**: **Β.25.1.20** πρ. || **κα΄**: **Β. 25.1.24 § 3** || **κβ΄**: πρβλ. **Β. 25.1.13** || **κγ΄**: **Β. 25.1.20 § 3** || **κδ΄**: πρβλ. **Β.25.7.8** || **κε΄**: πρβλ. **Β. 25.1.11 (σχόλ. 16)**

164-165 φυλάττωντας *κώδδ.* || **166** βιβ. - α΄ *παρλπ. Z* || **168** δίδωντας *κώδδ.* || **178** θέλει *Z* || *μτ.* εἰς *πρσθ.* αὐτό, *παρλπ.* ἐκεῖνο *Z* || **179** Ἐὰν *P*, Ὅταν *Z* || **182** δίδωντας *κώδδ.* || **184** χρεωφειλέτην *Z* || *μτ.* ἀπὸ *πρσθ.* αὐτὸν *Z* || **185** *μτ.* πληρώνῃ *πρσθ.* ὕστερον *Z* || **187** τιμιότερα *κώδδ.* || **189** δανειστὴν *κώδδ.*, ἀνεμέν. χρεώστην

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς χρεώστης ζητῆται τόκον ὑπέρμετρον ἢ τόκον τόκου, τὸ περισσότερον ἀφαιρεῖται καὶ τὸ / δίκαιον χρέος πληρώνει. *274*

κζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς ὅσα ἔξοδα κάμῃ εἰς τὸ ἐνέχυρον ὁποὺ βαστάζει, τὰ λαμβάνει ἀπὸ τὸν χρεώστην μετρίως, ὅσα δηλαδὴ ἔχει δύναμιν νὰ πληρώσῃ χωρὶς βλάβην αὐτοῦ.

κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ βιαίως ἐνέχυρα ἀπὸ τὸν χρεώστην χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγήν, ἐπειδὴ βιαίως πέρνοντας παιδεύεται ὡς κλέπτης καὶ ἅρπαξ.

κθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ χρεώστης ὁποὺ δανεισθῇ ἀπό τινα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐνεχυράσει ἀκίνητά του πράγματα, τολμήσῃ νὰ πωλήσῃ ἐκεῖνα τὰ πράγματα, δύναται ὁ δανειστὴς νὰ τὰ λάβῃ ἀζημίως ἀπὸ τὸν ἀγοραστήν.

λ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐνεχυράσει τὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἀγροῦ φαίνεται ὅτι ἐνεχυράζει καὶ τὸν ἴδιον ἀγρόν, εἰς τὸν ὁποῖον πλέον ὁ δανειστὴς ἔχει ὑποθήκην.

λα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν κανένας ζαπτζῆς λάβῃ εἰς ἐνέχυρον ἀπὸ / κανένα γεωργὸν ἢ βοῦν ἀροτῆρα, τοῦ πλούγου δηλαδή, ἢ ἄλλο τὶ τοιοῦτον ἐργαλεῖον τῆς γεωργίας, παιδεύεται βαρέως, ἐπειδὴ εἶναι ἐμποδισμένον τὸ νὰ λαμβάνωνται εἰς ἐνέχυρον πράγματα τῆς γεωργίας. *σ.275*

Ἐὰν ἀνδράποδα ἐδόθη εἰς ἐνέχυρον, αἱ ὑπηρεσίαι αὐτῶν εἰς τοὺς τόκους ψηφίζονται καὶ εἰς κεφάλαιον καὶ τοῦτο ὁ ἄρχων παρακελεύεται.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πρῶτος δανειστὴς γενικὴν ὑποθήκην ἔχων, καλλίων ἐστὶ τοῦ ἰδικὴν μετ' αὐτὸν ὑποθήκην λαβόντος, ὥστε οὖν ὁ ἀγοράζων παρὰ τοῦ προτέρου οὐκ ὀχληθήσεται τούτου χάριν παρὰ τοῦ μεταγενεστέρου.

Δύναταί τις ἀπὸ καταδίκης πιπράσκειν τὸ ἐνέχυρον, ἔοικε γὰρ τὸ ἀπὸ συμφώνου ἐνεχύρῳ καὶ ὁμοίαν τάξιν ἐπέχει. Τὸ δὲ ἀπὸ καταδίκης ἐνέχυρον, ἡ τάξις πιπρασκέτω. Εἰ δὲ κατὰ κακουργίαν τοῦ δικασθέντος μὴ εὑρεθῇ ἀγοραστής, τότε μὲ ἄδειαν βασιλικὴν λαμβάνει ὁ δανειστὴς αὐτὸ εἰς δεσποτείαν.

λβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τινὰς ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἔχῃ εἰς τὴν ἐξουσί-

---

κς΄: B. 25.1.11 (σχόλ. 17) || **κζ΄**: πρβλ. B. 25.1.8 || **κη΄**: πρβλ. B. 25.2.48 || **κθ΄**: πρβλ. B. 25.2.51 || **λ΄**: B. 25.5.21 κ. B. 25.5.27 || **λα΄**: B. 25.5.26 κ. 27 || **209-210**: B. 25.7.22 || **211-213**: B. 25.5.34 || **214-215** ἐπέχει: B. 25.7.16 || **215** Τὸ - **216** πιπρασκέτω: B. 25.7.17 || **216** Εἰ - **217** δεσποτείαν: B. 25.7.18 || **λβ΄**: πρβλ. B. 25.1.54

---

191 *μτ.* δίκαιον *πρσθ.* μόνον *Z* || **196-197** ἐνέχυρον *Z* || **197** χρεωφειλέτην *Z* || **197-198** πέρνωντας *Z* || **200** του *P*, αὐτοῦ *Z* || **209-217** *παρλπ. Z* || **216** *μτ.* πιπρασκέτω *πρσθ.* εἰ δὲ μηδεὶς εὑρεθῇ *διαγεγρ. P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αν αὐτοῦ τὸ ἐνέχυρον, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐξουσιάσῃ κατὰ τελείαν δεσποτείαν μὲ τὴν πολυκαιρινὴν πρόφασιν.

λγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δανείζει διὰ ἀνανέωσιν οἴκου ἢ πληρώνει τὰ ἡμερομίσθια εἰς τοὺς μαστόρους μὲ τὸν λόγον τοῦ νοικοκυροῦ, ἔχει τὸν οἶκον ὑποκείμενον αὐτῷ ὡς ἐνέχυρον.

λδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ πράγματα τοῦ νοικάτορος ὑπόκεινται ὡς ἐνέχυρον εἰς τὸν νοικοκύρην τοῦ ὀσπητίου, ὄχι μόνον διὰ τὸ ἐνοίκιον ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν βλάβην ὁποὺ ἤθελε κάμῃ εἰς τὸ ὀσπήτιον.

σ.276 λε΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ἕνας χρεώστης, ἀφ' οὗ ἐνεχυράσῃ τὰ ἀκίνητα αὐτοῦ πράγματα εἴς τινα, τὰ ὁποῖα μετὰ ταῦτα δολίως τὰ πωλήσῃ εἰς ἄλλον, ὁ δανειστὴς δὲν ζημιοῦται ὅλως, ὡσὰν ὁποὺ ἢ τὰ πράγματα λαμβάνει πάλιν ἢ τὰ ἄσπρα.

λς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἐπίτροποι τῶν νέων δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐνεχυράζουν πράγματα τῶν νέων, ἔξω μόνον ἂν ἔχουν χρείαν μεγάλην οἱ νέοι.

λζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐνεχυρασθῇ εἰς τοὺς δανειστάς, ὁ πρῶτος δανειστὴς προτιμᾶται.

λη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ χρεώστης ἀγνωμονῇ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ χρέους, πρέπει ὁ δανειστὴς νὰ τὸ ἀναφέρῃ εἰς τὸν αὐθέντην, ὅστις καὶ θέλει δώσει ἄδειαν εἰς τὸ νὰ πωληθῶσι τὰ ἐνέχυρα.

λθ΄. βιβ. κε΄, τίτ. γ΄.—Ὁ δανείσας καὶ λαβὼν πρᾶγμα εἰς ἐνέχυρον, κἂν μὴ συμφωνήσῃ λαβεῖν τοὺς καρποὺς ἀντὶ τόκων, ὅμως λαμβάνει τοὺς καρποὺς τοῦ πράγματος, οὐχὶ δὲ πάντας, ἀλλ' ἄχρι τῶν νομίμων τόκων.

σ.277 **⟨60⟩. Περὶ δολιότητος εἰς ἐνέχυρα γιγνομένης.**

α΄. βιβ. κε΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ χρεωστεῖ εἴς τινα, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχει ἐνέχυρον, εἰ μὲν λάβῃ τὸ ἐνέχυρον ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν δανειστὴν μὲ ὑπόσχεσιν εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ παραχρῆμα τὸ χρέος αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα κρυφίως ἔδωκεν ἐκεῖνο τὸ ἐνέχυρον εἰς ἄλλον, ὑπόκειται εἰς τὴν περὶ κλοπῆς ἀγωγήν, μὲ τὸ νὰ ἀφαίρεσεν ἐκεῖνο δολίως ἀπὸ τὸν δανειστήν.

λγ΄: B. 25.3.1 || **λδ΄**: B. 25.3.2 || **λε΄**: πρβλ. 25.3.13 κ. 20 || **λς΄**: B. 25.4.7 || **λζ΄**: πρβλ. B. 25.5.36 || **λη΄**: B. 25.7.36 || **λθ΄**: B. 25.3.8 (σχόλ.).

⟨60⟩ α΄: B. 25.1.3

---

225 ἐννοίκιον *κώδδ.* || εἰς τὰ περὶ ἐννικίων *ἐν τῇ ᾠᾷ P* || **238-240** *παρλπ. Z.*

⟨60⟩ 6 ἀπὸ τὸν δανειστὴν *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως ὁ δανειστὴς πωλῶντας τὸ ἐνέχυρον κάμῃ δολιότητά τινα ἐνάγεται ὁ δανειστὴς διὰ τὴν δολιότητα ἐκείνην καὶ οὐχὶ ὁ ἀγοραστής.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν εἰς τὴν πώλησιν τῶν ἐνεχύρων μεταχειρισθῇ ὁ χρεώστης καμίαν δολιότητα καὶ ἀπατήσῃ τὸν ἀγοραστήν, πρέπει ὁ ἀγοραστὴς νὰ κινῇ αὐτὴν τὴν περὶ δολιότητος ἀγωγὴν καὶ οὐχὶ ὁ πωλητής, ὁ δανειστὴς δηλαδὴ ὅστις ἐπώλησεν ἐκεῖνα, ἐπειδὴ ὁ χρεώστης ἐδολιεύθη, καὶ κατ' αὐτοῦ ἔχει ὁ ἀγοραστής, νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ.

σ.278 δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστής, ἐὰν πωλήσῃ τὸ ἐνέχυρον μὲ ὀλιγωτέραν τιμήν, μὲ δολιότητα χαριζόμενος τῷ ἀγοραστῇ, λαμβάνων ὁ ἀγοραστὴς ἀπὸ τὸν νοικοκύρην τοῦ ἐνεχύρου τὰ ὅσα ἔδωκε, δίδει ἐκεῖνο ὀπίσω εἰς αὐτόν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ δανειστὴς δολιευθεὶς ἐπώλησε τὸ ἐνέχυρον παρὰ τὸν νόμον, ὄχι μόνον κινεῖται ἀγωγὴ κατ' αὐτοῦ τοῦ δανειστοῦ ἀπὸ τὸν νοικοκύρην τοῦ ἐνεχύρου, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ ὡς συμμετασχόντος τῆς δολιότητος ἐκείνης, ὅστις καὶ ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ εἰς τὸν νοικοκύρην τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο μὲ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

ς΄. βιβ. κγ΄, τίτ. α΄.—Ἴσως δὲν γένῃ συμφωνία περὶ τῆς πωλήσεως τῶν ἐνεχύρων ἢ γένῃ μὲν μὲ διορίαν, ὁ δὲ δανειστὴς δὲν προσμένῃ τὴν διορίαν καὶ πωλήσῃ τὰ ἐνέχυρα, ἁμαρτάνει κλοπήν.

σ.279

⟨61⟩. Περὶ χρεωφειλετῶν καὶ δανειστῶν.

Ὁ νομοθέτης βουλόμενος γενικήν τινα διδασκαλίαν καὶ διαίρεσιν ἡμῖν πραθεῖναι πάντα περιλαμβάνουσαν, ἐξ ὧν οἱ ἄνθρωποι ἀλλήλοις ἔνοχοι γίνονται, φησὶ οὕτως. Τῶν πραγμάτων ἐξ ὧν ἔνοχοι γίνονταί τινες, τὰ μὲν πράττεται μόνον, ὡς ὅταν σκοπῷ δανείζοντος ἀριθμήσῃ τίς τινι. Ἡ γὰρ πρᾶξις αὕτη κἂν μηδὲν ἐρρήθη τὸν δανεισμὸν συνεστήσατο κονδικτίκιον, ἄλλα δὲ συναλλάσσεσθαι, ὡς ὅτε δύο τινὲς πρᾶσιν καὶ ἀγορασίαν ἐκ κοινῆς ἀρεσκείας συνέστησαν, συναλ-

---

β΄: πρβλ. **B.** 25.7.26 || **γ΄**: πρβλ. **B.** 25.7.37 || **δ΄**: **B.** 25.7.47 || **ε΄**: 25.7.48 || **ς΄**: πρβλ. **B.** 25.1.4.

⟨61⟩ 2-11: **B.** 2.2.17 (σχόλ.)

---

13 *μτ.* ἐκεῖνα *πρσθ.* καὶ *Z* || **13-14** *μτ.* ἐδολιεύθη *πρσθ.* διὰ τοῦτο, *παρλπ.* καὶ *Z* || **14** *πρὸ* ἔχει *πρσθ.* ἀγωγὴν *Z* || νὰ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **15-16** ὀλιγοτέραν *κώδδ.* || **23** ἀποκαταθέσῃ *Z* || **26** μὲν *παρλπ. Z.*

⟨61⟩ 2-11 *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λάξαι γὰρ οὗτοι λέγονται. Ἐνίοτε δὲ καὶ χειρισμὸς ἔνοχον οἶδε ποιεῖν τὸν χειρίσαντα εἰ γὰρ ἀπόντος Πέτρου, τὰ πράγματα ἐκείνου διοικήσεως δεόμενα αὐθορμήτως ἐγὼ διοικῆσαι θελήσω, ἔνοχος γίνομαι αὐτῷ τῇ περὶ διοικήσεως πραγμάτων ἀγωγῇ, οὕτως ὁ τριχὸς τρόπος τῆς διαιρέσεως.

α΄. βιβ. θ΄, τίτ. ς΄.—Ὅταν ἀποθάνῃ τινὰς κατάχρεως καὶ εἶναι ἀμφιβολία ἐπὶ πολὺ ἂν κληρονομῆται ἀπὸ τοὺς κληρονόμους ἢ ὄχι, οἱ δανεισταὶ ἐκείνου λαμβάνουν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τὰ πράγματα τοῦ θανόντος ὡς ἐνέχυρα, δὲν τὰ δεσπόζουσιν ὅμως μὲ τελειότητα, τὰ ὁποῖα πράγματα πρέπει νὰ γίνωνται κατάστιχον ἀπὸ αὐθεντικὸν ἄνθρωπον.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ δανειστὴς ὁποὺ λάβῃ τὰ πράγματα τοῦ χρεώστου εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τρέφεται ἀπὸ αὐτὰ καὶ νὰ κατεξοδεύῃ τὴν ἐξ ἐκείνων πρόσοδον.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅστις χρεωφειλέτης κρύπτεται ἐπὶ πολὺν καιρόν, νὰ ἰξεύρῃ, ὅτι οἱ δανεισταὶ αὐτοῦ ὄχι μόνον λαμβάνουν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τὰ πράγματα αὐτοῦ ἀλλὰ ἠμποροῦν καὶ νὰ τὰ πωλήσουν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ δανειστὴς ὁποὺ κάμῃ ζάπτι τὰ πράγματα
σ.280 χρεωφειλέτου αὐτοῦ ἔχει χρέος νὰ πωλῇ ιοὺς καρποὺς / τῶν πραγμάτων διὰ νὰ ὀλιγοστεύῃ τὸ χρέος.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν εἶναι πολλοὶ δανεισταὶ ἑνός, τοῦ ὁποίου τὰ πράγματα θελήσει ὁ ἕνας δανειστὴς νὰ οἰκειοποιηθῇ, ἀκολουθοῦν καὶ οἱ ἄλλοι δανεισταί, ὡσὰν ὁποὺ μόνος ἐκεῖνος δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ τοῦτο.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐμποδίζει τοὺς δανειστὰς τινὸς εἰς τὸ νὰ ἐξουσιάσωσι τὰ πράγματα ἐκείνου τοῦ χρεώστου, ἐνέχεται εἰς ιὴν ζημίαν αὐτῶν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν πολλοὶ δανεισταὶ ἐξουσιάσουν τὰ πράγματα τοῦ χρεωφειλέτου αὐτῶν, πρέπει νὰ ἐκλέγουν ἀναμεταξύ των ἕνα, τὸν πλέον ἀξιόπιστον, ὁποὺ νὰ τὰ ἔχῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ καὶ νὰ βαστάζῃ καθαρὸν λογαριασμόν.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ τοιοῦτοι δανεισταὶ ὁποὺ ἐξουσιάσουν τὰ πρά-

---

α΄: B. 9.6.8 || **β΄**: B. 9.6.7 πρ. || **γ΄**: B. 9.6.7 § 1 || **δ΄**: πρβλ.. B. 9.7.8 § 1 || **ε΄**: πρβλ.. B. 9.7.12 || **ς΄**: B. 9.6.13 || **ζ΄**: B. 9.7.15 || **η΄**: πρβλ.. B. 9.7.33

---

11 *μτ.* ἀγωγῇ *πρσθ.* καὶ μετὰ *διαγεγρ. P* || **19** καταξοδεύῃ *Z* || **23** *μτ.* πράγματα *πρσθ.* τοῦ *Z* || **30** ἐξουσιάσουν *Z* || **32** ἐξουσιάζουν *Z* || **33** *μτ.* ἐκλέγουν *πρσθ.* ἀπὸ *Z* || **36** ἐξουσιάζουν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γματα τῶν χρεωφειλετῶν αὐτῶν δὲν βιάζονται νὰ τὰ ἀποδώσουν, ἂν δὲν λάβουν σῶα τὰ πρὸς αὐτοὺς χρεωστούμενα.

σ.281 *Βιβ. κς΄, τίτ. ζ΄.—Ἡ πρωτοτύπως χρεωστοῦσα γυνὴ καὶ μὴ ὑπὲρ ἄλλου τινὸς ἔνοχος γινομένη, οὐκ ἔχει τὴν τοῦ βελεϊανείου δόγματος παραγραφήν.*

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι οἱ δανεισταὶ ὁποὺ ἐξουσιάσουν τὰ πράγματα τῶν χρεωφειλετῶν αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν υἱοὺς ἀνήβους, πρέπει νὰ τρέφουν αὐτοὺς τοὺς ἀνήβους ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν πατρικῶν ἐκείνων πραγμάτων καὶ νὰ τοὺς δίδουν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέχρι τῆς ἥβης αὐτῶν.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ δανεισταὶ ὁποὺ ἐξουσιάσουν τὰ πράγματα τῶν χρεωφειλετῶν αὐτῶν, δὲν γίνονται κύριοι καὶ ἐξουσιασταὶ ἐκείνων ἀλλ' ἐνάγονται καὶ διὰ ὅσα εἰσοδήματα ἔλαβον ἐξ ἐκείνων τῶν πραγμάτων.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τοὺς τοιούτους δανειστὰς ὁποὺ ἐξουσιάζουν τὰ πράγματα τῶν χρεωφειλετῶν αὐτῶν, δίδεται ναζίρης ἀπὸ μέρους τῆς αὐθεντίας, διὰ νὰ ἐπισκέπτεται εἰς τὸ νὰ μὴ φθείρωνται τὰ πράγματα ἀπὸ τοὺς δανειστὰς καὶ τὰ εἰσοδήματα, οἱ ὁποῖοι δανεισταὶ πρέπει νὰ ἐνεργῶσι ὅλα τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα μὲ αὐθεντικὴν προσταγήν. Ἐπειδὴ ἂν φανῇ τινας
σ.282 πῶς χωρὶς αὐ/θεντικὴν προσταγὴν ἐτόλμησε μὲ πληρεξουσιότητα ἢ μᾶλλον εἰπεῖν αὐθάδειαν ἐδικήν του νὰ κάμῃ τοιοῦτον τί, νὰ ἐκπίπτῃ τοῦ χρέους αὐτοῦ, χάνοντας δηλαδὴ ὅσα ἔχει νὰ λαμβάνῃ καὶ νὰ παιδεύεται.

Βιβ. κδ΄, τίτ. γ΄.—Ὁ ἐνάγων οἰκείᾳ χειρὶ χρησάμενος πρὸς ἐκβιβασμόν, ἐκπίπτει τῆς ἀγωγῆς, ὡς βίαν ποιησάμενος.

σ.283

⟨62⟩. Περὶ ἀναργυρίας.

α΄. βιβ. κγ΄, τίτ. α΄.—Ἀναργυρία τοῦτο ἐστίν, ὅταν δηλαδή τινας κάμῃ ὁμολογίαν πὼς ἔλαβε μίαν ποσότητα ἄσπρων, τὴν ὁποίαν δὲν ἔλαβεν ἢ ἔλαβε μέρος τὶ καὶ ὄχι σώαν τὴν ποσότητα ὅσην διαλαμβάνει ἡ ὁμολογία αὐτοῦ.

39-40: B. 26.7.66 || **θ΄**: πρβλ. B. 9.7.37 || **ι΄**: πρβλ. B. 9.7.57 || **ια΄**: πρβλ. B. 9.7.14 || **56-57**: B. 24.3.13 (σχόλ.).

⟨62⟩ α΄: Ἀρμεν. 2.2.1 κ. B. 23.1.64

---

37 αὐτῶν *παρλπ. Z* || **39-40** *παρλπ. Z* || **45** ἐξουσιάζουν *Z* || **46** *μτ.* ἐκείνων *πρσθ.* καί, *παρλπ.* ἀλλ' *Z* || *μτ.* ἀλλ' *πρσθ.* καὶ *διαγεγρ. P* || **47** τῶν πραγμάτων *παρλπ. Z* || **49-50** αὐθεντείας *κώδδ.* || **50** *μτ.* μὴ *πρσθ.* γράφωνται, *παρλπ.* φθείρωνται *Z* || **54** *μτ.* εἰπεῖν *πρσθ.* μὲ *Z* || **55** χάνωντας *κώδδ.* || **56-57** *παρλπ. Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δώσει ὁμολογίαν τοιαύτην, δικαιολογεῖται καὶ ζητεῖται μάρτυρας, ἢ πὼς οἰκονομικῶς ἔδωκε τὴν ὁμολογίαν ἢ πὼς ἔλαβε μέρος καὶ ὄχι ὅλην τὴν ποσότητα.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμῃ ἀρχὴν νὰ πληρώνῃ χρέος ἐκείνης τῆς ὁμολογίας, δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ προφασισθῇ ἢ ὅτι δὲν ἔλαβε τὰ ἄσπρα ἢ ἔλαβε μέρος τί.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δώσει ὁμολογίαν καὶ ἐνέχυρον καὶ δὲν λάβῃ τὰ ἄσπρα, κινεῖ ἀγωγὴν ζητῶν τὸ ἐνέχυρον καὶ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ δανειστὴς μὴ ἀποδείξῃ, ὅτι ἐμέτρησεν εἰς τὸν χρεώστην τὰ ἄσπρα τῆς ὁμολογίας τοῦ χρεώστου, ἐλευθεροῦται ὁ χρεώστης, ὁμοῦ καὶ τὸ ἐνέχυρον αὐτοῦ.

σ.284 ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν γένῃ ἡ ὁμολογία καὶ γράφῃ ὅτι τώρα ἐμετρήθησαν τὰ ἄσπρα εἰς τὸν χρεώστην, τότε κινεῖται ἡ περὶ ἀναργυρίας ἀγωγή. Ἂν ὅμως ἡ ὁμολογία γράφῃ διὰ προγεγενημένον καὶ παλαιὸν χρέος, τότε δὲν ζητεῖται ἂν ἐμετρήθησαν τὰ ἄσπρα εἰς τὸν χρεώστην, ἀλλ' εἶγε ἐξ ἀρχῆς ἐχρεώστει.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἀγωγὴ δὲ αὐτὴ τῆς ἀναργυρίας κινεῖται μέχρι διετίας, τὴν ὁποίαν, ἂν ὁ χρεώστης δὲν κινήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν διορίαν, πληρώνει κατὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἠμπορέσῃ νὰ προφασισθῇ τί, καθ' ὃν τοῦτον ὅρον ἐπάγει ὁ σχολιαστὴς ἐκ τῶν Βασιλικῶν, ὅτι ἂν ὁ χρεώστης ἐντὸς τῆς διετίας ἄρξηται νὰ προβάλλῃ τὰ δικαιολογήματά του τὰ περὶ ἀναργυρίας, ὁ δανειστὴς δικαιοῦται μέχρι τριακονταετίας νὰ κινῇ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ καὶ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὰ ἐμέτρησε.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ χρεώστης ὁποὺ εἶσω τῆς διωρισμένης διετίας δὲν κινήσει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ δανειστοῦ περὶ ἀναργυρίας, ἀφ' οὗ περάσουν οἱ δύο χρόνοι οὐδὲ εἰς ὅρκον δὲν ἠμπορεῖ νὰ προσκαλέσῃ τὸν δανειστήν. *σ.285*

β΄: πρβλ. **B.** 23.1.64, Ἀρμεν. 2.2.2 || **γ΄**: πρβλ. **B.** 23.1.66 || **δ΄**: πρβλ. **B.** 23.1.63 || **ε΄**: **B.** 23.1.65 || **ς΄**: **B.** 23.1.67 || **ζ΄**: **B.** 23.1.70 (σχόλ. 2 κ. 6) || **η΄**: **B.** 23.1.76 (σχόλ. 17).

‹62› **9** πληρώσῃ *Z* || **14** αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **27** του *παρλπ. Z* || **29** ἀποδείχνῃ *Z* || **30** διετίας τῆς διωρ. *Z* || **32** εἰς *δυσνγν. Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.286

⟨63⟩. Περὶ ἐγγύης.

α΄. βιβ. θ΄, τίτ. ι΄.—Ὁποια γυναῖκα στέρξῃ καὶ ὑπογράψῃ εἰς τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ὡς ἐγγυήτρια, βάζουσα ἐνέχυρον καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῆς περιουσίαν, τὸ τοιοῦτον δὲν ἔχει κῦρος εἴτε ἅπαξ εἴτε καὶ πολλάκις γένῃ τοῦτο, εἴτε διὰ χρέος χρεωστούμενον εἰς βιστιαρίαν εἴτε διὰ χρέος χρεωστούμενον εἰς ἄλλον τινά, ἀλλὰ ἡ ἐγγύη τῆς γυναικὸς καὶ ἡ ἐνεχύρασις τῶν πραγμάτων αὐτῆς μένει πάντῃ ἄκυρος, ἔξω μόνον ἂν ἀποδειχθῇ, ὅτι τὰ ἄσπρα ἐκεῖνα ὁποὺ ἐδανείσθη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μὲ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἐγγύησιν ἐξοδεύθησαν εἰς χρείας αὐτῆς.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως καὶ εἶναι δύο ἐγγυηταὶ εἰς μίαν ποσότητα χρεωστουμένην ὑπό τινος καὶ ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν πληρώσει τὸ ἀνάλογον αὐτοῦ, δὲν βιάζεται νὰ πληρώσῃ καὶ τὰ λοιπά.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ χρεώστης ἀνακαινίσῃ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει ἐγγυητὰς δοσμένους, καὶ αὐτὴν τὴν ἀνανέωσιν τῆς ὁμολογίας δὲν τὴν ἰξεύρουν οἱ ἐγγυηταί, δὲν ἐνέχονται πλέον οὗτοι, ἔξω μόνον ἂν καὶ εἰς τὴν νέαν ὁμολογίαν ἐγγυηθῶσιν ἐκεῖνον τὸν χρεώστην.

σ.287 δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὄντες δύο ἐγγυηταί, εἷς ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ὡμολόγησεν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἔγινεν ἐγγυητὴς διὰ μέρος τι τοῦ χρέους, οὕτω νὰ πληρώνῃ, τὸ μέρος δηλαδὴ ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἐγγυητής. Εἰ δὲ καὶ οἱ δύο ἐγγυηταὶ εἰς ὁλόκληρον τοῦ χρέους ἔγιναν ἐγγυηταί, ἔχει ἄδειαν ὁ δανειστὴς νὰ πιάνῃ ὅποιον θέλει καὶ νὰ πληρώνεται.

ε΄. βιβ. κς΄, τίτ. γ΄.—Ἐὰν ἀνὴρ καὶ γυνὴ γένωσιν ἐγγυηταί, ὁ ἀνὴρ μόνον ἐνέχεται εἰς ὁλόκληρον ἐκείνην τὴν ἐγγύην.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ δὲν ἐνέχεται εἰς τὰ ἀλισβερίσια καὶ συναλλάγματα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἂν καὶ ἐγγυήτρια γένῃ.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ἐγκαλουμένη διὰ ξένον χρέος ὡς ἐγγυήτρια γενομένη, βοηθεῖται καὶ δὲν καταδικάζεται, διὰ ἴδιον ὅμως χρέος καταδικάζεται.

Ὑπεξουσίου παρὰ τὸ δόγμα δανεισαμένου, τελευτήσαντος, ὁ ἐγγυητὴς

⟨63⟩ **α΄**: B. 23.2.4 (Ἰουστιν. νεαρὰ 134 κεφ. 8) || **β΄**: B. 9.10.16 || **γ΄**: B. 26.1.75 || **δ΄**: B. 26.3.5 || **ε΄**: B. 26.1.48 || **ς΄**: B. 24.4.1 || **ζ΄**: Ἀρμεν. 3.6.6 || **29-31**: B. 26.1.11

⟨63⟩ **4** καὶ *παρλπ. Z* || **6** ἐγγύησις *Z* || **17** ἕνας *Z*, εἷς *μτ. δρθ. P* || **18** *μτ.* χρέους *πρσθ.* αὐτοῦ *διαγεγρ. P* || **21** πιάσῃ *Z* || **22** *μτ.* Ἐὰν *πρσθ.* ὁ *Z* || **26** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **27-28** διὰ - καταδικάζεται *παρλπ. Z* || **29-31** *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπὸ τοῦ πατρὸς οὐ δύναται δίδοσθαι, ἐπειδὴ οὔτε πολιτική, οὔτε πραιτωρία κατὰ τοῦ πατρὸς ἁρμόζει ἀγωγή.

σ.288 η΄. /ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ὁποὺ ἐγγυηθῇ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὸν εὐγάλλει ἀπὸ τὴν φυλακήν, ὄντα φυλακωμένον διὰ ξένον χρέος, καὶ ὑποσχεθῇ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος ἐκεῖνο ἀπὸ ἰδίαν αὐτῆς περιουσίαν καὶ δὲν δώσει τίποτες, δὲν βιάζεται νὰ τελειώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῆς καὶ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος ἐκεῖνο τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. Ἂν ὅμως πληρώσῃ καὶ ὕστερον μεταμεληθεῖσα θελήσῃ νὰ τὰ ζητήσῃ ὀπίσω, δὲν δικαιοῦται νὰ τὰ λάβῃ ὀπίσω.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ὁποὺ γένῃ ἐγγυήτρια διὰ τὸ παιδίον αὐτῆς, βοηθεῖται καὶ δὲν καταδικάζεται.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ πληρώνουσα μερικὸν χρέος ξένου τινὸς ὡς ἐγγυήτρια γενομένη διὰ ἐκεῖνον, δὲν βιάζεται καὶ διὰ τὴν τελείαν ἐξόφλησιν ὡς ἐγγυήτρια.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ὅταν γένῃ ἐγγυήτρια διὰ ξένον τινὰ καί ἢ ἰδίῳ στόματι, ἐπὶ μαρτύρων ὁμολογήσῃ τὴν ἐγγύην αὐτῆς ταύτην ἢ εἰς *σ.289* ὁμολογίαν ὑπογράψῃ, /τότε δὲν βοηθεῖται ἀλλὰ καταδικάζεται διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ οὔτε ἐγγυεῖται τινὰ οὔτε ἂν ἐγγυηθῇ κρίνεται ἔξω μόνον ἂν ἔλαβε χάριν τινὰ διὰ νὰ ἐγγυηθῇ, ἐπειδὴ ἡ χάρις ἐκείνη τὴν κάμνει αὐτοκατάκριτον.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν μία γυνὴ μαζὶ μὲ ἄλλον τινὰ ξένον γένουν ὑπὲρ ἀλλήλων ἐγγυηταί, βοηθεῖται ἡ γυνή.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖναι αἱ γυναῖκες ὁποὺ ἀπατηθεῖσαι γένουν ἐγγυήτριαι, ἐκεῖναι καὶ βοηθοῦνται. Ἐκεῖναι δὲ ὁποὺ ἀπατοῦσι τοὺς ἀνθρώπους δὲν βοηθοῦνται, κατὰ τὸν νόμον τὸν λέγοντα, ὅτι ἡ γυνὴ ὁποὺ λάβῃ τινὰ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ δανειστοῦ ἢ ἀπὸ τὸ κριτήριον καὶ τὸν ἐγγυηθῇ εἴτε ἐγγράφως εἴτε ἀγράφως, νὰ μὴ βοηθῆται.

σ.290 ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὄχι μόνον ἡ γυναῖκα ὁποὺ ἐγγυηθῇ τὸν ἄνδρα

η΄: Ἀρμεν. 1.13.15 || θ΄: B. 26.7.67 || ι΄: πρβλ.. B. 26.7.65 || ια΄: πρβλ.. B. 26.7.87 || ιβ΄: πρβλ.Ἀρμεν. 3.6.5 || ιγ΄: Ἀρμεν. 3.6.10 || ιδ΄: B. 26.7.33 || ιε΄: B. 26.7.78

---

32 *μτ.* ὁποὺ *πρσθ.γενν. διαγεγρ. P* || **35** τελειώνῃ *Z* || **37** τὰ *παρλπ. κ. μτ.* ζητήσῃ *πρσθ.* τὰ ἄσπρα *Z* || ὀπίσω² *παρλπ. Z* || **38** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **41** ἐξώφλησιν *κώδδ.* || **44** *μτ.* ἰδίῳ *πρσθ.* αὐτῆς *Z* || ἐπὶ *P*, ἀντὶ *Z* || **49** κάμει *Z* || **50** *μτ.* ξένον *πρσθ.* δανεισθῇ καὶ *Z*, *διαγεγρ. P* || **54** *μτ.* τὸν¹ *πρσθ.* αλ. *διαγεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

© Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτῆς βοηθεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ ἐγγυηθῇ τὴν γυναῖκα διὰ τὴν ἰδίαν αἰτίαν.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐγγυητὴς δὲν κρίνεται διὰ τόκους, ἔξω μόνον ἂν ἔγινε καὶ τοιαύτη συμφωνία.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ἐγγυηθοῦν ἀνήλικον καὶ ὁ ἀνήλικος ἐκεῖνος ἐλθὼν εἰς ἡλικίαν ἐναντιεῖται καὶ δὲν ἀπολογεῖται εἰς ἐκεῖνα ὁποὺ τὸν ἐγγυήθησαν ἐκεῖνοι, βοηθοῦνται, καὶ καταδικάζεται ὁ ἀνήλικος.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἐγγύησις ὁποὺ γένῃ χωρὶς διορίαν, δέκα ἡμερῶν διορίαν ἔχει.

ιθ΄. βιβ. κγ΄, τίτ. γ΄.—Οἱ ἐγγυηταὶ ὁποὺ πληρώσουν τὸ χρέος ἐκείνων
σ.291 τοὺς ὁποίους ἐγγυήθησαν, μόνον τὸ κεφάλαιον πλη/ρώνουν καὶ οὐχὶ διάφορον.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐγγυητὴς δὲν χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ τόκους, ἔξω μόνον ἂν ἔγινεν ἐγγυητὴς καὶ διὰ τοὺς τόκους.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐγγυητὴς ὁποὺ πληρώσει τὸ χρέος ἐκείνου ὁποὺ ἐγγυήθη, δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ τόκους, ἐπειδὴ βιαζόμενος ἐπλήρωσε.

Σχόλιον. Ἂς μὴ δυσχεράνῃ ὁ κριτής, βλέποντας ἐνίοτε κανένα νόμον ἐναντιούμενον εἰς πολλοὺς διὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ ἔχει γενικὸν νόμον τὸν λέγοντα, ὅτι ὅταν διὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν εὑρίσκονται πολλοὶ νόμοι σύμφωνοι, εὑρίσκεται δὲ καὶ ἕνας ἐναντιούμενος τοῖς πολλοῖς, ὁ ἕνας ἐκεῖνος νὰ καταλιμπάνεται καὶ οἱ περισσότεροι νὰ ἔχουν κῦρος.

κβ΄. βιβ. κς΄, τίτ. β΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ γένουν ἐγγυηταὶ διὰ τινὰ ὁ ὁποῖος ἀποδημεῖ, εὐθὺς νὰ μὴ καταδικάζωνται, ἀλλὰ νὰ δίδεται αὐτοῖς ρητὴ διο-
σ.292 ρία νὰ εὕρουν τὸν χρεώστην, / καὶ ἂν τὸν φέρουν, πρῶτον νὰ κινῆται ἡ ἀγωγὴ κατ' ἐκείνου τοῦ χρεώστου καί, ἂν δὲν ἔχῃ νὰ πληρώσῃ, τότε νὰ πληρώνουν οἱ ἐγγυηταί. Ὁμοίως καὶ ἂν δὲν τὸν φέρουν εἰς τὴν ρητὴν διορίαν, τότε πάλιν οἱ ἐγγυηταὶ νὰ πληρώνουν.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστὴς πωλήσας τὸ ἐνέχυρον τοῦ χρεώστου ὀλιγώτερον ἀπὸ ὅσον εἶναι δίκαιον νὰ πωληθῇ, καὶ μὴ ἐξοφληθείς, δὲν δύ-

---

ις΄: B. 26.1.89 || ιζ΄: B. 35.14.89 || ιη΄: B. 26.7.21 § 1 || ιθ΄: πρβλ. B. 26.1.68 § 1 || κ΄: B. 26.1.80 || κα΄: B. 26.1.68 || κβ΄: B. 26.2.1 || κγ΄: B. 26.1.87

---

68 *μτ.* οὐχὶ *πρσθ.* τὸ *Z* || **71** τοὺς *παρλπ. Z* || **74** βλέπωντας *κώδδ.* || **75** *μτ.* εἰς *πρσθ.* ἄλλους νόμους, *παρλπ.* πολλοὺς *Z* || **81** αὐτοῖς *P*, εἰς αὐτοὺς *Z* || **86** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **87** ὀλιγότερον *P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ναται πλέον νὰ ζητῇ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ χρέους ἀπὸ τὸν ἐγγυητήν.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ε΄.—Ἐκεῖνος ὁ χρεώστης ὁποὺ δώσει δύο ἐγγυητάς, δύναται νὰ πληρώνῃ τόσον ὅσον ὁποὺ νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ἐνοχὴν τὸν ἕνα ἐγγυητὴν καὶ εἰς τοῦτο μήτε ὁ δανειστὴς μήτε ὁ ἄλλος ἐγγυητὴς ἠμπορεῖ νὰ ἐναντιωθῇ.

κε΄. βιβ. κε΄, τίτ. δ΄.—Ὁ ἐγγυώμενος ὑπὲρ ὑπεξουσίου, παρὰ τὸ δόγμα δανειζομένου, ἔοικε τῷ ἐγγυωμένῳ αὐτόν, ἤτοι καταδικάζεται.

κς΄. βιβ. κς΄, τίτ. β΄.—Ὀφείλει δίδοσθαι τοῖς ἐγγυηταῖς, ἀπαιτουμένοις ἀγαγεῖν τοὺς πρωτοτύπους, χρόνος, τυπούμενος παρὰ τοῦ δικαστοῦ.

σ.293

⟨64⟩. Περὶ βίας δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς

Βιβ. ξ΄, τίτ. ιη΄.—Καὶ οἱ βουλευσάμενοι θόρυβον ἢ στάσιν ποιῆσαι καὶ οἱ ἔχοντες ἐνόπλους ἐλευθέρους ἢ δούλους περιορίζονται καὶ ὁ ἔφηβος δημοσίᾳ ξίφος ἐπιφερόμενος καὶ οἱ ἐξ ἐφόδου ἀγροῖς ἐπιόντες καὶ σὺν ὅπλοις ἁρπάζοντες πράγματα καὶ ὁ ἁρπάζων τί ἐξ ἐμπρησμοῦ, πλὴν ὕλης, καὶ ὁ παραγενόμενος ἔνοπλος εἰς ἐμπρησμὸν ἐπὶ τῷ ἁρπᾶσαι ἢ κωλῦσαι τὸν δεσπότην σῶσαι τὰ ἴδια.

Ὁ ἁρπάζων εὐγενῆ παῖδα καὶ ἀποκλείων καὶ τύπτων, σφοδρῶς τιμωρεῖται.

Καὶ ὁ ἄρχων φονεύων, ἢ τύπτων τὸν ἐκκαλεσάμενον, ἢ κλοιὰ περιθεὶς αὐτῷ περιορίζεται.

Ἡ καταδίκη τοῦ περὶ βίας δημοσίου ἐγκλήματος, ἢ εἰς μέταλλον διηνεκὴς ἐξορία ἐστί.

Οἱ μεθ' ὅπλων ἐπιόντες καὶ πορθοῦντες ἀλλοτρίους οἴκους ἢ ἀγρούς, εἰς κεφαλὴν τιμωροῦνται.

Ὁ καταδικασθεὶς τῷ περὶ βίας ἰδιωτικῆς νόμῳ ὄχι μόνον εἰς τὸ γον τῆς οὐσίας δημεύεται, ἀλλ' οὔτε ἄρχων γίνεται, ἢ ἄλλην μετέρχεται τιμήν, ὁμοίως καὶ ὁ συγκαλεσάμενος τινὰς καὶ τύπτων τινά, εἰ μὴ ἀπέθανεν ὁ ἄνθρωπος.

Καὶ ὁ χωρὶς ἀποφάσεως ἄρχοντος προπετῶς ἐπιβὰς τοῖς πράγμασι τοῦ

κδ΄: B. 26.5.5 § 1 || **κε΄**: B. 25.4.2 || **κς΄**: B. 26.2.1.

⟨64⟩ 2-6: B. 60.18.3 § 1-5 || **7**: B. 60.18.6 || **8-9**: B. 60.18.7 || **10-11**: B. 60.18.10 § **2** || **12-13**: B. 60.18.11 || **14-16**: B. 60.18.12-13 || **17-19**: B. 60.18.18-19

---

90 ἐλευρώση *Z* || **91** *πρὸ* καὶ *πρσθ.* καὶ κατόπιν καὶ τὸν ἄλλον *Z* || ὁ² *παρλπ. Z* || **93** *μτ.* ἐγγυώμενος *πρσθ.* ἢ ὑποτιθέμενος *διαγεγρ. P* || **95** *μτ.* ἀπαιτουμένοις *πρσθ.* ἀγωγήν, *παρλπ.* ἀγαγεῖν.

⟨64⟩ 1-22 *παρλπ. Z* || **14** *μτ.* νόμῳ *πρσθ.* εἰ *διαγεγρ. P* || **17** *μτ.* ἀποφάσεως *πρσθ.* τοῦ *διαγεγρ. P* || *μτ.* τοῖς *πρσθ.* χρὴ *διαγεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χρεώστου ἐκπίπτει τοῦ χρέους καὶ δημεύεται καὶ εἰς τὸ γ^ον^ τῆς οὐσίας, καὶ ἀτιμοῦται.

Οἵτινες λαμβάνουσιν εἰς ἐνέχυρον τὰ πράγματα τῆς γυναικὸς διὰ τὸ χρέος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἢ διὰ πολιτικὸν λειτούργημα ἐκείνου, βίαν ἁμαρτάνειν δοκοῦσι καὶ ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν δήμευσιν τοῦ γ^ου^ τῆς περιουσίας των.

⟨65⟩. Περὶ φυλακῆς ὑπευθύνων.

Βιβ. ξ', τίτ. λε'.—Ὁ ἄρχων διασκοπείτω, πότερον ὁ κατηγορούμενος ὀφείλει φυλακῇ ἐμβάλλεσθαι, ἢ στρατιώταις παραδίδοσθαι, ἢ ἐγγυηταῖς, ἢ ἑαυτῷ καταπιστεύεσθαι. Τοῦτο δὲ γίνεται ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ ἐγκλήματος, ἢ διὰ τὴν τιμήν, ἢ διὰ τὴν εὐπορίαν τοῦ ἐναγομένου, ἢ τὴν ἀξίαν, ἢ διὰ τὸ μηδὲν αὐτὸν ἡμαρτηκέναι.

Ὁ ἔχων ἐγγύας οὐ δεσμεῖται, εἰ μὴ βαρύ ἐστι τὸ παρ' αὐτοῦ ἁμαρτηθέν, ὡς μήτε ἐγγυηταῖς, μήτε στρατιώταις αὐτὸν ὀφείλειν παραδοθῆναι.

Ὁ ἐγγυησάμενος τὸν κατηγορηθέντα καὶ μὴ παριστῶν αὐτόν, χρηματικὴν δίδωσι ποινὴν ὅσην ὁ ἄρχων ὁρίσει. Εἰ δὲ κατὰ δόλον οὐ παρίστησι ἐκστραορδιναρίῳ καταδικάζεται.

Ἐκεῖνος ὅμως ὁ κατηγορούμενος ὅπου ἀποδειχθῇ φανερὸς πταίστης παραδίδοται δεσμωτηρίῳ μέχρι τῆς τελείας ἀποφάσεως.

Μηδεὶς ἐπὶ ἐγκλήματι κατηγορούμενος ἐμβαλλέσθω τέως εἰς δεσμωτήριον, πρὶν ἢ ἐλεγχθῇ.

⟨66⟩. Περὶ κληρονομίας ἔτι.

σ.294

Ἐκ τῶν πανδεκτῶν. Εἰ δεήσει τὴν γυναῖκα παίδων ἄνευ πρὸ τοῦ ἀνδρὸς τελευτῆσαι, τετάρτην μοῖραν, καὶ μόνον ἐκ πάσης ὡς εἴρηται, ὁμολογηθείσης παρ' αὐτοῦ προικὸς εἰς ἴδιον κέρδος ἐγκρατεῖν αὐτὸν καὶ τὸ ὑπόλοιπον ἡμισοτέταρτον μέρος τῆς τοιαύτης προικὸς ἢ εἰς τοὺς ἐκ τελευταίας αὐτῆς βουλήσεως κληρονόμους ἀποκαθίστασθαι ἢ εἰς τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου καλουμένους αὐτῆς κληρονόμους ἀποδίδοσθαι.

20-22: B. 60.18.20.

⟨65⟩ 2-6: B. 60.35.1 || **7-8**: B. 60.35.3 || **9-11**: B. 60.35.4 || **12-13**: B. 60.35.5 || **14-15**: B. 60.35.16.

⟨66⟩ 1-46: Ηὐξ. Πρόχ. 7.61-66

⟨65⟩ 1-15 *παρλπ. Z* || **13, 14** δεσμοτηρίῳ, δεσμοτήριον *P*.

⟨66⟩ 1-61 *παρλπ. Z* || **5** *μτ.* βουλήσεως *πρσθ.* καὶ *διαγεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εἰ δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς ἀποβιώσει παίδων ἐκτός, ὁμοίως πρὸς τῇ ἐντελεῖ ἀποκαταστάσει τῆς ὁμολογηθείσης αὐτῇ προικός, καὶ δον μέρος τῆς τοιαύτης προικὸς ἐκ τῶν ἐγκαταλειφθέντων τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς παντοίων πραγμάτων ἐπ' ὀνόματι κάσσου εἰς κέρδος οἰκεῖον λαμβάνειν αὐτήν, καὶ τὴν περιττευομένην αὐτοῦ ἀνδρῴαν ἅπασαν ὕπαρξιν ἢ εἰς τοὺς ἐκ τελευταίας αὐτοῦ βουλήσεως ἢ εἰς τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου αὐτοῦ κληρονόμους περιέρχεσθαι.

Εἰ δὲ παίδων ὑπόντων ὁ ἀνὴρ πρὸ τῆς οἰκείας γαμετῆς τελευτήσει, τὴν γυναῖκα, ἤτοι τὴν τῶν αὐτῶν τέκνων μητέρα, ἐγκάτοχον τῆς τε προικὸς αὐτῆς, καὶ ἀνδρῴας ὑπάρξεως ἁπάσης εἶναι, καὶ αὐτὴν τὴν πᾶσαν τοῦ οἴκου φροντίδα ποιεῖσθαι καὶ διοίκησιν, προδήλως δημοσίαν ἀναγραφὴν ποιουμένης αὐτῆς πάσης τῆς καταλιμπανομένης ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς παντοίας ὑπάρξεώς τε καὶ περιουσίας, συγκειμένων ἐν τῇ τοιαύτῃ καταγραφῇ καὶ τῶν προικιμαίων αὐτῆς πραγμάτων, καὶ ἃ ὕπεισιν αὐτῇ καὶ ἐν ἐξωπροίκοις, ὀφειλούσης αὐτῆς τὰ ἐξώπροικα δεῖξαι δι' ἐνεργῶν συστάσεων, ὡς ταῦτα εἰσήγαγεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ φαίνονται μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτήν, μὴ δυναμένων τῶν τέκνων αὐτῆς ἀντικαθίστασθαι αὐτῇ, ἢ ἐπιζητεῖν παρ' αὐτῆς πατρῴαν ὑπόστασιν τοὐναντίον μὲν οὖν καὶ πᾶσαν τιμὴν καὶ ὑπακοήν, κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἐντολήν, προσαγόντων αὐτῇ τῇ μητρί, προδήλως ὀφειλούσης αὐτῆς, καθὼς πρέπει γονεῦσι, τὰ τέκνα ἐκπαιδεύειν τε καὶ γαμοστολεῖν καὶ προῖκα ἐπιδιδόναι, καθὼς ἂν βουληθείη.

Εἰ δὲ συμβῇ αὐτὴν εἰς ἕτερον περιελθεῖν συνοικέσιον, ἄδειαν ἔχειν τὰ τέκνα αὐτῆς παρεᾶν αὐτήν, καὶ πάντα τὰ πατρῷα αὐτῶν πράγματα ἀνελλιπῶς κομίζεσθαι, τὴν εἰσενεχθεῖσαν παρ' αὐτῆς τῷ πατρὶ αὐτῶν προῖκα καὶ μόνον σὺν τῇ ἀποχωρισθείσῃ παρ' αὐτοῦ ἐν ἐπαυξήσει τῆς προικὸς αὐτῆς δωρεᾷ παρέχονται αὐτῇ.

Εἰ δὲ παίδων ὑπόντων ἡ γυνὴ πρὸ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς τελευτήσει, τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἤγουν τὸν πατέρα τῶν τέκνων αὐτῶν, ἐγκάτοχον τῆς τε προικός αὐτῆς καὶ τοῖς τε ἐξωπροίκοις πάσης αὐτῆς ὑπάρξεως εἶναι, ὡς ὑπεξουσίων αὐτῶν τυγχανόντων, καὶ αὐτὸν τὴν πᾶσαν διοίκησιν τοῦ οἴκου ποιεῖσθαι, μὴ δυναμένων τῶν τέκνων αὐτοῦ ἀντικαθίστασθαι αὐτῷ ἢ ἐπιζητεῖν παρ' αὐτοῦ μητρῴαν ὑπόστασιν, τοὐναντίον μειοῦν καὶ πᾶσαν τιμὴν καὶ ὑπακοήν, καθὼς ἁρμόζει τοῖς γονεῦσι.

Εἰ δὲ συμβῇ αὐτὸν εἰς ἕτερον περιελθεῖν συνοικέσιον, τῶν τέκνων αὐτοῦ

---

11 *μτ.* αὐτὴν *πρσθ.* καὶ τὴν *διαγεγρ. P* || **29** ἀνελλειπῶς *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀνηλίκων τυγχανόντων ἀμείωτα παρ' αὐτοῦ τὰ μητρῷα φυλάττεσθαι πράγματα. Εἰ δὲ τῆς ἐννόμου ἡλικίας αὐτὰ ὑπάρχωσιν, εἰ θέλωσιν ἀδιασκέπτως τὰ τοιαῦτα αὐτῶν παρέχεσθαι αὐτοῖς.

Εἴ γε ἀπόρῳ γυναικὶ πρὸς νόμιμον γάμον συναφθῇ τὶς καὶ τελευτήσει ὁ ἀνὴρ παίδων χωρίς, κομίζεσθαι τὴν γυναῖκα ἐκ τῆς ἀνδρῴας ὑποστάσεως ὑπὲρ
σ.295 ἐξ ἀπαιδίας κάσσου μέρος | τέταρτον κατὰ τὴν εὐπορίαν τοῦ ἀνδρός.

Σχόλιον. Τὸ ἐξ ἀπαιδίας κάσσον δον μέρος τοῦ προικῴου ὑποβόλου ἐστίν, ὡς ἐν ὑποθέσει λέγομεν ἔστιν ἡ προὶξ τῆς γυναικὸς λίτραι 20, τὸ δὲ ὑποσχεθὲν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς τῇ γυναικὶ ὑπόβολον λίτραι 10, ἀμφότερα μιγνύμενα γίνονται
50 *λίτραι 30, τὸ δον τῶν 30, γίνονται λίτραι ἑπταήμισυ καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ κάσσον.*

Εἰ δὲ παῖδες εἰσὶ τῷ δευτερογαμήσαντι προσώπῳ, μὴ ἔχειν αὐτὸν ἄδειαν χαρίζεσθαι τῇ δευτέρᾳ γυναικὶ πλείω ἑνὸς παιδὸς μοίρας τοῦ ἐκ προτέρων αὐτοῦ γάμων ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας καθ' οἱανδήποτε φιλοτιμίαν.

Εἴγε μὴ περατωθέντος τοῦ πενθίμου χρόνου ἡ γυνὴ δευτερογαμήσει ἄτιμος
55 *ἔσται, μηδὲν ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς κερδαίνουσα καθ' οἱονδήποτε τρόπον. Παραφυλαττούσης δὲ αὐτῆς ὡς εἴρηται τὸν ὡρισμένον χρόνον, κομίζεσθαι αὐτὴν τὴν ἰδίαν προῖκα μετὰ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς.*

Εἴγε δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ εἰς ἕτερον ἀποβλέψει συνοικέσιον, μηδὲν ἐκ τῆς προ-
τέρας αὐτοῦ γυναικὸς λαμβάνειν, εἰ δὲ τεκνοποιήσει ἐκ τῆς δευτέρας γυναικὸς
60 *καὶ συμβῇ αὐτὸν τελευτῆσαι, ἄδειαν ἔχειν καὶ τὰ πρῶτα, καὶ τὰ δεύτερα τέκνα τὸν ἴδιον κληρονομεῖν πατέρα.*

⟨67⟩. Ἐκ ποίων αἰτιῶν εἰς διακατοχήν πέμπονται.

Βιβ. θ', τίτ. ς'.—Ἐκ τριῶν αἰτιῶν σχεδὸν πέμπεταί τις εἰς νομήν, δανειστής ἢ λεγατάριος ἐπὶ φυλακῇ τῶν πραγμάτων ἢ τῶν λεγάτων, καὶ γυνὴ γαστρὸς ὀνόματι, ἤτοι ὡς ἔγκυος παρὰ τοῦ θανόντος ἀνδρὸς αὐτῆς.

5 *Ὅταν ὁ ἄνηβος οὐκ ἔχει κηδεμόνας δεῖ τὸν ἄρχοντα μετακαλεῖσθαι τοὺς συγγενεῖς ἢ ἀγχιστεῖς ἢ φίλους ἢ ἀπελευθέρους, καὶ εἰ ἀρνοῦνται διεκδικεῖν*

47-50: Ηὐξ. Προχ. 7.30 || **51-61**: Ηὐξ. Πρόχ. 7.67.

⟨67⟩ **2-4**: B. 9.6.1 || **5-8**: B. 9.6.5 §§ 1 κ. 2

---

48 *πρὸ* ὑποθέσει *πρσθ.* ὑποθήκη *διαγεγρ. P* || **50** *μτ.* ἑπταήμισυ *πρσθ.* ἀπαιτεῖται ὁ ἀνὴρ ἔξωθεν *διαγεγρ. P* || **51** *πρὸ* Εἰ *πρσθ.* Εἰ δὲ ἀπόρῳ γυναικὶ πρὸς νόμιμον γάμον συναφθῇ τις καὶ τελευτήσει ὁ ἀνὴρ παίδων καὶ διαθήκης χωρίς, κομίζεσθαι τὴν γυναῖ *διαγεγρ. P*

⟨67⟩ **1-17** *παρλπ. Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὰ πράγματα τοῦ ἀνήβου ἢ σιωπῶσι, τότε πέμπειν εἰς νομὴν καὶ μετὰ ταῦτα δὲ εἰ ἐκδικηθῇ παύεται ἡ νομή. Ταῦτα δὲ καὶ ἐπὶ μαινομένῳ.

Ὁ πεμφθεὶς εἰς νομὴν πραγμάτων μὴ τρεφέσθω ἐξ αὐτῶν.

Ἀμφιβολίας οὔσης ἐπὶ πολύ, εἰ κληρονομεῖται τίς ἢ μή, πέμπονται οἱ δανεισταὶ εἰς νομήν, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ κουράτωρ τῇ οὐσίᾳ δίδοται.

Εἰ ἐκ δύο κληρονόμων ὁ μὲν εἷς διασκέπτεται, ὁ δὲ ἄλλος παραιτεῖται, πέμπονται εἰς νομὴν οἱ δανεισταὶ φυλακῆς χάριν, ἕως ἂν γνωσθῇ, εἰ ὁ διασκεπτόμενος κληρονομεῖ.

Τίτ. ζ'.—Εἰ πεμφθῇ τίς εἰς νομήν, καὶ λαβὼν καρποὺς μὴ ἀποδῷ τούτους ᾧ διαφέρει ἢ εἰ χείρω τὴν αἰτίαν τῆς νομῆς ἐποίησεν, ἐνέχεται. Ὁμοίως καὶ αὐτὸς ἔχει ἀγωγὴν εἰς τὸ νὰ λάβῃ ἃ ἐδαπάνησεν ἀδόλως, κἂν μηδὲν ὠφέλησε.

9: B. 9.6.7 || **10-11**: B. 9.6.8 || **12-14**: B. 9.6.9 || **15-17**: B. 9.7.9.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΒΙΒΛΙΟΝ Β΄

σ.296

⟨1⟩. Περὶ συμφωνίας.

Πᾶσα κομβεντίων (ὃ ἐστὶ συναίνεσις) ἢ διὰ δημοσίαν αἰτίαν γίνεται, ἢ διὰ ἰδιωτικήν. Τὰ δὲ ἰδιωτικὰ σύμφωνα ἢ λεγίτιμα ἐστὶν ἢ νόμιμα ἢ φυσικά. Καὶ δημοσία μὲν κομβεντίων γίνεται, ὅτε πολέμου κρατοῦντος συμφωνοῦσι περὶ εἰρήνης οἱ ἑκατέρων στρατευομένων ἡγεμόνες. Λεγίτιμα δὲ ἡ ὑπὸ νόμου τινὸς βεβαιουμένη, καὶ διὰ τοῦ λεγιτίμου συμφώνου καὶ τίκτεται ἀγωγὴ καὶ ἀναιρεῖται. Τουτέστιν ὅτε τὸ σύμφωνον ἀπὸ νόμου τινὸς ἢ δόγματος βεβαιοῦται, ὡς ὅτε ὁ δανείζων καρποὺς συμφωνεῖ τόκους λαβεῖν, καὶ ὅτε τὶς ἐπαγγέλλεται προικίζειν τινά. Τὰ γὰρ δύο ταῦτα σύμφωνα καὶ ἐκ διατάξεων βεβαιούμενα, τίκτει καὶ ἀγωγάς.

Τῶν δὲ φυσικῶν συμφώνων ἢ συναινέσεων, αἱ μὲν τίκτουσιν ἀγωγάς, αἱ δὲ γεννῶσι παραγραφάς. Καὶ αἱ τίκτουσαι ἀγωγὰς οὐ μένει ἐπὶ τοῦ οἰκείου ὀνόματος, οὐδὲ μόνην τὴν τοῦ συμφώνου προσηγορίαν ἔχει, ἀλλὰ μεταβαίνει πρὸς ἰδικὸν ὄνομα συναλλάγματος, ὡς ἀγορασία, πρᾶσις καὶ τὰ λοιπά.

Ἔστι καὶ ψιλὸν σύμφωνον, περὶ οὗ λέγομεν, ὅτι ἀπὸ γυμνῶν συμφώνων οὐδέποτε τίκτεται ἀγωγή. Τὸ ψιλὸν σύμφωνον κατὰ τέσσαρας τρόπους λέγεται ἢ τὸ ἄνευ αἰτίας γεγονὸς ἢ ὅταν τὶς ὅσῃ δοῦναι ἢ ποιεῖσαι τί, μὴ προηγησαμένης δόσεως ἢ ποιήσεως ἢ ὅταν μετὰ χρόνον γίνεται καὶ σκληροτέραν ἔχει αἵρεσιν παρὰ τὰ ἐξ ἀρχῆς δόξαντα, οἷον ὅταν πωλήσω ἢ ἄλλως πως συναλλάξω μὴ συμφωνήσας δοῦναι ἐγγυητήν, ὕστερον δὲ συμφωνήσω, καὶ ἐγγυητὴν δοῦναι ἢ τὸ μὴ ἔχον ἐπερώτησιν, ἤτοι ὑπόσχεσίν τινα.

σ.297

⟨1α⟩. Περὶ συμφωνίας καὶ συντροφίας.

Ἰδιωτικὰ σύμφωνα λέγονται τὰ χωρὶς εἰδήσεως τῶν συμμετόχων γινόμενα.

⟨1⟩ **2-10**: B. 11.1.5 (σχόλ.) || **11-14**: B. 11.1.7 (σχόλ. 6) || **15-16** ἀγωγή: B. 11.1.7 (σχόλ. 6) || **16** Τὸ 21: B. 11.1.7 (σχόλ. 7).

⟨1α⟩ **2**: B. 11.2.3 (σχόλ. 1)

⟨1⟩ **1-21** *παρλπ. Z.*

⟨1α⟩ **2** Ἰδιωτικὰ - γινόμενα *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

α΄. βιβ. ιβ΄, τίτ. α΄.—Ἡ συμφωνία ὁποὺ γίνεται μὲ δολιότητα καὶ ἀπάτην οὐκ ἔρρωται καὶ εἶναι ἀνίσχυρος.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ συντροφία ὁποὺ γίνεται μὲ διωρισμένον καιρὸν δὲν διαλύεται πρὸ τοῦ διωρισμένου καιροῦ, ἀπὸ εὔλογον ὅμως αἰτίαν διαλύεται, ἢ ὅταν δηλαδὴ ὁ ἕνας ἐκ τῶν συντρόφων φανῇ ἐπιζήμιος ἢ ὅταν δὲν κάμῃ κατὰ τὴν συμφωνίαν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὄντες δύο σύντροφοι, ἐὰν ὁ ἕνας ἐξ αὐτῶν κάμῃ καὶ ἄλλον σύντροφον εἰς τὸ μερίδιον αὐτοῦ, δὲν ἐνέχεται ὁ ἄλλος εἰς τὰ σφάλματα ἐκείνου τοῦ τρίτου.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἐκεῖνος ὁποὺ ἀπὸ τὸν ἕνα σύντροφον προσληφθῇ εἰς τὸ μερίδιον αὐτοῦ καὶ κάμῃ καμίαν ζημίαν εἰς τὴν συντροφίαν, ἡ ζημία ἐκείνη ἀναφέρεται εἰς τὸ μερίδιον ἐκείνου ὁποὺ τὸν ἔκαμε σύντροφον, καὶ ὄχι εἰς τὸν ἄλλον.

Ὅσα σύμφωνα γένουν εἰς τὰ συναλλάγματα πρὸ τοῦ νὰ ἀκολουθήσῃ περὶ τούτων ἀγωγὴ οὐκ ἀναιροῦνται, ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦ συναλλάγματος γιγνόμενα καὶ ὡς νόμον τινὰ καινὸν τῆς ἀγωγῆς παρέχοντα.

σ.298 ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὰς συμφωνίας καὶ συντροφίας τὸ κέρδος καὶ ἡ ζημία εἶναι ἐπίσης, κατὰ ἀναλογίαν δηλαδὴ τῶν ὧν κατέβαλλεν ἕκαστος, ἐπειδὴ καὶ γίνεται συντροφία βάλλοντας ὁ ἕνας δύο μερίδια καὶ ὁ ἄλλος ἕν ἢ καὶ πλείονα ἢ καὶ ὀλιγώτερα.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ ἔξοδα ὁποὺ κάμνει ὁ σύντροφος ἢ εἰς πόρνας ἢ εἰς παιγνίδια χαρτιῶν ἢ εἰς ἄλλα τοιαῦτα σεφαέτια, νὰ μὴ πιάνωνται εἰς λογαριασμὸν τῆς συντροφίας.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τριῶν ὄντων συντρόφων, ἐὰν ὁ ἕνας κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἑνὸς καὶ λάβῃ τὸ μερίδιον αὐτοῦ σῶον, μετὰ ταῦτα δὲ κινήσῃ καὶ ὁ ἄλλος ἀγωγὴν ζητῶντας τὸ μερίδιον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν ἐξαρκεῖ νὰ τὸ λάβῃ σῶον, δικαιοῦται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατ' ἐκείνου ὁποὺ ἔλαβε σῶον τὸ μερίδιον αὐτοῦ, ὅστις καὶ βιάζεται νὰ βάλλῃ εἰς μέσον τὸ μερίδιον αὐτοῦ σ.299 ἐκεῖνο ὁποὺ προλαβὼν ἔλαβε, διὰ νὰ λάβῃ / ἕκαστος κατὰ ἀναλογίαν καὶ

α΄: B. 12.1.3 § 3 || **β΄**: B. 12.1.14 || **γ΄**: B. 12.1.19 κ. σχόλ. || **δ΄**: B. 12.1.19 (σχόλ. 1-2) || **16-18**: B. 11.1.7 (σχόλ. 10) || **ε΄**: πρβλ. B. 12.1.29 || **ς΄**: B. 12.1.57 § 1 || **ζ΄**: B. 12.1.61 § 5

---

5 συμφωνία *Z*, *διαγεγρ. κ. ὑπεργεγρ.* συντροφία *P* || **11** τοῦ τρίτου *παρλπ. Z* || **16-18** *παρλπ. Z* || **21** βάλλωντας *κώδδ.* || **22** ὀλιγότερα *κώδδ.* || **25** τῆς συντροφίας *παρλπ. Z* || **26** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **28** *μτ.* μερίδιον *πρσθ.* τοῦτο, *παρλπ.* αὐτοῦ *Z* || **31** *μτ.* λάβῃ *πρσθ.* καὶ *διαγεγρ. P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ μὴ λάβῃ ἄλλος τὸ μερίδιον αὐτοῦ σῶον καὶ ἄλλος ὀλιγώτερον.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Γίνεται καὶ συντροφία, βάλλοντας ὁ ἕνας σύντροφος ἄσπρα καὶ ὁ ἄλλος κόπον.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ σύντροφος δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ κάμῃ τὶ ἀνῆκον εἰς τὴν συντροφίαν αὐτῶν παρὰ γνώμην καὶ εἴδησιν τοῦ συντρόφου αὐτοῦ καὶ ἂν κάμῃ τοιοῦτόν τι καὶ ἀκολουθήσῃ ζημία, ἐνέχεται.

ι΄.—Ὄντες τινὲς σύντροφοι εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ διαλυθείσης τῆς συντροφίας καὶ θέλοντες νὰ ζητήσουν τὰ ἐκ τῆς συντροφίας δίκαια αὐτῶν, κινοῦσιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἔχοντος τὰ συντροφικὰ ἄσπρα, ἤτοι τῆς γκάσδας τοῦ καὶ σαντοῦ ἐμίνη λεγομένου, ὅστις καὶ ὀφείλει νὰ ξεκαθαρίσῃ τὸ δίκαιον ἑνὸς ἑκάστου, χωρὶς νὰ προφασισθῇ πὼς λείπει τινας ἐκ τῶν συντρόφων.

σ.300 ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως καὶ πολλοὶ τινὲς ἔχουσι συντροφικὴν διαφορὰν καὶ ἢ ἐνάγουσιν ἢ ἐνάγονται καί τινες ἐκ τῶν συντρόφων λείπουσι, δὲν εἶναι ἀνάγκη ὅλοι ὁμοῦ νὰ εἶναι παρόντες νὰ ἀπολογοῦνται, ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι ὁποὺ εἶναι παρόντες ἂς ἀποκρίνωνται διὰ τὸ ἐδικόν τους μερίδιον καὶ νὰ μὴ γένῃ πρόφασις πὼς λείπουν οἱ ἄλλοι.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Γιγνομένου τινὸς συναλλάγματος καὶ παραδιδομένου τοῦ πράγματος, ὅ,τι λογῆς συμφωνία γένῃ εἰς τὸν καιρὸν τῆς παραδόσεως τοῦ πράγματος ἔρρωται.

Σχόλιον ἐκ τῶν Βασιλικῶν. Εἶναι δυνατὸν καὶ τοῦτο, τὸ νὰ γένῃ συμφωνία, ὁ ἕνας ἐκ τῶν συντρόφων νὰ μὴν ὑπόκειται τελείως εἰς ζημίαν, ἀπὸ δὲ τὸ προσκτώμενον κέρδος νὰ λαμβάνῃ διωρισμένον τὶ μερίδιον.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν δύο συμφωνήσωσι χρόνον παρὰ χρόνον νὰ ἀπολαμβάνωσιν τοὺς καρποὺς μιᾶς μοσίας ἢ ἄλλου /τινὸς πράγματος καὶ *σ.301* ὁ ἕνας ἐξ αὐτῶν, ἀφ᾽ οὗ νεμηθῇ τὸν χρόνον αὐτοῦ, ἐμποδίσῃ τὸν ἄλλον εἰς τὸ νὰ νεμηθῇ καὶ ἐκεῖνος τὸν ἐδικόν του χρόνον ἢ βάλλῃ ζῷα αὐτοῦ καὶ διαφθείρῃ τοὺς καρποὺς ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἐνέχεται νὰ πληρώσῃ ὅλην τὴν ζημίαν ἐκείνου.

η΄: B. 12.1.83 || θ΄: πρβλ. B. 12.2.28 || ι΄: πρβλ. B. 12.1.63 || ια΄: B. 12.3.12 || ιβ΄: B. 11.1.47 || **52-54** B. 12.1.29 (σχόλ. 1) || ιγ΄: B. 12.2.23

---

32 ὀλιγότερον *κώδδ.* || **33** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || *μτ.* Γίνεται *πρσθ.* ἡ, *παρλπ.* καὶ *Z* || βάλλωντας *P* || **38** *μτ.* ι΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **39-40** αὐτῶν δίκαια *Z* || **41** γάσδας *Z* || **42** *πρὸ* προφασισθῇ *πρσθ.* νὰ *διαγεγρ. P* || **44** ἔχωσι *Z* || **55** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **56** μωσίας *Z* || **58** *μτ.* νὰ *πρσθ.* μὴ *Z*, *διαγεγρ. P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ἕνας ἐκ τῶν συντρόφων θελήσῃ νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν συντροφίαν, ἔχει τὴν ἄδειαν καὶ δὲν βιάζεται εἰς τὸ νὰ μένῃ εἰς τὴν συντροφίαν ἐκείνην.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ σύντροφος εἰς ὅσον εὐπορεῖ καταδικάζεται καὶ
65 συγχωρεῖται νὰ ἔχῃ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα αὐτοῦ, οἷον οἰκίαν, στρωμνήν, ἐσθῆτα καὶ πάνθ' ὅσα ἄλλα χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα πρὸς ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, τὰ δὲ περιττεύοντα ἐκ τῶν ἀναγκαίων ἀπαιτεῖται.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ κληρονόμος ἑνὸς συντρόφου τελειώνει ἐκεῖνα ὁποὺ ἄρχισεν ὁ θανὼν καὶ δὲν ἔφθασε νὰ τὰ τελειώσῃ.

σ.302 ιζ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ σύντροφος ἀποδημήσῃ διὰ τὴν κοινὴν συν-
71 τροφίαν καὶ περιπέσῃ εἰς ληστὰς καὶ χάσῃ τὰ ἴδια αὐτοῦ ἄσπρα καὶ πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν τὰ εἶχε μαζί του διὰ πραγματείαν, ἐνέχεται ὁ σύντροφος εἰς τὸ μέρος τῆς ζημίας καὶ εἰς τὰ περὶ ἰατρείαν αὐτοῦ ἔξοδα. Τὸ ἴδιον δὲ εἶναι ἢ διὰ ξηρᾶς ἀπερχόμενος νὰ πάθῃ αὐτὰ ἢ διὰ θαλάσσης καὶ τύχῃ
75 νὰ ναυαγήσῃ.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ἀδελφοὶ δὲν μερισθῶσι τὴν κληρονομίαν τῶν γονέων αὐτῶν, ἀλλὰ ἔχουν ἐκείνην ἀμοίραστον, τὰ ὅσα ὅμως ἔξωθεν κερδαίνουσι δὲν ἀναγκάζονται νὰ τὰ ἔχουν συντροφικά.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀποδημήσει διὰ κοινὴν πραγματείαν,
80 ἤτοι συντροφικήν, ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὴν μέσην τῆς συντροφίας μόνα τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμε διὰ αὐτήν.

σ.303 κ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὰ θεμιτὰ πράγματα συνίσταται συντροφία. Εἰ δὲ εἰς ἁμαρτήματα καὶ ἄσεμνα πράγματα, συντροφία δὲν συνίσταται.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως καὶ κατεβλήθησαν ἀπὸ δύο συντρόφους
85 ἄσπρα διὰ κοινὴν πραγματείαν καὶ ἐχάθηκαν τὰ τοῦ ἑνός, ἡ συντροφία τὰ ζημιοῦται. Ἀνίσως ὅμως ἐξεχωρίσθηκαν εἰς ξεχωριστὸν μέρος καὶ πρὸ τοῦ νὰ τὰ συνεισφέρῃ ὁ σύντροφος ἐχάθηκαν, νὰ τὰ ζημιοῦται αὐτὸς μόνος καὶ ὄχι ἡ συντροφία.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ σύντροφος διὰ τὸ κέρδος ὁποὺ ἀνήκει ἀπὸ τὴν

ιδ΄: πρβλ. B. 12.2.36 || **ιε΄**: B. 12.1.61 (σχόλ.) || **ις΄**: πρβλ. B.12.1.40 || **ιζ΄**: B. 12.1.50 § 4 || **ιη΄**: B. 12.1.50 § 6 || **ιθ΄**: B. 12.1.50 § 15 || **κ΄**: B. 12.1.55 || **κα΄**: B. 12.1.56 § 1 || **κβ΄**: B. 12.1.58

---

61 ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **69** ἀποθάνὼν *Z* || **73** ἰατρείων *Z* || **76** *μτ.* Ἀνίσως *πρσθ.* οἱ *Z* || **78** ἀναγκάζονται νὰ *παρλπ. Z, ὑπργγρ. P* || ἔχουσι *Z* || **82** συνιστᾶται *Z* || **84** *πρὸ* ἀπὸ *πρσθ.* ἄσπρα *Z* || **85** ἄσπρα *παρλπ. Z* || ἐχάθησαν, *παρλπ.* τὰ *Z* || **86** ἐξεχωρίσθησαν εἰς μέρος ξεχ. *Z* || **87** ἐχάθησαν *Z* || μόνος αὐτὸς *Z* || **88** οὐχὶ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συντροφίαν εἰς τὸν ἄλλον σύντροφον δὲν πληρώνει διάφορον, ἔξω μόνον, ἂν τὸ κέρδος ἐκεῖνο ὁ σύντροφος τὸ ἐμεταχειρίσθη εἰς ἰδίαν αὐτοῦ πραγματείαν ἢ ἀνέβαλλε τὸν καιρὸν νὰ τὸ δώσῃ, ἐπειδὴ τότε πληρώνει διάφορον. Ἂν ὅμως ἀποθάνῃ ὁ σύντροφος αὐτὸς πρὸ τοῦ νὰ δώσῃ τὸ ἀνῆκον κέρδος
σ.304 εἰς τὸν σύντροφον αὐτοῦ, ὁ κληρονόμος αὐτοῦ δὲν / πληρώνει διάφορον ὡσὰν ὁποὺ ὁ θάνατος διαλύει τὴν συντροφίαν ἐκείνην.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ σύντροφος ὁποὺ πρὸ τοῦ διωρισμένου καιροῦ χωρὶς εὔλογον αἰτίαν καὶ ἀνάγκην θελήσει νὰ ἀφεθῇ ἀπὸ τὴν συντροφίαν, ἂν προσκτηθῇ διάφορον εἰς τὴν συντροφίαν ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, αὐτὸς δὲν λαμβάνει ὅλως τι ἐκ τοῦ διαφόρου ἐκείνου. Εἰ δὲ γένῃ ζημία πληρώνει τὸ μερίδιόν του, ἀφ' οὗ δὲ τελειώσῃ ὁ συμπεφωνημένος καιρός, τότε ἀφίνεται.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μὲ τὸν θάνατον τοῦ ἑνὸς συντρόφου ὅλη ἡ συντροφία λύεται μακάρι ὁποὺ οἱ περισσότεροι σύντροφοι νὰ ζοῦν, ἔξω μόνον ἂν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συντροφίας ἔγινε καμία ἄλλη συμφωνία καὶ ὁ κληρονόμος τοῦ θανόντος δὲν εἰσέρχεται εἰς τὸ μερίδιον ἐκείνου ὡς σύντροφος, ἂν δὲν τὸν θέλουν οἱ ἄλλοι.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ σύντροφος χρεωστεῖ εἰς τὴν συντροφίαν τοι-
σ.305 αὐτην / μεγάλην ἐπιμέλειαν, ὅ,τι λογῆς ἔχει εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ πράγματα.

κς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπὶ τοσοῦτον καιρὸν συνίσταται ἡ συντροφία, ἐφ' ὅσον ἡ ἑκατέρων τῶν μερῶν συναίνεσις ἀκέραιος διαμένει καὶ σώζεται.

κζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ ἕνας σύντροφος βάλλῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ εἰς τὴν δουλειάν τῆς συντροφίας, ὅστις δοῦλος βλάψει τὸν ἄλλον σύντροφον εἰς αὐτὴν τὴν δουλειὰν τῆς συντροφίας, δικαιοῦται αὐτὸς ὁ ἄλλος σύντροφος νὰ ζητῇ ἀπὸ τὸν ἄλλον σύντροφον (τὸν νοικοκύρην δηλαδὴ τοῦ δούλου) ὅλην τὴν ζημίαν ἐκείνην. Καὶ ἀνίσως ὁ δοῦλος ἐκεῖνος πάλιν ἀπὸ ἄλλον τρόπον ἐπροξένησε κέρδος εἰς τὴν συντροφίαν, δὲν ἠμπορεῖ ὁ νοικοκύρης αὐτοῦ νὰ εἰπῇ εἰς τὸν σύντροφόν του, ὅτι ἂν θέλῃ νὰ ζητῇ τὴν

κγ΄: B. 12.1.63 § 6 || **κδ΄**: B. 12.1.63 § 9 || **κε΄**: B. 12.1.70 || **κς΄**: B. 12.1.87 || **κζ΄**: B. 12.1.23 (σχόλ. 2)

---

91 μετεχειρίσθη *Z* || **92** τόκους *Z*, διάφορον *P* || **94** σύντροφον *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ.* συντροφίαν *P* || *μτ.* πληρώνει *πρσθ.* τόκους ἐπειδή, *παρλπ.* διάφορον ὡσὰν ὁποὺ *Z* || **96** Ὅστις *Z*, Ἐκεῖνος ὁ *P* || ὁποὺ *παρλπ. Z* || διορισμ. - *Z* || **99** *μτ.* λαμβάνει *πρσθ.* οὐδὲν ἐκ τοῦ κέρδους, *παρλπ.* ὅλως τι ἐκ τοῦ διαφόρου *Z* || **103** μακάρι ὁποὺ *P*, καὶ ἂν *Z* || *μτ.* σύντροφοι *πρσθ.* ζῶσι εἰμή, *παρλπ.* νὰ - ἔξω μόνον *Z* || **108** *μτ.* ἔχει *πρσθ.* καὶ *Z* || **112, 113** δουλείαν *Z* || **114** δεσπότην *Z*, νοικοκύρην *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ζημίαν όποὺ ἔκαμεν ὁ δοῦλος ἂς ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ κέρδος όποὺ ἔκαμεν ὁ αὐτὸς δοῦλος ἀπὸ ἄλλον τρόπον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀπολογηθῇ εἰς τὸν σύν-
120 τροφον αὐτοῦ τὴν ζημίαν ἐκείνην.

σ.306 κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ εἷς τῶν συντρόφων δὲν πρέπει νὰ βασανίζῃ τὸν κοινὸν δοῦλον, ἔξω μόνον ἂν τὸν βασανίζῃ διὰ κοινὸν πρᾶγμα.

κθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνα όποὺ συμφωνηθῶσι καλῶς, μακάρι όποὺ καὶ ἀγράφως νὰ συμφωνηθῶσι, πρέπει νὰ φυλάττωνται.

125 *Βιβ. κγ΄, τίτ. α΄.—Ὁ κοινωνὸς τὰ ἴδια καλῶς δανείζει νομίσματα, οὐ μὴν τὰ ἐπίκοινα, εἰ μὴ πάντες συναινοῖεν.*

σ.307 ⟨2⟩. Περὶ ἐπικοίνων πραγμάτων διαιρέσεως

Ἐν τῷ διαιροῦντι τὰ ἐπίκοινα δικαστηρίῳ καὶ τῷ διαιροῦντι τὰ τῆς φαμιλίας, ὁ δικαστὴς πρῶτον ὀφείλει παραφυλάττειν ὅπερ ἀδόλως πρὸς ἀλλήλους συνεφώνησαν.

5 α΄. βιβ. ιβ΄, τίτ. β΄.—Τὸν ἐπίκοινον ἀγρὸν δύναται ὁ δικαστὴς νὰ δώσῃ εἰς μὲν τὸν ἕνα νοικοκύρην τὸν ἀγρὸν εἰς δὲ τὸν ἄλλον ι ἠν χρῆσιν αὐτοῦ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ καρποὶ μιᾶς μοσίας ἢ ἄλλου πράγματος όποὺ εἶναι συντροφικοί, ἢ διαιροῦνται εἰς μέρη ἢ νέμονται χρόνον παρὰ χρόνον ἢ πωλοῦνται συντροφικῶς ἀπὸ τοὺς δύο συντρόφους.

10 γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁμοίως ἠμποροῦσι νὰ συμφωνήσουν νὰ νέμωνται, ἤτοι νὰ μεταχειρίζωνται, καὶ τὸ κινητὸν πρᾶγμα ἐνιαυτὸν παρ' ἐνιαυτόν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δύο τινες ἔχοντες ἢ πόρταν ἢ στράταν ἐπίκοινον δὲν ἠμποροῦν νὰ τὴν χωρίσουν μὴ θέλοντος τοῦ ἑνός, ἂν δὲν εἶναι τρόπος νὰ γένῃ ἄλλη εἴσοδος ἀπὸ ἄλλο κανένα μέρος.

σ.308 ε΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν ἐπικοίνων πραγμάτων πρέπει
16 ὁ δικαστὴς νὰ ἀποφασίζῃ ἐκεῖνο όποὺ εἶναι ὠφέλιμον εἰς ὅλους ἢ ἐκεῖνο όποὺ οἱ ἀντιδιαφερόμενοι θέλουν.

κη΄: B. 12.2.27 || **κθ΄**: B. 23.1.16 (σχόλ. 1).

⟨2⟩ 2-4: B. 12.2.3 § 1 || **α΄**: B. 12.2.6 § 10 || **β΄**: B. 12.2.7 § 10 || **γ΄**: B. 12.2.7 § 10 || **δ΄**: B. 12.2.19 § 1 || **ε΄**: B. 12.2.21

---

118 *μτ.* ἂς *πρσθ.* ἀποκριθῇ, *παρλπ.* ἀπομακρυνθῇ *Z* || **120** *μτ.* αὐτοῦ *πρσθ.* δλην *Z* || **123** *μτ.* καλῶς *πρσθ.* καὶ ἄν, *παρλπ.* μακάρι όποὺ καὶ *Z* || **125-126** *παρλπ. Z.*

⟨2⟩ 1 Περὶ διαιρ. ἐπικ. πραγμ. *Z* || **2-4** *παρλπ. Z* || **7** μωσίας *Z* || **11** *μτ.* νὰ *πρσθ.* τὰ *διαγεγρ. P* || **13** χωρήσουν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς οἰκοδομήσῃ σπῆτι εἰς ἐδικόν του τόπον μὲ ξένην ὕλην, ἐξουσιάζει τὸ ὀσπήτιον ἐκεῖνο καὶ πληρώνει μόνον τὴν τιμὴν τῆς ὕλης, ἐπειδὴ ὅποιος ἔχει τὸν τόπον ἐκεῖνος ἐξουσιάζει καὶ τὸ σπῆτι.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μερίζεται καὶ τὸ φρέαρ, ὁπόταν τὸ ἔδαφος εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἶναι ἐπίκοινον.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τόσον τὸ πρᾶγμα ὅσον καὶ τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔγιναν διὰ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ξεχωρίζονται καὶ λαμβάνει ὁ κοινωνὸς τὰ ὅσα ἐξώδευσεν εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα ὁποὺ ἤδη ἐξεχωρίσθη, ἡ ὁποία αὐτὴ ἀγωγὴ κινεῖται καὶ κατὰ κληρονόμων.

σ.309 θ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ —Ἐὰν ὁ εἷς τῶν κοινωνῶν ἐξοδεύση παρὰ γνώμην τοῦ ἄλλου κοινωνοῦ καὶ ἀσφαλίση τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα, δὲν ἔχει δίκαιον νὰ ζητῇ τὶ ἀπὸ τὸν ἄλλον κοινωνόν, ἐπειδὴ ἠδύνατο νὰ ἀσφαλίση μόνον τὸ ἐδικόν του μέρος.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ κοινωνὸς ἐνεχυράση τὸ μέρος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον βιαζόμενος ὁ ἄλλος κοινωνὸς τὸ ἀγοράση, ξετιμᾶται μὲ ὀλιγωτέραν τιμήν, διὰ τὴν δολιότητα ὁποὺ ἔκαμεν ὁ ἄλλος κοινωνὸς καὶ τὸ ἐνεχύρασεν εἰς ἄλλον, ὡσὰν ὁποὺ μὲ τὴν γνώμην τοῦ ἄλλου ἠδύνατο νὰ τὸ πωλήση.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν δύο δανεισταὶ βαστάζωσιν ἐνέχυρον ἐπίκοινον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον μέλλει διὰ νὰ πωληθῇ, δὲν ξετιμᾶται τὸ πρᾶγμα καθ' ὅσον ἐστὶν ἀλλὰ κατὰ τὸ χρέος.

Σχόλιον. Ἂν κάμνῃ δηλαδὴ ὀλιγωτέραν τιμὴν ἀπὸ ὅσα εἶναι ἐνεχυρασμένον, εἰ δὲ κάμνῃ περισσότερα, τὰ περισσότερα τὰ λαμβάνει ὁ χρεώ-
σ.310 στης, καθὼς ἄλλος / νόμος διαλαμβάνει. Καὶ βέβαια ὁ νόμος ἐδῶ ἐννοεῖ, διὰ ὀλιγωτέραν τιμὴν ἂν κάμνῃ, βοηθῶντας τὸν χρεώστην διὰ νὰ μὴ κατακρημνισθῇ χάνοντας τὸ πρᾶγμά του καὶ νὰ μείνῃ ἀκόμη καὶ εἰς χρέος.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ ἐνέχυρον τὸ μέρος τοῦ κοινωνοῦ βιάζεται νὰ λάβῃ καὶ τὸ μέρος τοῦ ἄλλου κοινωνοῦ, ὅταν καὶ ἐκεῖνος ἔχῃ χρείαν καὶ θέλῃ νὰ ἐνεχυράση τὸ μέρος αὐτοῦ.

ς΄: πρβλ. B. 15.1.82 (σχόλ.) || **ζ΄**: B.12.2.4 § 1 || **η΄**: B. 12.2.4 § 3 || **θ΄**: B. 12.2.6 § 7 || **ι΄**: B. 12.2.6 § 8 ἐπ. || **ια΄**: B. 12.2.7 § 12 || **ιβ΄**: B. 12.2.7 § 13

---

18 *πρὸ* Ἐὰν *πρσθ.* καὶ *Z* || **21** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **27** ἐξωδεύθη *Z* || **32** ὀλιγοτέραν *κώδ.* || **35** δανισταὶ *Z* || **38** ὀλιγοτέραν *κώδ.* || *μτ.* εἶναι *πρσθ.* ἐνεχυρασμένα, νὰ ξετιμᾶται κατὰ τὸ χρέος *Z* || **39** *μτ.* περισσότερα[2] *πρσθ.* νὰ *Z* || **40** *μτ.* ἐδῶ *πρσθ.* τοῦτο *Z* || **40-41** *μτ.* ἐννοεῖ *πρσθ.* τήν, *παρλπ.* διὰ *Z* || **41** *μτ.* ὀλιγοτέραν *πρσθ.* δηλαδὴ *Z* || ἂν κάμνῃ *παρλπ. Z* || **42** χάνωντας *κώδ.* || μένῃ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ ἕνας κοινωνὸς βλάψῃ τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα, καὶ ὁ κληρονόμος αὐτοῦ ἐνέχεται.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν εἶναι νὰ διαμοιρασθῶσιν ἐπίκοινα πράγματα καὶ ἀνάγκη εἶναι νὰ πωληθῶσιν, ὁποὺ μὲ τὴν πώλησιν νὰ διαμοιρασθῶσι τότε ξετιμῶνται μὲ ἀκρίβειαν καὶ ἀλήθειαν.

ιε΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν κτίσῃ τινὰς τοῖχον διὰ λόγου του καὶ διὰ τὸν γείτονα αὐτοῦ, κοινὸς γίνεται ὁ τοῖχος, εἴτε κατὰ χάριν τὸν ἔκτισεν εἴτε διὰ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν γείτονα τὰ ἡμίση ἔξοδα.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ κοινωνὸς δὲν ἔχει δίκαιον νὰ κάμνῃ τι εἰς τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα παρὰ γνώμην τοῦ κοινωνοῦ, ἀνίσως δὲ καὶ τοῦ κοινωνοῦ ἀπόντος κάμῃ τὶ πρόξενον ὅν βλάβης εἰς τὸν κοινωνόν, χαλνᾷ ἐκεῖνο ὁποὺ ἔκαμε.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ κοινωνὸς δύναται νὰ ἐμποδίζῃ τὸν κοινωνὸν αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ μὴ κάμῃ τι εἰς τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ εἷς τῶν κοινωνῶν χωρὶς νὰ ξεχωρισθῇ τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα πωλήσῃ τὸ ἐδικόν του μέρος, δύναται ὁ ἄλλος κοινωνὸς νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν καὶ εἰ μὲν δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ τὸ πρᾶγμα / ἀβλαβῶς, δίδεται ὅλον εἰς τὸν ἕνα κοινωνόν, εἰ δὲ ἠμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ, διαιρεῖται καὶ εἰς τοὺς δύο ἀνὰ κλίματα κλίματα καὶ μέρη.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ εἷς κοινωνὸς ἐνεχυράσῃ ὅλον τὸν ἐπίκοινον ἀμπελῶνα ἢ τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα, δύναται ὁ κοινωνὸς νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ δανειστοῦ καὶ νὰ διεκδικήσῃ τὸ μέρος αὐτοῦ. Δύναται δὲ ἐν ταὐτῷ νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν καὶ κατὰ τοῦ κοινωνοῦ καὶ δύναται ὁ κριτὴς νὰ δώσῃ ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα εἰς τὸν ἕνα κοινωνὸν καὶ νὰ τὸν προστάξῃ εἰς τὸ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄλλον τὴν τιμὴν τοῦ ἡμίσεος ἐκείνου πράγματος.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ διαίρεσις τῶν ἐπικοίνων ὁποὺ γένῃ μὲ δολιότητα χωρὶς κρίσιν καὶ χωρὶς αὐθεντικὸν ἄνθρωπον εἶναι ἀνυπόστατος.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μὲ αὐθεντικὴν ἀπόφασιν πρέπει νὰ διορίζεται ποῖος

ιγ΄: B. 12.2.10 || **ιδ΄**: B. 12.2.10 § 2 || **ιε΄**: B. 12.2.22 || **ις΄**: B. 12.2.28 || **ιζ΄**: B. 12.2.28 || **ιη΄**: B. 12.2.32 || **ιθ΄**: B. 12.2.33 || **κ΄**: B. 12.3.3 || **κα΄**: B. 12.3.5

---

49 εἶναι ἀνάγκη *Z* || **53** ἥμιση *Z* || **54** κάμῃ *Z* || **55** ἀνήσως *Z* || **56** *μτ.* τὶ *πρσθ.* περισσότερον *διαγεγρ. P* || **64** κλήματα, κλίματα[2] *παρλπ. Z* || **65** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **67-68** ἐν ταὐτῷ *P*, ἐνταῦθα *Z* || **68** καὶ[1] *παρλπ. Z* || **69** ἐκεῖνο *παρλπ. Z* || **73** *μτ.* ἀνυπόστατος *πρσθ.* καὶ ἀνίσχυρος *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.313 ἀπὸ τοὺς κοινωνοὺς πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ἐπίκοινα συμβόλαια καὶ σενέτια.

κβ΄. βιβ. ιε΄, τίτ. α΄.—Ἴσως τινὰς οἰκοδομήσῃ οἶκον εἰς τόπον ἐπίκοινον τὸν ὁποῖον ἐξουσιάζουν δύο, καὶ ὁ ἕνας ἐκ τῶν δύο τούτων κινήσῃ ἀγωγὴν διὰ τὸ ἐδικόν του μέρος, πρέπει νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν οἰκοδομήσαντα τὰ ἄσπρα ὁποὺ ἐξώδευσε διὰ τὴν οἰκοδομήν.

κγ΄. βιβ. με΄, τίτ. β΄.—Ἐὰν εἷς τῶν κληρονόμων δὲν θελήσῃ νὰ ἀγοράσῃ ὅλον τὸν ἐπίκοινον ἀγρὸν οὔτε νὰ πωλήσῃ τὸ ἐδικόν του μερίδιον, ὁ κριτὴς μερίζει καὶ διαιρεῖ αὐτὸ εἰς κλίματα.

κδ΄. βιβ. ιζ΄, τίτ. α΄.—Λείποντος τοῦ ἑνὸς κοινωνοῦ καὶ τοῦ ἄλλου κοινωνοῦ κρινομένου καὶ διεκδικοῦντος τὸ κοινὸν πρᾶγμα, ἐξωδεύθησαν ἄσπρα τινά, ἐκ τῶν ὁποίων δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν ἄλλον κοινωνὸν τὸ ἀναλογοῦν ἐκείνῳ μερίδιον ἐκ τῶν ἐξόδων.

σ.314 *Βιβ. ιβ΄, τίτ. β΄.—Τοῦ κοινωνοῦ βλάψαντος τὸ κοινὸν πρᾶγμα καὶ ὁ κληρονόμος αὐτοῦ ἐνέχεται.*

Τῶν ἀγρῶν διαιρουμένων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς γεωργῶν, οὐ χρὴ διαιρεῖσθαι τὸν πατέρα ἐκ τῶν παίδων ἢ τοὺς ἀδελφοὺς ἐξ ἀλλήλων ἢ τὸν ἄνδρα παρὰ τῆς γαμετῆς.

Βιβ. κζ΄, τίτ. α΄.—Οὐκ ἔξεστι τὸ ἐπίδικον θεῷ καθιεροῦν καὶ ὁ τοῦτο ποιήσας δίδωσιν τὸ διπλοῦν τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ, ὑπὲρ ὧν δυνατωτέρῳ αὐτοῦ ἀντιδίκῳ παρεδόθη.

σ.315 **〈3〉. Περὶ ἀπολλουμένων πραγμάτων.**

α΄. βιβ. ιγ΄, τίτ. α΄.—Ἂν δοθῇ πρᾶγμά τι εἴς τινα διὰ χρῆσιν αὐτοῦ καὶ ἀπολεσθῇ, ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ τὸ ἀποδώσῃ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν δοθῇ εἴς τινα κανένα πρᾶγμα διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ καὶ ἀφ' οὗ τὸ μεταχειρισθῇ τὸ στείλῃ εἰς τὸν νοικοκύρην αὐτοῦ καὶ καθ' ὁδὸν ἀπολεσθῇ, εἰ μὲν τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἐστάλθη διὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ὁποὺ ὁ νοικοκύρης ἔστειλε διὰ νὰ τὸ ζητήσῃ, νὰ τὸ χάνῃ ὁ νοικοκύρης, εἰ δὲ καὶ ἐστάλθη διὰ ἀνθρώπου ἐκείνου ὁποὺ τὸ ἔλαβε διὰ

κβ΄: B. 15.1.96 || **κγ΄**: B. 42.3.22 § 1 κ. σχόλ. || **κδ΄**: πρβλ. B. 17.1.31 § 7 || **87-88**: B. 12.2.10 (βλ. κ. ἀνωτ. § **ιγ΄** τοῦ αὐτοῦ τίτ.) || **89-91**: B. 12.3.11 || **92-94**: B. 27.1.8.

〈3〉 α΄: πρβλ. B. 13.1.5 || **β΄**: πρβλ. B. 13.1.10 § 1 κ. 13.1.12 § 1

---

75 συνέτια *Z* || **82** αὐτὸν εἰς κλήματα *Z* || **84** ἐξοδεύθησαν *Z*, *μτ. δρθ. P* || **87-94** *παρλπ. Z.*

〈3〉 3 ἀπολεθῇ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, νὰ τὸ ζημιώνεται αὐτὸς ὁποὺ τὸ ἐμεταχειρίσθη ἐκεῖνο.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ μισθὸν διὰ νὰ φυλάξῃ κανένα πρᾶγμα καὶ χάσῃ αὐτὸ ἀπὸ ἰδίαν αὐτοῦ ἀμέλειαν, ἐνέχειαι νὰ τὸ ἀποδώσῃ ὅλον σωστόν. Ἂν ὅμως τυχὸν ἐκάη ἢ ὑπὸ ληστῶν καὶ κλεπτῶν ἐκλάπη κά-
σ.316 κεῖνο μαζὶ καὶ μὲ / ἐδικά του πράγματα, δὲν ἐνέχεται.

σ.317 **⟨4⟩. Περὶ πραγμάτων ἐκδικουμένων.**

Σχόλιον. Γίνωσκε ὡς ἐν προθεωρίᾳ, ὅτι κακῇ πίστει νομεὺς λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει ἕνα πρᾶγμα εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι ξένον καὶ ἰξεύροντάς το καλῶς ὅτι εἶναι ξένον, αὐτὸς δὲν θέλει νὰ τὸ ἰξεύρει ἀλλὰ τὸ βαστάζει. Καλῇ πίστει δὲ νομεὺς λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει κανένα πρᾶγμα εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ νομίζοντας καὶ ὄντας βέβαιος πὼς καλῶς τὸ ἔχει, καὶ ὕστερον εὐγαίνει ἐξαίφνης ἕνας νοικοκύρης ἐκείνου καὶ τὸ παίρνει ὡς ἐδικόν του.

β΄. βιβ. ιε΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ μὲ πίστιν κακὴν ἐξουσιάζει κανένα ὀσπήτιον, τὸ δίδει ὀπίσω ὅταν ἐκδικηθῇ ἀπὸ τὸν νοικοκύρην. Τὰ ἀναγκαῖα ὅμως ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμεν εἰς αὐτὸ τὰ λαμβάνει. Εἰ δὲ καὶ δὲν ἦτον ἀναγκαῖα, δὲν τὰ λαμβάνει, καὶ τὰ ὅσα ἐξώδευσεν εἰς ἐπωφελῆ πράγματα δὲν τὰ λαμβάνει. Δύναται δὲ νὰ τὰ εὐγάλῃ καὶ νὰ τὰ πάρῃ μὴ βλάπτοντας τε-
σ.318 λείως τὴν παλαιὰν ὄψιν καὶ οἰκοδομὴν τοῦ / ὀσπητίου, ἀφίνοντάς το δηλαδὴ καθὼς τὸ εὗρεν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸ τικτόμενον ἐκ τῆς φοράδος τῆς ἐμῆς καὶ τοῦ ἵππου τοῦ σοῦ, ἐμὸν ἐστίν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τοὺς ἱεροὺς τόπους καὶ τὰ μνημεῖα δὲν ἠμπορεῖ νὰ τοὺς διεκδικῇ τινὰς ὡς ἐδικούς του.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως δύο πράγματα τῆς αὐτῆς φύσεως ὄντα (φέρε εἰπεῖν δύο βῶλοι μάλαγμα ἢ σῖτος δύο ἀνθρώπων) σμιγῶσι καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ ξεκαθαρισθῶσιν, ἕκαστος νοικοκύρης αὐτῶν δὲν ἠμπορεῖ

γ΄: πρβλ. Β. 13.1.5 §§ 2 κ. 4 κ. Β. 20.1.39.

⟨4⟩ β΄: 15.1.85 || γ΄: Β. 15.1.5 § 2 || δ΄: Β. 15.1.23 § 1 || ε΄: Β. 15.1.3 § 2

---

13 μὲ *διπλογεγρ. P*.

⟨4⟩ 6 νομίζωντας, ὤντας *κώδδ.* || **7** ἐβγαίνει *Z* || **9** ἐπ. β΄ - κα΄ *P*, α΄ - κ΄ *Z* || **13** βλάπτωντας *κώδδ.* || **14** ἀφίνωντας *κώδδ.* || **18** μνήματα *Z* || **18-19** *μτ.* νὰ *πρσθ.* τὰ ἐκδικήσῃ τινὰς ὡς ἐδικά του, *παρλπ.* τοὺς - του *Z* || **21** βόλοι *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ ζητῇ ὸ ὅλον ἢ τὸ ἐδικόν του, ἐκεῖνο τὸ ἴδιον δηλαδή, ὡσὰν ὁποὺ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, ἀλλὰ τὸ ἀνάλογον αὐτοῦ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ πίστει καλῇ ἔχει κανένα πρᾶγμα καὶ μετὰ ταῦτα μὲ κρίσιν τὸ ἐπιστρέψει εἰς τὸν νοικοκύρην αὐτοῦ, δίδει τὸ πρᾶγμα *σ.319* ἐκεῖνο εἰς τὸν νοικοκύρην ἔνθα ἐστὶν ἢ ὅπου ἐνάγεται, ἀναγ/καζόμενος ὁ νοικοκύρης νὰ τοῦ δώσῃ τὰ ἔξοδα τοῦ δρόμου αὐτοῦ καὶ τοῦ καιροῦ ἐν ὅσῳ διέτριψεν εἰς τὸ κριτήριον. Ἐκεῖνος ὅμως ὁποὺ κακῇ πίστει ἔχει τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ὅπου καὶ ἂν προσκληθῇ νὰ κριθῇ, μὲ τὰ ἔξοδα αὐτοῦ διατρίβει εἰς τὰ κριτήρια καὶ δίδει εἰς τὸν νοικοκύρην τοῦ πράγματος προσέτι ὅλην τὴν ζημίαν ὁποὺ ἔτυχε νὰ κάμῃ εἰς τὸ πρᾶγμα ἂν τὸ ἔκαμε τυχὸν χεῖρον.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει ξένον πρᾶγμα καί, πρὸ τοῦ νὰ φανῇ ὁ νοικοκύρης νὰ κινήσῃ ἀγωγήν, τὸ πωλήσῃ διὰ νὰ μὴ φθαρῇ, δίδει μόνον τὸ τίμημα εἰς τὸν νοικοκύρην ὁποὺ ἤθελε φανῇ νὰ τὸ ἐκδικήσῃ. Εἰ δὲ τυχὸν εἶναι ζῷον αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ ἀπέθανε χωρὶς καμίαν ἀμέλειαν ἢ δολιότητα αὐτοῦ, δὲν ἔχει νὰ πληρώσῃ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, ἔξω μόνον ἂν μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς κρίσεως ἔκαμεν ἀναβολὴν νὰ τὸ δώσῃ καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ἀναβολὴν ἀπέθανεν, ὡσὰν ὁποὺ τότε ἐνέχεται νὰ τὸ πληρώσῃ.

σ.320 η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ καλῇ πίστει νομεὺς λαμβάνει τὰ ὅσα ἔξοδα ἔκαμεν εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, τὰ ὁποῖα ὁ νοικοκύρης ἀναγκάζεται νὰ τὰ δώσῃ.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς καλῇ πίστει ἀγοράσῃ ἔδαφος καὶ ἀφ' οὗ μάθῃ πὼς εἶναι ὁ τόπος ξένος καὶ δὲν τὸ ψηφίσῃ καὶ καταφρονήσας κτίσῃ εἰς αὐτὸ οἰκοδόμημά τι, τὰ μὲν ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμε δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ λάβῃ, ἔχει ὅμως ἄδειαν νὰ χαλάσῃ τὸ οἰκοδόμημα ἐκεῖνο ὁποὺ ἔκαμε καὶ νὰ τὸ πάρῃ χωρὶς νὰ βλάψῃ τὸ ἔδαφος καὶ νὰ ζημιώσῃ τὸν νοικοκύρην.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἐργολάβοι ὁποὺ τολμοῦσι νὰ κτίζουν εἰς ξένον ἔδαφος μὲ ἐδικάς τους ὕλας, εὐθὺς ἐκεῖνα ὁποὺ ἔκαμαν νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ ὁ νοικοκύρης τοῦ ἐδάφους.

σ.321 Σχόλιον. /Ἐργολάβος λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ ἀγοράζει ξένας διαφορὰς καὶ ἀγωγάς, τῶν ὁποίων τὸ κέρδος καὶ ἡ ζημία εἰς αὐτὸν ἀποβλέπει. Ἐργολάβος λέγεται καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ μὲ ἀποκοπὴν ἀναδεχθῇ νὰ οἰκοδομήσῃ ὀσπήτιον ἢ νὰ κάμῃ κανένα ἄλλο πρᾶγμα. Ἐργολάβος λέγεται καὶ ἐκεῖνος

ς΄: B. 15.1.10, 12, 13 || **ζ΄**: B. 15.1.15 §§ 1 κ. 3 || **η΄**: πρβλ. B. 15.1.27 § 5 κ. σχόλ. || **θ΄**: B. 15.1.37 || **ι΄**: B. 15.1.39 || **50-56**: πρβλ. B. 15.1.39 (σχόλ.)

---

23 τοῦτο *P*, τοὺς *Z* || **30** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **37** ἂν *παρλπ. Z* || **43** ψηφίζῃ *Z*, -σει *P* || **47** τολμήσουν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁποὺ κάμνει οἰκοδομὰς εἰς ξένους τόπους μὲ ἰδίαν ὕλην καὶ πωλῶντας κερδαίνει, κατὰ τῶν ὁποίων τούτων ὅλων ἐργολάβων εἰς κάθε θέμα καταφέρονται οἱ νόμοι.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κακῇ πίστει γεωργήσει καὶ σπείρῃ μοσίαν καὶ χωράφι ξένον, τὸ ὁποῖον ἐκδικηθῇ ὕστερον ἀπὸ τὸν νοικοκύρην, χάνει καὶ τὸν σπόρον ὁποὺ ἔσπειρε καὶ τὸν κόπον αὐτοῦ, εἰ δὲ ἐκεῖνος ὁποὺ καλῇ πίστει ἔσπειρε λαμβάνει τὰ ἔξοδα αὐτοῦ.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν κανένας μαινόμενος ἢ νήπιον ἔχῃ κανένα πρᾶγμα ξένον εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, εἴτε καλῇ πίστει εἴτε κακῇ, καὶ φθείρῃ τί, *σ.322* ὅταν ἐκδικηθῇ / τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀπὸ τὸν νοικοκύρην αὐτοῦ, δὲν καταδικάζεται αὐτὸς ὁ νήπιος ἢ ὁ μαινόμενος εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ ἐκεῖνο ὁποὺ ἔφθειρεν.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τινὰς ἀγοράσῃ κανένα πρᾶγμα ἀπὸ κανένα δανειστήν, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνο πρᾶγμα τὸ βαστάζει ἐνέχυρον καὶ μετὰ ταῦτα ὁ νοικοκύρης τοῦ πράγματος, ὁ χρεώστης δηλαδή, κινῶν ἀγωγὴν ἐκδικήσει τὸ πρᾶγμα αὐτό, δὲν βιάζεται ὁ ἀγοραστὴς νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὸν νοικοκύρην ἂν δὲν λάβῃ τὰ ἄσπρα ὁποὺ ἔδωκε. Λογαριάζοντας δὲ καὶ τοὺς καρποὺς ὁποὺ ἔλαβε τοὺς βαστάζει διὰ τὸ διάφορον τῶν ἄσπρων του. Καὶ ἂν οἱ καρποὶ εἶναι ὀλιγώτεροι ἀπὸ ὅσον κάμνει τὸ διάφορον, λαμβάνει καὶ τὰ λοιπὰ εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ διαφόρου.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς οἰκοδομήσῃ ἀνώγεα ἐπάνω εἰς ἄλλο σπῆτι ξένον, ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὸ σπῆτι γίνεται νοικοκύρης καὶ τῶν ἀνωγέων *σ.323* ἐκείνων, διὰ τὸν / κανόνα τὸν λέγοντα, ὅτι τὰ ἐπικείμενα εἶναι ὑποτεταγμένα τοῖς ὑποκειμένοις.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κτίσει τι εἰς ξένον ἔδαφος, γίνεται ὁ νοικοκύρης τοῦ ἐδάφους νοικοκύρης καὶ τοῦ οἰκοδομήματος ὁποὺ ἐκτίσθη, ἐν ὅσῳ στέκει τὸ οἰκοδόμημα. Ὅταν ὅμως τὸ οἰκοδόμημα χαλάσῃ, λαμβάνει τὴν ὕλην ὁ οἰκοδομήσας καὶ τοῦτο γίνεται εἴτε καλῇ πίστει εἴτε κακῇ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖνος.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀγοράσει κτήματα ἀπὸ ἄσπρα ὁποὺ

ια΄: B. 15.1.91 || **ιβ΄**: B. 15.1.60 || **ιγ΄**: B. 15.1.65 || **ιδ΄**: B. 15.1.82 || **ιε΄**: B. 15.1.82 § 1 || **ις΄**: B. 15.1.86

---

54 κάμει οἰκοδόμημά τι *Z* || πολῶντας *Z* || **55** ἐργ. ὅλων *Z* || **57** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **58** μωσίαν *Z* || **61** νήπιος *Z* || **66** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **67** *πρὸ* δανειστὴν *πρσθ.* πρᾶγμα *διαγεγρ. P* || ἐκεῖνο *παρλπ. Z* || **69** ἀγωραστὴς *Z* || **70** λογαριάζωντας *κώλλ.* || **72** ὀλιγότεροι *P* || κάμει *Z* || **74** ἀνώγεον *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐδόθηκαν εἰς αὐτὸν λόγῳ παρακαταθήκης, διεκδικουμένης τῆς παρακαταθήκης, δὲν ἀναγκάζεται ὁ ἀγοραστὴς (ἤτοι ἐκεῖνος ὁποὺ εἶχε τὴν παρακαταθήκην) νὰ δώσῃ τὰ κτήματα ὁποὺ ἠγόρασεν ἀπὸ τὰ ἄσπρα τῆς παρακαταθήκης, ἀλλὰ τὰ ἄσπρα.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς ἀγοράσῃ ἀπὸ καμίαν γυναῖκα πρᾶγμα ὀρφανικὸν τοῦ παιδίου αὐτῆς, τὸ ὁποῖον παιδὶ κινήσῃ, ποτὲ ἀγωγὴν κατ' αὐτοῦ τοῦ ἀγοραστοῦ διὰ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, τὸ πέρνει ὀπίσω. Ἀνίσως
σ.324 ὅμως / τὸ παιδὶ πρὸ τοῦ νὰ κινήσῃ αὐτὴν τὴν ἀγωγὴν κληρονομήσῃ τὴν μητέρα αὐτοῦ, πρέπει νὰ εὐχαριστηθῇ καὶ ἀναγκάζεται νὰ ἐφησυχάσῃ καὶ νὰ μὴν ἐνοχλῇ τὸν ἀγοραστὴν ἐκεῖνον διὰ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ὁποὺ ἐπώλησεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς ἀγοράζων κανένα πρᾶγμα ἀπό τινα (ὁ ὁποῖος κακῇ πίστει ἔχει ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ) καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ μέλλει νὰ τὸ ἀγοράσῃ παραγγελθῇ ἀπὸ τὸν καθολικὸν νοικοκύρην τοῦ πράγματος νὰ μὴ τὸ ἀγοράσῃ, αὐτὸς δὲ μὴ ἀκούσας τὴν παραγγελίαν τὸ ἀγοράσῃ, ὄχι μόνον αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δίδει ὀπίσω, ἀλλὰ καὶ ὅσους καρποὺς ἔλαβε, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ νὰ ζητῇ ἀπὸ αὐτὸν τὸν καθολικὸν νοικοκύρην τὰ ἄσπρα ὁποὺ ἔδωκε διὰ τὴν ἀγοράν.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ δεσποτεία ἑνὸς πράγματος ὁποὺ κακῶς ἐξου-
σ.325 σιάζεται ἀπὸ ἄλλον, ὄχι μόνον ἀποδεικνύεται ἀπὸ δικαιώ / ματα ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλων ἀποδείξεων.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κακῇ πίστει ἔχει κανένα μοῦλκι καὶ πρᾶγμα εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ἀποδίδει ὅλους τοὺς καρποὺς ὁποὺ ἔλαβεν εἰς τὸν νοικοκύρην διεκδικοῦντα τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο. Ἐκεῖνος ὅμως ὁποὺ καλῇ πίστει εἶχεν ἐκεῖνο εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ἀποδίδοντάς το, δίδει μόνον τοὺς καρποὺς ὁποὺ σώζονται εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῆς ἀποδόσεως.

κα΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ διὰ ξένον μοῦλκι καὶ πρᾶγμα πληρώνει αὐθεντικὰ δοσίματα ἢ ἄλλα τινὰ συνειθισμένα, δὲν ἠμπορεῖ μὲ τοῦτο (ὅτι ἐπλήρωσε δηλαδὴ τὰ δοσίματα) νὰ ἐξουσιάσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο.

Βιβ. ι΄, τίτ. λγ΄.—Εἴτε περὶ δεσποτείαν πράγματος ἀδικηθείη τις ἀπολιμ-

---

ιζ΄: B. 15.1.94 || **ιη΄**: B. 15.1.97 || **ιθ΄**: B. 15.1.99 || **κ΄**: B. 15.1.102 || **κα΄**: B. 15.1.105 || **113-118**: B. 10.33.2

98-99 παραγγελίαν *P* || **108** ἀποδίδωντας *κώδδ.* || **109** ἀποδώσεως *Z* || **110** *μτ.* κα΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **113-122** *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πανόμενος διὰ δημόσιον πρᾶγμα, εἴτε χρονικὴν ἔχων κατά τινος ἀγωγὴν ἐκ-
πέσοι τῆς ἀγωγῆς ἐν τῷ καιρῷ τῆς στρατείας αὐτοῦ, ἁρμόζει αὐτῷ μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἐντὸς ἐνιαυτοῦ ὡρισμένου ἀποκατάστασις, δι' ἧς ἀνακαλεῖται καὶ τὰς ἀπολιμπανομένας αὐτοῦ δεσποτείας καὶ τὰς ἀγωγὰς ὧν ἐξέπεσε διὰ τῆς τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς, τοῦτο γὰρ καὶ τοῖς παλαιοῖς ἐδόκει.

Εἴ τις ἐν τῷ καιρῷ τῆς στρατείας ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ στρατιώτου νεμηθείη πρᾶγμα, τοῦτο μετὰ τὸ παύσασθαι τὸν στρατιώτην διὰ τὴν στρατείαν ἀπεῖναι, ἐντὸς ἐνιαυτοῦ ὡρισμένου διεκδικεῖν αὐτὸ ἐπιτέτραπται, ἀναιρουμένης καὶ τῆς διὰ χρήσεως κυριότητος καὶ τῆς τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς.

σ.326

⟨5⟩. Περί χρήσεως καὶ ἐνοικίου.

α΄. βιβ. ιγ΄, τίτ. κγ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ πέρνει ἄλογον μὲ κιρὰν διὰ νὰ τὸ φορτώσῃ φορτίον τι φανερὸν εἰς τὸν νοικοκύρην τοῦ ἀλόγου καὶ ὕστερον βάλλῃ περισσότερον φορτίον ἀπὸ τὸ ὁποῖον βλαφθῇ τὸ ἄλογον, ἐνέχεται νὰ τὸ πληρώσῃ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς λάβῃ ἄλογον μὲ κιρὰν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς διωρισμένον τόπον καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον δὲν ἀφήσει τὸ ἄλογον, ἀλλ' εἰς περισσότερον τόπον τὸ μεταχειρισθῇ καὶ ἐκ τούτου ἢ βλαφθῇ ἢ ψοφήσῃ τὸ ἄλογον, νὰ πληρώνῃ εἰς τὸν νοικοκύρην ἐκείνου τὴν ζημίαν αὐτήν. Ἀνίσως ὅμως πρὸ τοῦ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν διωρισμένον τόπον καθ' ὁδὸν ἐβλάφθη, ὄχι ἀπὸ ἀμέλειαν τούτου τοῦ λαβόντος αὐτὸ μὲ κιρὰν ἀλλὰ κατὰ τύχην, δὲν ἐνέχεται οὗτος εἰς τὴν ζημίαν τοῦ νοικοκυροῦ.

γ΄. βιβ. ις΄, τίτ. η΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάθηται εἰς ὀσπήτιον τινὸς μὲ
σ.327 ἐνοίκιον ἔχει χρέος νὰ ἐξοδεύῃ ἐξ ἰδίων διὰ τὸ σιντρίλλωμα / καὶ κεραμίδωμα τοῦ ὀσπητίου. Ἀνίσως ὅμως καὶ ἐξοδεύσῃ περισσότερα διὰ τὴν διόρθωσιν αὐτοῦ, πρέπει νὰ τὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸν νοικοκύρην.

Σχόλιον. Ἀνίσως ὅμως καὶ συμφωνήσῃ μὲ τὸν νοικοκύρην, ὅτι εἰς τὰ ὅσα ἐξοδεύσει νὰ μὴν ἐνέχεται ὁ νοικοκύρης, δὲν πρέπει νὰ καταδικάζεται

119-122: B. 10.33.3.

⟨5⟩ α΄: B. 20.1.30 § 2 || **β΄**: πρβλ. B. 13.1.23, Ἀρμεν. 2.10.3 || **γ΄**: B. 16.8.30

---

118 *μτ.* τοῖς *πρσθ.* παλαι *διαγεγρ. P.*

⟨5⟩ 1 ἐπ. ἐννοικίου *κώδ.* || Βον περὶ ἀπολλυμένων *πρσθ. ἐν τῇ ὥρᾳ P* || **2** κγ΄ *P*, ιγ΄ *Z* || **2** ἐπ. κιριὰν *Z* || **9** ψοφίσῃ *Z* || **12** νοικοκύρου *Z* || **13** κάθεται *Z* || **14** σιντρίλομα *P*, σιντρίλλομα *Z* || κεραμίδομα *P* || **15** *πρὸ* τὴν *πρσθ.* εἰς, *παρλπ.* διὰ *Z* || **17** τὰ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁ νοικοκύρης. Ἂν δὲ δὲν ἀναφέρουν τελείως διὰ ἔξοδα μερεμετιοῦ καὶ ὁ νοικάτορας ἐξοδεύσῃ εἰς τὰ ἀναγκαῖα οὐ μὴν δὲ εἰς τὰ διὰ καλλωπισμὸν καὶ ὁ νοικοκύρης ἀποσιωπᾷ τελείως, ἐνέχεται πλέον ὁ νοικοκύρης εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα ἐκεῖνα. Τὸ μὲν ὅτι ἀνεκαινίσθη τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ, σεσαθρωμένον ὄν, τὸ δὲ ὅτι ἐσιώπησεν, ἐξ ἧς σιωπῆς φαίνεται ὅτι ἐσυγκατένευσε.

δ΄. βιβ. κ΄, τίτ. α΄.—Ὁ νοικοκύρης τοῦ ὀσπητίου νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ εὐγάζῃ τὸν νοικάτορα ἐν ὅσῳ πληρώνει τὸ ἐνοίκιον αὐτοῦ, ἔξω μόνον ἂν
σ.328 ἀποδειχθῇ, ὅτι / ἀναγκαίως δι' ἰδίαν αὐτοῦ χρείαν ζητεῖ τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ καὶ ὄχι διὰ νὰ τὸ ἐνοικιάσῃ εἰς ἄλλον ἢ διὰ νὰ τὸ ἀνακαινίσῃ, ἢ ἂν βλέπῃ τὸν νοικάτορα φθείροντα αὐτό.

Σχόλιον. Ἀνίσως ὅμως καὶ ὁ νοικοκύρης εὕρῃ περισσότερον ἐνοίκιον, δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν νοικάτορα ἐκεῖνο τὸ περισσότερον, ὁ ὁποῖος καὶ δίδοντάς το νὰ κάθηται προτιμώμενος ἄλλου. Εἰ δὲ καὶ δὲν τὸ δίδει, νὰ εὐγαίνῃ. Πότε ὅμως τοῦτο νὰ γίνεται; ἂν ὁ νοικάτορας ἐκεῖνος δὲν ἐξώδευσε μέσα εἰς τὸ σπῆτι καὶ τὸ ἀνεκαίνισε καὶ τὸ ἔκαμε νὰ εἶναι ἀρκετὴ κατοικία. Ἂν ὅμως τὸ ἀνεκαίνισε καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ἦτον πρότερον ἄχρηστον παντελῶς καὶ σχεδὸν ἀκατοίκητον διὰ τὴν παλαιότητα αὐτοῦ καὶ τὸ ἔκαμεν εὔχρηστον καὶ ἁρμόδιον εἰς κατοικίαν μὲ ἴδια αὐτοῦ ἔξοδα, νὰ μὴν εὐγαίνῃ ἐπ' οὐδεμιᾷ
σ.329 αἰτίᾳ, οὔτε νὰ πληρώνῃ τὸ περισσότερον ἐνοίκιον, ὁποὺ ὁ νοικο/κύρης προβάλλει πὼς εὗρεν. Εἰ δὲ ὁ νοικοκύρης καὶ τὸν βιάσει μὲ νόμιμον εὔλογον πρόφασιν νὰ εὔγῃ καὶ οὐχὶ μὲ πρόφασιν περισσοτέρου ἐνοικίου, νὰ πληρώνῃ ὅλα τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμεν εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ ὀσπητίου κατὰ τὴν διαταγὴν τῶν νόμων, εἴτε δὲ μὲ νόμιμον πρόφασιν εἴτε ἄλλως πρὸ τοῦ διωρισμένου καιροῦ ὁποὺ συνεφωνήθη νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν ὁ νοικοκύρης νὰ εὐγάζῃ τὸν νοικάτορα.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τινὰς καθίσῃ εἰς τὸ ὀσπήτιον τινὸς μὲ ἐνοίκιον καὶ τὸ εὕρῃ ἐκεῖνο τὸ σπῆτι πάντη ἔρημον ἀπὸ παράθυρα, πόρτας καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα καὶ τὰ οἰκοδομήσῃ αὐτὰ ἐξ ἰδίων χωρὶς νὰ συμφωνήσῃ τί μὲ τὸν νοικοκύρην περὶ τῶν ἐξόδων τούτων, νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν νὰ ζητῇ τὰ ἔξοδα

δ΄: B. 20.1.65 || ε΄: πρβλ. 20.1.19 § 4

---

19 μερεμετίου *Z* || **24** ἐπ. οἰκοκύρης *Z* || **26** ἀναγκαίως *παρλπ. Z* || *μτ.* ἰδίαν *πρσθ.* του, *παρλπ.* αὐτοῦ *Z* || *μτ.* ὀσπήτιον *πρσθ.* του, *παρλπ.* αὐτοῦ *Z* || **27** ἢ ἂν *P*, καὶ ἂν *Z* || **28** νοικάτωρα *Z* || **31** δίδωντας *κώδδ.* || το *παρλπ. Z* || **34** ἄσχημον *Z* || **35** εὔσχημον *Z* || **38** καὶ *παρλπ. Z* || **39** ὄχι *Z* || **41** τοῦ νόμου *Z* || **44** τὶς *Z* || **45** τὸ[1] *παρλπ. Z* || ὀσπήτιον *Z* || πόρτες *Z* || **47** *μτ.* ἔξοδα *πρσθ.* του *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ταῦτα ὅπου ἔκαμεν ἀλλὰ νὰ πέρνῃ τὰ ὅσα πράγματα ἔκαμε, φυλάττοντας
σ.330 ὅμως τὴν πρώτην ὄψιν καὶ σχῆμα τοῦ ὀσπητίου καὶ / μὴ βλάπτοντάς το ἀπὸ
ὅσον τὸ εὗρεν ὅταν ἐκάθησεν, ἤτοι ἀφίνοντάς το ἀπαραλλάκτως καθὼς τὸ
εὗρεν ὅταν ἐκάθησεν εἰς αὐτό.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ νοικάτορας σφαλίσῃ τὸ ὀσπήτιον ἢ τὸ ἐργαστήριον ὁποὺ κάθηται καὶ δὲν φαίνεται εἰς διάστημα δύο χρόνων, μήτε τὸ ἐνοίκιον πληρώνει, τότε ὁ νοικοκύρης νὰ ἀνοίγῃ τὸ σπῆτι ἢ τὸ ἐργαστῆρι μὲ τὸ μαριφέτι τῆς κρίσεως καὶ νὰ κάμνῃ καταγραφὴν τῶν πραγμάτων τοῦ νοικατόρου μὲ αὐθεντικοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔτζι νὰ κάμνῃ τὸ μοῦλκι αὐτοῦ ὅ,τι θέλει.

ζ΄. βιβ. μς΄, τίτ. γ΄.—Ἡ χρῆσις τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ δημοσία καὶ κοινὴ ἐστὶ καὶ ἔχει ἄδειαν κάθε ἕνας νὰ προσορμίζῃ καὶ νὰ δένῃ τὸ καΐκιον αὐτοῦ εἰς τὴν ὄχθην καὶ νὰ εὐγάζῃ φορτία καὶ νὰ τὰ ἀποτίθεται εἰς τὴν ὄχθην καὶ νὰ στεγνώνῃ τὰ δίκτυα αὐτοῦ καὶ νὰ πλέῃ μέσα εἰς τὸν ποταμὸν καὶ νὰ
σ.331 δένῃ / σχοινία εἰς τὰ δένδρα ὁποὺ εἶναι εἰς τὰς ὄχθας. Ἡ δεσποτεία ὅμως τῆς ὄχθης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ δένδρων εἶναι τῶν νοικοκυρίων τῶν μοσιῶν καὶ χωραφίων, εἰς τὰ ὁποῖα εὑρίσκεται ἡ ὄχθη καὶ τὰ δένδρα.

η΄. βιβ. ιγ΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνο ὁπού λάβῃ τινὰς διὰ χρῆσιν αὐτοῦ καὶ τὸ βλάψῃ καὶ τὸ κάμῃ χεῖρον, πρέπει νὰ τὸ διορθώσῃ καὶ νὰ ἀναπαύσῃ τὸν νοικοκύρην εἰς ὅσον ἔκαμε χεῖρον τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δώσει πρᾶγμα εἰς τινὰ διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ καὶ τὸ χαλάσῃ πρέπει νὰ δώσῃ τὴν τιμὴν ἐκείνου, τὴν ὁποίαν δίδοντας λαμβάνει τὸ πρᾶγμα.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν λάβῃ τινὰς ξένον πρᾶγμα διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ, τὸ ὁποῖον ἀπολεσθῇ ἀπὸ καμίαν τυχηρὰν περίστασιν, μένει ἀζήμιος,
σ.332 ἔξω μόνον / ἂν ἔδειξεν ἀμέλειαν καὶ ἠδύνατο νὰ γλυτώσῃ καὶ ἐκεῖνο μαζὶ μὲ

ς΄: B. 20.1.56 || **ζ΄: B. 46.3.4** || **η΄: πρβλ. B. 13.1.3 § 1** || **θ΄: πρβλ. B. 13.1.5 § 1** || **ι΄: πρβλ. B. 13.1.5 § 2 ἐπ.**

---

48 φυλάττων *Z* || **49** βλάπτωντάς *κώδδ.* || **50** ἀφίνωντάς *κώδδ.* || **52** σφαλίσῃ *παρλπ. Z* || **53** κάθεται *Z* || **54** ὀσπήτιον, ἐργαστήριον *Z* || **55** *μτ.* μὲ *πρσθ.* τὴν εἴδησιν τοῦ κριτηρίου, *παρλπ.* τὸ - κρίσεως *Z* || κάμῃ *Z* || **56** νοικάτορος *Z* || αὐθεντικοὺς *παρλπ. Z* || *μτ.* ἀνθρώπους *πρσθ.* τῆς ἐξουσίας *Z* || ἔτζι *P*, οὕτω *Z* || κάμῃ τὸ ἐργαστήριόν του ἢ τὸ ὀσπίτιόν του, *παρλπ.* μοῦλκι αὐτοῦ *Z* || **59** ἕκαστος *Z* || **60** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **63** μωσιῶν *Z* || **65** τὶς *Z* || αὐτοῦ *P*, του *Z* || **66** τὸ βλάψει καὶ *P*, βλάπτωντας *Z* || **70** δίδων *Z* || **71** ἐκ-αὐτοῦ *παρλπ. Z* || τὶς *Z* || **72** ἀπωλέσει *Z* || **73** *μτ.* νὰ *πρσθ.* τὸ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐδικά του πράγματα, ὁποὺ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ συμβεβηκὸς ἐγλύτωσεν, ἐπειδὴ οὕτως ἐνέχεται.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ ξένον πρᾶγμα διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ, πρέπει νὰ τό φυλάττῃ καλῶς καὶ ἐπιμελῶς.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ ξένον πρᾶγμα διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ εἰς τὴν χρείαν αὐτοῦ ἀνίσως καὶ τὸ μεταχειρισθῇ περισσότερον ἀπὸ ἐκεῖνο ὁποὺ πρέπει καὶ τὸ βλάψει, ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ τὸ ἀποδώσῃ διπλοῦν.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν δύο τινὲς λάβωσι κανένα πρᾶγμα διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῶσιν εἰς χρείαν αὐτῶν καὶ βλαφθῇ, ἕκαστος αὐτῶν ἐνέχεται εἰς
σ.333 τὸ νὰ τὸ ἀποδώσῃ ὁλόκληρον καὶ πληρώνοντας ὁ ἕνας / ἐλευθεροῦται ὁ ἄλλος.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν λάβῃ τινὰς πρᾶγμα ξένον διὰ χρῆσιν αὐτοῦ τὸ ὁποῖον συμβῇ νὰ χαθῇ καὶ τὸ πληρώσῃ, καὶ μετὰ ταῦτα εὑρεθῇ τὸ πρᾶγμα, πρέπει ἢ τὸ πρᾶγμα νὰ λάβῃ ἢ τὰ ἄσπρα ὁποὺ ἐπλήρωσε δίδοντας τὸ πρᾶγμα.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ ξένον πρᾶγμα διὰ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ πρέπει νὰ ἔχῃ δι᾽ αὐτὸ τοσαύτην ἐπιμέλειαν ὅσην ἔχει εἰς τὰ ἐδικά του πράγματα, ἔξω μόνον ἂν τῷ τύχῃ συμφορὰ εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀντισταθῇ, ὡσὰν ναυάγιον τυχόν ἢ γκρεμισμὸν ἢ ἐπιδρομὴν ληστῶν ἢ θάνατον, ὁποὺ φυσικῶς ἢ κατὰ τύχην, χωρὶς ἀμέλειαν αὐτοῦ, συμβῇ εἰς ἐκεῖνο ὁποὺ ἔλαβε διὰ χρῆσιν αὐτοῦ, ἂν εἶναι ζῶον.

σ.334 ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ πρᾶγμα τί ἀπὸ κανέναν / χρεώστην αὐτοῦ διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ δῆθεν, δύναται νὰ τὸ βαστάξῃ εἰς τὸν λογαριασμὸν τοῦ χρέους.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς δώσῃ εἴς τινα κανένα πρᾶγμα διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ καὶ δολιευθεὶς τὸ κλέψει καὶ μετὰ ταῦτα κινήσει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ λαβόντος ἐκεῖνο καὶ τὸ πληρωθῇ, ὕστερον δὲ φανερωθῇ ὅτι αὐτὸς ὁ

ια΄: πρβλ. B. 13.1.5 § 5 || **ιβ΄**: πρβλ. B. 13.1.5 § 8 || **ιγ΄**: πρβλ. B. 13.1.5 § 15 || **ιδ΄**: B. 13.1.17 § 5 || **ιε΄**: B. 13.1.18 πρ. || **ις΄**: B. 13.1.18 § 4 || **ιζ΄**: B. 13.1.21 πρ.

---

76 Ὁ λαβὼν πρ. ξ. *Z* || **77** φυλάξῃ *Z* || **78** Ὁ λαβὼν *Z* || **79** διὰ τὴν χρείαν του εἰ μὲν τὸ *Z* || *μτ.* περισσότερον *πρσθ.* τοῦ δέοντος Z || **80** ἀπὸ - πρέπει *παρλπ. Z* || **82** *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὴν *Z* || **83** πληρώνωντας *κώδδ.* || **85-86** Ὁ λαβὼν ξ. πρ. διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ καὶ χαθῇ *Z* || **87** γρόσια *Z*, ἄσπρα *P* || δίδωντας *κώδδ.* || **88** Ὁ λαβὼν *Z* || τὴν *παρλπ. Z* || **89** αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **91** κρεμνισμὸν *Z* || **93** *μτ.* διὰ *πρσθ.* τὴν *Z* || αὐτοῦ *P*, του *Z* || **94** Ὁ λαβὼν *Z* || τὶ *παρλπ. Z* || **95** αὐτοῦ *P*, του *Z* || βαστάζῃ *Z* || τὸν *παρλπ. Z* || **97** τὶς *Z* || **98** *πρὸ* δολιευθεὶς *πρσθ.* μετὰ ταῦτα *Z* || **99** τὸ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἴδιος τὸ ἔκλεψε, νὰ ἀποδίδῃ εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ ἐζημίωσε διπλᾶ τὰ ὅσα ἔλαβε.

Βιβ. ξ', τίτ. ιθ'.—Ὁ συμφωνήσας ἐπὶ ρητῷ χρόνῳ καταμένειν ἐνοικικῶς (ἤτοι νὰ καθίσῃ μὲ νοῖκι), οὐ δύναται ὑποχωρεῖν ὑπὲρ μέρους τοῦ χρόνου διδοὺς τὸ ἐνοίκιον, εἰ μὴ ὑπὲρ ὅλου τοῦ χρόνου ποιήσηται τὴν καταβολήν.

σ.335 **⟨6⟩. Περὶ χρήσεως καρπῶν, ἤτοι γεντικίου καὶ πάκτου, ἤτοι συμφωνίας.**

Βιβ. β' τῶν ἱνστιτουτζιόνων, τίτ. β'.—Χρῆσις ἐστὶ δίκαιόν τι φανεροῖς τρόποις συνιστάμενον, νῷ καταλαμβανόμενον, ὃ ποιεῖ με μετὰ τῆς ἑτέρου δεσποτείας ἔχειν χρῆσιν μόνην.

α'. βιβ. ις', τίτ. α'.—Χρῆσις καρπῶν τοῦτο ἐστί, τὸ νὰ μεταχειρίζεται τινὰς ξένα ὑποστατικὰ καὶ νὰ τὰ καλλιεργῇ μὲ τὰ ἔξοδα αὐτοῦ καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τοὺς ἐξ αὐτῶν καρπούς, φυλαττομένης τῆς τῶν ὑποστατικῶν ὑποστάσεως καὶ ἐξουσίας εἰς τὸν νοικοκύρην.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ μεγάλα καὶ κάρπιμα δένδρα δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ κόπτῃ, τὰ δὲ ἄκαρπα τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ διὰ καύσιμον τὰ κόπτει καὶ τὰ μεταχειρίζεται εἰς χρείας τοῦ μουλκιοῦ, ἤτοι τοῦ ὑποστατικοῦ.

γ'. βιβ. κ', τίτ. β'.—Τὰ ὑποστατικὰ καὶ μοσίαι ὅλων τῶν ἱερῶν μοναστηρίων καὶ θείων ναῶν ἠμποροῦν νὰ δίδωνται ἢ μὲ μισθὸν εἰς τοὺς χριστιανοὺς ἢ καὶ μὲ γεντίκι, καὶ νὰ καλλιεργίζωνται παρ' ἐκείνων, συναινούντων ἐπὶ τῷ συναλλάγματι τούτῳ καὶ ὅλων τῶν μοναστηριακῶν πατέρων.

σ.336 δ'. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ πακτώνει μοσίαν, ἀνίσως καὶ δὲν πληρώνῃ τὸ πάκτον αὐτοῦ ἐκεῖνο εἰς διάστημα δύο καὶ τριῶν χρόνων ἢ διαφθείρει τὴν μοσίαν ἐκείνην, νὰ ἀποβάλλεται, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ νὰ κινῇ καμίαν ἀγωγὴν διὰ τὴν δούλευσιν ἐκείνην ὁποὺ ἔκαμεν εἰς τὴν μοσίαν. Ἀνίσως ὅμως καὶ πληρώνει τὸ ἐτήσιον πάκτον αὐτοῦ εὐγνωμόνως, δὲν ἀποβάλλεται.

ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δώσει τὴν μοσίαν αὐτοῦ μὲ πάκτον

101-103: B: 60.19.1 § 4 (σχόλ.).

⟨6⟩ 2-4: Θεοφ. Ἰνστ. 2.2.1 || **α'**: B. 16.1.1 || **β'**: πρβλ. B. 16.1.10 κ. 11 || **γ'**: πρβλ. B. 20.2.5 κ. B. 5.2.6 (Νεαρὰ Ἰουστιν. 120 κεφ. 6) || **δ'**: B. 20.2.2 || **ε'**: πρβλ. B. 20.1.83 κ. Ἐπιτομὴ 7.26

101-103 *παρλπ. Z* || **102** *πρὸ* μὲ *πρσθ.* ἕνα *διαγεγρ. P.*

⟨6⟩ 1 ἤτοι γεντικίου *παρλπ. Z* || **2-4** *παρλπ. Z* || **5** μεταχειρίζηται *Z* || **6** τὶς *Z* || *μτ.* ξένα *πρσθ.* πράγματα καὶ *Z* || **8** οἰκοκύρην *Z* || **11** χρείαν *Z* || ἤτοι - ὑποστατικοῦ *παρλπ. Z* || **12** ἐπ. μωσίαι, μωσία *Z* || **14** ἐπ. γεδίκι *Z* || **16** πακτώσει *Z* || **17** δύω *Z* || **20** πληρώσῃ *Z* || **21, 25** Ἐκεῖνος ὁποὺ *P*, Ὅστις *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συμπεφωνημένον, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποβάλλῃ μὲ βίαν ἐκεῖνον ὁποὺ ἐπάκτωσεν αὐτὴν τὴν μοσίαν, ἤτοι τὸ ὑποστατικόν, πρὸ τοῦ διωρισμένου καιροῦ, μακάρι ἂν εὕρῃ καὶ περισσότερον πάκτον.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ ὑποστατικόν τι μὲ πάκτον διὰ ἕνα χρόνον καὶ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ χρόνου τὸ ἀφήσει, δίδει σῶον τὸ πάκτον, ὁλοκλήρου τοῦ χρόνου δηλαδή.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ μοσίαν τινὰ μὲ πάκτον καὶ φυτεύσῃ περισσότερα πράγματα εἰς τὴν μοσίαν, χωρὶς νὰ συμφωνήσῃ περὶ τούτου μὲ τὸν νοικοκύρην τοῦ ὑποστατικοῦ, καὶ ἐκ τούτου κάμῃ ὁποὺ νὰ ἔχῃ ὁ νοικοκύρης τοῦ ὑποστατικοῦ περισσότερον διάφορον, ἢ λαμβάνει ἀπὸ τὸν νοικοκύρην τὰ ἔξοδα αὐτοῦ ὅλα ἢ τὰ λογαριάζει εἰς τὸ πάκτον.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἀφορία καὶ ἀκαρπία γένηται κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον εἰ μὲν ἐξ οὐρανοῦ, πρέπει ἐκεῖνος ὁποὺ ἐπάκτωσε τὸ ὑποστατικὸν νὰ ἐλαφρύνεται ἀπὸ τὸ συμπεφωνημένον ἐτήσιον πάκτον καὶ νὰ πληρώσῃ κατὰ ἀναλογίαν τῶν ὧν ἔλαβε καρπῶν. Εἰ δὲ ἡ ἀφορία ἐκείνη δὲν ἔγινεν ἐξ οὐρανοῦ, ἀλλὰ ἔτζι εἶναι συνήθεια εἰς ἐκεῖνο τὸ κλῖμα, ὁποὺ κατὰ τὸν ἕνα χρόνον νὰ καρποφορῇ καὶ κατὰ τὸν ἄλλον ὄχι, τότε ὁ νοικοκύρης τοῦ *σ.338* ὑπο/στατικοῦ νὰ ἀφίνῃ ἐκεῖνον τὸν μισθωσάμενον καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον τῆς εὐφορίας, διὰ νὰ ἐλαφρωθῇ ἡ ζημία αὐτοῦ ἐκείνη.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κανένας αἱρετικὸς ἢ ἀσεβὴς νὰ μὴ πέρνῃ μοσίαν καὶ ὑπο/στατικόν τι, ἢ μοναστηριακὸν ἢ ἀρχοντικὸν ἢ πτωχικόν, μὲ πάκτον ἢ μὲ γεντίκι οὔτε μὲ ἄλλον τρόπον.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κανένας ὀρθόδοξος νὰ μὴ τολμᾷ νὰ δίδῃ ὑποστατικὸν αὐτοῦ εἰς κανέναν ἀλλοεθνῆ, καὶ ἂν τολμήσῃ νὰ κάμῃ τοιοῦτον τι, νὰ γίνεται τὸ ὑποστατικὸν αὐτοῦ αὐθεντικὸν καὶ νὰ παιδεύεται.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς χρῆσιν ἀκινήτου πράγματος προτιμᾶται ὁ γείτων ἀπὸ τὸν ξένον.

ιβ΄. βιβ. ις΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὴν χρῆσιν τῶν καρπῶν τοῦ

ς΄: B. 20.1.54 § 2 || ζ΄: πρβλ. B. 20.2.3 || η΄: B. 20.1.70 || θ΄: Ἀρμεν. 3.4.10 κ. B. 1.1.49 || ι΄: B. 1.1.49 || ια΄: πρβλ. Νεαρὰν Ρωμανοῦ κλπ. ἔτους 922 περὶ προτιμήσεως, JGR. I, 198 || ιβ΄: πρβλ. B. 16.1.9 § 6 ἐπ.

---

25 τί *παρλπ. Z* || **28** Ἐκεῖνος ὁποὺ *P*,Ὁ λαβὼν *Z* || **28-29** φυτεύσας *Z* || **30** οἰκοκύρην τῆς μοσίας, *παρλπ.* τοῦ ὑποστατικοῦ *Z* || **31** ἐπ. οἰκοκύρης *Z* || **35** ἐλαφρώνεται *Z* || συμφωνημένον *Z* || **37** ἀλλ' οὕτως ἐστὶν ἡ *Z* || κλῆμα *Z* || **38** καρποφορηθῇ, *πρσθ.* ἡ γῆ *Z* || **39** ἀφίσῃ *Z* || τὸν μισθ. ἐκ. *Z* || **45** *μτ.* τολμήσῃ *πρσθ.* καί, *παρλπ.* νὰ *Z* || **49** Ὁ ἔχων *Z* || τοῦ καρποῦ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.339 ἀγροῦ καὶ τοῦ ὑποστατικοῦ, ἐκεῖνος ἔχει καὶ τὸν ἐξοπλισμὸν αὐτοῦ, / δὲν
51 τὸν πωλεῖ ὅμως.

Σχόλιον. Ἐξοπλισμὸς λέγεται τὰ πράγματα ὁποὺ ἀναγκαίως πρέπει νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸν ἀγρόν, ὡσὰν ἀμπάρια, σπερμοθῆκαι, σιδηρικά, φτυάρια, καὶ ἄλλα παρόμοια, καθὼς καὶ τοῦ καπηλείου, ἐξοπλισμὸς εἶναι τὰ σκαμνιά,
55 κανάταις, ποτήρια καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα αὐτὰ παραδίδονται εἰς τὸν ἀγοραστὴν τοῦ γεντικίου καὶ αὐτὰ φαίνονται πὼς πωλοῦνται ἀπὸ τὸν νοικοκύρην διὰ τόσην τιμήν, ὅσην δίδει ὁ ἀγοραστὴς τοῦ γεντικιοῦ.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὴν χρῆσιν αὐτήν, ἤτοι τὸ γεντίκι, πρέπει νὰ κάμνῃ καλλίτερον τὸ μοῦλκι ὅπου ἔλαβε καὶ ὄχι χειρότερον καὶ
60 νὰ τὸ βλάπτῃ διὰ νὰ κερδαίνῃ περισσότερα.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὴν χρῆσιν ἠμπορεῖ νὰ συνιστᾷ
σ.340 εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ μέταλλα, φέρε εἰπεῖν νὰ ψήνῃ / ἀσβέστην καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ὄχι ὅμως νὰ βλάπτῃ τὸ ὑποστατικόν.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὴν χρῆσιν τοῦ ὑποστατικοῦ, ἂν
65 κάμῃ κανένα νέον οἰκοδόμημα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ χαλάσῃ. Ἂν χωρισθῇ ὅμως καὶ χαλάσῃ μόνον του, τότε τὸ ἐκδικεῖ ὡς ἐδικόν του.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὴν χρῆσιν τοῦ ὑποστατικοῦ λαμβάνει τὰ δένδρα ὁποὺ φθείρονται καὶ βάλλει ἄλλα εἰς τὸν τόπον ἐκείνων.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὸ γεντίκι ἑνὸς ὑποστατικοῦ,
70 ἐκεῖνος πληρώνει καὶ τὰ αὐθεντικὰ δοσίματα.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κάθε ἕνας ἔχει ἄδειαν νὰ πωλῇ τὸ ἴδιον αὐτοῦ γεντίκι, νὰ τὸ χαρίζῃ καὶ νὰ τὸ μισθώνῃ εἰς ἄλλον καὶ ἄκοντος τοῦ νοικοκυροῦ τοῦ μουλκιοῦ καὶ τοῦ κληρονόμου αὐτοῦ, ἐκτὸς ὅμως τοῦ ἐδαφι-
σ.341 κοῦ τέλους. Ὁμοίως καὶ οἱ κληρονόμοι ἐκείνου ὁποὺ / ἔχει τὸ γεντί-
75 κιον, κληρονομοῦντες αὐτό, ἔχουν ἄδειαν νὰ τὸ κάμνουν ὅ,τι θέλουν, μὴ

ιγ΄: B. 16.1.12 § 1 κ. 13 § 5 || **ιδ΄**: B. 16.1.13 § 4 || **ιε΄**: B. 16.1.15 πρ. || **ις΄**: B. 16.1.18 || **ιζ΄**: B. 16.1.52 κ. B. 16.1.7 § 2 || **ιη΄**: B. 16.1.67

---

50 ἐπ. ἐξωπλισμὸν *κώδδ.* || **53** εὑρίσκωνται *Z* || φτιάρια *κώδδ.* || **54** καπηλίου *Z* || **58** ιγ΄ *P*, ιδ΄ *Z* || Ὁ ἔχων *Z* || **59** κάμῃ *Z* || οὐχὶ *Z* || **60** κερδήσῃ *Z* || **61** ιδ΄ *P*, ιγ΄ *Z* || Ὁ ἔχων *Z* || *μτ.* χρῆσιν *πρσθ.* δύναται, *παρλπ.* ἠμπορεῖ *Z* || **62** ψύνῃ *κώδδ.* || **64** Ὁ ἔχων *Z* || **66** τὸ *παρλπ.*, διεκδικεῖ *Z* || **67** Ὁ ἔχων *Z* || **68** *μτ.* βάλλει *πρσθ.* καὶ *διαγεγρ. P* || ἐκείνων *P*, αὐτῶν *Z* || **69** *πρὸ* ἑνὸς *πρσθ.* Ὁ ἔχων τὴν χρῆσιν, *παρλπ.* Ἐκεῖνος - γεντίκι *Z* || **71** αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **72-73** οἰκοκύρη τ. μουλκίου *Z* || **73** ἐκτὸς - **74** τέλους *παρλπ. Z* || **74** ὁ κληρονόμος *Z* || **75** κληρονομῶν *Z* || ἔχει *Z* || κάμνῃ, θέλει *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔχων ἐξουσίαν ὁ νοικοκύρης οὔτε οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰ τοῦτο.

Βιβ. β' ἰστιτουτζ., τίτ. δ'. 'Αβιτατίων ἐστὶ δίκαιόν τι φανεροῖς τρόποις συνιστάμενον, νῷ καταλαμβανόμενον, ὃ δίδωσί μοι παρρησίαν οἰκεῖν ἐν ἀλλοτρίᾳ οἰκίᾳ κεχωρισμένον οὖσου, ἤτοι χρήσεως καὶ οὐσούφρουκτου.

ιθ'. Βιβ. β' τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. γ'.—'Αμπιτατζιῶν ἔστι δίκαιόν τι φανεροῖς τρόποις συνιστάμενον, νῷ καταλαμβανόμενον, ὃ δίδωσί μοι παρρησίαν οἰκεῖν ἐν ἀλλοτρίᾳ οἰκίᾳ, χωρὶς νὰ ἔχω ἐν αὐτῇ χρῆσιν, οὖσον δηλ. ἢ γεντίκι, ἤτοι οὐσούφρουκτον.

κ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. δ'.—Οὐσούφρουκτος δὲ ἐστὶ δίκαιόν τι, ὃ ποιεῖ με κατὰ τῶν ἀλλοτρίων πραγμάτων ἔχειν χρῆσιν καὶ ἐπικαρπίαν ἐφ' ὅσον αὐτὰ τὰ πρωτότυπα σῴζεται πράγματα. Καὶ ἄλλως ὁ οὐσούφρουκτος κατὰ ἀλλοτρίας δεσποτείας ἐστί.

κα'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ. —Εἰ δὲ καὶ οἰκίας ἔχει τίς τὸν οὐσούφρουκτον, ἤτοι τὸ γεντίκι, ἐμπρησθῇ δὲ ἡ οἰκία, ἢ ἀπὸ σεισμοῦ καταπέσῃ, ἢ ἀπὸ παλαιότητος κατενεχθῇ, ὁ οὐσούφρουκτος ἀποσβέννυται οὕτως ὥστε μηδὲ τοῦ ψιλοῦ ἐδάφους τῷ οὐσουφρουκτουαρίῳ σῴζεσθαι τὸν οὐσούφρουκτον, ἐπειδὴ μὴ ἐδάφους, ἀλλ' οἰκίας αὐτῷ παρεχωρήθη ὁ οὐσούφρουκτος.

κβ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ε'.—'Ο δὲ ἔχων οὐσούφρουκτον, ἤτοι γεντίκι ἔχει ἄδειαν νὰ πωλῇ τὸ γεντίκι, νὰ τὸ μισθώνῃ, καὶ νὰ τὸ χαρίζῃ εἰς ἄλλον. 'Ομοίως καὶ νὰ τὸ ἐνεχυράζῃ, καθὼς φαίνεται εἰς βιβ. κε' τῶν βασιλ. τίτ. α', ἐκτὸς ὅμως τοῦ ἐδαφικοῦ τέλους.

σ.342

⟨7⟩. Περὶ προνομίων τῆς βιστιαρίας.

α'. βιβ. θ', τίτ. θ'.—'Ανίσως ἐκεῖνος ὁποὺ χρεωστεῖ εἰς βιστιαρίαν δώσῃ ἀπὸ τὰ ἴδια αὐτοῦ πράγματα δωρεὰν προγαμιαίαν διὰ τὸ παιδίον αὐτοῦ, ἡ βιστιαρία πέρνει διὰ τὸ πρὸς αὐτὴν χρέος ἐκείνου τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν ἐκείνην.

78-80: Θεοφ.'Ινστ. 2.2.3 || **ιθ'**: Θεοφ. 'Ινστ. 2.2.3 || **85** Οὐσούφρουκτος - **87** πράγματα Θεοφ. 'Ινστ. 2.4 πρ. || **87** Καὶ - **88** ἐστί: Θεοφ. 'Ινστ. 2.4.2 || **κα'**: Θεοφ. 'Ινστ. 2.4.3 || **κβ'**: Θεοφ. 'Ινστ. 2.5.1.

⟨7⟩ **α'**: B. 9.9.6

---

76 ὁ κληρονόμος *Z* || **77** εἰς τοῦτο *παρλπ. Z* || **78 - 80** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P* || **81-97** τέλους *παρλπ. Z* || **84** *μτ.* ἤτοι *πρσθ.* οὖσον ἢ *διαγεγρ. P.*

⟨7⟩ **2** Ἄν ὁ χρεωστῶν *Z* || *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὴν *Z* || **3** προγ. δ.*Z* || αὐτοῦ *P*, του *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. γ΄.—Ὅταν χρεωστῇ τινας εἰς βιστιαρίαν καὶ προβάλλοντας ὅτι ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ μερικούς, ζητεῖ, ὁποὺ διὰ τὰ παρ' αὐτοῦ χρεωστούμενα εἰς βιστιαρίαν, νὰ κάμῃ ταξίλι ἡ βιστιαρία ἐκεῖνα ὁποὺ αὐτὸς ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ ἄλλους, νὰ μὴν εἰσακούεται, ἀλλὰ νὰ βιάζεται νὰ ἐξοφλῇ ἐκεῖνα ὁποὺ χρεωστεῖ εἰς τὴν βιστιαρίαν, καὶ ὕστερον ὅ,τι λογῆς ἀγωγὴν ἔχει νὰ κινήσῃ, ἂς κινήσῃ. Ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἀτιμία εἰς αὐτήν, ἔξω μόνον ἂν εἶναι πτωχὸς αὐτὸς ὁποὺ χρεωστεῖ εἰς βιστιαρίαν.

σ.343 γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἔχουσα ἡ βιστιαρία νὰ λαμβάνῃ ἀπό τινα ἀνύ/πανδρον, ὅστις μετά ταῦτα ὑπανδρευθῇ, προτιμᾶται ἡ βιστιαρία νὰ λάβῃ τὸ πρὸς αὐτὴν χρέος αὐτῆς ἐκεῖνο ἀπ' αὐτόν, καταλιμπανομένης ἐν τούτῳ τῆς προτιμήσεως τῆς προικὸς τῆς γυναικός, ἥτις προτιμᾶται, ἂν ἔμεινε χρεώστης εἰς τὴν βιστιαρίαν μετὰ τὴν ὑπανδρείαν αὐτοῦ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκείνων ὁποὺ χρεωστοῦσιν εἰς τὴν βιστιαρίαν ὅλα τὰ ὑπάρχοντα ὑπόκεινται καὶ ἐνέχονται εἰς τὴν βιστιαρίαν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅλοι ἐξ ἴσου νὰ πληρώνουν τὰ αὐθεντικὰ δοσίματα εἰς τὴν βιστιαρίαν, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ τινας νὰ προφασίζεται, προβάλλων ὀφφίκιον καὶ ἀρχοντίαν αὐτοῦ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ χρεωστεῖ εἰς βιστιαρίαν νὰ μὴ τυρανν̃ηται διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὧν χρεωστεῖ, ἀλλὰ μόνον νὰ φυλάττεται ἐλεύθερως ἀπὸ σεϊμένηδες ἢ ἄλλους τοιούτους καὶ ἂν μὲ τοῦτον τὸν τρόπον δὲν σ.344 θελήσῃ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν βιστιαρίαν, τότε νὰ πωλῶνται τὰ πράγματα αὐτοῦ.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν ἔχει κανένας ἰσπράβνικος ἄδειαν νὰ προσθέσῃ ἢ νὰ ὀλιγοστεύῃ αὐθεντικὰ δοσίματα χωρὶς αὐθεντικῆς προσταγῆς, ὁ δὲ τολμήσας τοῦτο ποιῆσαι νὰ παιδεύεται μὲ διπλῆν ζημίαν.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ τζίσλα τῶν αὐθεντικῶν δοσιμάτων νὰ γίνεται κατὰ

β΄: πρβλ. B. 56.5.4 || **γ΄**: B. 9.9.2 || **δ΄**: B. 56.4.17 || **ε΄**: πρβλ. B. 56.8.10 || **ς΄**: πρβλ. B. 56.8.17 || **ζ΄**: πρβλ. B. 56.1.9 κ. B. 56.8.13 || **η΄**: πρβλ. B. 56.8.3

---

6 Ὁ χρεωστῶν, *παρλπ.* τινάς, *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὴν *Z* || **7** προβάλλων *Z*,-ωντας *P* || **9** βιάζηται *Z* || **10** *μτ.* ἐξοφλεῖ *πρσθ.* ὅσα, *παρλπ.* ἐκεῖνα ὁποὺ *Z* || **11** λογῆς *παρλπ. Z* || κινῇ *Z* || *πρὸ* τοῦτο *πρσθ.* Ὅτι, *παρλπ.* Ἐπειδὴ *Z* || **12** *μτ.* αὐτὴν *πρσθ.* ἐκτός, *παρλπ.* ἔξω *Z* || *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὴν *Z* || *ἐν τῇ ὥρᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* ταῦτα ἄχριστα *P* || **15** αὐτῆς *παρλπ. Z* || **20** πληρώνωσι *Z* || **21** τὶς *Z* || προφασίζηται *Z* || **23** Ὁ χρεωστῶν *Z* || *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὴν *Z* || **24** φυλάττηται *Z* || **25** σεϊμμένιδες *P* || *μτ.* ἂν *πρσθ.* καὶ' αὐτόν, *παρλπ.* μὲ τοῦτον *Z* || **28** *μτ.* ἔχει *πρσθ.* τὶς ἀπὸ τοὺς ἰσπραβνίκους, *παρλπ.* κανένας *Z* || προσθέττῃ *κώδδ.* || **29** *μτ.* ὀλιγοστεύῃ *πρσθ.* τὰ *Z* || αὐθεντικὴν προσταγὴν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὰ πράγματα καὶ τὴν περιουσίαν ὁποὺ ἔκαστος ἔχει, κατὰ ἀναλογίαν δηλαδὴ καὶ ὄχι κατὰ τὰ πρόσωπα.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἄρχοντας ὁποὺ κλέψει ἄσπρα τῆς βιστιαρίας νὰ μὴ φονεύεται, ἀλλὰ νὰ τὰ πληρώνῃ διπλᾶ καὶ νὰ ἐκπίπτῃ καὶ ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον αὐτοῦ καὶ νὰ γίνεται ὡσὰν ἕνας μουζίκος.

ι΄. βιβ. η΄, τίτ. α΄.—Ὁ βιστιάρης, κρύπτοντας τὰ δίκαια τῆς βιστιαρίας *σ.345* ἢ συκοφαντῶν τοὺς λακουϊτόρους μὲ ὄνομα καὶ δίκαια δῆθεν τῆς βιστιαρίας νὰ παιδεύεται.

ια΄. βιβ. νζ΄, τίτ. ζ΄.—Κανένας νὰ μὴν εἶναι ἀσύδοτος ἀπὸ τὰ κοινὰ βάρη ταῦτα, ἀπὸ οἰκοδομῆς πόδων δηλαδὴ καὶ γεφύρων, οὔτε μοναστήριον οὔτε εὐαγὴς οἶκος οὔτε τόπος αὐθεντικός.

ιβ΄. βιβ. νς΄, τίτ. β΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ ἀπὸ τὸν χρεώστην αὐτοῦ ἄσπρα αὐθεντικὰ διὰ ἐξόφλησιν τῶν ὧν εἶχε λαμβάνειν, ἢ τὸ ἴξευρε πὼς ἦτον αὐθεντικὰ τὰ ἄσπρα ἢ δὲν τὸ ἴξευρε ἢ τὰ ἐξώδευσεν, ἐνέχεται εἰς ιὸ νὰ τὰ ἀποδώσῃ, χωρὶς τόκους ὅμως καὶ κινεῖ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ χρεώστου καὶ ἐγγυητοῦ ἐκείνου.

ιγ΄. ἐκ ιοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως κατηγορεῖται τινὰς ὡς κατακρατῶν πρά- *σ.346* γματα τῆς βιστιαρίας, πρέπει νὰ ἐνάγεται, καὶ / ὅταν ἐλεγχθῇ, νὰ ἀποδίδῃ διπλᾶ ἐκεῖνα ὁποὺ βαστάζει καὶ κατακρατεῖ.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κάθε κρίσις ἀνήκουσα εἰς βιστιαρίαν ἐντὸς ἓξ μηνῶν νὰ τελειώνῃ.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ χρεωστοῦν εἰς τὴν βιστιαρίαν νὰ κάμνουν εἴ τι κάμνουν διὰ νὰ ἐξοφλήσουν τὴν βιστιαρίαν, καὶ τότε, ἂς ζητοῦν καὶ ἐκεῖνοι ἀπὸ ἐκείνους ὁποὺ τοὺς χρεωστοῦν.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ τῆς βιστιαρίας κατάστιχα, ὑπομνήματα, ἐκστράτα καὶ τάμπλαις εἶναι προτιμώτερα ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῶν μαρτύρων.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ς΄.—Ὅταν πωλῶνται πράγματα ἀπὸ τὴν βιστιαρίαν,

---

θ΄: B. 60.45.16 (σχόλ.) || **ι΄**: B. 8.1.38 || **ια΄**: B. 56.15.21 || **ιβ΄**: B. 56.2.19 || **ιγ΄**: πρβλ. B. 56.7.8 || **ιδ΄**: B. 56.2.55 || **ιε΄**: B. 56.5.4 || **ις΄**: B. 22.1.10 || **ιζ΄**: B. 56.6.4

---

32 τὴν *παρλπ. Z* || **33** οὐχὶ *Z* || **34** ἄρχων *Z*, ἄρχωντας *P* || **35** φονεύηται *Z* || **36** μοζίκος *Z* || **37** κρύπτων *Z*, -ωντας *P* || *ἐν τῇ ᾥᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* ἐξουσιαστὰς *P* || **40** ἀσύδωτος *Z* || **43** Ὁ λαβὼν *Z* || τὸν *παρλπ. Z* || *μτ.* αὐτοῦ *πρσθ.* γρόσια τῆς βιστιαρίας, *παρλπ.* ἄσπρα *Z* || **44** ἐξώφλησιν *P* || **45** τὰ ἄσπρα *παρλπ. Z* || **46** ὅμως τόκον *Z* || **48** *πρὸ* ὡς *πρσθ.* Ὁ κατηγορούμενος, *παρλπ.* Ἀνίσως - τινὰς *Z* || **49** *ἐν τῇ ᾥᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* δίδι κάπιαν κακὴν αἰτίαν *P* || **51** *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὴν *Z* || **53** Ὅσοι χρ. *Z* || **54** κάμουν *Z* || τὴν βιστιαρίαν *παρλπ. Z* || **56** ἐκστράκτα *Z* || **57** τάμπλαις *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔχῃ ἄδειαν ὁ καθένας νὰ ἀρτιρδίζῃ καὶ νὰ αὐξάνῃ τὴν τιμὴν καὶ νὰ προτι-
μᾶται ἀπὸ τὸν πρῶτον ἀγοραστήν.

σ.347 *Βιβ. κβ', τίτ. α'.—Ὁ κῆνσος καὶ τὰ δημόσια ὑπομνήματα ἐπικρατέστερα τῶν μαρτύρων εἰσί.*

ιη'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀγοράσει κανένα πρᾶγμα ἀπὸ τὴν βιστιαρίαν καὶ πληρώσει τὸ τίμημα, δὲν ἐνάγεται δι' ἐκεῖνο ὁποὺ ἠγόρασε.

ιθ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ πωλήσει μίαν φορὰν ἡ βιστιαρία δὲν τὸ ἐξετάζει πλέον, εἴτε φτηνὰ δηλαδὴ τὸ ἐπώλησεν, εἴτε ἀκριβά.

κ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ βιστιαρία, ζητοῦσα ἀπό τινα αὐθεντικὰ ἄσπρα, προτιμᾶται ἀπὸ ὅλους.

κα'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ'.—Ἐκεῖνος ὁποὺ διαβάλλει τινὰ ὡς ἀδικοῦντα τὴν βιστιαρίαν καὶ δὲν τὸ ἀποδείξει, νὰ παιδεύεται.

κβ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ βιστιάρης νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν νὰ προβάλλῃ εἰς τὸν αὐθέντην, ὅτι δῆθεν ἤκουσε διὰ κανένα ὡς κατέχοντα δίκαια τῆς βιστιαρίας, καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἀναπόδεικτον κατηγορίαν νὰ ἐπιβουλεύεται ἐκεῖνον, ἀλλὰ
σ.348 νὰ ἐξετάζεται ἡ ὑπόθεσις παρόντος καὶ ἐκείνου / ὁποὺ διέβαλλεν ἐκεῖνον τὸν κατηγορούμενον, τοῦ ὁποίου διαβάλλοντος καὶ ἡ ποιότης πρέπει νὰ θεωρῆται καλῶς, ἂν εἶναι ἀξιόπιστος δηλαδὴ ἢ μὴ καὶ ἂν ἐμποδίζεται ἀπὸ τοὺς νόμους εἰς τὸ νὰ μὴν ἀκουσθῇ, φέρε εἰπεῖν, ἂν ὁ διαβάλλων αὐτὸς εἶναι υἱὸς κατηγορῶν πατέρα ἢ μητέρα ἢ ἀπελεύθερος κατηγορῶν πάτρωνα ἢ παιρώνισσαν, ἢ ἂν εἶναι κανένας ὁποὺ ἔτυχε νὰ ἐξορισθῇ ποτὲ ἢ νὰ κατεδικάσθη ἄλλην φορὰν ὡς συκοφάντης, ἢ ἂν ἐδάρθη καμίαν φορὰν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα ὁποὺ κατηγορεῖ, ἢ ἂν εἶναι δοῦλος ἐκείνου τὸν ὁποῖον κατηγορεῖ, ὁ ὁποῖος δεῦλος, μακάρι ὁποὺ καὶ ἂν ἀληθεύῃ κατὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ, πρέπει ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ νὰ παιδεύεται μὲ θάνστον ἔξω μόνον ἂν προβάλλῃ ἔγκλημα καθοσιώσεως, καθὼς εἰς ἄλλο κεφάλαιον εἴρηται.

Βιβ. ξ', τίτ. με'.—Ἡ ποινὴ τῶν νοσφιζομένων δημόσια, ἤτοι τῆς βιστια-

---

61-62: B. 22.1.10 || **ιη'**: B. 56.6.9 || **ιθ'**: B. 56.6.10 || **κ'**: B. 56.6.13 || **κα'**: B. 56.7.5. || **κβ'**: πρβλ. B. 56.7.8 || **85** Βιβ. - **87** οὐσίας: B. 60.45.1

---

59 καθ' εἷς *Z* || **60** *ἐν τῇ ὥρᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* τοὺς δὲ κακοὺς *P* || **61** Βιβ. - **62** εἰσί *παρλπ. Z* || **63** Ὅστις ἀγοράζει *Z* || **66** *μτ.* πλέον *πρσθ.* εὐθηνὸν *παρλπ.* εἴτε - δηλαδὴ *Z* || φτινὰ *P* || *μτ.* ἐπώλησεν *πρσθ.* ἢ ἀκριβόν, *παρλπ.* εἴτε *Z* || **67** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || *μτ.* τινα *πρσθ.* γρόσια, *παρλπ.* ἄσπρα *Z* || **69** Ὅστις *Z* || **72** *μτ.* ἤκουσε *πρσθ.* τινά, *παρλπ.* διὰ κανένα *Z* || **73** ἐπιβουλεύηται *Z* || **74** ἐξετάζηται *Z* || *ἐν τῇ ὥρᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* αἰτίαν εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ *P* || **76-77** ἐμποδίζηται παρὰ τῶν νόμων *Z* || **83** παιδεύηται *Z* || **85** Βιβ. - **108** ὑπερωρίαις *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρίας εἶναι περιορισμὸς καὶ ἐναλλαγὴ τῆς προτέρας καταστάσεως καὶ ἀπώλεια τῆς οὐσίας. Ὁμοίως καὶ κατὰ τοῦ κλέπτοντος ἱερὰ χρήματα.

Καὶ ὁ ἑαυτὸν δανειστὴν τοῦ δημοσίου πλασάμενος καὶ ἀπαιτήσας τὸ χρεωστούμενον αὐτῷ, κἂν ἰδιωτικὰ ἔλαβε, ὑποπίπτει τῷ περιορισμῷ.

Περιορισμῷ κατέχονται καὶ ἐκεῖνοι ὁπoῦ δώσουν εὐχέρειαν κατανοηθῆναι τὰς δημοσίας πτυκτάς, ἢ μεταγραφῆναι παρὰ κέλευσιν τῶν ἐφεστώτων αὐταῖς.

Ἐὰν ἄρχοντες ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀρχῆς δημόσια χρήματα κλέψωσι, καὶ αὐτοὶ κατεχέσθωσαν κεφαλικῇ τιμωρίᾳ, καὶ οἱ ὑπουργήσαντες αὐτοῖς ἐν τῷ πράγματι καὶ οἱ ὑποδεξάμενοι τὰ παρ' αὐτῶν ὑποκλαπέντα.

Βιβ. ξ', τίτ. με'.—Τῷ ρεσουδιῖς νόμῳ κατέχεται ἐκεῖνος παρ' ᾧτινι ἀπέμεινε χρήματα πολιτικὰ ἀφ' ὧν ἔλαβε δημοσίων χρημάτων. Εἰ δὲ καί τις δημόσια χρήματα ἐπί τινι χρείᾳ ληφθέντα παρακατέσχε, καὶ οὐκ ἀνάλωσε, τούτῳ τῷ νόμῳ κατέχεται, ὁ δὲ περιπίπτων αὐτῷ, ἤτοι ὁ καταδικασθείς, πληρώνοντας αὐτὰ ὁποὺ ἐβάσταξε, πληρώνει καὶ ἀπὸ τῆς περιουσίας του ἓν τρίτον ἀνάλογον τῶν ὧν ἐβάσταξε. Τουτέστι μετὰ τὸ ἀποδοῦναι καὶ ἅπερ ἐνοσφίσατο χρήματα, δίδει καὶ ἄλλα, ὅσον ποιεῖ τὸ τρίτον αὐτῶν ἐκ τῆς περιουσίας του διὰ ποινήν.

Ἡ ρε' ὅμως νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος ἀναιροῦσα αὐτὸν τὸν παλαιὸν νόμον νομοθετεῖ, μήτε τὸν ἄρχοντα μήτε τοὺς ὑπουργήσαντας κεφαλικῶς τιμωρεῖσθαι, ἀλλὰ τὸν μὲν ἄρχοντα ἐκπίπτειν τῆς ἀρχῆς, καὶ εἰς τὸ διπλάσιον ἀναδιδόναι τὰ κλαπέντα, τοὺς δὲ συνυπουργήσαντας εὐπόρους ὄντας τῇ αὐτῇ καθυποβάλλεσθαι ζημίᾳ, ἀποροῦντας δὲ μάστιξι καὶ ἀτίμῳ κουρείᾳ, καὶ φυγαῖς ὑπερωρίαις.

σ.349

⟨8⟩. Περὶ ἀσυδοσίας καὶ κοινῶν ἀγγαρειῶν.

α'. βιβ. νδ', τίτ. ς'.—Ἡ ἀσυδοσία ὁποὺ χαρίζεται εἴς τινας δὲν διαβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους ἐκείνων καὶ ἀνίσως ἡ ἀσυδοσία αὐτὴ χαρισθῇ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους ἐκείνων, εἰς τὰ θηλυκὰ ὅμως πρόσωπα δὲν ἁρμόζει.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ συστήματα τῶν ἀνθρώπων τὰ ὁποῖα προξενοῦν

---

87 Ὁμοίως - χρήματα: B. 60.45.5 || **88-89**: B. 60.45.10 § 3 || **90-91**: B. 60.45.10 § 5 || **92-94**: B. 60.45.16 || **95-102** B. 60.45.4 (σχόλ.) || **103-108**: B. 60.45.16 (σχόλ.).

⟨8⟩ **α'**: B. 54.6.1 || **β'**: 54.6.6

---

100 *μτ.* ἐβάσταξε *πρσθ.* βιβλ. ξ', τί. με' *διαγεγρ. P.*

⟨8⟩ **2** τινα *Z* || **3, 4** ἐκείνου *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὠφέλειαν εἰς τὴν κοινότητα τοῦ τόπου ἔχουσιν ἀσυδοσίαν, ὄχι ὅμως ὅλοι ἀπ' αὐτούς, ἀλλ' οἱ τεχνῖται.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ κατὰ φιλοτιμίαν αὐθεντικὴν ἠξιώθησαν ἀσυδοσίαν καὶ ἐλευθερίαν ἀπὸ κοινὰς ἀγγαρείας εἶναι ἐλεύθεροι, καὶ ἂν ἡ φιλοτιμία ἐκείνη ἔγινε διὰ νὰ εἶναι κατὰ διαδοχὴν καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν, ἁρμόζει νὰ εἶναι διηνεκῶς εἰς τοὺς διαδόχους.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ γέροντες διὰ τιμὴν ἔχουσιν ἀσυδοσίαν. Σχεδὸν γὰρ ὁμοίως τοῖς ἄρχουσι τὸ γηρατεῖον ἐτίμησε τοὺς γέροντας. Ἀνίσως ὅμως τινάς, ὄντας κυβερνημένος καὶ εὔπορος εἰς τὸ γῆρας αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ καιρῷ
σ.350 τῆς νεότητος αὐτοῦ δὲν ἔκαμε καμίαν ἀγγαρείαν καὶ τώρα ἔτυχε ἀγγαρεία τίς, ἡ ὁποία δὲν προξενεῖ κόπον εἰς τὸ σῶμα καὶ ταλαιπωρίαν, ἀλλὰ ζητεῖ μόνον ἔξοδα καὶ εἶναι καὶ σπάνις ἐκείνων ὁποὺ πρέπει νὰ κάμουν τὴν ἀγγαρείαν ἐκείνην, πρέπει νὰ καταβάλῃ ⟨ἄσπρα⟩.

ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ'.—Δύο ἄνθρωποι ἀπὸ ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ ὀσπήτιον δὲν ἀγγαρεύονται, ἤτοι πατὴρ καὶ παιδίον ἀνύπανδρον. Πατὴρ ὅμως καὶ παιδίον ὑπανδρευμένον ἀγγαρεύονται καὶ ξεχωριστὰ πληρώνουν ἕκαστος τὸ δόσιμον αὐτοῦ.

ς'. βιβ. νς', τίτ. α'.—Αἱ μοσίαι, τὰ χωράφια, τὰ ὀσπήτια καὶ οἱ τόποι ἁπλῶς ἐνέχονται εἰς τὰ αὐθεντικὰ δοσίματα καὶ ὄχι τὰ πρόσωπα, οἱ ἄνθρωποι δηλαδὴ ὁποὺ κατοικοῦν εἰς αὐτά. Ὅθεν ἐκεῖνος ὁποὺ εὑρίσκεται εἰς αὐτά, πληρώνει καὶ τὰ ἀπλήρωτα τῶν παρελθόντων χρόνων δοσίματα, καὶ ἂν δὲν ἴξευρε πῶς ἐχρεώστουν οἱ τόποι, κινεῖ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ νοικοκυροῦ ἐκείνων δι' ἐκεῖνα ὁποὺ ἐπλήρωσε.

σ.351 ζ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς αὐτὰ δὲ ὅλα πρέπει νὰ στοχάζωνται καὶ οἱ τοπικοὶ νόμοι, ἐάν τι περὶ τῶν ἐτῶν διατυποῦσι.

γ': B. 54.6.3 || **δ'**: B. 54.6.4 || **ε'**: B. 54.7.39 || **ς'**: B. 56.1.7 || **ζ'**: B. 54.6.4 § 1.

---

8 Ὅσοι κατὰ *Z* || **9** ἐπ. ἀγγαρίας *κώδδ.* || **11** *μτ.* διηνεκῶς *πρσθ.* καὶ *Z* || **13-14** Ἂν ὅμως τινὰς ὢν *Z* || **14** ὄντας *P* || *ἐν τῇ ὥρᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* διὰ τοῦτο πρέπει νὰ λήπουν δηλαδὴ τὰ περιτὰ προνομίων? τῆς βιστιαρίας καὶ τ' ἄνωθεν *P* || **15** τώρα ἔτυχε, *ὑπργεγρ. κ. διαγεγρ.* ὅταν μάλιστα *P* || **16** τὶς ἡ ὁποία, *ὑπργεγρ. κ. διαγεγρ.* ἐκείνη *P* || **18** ἄσπρα *πρσθ. ἐκ Z, παρλπ. P* || **19** Δύω *Z* || **21** πληρώνει *Z* || **23** μωσίαι *Z* || **27** οἰκοκύρη ἐκείνου *Z* || **28** *ἐν τῇ ὥρᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* ὡς ἀνωφελὲς καὶ ἐπιβλαβῶς τοῦ τόπου *P* || **29** δὲ *παρλπ. Z* || στοχάζωνται *P*, ἐξετάζωνται *Z* || **30** *μτ.* περὶ *πρσθ.* αὐτῶν, *παρλπ.* τῶν ἐτῶν *Z* || *ἐν τῇ ὥρᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* τοῦτ' *P*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.352 **⟨9⟩. Περὶ ἀπογραφῆς, ἤτοι ἀσεζάρες.**

α΄. βιβ. νς΄, τίτ. γ΄.—Ὅταν γίνεται ἀσεζάρε πρέπει καὶ αἱ ἡλικίαι τῶν ἀνθρώπων νὰ καταγράφωνται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἐκεῖνος ὁ ἄρχοντας ὁποὺ κάμνει τὴν ἀσεζάρε κάμνῃ χατῆρι τί καὶ δὲν ζυγοσταθμίσῃ τὸ δίκαιον, ὄχι μόνον νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον ὁποὺ ἔχει, ἀλλὰ νὰ πληρώνῃ καὶ τετραπλάσιον τὸ δόσιμον ἐκεῖνο ὁποὺ διὰ χατῆρι δὲν ἀσεζάρισε, πληρώνοντας ὁμοῦ τετραπλασίως καὶ ὅσα ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς τζαράνους, ἤτοι τοὺς ὑπηκόους, διὰ τὸ χατῆρι ἐκεῖνο ὁποὺ ἔκαμε.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. η΄.—Τὰ αὐθεντικὰ δοσίματα δὲν διορίζονται κατὰ τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ κατὰ τὰ πράγματα ὁποὺ ἔχει ἕκαστος, καὶ πρέπει ὁ ἄρχοντας νὰ ἐπιμελῆται, διὰ νὰ μὴ πληρώνῃ τινὰς δόσιμον διὰ πράγματα ὁποὺ δὲν ἔχει.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τόσον καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ γράμμα αὐθεντικὸν
σ.353 εἰς τὸ νὰ μὴ πληρώνῃ δόσιμον νὰ μὴν ὠφελῆται. Ἐπειδὴ ὅλοι κοινῶς πρέ-
16 πει νὰ πληρώνουν τὰ αὐθεντικὰ δοσίματα.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν κανένα ζουδέτζον καὶ τζενοῦτο ζητεῖ σκαδέρε καὶ ἐλάφρωσιν τοῦ δοσίματος αὐτοῦ, νὰ ἀναφέρεται τοῦτο εἰς τὸν αὐθέντην ἀπὸ τὸν ἰσπράβνικον καὶ νὰ στέλλεται ἀπὸ τὴν αὐθεντίαν ἄρχοντας διὰ τοῦτο,
20 ὁ ὁποῖος ἄρχοντας πρέπει νὰ κάμνῃ ὅρκον εἰς τὸ νὰ φυλάξῃ τὸ δίκαιον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ φανερώσῃ εἰς τὸν αὐθέντην, διὰ νὰ γένῃ ἔγγραφος αὐθεντικὴ ἀπόφασις τῆς σκαδέρες ἐκείνης ὁποὺ πρέπει νὰ γένῃ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγὴν νὰ μὴ κάμνῃ ὁ ἰσπράβνικος σκαδέρε καὶ κουφισμὸν τῶν δοσιμάτων, μήτε νέα δοσίματα νὰ διορίζῃ

⟨9⟩ α΄: B. 56.3.5 || **β΄**: B. 56.14.6 || **γ΄**: B. 56.8.3 || **δ΄**: B. 56.8.7 || **ε΄**: B. 56.8.13 πρ. || **ς΄**: B. 56.8.13 § 2

⟨9⟩ 1 ἀσεζάρας *Z* || **4** *μτ.* Ἐὰν *πρσθ.* ὁ ποιῶν ἄρχων, *παρλπ.* ἐκεῖνος - κάμνει *Z* || ἄρχωντας *P* || **5** ὄχι *P*, οὐ *Z* || **7** πληρώνων *Z*, -νωντας *P* || **8** τοὺς[2] *παρλπ. Z* || τὸ χατίρι *P*, χάριν *Z* || **10** τίτ. η΄ *παρλπ. Z* || **11** ἄρχων *Z*, -ωντας *P* || **14** *μτ.* καὶ *πρσθ.* ὅστις, *παρλπ.* ἐκεῖνος ὁποὺ *Z* || *ἐν τῇ ᾥᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* καὶ τοῦτο *P* || *μτ.* αὐθεντικὸν *πρσθ.* γράμμα *P* || **15** *μτ.* δόσιμον *πρσθ.* αὐθεντικὸν *Z* || *μτ.* ὠφελῆται *πρσθ.* καθὼς καὶ ὁ μὴ λαβὼν *Z* || **17** Ἐὰν *P*, Ἂν *Z* || ζουδέτζον κ. τζενοῦτο *P*, καδιλίκι *Z* || σκαδέρε κ. ἐλάφρωσιν *P*, ξεπεσμὸν *Z* || **18** αὐτοῦ *P*, του *Z* || τοῦτο *παρλπ. Z* || **19** *μτ.* στέλλεται *πρσθ.* ἄρχων *Z* || ἄρχωντας *P*, *παρλπ. Z* || **20** ὁ ὁποῖος *P*, ὅστις, *παρλπ.* ἄρχοντας *Z* || κάμη *Z* || **22** τῆς σκαδέρες ἐκείνης *P*, τοῦ ξεπεσμοῦ ἐκείνου *Z* || **23** κάμη *Z* || **24** σκαδέρε κ. κουφισμὸν *P*, ξεπεσμὸν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ οἱῳδήτινι τρόπῳ νὰ ζημιώνῃ τὴν βιστιαρίαν, ἐπειδὴ ὁ τοιοῦτος πληρώ-
σ.354 νει ἐξ ἰδίων ὅλην τὴν ζημίαν / τῆς βιστιαρίας.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Διὰ νὰ μὴ γίνωνται ταξίλι τὰ ἄσπρα τῆς βιστιαρίας ἀπὸ πολλοὺς καὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον βλάπτονται καὶ οἱ λακουΐτόροι καὶ ζημιοῦται καὶ ἡ βιστιαρία, διὰ τοῦτο ἕνας μόνος ἱσπράβνικος νὰ διορίζεται εἰς κάθε ζουδέτζον καὶ τζενοῦτον.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ περισσότερον δόσιμον ἀπὸ τινά, νὰ τὸ πληρώνῃ διπλοῦν εἰς ἐκεῖνον ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸ ἔλαβεν, εἰ δὲ ἐπιμένει εἰς αὐτὴν τὴν κακίαν αὐτοῦ καὶ πάντοτε λαμβάνει περισσότερα, βαρέως νὰ παιδεύεται.

σ.355 **⟨10⟩. Περὶ ἀγορᾶς καὶ πράσεως.**

α΄. βιβ. ιθ΄, τίτ. ιγ΄.—Ἀνίσως ἕνας ταξιλδάρης τῶν ἄσπρων τῆς βιστιαρίας, διὰ προσταγῆς αὐθεντικῆς πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκείνου ὁποὺ δὲν θέλει νὰ πληρώσῃ τὰ δίκαια τῆς βιστιαρίας, δὲν ἀναιρεῖται ἡ πώλησις ἐκείνη. Ἀνίσως ὅμως χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγὴν πωληθῇ ἢ δολίως ἢ χωρὶς νὰ ξετιμηθῇ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ διωρισμένων αὐθεντικῶν ἀνθρώπων, νὰ ἀναιρῆται ἡ πώλησις ἐκείνη.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ἡ βιστιαρία πωλήσῃ πράγματά τινος ὁποὺ χρεωστεῖ εἰς αὐτήν, ὁ ὁποῖος χρεωστεῖ καὶ εἰς ἄλλους τινάς, δὲν ἠμπορεῖ πλέον, οὔτε ὁ χρεώστης ἐκεῖνος οὔτε κανένας δανειστὴς ἐκείνου, νὰ φέρῃ ὕστερον τὰ χρεωστούμενα εἰς βιστιαρίαν καὶ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὰ πράγματα αὐτοῦ. Ἐπειδὴ μὲ τὸ νὰ προτιμᾶται τὸ χρέος τῆς βιστιαρίας ἀπὸ κάθε ἄλλο χρέος, εἶναι ἀμετάθετος ἐκείνη ἡ πώλησις ὁποὺ ἔγινε.

σ.356 γ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν παζαρευθῇ κανένα πρᾶγμα κινητὸν ἢ ἀκίνητον καὶ ὁ ἀγοραστὴς δώσῃ ἀρραβῶνα εἰς τὸν πωλητὴν διὰ τὸ παζαρευθὲν ἐκεῖνο,

---

ζ΄: B. 56.8.24 πρ. || η΄: B. 56.8.25 (παρηλλαγμένως ἐπὶ τὸ φιλανθρωπότερον).
⟨10⟩ α΄: B. 19.13.2 || β΄: B. 19.13.1 || γ΄: B. 22.1.76 κ. B. 28.2.1

---

25 οἱῳδήποτε *Z* || **26** *ἐν τῇ ὥρᾳ πρσθ. δι' ἄλ. χ.* ὁμοίως νὰ μὴ *P* || **27** *μτ.* μὴ *πρσθ.* συνάζωνται τὰ γρόσια, *παρλπ.* γίνωνται - ἄσπρα *Z* || **29** διορίζηται *Z* || **30** ζουδέτζον καὶ *παρλπ. Z* || τζινοῦτον *Z* || **31** Ἐκεῖνος ὁποὺ *P*, Ὅστις, *Z* || *μτ.* δόσιμον *πρσθ.* τοῦ διατεταγμένου *Z* || **32** *μτ.* δὲ *πρσθ.* καὶ *Z* || **33** αὐτὴν *P*, ταύτην *Z* || αὐτοῦ *P*, του *Z* || νὰ παιδ. βαρ. *Z*.

⟨10⟩ 2 ιθ΄ *P*, 19 *Z* || ιγ΄ *P*, 13 *Z* || *πρὸ* τῆς *πρσθ.* Ἂν ὁ συνάζων τὰ εἰσοδήματα, *παρλπ.* Ἀνίσως - ἄσπρων *Z* || **3** αὐθ. προσταγῆς *Z* || **5** Ἀνίσως ὅμως *P*, Εἰ δὲ *Z* || **7** ἐκείνη ἡ πώλ. *Z* || **8** Ἀνίσως *P*, Ἂν *Z* || **11** *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὴν *Z* || **14** παζαρευθῇ *P*, συμφωνηθῇ *Z* || **15** παζαρευθὲν *P*, συμφωνηθὲν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰ μὲν μετὰ ταῦτα ὁ ἀγοραστὴς μεταμεληθῇ, χάνει τὸν ἀρραβῶνα, εἰ δέ γε μεταμεληθῇ ὁ πωλητής, ἀναγκάζεται νὰ πληρώσῃ διπλοῦν τὸν ἀρραβῶνα.

δ΄. βιβ. θ΄, τίτ. α΄.—Ὀρφανικὸν πρᾶγμα δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀγοράσῃ ὁ ἐπίτροπος τοῦ ὀρφανοῦ ὁποὺ ἐπιτροπεύει.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μὲ φανερὰν ἀπόφασιν τοῦ κριτοῦ πωλεῖται καλῶς τὸ πρᾶγμα τοῦ ἀφήλικος, ἢ διὰ ἴδιον αὐτοῦ χρέος ἢ διὰ πατρῶον ἢ διὰ χρέος τῆς βιστιαρίας.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ μικρότεροι τῇ ἡλικίᾳ ἀνατρέπουσι τὴν πώλησιν ὁποὺ οἱ ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες αὐτῶν κακῶς ἐπώλησαν.

ζ΄. βιβ. ιθ΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ πωλοῦσι μὲ ἀπάτην καὶ ἐκεῖνοι
σ.357 ὁποὺ ἀγο/ράζουν ἀπατώμενοι, ἀνίσως καὶ διχονοοῦσιν ἢ διὰ τὴν πληρωμὴν ἢ διὰ τὸ πρᾶγμα, οὔτε καλῶς πωλοῦσιν οὔτε καλῶς ἀγοράζουσι. Καὶ οὐκ ἔρρωται ἡ πώλησις διὰ τὴν ἀπάτην, παραδείγματος χάριν ὡσὰν νὰ ἐπωλεῖτο χαλκὸς καὶ ὁ ἀγοραστὴς τὸν ἠγόραζε διὰ χρυσόν. Ἀνίσως ὅμως τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο μὲ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄνομα πωληθῇ, φέρε εἰπεῖν ὁ οἶνος ὡς οἶνος καὶ ὁ χρυσὸς ὡς χρυσός, καὶ μετὰ ταῦτα ἐφάνη ὁ οἶνος ξυνίζων ἢ ὁ χρυσὸς κατώτερος ἀπὸ ὅσον ἤλπιζεν ὁ ἀγοραστής, τότε ἡ πώλησις ἔρρωται.

η΄. βιβ. θ΄, τίτ. ι΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ μὲ βίαν πωλήσῃ κανένα πρᾶγμα αὐτοῦ, ἠμπορεῖ ὕστερον νὰ ἀναιρέσῃ τὴν πώλησιν, δίδοντας δηλαδὴ ἐκεῖνα ὁποὺ ἔλαβε διὰ τὴν ἀγορὰν καὶ λαμβάνει τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ ὀπίσω, τὸ ὁποῖον τοῦτο καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἠμποροῦν νὰ τὸ κάμουν μετὰ θάνατον αὐτοῦ.

σ.358 *Βιβ. ι΄, τίτ. δ΄.—Ἐπὶ τῆς πράσεως καὶ ἀγορᾶς ἔξεστι κατὰ φύσιν ἀλλήλους ἐν τῷ τιμήματι περιγράφειν τοὺς συναλλάσσοντας μέχρι μέντοι τῆς ἡμισείας τιμῆς.*

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β΄.—Ἀνίσως τινὰς πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ μὲ ὀλίγην τιμήν, ἠμπορεῖ ὕστερον νὰ δώσῃ ὀπίσω τὰ ἄσπρα ὁποὺ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν ἀγοραστὴν καὶ νὰ λάβῃ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ. Ὀλίγη δὲ τιμὴ λέγεται, ὅταν

δ΄: B. 19.1.34 § 7 || **ε΄**: B. 38.9.53 (σχόλ. 2) || **ς΄**: B. 10.10.2 || **ζ΄**: B. 19.1.8 κ. 9 || **η΄**: B. 19.10.65 || **37-39**: B. 10.4.16 § 4 || **θ΄**: B. 19.10.66

---

21 *πρὸ* ἴδιον *πρσθ.* τὸ *Z* || **23** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ.* κ. *πρσθ.* βιβ. ιθ΄, τίτ. α΄ *Z* || **24** ὅπου Z || **25** βιβ. -α΄ *παρλπ. Z* || Ὅσοι πωλοῦν *Z* || ἐκεῖνοι ὁποὺ *P*, ὅσοι *Z* || **26** ἀγοράζουσιν *Z* || **28** *μτ.* ἀπάτην *πρσθ.* οἷον, *παρλπ.* παραδείγματος χάριν *Z* || **29** ἠγόρασε Z || **31** ἐφάνη *παρλπ. Z* || ξυνίζει *Z* || **33** Ἐκεῖνος ὁποὺ *P*, ὅστις *Z* || **34** *μτ.* αὐτοῦ *πρσθ.* δύναται μετὰ ταῦτα, *παρλπ.* ἠμπορεῖ ὕστερον *Z* || δίδωντας *κώδδ.* || **36** ἠμποροῦν *P*, δύνανται *Z* || *πρὸ* θάνατον *πρσθ.* τὸν *Z* || αὐτοῦ *P*, του *Z* || **37-39** *παρλπ. Z* || **40** Ἂν τὶς *Z* || αὐτοῦ *P*, του *Z* || **41** ἠμπορεῖ *P*, δύναται *Z* || ἄσπρα *P*, γρόσια *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δηλαδὴ οὔτε τὰ ἡμίσηα ἄσπρα ἀπὸ τὴν τιμὴν ὁποὺ ἔκαμε τὸ πρᾶγμα δοθῶσιν. Ἀνίσως ὅμως ὁ ἀγοραστὴς θελήσῃ νὰ δώσῃ εἰς τὸν πωλητὴν ὅλην τὴν τιμὴν τὴν δικαίαν πρέπει νὰ ἐξουσιάζῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἠμποροῦν νὰ τὸ κάμουν καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ πωλητοῦ ἐκείνου καί, δίδοντες τὰ ἄσπρα ὀπίσω εἰς τὸν ἀγοραστήν, νὰ λάβουν τὸ πρᾶγμα.

ι′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως καὶ τὸ πρᾶγμα τινὸς πωληθῇ μὲ ὀλιγωτέραν τιμὴν ἀπὸ ὅσην ἐπαρήγγειλεν ὁ νοικοκύρης νὰ πωληθῇ, δικαιοῦται ὁ νοικοκύρης νὰ τὸ λάβῃ ὀπίσω.

σ.359 ια′. βιβ. ιε′, τίτ. α′.—Ἐὰν δύο τινὲς ἀγοράσωσι μοσίαν ἢ ὀσπήτιον ὁ πρῶτος ἀγοραστὴς ἐκ τούτων γίνεται ἐξουσιαστής, ἀνίσως ὅμως ἐπλήρωσε σωστὰ ὅλα τὰ ἄσπρα τῆς ἀγορᾶς. Εἰ δὲ μόνος του θεληματικῶς παραιτεῖται τῆς ἀγορᾶς πρέπει νὰ λάβῃ ὀπίσω τὰ ἄσπρα αὐτοῦ μὲ τὸ διάφορον αὐτῶν. Καὶ ἂν ἔτυχε νὰ λάβῃ καὶ καρποὺς ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ πράγματα, πρέπει νὰ λογαριάζῃ καὶ τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμε, τὰ ὁποῖα, εὐγάζοντάς τα ἀπὸ τοὺς καρπούς, δίδει ὀπίσω ἐκεῖνο τὸ ἀγορασθέν.

ιβ′. βιβ. κε′, τίτ. δ′.—Ἐὰν μὲ ὀρφανικὰ ἄσπρα ἀγορασθῇ κανένα πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἦτον καὶ εἰς ἄλλον πωλημένον, προτιμᾶται τὸ ὀρφανὸν εἰς τὴν δεσποτείαν ἐκείνου τοῦ πράγματος.

σ.360 ιγ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἀγορασθῇ μὲ / ἄσπρα δύο ὀρφανῶν, τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἐξουσιάζεται καὶ ἀπὸ τοὺς δύο.

ιδ′. βιβ. ιθ′, τίτ. ς′ καὶ ζ′.—Ἀνίσως πωληθῇ τὶ πρᾶγμα εἴς τινα καὶ πρὸ τοῦ νὰ σηκώσῃ ὁ ἀγοραστὴς ἐκεῖνο ἐχάθη, εἰ μὲν ὁ πωλητὴς τὸ ἐπαρέδωκεν εἰς τὸν ἀγοραστήν, ζημιοῦται ὁ ἀγοραστής, εἰ δὲ καὶ δὲν τὸ ἐπαρέδωκε καὶ πρὸ τοῦ νὰ τὸ παραδώσῃ ἐχάθη, ζημιοῦται ὁ πωλητής.

ιε′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς κάμῃ ἀναβολὴν εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος ὁποὺ ἠγόρασε, πληρώνει διάφορον ὑπὲρ τοῦ τιμήματος ἐκείνου ἕως οὗ νὰ τὸ πληρώσῃ, καὶ ὄχι ὅσα ἠμπορεῖ ὁ πωλητὴς

ι′: B. 19.12.1 § 3 || **ια′**: B. 15.1.94 || **ιβ′**: B. 25.5.5 || **ιγ′**: B. 25.5.5 || **ιδ′**: πρβλ. B. 19.6.6 || **ιε′**: B. 19.6.13

---

44 Ἀνίσως *P*, Ἂν *Z* || **44-45** τὴν δικαίαν τιμὴν *Z* || ἠμποροῦν *P*, δύνανται *Z* || **46** τὸ *παρλπ. Z* || **48** Ἀνίσως καὶ *P*, Ἂν *Z* || **49** οἰκοκύρης *Z* || **51** Ἐὰν *P*, Ἀνίσως *Z* || μωσίαν *Z* || **53** θεληματικῶς *παρλπ. Z* || **54** *μτ.* ἀγορᾶς *πρσθ.* θεληματικῶς *Z* || *μτ.* αὐτοῦ *πρσθ.* μετὰ τῶν τόκων, *παρλπ.* μὲ διάφορον *Z* || **56** εὐγάζωντάς *κώδδ.* || **59** ὀρφανικὸν *Z* || **61** *μτ.* Ἐὰν *πρσθ.* εἰς *διαγεγρ. P* || ἓν *Z* || **62** δύω *Z* || **63** τίτ. α′, *παρλπ.* ς′ κ. ζ′ *Z* || **64** *μτ.* νὰ *πρσθ.* τὸ *Z* || συκώσῃ *κώδδ.* || **65** παρέδωκε *Z* || **68** διάφορον *P*, τόκους *Z* || **69** οὐχὶ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ προβάλλῃ πῶς ἠδύνατο νὰ κερδήσῃ ἀπὸ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἂν τὸ ἐπραγματεύετο.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἀγοράσῃ τινὰς ζῶον σακάτικον ἢ ἀσθενὲς ἢ πρᾶγμα σαπημένον καὶ χαλασμένον καὶ ἀπατηθῇ εἰς τὴν ἀγοράν, ἀγοράζον-
σ.361 τάς το ὡς καλόν, καὶ μετὰ ταῦτα / τὸ ἰδῇ, δύναται νὰ λάβῃ ὀπίσω ἀπὸ τὸν πωλητὴν τὰ ὅσα ἔδωκε περισσότερα ἀγοράζοντάς το ὡς καλόν, ἀφίνοντας μόνον ἐκεῖνο τὸ τίμημα μὲ τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ τὸ λάβῃ ὡς ἀσθενὲς καὶ σεσηπός. Εἰ δὲ καὶ θελήσει νὰ τὸ δώσῃ ὀπίσω καὶ μὲ τελειότητα, δικαιοῦται καὶ εἰς τοῦτο.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ νοικοκύρης πέρνει ὀπίσω τὸ ἴδιον αὐτοῦ πρᾶγμα, ὁ γὰρ μὴ ἔχων ἐπώλει καὶ ὁ μὴ φρονῶν ἠγόραζε.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος μὲ προσταγὴν αὐθεντικὴν ἀγοράσει τὶ πρᾶγμα, γίνεται τέλειος νοικοκύρης ἐκείνου.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος ἀγοράσει κλοπιμαῖον πρᾶγμα ζημιοῦται, ἐπειδὴ ὁ νοικοκύρης αὐτοῦ, γνωρίζοντάς το, τὸ λαμβάνει ὀπίσω ἀζημίως.

σ.362 κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τινὰς ἀγοράσῃ πρᾶγμα τί διατετιμημένον / μουχαγὲρ παζάρι ὁποὺ εἰς ρητὴν διορίαν, δηλαδὴ ἢ νά πληρώσῃ τὰ ἄσπρα ἢ νὰ τὸ δώσῃ ὀπίσω, ἀνίσως καὶ εἰς τὸ μεταξὺ αὐτὸ διάστημα τῆς διορίας χαθῇ, νὰ θεωρῆται αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις οὕτω, δηλαδὴ εἰ μὲν ὁ πωλητὴς ἐπαρεκάλεσε τὸν ἀγοραστὴν νὰ τὸ λάβῃ, νὰ εἶναι ὁ κίνδυνος τοῦ πωλητοῦ, εἰ δὲ ὁ ἀγοραστὴς ἐπαρεκάλεσε τὸν πωλητὴν διὰ νὰ τὸ ἀγοράσῃ, νὰ εἶναι ὁ κίνδυνος εἰς τὸν ἀγοραστήν, εἰ δὲ μήτε ὁ ἕνας μήτε ὁ ἄλλος ἐπαρεκάλεσεν, ἐνέχεται ὁ ἀγοραστὴς ὡς ἀμελήσας.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις ἀγοράσῃ μοσίαν τινός, οὖσαν δεδομένην εἴς τινα μὲ μισθόν, δὲν ἀναγκάζεται ὁ ἀγοραστὴς νὰ ἀφίσῃ εἰς τὴν μοσίαν τὸν μισθωτόν, ἔξω μόνον ἂν τὴν ἠγόρασε μὲ τοιαύτην συμφωνίαν, εἰς τὸ νὰ μένῃ ὁ μισθωτὸς ἀνενόχλητος ἕως εἰς τὸν καιρόν.

ις΄: πρβλ. B. 19.8.13 || **ιζ΄**: πρβλ. B. 19.8.71 || **ιη΄**: B. 19.8.79 || **ιθ΄**: πρβλ. B. 15.1.102 κ.B.19.1.34 || **κ΄**: B. 20.4.17 § 1 || **κα΄**: B. 20.1.71

---

72 τις *Z* || **73-74** ἀγοράζωντας *κώδδ.* || **74** ἀφίνωντας *κώδδ.* || **79** πέρνει *P*, λαμβάνει *Z* || *μτ.* πρᾶγμα *πρσθ. δυσνγν.* ὅταν, *παρλπ.* ὁ γὰρ *Z* || **84** γνωρίζωντάς *P* || ὀπίσω *παρλπ. Z* || **85** Ἐὰν τὶς *Z* || τὶ *παρλπ. Z* || *μτ.* διατετιμημένον *πρσθ.* μὲ συμφωνίαν, *παρλπ.* μουχαγὲρ παζάρι *Z* || **86** *πρὸ* ὁποὺ *πρσθ.* δηλαδὴ *διαγεγρ. P* || δηλαδὴ *παρλπ. Z* || **87** *μτ.* ὀπίσω *πρσθ.* ἂν ἐν τῷ, *παρλπ.* ἀνίσως - τὸ *Z* || αὐτὸ *P*, τούτῳ *Z* || διάστημα *παρλπ. Z* || **88** νὰ - δηλαδὴ *παρλπ. Z* || παρεκάλεσε *Z* || **89** *μτ.* κίνδυνος *πρσθ.* καὶ ἡ ζημία *Z* || **90** παρεκάλεσε *Z* || **93** μωσίαν *Z* || **95** ἔξω *P*, εἰ μὴ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ εἰκονικὴ πρᾶσις, ὁποὺ γένῃ δηλαδὴ χωρὶς νὰ
σ.363 κα/ταβληθῇ τὸ τίμημα, οὐδόλως πρᾶσις ἐστὶν οὔτε δοκεῖ ἐκποιεῖσθαι τὸ πρᾶγμα.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τινὰς πωλήσῃ εἴς τινα κανένα πρᾶγμα καὶ μετὰ ταῦτα εὑρεθῇ ἄλλος καὶ δώσῃ περισσοτέραν τιμὴν πρὸ τοῦ νὰ παραδοθῇ τὸ πωληθὲν ἐκεῖνο εἰς τὸν ἀγοραστήν, πρέπει ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἀγοραστὴς νὰ δώσῃ τὰ περισσότερα ἄσπρα ὁποὺ δίδει ὁ δεύτερος. Εἰ δὲ καὶ δὲν τὰ δώσει, νὰ τὸ πέρνῃ ὁ δεύτερος.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν εἰς δύο τινὰς πωληθῇ ἕνα πρᾶγμα κεχωρισμένως, ἤτοι χωριστὰ εἰς τὸν καθένα, εἰ μὲν ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐπωλήθη, κρείττων καὶ ὑπέρτερος ἐστὶν ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ ἠγόρασε πρώτως. Εἰ δὲ ἐπωλήθη ἀπὸ διαφόρους οἵτινες καὶ δὲν ἐξουσίαζον ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, κρείττων καὶ ὑπέρτερος εἶναι ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ.

σ.364 *Βιβ. β΄, τίτ. γ΄.—Ἐγγὺς τοῦ ἐμοῦ ἀγροῦ τόπον εἶχες σύ, πωλῶν ἐγὼ τὸν*
111 *ἐμόν, συνεπώλουν τότε καὶ τὸν σόν, σὺ δὲ παρὼν οὐκ ἀντέλεγες, ἀλλὰ συνῄνεις, οὐ δυνήσῃ ὕστερον ἀναλαβεῖν τὸν σόν. Κολάζεται γὰρ ὁ τὸ ἴδιον βλέπων ἐκποιούμενον καὶ μὴ ἀντιλέγων. Εἰ δὲ κατὰ πλάνην συνῄνεις, βοηθῆσαι.*

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀγοράζει πρᾶγμα τὶ ἀπὸ ἄνηβον πρέπει νὰ ἀποδεικνύῃ, ὅτι τὸ ἠγόρασε μὲ τὴν συναίνεσιν καὶ γνώμην τοῦ ἐπιτρόπου. Καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ ἀγοράζει τοιοῦτον τὶ κατὰ ἀπάτην, συναινέσει πλαστοῦ ἐπιτρόπου, καλῇ πίστει ἀγοράζει.

κς΄. βιβ. κβ΄, τίτ. α΄.—Οὐχ ἡ καταβολὴ τῶν χρημάτων ἀλλ᾽ ἡ παράδοσις τοῦ πράγματος μεταφέρει τὴν δεσποτείαν, ὥστε ὁ λέγων ὅτι κατέβαλλε
120 τὰ ἄσπρα διὰ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐγράφθη εἰς ὄνομα ἄλλου, μάτην κοπιάζει νὰ ἐξουσιάσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο. Ἂν ἔχῃ δὲ νὰ λαμβάνῃ ἄσπρα ἀπὸ ἐκεῖνον, ἂς τὰ ζητῇ.

κζ΄. βιβ. ιθ΄, τίτ. α΄.—Ἡ ἀγορὰ συνίσταται τῇ συναινέσει τοῦ πωλοῦν-

---

κβ΄: B. 19.1.53 || **κγ΄**: πρβλ. B. 19.2.7 || **κδ΄**: B. 15.2.9 § 4 || **110-113**: B. 2.3.145 (σχόλ.) || **κε΄**: B. 19.1.25 || **κς΄**: B. 22.1.55 (σχόλ. 2) || **κζ΄**: B. 19.1.1 § 2

---

100 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || Ἐάν τις *Z* || **105** δύω *Z* || ἓν *Z* || **106** καθ᾽ ἕνα *Z* || **107** *μτ.* ὑπέρτερος *πρσθ.* εἶναι ὅστις, *παρλπ.* ἐστὶν - ὁποὺ *Z* || πρῶτον *Z* || **108** ἐξουσιάζουν *Z* || *μτ.* πρᾶγμα *πρσθ.* προτιμᾶται ὁ ἔχων αὐτὸ εἰς τὴν ἐξουσίαν του, *παρλπ.* κρείττων - αὐτοῦ *Z* || **110-113** *παρλπ. Z* || **114** *μτ.* ἀγοράζει *πρσθ.* κἀνὲν *Z* || τὶ *παρλπ. Z* || **116** *πρὸ* τοιοῦτον *πρσθ.* ἓν, *παρλπ.* τὶ *Z* || **118** *μτ.* κς΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *διαγεγρ. P* || **123** ιθ΄ *P*, 19 *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τος καὶ τοῦ ἀγοράζοντος, ἡ ὁποία γίνεται καὶ μεταξὺ ἀπόντων καὶ διὰ μέσου καὶ διὰ γραμμάτων.

κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ οὐ συνίσταται πρᾶσις, *σ.365* εἰμὴ εἰς ἰδιόκτητον πρᾶγμα, καὶ ἂν δὲν πληρωθῶσι τὰ ἄσπρα / τῆς πωλήσεως δὲν λέγεται πώλησις.

κθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, παράγρ. θ΄.—Ἐκεῖνο ὁποὺ πωλήσει τινάς, ἂν δὲν λάβῃ τὰ ἄσπρα τῆς πωλήσεως, δὲν ἐξουσιάζεται ἀπὸ τὸν ἀγοραστήν.

λ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β΄.—Ἂν πωληθῇ πρᾶγμα τινὸς ὀλιγώτερον ἀπὸ ὅσα παρσγγείλῃ ὁ νοικοκύρης, δὲν φαίνεται νὰ ἐπωλήθη καὶ τὸ λαμβάνει ὀπίσω ὁ νοικοκύρης.

λα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄.—Ἀνίσως πρὸ τοῦ νὰ πληρώσῃ ὁ ἀγοραστὴς τὰ ἄσπρα τοῦ πράγματος ὁποὺ ἠγόρασε καὶ ἀκολουθήσῃ νιζὰς καὶ ἔρις διὰ τὴν δεσποτείαν τοῦ πράγματος, εὐγαίνοντας δηλαδὴ ἄλλος καὶ λέγοντας πὼς εἶναι τὸ πρᾶγμα ἐδικόν του, δὲν πληρώνει ὁ ἀγοραστὴς τὰ ἄσπρα τῆς πωλήσεως, ἂν δὲν λάβῃ πρῶτον ἐγγυητὰς καλοὺς διὰ νὰ μὴν ἐνοχληθῇ ποτέ. Εἰς τοιαύτην δὲ ὑπόθεσιν δὲν χάνει ὁ ἀγοραστὴς τὸν ἀρραβῶνα αὐτοῦ, ἀνίσως μὲ τελειότητα παραιτηθῇ, μὴ θέλοντας νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμα φιλονεικούμενον καὶ νιζαλίδικον.

σ.366 λβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ι΄.—Ἀνίσως κανένας υἱὸς μὲ γνώμην τοῦ ἰδίου πατρὸς πωλήσῃ κανένα πατρικὸν πρᾶγμα καὶ ὕστερον ὁ πατὴρ ἀποδείξῃ, ὅτι ἀπὸ ἐπικείμενον φόβον θανάτου ἢ βασάνους σωματικὰς ἔγινεν ἡ πώλησις ἐκείνη ἢ μὲ δολιότητα τινά, ἀναιρεῖται ἡ πώλησις αὐτή.

λγ΄. βιβ. γ΄ τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. κγ΄.—Ἡ πρᾶσις καὶ ἡ ἀγορασία συνίσταται εὐθέως, ἡνίκα περὶ τοῦ τιμήματος ἑκάτερον συναινέσῃ μέρος. Ἐάν γὰρ εἴπω ἐγώ, ὡς πιπράσκω σοι τόδε ἑκατὸν νομισμάτων ἀρεσθῇς δὲ σὺ ταύτῃ τῇ τιμῇ, εὐθέως συνέστη ἡ πρᾶσις, εἰ καὶ τὰ μάλιστα μήπω τὸ τίμημα ἀπηρίθμηται, μήτε ἀρραβών τις δέδοται.

λδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπὶ δὲ τῆς ἐγγράφως γινομένης πράσεως καὶ ἀγο-

---

κη΄: B. 19.1.2 πρ. || **κθ΄**: B. 19.1.18 || **λ΄**: B. 19.12.1 § 3|| **λα΄**: B. 19.6.12 § 1 || **λβ΄**: B. 19.10.70 || **λγ΄**: Θεοφ. Ἰνστ. 3.23 || **λδ΄**: Θεοφ. Ἰνστ. 3.23

---

124 μέσον *Z* || **125** *πρὸ* καὶ *πρσθ.* ἄλλου τινὸς *Z* || **129** παράγρ. θ΄ *παρλπ. Z* || **131** τινὸς πρᾶγμα *Z* || **135** *πρὸ* διὰ *πρσθ.* φιλονεικία, *παρλπ.* νιζὰς - ἔρις *Z* || **136** εὐγαίνωντας *P* || *πρὸ* ἄλλος *πρσθ.* ὁ *Z* || λέγωντας *P*, λέγων *Z* || **137** *πρὸ* εἶναι *πρσθ.* ὅτι, *παρλπ.* πὼς *Z* || **140** θέλωντας *P*, θέλων *Z* || **141** καὶ νιζαλίδικον *παρλπ. Z* || **142** κανένας *P*, τὶς *Z* || **145** αὔτη *Z* || **146-167** *παρλπ. Z* || **148** ἠρεσθῇς *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρασίας, οὐχ ἑτέρως τὸ τέλειον προσγίνεσθαι λέγομεν, εἰ μὴ καὶ τὰ συμβόλαια τῆς πράσεως συγγραφῇ, τὰ ὁποῖα εἰ μὲν ὑπογραφθῶσιν ἔρρωται ἡ πώλησις. Εἰ δέ γε δὲν ὑπογραφθῶσιν δύνανται καὶ οἱ δύο, εἴτε ὁ πράτης, εἴτε ὁ ἀγορα-
155 *στής, νὰ μεταμεληθῶσιν καὶ νὰ ἀνατραπῇ ἀζημίως ἡ πώλησις, ἂν δὲν ἐδόθη ἀρραβών. Ἂν ὅμως ἐδόθη ἀρραβών, εἰ μὲν ὁ ἀγοραστὴς μεταμεληθῇ χάνει τὸν ἀρραβῶνα, εἰ δέ γε ὁ πωλητὴς, ζημιοῦται διπλοῦν τὸν ἀρραβῶνα ὁποῦ ἔλαβεν.*

λε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μετὰ τὴν εἰρημένην τοίνυν σύστασιν τοῦ πωληθέντος, ὁ κίνδυνος τούτου τὸν ἀγοραστὴν ὁρᾶ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα μήπω τὸ πρᾶγμα
160 *αὐτῷ παραδέδοται, καὶ εἴ γε μήπω τῆς τοῦ πράγματος ἐδράξατο νομῆς, ἀναγκάζεται τὸ τίμημα καταβαλεῖν.*

Βιβ. κδ', τίτ. γ'.—Ἕκαστος ἡμῶν πρὸ τοῦ συναλλάγματος εἰ βούλεται συναλλάσσει, εἰ δὲ μὴ βούλεται παραιτεῖται. Ἅπαξ γὰρ συναλλάξας, οὐκ ἔτι δύναται παραιτεῖσθαι.
165 *Τὸ συσταθὲν καὶ περαιωθὲν συνάλλαγμα οὐκ ἀνατρέπεται, εἰ μὴ τὰ δύο μέρη, ἢ πάντες οἱ συναλλάσσοντες συναινέσουσι. Ἄκοντες γὰρ οὐκ ἠναγκάσθησαν συναλλάσσειν.*

σ.367 **⟨11⟩. Περὶ δεσποτείας ἐκ διαφόρων τρόπων διὰ χρονίας νομῆς συνισταμένης καὶ μή, καὶ περὶ ἁπλῶς δεσποτείας.**

Ἡ τῶν ὑπαρχόντων προσηγορία ἢ φυσικὴ ἢ ἔννομος ἐστί. Καὶ ἔννομος ἐστὶν ἡ διὰ τῆς οὐσουκαπιόνος, ἤτοι τῆς χρονίας νομῆς.
5 *Νομὴ ἐστὶ φυσικῶς ἡ τοῦ πράγματος κατοχή. Κατὰ δὲ τοὺς νόμους, νομὴ ἐστὶ ψυχῇ δεσπόζοντος κατοχή. Τότε οὖν λέγομεν τινὰ νέμεσθαι καὶ ἔχειν τὰ τῆς νομῆς ἀποτελέσματα, ὅτε μηδεὶς διάδικος αὐτῷ παρενοχλήσει, ἀλλὰ πάντων σιωπώντων βεβαιωθῇ ἡ νομή.*

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιβ'.—Ἐάν τις νεμηθεὶς πρᾶγμα διὰ τῆς χρονίας νομῆς
10 *δεσπόσῃ, ἔχει τὸ ἀσφαλές, οὐδὲ ἐνάγεται τῇ περὶ ἀπαιτήσεως κληρονομίας ἀγωγῇ, ἥτις κινεῖται μέχρι τριάκοντα ἐτῶν συναπτῶν μετὰ τὴν ἥβην.*

λε': Θεοφ. Ἰνστ. 3.23.3 || **162-164**: B. 24.3.9 (σχόλ. 2) || **165** Τὸ - **166** συναινέσουσι: B. 24.3.9 (σχόλ. 1) || **166** Ἄκοντες - **167** συναλλάσσειν: B. 24.3.9 (σχόλ. 3).

⟨11⟩ 3-4: πρβλ. B. 50.1.1 || **5-8**: B. 50.2.62 || **9** Ἐὰν - **11** ἀγωγῇ: B. 50.12.4

---

156 *μτ.* ἀρραβὼν^2 *πρσθ.* ἂν ὁ ἀγο *διαγεγρ. P* || **162-167** *ἐν τῇ ᾠᾷ P* || **167** *κτθ. κειμ. πρσθ.* περὶ προτιμήσεως *P*.

⟨11⟩ 3-16 *παρλπ. Z, ἐν τῇ ᾠᾷ P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιδ' καὶ ιε'.—Αἱ ἀγωγαὶ ὁποὺ δὲν ἐκινήθησαν, ἀλλ' ἐσιωπήθησαν μέχρι τριάκοντα ἐνιαυτῇ συναπτῇ, σιωπῇ, τοῦ ζητεῖν περαιτέρω μὴ ἐχέτωσαν ἄδειαν, μηδὲ ἀξιούσθωσαν ἀκροάσεως καὶ ἀποκρίσεως, εἰ καὶ ἐν δικαστηρίοις δικαιολογήσασθαι θελήσωσιν. Εἰ δὲ καὶ ἐκινήθησαν καὶ ἐγυμνάσθησαν εἰς τὸ κριτήριον, τότε ζητοῦμεν 40 χρόνους παραδραμεῖν.

α'. βιβ. ν', τίτ. α'. Τὸ σμῆνος τῶν μελισσίων τινός, ἱπτάμενον καὶ φεῦγον, ἐν ὅσῳ τὸ βλέπει ὁ νοικοκύρης αὐτοῦ καὶ τὸ διώκει διὰ νὰ τὸ πιάσῃ, εἶναι ἐδικόν του, ἀφίνοντάς το δὲ πλέον καὶ τὸ πιάσει ἄλλος, γίνεται ἴδιον ἐκείνου ὁποὺ τὸ ἔπιασε.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκείνη ἡ γῆ ὁποὺ ἀνεπαισθήτως προσκολληθῇ εἰς τὴν μοσίαν τινὸς διὰ τοῦ ποταμοῦ γίνεται ἐδική του, καὶ ἀνίσως καὶ μέρος τί μοσίας ἄλλου τινὸς μεταφερθῇ διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν μοσίαν καὶ μοῦλκι ξένου τινὸς ἄλλου, γίνεται ἴδιον ἐκείνου, τοῦ ξένου δηλαδή.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως μέσα εἰς τὸν ποταμὸν ἀναφυῇ νησὶ τὸ ὁποῖον κεῖται μέσον τοῦ ποταμοῦ, ἐξουσιάζεται ἐπίσης καὶ ἀπὸ τοὺς δύο νοικοκυρίους τῶν μοσιῶν καὶ μουλκίων ἐκείνων, ὁποὺ εὑρίσκονται ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐξουσιάζουσι τὰς ὄχθας ἐκείνας. Εἰ δὲ τὸ
σ.368 νησὶ εἶναι πλησιέστερον εἰς τὴν μίαν ὄχθην,/ἐξουσιάζεται ὅλον ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν νοικοκύρην τῆς ὄχθης ἐκείνης. Ἂν ὅμως ὁ ποταμός, ὁρμήσας ἀπὸ κανένα ἄλλο μέρος, πλημμυρίσῃ ἢ τὴν μοσίαν ὅλην ἑνὸς ἢ μέρος τί, εἶτα εἰς τὸν ἴδιον δρόμον ἐπανέλθῃ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν αὐτὴν πλημμύραν μείνῃ τὸ μέρος ἐκείνης τῆς μοσίας ὡσὰν νησί, ἐξουσιάζεται ἀπὸ τὸν νοικοκύρην ἐκείνης.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν κτίσῃ τινὰς οἴκημά τι εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, δὲν τὸ ἐξουσιάζει.

ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς κάμνῃ ἀρχὴν νὰ οἰκειοποιῆται ἀφόβως τὸ ξένον πρᾶγμα καὶ νὰ τὸ νέμεται, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐξουσιάσῃ μὲ τὴν πολυκαιρινὴν αἰτίαν τῆς νομῆς, ἤτοι τῆς δεσποτείας.

---

12 Αἱ ἀγωγαὶ - **15** θελήσωσιν: B. 50.14.5 § 1 || **15** Εἰ - **16** παραδραμεῖν: B. 50.15.1 || **α'**: B. 50.1.4 § 4 || **β'**: 50.1.6 §§ 1-2 || **γ'**: B. 50.1.6 § 3 ἐπ. || **δ'**: B. 50.1.14 || **ε'**: B. 50.2.58

---

17 μελισσῶν *Z* || **18** οἰκοκύρης *Z* || **19** ἀφίνωντας *κώδ.* || **22** ἐπ. μωσία *Z* || **25** ἀναφανῇ νῆσος ἡ ὁποία *Z* || **26** δύω οἰκοκυρίους *Z* || **27** καὶ μουλκίων *παρλπ. Z* || ἓν *Z* || **28** ἀπὸ τὸ *παρλπ. Z* || *μτ.* καὶ *πρσθ.* ὅστις ἐξουσιάζει *Z* || **29** ἡ νῆσος *Z* || πλησιέστερα *Z* || ὅλη *Z* || **30** ἐπ. οἰκοκύρην *Z* || **33** *μτ.* νοικοκύρην *πρσθ.* αὐτῆς, *παρλπ.* ἐκείνης *Z* || **34, 36** τινὰς *P*, τὶς *Z* || **37** ἐπ. ἠμπορεῖ *P*, δύναται *Z* || **38** *μτ.* ἤτοι *πρσθ.* μὲ τὸ νὰ ἐλάμβανε τὸ εἰσόδημα τοῦ πράγματος τούτου νὰ γένῃ καὶ ἐξουσιαστὴς εἰς αὐτὸ τέλειος, *παρλπ.* τῆς δεσποτείας *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως τινὰς ἀγοράσῃ πρᾶγμα τί ἀπὸ ἄνηβον, τὸ ὁποῖον ἐπώλησε παρὰ γνώμην τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἀρκετὸν καιρόν, / δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐξουσιάσῃ μὲ αἰτίαν πολυκαιρινῆς νομῆς. Ἐὰν ὅμως ἀποδείξῃ, ὅτι μὲ τὰ ἄσπρα ἐκεῖνα ὁποὺ ἐδόθησαν διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ πράγματος ἐκείνου ἔγινεν ὁ ἄνηβος πλουσιώτερος, δικαιοῦται εἰς τὸ νὰ τὸ ἐξουσιάζῃ ἐκεῖνο. *σ.369*

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ νέμεται ξένον πρᾶγμα, λαβὼν αὐτὸ ἀπὸ κληρονομίας, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐξουσιάσῃ οὔτε μὲ αἰτίαν πὼς τὸ ἐκληρονόμησεν, ὡσὰν ὁποὺ καὶ αὐτὸς καθὼς καὶ ὁ θανὼν κακῶς νέμεται τούτου.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅλα τὰ πράγματα, εἰ μὲν κινητά εἰσίν ἢ αὐτοκίνητα (ζῶα δηλαδὴ) τὰ νεμόμενα παρά τινος, εἰς διάστημα τεσσάρων χρόνων ἀφ' οὗ τὰ νέμεται, νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ· εἰ δὲ εἰσὶν ἀκίνητα, μετὰ δέκα καὶ εἴκοσι χρόνους νὰ ἐξουσιάζωνται, δέκα μὲν ὅταν οἱ νοικοκυροὶ εἶναι παρόντες καὶ δὲν κινήσουν ἀγωγήν τινα, εἴκοσι δέ, ὅταν λείπουν μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον τους.

θ΄. βιβ. ν΄, τίτ. ιβ΄.—Εἰς τὸ διάστημα δὲ τῶν δέκα καὶ εἴκοσι χρόνων ὁποὺ ἀνωτέρω εἴπομεν, δὲν λογαριάζεται ἡ συμπλήρωσις τῶν εἰκοσιπέντε *σ.370* χρόνων, τοὺς ὁποίους ὁ ἀφῆλιξ πρέπει νὰ τελειώσῃ. Ἀλλ' ἀφ' οὗ τελειώσῃ ὁ ἄνθρωπος τοὺς εἰκοσιπέντε χρόνους καὶ ἀφήσῃ τὴν ἡλικίαν τῆς ἀφηλικιότητος αὐτοῦ καὶ ἀρχίσῃ νὰ ἐμβαίνῃ εἰς τὸν εἰκοστὸν ἕκτον, τότε ἀρχίζει νὰ λογαριάζεται καὶ ἡ νόμιμος αὐτὴ διαταγὴ τῶν δέκα καὶ εἴκοσι χρόνων.

ι΄. βιβ. ιε΄. τίτ. α΄.—Κἂν τὸ ἀλλότριον νέμηταί τινας, ἂν ὅμως ὁ ἐνάγων δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποδείξῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο πὼς εἶναι ἐδικόν του, νικᾷ ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ νέμεται.

ια΄. βιβ. ι΄, τίτ. ιη΄.—Ἴσως τινὲς κατέχοντες πράγματα ἀφηλίκων καὶ ἀνήβων τὰ οἰκειοποιηθῶσιν ὡς ἐδικά των διὰ τῆς πολυκαιρινῆς νομῆς, νὰ δίδωνται ὀπίσω εἰς ἐκεῖνα τὰ ἄνηβα καὶ ἀφήλικα παιδία.

ς΄: B. 50.4.22 || ζ΄: B. 50.5.5 § 1 || η΄: B. 50.10.4 (ἡ διάτ. τοῦ κειμένου ὁμιλεῖ περὶ διαστήματος τεσσάρων χρόνων ἀντὶ τριῶν) || θ΄: B. 50.12.8 || ι΄: B. 15.1.108 || ια΄: B. 10.18.1

---

39 τινὰς *P*, τὶς *Z* || τὶ *παρλπ. Z* || **41** αὐτοῦ *P*, του *Z* || *μτ.* μὲ *πρσθ.* ἄδειαν, *παρλπ.* αἰτίαν *Z* || **42** *πρὸ* ἐκεῖνα *πρσθ.* χρήματα, *παρλπ.* ἄσπρα *Z* || **43** πλουσιότερος *P* || **44** ἐξουσιάσῃ *Z* || **45** *πρὸ* νέμεται *πρσθ.* Ὅστις, *παρλπ.* Ἐκεῖνος ὁποὺ *Z* || **46** πὼς *P*, ὅτι *Z* || **47** *μτ.* ἐκληρονόμησεν *πρσθ.* ἐπειδὴ τόσον αὐτὸς ὅταν, *παρλπ.* ὡσὰν - καθὼς *Z* || τοῦτο *Z* || **48** *πρὸ* κινητὰ *πρσθ.* εἶναι, *παρλπ.* εἰσὶν *Z* || **54** *μτ.* θ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ, *παρλπ.* βιβ. - ιβ΄ *Z* || **60** τὶς *Z* || **62** ὁποὺ *P*, ὅστις *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιβ΄. βιβ. ν΄, τίτ. ι΄.—Τὸ αὐθεντικὸν πρᾶγμα δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐξουσιάσῃ τινὰς μὲ αἰτίαν πολυκαιρινῆς νομῆς.

σ.371 ιγ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ια΄.—Ἡ ἀγορὰ ὁποὺ γένῃ μὲ δολιότητα δὲν ἠμπορεῖ νὰ βεβαιωθῇ μὲ τὴν πολυκαιρινὴν νομήν, ἐπειδὴ κακῶς ἐξουσιάζει τοῦ πράγματος ἐκείνου αὐτὸς ὁ ἀγοραστής.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιβ΄.—Ἐάν τις τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα νεμηθῇ ἐπὶ δέκα καὶ εἴκοσι χρόνους ἀδιακόπως, δὲν ἠμπορεῖ νὰ προβάλλῃ, ὅτι εἶναι ἐδικόν του, προβάλλοντας ὅτι τὸ ἐξουσίασε δέκα καὶ εἴκοσι χρόνους κατὰ συνέχειαν, ὡσὰν ὁποὺ ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ θεωρεῖται εἰς αὐτὰς τὰς ὑποθέσεις ἐκτείνεται μέχρι τριακονταετίας.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιδ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ νέμεται καὶ ἐξουσιάζει ξένον πρᾶγμα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐξουσιάσῃ μὲ πρόφασιν ὅτι τὸ ἐνεμήθη τριάκοντα ἢ καὶ τεσσαράκοντα χρόνους, ἐπειδὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ δείξῃ ἔγγραφα καὶ σενέτια πὼς εἶναι ἐδικόν του καὶ ἀκολούθως φαίνεται μισθωτὸς καὶ ὁ μισθωτὸς ὁποὺ νέμεται ξένον πρᾶγμα, ἀπολαμβάνων τοὺς καρποὺς ἐκείνου ἀντὶ τῶν ἐξόδων καὶ τοῦ μισθοῦ τῶν κόπων αὐτοῦ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ προβάλσ.372 λῃ οὔτε τρια/κονταετίαν οὔτε τεσσαρακονταετίαν.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ δὲν τελειώνει εἰς τὸ διάστημα τῶν τριάκοντα χρόνων, ἀλλ᾽ ἐκτείνεται ἐπὶ πολύ, παρερμηνευομένη καὶ δολίως κινουμένη, ἀφ᾽ οὗ περάσουν τεσσαράκοντα χρόνοι, νὰ μὴ θεωρῆται πλέον.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὴν ὑποθηκαρίαν ἀγωγήν, ἤτοι τὰ ἐνεχυρασμένα πράγματα σιωπηρῶς εἰς τινὰ δανειστήν, ἂν ὁ χρεώστης τὰ νέμεται εἰς διάστημα τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν, νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ πλέον μὲ τελειότητα, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ ὁ δανειστὴς νὰ κινήσῃ ἀγωγήν, ζητῶντας αὐτὰ ὡς ὑποκείμενα καὶ ἐνεχυρασμένα αὐτῷ.

Βιβ. β΄ τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. θ΄.—Ἡ χρονία νομὴ ἔστιν ἔννομος καὶ μηδεὶς νομιζέτω ἄδικον εἶναι τὸν νόμον, ὅτι ἕτερος μὲν διὰ τῆς χρονίας νομῆς ἐγένετο δεσπότης, ἕτερος δὲ τῶν οἰκείων ἐστερεῖτο πραγμάτων. Τοῦτο γὰρ ἐπενοήθη ὑπὲρ τοῦ μὴ φθείρεσθαι αὐτὰ τὰ πράγματα μένοντα ἀπρονόητα, διὰ

ιβ΄: B. 50.10.2 || **ιγ΄**: B. 50.11.6 || **ιδ΄**: B. 50.12.3 || **ιε΄**: πρβλ. B. 50.14.4 || **ις΄**: B. 50.14.6 || **ιζ΄**: πρβλ. B. 50.14.8 || **91-96**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.6

---

66 ν΄, τίτ. ι΄ *P*, 50, τίτ. 10 *Z* || **67** τὶς *Z* || **68** ια΄ *P*, 11 *Z* || **69-70** τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο *Z* || **71** τίτ. ιβ΄ *P*, 12 *Z* || **73** -λλωντας *P*, προβάλλων *Z* || 10 κ. 20 *Z* || **76** ιδ΄ *P*, 14 *Z* || *πρὸ* νέμεται *πρσθ.* Ὅστις, *παρλπ.* Ἐκεῖνος ὁποὺ *Z* || *πρὸ* ξένον *πρσθ.* τὸ *Z* || **78-79** καὶ σενέτια *παρλπ. Z* || **85** τριάκοντα *Z* || **89** ζητῶν *Z* || **91-115** *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοῦτο ὡρίσθη χρόνος, εἰς τὸν ὁποῖον, εἰ μὴ παραγένηται ὁ δεσπότης, ἀναφαίρετον μένει τὸ πρᾶγμα παρὰ τῷ νεμομένῳ.

Βιβ. ι', τίτ. λγ'.—Οὐδὲ ἡ διὰ χρήσεως κυριότης προβαίνουσα, οὐδὲ ὁ τῆς τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς περαιούμενος χρόνος βλάπτει τὸν στρατιώτην, ἢ τὸν διὰ πρᾶγμα δημόσιον ἀπολιμπανόμενον, ἐὰν ἐντὸς ἐνιαυτοῦ οὐτιλίου (ἤτοι συναπτοῦ) μετὰ τὸ παύσασθαι τῆς ἐκδημίας ἐναγάγῃ περὶ αὐτοῦ.

Ἡ διάταξις κελεύει τούτους μόνους ἔχειν τὸ δίκαιον τῆς εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστάσεως καὶ τὸν ἐνιαυτὸν αὐτοῖς ψηφίζεσθαι τῆς ἀποκαταστάσεως μεθὸ παύσειν διάγειν ἐν φοσσάτῳ.

Θεσπίζομεν τούτοις μόνοις οἵτινες ἐν ταξιδίοις ἀπησχολημένοι εἰσὶ διὰ δημόσιον πρᾶγμα, ἐκείνους μόνον τοὺς καιροὺς διατρέχειν, οἵτινες ἐν αὐτῷ τῷ ταξιδίῳ διατρέχουσι. Εἰ δὲ χωρὶς ἀνάγκης ἐκείνου τοῦ ταξιδίου ἐν ἄλλοις τόποις διάγουσι, μὴ ὠφελεῖσθαι ὅλως ἐκ τούτου τοῦ προνομίου.

Τίτ. λε'.—Ὁ διὰ πρᾶγμα δημόσιον ἀποδημῶν, ἐὰν δυνάμενος ὑποστρέψαι, ὑπέρθηται εἴτε διὰ κέρδος, εἴτε μή, οὐ βοηθεῖται.

Οἱ στρατιῶται οἱ ἐν τῇ βασιλευούσῃ στρατευόμενοι ἀντὶ τῶν εἰς πρᾶγμα δημόσιον ἀπολιμπανομένων εἰσί.

Οἱ ἐξ ἀνάγκης μὴ δυνηθέντες προκατάρξασθαι βοηθοῦνται. Ὅλον δὲ τοῦτο τῆς κρίσεως ἤρτηται τοῦ πραίτωρος.

Ὁ στρατιώτης λαβὼν ἀπόλυσιν, ἐφ' ὅσον ἐστὶν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ, οὐκ ἄπεστιν εἰς δημόσιον πρᾶγμα.

σ.373 **〈12〉. Περὶ ἐξόδων ὁποὺ πρέπει νὰ ζητοῦνται ἢ μή.**

α'. βιβ. ιζ', τίτ. α'.—Ὅστις θρέψει καμίαν αὐτοῦ συγγενῆ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζητῇ ὕστερον ἀπὸ αὐτὴν τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμε διὰ τὴν ἀνατροφὴν ἐκείνης, ὡσὰν ὁποὺ αὐτὰ τὰ ἔξοδα τὰ ἔκαμε δι' εὐσέβειαν.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β'.—Μήτηρ εἰς ἀνατροφὴν τῶν παιδίων αὐτῆς καὶ εἰς ἐπιμέλειαν ἰδίων πραγμάτων ἐκείνων ἐξώδευσε καὶ μετὰ ταῦτα ζητεῖ

97-100: B. 10.33.3 || **101-107**: B. 10.33.8 || **108-109**: B. 10.35.4 || **110-111**: B. 10.35.7 || **112-113**: B. 10.35.16 || **114-115**: B. 10.35.34.

〈12〉 α': πρβλ. B. 17.1.27 § 1 || **β'**: B. 17.2.11

101-115 *ἐν τῇ ὥρᾳ* P || **101** *πρὸ* Ἡ *πρσθ.* θεσπίζομεν ὅμως τούτοις μόνοις *διαγεγρ.* P.

〈12〉 1 ζητῶνται *Z* || **2** ιζ' P, 17 *Z* || **4** *μτ.* ἐκείνης *πρσθ.* μὲ τὸ νά, *παρλπ.* ὡσὰν - ἔξοδα *Z* || **5** τίτ. β' *P*, τίτ. 2 *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπὸ τὰ παιδία αὐτῆς τὰ ἔξοδα ταῦτα. Ὅθεν δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἀπὸ αὐτά, μόνον τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμεν εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν πραγμάτων ἐκείνων καὶ ὄχι ἐκεῖνα ὁποὺ ἐξώδευσεν εἰς ἀνατροφὴν αὐτῶν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ δύναται μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν γάμων θρέψασα τὰ παιδία αὐτῆς τὰ γεννηθέντα ἐκ τοῦ γάμου ἐκείνου, νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐκείνου τοῦ διαζευχθέντος ἀπ᾽ αὐτῆς καὶ νὰ ζητήσῃ τὰ ἅπερ ἀναγκαίως ἐξώδευσεν εἰς τὰ περὶ τὸ ζῆν ἀναγκαῖα τῶν παιδίων αὐτῆς. Καὶ δικαιοῦται εἰς τοῦτο, τὸ νὰ λάβῃ δηλαδὴ ἐξ ἐκείνων μὲ μετριότητα ὅσα ἤθελαν φανῇ εὔλογον, μακάρι καὶ ἂν ἐτρέφοντο καὶ τὰ παιδία
σ.374 ὑπὸ τοῦ πατρὸς / αὐτῶν, ὡσὰν ὁποὺ καὶ αὐτὴ εἶχε χρέος νὰ περιθάλψῃ τὰ παιδία αὐτῆς.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ ἔξοδα ὁποὺ γίνονται ἀπὸ ἕνα μνηστῆρα εἰς τὸ σπῆτι τῆς μνηστῆς αὐτοῦ εἰς φαγοπότια καὶ ἄλλα τοιαῦτα, νὰ μὴ ζητοῦνται μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἀρραβώνων.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ ἔξοδα ὁποὺ κάμνει ὁ ἄνδρας εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐν ὅσῳ ἀσθενεῖ, εἶναι ἐδικά του καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν προῖκα αὐτῆς. Εὐθὺς ὅμως ὁποὺ ἀποθάνῃ, τὰ ὅσα ἔξοδα ἤθελε κάμῃ, ὅλα νὰ εὐγαίνουν ἀπὸ τὴν προῖκα τῆς γυναικός.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ θρέψει προγονούς αὐτοῦ, εἰ μὲν ἐσυμφώνησε μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, μητρὸς δηλαδὴ ἐκείνων, εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὰ τροφεῖα, τὰ λαμβάνει, εἰδὲ καὶ δὲν ἐσυμφώνησε, δὲν τὰ λαμβάνει.

ζ΄. βιβ. ιη΄, τίτ. β΄.—Δανεισθεὶς τὶς δοῦλος ἐξώδευσεν εἰς χρείας τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ· ἐνέχεται ὁ ἄρχοντάς του νὰ τὰ πληρώσῃ ἐκεῖνα τὰ δάνεια,
σ.375 μακάρι καὶ ἂν δὲν τὰ ἐδανείσθη ὁ δοῦλος / μὲ τὴν εἴδησιν τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ.

η΄. βιβ. ιζ΄, τίτ. α΄.—Ὄντες δύο ἀδελφοί, ὁ μὲν ἀνήλικος ὁ δὲ εἰς τελείαν ἡλικίαν, καὶ ἔχοντες ἐπίκοινα πράγματα, ὁ μὲν ἐν ἡλικίᾳ ἐξώδευσε πολυέξοδα ἔξοδα εἰς οἰκοδομὰς καὶ ἄλλα τῶν ἐπικοίνων ἐκείνων πραγμά-

---

γ΄: πρβλ. Β. 31.6.13 || δ΄: πρβλ. πατριαρχικὴν ἐγκύκλιον ἔ. 1867 || ε΄: Β. 17.2.13 (σχόλ. 1) || ς΄: πρβλ. Β. 17.2.15 || ζ΄: πρβλ. Β. 18.2.15 || η΄: Β. 17.1.27

---

9 οὐχὶ *Z* || **10** τοῦ γάμου *Z* || **13** τὰ[1] *παρλπ. Z* || τὸ *P*, τοῦ *Z* || **14** τὸ *παρλπ. Z* || ἐκείνου *Z* || **15** ἤθελον *Z* || μακάρι *παρλπ. Z* || καὶ[2] *παρλπ. Z* || **16** *πρὸ* καὶ *πρσθ.* διότι, *παρλπ.* ὡσὰν ὁποὺ *Z* || **19** ζητοῦνται *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ.* ζημιοῦται *P*, ζητῶνται *Z* || **22** ἠμπορεῖ *P*, δύναται *Z* || **25** Ὁ θρέψας τοὺς προγονούς του *Z* || **28** ιη΄ *P*, 18 *Z* || **29** ἄρχωντάς *κώδδ.* || τὰ[1] *παρλπ. Z* || **30** μακάρι *παρλπ. Z* || **32** ιζ΄ *P*, 17 *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

των, μετὰ ταῦτα καὶ ὁ ἀνήλικος εἰς ἡλικίαν ἐλθὼν καὶ ζητῶντας νὰ ξεχωρισθῶσι τὰ ἐπίκοινα πράγματα, ἐπρόβαλλεν ὁ ἀδελφὸς τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμεν. Ὅθεν τὰ ὅσα ἔξοδα ἤθελαν φανῆ ἀναγκαίως ἐξοδευθέντα εἰς τὸ μερίδιον τοῦ ἄλλου τὰ λαμβάνει, τὰ δὲ διὰ τέρψιν γεγονότα καὶ μὴ ἀναγκαίως δὲν τὰ λαμβάνει.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μάμμη, διοικοῦσα τὰ τοῦ ἐγγόνου πράγματα, δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὰ ὅσα ἐξώδευσεν εἰς ἀνατροφὴν ἐκείνου.

Τὰ ὑπὲρ εὐσεβείας διδόμενα, κἂν κατὰ πλάνην δοθῇ οὐκ ἀντιστρέφεται. Οὐδὲ ἐξωτικὸς ὑπὸ εὐσεβείας κινούμενος, ἢ τῇ περὶ τῶν ὀρφανῶν διαθέσει καὶ φιλίᾳ κρατούμενος εἰ ποιήσει τὰ ἀναλώματα, δύναται ἀπαιτεῖν ἅπερ ἀνήλωσεν.

σ.376 **〈13〉. Περὶ ἀποδόσεως πραγμάτων.**

α΄. βιβ. κδ΄, τίτ. α΄.—Ἡ μοσία ὁποὺ δοθῇ λόγῳ προικὸς καὶ τὴν λάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ νὰ στεφανωθῇ, ἂν δὲν τελειώσῃ ὁ γάμος, τὴν δίδει ὀπίσω, μαζὶ μὲ τοὺς καρποὺς ὁποὺ ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς. Τὸ ἴδιον ἂν λάβῃ καὶ κατζιβέλους καὶ κατζιβέλαις καὶ τύχῃ νὰ τεκνοποιήσουν.

β΄. βιβ. ιε΄, τίτ. δ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κινεῖ ἀγωγὴν διὰ κανένα πρᾶγμα αὐτοῦ, λέγων ὅτι ἐχάθη, καὶ εὑρέθη, πρέπει νὰ λέγῃ τὰ σημεῖα τοῦ πράγματος, ὁπού, ὄντα ἀπαράλλακτα, νὰ τὸ πέρνῃ ἀζημίως μακάρι καὶ ἀγορασμένον νὰ εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον εὑρέθη.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λαβὼν πρᾶγμά τι, μετασχηματίσας αὐτὸ εἰς ἄλλο εἶδος διὰ νὰ μὴ γνωρισθῇ, καὶ τῆς δολιότητος ταύτης φανερουμένης, δίδει αὐτὸ ὀπίσω.

δ΄. βιβ. κδ΄, τίτ. α΄.—Ἀνίσως τινὰς δώσῃ ἄσπρα διὰ κανένα εὐσεβὲς ἔργον, ἢ διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ δοῦλος δηλαδὴ ἢ διὰ ἄλλην τινὰ τοιαύτην εὐ-
σ.377 σεβῆ πρᾶξιν καὶ τοῦ ἔργου τούτου / γενομένου, δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ πάρῃ τὰ ἄσπρα ὀπίσω ἐκεῖνος ὁποὺ τὰ ἔδωκε.

θ΄: B. 17.1.33 || **42**: πρβλ. B. 17.2.1 (σχόλ. 6) || **43-45**: B. 17.2.1 (σχόλ. 1).

〈13〉 α΄: B. 24.1.7 § 1 || **β΄**: πρβλ. B. 15.4.3 || **γ΄**: πρβλ. B. 15.4.9 § 2 || **δ΄**: B. 24.1.1

---

35 ἐλθὼν κ. ὁ ἀνήλ. *Z* || *πρὸ* ἡλικίαν *πρσθ.* τελείαν *Z* || ζητᾶν *Z* || **37** ἤθελον *Z* || **42-45** *παρλπ. Z.*

〈13〉 2 ἐπ. μωσία *Z* || *μτ.* καὶ *πρσθ.* δέν, *παρλπ.* τὴν *Z* || **4** μαζὶ *P*, ὁμοῦ *Z* || **6** ιε΄, τίτ. δ΄ *P*, 15, τίτ. 4 *Z* || *πρὸ* κινεῖ *πρσθ.* Ὅστις, *παρλπ.* Ἐκεῖνος ὁποὺ *Z* || **7** *μτ.* λέγῃ *πρσθ.* καὶ *Z* || **8** μακάρι *παρλπ. Z* || *μτ.* καὶ *πρσθ.* ἂν ἦτον *Z* || ἠγορασμένον *Z* || **9** νὰ εἶναι *παρλπ. Z* || **10** λάβῃ *Z* || **13** τὶς *Z* || **14** δηλ. *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τινας δώσῃ ἄσπρα εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ μέλλει νὰ σύρῃ αὐτὸν εἰς κριτήριον μὲ συμφωνίαν διὰ νὰ μὴν τὸν τραβήξῃ, ἐν ὅσῳ φυλάττεται αὐτὴ ἡ συμφωνία, δὲν δίδονται τὰ ἄσπρα ὀπίσω. Εἰ δὲ καὶ δὲν φυλαχθῇ ἡ συμφωνία καὶ τὸν τραβήξει εἰς κριτήριον, λαμβάνει ὀπίσω τὰ ἄσπρα αὐτοῦ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τινας δώσῃ ἄσπρα τινὶ διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς κανένα μέρος διὰ ὑπηρεσίαν τούτου ὁποὺ ἔδωκε τὰ ἄσπρα καί, πρὸ τοῦ νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖνος, μεταμεληθῇ αὐτὸς ὁποὺ ἔδωκε τὰ ἄσπρα, νὰ πέρνῃ ὀπίσω τὰ ἄσπρα, ἀφίνοντας ὅσα ἀναγκαίως ἐξώδευσεν ἐκεῖνος ὁποὺ ἦτον διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς ἐκείνην τὴν ὑπηρεσίαν.

σ.378 ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ζητῶν τινὰς πράγματα ἀπὸ ἄλλον, νὰ μὴν ἔχῃ / ἄδειαν νὰ τὸν βιάζῃ νὰ δώσῃ τὰ πράγματα ἐκεῖνα εἰς τρίτον πρόσωπον πρὸ τοῦ νὰ κριθῇ. Ἐπειδὴ πρέπει πρῶτον νὰ κριθῇ καί, ἂν φανῇ πὼς δικαίως τὰ ζητεῖ, τότε νὰ προσταχθῇ ἐκεῖνος νὰ τὰ ἀποδώσῃ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ ἐδωρήσατο πράγματά τινα εἰς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τὴν αὐτεξουσίαν, μὲ συμφωνίαν διὰ νὰ πληρώσῃ ἴδιον χρέος τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐκείνου, οὗτινος μετὰ θάνατον καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκείνης κληρονομήσας κατὰ μέρος τὸν πατέρα ἠνωχλεῖτο ἀπὸ τοὺς δανειστὰς ἐκείνους ὁποὺ ἔμελλε νὰ ἐξοφλήσῃ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ. Ὅθεν ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ αὕτη, ἢ πρέπει νὰ ἐξοφλήσῃ τοὺς δανειστὰς ἐκείνους ἢ πρέπει νὰ ἀποδώσῃ τὰ ὅσα ἔλαβεν ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτῆς λόγῳ δωρεᾶς.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β΄.—Διὰ ὑπόθεσιν ὁποὺ εἶναι αἰσχρὸν καὶ ἄτιμον νὰ λάβῃ τινὰς καὶ δίδωντας, ἀργεῖ ἡ ἀνάληψις, ἤτοι δὲν πέρνονται ὀπίσω τὰ δοθέντα, φέρε εἰπεῖν, ἂν δώσῃ τινὰς ἄσπρα εἰς κανένα διὰ νὰ ⟨ἀποφασίσῃ ἀδίκως⟩.

ε΄: πρβλ. **B. 24.1.3** || **ς΄**: πρβλ. **B. 24.1.5** || **ζ΄**: **B.24.1.17** || **η΄**: **B. 24.1.30** || **θ΄**: **B. 24.2.3**, πρβλ. **κ. B. 24.2.11**

---

17 τις *Z* || *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὸν ἐνάγοντα αὐτοῦ, *παρλπ.* ἐκεῖνον - κριτήριον *Z* || **18** *μτ.* τὸν *πρσθ.* ἐνάξῃ κατὰ τὴν συμφωνίαν, *παρλπ.* τραβήξει - συμφωνία *Z* || **20** τραβήξει *P*, ἐνάξει *Z* || *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὸ *Z* || **22** τὶς *Z* || *μτ.* δώσῃ *πρσθ.* εἰς *διαγεγρ. P* || τινὶ ἄσπρα *Z* || **22-23** κανένα - διὰ *παρλπ. Z* || **23** ἔδοσε *Z* || **24** *μτ.* αὐτὸς *πρσθ.* ὅστις, *παρλπ.* ὁποὺ *Z* || ἄσπρα *P*, γρόσια *Z* || πέρνῃ *P*, λαμβάνῃ *Z* || **25** *μτ.* ἄσπρα *πρσθ.* του *Z* || ἀφίνωντας *κώδ.* || **27** τὶς *Z* || μὴ δύναται *Z*, μὴν ἔχῃ ἄδειαν *P* || **28** βιάσῃ *Z* || **33** *μτ.* πατρὸς *πρσθ.* της, *παρλπ.* αὐτῆς ἐκείνου *Z* || ἐκείνης *P*, αὐτῆς *Z* || **35** αὕτη *παρλπ. Z* || **39** *μτ.* λάβῃ *πρσθ.* τὶ ὅσον καὶ νὰ δώσῃ *Z*, *διαγεγρ. P* || τινὰς κ. δίδωντας *παρλπ. Z* || **40** *μτ.* ἂν *πρσθ.* ὁ κριτὴς λάβῃ διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἀδίκως *Z*, *διαγεγρ. P* || δώσῃ - νὰ *παρλπ. Z* || ἀποφ. ἀδ. *πρσθ.* ἐκ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.379 ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Διὰ ὑπόθεσιν ὁποὺ εἶναι αἰσχρότης καὶ ἀτιμία μόνον εἰς τὸν λαμβάνοντα, ἁρμόζει ἡ ἀπόδοσις, εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ δηλαδὴ ἐκεῖνα ὁποὺ ἔλαβε.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ς΄.—Ποινὴ καταβληθεῖσα, ἤτοι ὁ τζερεμές, δὲν πέρνεται ὀπίσω.

ιβ΄.—Ἂν ὁ ἐπίτροπος πληρώσῃ χρέος τοῦ ἀνήβου, μὴ ὂν τὸ χρέος ἐκεῖνο γνήσιον, ὁ ἄνηβος πέρνει ὀπίσω ἐκεῖνα τὰ ἄσπρα.

σ.380 ⟨14⟩. Περὶ ἐπιδείξεως, ἤτοι παραστάσεως πραγμάτων.

α΄. βιβ. ιε΄, τίτ. δ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐνάγει ζητώντας κανένα πρᾶγμα, πρέπει νὰ λέγῃ τὰ σημεῖα τοῦ πράγματος ὁποὺ ζητεῖ, ὁ ὁποῖος δὲν ἐχει χρέος νὰ ἀποδεικνύῃ τὸν ἑαυτόν του δεσπότην τοῦ πράγματος.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὴν παραστατικὴν ταύτην ἀγωγήν, εἰς τὸ νὰ ζητῆται τὸ πρᾶγμα δηλαδὴ νὰ ἐμφανισθῇ, ἠμποροῦν νὰ τὴν κινοῦν πολλοί, ἐπειδὴ ἴσως ὁ μὲν νὰ λέγῃ πὼς ἔχει δεσποτείαν εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, ὁ δὲ χρῆσιν, ὁ δὲ ἐνέχυρον.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀντιδιαφερόμενος τινί, δὲν ἠμπορεῖ νὰ βιάζῃ ἐκεῖνον νὰ παραστήσῃ τὰ δικαιώματα καὶ σενέτια ὁποὺ ἔχει, τὰ ὁποῖα ὠφελοῦν αὐτὸν ὁποὺ κινεῖ ἀγωγήν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν δοῦλοι τινὸς ἄρχοντος πλημμελήσωσι, βιάζεται ὁ ἄρχοντας ἐκεῖνος νὰ παραστήσῃ τοὺς δούλους αὐτοῦ ἐκείνους, ὁποὺ βασανιζόμενοι νὰ φανερώσουν καὶ τοὺς συντρόφους αὐτῶν ἐκείνους,
σ.381 μὲ τοὺς ὁποίους μαζὶ / ἐπλημμέλησαν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Παραστῆσαι τοῦτο ἐστί, τὸ φανερῶσαι δηλαδὴ καὶ ἐπιδεῖξαι τὸ πρᾶγμα.

ι΄: πρβλ. B. 24.2.1 § 2 κ. B. 24.2.13 || ια΄: B. 24.6.42 || ιβ΄: B. 24.6.57.

⟨14⟩ α΄: B. 15.4.3 πρ. || β΄: 15.4.3 § 12 || γ΄: B. 15.4.19 || δ΄: B. 15.4.20 || ε΄: B. 15.4.2 κ. σχόλ.

---

44 *πρὸ* ἔλαβε *πρσθ.* ὅσα, *παρλπ.* ἐκεῖνα ὁποὺ *Z* || **45** ὁ *παρλπ. Z* || **46** πέρνεται *P*, λαμβάνεται *Z* || **47** *μτ.* ιβ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **48** πέρνει *P*, λαμβάνει *Z* || διατάξ. χργρφ. *Z* ὑπὸ ιγ΄ - ιζ΄ *πρσθ. εἰς σ. χργρψ.* 720-721 *P*.

⟨14⟩ **2** ζητῶν *Z* || **6** ἠμποροῦν *P*, δύνανται *Z* || **7** πὼς *P*, ὅτι *Z* || **9** τισὶ *Z* || *μτ.* δὲν *πρσθ.* ἔχει *διαγεγρ. P* || ἠμπορεῖ *P*, δύναται *Z* || **12** πρὸ δοῦλοι *πρσθ.* οἱ *Z* || **13** ἄρχωντας *P*, ἄρχων *Z* || **14** φανερώσωσι, *παρλπ.* καὶ *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.382 ⟨15⟩. Περὶ διοικήσεως πραγμάτων.

α΄. βιβ. ιζ΄, τίτ. α΄.—Ἐάν τις βατάχος, ἤτοι οἰκονόμος καὶ διοικητὴς τινὸς ἄρχοντος, δὲν διοικήσῃ τὰ πράγματα τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ ὅλα καλῶς, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπιμεληθῇ τὰ δὲ ἀφήσῃ καὶ ζημιώσῃ τὸν ἄρχοντα αὐτοῦ, ἐνέχεται εἰς τὴν ζημίαν ἐκείνην.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνα ὁποὺ διοικηθῶσι καλῶς καὶ χρησίμως ἀπὸ ἕνα οἰκονόμον, ἀναγκάζεται ὁ ἄρχοντας αὐτοῦ νὰ τὰ δεχθῇ ὡς καλῶς διοικηθέντα, καὶ ὅπερ δεχθῇ ὡς καλῶς διοικηθέν, ἂν καὶ μὴ τόσον ἐδιοικήθη καλῶς, ἔρρωται, καὶ ὁ οἰκονόμος λαμβάνει τὰ ὅσα ἐξώδευσε.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις οἰκονόμος διοικήσῃ χρησίμως τὰ πράγματα τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ μακάρι ὁποὺ καὶ ἀποτέλεσμα καλὸν δὲν ἔλαβε τὸ γεγονός, δικαιοῦται ὁ οἰκονόμος νὰ λάβῃ ἅπερ ἐξώδευσε.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ διοικητής, διὰ ὅσα ἤθελεν ἐξοδεύσῃ ἐξ ἰδίων εἰς
σ.383 τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ, / λαμβάνει τόκους.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ διοικητής τινὸς ἄρχοντος ἀγοράσῃ πρᾶγμα τὶ ἀναγκαῖον, τὸ ὁποῖον συμβῇ νὰ χαθῇ ἀπὸ κανένα τυχηρὸν συμβεβηκός, τυχὸν ἀπὸ πυρκαϊὰν ἢ κατάπτωσιν, δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὰ ἔξοδα αὐτοῦ, πότε ὅμως, ὅταν αὐτὸς δὲν ἔδωκεν αἰτίαν νὰ χαθῇ, ἐπειδὴ τότε δὲν δικαιοῦται.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ βατάχος ὁποὺ κάμῃ ἔξοδα περισσότερα τοῦ δέοντος, λαμβάνει μόνον τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἤθελαν φανῇ εὔλογον.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ βατάχος ὁποὺ πωλήσει καρποὺς καὶ πράγματα ἐκ τῶν πραγμάτων τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ ὁποὺ διοικεῖ, ἀφ᾽ οὗ εὐγάλει τὰ ἔξοδα αὐτοῦ ἀπὸ τὰ ἄσπρα τῆς πωλήσεως καὶ βαστάξει τὰ ὅσα περισσεύσουν, δίδει τόκους διὰ ἐκεῖνα ὁποὺ ἐπερίσσευσαν.

σ.384 η΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μάμμη, διοικοῦσα τὰ τοῦ ἐγγόνου πράγματα, λαμβάνει τὰ ὅσα ἐξώδευσεν εἰς ἀνατροφὴν ἐκείνου, ὡσὰν ὁποὺ δὲν τὰ ἐξώδευσε διὰ εὐσέβειαν, καθὼς καὶ ἄλλος νόμος ὁμοίως λέγει.

⟨15⟩ α΄: πρβλ. Β. 17.1.6 § 12 || **β**: πρβλ. Β. 17.1.9 κ. 10 || **γ΄**: πρβλ. Β. 17.1.9 κ. 10 || **δ΄**: πρβλ. Β. 17.1.18 § 4 || **ε΄**: Β. 17.1.22 || **ς΄**: Β. 17.1.25 || **ζ΄**: πρβλ. Β. 17.1.31 § 3 || **η΄**: Β 17.1.34

⟨15⟩ 2 ιζ΄ *P*, **18** *Z* || **7** ἄρχωντας *P*, ἄρχων *Z* || **11** μακάρι ὁποὺ *παρλπ. Z* || *μτ.* καὶ *πρσθ.* ἂν *Z* || καλὸν ἀποτ. *Z* || **14** πραγματειῶν *Z* || **15** τὶ πρᾶγμα *Z* || **19** Ἐκεῖνος *παρλπ. Z* || ὁποὺ κάμῃ *P*, ὅστις ἔκαμεν *Z* || **20** ἤθελον *Z* || **22** εὐγάλλει *P* || **26** *μτ.* ἐκείνου *πρσθ.* ἐπειδὴ καί, *παρλπ.* ὡσὰν ὁποὺ *Z* || **27** λέγει ὁμοίως *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως ἕνας δανειστὴς διοικήσας τὰ πράγματα τοῦ χρεώστου αὐτοῦ δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἐξοφληθῇ ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων, τὰ βαστάζει ὡς ἐνέχυρον καὶ δὲν βιάζεται νὰ τὰ δώσῃ.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατήρ, διοικῶν ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὁποὺ ἐχάρισεν εἰς τὸν αὐτεξούσιον αὐτοῦ υἱόν, ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ τὰ ἀποδώσῃ μὲ καθαρὸν λογαριασμόν.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ διοικήσει τὰ πράγματα τοῦ ἀνήβου *σ.385* πρέπει νὰ ἀποδεικνύῃ δύο τινὰ / διὰ τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμεν, ἢ ὅτι ἐξ ἀνάγκης τὰ ἐξώδευσεν ἢ ὅτι χρησίμως τὰ ἐξώδευσε.

σ.386

⟨16⟩. Ἀγωγὴ κατὰ τοῦ διορίσαντος τινὰ διὰ νὰ εἶναι προεστὼς εἰς καμίαν πραγματείαν ἢ ἔργον.

α΄. βιβ. ιη΄. τίτ. α΄.—Προεστὼς ἐστὶν ἐκεῖνος ὁποὺ διορισθῇ ἀπὸ ἄλλον διὰ νὰ πωλῇ καὶ νὰ ἀγοράζῃ εἰς τόπον διωρισμένον ἢ καὶ μὴ εἰς τόπον διωρισμένον.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμῃ ἀλισβερίσι μὲ προεστῶτα τινά, ὁ ὁποῖος μουφλουζεύσει ἢ φύγῃ ἢ διαστρέφει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν, κινεῖ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ διορίσαντος ἐκεῖνον καὶ λαμβάνει παρ' αὐτοῦ τὸ δίκαιον αὐτοῦ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ διορίσει ἄνθρωπον αὐτοῦ εἰς τινὰ πραγματείαν καὶ ποτὲ μὲν θέλει νὰ εἶναι δεκτὰ εἰς αὐτὸν τὰ συναλλάγματα καὶ ἀλισβερίσια ὁποὺ κάμνει ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπός του, ποτὲ δὲ δὲν θέλει, ἐνέχεται εἰς ὅλους ὁποὺ ἔκαμαν ἀλισβερίσι μὲ τὸν ἄνθρωπον αὐτοῦ καὶ πληρώνει διὰ αὐτὴν τὴν ἀκατάστατον γνώμην αὐτοῦ.

Λέγει γὰρ καὶ ἄλλος νόμος εἰς βιβλ. δ΄ τῶν ἰστιτουτζιόνων, τί. ζ΄, ὅτι ὁ προϊστῶν τινα, δοκεῖ λαμπρᾷ λέγειν τῇ φωνῇ, ὅτι ἐγὼ αὐτὸν προέστησα, ὁ βουλόμενος αὐτῷ συναλλαττέτω.

θ΄: B. 17.1.35 § 1 || **ι΄**: B. 17.1.37 § 2 || **ια΄**: B. 17.2.2. (σχόλ. 3).

⟨16⟩ α΄: B. 18.1.18 πρβλ. κ. B. 18.1.3 || **β΄**: B. 18.1.5 || **γ΄**: πρβλ. B. 18.1.11 § 5 || **15-17**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.7.2α

---

28 διοικήσει *Z* || **29** ἠμπόρεσε *P*, δυνηθῇ *Z* || ἐξοφλησθῇ *Z* || **30** *μτ.* πραγμάτων *πρσθ.* αὐτοῦ *Z* || βαστάζει *P*, κρατεῖ *Z* || **35** δύω *Z* || **36** *κτθ. κειμ. πρσθ.* ὅρα περὶ δικαιοδοσίας *P*.

⟨16⟩ 1 νὰ *παρλπ. Z* || **4** καὶ² *παρλπ. Z* || εἰς τόπον² *παρλπ. Z* || **6** κάμνει ἀλισβερίσια *Z* || **12** δὲ *παρλπ. Z* || **13** ἀλισβερίσια *Z* || **14** ἀκατάστατον *P*, αὐθαίρετον δυσνγν. *Z* || **15-17** *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.387 δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν δύο τινὲς διορίσωσιν ἕνα δοῦλον εἰς ἐργαστήριον διὰ νὰ πραγματεύεται, ὁ ὁποῖος δοῦλος δανεισθῇ ἄσπρα ἀπό τινα, ἐνέχονται οὗτοι οἱ δύο εἰς τὸ νὰ πληρώσουν τὰ ἄσπρα ἐκεῖνα.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ διορίσει τινὰ νὰ πωλῇ καὶ νὰ ἀγοράζῃ ζῶα ἐνέχεται εἰς τὰ ὅσα ἐκεῖνος ἤθελε δανεισθῇ.

ς΄.—Αὐταὶ δὲ αἱ ἀγωγαὶ διηνεκεῖς εἰσὶ καὶ δίδονται κληρονόμοις καὶ κατὰ κληρονόμων.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ἄρχοντος τινὸς ὁποὺ διορισθῇ νὰ ὑπάγῃ εἰς χωρίον τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ καὶ νὰ συνάγῃ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ, ἂν δανεισθῇ ἄσπρα ἀπό τινα, δὲν ἐνέχεται ὁ ἄρχοντάς του, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἐδιώρισε νὰ κάμῃ πραγματείαν, ἀλλὰ νὰ συνάξῃ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

σ.388 ⟨17⟩. Περὶ μαινομένων καὶ ἀσώτων.

Βιβ. κγ΄, τίτ. α΄.—Ἄσωτος ἐστὶν ὁ μήτε καιρὸν μήτε μέτρον δαπάνης εἰδώς.

α΄. βιβ. λη΄, τίτ. ι΄.—Εἰς τὸν μαινόμενον καὶ εἰς τὸν ἄσωτον δίδοται ἐπίτροπος, ὁ ὁποῖος νὰ ἐπιμελῆται ὄχι μόνον τὴν περιουσίαν ἐκείνων ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἄσωτος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκποιῇ οὐδὲ κανένα πρᾶγμα αὐτοῦ, ὡσὰν ὁποὺ ἐμποδίζεται νὰ διοικῇ τὰ πράγματα αὐτοῦ καὶ δὲν ἔχει καμίαν ἐξουσίαν εἰς αὐτά.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίτροπος τοῦ μαινομένου δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκποιήσῃ κανένα πρᾶγμα ἐκείνου οὔτε νὰ χαρίσῃ, ἔξω μόνον ἂν τὸ κάμῃ διὰ μεγάλην ὠφέλειαν ἐκείνου, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ τὸ κάμῃ μὲ αὐθεντικὴν ἀπόφασιν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνὴρ μαινομένην ἔχων γυναῖκα διεζεύχθη ἀπ᾽ αὐ-

---

δ΄: πρβλ. B.18.1.13 κ. 21 || **ε΄**: πρβλ. B. 18.1.17 πρ. || **ς΄**: B. 18.1.15 || **ζ΄**: B. 18.1.16.

⟨17⟩ 2-3: B. 23.1.9 (σχόλ. 37) || **α΄**: B. 38.10.7 πρ. || **β΄**: B. 38.10.10 πρ. || **γ΄**: B. 38.10.17 || **δ΄**: B. 38.10.21

---

20 πληρώνουν *Z* || **23** Αὐταὶ *Z* || **26** συνάξῃ *Z* || **27** ἄρχωντας *κώδδ.* || **28** *μτ.* αὐτοῦ *πρσθ.* καὶ νὰ τοὺς ἀποταμιεύσῃ *Z*.

⟨17⟩ 2-3 *παρλπ. Z* || **4** ι΄ *P*, 10 *Z* || εἰς τὸν[2] *παρλπ. Z* || δίδεται *Z* || **5** οὐ *Z* || ἐκείνου *Z* || **7** ἠμπορεῖ *P*, δύναται *Z* || **7-8** *μτ.* πρᾶγμα *πρσθ.* ὅτι, *παρλπ.* αὐτοῦ - ὁποὺ *Z* || **11** ἔξω *P*, εἰμὴ *Z* || **12** τὸ[2] *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.389 τῆς, ἡ δὲ μήτηρ τῆς γυναικὸς ἔκαμε / συμβόλαια καὶ σενέτια μὲ τὸν γαμ-
16 βρὸν αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουν εἰς βλάβην τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, τυχὸν ἐχάρισεν εἰς ἐκεῖνον μέρος τῆς προικὸς αὐτῆς. Ἀπὸ τοῦτο τὸ κίνημα τῆς μητρὸς ἡ θυγάτηρ δὲν ζημιοῦται τελείως, μακάρι ὁποὺ καὶ αὐτὴ ἡ μήτηρ νὰ ἐδιοικοῦσεν ἐπιτροπικῶς τὰ πράγματα αὐτῆς.

ε΄.—Ὁ μαινόμενος κληρονομεῖ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ.

σ.390 **⟨18⟩. Περὶ γονέων καὶ παίδων.**

Βιβ. β΄, τίτ. γ΄.—Ὁ πατὴρ ἢ ὁ δεσπότης κερδαίνουσιν ἀπὸ τῶν ὑπεξουσίων. Εἰ οὖν καὶ ἁμάρτωσιν οἱ ὑπεξούσιοι αὐτῶν ἐπιγινώσκουσιν αὐτοὶ τὴν ζημίαν.

5 α΄. βιβ. β΄, τίτ. α΄.—Ἀρετὴ καὶ δύναμις νόμου ἐστὶ τὸ νὰ προστάζωνται οἱ παῖδες νὰ τρέφουν τοὺς ἰδίους γονεῖς αὐτῶν. Ὁμοίως καὶ οἱ γονεῖς νὰ τρέφουν τὰ παιδία αὐτῶν.

β΄. βιβ. γ΄, τίτ. α΄.—Δὲν ἔχουν ἄδειαν οὔτε οἱ γονεῖς οὔτε τὰ παιδία, τὴν μοναδικὴν πολιτείαν ἐκλέγοντες, νὰ ἀποκλείωσιν ἀλλήλους τῆς ἰδίας
10 κληρονομίας, ὡς ἀχαρίστους διὰ καμίαν αἰτίαν ὁποὺ νὰ ἠκολούθησε πρὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ μοναδικοῦ τούτου βίου.

γ΄. βιβ. λα΄, τίτ. ς΄.—Ὁ δικαστὴς πρέπει νὰ ἀποφασίζῃ νὰ τρέφωνται τὰ παιδία ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ οἱ γονεῖς ἀπὸ τὰ παιδία, εἴτε αὐτεξούσια εἰσὶ τὰ παιδία εἴτε ὑπεξούσια.

σ.391 δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ ἀναγκάζεται νὰ τρέφῃ τὸ παιδίον / αὐτοῦ
16 τὸ πτωχὸν τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον εἶναι πτωχόν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ σακάτικον καὶ δὲν ἠμπορεῖ νά δουλεύσῃ, καὶ ὄχι μόνον νὰ τὸ τρέφῃ, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ βάρη ἐκείνου νὰ φροντίζῃ, ὡσὰν κατοικίαν δηλαδή, ρουχικὰ καὶ ὅσα ἄλλα

ε΄: πρβλ. **B.** 38.10.23.

⟨18⟩ 2-4: **B.** 2.3.149 (σχόλ. 2) || **α΄**: B. 2.1.18 || **β΄**: B. 4.1.12 || **γ΄**: B. 31,6.5 πρ. || **δ΄**: B. 31.6.5 §§ 7, 12 κ. 13

---

16 ἀπέβλεπον *Z* || **17** Ἐκ τούτου οὖν τοῦ κινήματος *Z* || **18** *μτ.* μητρὸς *πρσθ.* οὐδὲν βλάπτεται *Z* || *μτ.* θυγάτηρ *πρσθ.* αὐτῆς, *παρλπ.* δὲν - ὁποὺ *Z* || *μτ.* καὶ *πρσθ.* ἂν *Z* || **19** νὰ *παρλπ. Z.*

⟨18⟩ 2-4 *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P* || **6** τρέφωσι *Z* || αὐτῶν γονεῖς *Z* || **15** *μτ.* τὸ *πρσθ.* πτωχὸν *Z* || αὐτοῦ *P*, του *Z* || **16** τὸ - ὁποῖον *παρλπ. Z* || οὐ *Z* || *μτ.* μόνον *πρσθ.* ἂν *Z* || μάλιστα *παρλπ. Z* || **17** ἐπ. ἠμπορεῖ *P*, δύναται *Z* || δουλεύῃ *Z* || οὐ *Z* || **18** ὡσὰν *P*, ἤτοι *Z* || δηλαδὴ *παρλπ. Z* || ὅσα *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀναγκαῖα. Ὁμοίως καὶ ὁ αὐτεξούσιος παῖς ἀναγκάζεται νὰ τρέφῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ πτωχὸν ὄντα. Ἄτοπον γὰρ ἐστὶν ὄντας ὁ παῖς εὔπορος καὶ κυβερνημένος, νὰ πτωχεύῃ ὁ πατὴρ καὶ νὰ χρειάζεται τῶν πρὸς ζωάρκειαν αὐτῷ ἀναγκαίων.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ κληρονόμος τοῦ υἱοῦ δὲν ἀναγκάζεται νὰ τρέφῃ τὸν πάππον αὐτοῦ, ἔξω μόνον ἂν ὁ πάππος εἶναι εἰς ἄκρον πτωχός.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ παιδία εἶναι δίκαιον νὰ βοηθῶσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν εἰς τὰς χρείας αὐτῶν.

σ.392 ζ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸ παιδὶ προστάζεται νὰ τρέφῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ πενόμενον, πότε ὅμως, ὅταν ἔχῃ ἀρκετὴν περιουσίαν εἰς τὸ νὰ τὸν θρέψῃ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καθὼς διωρίσαμεν τὸ νὰ τρέφωνται οἱ γονεῖς καὶ τὰ παιδία ἀπ᾽ ἀλλήλων ὅταν πτωχεύωσιν, οὕτω προστάζομεν καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αὐτὰ δὲ τὰ βάρη διορίζονται εἰς τοὺς ἐξ ἀρρενογονίας ἐγγόνους οὐ μὴν καὶ εἰς τοὺς ἀπὸ θυγατέρων, ὡσὰν ὁποὺ ἐκεῖναι γεννῶσι ὑπεξουσίους παῖδας τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἀνδράσιν.

ι΄. βιβ. μη΄, τίτ. δ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ πωλεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐνάγεται σὺν τῷ ἀγοραστῇ ὡς ἀνδραποδιστής.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ ἐνεχυράσῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

σ.393 *Βιβ. μη΄, τίτ. κ΄.—Οὐ λέγομεν βλάπτεσθαι τοὺς παῖδας ἐξ ὧν ποιεῖ ὁ πατήρ, οὔτε συγχωροῦμεν βλάπτεσθαι τὸν πατέρα, ἐξ ὧν ποιοῦσιν οἱ παῖδες.*

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ μεταχειρισθῇ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὡς δοῦλον.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ δύναται νὰ πωλῇ τὸν υἱόν αὐτοῦ διὰ μεγάλην ἔνδειαν καὶ πτωχείαν, εἴγε οὐκ ἔχει τὸν θρέψοντα αὐτόν. Εἰ γὰρ καὶ πένης ἦν, εἶχε δὲ τὸν τρέφοντα αὐτόν, οὐ καλῶς πιπράσκει.

ε΄: B. 31.6.5 § 17 || **ς΄**: B. 31.6.10 || **ζ΄**: B. 31.6.11 || **η΄**: B. 31.6.13 || **θ΄**: B. 31.6.8 || **ι΄**: B. 48.20.1 (σχόλ. 1) || **ια΄**: B. 19.1.88 κ. B. 48.20.1 (σχόλ. 1) || **39-40**: B. 48.20.1 (σχόλ. 3) || **ιβ΄**: B. 31.2.11 κ. B. 48.20.1 (σχόλ. 1) || **ιγ΄**: B. 19.1.89 κ. B. 48.20.1 [σχόλ. 1)

---

20 *μτ.* Ἄτοπον *πρσθ.* δέ, ὧν, *παρλπ.* γὰρ ὄντας *Z*, ὤντας *P* || **24** ἔξω *P*, ἐκτὸς *Z* || **27** παιδίον *Z* || **28** πότε ὅμως *παρλπ. Z* || ἀρκετὴν *παρλπ. Z* || *μτ.* περιουσίαν *πρσθ.* καὶ δύναμιν *Z* || **29** ἐδιωρίσαμεν *Z* || **33** ὡσὰν ὁποὺ *P*, ἐπειδὴ *Z* || **35** μη΄ *P*, κη΄ *Z* || Ἐκεῖνος ὁποὺ *P*, Ὅστις *Z* || *μτ.* ἐνάγεται *πρσθ.* καὶ καταδικάζεται *Z* || **37** τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἢ νὰ τὸν ἐνεχυράσῃ *Z* || **39-40** *παρλπ. Z*, ἐν τῇ ᾠᾷ *P* || **43** αὐτοῦ *P*, του *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σχόλιον. Αὐτὸς ὁ νόμος ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω νόμων, κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα τὸν λέγοντα, ὅτι ὅταν εὑρίσκωνται πολλοὶ νόμοι σύμφωνοι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν καὶ εὑρεθῇ ἕνας ἄλλος νόμος ἐναντιούμενος εἰς τοὺς πολλοὺς ἐκείνους, νὰ καταλιμπάνεται αὐτὸς ὁ ἕνας καὶ νὰ εἶναι ἄκυρος, ὡς ἔγνως καὶ εἰς ἄλλο μέρος. Ὁ νομοθέτης δὲ ἐπρόσθεσεν ἐδῶ καὶ αὐτὸν τὸν νόμον οὐχὶ δι' ἄλλο τέλος, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δείξῃ τὸ *σ.394* ἄκρον / σέβας καὶ εὐλάβειαν τῶν παιδίων, ὁποὺ κατὰ χρέος ἔχουν εἰς τοὺς ἰδίους αὐτῶν γονεῖς. Ἐν ταὐτῷ ὅμως μὲ τὰς ἰδίας λέξεις τὸν ἀναίρεσε. Καὶ ἔκαμεν ὁποὺ μὲ αὐτὸν τὸν νόμον νὰ μὴν εὑρεθῇ ποτὲ κανένας πατὴρ ὁποὺ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ πωλήσῃ τὸν υἱόν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ λέγοντας, ὅτι εἶγε οὐκ ἔχῃ τὸν θρέψοντα αὐτὸν καὶ εἶγε πένης ἦν εἶχε δὲ τὸν τρέφοντα αὐτόν, οὐ καλῶς πιπράσκει, ἐν ταὐτῷ τὸν ἀναιρεῖ μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ τὸν κάμνει τελείως ἄκυρον. Οὐδεὶς γὰρ δύναται νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι δὲν ἔχει τὸν τρέφοντα αὐτὸν καὶ ὅτι ἀπὸ πενίας ἀποθνήσκει, ὡσὰν ὁποὺ πάντες, ὅσον πένητες καὶ ἂν εἶναι, τρέφονται, μὲ τὸ νὰ ἐλεοῦνται ἀπὸ ὅλους κοινῶς ὁμοφύλους καὶ ἀλλοφύλους, ὁμοεθνεῖς τε καὶ ἀλλοεθνεῖς.

ιδ΄. βιβ. κδ΄, τίτ. δ΄.—Αἱ μητέρες δὲν ἐνάγονται οὔτε κρίνονται διὰ τὰ παιδία αὐτῶν, οὐδὲ ὁ ἀνὴρ ὑπὲρ τῶν ἀλισβερισίων τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.

σ.395 ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ δὲν ἐνέχεται διὰ τὰ ἀλισβερίσια τοῦ αὐτεξουσίου υἱοῦ αὐτοῦ οὐδὲ εἰς τὰ ἀλισβερίσια τοῦ ὑπεξουσίου αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἔκαμε χωρὶς τὴν προσταγὴν καὶ γνώμην αὐτοῦ. Καὶ ὄχι μόνον δὲν ἐνέχεται, ἀλλὰ καὶ ἂν ἔτυχε νὰ δώσῃ ὅλως πολὺ ἢ ὀλίγον τι διὰ ἀλισβερίσια τοῦ παιδὸς αὐτοῦ βιασθεὶς ἐπὶ τούτῳ, νὰ τὸ πέρνῃ ὀπίσω.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ αὐτεξούσιος υἱὸς δὲν ἐνάγεται οὔτε κρίνεται διὰ ἀλισβερίσια τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μακάρι καὶ αὐθεντικὰ νὰ εἶναι.

ιζ΄.—Καθὼς τά παιδία δὲν ἐνέχονται εἰς τὰ ἀλισβερίσια τοῦ πατρὸς αὐτῶν, οὕτω καὶ ὁ πατὴρ δὲν ἐνέχεται εἰς τὰ ἀλισβερίσια τῶν παιδίων αὐτοῦ.

ιδ΄: πρβλ.. B. 24.4.3 || **ιε΄**: B. 24.4.5 || **ις΄**: B. 24.4.6 || **ιζ΄**: B. 24.4.7

---

46 ὑπὸ *P*, ἀπὸ *Z* || **47** ὅτι *παρλπ. Z* || **49** *μτ.* ἐκείνους *πρσθ.* νόμους *Z* || *πρὸ* αὐτὸς *πρσθ.* καταργεῖται, *παρλπ.* καταλιμπάνεται *Z* || *μτ.* αὐτὸς *πρσθ.* ὁ νόμος *Z* || **53** *μτ.* τὸν *πρσθ.* κάμνει ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον πάντῃ καὶ ἀνῃρημένον, *παρλπ.* ἀναίρεσε *Z* || **55** λέγων *Z* || **56** θρέψοντα *Z* || **7** τὸν[1] *P*, τὸ *Z* || **59** ὡσὰν ὁποὺ *P*, διότι *Z* || **60** ἐλεῶνται *Z* || **61** τε *παρλπ. Z* || **66** γνώμην *P*, εἴδησιν *Z* || οὐ *Z* || **67** *μτ.* διὰ *πρσθ.* τὰ *Z* || **68** τὸ *P*, τὰ *Z* || **70** μακάρι *παρλπ. Z* || *μτ.* καὶ *πρσθ.* ἂν εἶναι *Z* || νὰ εἶναι *παρλπ. Z* || **72** *μτ.* ιζ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

7 Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐν ὅσῳ ζῇ ὁ πατήρ, δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ σύρῃ εἰς κριτήριον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἢ διὰ χρέη τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἢ δι' ἄλλα ἀλισβερίσια αὐτοῦ τοῦ πατρός, τόσον αὐθεντικὰ νὰ εἶναι ὅσον καὶ ἄλλα.

ιθ΄. βιβ. ξ΄, τίτ. μ΄.—Ἡ πατρῴα ἐξουσία ἐν εὐσεβείᾳ μᾶλλον καὶ οὐκ ἐν τραχύτητι συνέστηκεν.

σ396 Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

⟨19⟩. Περὶ λογοθέτου μεγάλου.

α΄. βιβ. ε΄, τίτ. ς΄.—Ὁ μέγας λογοθέτης, πρέπει νὰ φοβῆται τὸν Θεὸν καὶ τὸν αὐθέντην καὶ νὰ ἐξετάζῃ πάντοτε τὸν νόμον. Ὁμοίως νὰ ἐξετάζῃ καὶ τοὺς τζαράνους καὶ κάθε ἄλλον ὁποίας τάξεως καὶ βαθμοῦ ὁποὺ ἔρχονται ἔξω ἀπὸ τὴν τζάραν διὰ ποίαν ὑπόθεσιν ἦλθον καὶ εὐθὺς νὰ στοχάζωνται καὶ νὰ ἐπιμελῶνται εἰς τὸ νὰ θεωρῆται ἡ ὑπόθεσις ἐκείνων διὰ τῶν ἀρχόντων καὶ χωρὶς ἀργοπορίαν νὰ κόπτεται, διὰ νὰ ἐπιστρέφουν ὅσον τάχος εὐχαριστημένοι. Καὶ ἂν τυχὸν ἔλθουν πολλοὶ ὁμοῦ διὰ μίαν ὑπόθεσιν, ἡ ὁποία ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ λάβῃ τέλος μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἡμερῶν, τοὺς μὲν πολλοὺς εὐθὺς νὰ στέλλῃ ὀπίσω εἰς τὴν τζάραν, νὰ βαστάζῃ δὲ δύο ιρεῖς, τοὺς γεροντοτέρους, διὰ νὰ λάβῃ τέλος ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν, θεωρουμένη χωρὶς ὅλως ἀργοπορίαν, καὶ νὰ βιάζῃ τὸν κριτὴν ὅτι τάχιστα τέμνειν τὰς ὑποθέσεις.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁσάκις ἀπέρχεται ὁ αὐθέντης εἰς ἄλλας ἐκκλησίας, κατὰ τὴν συνήθειαν νὰ φροντίζῃ ὁ μέγας λογοθέτης νὰ λαμβάνῃ τὰς ἀναφορὰς καὶ ραβάσια τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ τὰ ἐμφανίζῃ ὕστερον τῷ αὐθέντῃ. *σ.397* Καὶ ὅστις ἐξ ἐκείνων μεταχειρίζεται φωνὰς καὶ ταραχάς, ὄχι / μόνον

ιη΄: πρβλ. **B.** 24.4.8 || **ιθ΄**: **B.** 60.40.4 (σχόλ.).

⟨19⟩ α΄: πρβλ. **B.** 6.6.5 κ. 6 || **β΄**: πρβλ. **B.** 6.18.3 κ. **B.** 6.22.2

---

73 ὁ πατὴρ ζῇ *Z* || τὶς *Z* || **73-74** σύρῃ εἰς κριτήριον *P*, ἐνάγῃ *Z* || **74** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **75** αὐτοῦ *παρλπ. Z* || *μτ.* πατρὸς *πρσθ.* του *Z* || *μτ.* αὐὐθεντικὰ *πρσθ.* καὶ ἂν, *παρλπ.* νὰ *Z* || *μτ.* ἄλλα *πρσθ.* ἰδιωτικὰ *Z* || **76-75** *παρλπ. Z.*

⟨19⟩ 1 *μτ.* περὶ *πρσθ.* β΄ καὶ γ΄ *διαγεγρ. P*, Περὶ τοῦ μεγάλου λογοθέτου β΄ καὶ γ΄ *Z* || **2** ε΄ P, α΄ *Z* || *μτ.* Ὁ *πρσθ.* β΄ καὶ γ΄ *διαγεγρ. P* || *μτ.* λογοθέτης *πρσθ.* ὁ β΄ καὶ γ΄ *Z* || φοβοῦνται *Z* || **3** ἐξετάζῃ *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχκ.* ἐξετάζουν *P*, -ζουν *Z* || **4** καὶ κάθε-βαθμοῦ *παρλπ. Z*, *ὑπργεγρ. P* || **10** στέλλουν *Z* || **11** βαστάζουν *Z* || **12** ὅλως *P*, τινὸς *Z* || καὶ - **13** ὑποθέσεις *παρλπ. Z* || **15** φροντίζῃ *δρθ.*,- ζουν *P* || *μτ.* φροντίζουν *πρσθ.* ὁ β΄ καὶ γ΄ *διαγεγρ. P*, ὅ τε β΄ λογοθέτης καὶ γ΄ *Z* || λαμβάνουν *Z* || **16** *πρὸ* τῶν *πρσθ.* ἀγωγάς, *παρλπ.* ἀναφορὰς - ραβάσια *Z* || τὰς ἐμφανίζουν *Z* || **17** οὐ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ χάνῃ τὸ δίκαιον αὐτοῦ ὁποὺ προβάλλει, ὅ,τι λογῆς καὶ ἂν εἶναι, ἀλλὰ καὶ νὰ παιδεύεται. Ἂν δὲ τινὰς φοβῆται ἀπὸ κανένα ὑπερέχον πρόσωπον εἰς τὸ νὰ προβάλλῃ τὸ δίκαιον αὐτοῦ εἰς τὸν αὐθέντην νὰ τὸ φανερώνῃ ἢ διὰ μέσον τοῦ μητροπολίτου ἢ διὰ μέσον τοῦ μεγάλου λογοθέτου.

Εἰ δέ τινες παραγενόμενοι μέμφοιντό τισιν ὡς παρ' αὐτῶν ζημιωθέντες κατὰ πρόφασιν τυχὸν τῶν λεγομένων συνηθειῶν, ἢ ἄλλως πως, ζητεῖν ἀκριβῶς τοὺς ταῦτα πλημμελήσαντας ὁποίας ἂν εἶεν ἀξίας τε καὶ στρατείας, καὶ ὑφ' οἱανοῦν τελοῖεν ἀρχήν, καὶ τούτους ἅμα μὲν συλλαμβάνειν, ἅμα δὲ μετ' ἐλέγχους τὰς ἠπειλημένας κατὰ νόμους εἰσπράττειν ποινάς, οὐδενὸς τῶν προσφόρων ἀρχόντων ἀντιποιεῖσθαι τούτων δυναμένου καὶ ἀζημίους φυλάττειν τοὺς ἠδικημένους.

σ.398

⟨20⟩. Περὶ δόλου.

α'. βιβ. ι', τίτ. γ'.—Ἔστι δόλος κακός, ἔστι καὶ δόλος καλός. Δόλος κακὸς ἐστὶν ἐκεῖνος ὁποὺ γίνεται μὲ πανουργίαν καὶ ἀπάτην καὶ μηχανήν, ὁ ὁποῖος ἀποβλέπει πρὸς βλάβην τινος, καλὸς δὲ δόλος ἐστὶν ἐκεῖνος ὁποὺ γίνεται κατὰ πολεμίων καὶ ληστῶν.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος μεταχειρίζεται ζύγια ἐξίκικα μὲ τὰ ὁποῖα πωλεῖ καὶ ἀδικεῖ τοὺς ἀγοραστάς, οἱ μὲν ἀγορασταὶ λαμβάνουσι παρ' αὐτοῦ τὸ ἐλλεῖπον, ἐκεῖνος δὲ ὡς δόλιος παιδεύεται.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ἀναμεταξὺ των κάμουν δολιότητα, δὲν ἐνάγει ἕνας τὸν ἄλλον.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πωλητὴς ὅσα λέγει πρὸς ἔπαινον τοῦ πράγματος ὁποὺ πωλεῖ, καλῶς τὰ λέγει καὶ δὲν βλάπτεται ὡς δόλιος. Ἂν ὅμως τὰ λέγῃ διὰ νὰ ἀπατήσῃ τὸν ἀγοραστὴν καὶ τὸν ἀπατήσει, τότε παιδεύεται.

σ.399 ε'./ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ περὶ δόλου ἀγωγὴ εἶσω δύο ἐνιαυτῶν συναπτῶν κινεῖται ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποὺ ἔγινε.

22-28: B. 6.6.10.

⟨20⟩ α': πρβλ. 10.3.1 §§ 2 κ. 3 || **β'**: πρβλ. B. 10.3.18 § 3 || **γ'**: B. 10.3.36 || **δ'**: B. 10.3.37 || **ε'**: πρβλ. B. 10.3.48.

---

18 *μτ.* νὰ *πρσθ.* ὑστερῆται τοῦ δικαίου του, *παρλπ.* χάνῃ - αὐτοῦ *Z* || **19** Εἰ δέ τις *Z* || **21** μέσον *παρλπ. Z* || *μτ.* τοῦ[2] *πρσθ.* β' καὶ γ' *διαγεγρ. P*, μεγάλου *παρλπ. Z* || **22-28** *παρλπ. Z* || **22** *μτ.* τινες *πρσθ.* ἢ τῶν ἐπιτηδι *διαγεγρ. P* || **27** *μτ.* καὶ *πρσθ.* τοῦτο μὲν *διαγεγρ. P* || ἠδικημένους *δρθ.* ἐκ Βασ., ἀδικημένους *P*.

⟨20⟩ 3 ὁποὺ *P*, ὅστις *Z* || ἀπάτην κ. πανουργίαν *Z* || **9** κάμνουν *Z* || **11** *μτ.* πωλητὴς *πρσθ.* λ *διαγεγρ. P*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.400 **⟨21⟩. Περὶ τεχνιτῶν.**

α΄. βιβ. ιθ΄, τίτ. ιη΄.—Κάθε τεχνίτης, ἀφ' οὗ ἀρχίσῃ νὰ κάμῃ κανένα ἔργον, ἢ οἰκοδόμημα δηλαδὴ ἢ ἄλλο, ὅ,τι λογῆς καὶ ἂν εἶναι, πρέπει νὰ τὸ τελειώνῃ, εἰ δὲ καὶ τὸ ἀμελήσῃ καὶ τὸ ἀφήσῃ ἀτελές, ἔχει ἄδειαν κάθε ἄλλος τεχνίτης νὰ τὸ τελειώσῃ, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ νὰ προβάλλῃ ὁ πρῶτος τεχνίτης, ὅτι ἔχει συμφωνίαν μὲ τὸν νοικοκύρην νὰ τὸ τελειώσῃ ἐκεῖνος.

σ.401 **⟨22⟩. Περὶ τοῦ μὴ ἐνυβρίζεσθαι παρὰ τῶν δανειστῶν τὰ λείψανα τῶν χρεωστούντων.**

α΄. βιβ. κγ΄, τίτ. β΄.—Ὅποιος δανειστής, βλέποντας τὸν χρεώστην αὐτοῦ ὁποὺ ἀσθενεῖ βαρέως, τολμήσει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ὀσπήτιον ἐκείνου καὶ νὰ ἐνοχλήσῃ ἢ ἐκεῖνον ἢ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία ἐκείνου, νὰ παιδεύεται τρόπῳ τοιῷδε, ἤτοι νὰ χάσῃ ἐκεῖνα ὁποὺ προβάλλει πὼς ἔχει νὰ λαμβάνῃ καὶ νὰ δίδῃ καὶ ἄλλα τόσα εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ χρεώστου ἐκείνου, ὁμοῦ δὲ νὰ τζερεμετίζεται καὶ ἀπὸ τὴν αὐθεντικὴν βιστιαρίαν, ἥτις νὰ λαμβάνῃ τὸ τρίτον μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος ἔχει καμίαν ἀγωγὴν κατά τινος θανόντος, νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν ἂν δὲν περάσουν ἐννέα ἡμέραι τοῦ θανάτου ἐκείνου νὰ ἑλκύσῃ εἰς κριτήριον τινὰ συγγενῆ ἐκείνου, μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τῶν ἐννέα ἡμερῶν, ἂς κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος, ἔχοντας νὰ λαμβάνῃ ἀπό τινα, τολμήσει
σ.402 νὰ λάβῃ παιδίον ἐκείνου τοῦ χρεώστου ἢ ὡς ἐνέχυρον / ἢ διὰ νὰ τὸν δουλεύῃ, ὄχι μόνον νὰ χάνῃ ἐκεῖνα ὁποὺ ἔχει νὰ λαμβάνῃ, ἀλλὰ καὶ ἄλλην τόσην ποσότητα νὰ καταδικάζεται νὰ πληρώνῃ ἢ εἰς τὸ παιδίον ἐκεῖνο ἢ εἰς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος ἐμποδίσει τὸ λείψανον τοῦ χρεώστου αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ μὴν ἐνταφιασθῇ ἢ προξενήσει καμίαν ὕβριν εἰς τὸ νεκρὸν ἐκεῖνο σῶμα, νὰ χάνῃ ἐκεῖνα ὁποὺ ἔχει νὰ λαμβάνῃ, νὰ πληρώνῃ καὶ ἄλλα τόσα

⟨21⟩ α΄: πρβλ. Β. 19.18.2.

⟨22⟩ α΄: Β. 23.2.1 || β΄: Β. 23.2.2 || γ΄: Β. 23.2.3 || δ΄: πρβλ. Β. 23.2.1.

⟨21⟩ 2 ιη΄ *P*, β΄ *Z* || **6** οἰκοκύρην *Z* || ἐκεῖνος *δρθ.* ἐκ *Z*, ἐκεῖνο P.

⟨22⟩ 3 βλέπωντας *P*, βλέπων *Z* || **6** χάνῃ *Z* || *πρὸ* ἐκεῖνα *πρσθ.* καὶ *Z* || **12** *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὸ *Z* || **14** ἔχωντας *κώδδ.* || **15** *μτ.* λάβῃ *πρσθ.* τὸ *Z* || **16** οὺ *Z* || νὰ[1] *παρλπ. Z* || *μτ.* χάνῃ *πρσθ.* ὅσα, *παρλπ.* ἐκεῖνα ὁποὺ *Z* || **17** νὰ[1] *παρλπ. Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ θανόντος ἐκείνου χρεώστου καὶ νὰ δημεύεται καὶ τὸ τρίτον μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ.

σ.403 **⟨23⟩. Περὶ καινοτομιῶν γιγνομένων ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ, εἴτε δημοσίῳ εἴτε ἰδιωτικῷ.**

α΄. βιβ. νη΄, τίτ. θ΄.—Εἰς τὰ ὀσπήτια ὁποὺ οἰκοδομοῦνται ἐπάνω εἰς τὸν δρόμον τὸν δημόσιον δὲν πρέπει νὰ εὐγάζουν σαχνισιὰ ἢ κανάλια.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸ συντροφικὸν δοβάρι δὲν πρέπει ὁ ἕνας μουστερέκης, οὔτε νὰ τὸ χαλνᾷ οὔτε νὰ τὸ φτιάνῃ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμνει τὶ πρὸς βλάβην τοῦ γείτονος, ἐμποδίζεται, ἀνακαινίζοντας δέ, πρέπει νὰ φυλάττῃ τὴν ἀρχαίαν τάξιν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν ἠμπορεῖ ὁ γείτων μὲ δένδρα μεγάλα νὰ ἐμποδίζῃ τὴν ὄψιν τοῦ γείτονος.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν ἔχει ἄδειαν ὁ γείτων εἰς τὸν συντροφικὸν τοῖχον νὰ εὐγάζῃ ὀτζάκι, καπνοδόχον δηλαδή, ἢ ξεχωριστὸν τοῖχον νὰ κάμνῃ καὶ νὰ σκοτεινιάζῃ τὸν γείτονα βλάπτοντάς τον.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ γείτων δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τὸν γκράζδον του, σ.404 ἤτοι τὸ / ἀχοῦρι αὐτοῦ, κοντὰ εἰς τὸν συντροφικὸν τοῖχον, διὰ νὰ μὴ χαλασθῇ ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀνοίξει πόρταν εἰς ξένον τοῖχον, ἢ παραθῦρι, ἐμποδίζεται καὶ βιάζεται νὰ τὰ σφαλίσῃ μὲ ἐδικά του ἔξοδα.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ οἰκοδομήσει κανένα οἰκοδόμημα εἰς αὐθεντικὸν τόπον διὰ καλλωπισμὸν καὶ δὲν ἐμποδισθῇ ἀπό τινα, ὕστερον δὲν βιάζεται νὰ χαλάσῃ τὸ οἰκοδόμημα.

⟨23⟩ α΄: πρβλ. B. 58.2.1 || **β΄**: πρβλ. B. 58.13.24 || **γ΄**: πρβλ. B. 58.2.11 || **δ΄**: πρβλ. B. 58.2.12 || **ε΄**: B. 58.2.13 || **ς΄**: πρβλ. B. 59.2.19 κ. B. 58.5.18 || **ζ΄**: πρβλ. B.58.7.6 || **η΄**: πρβλ. B. 58.8.8

⟨23⟩ 1 οἱῳδήτινι *Z* || **3** *μτ.* ὀσπήτια *πρσθ.* τὰ ὁποῖα, *παρλπ.* ὁποὺ *Z* || **4** δημόσιον δρόμον *Z* || σεχνισία *Z* || **5** διβάρι *Z* || **5-6** μουστερίκης *Z* || **6** *πρὸ* οὔτε *πρσθ.* ἤτοι συντροφικὸς γείτων *Z* || χαλᾷ *Z* || **7** Ἐκεῖνος ὁποὺ *P*, ὅστις *Z* || *μτ.* γείτονος *πρσθ.* του *Z* || **8** ἀνακαινίζωντας *κώδδ.* || τάξιν *παρλπ. Z* || **9** *μτ.* Δὲν *πρσθ.* πρέπει, *παρλπ.* ἠμπορεῖ *Z* || **12** καπνοδοχεῖον, ἤτοι ὀτζάκι *Z* || κάμῃ *Z* || **13** βλάπτωντας *κώδδ.* || **15** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **17, 19** Ἐκεῖνος ὁποὺ *P*, Ὅστις *Z* || **20** τόπον αὐθεντικὸν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών, Academy of Athens

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως εἰς τόπον ξένον οἰκοδομήσῃ τινὰς ὀσπήτιον, ὁ νοικοκύρης τοῦ τόπου ἐξουσιάζει καὶ τὸ ὀσπήτιον ἕως οὗ στέκει τὸ σπῆτι, ὅταν δὲ χαλάσῃ, τότε λαμβάνει τὴν ὕλην ἐκεῖνος ὁποὺ ᾠκοδόμησε τὸ σπῆτι.

Βιβ. κβ΄, τίτ. α΄.—Ὅτε περὶ καινοτομίας κτίσματος, ἢ ὅρων γίνεται ζήτησις, οὐκ ἀπαιτοῦμεν τοὺς περιόντας εἰδέναι πάντως ἐπὶ ποίων ἐξουσιαστῶν, ἢ πότε γέγονεν, ἀλλ' εἰ ἀκηκόασι παρὰ τῶν ἐκ θέας ἐπισταμένων ἢ ἀκουσάντων, πότε τὸ ἔργον ἐγένετο.

σ.405

⟨24⟩. Περὶ νέων οἰκοδομῶν.

α΄. βιβ. β΄, τίτ. ιδ΄.—Εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως κτίζει τινὰς νέαν οἰκοδομήν, ἐμποδίζεται ἀπὸ τοὺς γείτονας, ἕως οὗ νὰ ἐξεταχθῇ ἡ ὑπόθεσις μὲ ἐπιμέλειαν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν θέλῃ τινὰς νὰ κάμῃ νέαν οἰκοδομὴν ἐκ θεμελίων, πρέπει πρῶτον νὰ λαμβάνῃ ἄδειαν ἀπὸ τὴν αὐθεντείαν καὶ ἀπὸ τοὺς γείτονας.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀρχίσει νὰ κάμῃ νέαν οἰκοδομὴν καὶ βλάπτει τὸν γείτονα αὐτοῦ, παραγγέλλεται ἀπὸ τὸν γείτονα ἐκεῖνον ἀμέσως, πρὸ τοῦ δηλαδὴ νὰ τὸ ἀναφέρῃ ὁ γείτων εἰς τὴν αὐθεντείαν. Παραγγέλλεται καὶ ἐμμέσως δι' ἄλλου προσώπου, ὅταν ὁ γείτων λείπῃ, καὶ ἂν παρακούσῃ καὶ δὲν ἀφήσῃ τὴν οἰκοδομήν, ζημιοῦται καὶ γκρεμίζεται καὶ ἡ οἰκοδομὴ ἐκείνη.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος παραγγέλλει διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ οἰκοδομή, εἴτε ἀνὴρ εἶναι εἴτε γυνὴ εἴτε παιδίον, καλῶς παραγγέλλει, καὶ δὲν κάμνει
σ.406 χρεία νὰ εὕρῃ τὸν νοικο/κύρην καὶ νὰ παραγγείλῃ, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ παραγγείλῃ μόνον εἰς τοὺς τεχνίτας ὁποὺ δουλεύουν εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἐκείνην.

θ΄: πρβλ. B. 50.1.6 § 10 κ. B. 15.1.23 § 7 || **26-29**: B. 22.1.28.

⟨24⟩ α΄: πρβλ. B. 58.10.1 || **β΄**: πρβλ. B. 58.10.3 || **γ΄**: πρβλ. B. 58.10.1 §§ 2 ἑπ. || **δ΄**: πρβλ. B. 58.10.4 § 3

---

22 Ἀνίσως *P*, Ὅστις *Z* || τινὰς *παρλπ. Z* || **22-23** σπίτιον *Z* || **24** οἰκοδόμησε *Z* || **26-29** *παρλπ. Z*.

⟨24⟩ 2 *μτ.* βιβ. *πρσθ.* ιβ΄ καὶ ιδ΄, τίτ. γ΄ καὶ τίτ. α΄ *Z* || τις *Z* || **3** οὗ *P*, ὅτου *Z* || **5** *πρὸ* θέλει *πρσθ.* ὅστις, *παρλπ.* Ὅταν *Z* || τινας *παρλπ. Z* || **8** Ἐκεῖνος ὁποὺ *P*, Ὅστις *Z* || ἀρχίσει νὰ *παρλπ. Z* || κάμνει *Z* || **10** νὰ τὸ ἀναφέρῃ δηλαδὴ *Z* || **12** καὶ[3] *παρλπ. Z* || **14** Ὅποιος *P*, Ὅστις *Z* || **16** χρείαν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ἐκεῖνος ὁποὺ ἐμποδισθῇ νὰ κάμῃ τὴν νέαν οἰκοδομὴν πωλήσῃ τὸν τόπον ἢ τὸ σπῆτι ἐκεῖνο, εἰς ἄλλον, καὶ ὁ ἄλλος ἐκεῖνος ὁ νέος νοικοκύρης δηλαδὴ ἀρχίσει τὴν οἰκοδομήν, παιδεύεται. Ἐπειδὴ ἡ παραγγελία καὶ τὸ ἐμπόδιον ἔγινεν ὄχι εἰς πρόσωπον ἀλλ' εἰς πρᾶγμα.

Ἐκ τῶν γεωργικῶν τοῦ Ἰουστιν.—Ἐὰν γεωργὸς οἰκοδομήσῃ οἶκον ἢ φυτεύσῃ ἀμπελῶνα ἐν ἀλλοτρίῳ ἀπόρῳ τόπῳ, καὶ μετὰ χρόνον ἔλθῃ ὁ τοῦ τόπου κύριος, οὐκ ἔχει ἄδειαν τὸν οἶκον κατασπᾶν ἢ ἐκριζοῦν τὸν ἀμπελῶνα, ἀλλὰ λαμβάνει ἀντιτόπιον ὅπου ἂν βούλεται. Εἰ δὲ ἀνανεύων ἀνανεύσῃ ὁ εἰς τὰ ἀλλότρια κτίσας ἢ φυτεύσας, μὴ δοῦναι ἀντιτόπιον. Ἄδειαν ἔχει ὁ τοῦ τόπου κύριος τὰς μὲν ἀμπέλους ἐκριζοῦν, τὸν δὲ οἶκον κατασπᾶν.

Ὁ ἐν ἀλλοτρίῳ ἐδάφει κτίζων ἢ φυτεύων ἢ σπείρων ἢ ἄλλο τὶ ἐργαζόμενος ἐκπιπτέτω τῆς δεσποτείας, μηδὲ τὰ δαπανήματα λαμβάνων.

Ὁ εἰς ἀλλοτρίαν καταφυτεύων γῆν ἀπόλλει σὺν ταύτῃ καὶ τὰ φυτά.

Οἱ κατασπῶντες οἴκους ἀλλοτρίους ἀνάρχως ἢ ἀχρειοῦντες φραγμοὺς ὡς τὰ ἴδια φράξοντες ἢ κτίσοντες χειροκοπείσθωσαν.

σ.407

⟨25⟩. Περὶ τοῦ τιμίου σταυροῦ.

α΄. βιβ. ξ΄.—Νὰ μὴ τολμᾷ τινὰς νὰ σκάπτῃ σταυρὸν εἰς τὸ ἔδαφος ἢ εἰς μάρμαρον κείμενον ἐπάνω εἰς τὸ ἔδαφος ἢ εἰς λίθον ὁποὺ εἶναι ἐρριμμένος εἰς τὴν γῆν, καὶ ὄχι μόνον εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴ σκάπτῃ τινὰς ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἔτυχον νὰ σκαφθῶσι νὰ ἐξαλείφωνται, ὁ δὲ παραβαίνων τὸν νόμον αὐτὸν νὰ παιδεύεται βαρέως.

β΄. Τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ ὁ ξγος τῆς ἕκτης συνόδου κανών, ἀποφαίνεται, διὰ νὰ μὴν ὑβρίζεται τὸ σωτήριον τῆς νίκης ἡμῶν τρόπαιον, συμπατούμενον ἀπὸ τοὺς βαδίζοντας.

ε΄: πρβλ. Β. 58.10.25 || **22-32**: Ἀρμεν. Νόμ. Γεωργ. 10.1-4.

⟨25⟩ α΄: πρβλ. Β. 1.1.6 || **β΄**: κανὼν ογ΄ τῆς ς΄Συνόδου, Ράλλη-Ποτλῆ, VI 444.

---

18 Ἂν ὁ ἐμποδισθεὶς *Z* || **19** ἢ *P*, ἤτοι *Z* || **20** δηλαδὴ *παρλπ. Z* || *μτ.* τὴν *πρσθ.* νέαν *Z* || **21** ἔγιναν *Z* || ὄχι *ὑπργγρ. P* || *πρὸ* πρόσωπον *πρσθ.* τὸ *Z* || *πρὸ* πρᾶγμα *πρσθ.* τὸ *Z* || **22-32** *παρλπ. Z*.

⟨25⟩ 2 ξ΄ *P*, 60 *Z* || **2, 4** τὶς *Z* || **5** τὸν νόμον *παρλπ. Z* || **7** ξγ΄ *P*, 6ος *Z* || κανὼν τῆς ἕκτης συνόδου *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.408

⟨26⟩. Περὶ ἁλείας.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ψαρεύει εἰς ξένην λίμνην καὶ χιλιστέον, παιδεύεται, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἐμποδισμένον. Ἐκεῖνος δὲ ὁποὺ ἐμποδίζει τοὺς ἁλιεῖς εἰς τὸ νὰ ψαρεύουν εἰς τὸν ποταμόν, εἴτε μὲ πρόφασιν πὼς τὸ μέρος ἐκεῖνο εἶναι ἔμπροσθεν τῆς μοσίας αὐτοῦ ἢ τοῦ ὀσπητίου αὐτοῦ εἴτε μὲ καμίαν ἄλλην αἰτίαν, παιδεύεται.

β΄. βιβ. μα΄, τίτ. γ΄.—Ὁ ποταμὸς εἶναι εἰς κοινὴν χρῆσιν καὶ ὅποιος θέλει βάλλει δίκτυα εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ψαρεύει, ἡ δεσποτεία ὅμως εἶναι τῶν νοικοκυρίων τῶν μοσιῶν εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκεται ὁ ποταμός.

γ΄. βιβ. β΄ τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. α΄.—Ἐὰν ἐπὶ μακροῦ χρόνου μείνῃ τις ἁλιεύων ἔν τινι τόπῳ, δύναται κωλύειν ἕτερον ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ τοῦτο ποιεῖν, τοῦ ἁλιεύειν δηλ.

σ.409

⟨27⟩. Περὶ ζητιάνων.

α΄. βιβ. ς΄, τίτ. ς΄.—Οἱ ζητιάνοι νὰ μὴν εἶναι δεκτοὶ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ᾽ ὅσοι μὲν ἐξ αὐτῶν εἶναι ὑγιεῖς καὶ ἔχουσι τὰ σώματα αὐτῶν ἐρρωμένα καὶ εὔχρηστα νὰ δίδωνται εἰς καμίαν δούλευσιν, ὁποὺ ἐκ τούτου, ἅμα μὲν νὰ κοπιάζωσι δουλεύοντες ἅμα δὲ νὰ ἀποτρέφωνται, ἐνταυτῷ δὲ νὰ ἀπορρίπτωσι καὶ τὴν ἀμέλειαν καὶ νὰ μεταβάλλωσι τὴν οὕτως ἀμελῆ ζωὴν αὐτῶν εἰς κρείττονα καὶ καλλιτέραν ζωήν, εἰ δὲ δὲν θέλουν νὰ δουλεύουν, νὰ διώκωνται. Ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν εἰσὶ βεβλαμμένοι ἢ γέροντες νὰ μὴν ἐνοχλῶνται.

β΄. βιβ. μβ΄, τίτ. δ΄.—Οἱ ζητιάνοι, ἀποθνήσκοντες ἀδιάθετοι καὶ μὴν ἔχοντες συγγενεῖς, πάλιν ὑπὸ τῶν ζητιάνων νὰ κληρονομῶνται.

σ.410

⟨28⟩. Περὶ πατρώνων καὶ ἀπελευθέρων.

α΄. βιβ. μθ΄, τίτ. α΄.—Ἐὰν οἱ ἀπελεύθεροι φαίνωνται ἀπειθεῖς εἰς τοὺς πάτρωνας ἢ εἰς τὰ παιδία τῶν πατρώνων αὐτῶν, μαστιγοῦνται παρὰ τοῦ αὐ-

---

⟨26⟩ **α΄**: πρβλ. B. 53.6.5 || **β΄**: πρβλ. B. 46.3.4 κ. B. 53.6.11 || **10-12**: πρβλ. B. 53.6.5.

⟨27⟩ **α΄**: πρβλ. B. 6.6.9 || **β΄**: πρβλ. B. 45.1.56.

⟨28⟩ **α΄**: B. 49.1.1

⟨26⟩ **1** Κεφ. περὶ ἁλείας ἕπεται τοῦ κεφ. περὶ ζητιάνων *Z* || **2-3** χιλισταῖον *κώδδ.* || **4** ἁλειεῖς *Z* || **10-12** *παρλπ. Z.*

⟨27⟩ **1** Κεφ. περὶ ζητιάνων προηγεῖται τοῦ περὶ ἁλείας *Z.*

⟨28⟩ **2** μθ΄ *P*, μβ΄ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θέντου, εἰ δὲ φανῶσιν ὑβρισταί, ἐξορίζονται προσκαίρως, εἰ δὲ καὶ τολμήσωσι νὰ δείρωσιν ἐκείνους ἢ νὰ συκοφαντήσωσιν ἢ νὰ ἐπιβουλευθῶσιν οἱῳδήτινι τρόπῳ, στέλνονται εἰς ὄκναν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀπελεύθερος κατὰ πάτρωνος δὲν κινεῖ ἀγωγήν, προξενοῦσαν αὐτῷ ἀτιμίαν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἀπελεύθερος φανῇ ἀχάριστος πρὸς τὸν πάτρωνα αὐτοῦ, πάλιν νὰ γίνεται δοῦλος μετὰ τῶν παιδίων αὐτοῦ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀπελεύθερος ἀναγκάζεται νὰ τρέφῃ τὸν πάτρωνα αὐτοῦ, ὄντα πτωχόν.

σ.411

⟨29⟩. Περὶ προξενητῶν, ἤτοι τελάληδων.

α΄. βιβ. μθ΄, τίτ. ιε΄.—Ὁ προξενητής, ἤτοι τελάλης, ὅσον καὶ ἂν ἐπαινῇ τὸ συνάλλαγμα, δὲν ἐνέχεται, μήτε ἂν λάβῃ ἄσπρα τινὰ διὰ τὸ τελαλίκι του ἐνέχεται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ τελάλης δικαιοῦται εἰς τὸ νὰ λάβῃ προξενητικὰ μεμετρημένως κατὰ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ποσότητα καὶ τὴν δούλευσιν ὁποὺ ἔκαμε.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ γίνεται πρόξενος γάμου λαμβάνει τὰ προξενητικὰ αὐτοῦ κατὰ τὴν συμφωνίαν ὁποὺ ἔχει, εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχει συμφωνίαν, λαμβάνει ὅσον ἤθελε φανῇ εὔλογον.

σ.412

⟨30⟩. Περὶ μενζιλίων.

α΄. βιβ. κζ΄, τίτ. ιζ΄.—Τὰ ἄλογα τοῦ μενζιλιοῦ νὰ μὴ δέρνωνται οὔτε μὲ ξύλα οὔτε μὲ ἄλλα τοιαῦτα, ἀλλὰ νὰ διώκωνται μὲ καμιτζίκι, ἐπειδὴ ὅποιος σουρουτζὴς τὰ κτυπᾷ μὲ ξύλον ἢ μὲ ἄλλο τι τοιοῦτον, παιδεύεται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἄρχοντες καὶ λοιποὶ πάντες νὰ μὴν ἐνοχλῶσιν ὅλως τὰ μενζίλια.

β΄: B. 49.2.10 || **γ΄**: B. 49.2.19 || **δ΄**: B. 49.3.50.

⟨29⟩ α΄: B. 54.15.2 || **β΄**: B. 54.15.3 || **γ΄**: πρβλ. B. 54.15.4.

⟨30⟩ α΄: B. 56.17.1 || **β΄**: B. 56.17.2

---

5 συκοφαντίσωσιν *Z* || **6** οἱῳδήτινοι *Z*.

⟨29⟩ 6 μεμετρημένα *Z* || τὴν[2] *παρλπ. Z*.

⟨30⟩ 2 κζ΄ *P*, μζ΄ *Z* || μενζιλίου *Z* || **3** καμτζίκι *Z* || **5** *μτ.* καὶ *πρσθ.* οἱ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών Z Academy of Athens

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κάθε ἕνας, ὁποίας ἂν εἴη τάξεως καὶ βαθμοῦ, ὁποὺ ἀπέρχεται μὲ μενζίλι, νὰ ζητῆται ἀπὸ τοὺς καπετάνους καὶ προεστῶτας τῶν μενζιλίων τὰς πληρωμὰς διὰ τὰ ἄλογα ὁποὺ θέλει, καὶ ἂν δὲν θελήσῃ νὰ τὰ πληρώνῃ, νὰ παιδεύεται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος πάρῃ μενζίλικον ἄλογον καὶ δὲν τὸ ἀφήσει εἰς τὸν ἄλλον μενζιλχανέν, ἀλλὰ τὸ ὑπάγει ἕως καὶ εἰς ἄλλον μενζιλχανέν, νὰ πληρώνῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἀλόγου τετραπλασίως.

σ.413 **〈31〉. Περὶ μισθοῦ διδασκάλων καὶ ἰατρῶν.**

α΄. βιβ. νδ΄, τίτ. ιδ΄.—Εἰς τοὺς διδασκάλους τῶν γραμμάτων, τόσον κοινῶν ὅσον καὶ ἑλληνικῶν, καὶ εἰς τοὺς ἰατροὺς (οὐ μὴν δὲ εἰς τοὺς ἐξορκιστάς, κἂν τὰ μάλιστα ὠφεληθῆναι τινὲς ἐξ αὐτῶν διαβεβαιοῦνται), ὁ κριτὴς ἀποφασίζει τὸν μισθόν.

β΄. βιβ. μζ΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνο ὁποὺ χαρίσει τινὰς εἰς τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ εἶναι ἀμετάτρεπτον, ὡσὰν ὁποὺ δὲν λέγεται δωρεὰ ἀλλὰ μισθός.

〈32〉. Περὶ τιμῆς δούλου.

Βιβ. μή΄ τίτ ιδ΄.—Ἔστω τὸ τίμημα τοῦ δούλου, εἴτε ἄρρενος, εἴτε θηλείας, εἰ μὲν ἀτεχνής ἐστιν, εἴκοσι νομισμάτων, ἐάν ἐστιν ὑπὲρ τοὺς δέκα ἐνιαυτούς, εἰ δὲ ἐλάττων ἐστί, δέκα νομισμάτων. Εἰ δὲ τέχνην ἐπίσταται, (χωρὶς νοταρίου καὶ ἰατροῦ) ἕως 30: νομισμάτων. Ἐὰν δὲ νοτάριός ἐστιν, ἢ ἰατρός, ὁ μὲν νοτάριος ἕως 50: νομισμάτων, ὁ δὲ ἰατρὸς ἕως 60: ἐὰν δὲ εὐνοῦχοι ὦσιν οἱ δοῦλοι μείζονες τῶν δέκα ἐνιαυτῶν χωρὶς τέχνης, 50: νομισμάτων. Ἐὰν δὲ τέχνην ἴσασιν, ἑβδομήκοντα νομισμάτων, ἐὰν δὲ τῶν δέκα ἐνιαυτῶν ἧττονες ὦσι, 30: νομισμάτων.

γ΄: B. 56.17.3 || δ΄: B. 56.17.15.

〈31〉 α΄: πρβλ. B. 54.14.1 || β΄: πρβλ. B. 47.1.26.

〈32〉 2 Βιβ. - 9 νομισμάτων: B. 48.14.4 § 5.

---

10 πληρώσῃ Z || 11 μενζιλικὸν Z.

〈31〉 4 τινὰς *Z*.

〈32〉 1 Περὶ - 9 νομισμάτων *παρλπ. Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.414 **⟨33⟩. Περὶ ἀθεμιτογαμούντων.**

α΄. βιβ. κη΄, τίτ. ς΄.—Ὅποιος λάβῃ γυναῖκα μὲ γάμον ἀθέμιτον καὶ ἐνανιίον τῇ φύσει, τὸν ὁποῖον τοῦτον γάμον ὁ νόμος καλεῖ ἀθέμιτον καὶ παράνομον καὶ κατακεκριμένον, εἰ μὲν δὲν ἔχει παιδία νόμιμα ἀπὸ πρότερον νόμιμον γάμον, εὐθὺς νὰ γίνωνται ὅλα τὰ πράγματα αὐτοῦ αὐθεντικά, ὁμοῦ δὲ καὶ τὰ πράγματα τῆς προικὸς ἐκείνης τῆς παρανόμου γυναικὸς αὐτοῦ, καί, ἔντιμος ὤν, νὰ ἐξορίζεται, εἰ δὲ εὐτελής, νὰ δέρνεται καὶ νὰ ἐξορίζεται. Εἰ δὲ ὅμως ἔχει παιδία ἀπὸ προτέρους νομίμους γάμους ἢ ἐγγόνους ἢ δισεγγόνους καὶ τρισεγγόνους, ἐκεῖνοι εὐθὺς νὰ ἐξουσιάζουν ὅλα τὰ πράγματα ἐκείνου, νὰ τρέφωσιν ὅμως αὐτὸν καὶ νὰ τῷ δίδωσι καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα, ἤγουν κατοικίαν, ροῦχα καὶ ὅσα ἄλλα, ἐπειδὴ καὶ ἂν ὁ τοιοῦτος ἔγινεν ὑπερόπτης τῶν νόμων καὶ ἀσεβής, εἶναι ὅμως πατήρ.

σ.415 β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ νόμιμα παιδία τῶν ἀθεμιτογαμούντων/, ἐκεῖνα δηλαδὴ ὁποὺ ἐγεννήθησαν ἀπὸ νομίμους γάμους, λαμβάνουσιν ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, τὰ δὲ παιδία ὁποὺ γεννηθοῦν ἀπὸ ἀθεμίτους γάμους δὲν λαμβάνουσιν οὐδόλως τί.

γ΄. βιβ. μς΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ γεννηθῇ ἀπὸ ἀθεμιτογαμίαν, οὔτε συγγενὴς οὔτε ἀγχιστεὺς ἐστί.

δ΄. βιβ. με΄, τίτ. ε΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ γεννηθῶσιν ἀπὸ ἀθεμιτογαμίαν δὲν λαμβάνουσιν οὐδόλως τὶ ἀπὸ τὴν πατρικὴν περιουσίαν ὁμοῦ καὶ μητρικήν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ε΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ συνέλθουν εἰς γάμου κοινωνίαν ἀθεμίτως, μήτε μὲ διαθήκην δὲν ἠμποροῦν νὰ κληρονομήσουν ἕνας τὸν ἄλλον.

ς΄. βιβ. κη΄, τίτ. ς΄.—Καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἀθεμιτογαμήσασα νὰ ὑπόκειται εἰς τὰς ἰδίας ποινὰς καὶ ἡ προῖξ αὐτῆς νὰ γίνεται αὐθεντική, ἂν δὲν ἔχῃ νόμιμα σ.416 παιδία ἀπὸ ἄλλον νόμιμον ἄνδρα. Εἰ δὲ ἔχει παιδία, νὰ τὴν λαμβάνουν / ἐκεῖνα καὶ νὰ τρέφωσι καὶ νὰ ἐπισκέπτωνται αὐτὴν εἰς ὅλα τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, τὰ δὲ παιδία ὁποὺ ἐγεννήθησαν ἀπὸ τὴν ἀθεμιτογαμίαν αὐτῆς ταύτην, νὰ μὴν ἀπολαμβάνουν ὅλως τί.

⟨33⟩ **α΄**: πρβλ. B. 28.6.1 || **β΄**: πρβλ. B. 28.6.1 || **γ΄**: B. 45.3.2 § 8 κ. B. 46.1.20 (σχόλ. 2) || **δ΄**: πρβλ. B. 28.6.1 κ. Ἀρμεν. 4.7.8 || **ε΄**: B. 45.5.1 || **ς΄**: B. 28.6.1.

⟨33⟩ **4** κατακεκριμμένον *κώδ.* || παιδιὰ *Z* || **6** δὲ *παρλπ. Z* || **8** παιδιὰ *Z* || **10** *μτ.* ἐκείνου *πρσθ.* καὶ *διαγεγρ. P* || **22** ε΄ *P*, α΄ *Z* || συνέλθωσιν *Z* || **25** κη΄ *P*, κα΄ *Z* || ἀθεμιτογαμίσασα *Z* || **30** ὅλως *P*, οὐδόλως *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.417

⟨34⟩. Περὶ ζαχιρέδων.

α΄. βιβ. νς΄, τίτ. θ΄.—Ὅταν διορίζεται ζαχιρές, νὰ μὴ μένῃ τινας ἐλεύθερος ἀπὸ αὐτό, οὔτε ἄρχων οὔτε ἀρχόμενος οὔτε μοναστήριον οὔτε ἐκκλησία.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ἔχουν ζαχιρὲν εἰς ἕνα ζουδέτζον νὰ μὴν ἀναγκάζωνται νὰ δίδουν εἰς ἄλλο ζουδέτζον, διὰ νὰ ἀπολογηθῇ καὶ ἐκεῖνο τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀγγαρείαν ταύτην. Ἀνίσως ὅμως καὶ ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ δώσῃ, νὰ τὸν πωλῇ μὲ τὴν τιμὴν ἐκείνην ὁποὺ πωλεῖται ἐκεῖ. Ὁ δὲ ζαχιρὲς ὁποὺ δίδεται ἀπὸ λακουϊτόρους εἰς τὴν αὐθεντίαν νὰ λογαριάζεται ἀντὶ ἄσπρων διὰ τὸ δόσιμον ὁποὺ δίδουν εἰς τὴν βιστιαρίαν καὶ νὰ πιάνεται εἰς λογαριασμὸν τότε εὐθύς, μακάρι καὶ ἀκριβὸς νὰ εἶναι ὁ ζαχιρές. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ δίδῃ τινὰς ιὥρα ζαχιρέν, ἢ κερεστέδες ἢ ἄλλα, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ λογαριάζεται ἡ τιμὴ ἐκείνων ὅταν εἶναι εὐθηνία καὶ εἶναι ἡ τιμὴ ὀλιγωτέρα.

σ.418 γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Νὰ μὴν ἀναγκάζεται τινὰς νὰ πωλῇ ὅλον τὸν ζαχιρὲν αὐτοῦ ἢ ἄλλα τινὰ εἴδη, ἀλλὰ τὰ περισσεύοντα. Ἀσεβὲς γάρ ἐστι τό νὰ ὑστερῆται τινὰς ἀπὸ τὰ ἐδικά του καὶ νὰ τὰ δίδῃ εἰς ἄλλους.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁπόταν μὲ αὐθεντικὴν προσταγὴν διορισθῇ νὰ δοθῇ ζαχιρές, νὰ δίδῃ κάθε ἕνας κατὰ ἀναλογίαν τῶν ζευγῶν αὐτοῦ, ἤτοι τῶν πλούγων αὐτοῦ, καὶ ὅποιος ἄρχοντας θελήσει νὰ ἀδικήσῃ τινὰ πτωχόν, νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον αὐτοῦ.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ διορισμὸς τοῦ ζαχιρὲ νὰ γίνεται μὲ κοινὸν στοχασμὸν τοῦ τε μητροπολίτου καὶ τῶν ἀρχόντων, διὰ νὰ μὴν ἀδικηθῇ τινάς.

ς΄ ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ δίδουν τὸν ζαχιρὲν νὰ μὴ ζημιώνωνται, ἀλλὰ νὰ λογαριάζωνται κατὰ τὸ δίκαιον, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δίκαιον ὕστερον ἀπὸ τόσους κόπους ὁποὺ κάμνουν νὰ ζημιώνωνται.

⟨34⟩ α΄: πρβλ. B. 56.9.4 || **β΄**: πρβλ. B. 56.9.5 || **γ΄**: B. 56.9.5 § 4 || **δ΄**: B. 56.9.5 § 8 || **ε΄**: B. 56.9.6 || **ς΄**: B. 56.9.6 § 1.

⟨34⟩ 2 μὴ *πρσθ. δι' ἄλ. χ. Z* || **3** ἄρχων οὔτε *παρλπ. Z* || **5** *μτ.* ἕνα *πρσθ. ὑπργεγρ.* (τζινοῦτον) *Z* || **5** ἐπ. τζουδέτζον *Z* || **6** *μτ.* ἄλλο *πρσθ. ὑπργεγρ.* (τζινοῦτον) *Z* || *μτ.* ἀπολογηθῇ *πρσθ.* εἰς, *παρλπ.* καὶ *Z* || **9** λογαριάζηται *Z* || **13** ἐκείνου *Z* || εὐθήνια *Z* || **14** ὀλιγοτέρα *P* || *κτθ. κειμ. πρσθ. δι' ἄλ. χ.* ἄχριστον *P* || **16** τὸ *παρλπ. Z* || **17** δώσῃ *Z* || **19** δωθῇ *Z* || **20** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **26** κάμουν *Z* || *κτθ. κειμ. πρσθ. δι' ἄλ. χ.* ἄχριστον P.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.419 **⟨35⟩. Περὶ ἐμφυτεύσεως καὶ μισθώσεως.**

α΄. βιβ. κ΄, τίτ. α΄.—Ὅταν τινὰς λάβῃ κανένα μοῦλκι καὶ μοσίαν μὲ συμφωνίαν νὰ τὴν δουλεύῃ καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τοὺς ἐξ αὐτῆς καρπούς καὶ νὰ δίδῃ διωρισμένον τι ἐτήσιον εἰς τὸν νοικοκύρην κατ' ἔτος καὶ συμβῇ νὰ ἀκολουθήσῃ καμία τυχηρὰ περίστασις, φέρε εἰπεῖν, ἢ πλημμύρα ὑδάτων ἢ πυρκαϊὰ ἢ ἐπιδρομὴ πολεμίων ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ὁποὺ δὲν ἠμπορεῖ ὁ μισθωτὸς νὰ ἀντισταθῇ, νὰ χάνῃ ὁ νοικοκύρης τὸ μίσθωμα ἐκεῖνο ὁποὺ ἦτον συμφωνημένον νὰ λάβῃ, ἐπειδὴ ἀρκεῖ εἰς ἐκεῖνον τὸν μισθωτὸν αὐτὴ ἡ ζημία ὁποὺ ἔχασε τοὺς σπόρους του, τοὺς κόπους του καὶ τὰ ἔξοδά του.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ λαμβάνουν μοσίας καὶ μούλκια μὲ τέτοιον τρόπον, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, καὶ αἱ μοσίαι ἐκεῖναι, εἰ μὲν εἶναι ἀρχοντικαί, νὰ ὑπομένουν οἱ νοικοκυροὶ αὐτῶν τρεῖς χρόνους, δηλαδή, καὶ ἂν μετὰ παρέλευσιν τριῶν χρόνων δὲν ἐπλήρωσαν τὸ συμπεφωνημένον ἐτήσιον, νὰ ἀποβάλλωνται καὶ νὰ χάνουν κάθε δίκαιον ὁποὺ ἠμποροῦν νὰ προ-
σ.420 βάλλουν πῶς / ἐξώδευσαν, ἐφύτευσαν, ἐκαλλιέργησαν καὶ ἐκαλλώπισαν τὸ μοῦλκι ἐκεῖνο, εἰ δὲ εἶναι μοναστηριακαὶ αἱ μοσίαι ἐκεῖναι ἢ ἐκκλησιαστικαὶ ἢ πτωχικαί, νὰ ὑπομένουν δύο χρόνους, καὶ ἂν μετὰ παρέλευσιν τῆς διετίας δὲν πληρώσουν, νὰ ἀποβάλλωνται καὶ νὰ χάνουν κάθε δίκαιον ὁποὺ ἔχουν νὰ προβάλλουν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Προσέτι, ἂν ἐχάλασαν τὰ εἰς τὴν μοσίαν ὀσπήτια καὶ ἄλλας οἰκοδομάς, νὰ βιάζωνται νὰ τὰ ἀνακαινίζουν ἐξ ἰδίων. Αὐταὶ δὲ αἱ ἀγωγαὶ δίδωνται καὶ κατὰ κληρονόμων.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν ὅμως οἱ νοικοκυροὶ τῶν μοσιῶν εἶναι ἄνθρωποι διεστραμμένοι καὶ φιλόδικοι καί, θέλοντες νὰ ἀδικήσουν τὸν μισθωτόν, κρύπτωνται εἰς τὸ τέλος τῆς διετίσς ἢ τῆς τριετίας καὶ τεχνεύονται μὲ διαφόρους τρόπους εἰς τὸ νὰ μὴν ἀνταμωθῶσιν μὲ τὸν μισθωτὸν κσὶ νὰ λάβωσι τὰ ἐτήσια, μὲ σκοπὸν διὰ νὰ τὸν ἀποβάλλουν καὶ νὰ τὸν ζημιώσουν, ὁ μισθωτὸς ἐκεῖνος νὰ πέρνῃ τὰ ἐτήσια καί, βουλλώνοντάς τα ἔμπροσθεν μαρ-
σ.421 τύρων, νὰ τὰ δίδῃ εἰς ἕνα πρόσωπον / πιστόν, καὶ τούτου γενομένου νὰ μὴν ἀποβάλλεται ὁ μισθωτὸς ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ.

δ΄. βιβ. γ΄ τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. κδ΄.— Ὁ μισθωσάμενος πάντα κατὰ

⟨35⟩ **α΄**: B. 20.1.15 § 2 || **β΄**: πρβλ. B. 20.2.2-5 || **γ΄**: πρβλ. B. 20.2.2 || **δ΄**: Θεοφ. Ἰνστ. 3.24.5

⟨35⟩ **3** τοὺς καρποὺς τοὺς ἐξ αὐτῆς *Z* || **11** εἴπωμεν *Z* || **12** αὐτῶν *παρλπ. Z* || **21** *μτ.* ἰδίων *πρσθ.* των *Z* || **27** βουλλώνωντας *κώδδ.* || **30-43** *παρλπ. Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸν ὅρον τῆς μισθώσεως ὀφείλει ποιεῖν, τουτέστι κατὰ τὸ δόξαν μεταξύ τῶν συναλλαττόντων. Εἰ δέ τι ἐν τοῖς συμφώνοις παροφθῇ, κατὰ τὸ κάλλιστον, καὶ δίκαιον ὀφείλει τοῦτο τυποῦσθαι.

Βιβ. κ', τίτ. α'.—Πᾶσαν βίαν, ἥτινι οὐ δυνατὸν ἀντιστῆναι τὸν μισθωτόν, ὁ δεσπότης ἐπιγινώσκει, οἷον τὴν ἀπὸ τῶν ποταμῶν, ἢ ἐπιδρομῆς πολεμίων, ὁμοίως καὶ τὸ παρὰ τῶν παριόντων στρατιωτῶν κατὰ βλακείαν ἀφαιρεθὲν καὶ ἐὰν σεισμῷ ὁ ἀγρὸς ἀπόλλυται, ὥστε μηκέτι ὑπεῖναι. Ὁμοίως καὶ εἰ ὁ γεωργηθεὶς ἀγρὸς ἄφνω καυθῇ, οὐ δίδοται τὸ μίσθωμα.

Ἐπὶ πᾶσι τυχηροῖς οὐ τὸ διαφέρον ἀπαιτεῖ ὁ κολωνός, ἀλλὰ τὸν μισθὸν
40 *συγχωρηθῆναι, ζημιούμενος τὸν σπόρον.*

Τὰ τυχηρά, εἰ μέτρια βλάψωσι, τὸν κολωνὸν ὁρᾶ. Ταῦτα περὶ τοῦ ἐν ἀργυρίοις μισθωσαμένου, ὁ γὰρ μέρος διδοὺς τῶν καρπῶν, ὡς κοινωνὸς μερίζεται τὸ κέρδος καὶ τὴν ζημίαν.

σ.422 **⟨36⟩. Περὶ ἀνταλλαγῆς, ἤτοι δεῖσιοῦ.**

α'. βιβ. κ', τίτ. γ'.—Ἡ ἀνταλλαγή, ἤτοι τὸ δεῖσι καὶ ἀλλαξιά, ὁμοιάζει μὲ τὴν πώλησιν καὶ ἀγοράν.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἀνταλλαγὴ συνίσταται ἀπὸ παραδόσεως πρά-
5 γματος καὶ ἀνίσως δοθῇ ξένον πρᾶγμα δὲν γίνεται ἀνταλλαγὴ καὶ δεῖσι.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καθὼς εἰς τὴν πώλησιν τὸ πρᾶγμα ὁποὺ πωλεῖται πρέπει νὰ πωλῆται μὲ τὰ ἐλαττώματά του, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λέγῃ ὁ πωλητής, οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἀπάτη, ἐπειδὴ δὲν ἔρρωται.

10 δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν γένῃ ἀντσλλαγὴ καὶ δὲν ἀκολουθεῖ κανένα ἐναντίον εἰς τὴν συμφωνίαν, δὲν ἁρμόζει καμία ἀγωγή.

σ.423 ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δώσῃ πράγματά τινα εἰς τινα / μὲ συμφωνίαν διὰ νὰ λάβῃ ἄλλο πρᾶγμα παρ' ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος, πρὸ τοῦ νὰ δώσῃ, ἐπώλησε τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ὁποὺ ἔλαβε, δὲν ἐνοχλεῖται ὁ ἀγοραστής,
15 ἀλλὰ βιάζεται αὐτὸς νὰ δώσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο.

---

34 Πᾶσαν - **37** ὑπεῖναι: B. 20.1.15 § 2 || **38** εἰ - μίσθωμα: B. 20.1.15 § 3 || **39** Ἐπὶ - **40** σπόρον: B. 20.1.15 (σχόλ. 7) || **41** Τὰ - **43** ζημίαν: B. 20.1.25 (σχόλ. 12).

⟨36⟩ α': B. 20.3.4 || **β'**: B. 20.3.1 § 3 || **γ'**: πρβλ.. B. 20.3.2 || **δ'**: B. 20.3.5 || **ε'**: B. 20.3.6

⟨36⟩ 13 προτοῦ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς πωλήσῃ οἶκον εἷς τινα μὲ συμφωνίαν διὰ νὰ τοῦ οἰκοδομήσῃ ἢ νὰ ἀνανεώσῃ ἄλλον οἶκον αὐτοῦ (τὸ ὁποῖον τοῦτο λέγεται ἀνταλλαγή), βιάζεται ἐκεῖνος νὰ οἰκοδομήσῃ ἢ νὰ ἀνανεώσῃ τὸν οἶκον.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς δώσῃ εἷς τινα ἴδιον αὐτοῦ ἔδαφος διὰ νὰ κτίσῃ οἰκοδόμημά τι καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν μέρος τι οἰκοδομήματος, βιάζεται νὰ τὸ δώσῃ.

Θεωρεῖται καὶ τοῦτο εἰς τὴν ἀνταλλαγήν, εἰ μὴ οἱ ἐναλλάσσοντες ἐξ ἀρχῆς σκοπὸν εἶχον πωλῆσαι τὸ ἐναλλαττόμενον, τυχὸν ὁ εἷς λαβὼν ἐσθῆτα δέδωκεν οἰκέτην, χρὴ οὖν ζητεῖν ἡμᾶς κἀκεῖνο, ἆρα μήτε ὁ τὴν ἐσθῆτα ἔχων πωλῆσαι αὐτὴν ἠβούλετο, καὶ ὁ τὸν οἰκέτην ἔχων ἀγορᾶσαι ταύτην ἐζήτει, ἢ μήτι ἐξ ἀρχῆς αὐτοὶ οὐδὲ εἰς ἔννοιαν πράσεως ἦλθον, ἀλλ' ἐναλλάξαι τὰ πράγματα ἠβουλήθησαν. Καὶ εἰ μὲν εὕρωμεν ὅτι πράτου προαίρεσιν εἶχεν ὁ τὸ ἓν πρᾶγμα δεδωκὼς καὶ ἀντὶ τιμήματος ἔλαβε τὸ ἕτερον πρᾶγμα, τὸ τοιοῦτον συνάλλαγμα πρᾶσις ἐστί, καὶ ἀγορασία. Ὅθεν καὶ ἐκδικήσεως γενομένης, εἰ μὲν πρᾶσις ἦν, ἀνάγκη τὴν ἐπὶ πράσει ἀγωγὴν κινηθῆναι, εἰ δὲ ἀνταλλαγὴ ἐστὶ δύναται κινεῖσθαι τὸν τῆς ἀπαιτήσεως λόγον ἐπὶ τῷ ἀναδοθῆναι τὸ ἕτερον πρᾶγμα.

σ.424 **⟨37⟩. Περὶ ὑδάτων.**

α΄. βιβ. νη΄, τίτ. ιγ΄.—Ἐὰν εἰς τόπον τινὸς κατεβοίνῃ νερόν, τὸ ὁποῖον τὸν βλάπτει καὶ ἐμποδίζει κανένα οἰκοδόμημα ἐκείνου καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ βλάπτεται ἐνεργήσει εἰς τὸ νὰ τρέξῃ τὸ νερὸ ν ἐκεῖνο εἰς ἄλλο μέρος καὶ βλάψει ἄλλον, ἀναγκάζεται οὗτος ὁποὺ ἐνήργησε νὰ τρέξῃ εἰς ἄλλο μέρος διὰ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸν πρῶτον αὐτοῦ δρόμον, γκρεμίζοντας καὶ τὴν οἰκοδομὴν ἐκείνην ὁποὺ ἔκαμεν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τὸ βρόχινον νερὸν ὁποὺ τρέχει ἀπὸ τὸν τόπον τινὸς βλάψῃ τινὰ ἄλλον, ἀναγκάζεται ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὸν τόπον νὰ κάμῃ ὁποὺ νὰ τρέχῃ τὸ νερὸν ἀπὸ ἄλλο μέρος.

ς΄: πρβλ. Β. 19.8.6 § 1 || **ζ΄**: Β. 19.8.6 § 2 || **23-33**: Β. 20.3.3.

⟨37⟩ α΄: Ἀρμεν. 2.4.93 κ. πρβλ. Β. 58.13.1 || **β΄**: Β. 58.13.1 πρ.

---

18 ἀνεώσῃ *P* || **23-33** *παρλπ. Z* || **23** πρὸ εἰ *πρσθ. διαγεγρ.* εἰ μὴ *P* || **24** πρὸ ἐσθῆτα *πρσθ.* ἐσθῆτα *διαγεγρ. P*.

⟨37⟩ *τίτ. χργρφ. Z ὑπὸ* **⟨37⟩**, **⟨38⟩**, **⟨39⟩** *πρσθ. εἰς σ. χργρφ.* 756, 732-733 κ. 730-731 *P* || **1** *μτ.* ὑδάτων *πρσθ.* 1ον *Z* || **2** βιβ. - ιγ΄ *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχ. ὑπργεγρ. κ. διαγεγρ.* βιβ. α΄, τίτ. δ΄, ἁρμ. *P* || **3** ἐμποδίζεται *Z* || **6** γκρεμίζωντας *κώδδ.* || **8** βρόχυνον *κώδδ.* || τὸν *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σχόλιον ἐκ τῶν Βασιλικῶν.—Ἡ ἀγωγὴ δὲ αὐτὴ κινεῖται, ὅταν τινὰς κάμῃ ἔργον χειροποίητον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον φαίνεται πὼς μέλλει νὰ βλάψῃ τὸν γείτονα, εἰ δὲ ἔργον δὲν ἔγινεν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν τρέχει τὸ νερὸν καὶ
σ.425 βλάπτει τὸν ἄλλον, δὲν / κινεῖται αὐτὴ ἡ ἀγωγή.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν ἔχουν δίκαιον οἱ γείτονες νὰ κάμνουν ἔργον τί, μὲ τὸ ὁποῖον νὰ αὐξάνουν ἢ νὰ ὀλιγοστεύουν τὰς λίμνας.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ κινεῖται διὰ πλησμονὴν ὕδατος, κινεῖται διὰ κάθε ἔργον χειροποίητον, τὸ ὁποῖον κάμνοντας τινάς, βλάπτει τὸν γείτονα.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὲς ἔχοντες νερὸν σιντροφικόν, ἕνας ἐξ αὐτῶν ἐξοδεύσῃ καὶ ἀνακαινίσῃ τοὺς ὀχετοὺς τοῦ νεροῦ ἐκείνου, ὅλοι πρέπει κατὰ ἀναλογίαν νὰ πληρώνουν τὰ ἔξοδα.

σ.426

⟨38⟩. Περὶ προτιμήσεως.

α΄. βιβ. γ΄, τίτ. γ΄. Ἀρμ.—Ὅταν πωλῶνται πράγματα τινὸς ὁποὺ ἀποθάνῃ μὲ χρέη διὰ νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος αὐτοῦ, εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκείνων πρέπει νὰ προτιμᾶται ὁ συγγενὴς ἀπὸ τὸν δανειστήν. Ἀπὸ τοὺς δανειστὰς δὲ πάλιν νὰ προτιμᾶται ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει νὰ λαμβάνῃ περισσότερα ἄσπρα.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινάς, ἔχοντας σκοπὸν καὶ ἀπόφασιν νὰ ζημιώσῃ τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ, πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ παρὰ τιμὴν εἰς ἄλλους, προτιμῶνται οἱ δανεισταὶ νὰ τὸ λάβουν ἀπὸ τὸν ἀγοραστὴν καὶ λαμβάνοντές το δὲν τοῦ πληρώνουν τὰ ἄσπρα ὁποὺ ἔδωκεν εἰς τὸν νοικοκύρην διὰ τὴν ἀγοράν, ἀλλὰ τὰ πιάνουν εἰς λογαριασμὸν τῶν ἄσπρων ὁποὺ ἔχουν νὰ λαμβάνουν ἀπὸ τὸν νοικοκύρην, καὶ ἂς ἔχῃ νὰ τὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸν νοι-
σ.427 κοκύρην ὁ ἀγοραστής, διὰ τὴν δολιότητα ὁποὺ ἔκαμε θέλοντας / νὰ συναδικήσῃ τοὺς δανειστάς.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς φυτεύσῃ εἰς ξένην μοσίαν καὶ ξένον τό-

---

11-14: B. 58.13.1 § 1 || **γ΄**: B. 58.13.24 || **δ΄**: πρβλ. B. 58.13.1 § 1 || **ε΄**: Ἀρμεν. 2.4.103.

⟨38⟩ α΄: πρβλ. Ἀρμεν. 3.5.54 || **β΄**: πρβλ. Ἀρμεν. 3.3.99, B. 9.8.7 || **γ΄**: Ἀρμεν. 3.3.102, B. 20.2.3

---

11 *μτ.* Βασιλικῶν *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **15** κάμουν *Z* || **18** κάμνωντας *κώδδ.* || **20** ἔχωντες *Z* || **21** *μτ.* ὀχετοὺς *πρσθ.* καὶ τὰ κανάλια *Z* || **22** πληρώσουν *Z*.

⟨38⟩ 2 *μτ.* Ἀρμ. *πρσθ.* νεαρὰ τοῦ βασιλέως Ρωμανοῦ *Z* || **6** ἔχωντας *κώδδ.* || **10** ἀσπρῶν *Z* || **12** θέλωντας *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πον ἀμπέλι ἢ δένδρα καὶ θελήσῃ νὰ πωλήσῃ τὴν φυτείαν αὐτὴν ὁποὺ ἔκαμε, πρέπει νὰ τὸ προβάλλῃ πρῶτον εἰς τὸν νοικοκύρην τοῦ τόπου καὶ μὲ μάρτυρας ἀξιοπίστους νὰ ἀποδείξῃ τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμε καὶ ἂν θελήσῃ ὁ νοικοκύρης τοῦ τόπου νὰ δώσῃ τὰ ἔξοδα, νὰ προτιμᾶται, εἰ δὲ καὶ δὲν θελήσῃ, νὰ ἔχῃ ἄδειαν ἐκεῖνος νὰ πωλήσῃ εἰς ὅποιον θέλει τὴν φυτείαν αὐτοῦ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινάς, ἔχοντας ἀκίνητον πρᾶγμα συντροφικόν, καὶ ὁ ἕνας ἐξ αὐτῶν θέλει νὰ πωλήσῃ τὸ μερίδιον αὐτοῦ, εἰ μὲν ἔχουσιν μερίδιον ἀνακατωμένον εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα τινὲς συγγενεῖς τούτου, προτιμῶνται οἱ συγγενεῖς, εἰ δὲ οἱ συγγενεῖς δὲν θελήσουν νὰ τὸ πάρουν, τὸ πέρνουν οἱ ἄλλοι ξένοι ὁποὺ ἔχουν μετοχὴν τινὰ εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ δὲν θελήσουν, προτιμῶνται ἐκεῖνοι ὁποὺ ἔτυχον νὰ ἔχουν τὰ
σ.428 πράγ/ματα αὐτῶν ἀνακατωμένα, ἂς εἶναι καὶ ξένοι, εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ δὲν θελήσουν προσκαλοῦνται οἱ γείτονες καὶ ὅσοι τύχῃ νὰ εἶναι συνορῖται ἀπὸ κανένα μέρος, εἰ δὲ καὶ ἐκ συμφώνου ὅλοι δὲν θελήσουν, τότε νὰ πηγαίνῃ ἄνθρωπος αὐθεντικὸς νὰ ξεχωρίζῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καὶ νὰ τὸ πωλῇ εἰς ὅποιον θέλει.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινάς, ἢ γείτων ἢ ὁποὺ ἔχει τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ ἀνακατωμένον μὲ τὸ πρᾶγμα ἐκείνου ὁποὺ πωληθῇ ξεχωριζόμενον, ὡς εἴρηται, ἀπὸ αὐθεντικὸν ἄνθρωπον, ἀνίσως δηλαδὴ τινὰς ἐκ τούτων ὁποὺ προτιμῶνται εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκείνου τοῦ πράγματος ἀποδημῇ καὶ ἔλθῃ ὕστερον καὶ ἐλθὼν ζητεῖ νὰ προτιμηθῇ εἰς τὴν ἀγοράν, νὰ κινῇ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ εἰς διάστημα τεσσάρων μηνῶν καί, πληρώνοντας εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς, ὁμοῦ καὶ τὸ διάφορον τῆς τιμῆς ὁμοῦ δὲ καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμεν εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, νὰ πέρνῃ τὸ πρᾶγμα.

σ.429 ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τινὰς θέλῃ νὰ πωλήσῃ κανένα ἀκίνητον / αὐτοῦ, πρέπει νὰ ἐρωτᾷ τὸν πλησιαστὴν ἢ ἐκεῖνον ὁποὺ ἔχει καμίαν μετοχὴν εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, διατὶ ἂν δὲν τὸν ἐρωτήσουν ἐκεῖνον, τόσον ἐκεῖνος ὁποὺ θέλει νὰ πωλήσῃ ὅσον καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ θέλει νὰ ἀγοράσῃ, δύναται ὁ πλησιαστὴς ἕως δέκα χρόνους νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν καὶ νὰ τὸ πάρῃ. Ἐπειδὴ τότε δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τῷ εἰπῇ, ὅτι ὄντας παρὼν ὅταν ἐπωλῆτο τὸ πρᾶγμα

δ΄: πρβλ. Ἀρμεν. 3.3.103 ἐπ. (Νεαρὰ Ρωμανοῦ, ἔτους 922) || ε΄: πρβλ. Ἀρμεν. 3.3.106 || ς΄: πρβλ. Ἀρμεν. 3.3.108

15, 19 φυτίαν *Z* || **20** ἔχωντας *P* || **26** εἰ δὲ - **28** μέρος *παρλπ. Z* || **36** πληρώνωντας *κώδδ.* || **37** δὲ *παρλπ. Z* || **44** ὤντας *κώδδ.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐκεῖνο διατὶ νὰ μὴν ἐμποδίσῃ τὴν πώλησιν, ὡσὰν ὁποὺ λέγει καὶ αὐτὸς διὰ ἐκείνους, ὅτι, ὄντες καὶ αὐτοὶ παρόντες, ἔπρεπε νὰ τὸν ἐρωτήσουν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν βοηθεῖται οὔτε ὁ πωλητὴς οὔτε ὁ ἀγοραστὴς μὲ τὸν νόμον τῆς τετραμηνίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνομοθετήθη νὰ κινῇ ὁ πλησιαστὴς τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ βοηθεῖται ὁ πλησιαστὴς μὲ τὸν νόμον τῆς δεκαετίας.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀφ' οὗ περάσουν τέσσαρες χρόνοι, δὲν ἠμπορεῖ πλέον τινὰς νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν περὶ προτιμήσεως.

σ.430 Σχόλιον. Τοῦτο ἀκολουθεῖ νὰ ἐνομοθετήθη οὕτως, ἂν δηλαδὴ ὁ/ἔχων προτίμησιν ἀποδημῇ, ὅστις καὶ ἐλθὼν ἔχει ἄδειαν εἰς τέσσαρας μῆνας νὰ κινῇ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἔχοντας τινὰς τὴν προτίμησιν εἰς ἀγορὰν ἀκινήτου πράγματος διὰ ὀλίγην τινὰ μετοχὴν ὁποὺ εἶχεν εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, διαστρέφει εἰς τὴν πώλησιν ἐκείνου καὶ ἀδικεῖται ὁ νοικοκύρης ἐκείνου τοῦ πράγματος, τὴν ὁποίαν αὐτὴν ἀδικίαν, θέλοντες οἱ νόμοι νὰ ἀποβάλλουν, δίδουν ἄδειαν εἰς τὸν νοικοκύρην νὰ πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ εἰς ὅποιον θέλει καὶ νὰ χάνῃ ἐκεῖνος ὁ διεστραμμένος μέτοχος καὶ τὴν ὀλίγην ἐκείνην μετοχὴν ὁποὺ εἰς τὸ πρᾶγμα ἔχει καὶ νὰ μὴ βοηθῆται ἀπὸ τὸν νόμον τῆς προτιμήσεως, ὁποὺ πρέπει νὰ ἔχῃ εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ τὴν μετοχὴν ἐκείνην ὁποὺ ἔχει εἰς τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο τὸ πωλούμενον.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος ἀφιερώσει εἰς ἐκκλησίαν ἢ χαρίσει εἴς τινα κανένα πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει τὶς ἄλλος μετοχὴν τινα καὶ δίκαιον προ-
σ.431 τιμήσεως, δὲν τὸ ἀφιερώνει καλῶς καὶ ἀνα/τρέπεται ἡ ἀφιέρωσις καὶ δωρεὰ ἐκείνη ὅ,τι λογῆς καὶ ἂν εἶναι.

σ.432

⟨39⟩. Περὶ κουμερκιοῦ, ἤτοι βάματος.

α΄. βιβ. νς΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ θέλει νὰ κρύψῃ τι ἀπὸ τὰ φορτία αὐτοῦ διὰ νὰ μὴ πληρώσῃ κουμέρκι καὶ φανερωθῇ, χάνει τὸ φορτίον αὐτοῦ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς κατὰ πλάνην καὶ οὐχὶ κατ' ἀπάτην

ζ΄: πρβλ. Ἀρμεν. 3.3.115, Πεῖρα 2.2. ὡς κ. Νεαρὰν Λέοντος 114, Νικηφόρου Φωκᾶ, ἔτους 967 || **52-54**: πρβλ. Ἀρμεν. 3.3.106 || **η΄**: πρβλ. Ἀρμεν. 3.3.107 || **θ΄**: πρβλ. Ἀρμεν. 3.3.118.

⟨39⟩ α΄: B. 56.4.1 || **β΄**: B. 56.1.17

---

53 *μτ.* εἰς *πρσθ.* τοὺς *Z* || **55** ἔχωντας *κώδδ.* || **57** διαστρέφει - ἐκείνου *ὑπργεγρ. P* || **58** προβάλλουν *Z* || **61** ὁποὺ *ὑπργεγρ. P* || **64** *μτ.* ἀφιερώσει *πρσθ.* τὶ *Z* || *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὴν *Z*.

⟨39⟩ 1 κουμερκίου *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κλέψῃ τὶ ἀπὸ τὸ κουμέρκι, νὰ πληρώνῃ διπλοῦν τὸ κουμέρκι ἐκείνου τοῦ πράγματος καὶ νὰ πέρνῃ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅλοι ἐξ ἴσου νὰ πληρώνουν τὰ δίκαια τοῦ βάματος χωρὶς νὰ προβάλλῃ τινὰς ἀξιωματικὸν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς πληρωμῆς αὐτῆς τοῦ κουμερκιοῦ.

δ΄. βιβ. ξ΄, τίτ. α΄.—Ὁ βάμεσις, ὁ καὶ κουμερκιάρης, ὁποὺ λάβῃ περισσότερον βάμα ἀπὸ τὸ συνειθισμένον, νὰ τὸ πληρώνῃ τετραπλασίως.

σ.433 ⟨40⟩. Περὶ ὁρίων γῆς.

Βιβ. ξ΄, τίτ. λα΄.—Ὁ δόλῳ τοὺς ὅρους μετατεθεὶς καθ' ἕκαστον ὁροθέσιον δίδωσι πεντήκοντα νομίσματα τῷ δημοσίῳ.

Οἱ ἀφανίζοντες τὴν ὄψιν τῶν τόπων, καὶ ἐντεῦθεν ἐμποιοῦντες περὶ ὅρων ζήτησιν, πρὸς τὴν αἵρεσιν τῶν προσώπων καὶ τοῦ ἁμαρτήσαντος ποινῇ σωφρονίζονται.

α΄. βιβ. νη΄, τίτ. θ΄.—Ἐὰν ἐπίκλυσις ὕδατος ἀφανίσῃ ὅρους, πρέπει δι' αὐθεντικῆς προσταγῆς νὰ στέλλεται μετρητής, διὰ νὰ ξεκαθαρίσῃ τὰ ὅρια.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς ἐπαγάγῃ ζήτησίν τινα περὶ ὁρίων καὶ θελήσῃ μὲ βίαν νὰ ἁρπάσῃ ξένον μέρος, ὄχι μόνον νὰ δίδῃ ὀπίσω ἐκεῖνο ὁποὺ ἥρπασεν ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἄλλο τόσον, ὅταν φανῇ ὑπὸ τοῦ μετρητοῦ πὼς ἀδίκως ἐπῆρε τὸ μέρος ἐκεῖνο.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ περὶ τῶν ὁρίων ἀγωγὴ μέχρι τριακονταετίας κινεῖται.

δ΄. βιβ. δ΄ ἰστιτουτζιόνων, τίτ. ιη΄.—Περὶ ὅρων οὔσης φιλονεικίας καὶ κελεύοντος τοῦ δικαστοῦ μετρηθῆναι ἑκάτερον ἀγρόν, ἂν ὁ ἕνας τῶν ἀντιδιαφερομένων ἀπειθήσῃ, καταδικασθήσεται παρὰ τοῦ δικαστοῦ εἰς ὅλην τὴν βλάβην τοῦ ἄλλου.

Βιβ. ξ΄, τίτ. λα΄.—Ἡ τῶν ἀποκινηθέντων ὅρων τιμωρία γίνεται κατὰ τὴν θέλησιν καὶ γνώμην ὁποὺ εἶχεν ὁ ἁμαρτήσας, ἐπειδὴ εἶγε ἐστὶν εὔπορος δῆλον ὅτι ἤθελε νὰ ἐπιλάβῃ ξένα ὅρια. Ὅθεν καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν οἱ τοῦτο πλημμε-

---

γ΄: B. 56.4.6 || δ΄: πρβλ. B. 56.1.8 § 5, B. 60.1.7 § 2 (σχόλ.).

⟨40⟩ **2-6**: B. 60.31.3 || **α΄**: B. 58.9.8 || **β΄**: B. 58.9.18 || **γ΄**: B. 58.9.20 || **15-18**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.17.6α || **19-25**: B. 60.31.1 (σχόλ.).

---

6 αὐτοῦ *P*, αὐτὸ *Z* || **7** βάμματος *Z* || **10** βάμμεσις *Z* || **11** βάμμα *Z*.

⟨40⟩ **2-6** *παρλπ. Z* || **10** ἁρπάζῃ *Z* || **15-25** *παρλπ. Z* || **15** *πρὸ* ιη΄ *πρσθ.* ιζ΄ *διαγεγρ. P*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λοῦντες παιδεύονται, ἤτοι ὁ μὲν νεώτερος εἰς μακρότερον ἐξορίζεται χρόνον, ὁ δὲ γέρων εἰς ἧττονα, ὁ δὲ ὑπουργήσας ἑτέρῳ τύπτεται καὶ ἐπὶ διετίαν εἰς ἔργον δημόσιον πέμπεται. Ὁ δὲ κατὰ ἄγνοιαν ἢ τυχηρῶς τοὺς ὁρίους λίθους ἀποσυλήσας μαστιγοῦται μόνον.

σ.434

⟨41⟩. Περὶ μύλων.

α΄. Ἰουστ. βιβ. ι΄.—Ἐὰν κατοικῇ τινὰς εἰς ἕνα χωρίον καὶ εὕρῃ τόπον ἁρμόδιον ὄντα διὰ νὰ γένῃ μύλος, ὁ ὁποῖος τόπος εἶναι ἴδιος τοῦ χωρίου, καὶ προλάβῃ καὶ κάμῃ μύλον καὶ ὕστερον, ἀφ' οὗ τὸν κάμῃ, ἀρχίσουν οἱ ἐγχώριοι νὰ καταβοῶσι πὼς ἐπῆρεν τὸν κοινὸν τόπον καὶ ἔκαμεν ἐκεῖνον ἐδικόν του, πρέπει νὰ ἀποδώσουν εἰς ἐκεῖνον ὅλα τὰ ἔξοδα αὐτοῦ ὁποὺ ἔκαμε καὶ νὰ τὸν ἔχουν ὅλοι συντροφικῶς, μαζὶ μὲ ἐκεῖνον ὁποὺ ἔκαμε τὸν μύλον.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν οἱ χωριανοὶ διαμοιρασθῶσιν ἀναμεταξύ των τὸν κοινὸν τόπον τοῦ χωρίου καὶ εὕρῃ τινὰς ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ μερίδιον αὐτοῦ τόπον ἁρμόδιον διὰ νὰ κάμῃ μύλον καὶ τὸν κάμῃ, δὲν ἔχουν ἄδειαν οἱ συνεγχώριοι αὐτῷ νὰ κινήσουν κατ' αὐτοῦ καμίαν ἀγωγήν.

σ.435 γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τὸ νερὸν ὁποὺ κατεβαίνει ἀπὸ τὸν μύλον/ἐρημώσῃ χωράφια καὶ ἀμπέλια, καὶ ὁ αὐθέντης, ἤτοι ὁ νοικοκύρης τοῦ μύλου καταφρονεῖ, βιάζεται νὰ εὕρῃ τὸν τρόπον ὁποὺ νὰ μὴ βλάπτωνται ἐκεῖνα, εἰ δὲ καὶ δὲν εὕρῃ τὸν τρόπον, ἐμποδίζεται ὁ μύλος αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ μὴ δουλεύῃ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως οἱ νοικοκυροὶ τῶν πλησίον τοῦ μύλου χωραφίων καὶ μοσιῶν δὲν θέλουν νὰ διέρχεται τὸ νερὸν τοῦ μύλου ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χωράφια καὶ μοσίας αὐτῶν, ἔχουν ἄδειαν νὰ τὸ ἐμποδίζουν.

σ.436

⟨42⟩. Κατὰ ἐπιβούλων.

Βιβ. ξ΄, τίτ. λς΄.—Ὁ περὶ τῶν ἐπιβούλων νόμος, ὅμοιος ἐστὶ τῷ περὶ ἱεροσυλίας. Ὁ τοὺς πολεμίους ἐρεθίσας ἢ παραδοὺς αὐτοῖς πολίτην, κεφαλικῶς

⟨41⟩ **α΄**: Γεωργ. Νόμ. 81 (ἔκδ. Ashburner = Ζέπων, JGR, II 70, ἐν τῇ ἐκδόσει Ἀρμεν. ὑπὸ Heimbach, Γεωργ. Νόμ. 10.6, σ. 850) || **β΄**: Γεωργ. Νόμ. 82 (βλ. προηγμ. σημ.) || **γ΄**: Γεωργ. Νόμ. 83 (βλ. ἀνωτ. § α΄) || **δ΄**: Γεωργ. Νόμ. 84 (βλ. ἀνωτ. § α΄).

⟨42⟩ **2** Ὁ - **3** ἱεροσυλίας: B. 60.36.1 || **3** Ὁ - **4** τιμωρεῖται: B. 60.36.3

⟨41⟩ **2** ι΄ *P*, 1ον *Z* || **11** κινήσουν ἀγωγὴν τινὰ κατ' αὐτοῦ *Z* || **15-16** δουλεύσῃ *Z* || **17** νοικοκύροι *Z* || **19** ἐμποδίσουν *Z* || *κτθ. κειμ. πρσθ.* περὶ χαμένων ζώων, ἤτοι πριπασιῶν *P*.

⟨42⟩ **1** *μτ.* ἐπιβούλων *πρσθ.* αὐθέντου *Z*, *διαγεγρ. P* || **2-13** *παρλπ. Z*, *ἐν τῇ ὥρᾳ P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τιμωρεῖται. Τῷ αὐτῷ νόμῳ ἐνέχεται καὶ ὁ συνωμοσίαν κατὰ τῆς πολιτείας παρασκευάσας τῷ στρατῷ, ἢ τοῖς πολεμίοις αὐτὸν προδούς, καὶ ὁ παρασκευάσας βοηθηθῆναι τοὺς ἐχθροὺς ἢ ὅπλοις ἢ χρήμασιν ἢ ἵπποις ἢ ἑτέρῳ οἱῳδήποτε τρόπῳ καὶ ὁ τοὺς φίλους τῆς πολιτείας ἐχθροὺς ποιήσας.

Ἐνέχεται καὶ οὗτινος κατὰ δόλον ἐπαρχία ἢ πόλις προεδόθη τοῖς πολεμίοις.

Ὁ βλάπτων τεῖχος καὶ μὴ διὰ τῆς πόρτης εἰσιών, κεφαλικῶς ὡς πολέμιος τιμωρεῖται.

Ὤμοσέ τις κατὰ τῆς τοῦ βασιλέως σωτηρίας ἀεὶ χαλεπαίνειν τῷ ἰδίῳ δούλῳ, οὗτος οὐχ ὑπόκειται κεφαλικῷ ἐγκλήματι.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. ξγ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμνει φατρίας κατὰ τοῦ αὐθέντου, ξίφει τιμωρείσθω.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ παρακινοῦσι τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν νὰ παιδεύωνται κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, ἢ νὰ φουρκίζωνται δηλαδὴ ἢ νὰ ἐξορίζωνται ἢ νὰ ἀποκεφαλίζωνιαι.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ὑποπέσῃ εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς καθοσιώσεως, ἐπιβουλεύεται δηλαδὴ τὴν βασιλειαν, κεφαλικῶς νὰ τιμωρῆται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. λς΄.—Ὅποιος ὑβρίσει τὸν βασιλέα, νὰ μὴ παιδεύεται εὐθὺς ἀπὸ ζαπίτην οὐδόλως, ὡσὰν ὁποὺ ὁ ὑβριστὴς ἐκεῖνος ἢ ἀπὸ μωρίαν ὕβρισε καὶ ὡς μωρὸς περιφρονεῖται, ἢ ἀπὸ ἀνοησίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐλεεῖται, ἢ ὡς ἀδικούμενος καὶ συγχωρεῖται. Διὰ τοῦτο τὰ κατ' αὐτὸν πρέπει
σ.437 νὰ ἀναφερθῶσιν εἰς / τὸν αὐθέντην καὶ ὁ αὐθέντης, πέρνοντας καλὸν λογαριασμὸν ἀπὸ τῆς ποιότητος τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ἀποφασίζει ἢ ὅτι πρέπει νὰ παιδευθῇ ὁ ὑβριστὴς ἐκεῖνος ἢ πρέπει νὰ συγχωρηθῇ.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. κη΄.—Εἰς ὅποια σφάλματα δὲν εὑρίσκεται εἰδικὴ τιμωρία διωρισμένη ἀπὸ τοὺς νόμους εἶναι ἄδεια εἰς τὸν ἄρχοντα νὰ διορίσῃ παιδείαν οἵαν θέλει.

---

4 Τῷ - **7** ποιήσας: B. 60.36.4 || **8** Ἐνέχεται - **9** πολεμίοις: B. 60.36.11 || **10** Ὁ - **11** τιμωρεῖται: B. 60.36.11 § 2 || **12** Ὤμοσε - **13** ἐγκλήματι: B. 60.36.15 || **α΄**: πρβλ. B. 60.63.1 (σχόλ.), B. 60.36.18 (σχόλ.) || **β΄**: πρβλ. B. 60.51.34 § 2 || **γ΄**: πρβλ. B. 60.36.18 (σχόλ. Γρηγορίου), Ἀρμεν. 6.14.2 || **δ΄**: B. 60.36.13, Ἀρμεν. 6.14.1 || **ε΄**: πρβλ. B. 60.28.1 § 1 ἐν τέλει κ. σχόλ.

---

14 φατρείας *κώδδ.* || **20** *μτ.* δηλαδὴ *πρσθ.* τὸν αὐθέντην *Z*, *διαγεγρ. P* || τὴν βασιλείαν *παρλπ. Z*, *ὑπργεγρ. P* || **21** *μτ.* τὸν *πρσθ.* αὐθένιην *Z*, *διαγεγρ. P* || βασιλέα *παρλπ. Z*, *ὑπργεγρ. P* || **22** ζαμπίτην *Z* || **23** ὕβριζε *Z* || **25** πέρνωντας *κώδδ.* || **27** συγχωρεθῇ *Z* || **28** ἰδικὴ *κώδδ.* || **29** ἄρχοντα *μτ. δρθ.* ἐκ τοῦ αὐθέντην *P*, αὐθέντην *Z* || διφρίσῃ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τίτ. λς'.—'Επὶ τῆς καθοσιώσεως καὶ οἱ ἐνάγοντες βασανίζονται, εἰ μὴ φανεροὺς ἐλέγχους ἔχουσι καὶ οἱ πρὸς τὴν κατηγορίαν αὐτοὺς κινοῦντες, ὅπως ἂν πανταχόθεν τῆς ἀληθείας δεικνυμένης ἐξεταχθῇ τὸ ἔγκλημα.

'Εάν τις συνωμοσάμενος μετὰ στρατιωτῶν ἢ ἰδιωτῶν ἢ βαρβάρων φονεύσῃ ἰλλούστριον ἢ ἁπλῶς οἱονδήποτε συγκλητικὸν ἢ στρατιώτην, καθοσιώσεως κρινέσθω, καὶ κεφαλικὴν τὴν δι' αἵματος τιμωρίαν ὑπομενέτω μετὰ δημεύσεως. Καὶ εἴ τις ὑπὲρ αὐτῶν δεηθῇ βασιλέως, ἢ δεφενδεύσῃ αὐτοὺς διὰ νὰ συγχωρηθῶσι, καὶ αὐτὸς ὁ δεηθεὶς ἀτιμούσθω. Εἰ δέ τις ἐν προοιμίοις τῆς συνωμοσίας προσαγγείλῃ, ὁ τοιοῦτος προνομίου ἀξιοῦται, ὁ δὲ μετὰ τὸ πρᾶγμα προδεδωκώς, κερδαίνει μόνον τὴν συγχώρησιν τῆς τιμωρίας.

σ.438

⟨43⟩. Περὶ ἐξετάσεων.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας ὀφείλει προλέγειν ὁ μέλλων περί τινος ποιῆσαι ἐξέτασιν ὅτι ἔσται ἐξέτασις ἵνα μὴ οἱ κατηγορούμενοι τῷ αἰφνιδίῳ εἰς φόβον καὶ θόρυβον ἐμβάλλωνται.

α'. βιβ. ξ', τίτ. ν'.—Δὲν πρέπει κάθε ἐξέτασις νὰ ἀρχίζῃ μὲ βασάνους, ἀλλὰ πρότερον πρέπει νὰ ζητοῦνται ἄλλα τεκμήρια καὶ σημεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ γένῃ δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ ἡ ἀλήθεια, καὶ τότε νὰ βασανίζεται ὁ κατηγορούμενος διὰ νὰ φανερώσῃ ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αἱ οἰκειακαὶ μαρτυρίαι τοῦ κατηγόρου νὰ μὴν εἰσακούωνται ὅλως, οὔτε νὰ ζητοῦνται τοιοῦτοι μάρτυρες πρὸς ἀπόδειξιν τῆς κατηγορίας ἐκείνης.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—'Εὰν δοῦλοι βασανιζόμενοι ἐξετάζωνται ὡς ἔνοχοι εἰς ἁμάρτημά τι καὶ εἴπωσι κατὰ τοῦ δεσπότου αὐτῶν, δὲν εἰσακούονται.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν διὰ ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ σφάλμα εἶναι νὰ ἐξεταχθῶσι πολλοί, πρέπει οἱ δειλιότεροι καὶ ἀπαλοτέρας ἡλικίας ὄντες νὰ ἐξετάζωνται πρότερον.

Ὁ ἧττων τῶν ιδ' ἐτῶν οὐχ ὑφίσταται τὴν ἐμβάσανον ἐξέτασιν.

---

31 'Επὶ - **33** ἔγκλημα: B. 60.36.16 || **34** 'Εὰν - **37** δημεύσεως: B. 60.36.18 || **37** εἴ τις - **38** ἀτιμούσθω: B. 60.36.18 § 2 || **38** Εἰ δὲ - **40** τιμωρίας: B. 60.36.18 § 7.

⟨43⟩ 2-4: B. 60.50.17 § 9 (σχόλ.) || **α'**: B. 60.50.1 || **β'**: B. 60.50.1 § 3 || **γ'**: B. 60.50.1 § 19 || **δ'**: B. 60.50.17 || **17** Ὁ - ἐξέτασιν: B. 60.50.9

31-40 *παρλπ. Z.*

⟨43⟩ *τίτ. χργρφ. Z ὑπὸ* **⟨46⟩** *πρσθ. εἰς σ. χργρφ.* 501 *P* || **2-4** *παρλπ. Z* || **13** ἁμάρτημά τι *P*, ἁμαρτίματα *Z* || **17-23** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Οὐχ ὅσας θέλει βασάνους ὁ κατήγορος ἐπιφέρειν δεῖ, ἀλλ' ὅσας ἡ χρεία ἀπαιτει.

Μὴ ὄντων τεκμηρίων, οὐ δεῖ τὸν κατηγορούμενον βασανίζεσθαι, ἀλλ' ὁ κατήγορος ὅπερ ἐπιτείνει δεικνύτω.

Καὶ ἐν βήματι, καὶ ἐξ ἐπιπέδου ἡ ἀκρόασις καὶ ἡ καταδίκη τῶν ἐγκλημάτων γίνεται.

σ.439 ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὰς κατηγορίας ὁποὺ προβάλλονται κατά τινος, ἂν δὲν φαίνωνται τεκμήρια τινὰ εἰς ἐκεῖνον τὸν κατηγορούμενον τῆς κατηγορίας ἐκείνης, διὰ τὴν ὁποίαν κατηγορεῖται, νὰ μὴ βασανίζεται ὁ κατηγορούμενος, ἀλλὰ νὰ ἀποδεικνύῃ ὁ κατήγορος ἐκεῖνα ὁποὺ λέγει.

ς'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἡ γυνὴ ἐγκαλῆται ὡς φαρμάκοις φονεύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἐξετάζονται μετ' αὐτῆς καὶ οἱ δοῦλοι, ὄχι μόνον ἐδικοί της, ἀλλὰ καὶ ξένοι, ὕποπτοι ὄντες, διὰ νὰ φανῇ ἡ ἀλήθεια.

ζ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. γ'.—Ὅπου ἔγινε τὸ πταῖσμα ἐκεῖ νὰ γίνεται καὶ ἡ ἐξέτασις, διὰ νὰ φανεροῦται ἡ ἀλήθεια μὲ περισσοτέραν ἀκρίβειαν.

Πρῶτοι βασανίζονται οἱ ὕποπτοι καὶ δι' ὧν δυνατὸν γνωσθῆναι τὸ ἀληθές.

Οὐ δεῖ δὲ φέρεσθαι τινὰς ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ κατηγόρου πρὸς ζήτησιν.

Ὅτε δὲ ὕποπτος ἐστὶν ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὕπεισι τεκμήρια, τότε καὶ οἱ δοῦλοι βασανίζονται, καὶ οὐ δεῖ πιστεύειν τῇ ἐμβασάνῳ καταθέσει (ἢ μαρτυρίᾳ κάλλιον εἰπεῖν) τοῦ ἑνὸς δούλου, ἀλλὰ καὶ τεκμήρια ζητεῖν.

Οὐ δεῖ πιστεύειν ταῖς καταθέσεσι τῶν κρινομένων, εἰ μὴ καὶ ἀπόδειξις διδάσκει τὸν δικαστήν.

Ἐὰν δοῦλοι ὡς ἁμαρτήματος μετέχοντες εἴπωσί τι κατὰ τοῦ δεσπότου κρινόμενοι, οὐκ εἰσὶ δεκτοί.

Ζητήσεως οὔσης περὶ δημοσίων συντελειῶν, καὶ οἱ οἰκέται βασανίζονται, ὡς συνειδότες τῇ κατὰ τοῦ δημοσίου περιγραφῇ, ἤτοι ζημίᾳ.

Διὰ τὴν ἰταμότητα ἢ τὴν δειλίαν τῶν βασανιζομένων οὐ πάντως δεῖ

---

18 Οὐχ - **19** ἀπαιτεῖ: B. 60.50.9 § 3 || **20** Μὴ - **21** δεικνύτω: B. 60.50.17 § 2 || **22** Καὶ - **23** γίνεται: B. 60.50.17 § 10 || ε': B. 60.50.17 § 2 || ς': B. 60.50.24 || ζ': B. 60.51.59 || **33** Πρῶτοι - ἀληθές: B. 60.50.1 § 2 || **34** Οὐ - ζήτησιν: B. 60.50.1 § 3 || **35** Ὅτε - **36** βασανίζονται: B. 60.50.1 § 1 || **36** οὐ - **37** ζητεῖν: B. 60.50.1 § 4 || **38** Οὐ - **39** δικαστήν: B. 60.50.1 § 17 || **40** Ἐὰν - **41** δεκτοί: B. 60.50.1 § 19 || **42** Ζητήσεως - **43** ζημίᾳ: B. 60.50.1 § 20 || **44** Διὰ - **46** διαγινωσκομένης: B. 60.50.1 §§ 23-25

---

29 *μτ.* μόνον *πρσθ.* οἱ *Z* || **30** *μτ.* καὶ *πρσθ.* οἱ *Z* || **31** τίτ. γ' *παρλπ. Z* || **33-48** *παρλπ. Z* || **33** *μτ.* βασανίζονται *πρσθ.* οἱ δοῦλοι *διαγεγρ. P* || **35** *πρὸ* Ὅτε *πρσθ.* οἱ δοῦλοι *διαγεγρ. P* || **42** οἰκέται *δρθ.* ἐκ B, ἱκέται *P*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πιστεύειν, ἢ ἀπιστεῖν ταῖς καταθέσεσιν αὐτῶν, οὔτε ταῖς τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ τῆς αἰτίας διαγινωσκομένης.

Ὁ τρόπος καὶ τὸ μέτρον τῆς βασάνου ἐν τῷ δικαστῇ ἐστι, καὶ οὕτως βασανίζειν ὀφείλει τὸν δοῦλον, ἵνα σῶος διαμείνῃ.

σ.440

⟨44⟩. Περὶ φόνων.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λθ΄.—Εἰς τὸν φονέα πρέπει νὰ θεωρῆται ἀνίσως καὶ εἶχε σκοπὸν νὰ φονεύσῃ ἢ ὄχι. Ἡ θεωρία δὲ αὐτὴ γίνεται ἀπὸ τὸ ὄργανον ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖον ἔγινεν ὁ φόνος. Καὶ εἰς μὲν τὸν φόνον ὁποὺ γίνεται μὲ τὴν θέλησιν τοῦ φονέως, ἂν εἶναι ὁ φονεὺς κανένας ἔντιμος, τιμωρεῖται μὲ τὴν δήμευσιν τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ ὅλων, εἰ δὲ καὶ εἶναι εὐτελής, παιδεύεται μὲ θάνατον. Ἀνίσως δὲ καὶ ἀπὸ ἀμέλειαν τινὰ ἢ ἀχμακλίκι τοῦ φονέως ἠκολούθησεν ὁ φόνος ἐκεῖνος, νὰ ἐξορίζεται μέχρι πενταετίας. Εἰ δὲ καὶ ὁ φόνος ἔγινεν ἀκούσιος, πάντῃ νὰ συγχωρῆται ὁ φονεύς.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς τρελλὸς ὄντας ἢ ἑπταετὴς φονεύσῃ τινά, δὲν παιδεύεται.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ βάλλει ἄλλον νὰ φονεύσῃ τινά, παιδεύεται ὡς φονεύς, ἐπειδὴ δὲν ἔχει διαφοράν, ἢ μόνος του τὸν ἐσκότωσεν ἢ ἄλλον ἔβαλεν.

σ.441 δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ φονεύσει ἐκεῖνον ὁποὺ ἔρχεται κατ' αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ, δὲν παιδεύεται.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τὸν ἐν νυκτὶ κλέπτοντα φονεύσῃ τινάς, μὴν ἠμπορῶντας νὰ φύγῃ τὸν ἐξ ἐκείνου τοῦ κλέπτου κίνδυνον τῆς ζωῆς αὐτοῦ, μένει ἀνεύθυνος ὁ φονεύς, εἰ δέ γε ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον καὶ νὰ μὴν τὸν σκοτώσῃ, παιδεύεται.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ φονεύσει ἀνιόντα ἢ κατιόντα ⟨ἢ⟩ συγγενῆ αὐτοῦ, νὰ παραδίδοται πυρί.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. νθ΄.—Ἐὰν ὁ δεσπότης δείρῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ μὲ

---

47 Ὁ - **48** διαμείνῃ: B. 60.50.6.

⟨44⟩ α΄: B. 60.39.1 § 3, 60.39.3 § 5, 60.39.4 § 1 || **β΄**: B. 60.39.8 || **γ΄**: B. 60.39.11 § 1 || **δ΄**: B. 60.39.14 || **ε΄**: πρβλ. B. 60.12.54 § 2 || **ς΄**: B. 60.40.8 || **ζ΄**: B. 60.59.1

⟨44⟩ 2 λθ΄ *P*, θ΄ *Z* || **10** τρελὸς ὤντας *κώδδ.* || **15** φονεύει *Z* || **16** φονεύσῃ *P*, παιδεύσῃ *Z* || παιδεύεται *P*, φονεύεται *Z* || **18** τοῦ κλέπτου *παρλπ. Z* || **21** ⟨ἢ⟩ *πρσθ.* ἐκ Βασ., *παρλπ. κώδδ.* || **23** τίτ. νθ΄ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ξύλον ἢ μὲ καμιτζίκι ἢ καὶ εἰς τὰ σίδερα τὸν βάλλῃ, κἀκεῖνος ὁ δοῦλος ἀποθάνῃ, νὰ μὴν ἔχῃ ὁ δεσπότης κανένα κίνδυνον ἀπὸ τοῦτο. Ἂν ὅμως μὲ ἄλλον τρόπον τὸν ἐθανάτωσεν, ἢ μὲ ξίφος δηλαδὴ ἢ μὲ φαρμάκι ἢ μὲ πέτραν ἢ μὲ κρημνισμὸν ἢ μὲ ἄλλο τὶ τοιοῦτον, τότε νὰ παιδεύεται ὡς φονεύς.

σ.442 η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀκινδύνως φονεύει τὶς ἐκεῖνον ὁποὺ βιάζει αὐτὸν ἢ τινὰ τῶν περὶ αὐτὸν εἰς ἀρσενοκοιτίαν καὶ ἀσέλγειαν.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις συλλαβὼν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γυναῖκα μοιχευομένην καὶ πιάσασα αὐτὴν ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ φονεύσῃ αὐτήν, εὐτελὴς μὲν ὤν, εἰς ἐξορίαν ἢ εἰς ὄκναν παντελῆ πέμπεται, ἔντιμος δέ, προσκαίρως ἐξορίζεται.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις κτυπῶντας τινὰ ἢ μὲ τὸ ποδάρι του ἢ μὲ τὸ χέρι του καὶ τὸν φονεύσῃ, νὰ μὴ κατακρίνεται ὡς φονεύς, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ὄργανον μὲ τὸ ὁποῖον τὸν ἐκτύπησε φαίνεται, ὅτι δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ τὸν φονεύσῃ, ἀλλὰ νὰ παιδεύεται μετριώτερον.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν εἰς κανένα καυγὰν κτυπήσῃ τινὰς μὲ τὸ χέρι του ἄλλον καὶ τὸν φονεύσῃ, νὰ δέρνεται καὶ νὰ ἐξορίζεται.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις καταλαβὼν ἐν νυκτὶ μοιχὸν ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ, *σ.443* ὃν οὐκ ἔξεστι φονεύειν, καὶ τὸν φονεύσει, οὐ τι/μωρεῖται. Εἰ δὲ καὶ παῖδες ἐκείνου πεισθέντες φονεύσουσιν, ἀνεύθυνοί εἰσιν. Εἰ δὲ μὴ κελεύοντος τοῦ νόμου τοῦτο ἐποίησε, συγγινώσκομεν αὐτῷ, ὅτι καὶ ἐν νυκτὶ ἥμαρτε, καὶ μόνον ἐξορίζεται.

ιγ΄. Κωνσταντ. Πορφυρογεννήτου.—Καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ὁποὺ φονεύσουν τινὰ νὰ παιδεύωνται μὲ θάνατον καὶ νὰ μὴν ὠφελοῦνται τελείως ἀπὸ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ ὀφφίκιον ὁποὺ ἔχουν.

ιδ΄. βιβ. ξ΄, τίτ. α΄.—Φυσικῶς ἐφεῖται καὶ εἶναι συγχωρημένον εἰς τοὺς κινδυνεύοντας, νὰ διεκδικῶσι καὶ νὰ δεφενδεύωσιν ἑαυτούς.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν δοῦλος τὶς μὴ πληγεὶς θανατηφόρως καὶ ἐξ

η΄: B. 60.39.1 § 4 || **θ΄**: B. 60.39.1 § 5 || **ι΄**: πρβλ. B. 60.39.1 κ. 17 || **ια΄**: B. 60.39.12 § 4 || **ιβ΄**: B. 60.37.48 || **ιγ΄**: B. 60.39.16 (σχόλ.) κ. Νεαρὰ Βασιλείου Πορφυρογεννήτου ἔτους 996 κεφ. ε΄ (JGR. I, 270), Ἀρμεν. 6.6.21 || **ιδ΄**: B. 60.3.4 || **ιε΄**: B. 60.3.30 § 4

---

24 καμτζῆκι *Z* || **29** αὐτῶν *Z* || **31** αὐτοφόρῳ *κώδ.* || **32** παντελῆ *παρλπ. Z* || **37** μετριότερον νὰ παιδεύεται *Z* || **41** *ἀνεμέν.* ὃν ἔξεστι *ὡς Βασ.*, οὐκ *ὀβελιστέον* || **42** Εἰ - **44** ἐξορίζεται *παρλπ. Z* || **42** *μτ.* μὴ *πρσθ.* κελεύσει *διαγεγρ. P* || **45** φονεύουν *Z* || **48** ἀφεῖται *Z* || **49** διαφεντεύωσιν *Z* || **50** *μτ.* θανατηφόρως *πρσθ.* ἐξ ἧς πληγῆς καὶ νὰ ἀποθάνῃ, ἀλλ᾽ *διαγεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀμελείας ἀποθάνῃ, νὰ μὴ καταδικάζεται ὡς φονεὺς ὁ πλήξας, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν πληγὴν νὰ ἐνάγεται.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν πολλοὶ ὁμοῦ πλήξωσιν ἕναν ἄνθρωπον καὶ θανατώσωσιν ἐκεῖνον καὶ δὲν εἶναι φανερὸν ἀπὸ ὁποίου πληγὴν ἀπέθανεν, ὅλοι ὡς φονεῖς ἐνέχονται.

σ.444 ιζ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. λθ΄.—Ὁ πατὴρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ φονεύσῃ τὸν ἀπειθοῦντα υἱὸν αὐτοῦ.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅστις φονεύσει νήπιον, ὡς φονεὺς καταδικάζεται.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸν λῃστὴν ἀπιόντα ἀκινδύνως ἔξεστι φονεύειν.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐξέστω παντὶ τὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς νυκτὸς ἐπιόντα ἢ παρακαθήμενον τὰς ὁδούς, καὶ οὕτως ἐμβουλεύοντα τοῖς παριοῦσιν ἀκινδύνως ἀναιρεῖν, εἰ καὶ στρατιώτης ἐστί. Κρεῖττον γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις βοηθεῖν ἑαυτῷ, ἢ μετὰ τὸ παθεῖν ἐπιζητεῖν ἑαυτῷ τὴν ἐκδίκησιν.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις λακτίσας τινὰ φονεύσῃ, μὴ ψυχὴν ἔχων φονεύοντος, μὴ κρινέσθω φόνου, τύχῃ γὰρ μᾶλλον ὀφείλει τὸ πρᾶγμα λογισθῆναι.

Νόμων διαφόρων.—Ἐὰν ἀνὴρ λέγηται ἐπιβουλεῦσαι τῇ γυναικὶ ἢ ἡ γυνὴ λέγεται ἐπιβουλεῦσαι τῷ ἀνδρί, χρὴ καὶ τοὺς δούλους αὐτῶν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀληθείας βασανισθῆναι.

Τὸ διὰ θυσιῶν μαντεύεσθαι κεκώλυται. Ὁ δὲ τοιοῦτος ξίφει τιμωρείσθω καὶ ὁ τοῦτον προτρεψάμενος ἢ παρακλήσει ἢ μισθῷ, ἐξορίᾳ καὶ δημεύσει ὑπόκειται.

Οὐ μόνον οἱ φονεύοντες ἀνιόντα ἢ κατιόντα ἢ ἄλλον συγγενῆ ἐσχάτως τιμωροῦνται ὑποκείμενοι τῇ πατροκτονίᾳ, ἀλλὰ καὶ οἱ συνίστορες, κἂν ὦσιν ἐξωτικοί, τῇ αὐτῇ τιμωρίᾳ καθυποβάλλονται.

Ὁ ἀδελφὸς ἐκείνου (ὁποὺ ἔχει σκοπὸν δηλ. νὰ φαρμακεύσῃ τὸν πατέρα του) μαθὼν τοῦτο καὶ τῷ πατρὶ μὴ μηνύσας ἐξορίζεται, καὶ ὁ ἰατρὸς ἐσχάτως τιμωρεῖται.

ις΄: B. 60.3.11 § 2 || ιζ΄: B. 60.39.2 || ιη΄: B. 60.39.20 || **59** Τὸν - φονεύειν: B. 60.39.15 || **60** Ἐξέστω - **63** ἐκδίκησιν: B. 60.39.16 || **64** Ἐὰν - **65** λογισθῆναι: B. 60.39.17 || **66** Ἐὰν - **68** βασανισθῆναι: B. 60.39.21 || **69** Τὸ - **71** ὑπόκειται: B. 60.39.24 || **72** Οὐ - **74** καθυποβάλλονται: B. 60.40.5 || **75** Ὁ - **77** τιμωρεῖται: B. 60.40.2.

---

54 ὅλλοι *Z* || **58** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **59** ιθ΄ - **77** τιμωρεῖται *παρλπ. Z* || **61** ἐμβουλεύοντα *ὡς Fabr.*, ἐπιβουλεύοντα *Heimbar.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.445 **⟨45⟩. Περὶ κλεπτῶν.**

α′. βιβ. ξ′, τίτ. ιη′.—Ὅσοι κλέπτουσιν, ἀνίσως καὶ εἶναι πτωχοὶ καὶ φωραθῶσι πὼς μίαν φορὰν ἔκλεψαν, νὰ δέρνωνται, εἰ δὲ καὶ εἶναι ἄνθρωποι εὐτυχισμένοι, νὰ βιάζωνται νὰ ἐπιστρέφουν διπλάσια τὰ πράγματα ὁποὺ ἔκλεψαν, εἰ δὲ καὶ πιασθῶσιν καὶ δευτέραν φορὰν κλέπτοντες, νὰ στέλλωνται εἰς ὄκναν, καὶ ἂν καὶ τρίτην φορὰν πιασθῶσι, νὰ κόπτωνται αἱ χεῖρες αὐτῶν.

β′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γκάζδα τῶν κλεπτῶν νὰ παιδεύεται ὁμοίως μὲ τοὺς κλέπτας.

γ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσοι ἐμβαίνουν εἰς ἕνα τόπον μὲ ἅρματα καὶ κλέπτουν, νὰ παιδεύωνται μὲ κεφαλικὴν τιμωρίαν, ὡς λῃσταί.

δ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κλέπτης ἐστὶν ἐκεῖνος ὁποὺ κρυφίως καὶ χωρὶς ἅρματα κλέπτει, ὁ ὁποῖος καὶ δὲν πρέπει νὰ παιδεύεται μὲ θάνατον, ἐκεῖνος ὅμως ὁποὺ μὲ βίαν εἴτε μὲ ἅρματα ἢ χωρὶς ἅρματα κλέπτει, πρέπει νὰ παιδεύεται μὲ θάνατον, ὡς λῃστής.

ε′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει κλέπτην δοῦλον, εἰ μὲν θέλῃ νὰ σ.446 τὸν ἔχῃ, πρέπει νὰ συλλογίζεται πὼς ὡς γκάζδα κλέπτου / ἔχει νὰ παιδεύεται.

ς′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ξεγυμνώνουν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς τραχύτεροι τῶν κλεπτῶν ὄντες, εἰ μὲν εὐτελεῖς εἰσί, νὰ στέλλωνται εἰς ὄκναν, εἰ δὲ ἔντιμοι, προσκαίρως νὰ ἐκπίπτωσιν ἀπὸ τὰ ὀφφίκια αὐτῶν καὶ νὰ ἐξορίζωνται.

ζ′. βιβ. δ′ ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. α′.—Κλοπὴ ἐστὶν ἀλλοτρίου πράγματος κακίστη ψηλάφισις, ἀδικοῦσα τὸν τὴν κλοπὴν ὑποστάντα ἢ περὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἢ περὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἢ περὶ νομήν. Περὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν ὑφέλωμαι τὸ σόν, περὶ χρῆσιν, οἷον ἐὰν τὸ δοθέν μοι ἐπὶ τῷ χρήσασθαι πρὸς μίαν ἡμέραν, περαιτέρω κρατήσω, περὶ νομήν, ὅτε τὸ δοθὲν ἐπὶ τῷ νέμεσθαι ὡς ἐνέχυρον ἢ ὡς δεπόζιτον, νέμομαι ὡς δεσπότης.

Βιβ. ξ′, τίτ. με′.—Ὁ ὑφελόμενος τὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων ληφθεῖσαν αἰχμαλωσίαν κατέχεται εἰς τὸ νὰ τὰ ἀποδώσῃ τετραπλασίως.

Τίτ. ιε′.—Τοὺς ἐν φοσσάτῳ κλέπτοντας, εἰ μὲν ὅπλα, σφοδρῶς προστάττο-

---

⟨45⟩ α′: B. 60.15.2, Ἀρμεν. 6.5.11 || **β′**: B. 60.14.1, Ἀρμεν. 6.5.6-7 || **γ′**: B. 60.18.11, Ἀρμεν. 6.5.9 || **δ′**: πρβλ. Βλαστάρη Κ 23 || **ε′**: πρβλ. B. 60.5.4 § 2 || **ς′**: B. 60.28.1 || **ζ′**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.1.1 || **27** Ὁ - **28** τετραπλασίως: B. 60.45.14 || **29** Τοὺς - **30** χειροκοπεῖσθαι: B. 60.15.6

⟨45⟩ 2 ιη′ *P*, ιε′ *Z* || **4** βιάζονται *Z* || **5** στέλνωνται *Z* || **7** γάσδα *Z* || **18** στέλνωνται *Z* || **19-20** ἐξωρίζωνται *Z* || **21** Βιβ. - **35** καταδικάζεται *παρλπ. Z* || **23** *πρὸ* ἐὰν *προσθ.* οἷον *διαγεγρ. P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μεν τύπτεσθαι, εἰ δέ τι τῶν ὑποζυγίων χειροκοπεῖσθαι. Ὁ μὲν γὰρ ὅπλα κλέπτων ἔλαττον πλημμελεῖ, ὁ δὲ ὑποζύγιον μεῖζον, διὰ τὸ τὰ μὲν ὅπλα συνόντα τοῖς στρατιώταις καὶ κλεπτόμενα ῥαθυμίαν κατηγορεῖν τῶν στρατιωτῶν, ἐπὶ δὲ τοῖς ὑποζυγίοις ἀπολελυμένοις οὖσι διὰ τὸ βόσκεσθαι, οὐ δύνανται ἀκριβῶς φυλακὴν ἔχειν οἱ τούτων δεσπόται.

Ἕκαστος τῶν ἁμαρτησάντων κλοπὴν εἰς ὁλόκληρον καταδικάζεται.

σ.447

⟨46⟩. Περὶ λῃστῶν.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. κζ΄.—Οἱ περίφημοι καὶ μεσχούριδες λῃσταὶ πρέπει νὰ ἀνασκολοπίζωνται καὶ νὰ παλουκώνωνται εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους εἰς τοὺς ὁποίους ἐνήργησαν καὶ τοὺς φόνους καὶ τὰς κακίας αὐτῶν, ὁποὺ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον, ὄχι μόνον νὰ σωφρονίζωνται καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι ὅμοιοι τούτων, ἀλλὰ καὶ οἱ συγγενεῖς ἐκείνων ὁποὺ ἐφονεύθησαν ἀπὸ αὐτοὺς νὰ παρηγορῶνται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ δέχονται λῃστὰς κσὶ τοὺς κρύπτουσιν, ὡς λῃσταὶ τιμωροῦνται, καὶ ἐκεῖνοι ὁποὺ τοὺς πιάσουν καὶ λαβόντες χρήματα τοὺς ἀφήσουν, ὁμοίως παιδεύονται.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὅμως ὁποὺ φυλάξει λῃστὴν συγγενῆ αὐτοῦ ὄντα, μετρίως πως τιμωρεῖται.

σ.448

⟨47⟩. Περὶ ἱεροσυλίας.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. μδ΄.—Ὁ ἱερόσυλος, εἰ μὲν διὰ νυκτὸς εἰσελθὼν εἰς ἐκκλησίαν κλέψῃ ἱερὰ σκεύη, ξίφει τιμωρείσθω, εἰ δὲ ἐν ἡμέρᾳ εἰσελθὼν κλέψῃ ὀλίγον τι διὰ πτωχείαν αὐτοῦ, νὰ ἐξορίζεται μαστιζόμενος.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ ἱερόσυλος ὁποὺ ἐν ἡμέρᾳ ἢ ἐν νυκτὶ κλέψῃ τὶ ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς ναούς, εἰ μὲν εἰσελθὼν εἰς τὸ θυσιαστήριον κλέψῃ τί, νὰ τυφλώνεται, εἰ δὲ ἔξωθεν τοῦ θυσιαστηρίου, ἐκ τοῦ ναοῦ δηλαδὴ κλέψῃ, νὰ ἐξορίζεται τυπτόμενος.

---

30 Ὁ - **34** δεσπόται: B. 60.15.6 (σχόλ.) || **35** Ἕκαστος - καταδικάζεται: B. 60.10.21 κ.60.5.5 (σχόλ.).

⟨46⟩ α΄: B. 60.51.26 (σχόλ.) || **β΄**: B. 60.27.1 || **γ΄**: B. 60.27.2.

⟨47⟩ α΄: Βλάστ. στοιχ. I κεφ. A || **β΄**: B. 60.45.12

---

30 *πρὸ* Ὁ *πρσθ.* ἐπεί *διαγεγρ. P* || **32** *μτ.* κλεπτόμενα *πρσθ.* κατηγορίαν *διαγεγρ. P.*

⟨46⟩ 2 μεσχούρηδες *Z* || **3** παλουκώνωνται *δρθ. ἐκ Z*, παλακούνωνται *P* || **6-7** παρηγοροῦνται *Z* || **11** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z.*

⟨47⟩ 3 σκέβη *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κλέπτει ἄσπρα ἐκκλησιαστικά, νὰ ἐξορίζεται παντοτινά.

Τίτ. μθ΄ καὶ ξγ΄.—Ὁ περὶ ἱεροσυλίας νόμος περιορισμὸν ἐπάγει καὶ τελείαν δήμευσιν ἥτις αὕτη τιμωρία ἥρμοσε καὶ κατὰ τοῦ ἀποσπάσαντος τινὰ βίᾳ ἐκ τῆς ἐκκλησίας.

σ.449

⟨48⟩. Περὶ τυμβωρύχων.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. κγ΄.—Ὅσοι πέρνουσιν ἀπὸ τοὺς τάφους ὕλην τινά, ὑπόκεινται εἰς τὸ τῆς ἱεροσυλίας ἔγκλημα.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς καὶ πάρῃ ἀπὸ τὸν τάφον ἢ πέτραν ἢ κολώναν ἢ μάρμαρον ἢ ἄλλην τινὰ ὕλην, νὰ πληρώνῃ τζερεμὲν εἰς τὴν βιστιαρίαν εἴκοσι λίτρας χρυσίου.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ἀνοίγουσι τοὺς τάφους διὰ νὰ ξεγυμνώνωσι τὰ νεκρὰ σώματα, εἰ μὲν εἰσὶ μὲ ἅρματα νὰ τιμωροῦνται κεφαλικῶς, εἰ δὲ χωρὶς ἅρματα, νὰ στέλλωνται εἰς ὄκναν ἢ νὰ κόπτωνται αἱ χεῖρες αὐτῶν, ὡς ἱερόσυλοι.

Μνημεῖον λέγεται πᾶς ὁ ἀφωρισμένος τόπος τῇ ταφῇ.

Τὸ ἔγκλημα τῆς τυμβωρυχίας ὑπὸ τὸν περὶ βίας δημοσίας ἀναφέρεται νόμον.

Οἱ τὰ λείψανα ἢ τὰ ὀστᾶ μετακινήσαντες, εὐτελεῖς μὲν ὄντες ἄκρως τιμωροῦνται, ἔντιμοι δὲ εἰς νῆσον περιορίζονται, οἱ δὲ ἄλλως περὶ μνημεῖον πλημμελήσαντες, ἐξορίζονται ἢ εἰς μέταλλον καταδικάζονται.

σ.450

⟨49⟩. Περὶ ἐμπρησμοῦ.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. κγ΄.—Ὅποιος, κακίᾳ φερόμενος, βάλλῃ φωτιὰν καὶ καύσῃ ὀσπήτιον τινός, ὁ τοιοῦτος ἢ πυρίκαυστος νὰ γίνεται ἢ κεφαλικῶς νὰ τιμωρῆται.

γ΄: B. 60.45.5 || **11** Ὁ - **13** ἐκκλησίας: B. 60.51.37 (σχόλ.).

⟨48⟩ α΄: B. 60.23.15 || **β΄**: B. 60.23.14 || **γ΄**: B.60.23.3 § 7 κ. Ἐκλ. 17.14 || **11** Μνημεῖον - ταφῆς: B. 60.23.3 § 2 || **12** Τὸ - **13** νόμον: B. 60.23.8 || **14** Οἱ - **16** καταδικάζονται: B. 60.23.11.

⟨49⟩ α΄: B. 60.39.6

11-13 *παρλπ. Z* || **11** *μτ. τίτ. πρσθ. ξγ΄ διαγεγρ. P.*

⟨48⟩ 7 ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **9** στέλνωνται *Z* || **10** ὡς ἱερόσυλοι *παρλπ. Z* || **11-16** *παρλπ. Z* || **12** *πρὸ* Τό *πρσθ.* Οἱ τυμβωρυχοῦντες καὶ γυμνοῦνιες τό τῶν τελευτώντων σώματα, εἰ μὲν μεθ' ὅπλων κεφαλικῶς τιμωροῦνται, εἰ δὲ χωρὶς ὅπλων, μέχρι μετάλλου, *διαγεγρ. P.*

⟨49⟩ 1 ἐμπρυσμοῦ *Z* || **2** φωτίαν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅστις θέλοντας διὰ νὰ καλλιεργήσῃ τὸ χωράφιον αὐτοῦ, χερσῶδες καὶ ἀκαλλιέργητον ὄν, βάλλῃ πῦρ εἰς τὸ νὰ τὸ ξεπαστρέψῃ, καὶ τὸ πῦρ ἐκεῖνο προχωροῦν περαιτέρω κατακαύσῃ ξένον χωράφι ἢ ἀμπέλι καλλιεργημένον, καὶ ὁ ζημιωθεὶς κινήσῃ ἀγωγὴν κατ᾽ ἐκείνου ὁποὺ ἔβαλλε τὸ πῦρ, τότε ὁ κριτὴς πρέπει νὰ ἐξετάζῃ μὲ ἀκρίβειαν, ἂν ἐκεῖνος ὁποὺ ἔβαλλε τὸ πῦρ ἠμέλησεν ἢ δὲν ἐμεταχειρίσθη κάθε λογῆς τρόπον εἰς τὸ νὰ μὴν ἐξαπλωθῇ τὸ πῦρ περαιτέρω. Καὶ εἰ μὲν φανῇ τοιοῦτος, ὅτι ἠμέλησε δηλαδή, νὰ καταδικάζεται, εἰ δὲ καὶ φανῇ ὅλον τὸ ἐναντίον, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἠμέλησε καὶ ὅτι κάθε λογῆς τρόπον ἐμεταχειρίσθη μὲ ὅλα του τὰ δυνατὰ καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸ ἀπαντήσῃ, ἀλλ᾽ ἐξαίφνης ἄνεμος πνεύσας σφοδρὸς μετέφερε τὴν φλόγα καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ βλαφθὲν μέρος, τότε ἀνεύθυνος γίνεται ἐκεῖνος
σ.451 ὁποὺ ἔ/βαλε τὸ πῦρ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἁρπάζει πράγματα εἰς πυρκαϊὰν καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ μὲ ὅπλα ἢ μὲ ἄλλην τινὰ βίαν ἐμποδίζει τὸν νοικοκύρην τοῦ πυρπολουμένου ὁσπητίου καὶ δὲν ἀφίνει αὐτὸν εἰς τὸ νὰ εὐγάλῃ τὰ πράγματα αὐτοῦ, νὰ στέλλεται εἰς ὅκναν μὲ παντοτινὴν καταδίκην.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ θέλοντας νὰ γλυτώσῃ τὸ ὁσπήτιον αὐτοῦ ἀπὸ τὴν πυρκαϊὰν γκρεμίσει ξένον ὁσπήτιον ὁποὺ εἶναι πλησίον τῆς πυρκαϊᾶς, δὲν καταδικάζεται εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ ζημίαν τινὰ τοῦ γείτονος αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ὁποίου τὸ ὁσπήτιον ἐγκρέμισε.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. νγ΄.—Οἱ δημώδεις καὶ εὐτελεῖς ἐλεύθεροι ποιοῦντες ἐμπρησμοὺς ἐν πόλει δι᾽ ἔχθραν ἢ προίδαν, κλοπὴν δηλ. ἀποκεφαλίζονται ἢ καίονται, ἐλαφρότερον δὲ τιμωροῦνται οἱ καλύβην ἢ ἀγρὸν καίοντες.

σ.452

⟨50⟩. Περὶ τῶν ἐν φυλακῇ ὄντων.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λε΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ τζακίζουν τὴν φυλακὴν καὶ φύγουν, κεφαλικῶς νὰ τιμωροῦνται, εἰ δὲ δι᾽ ἀμέλειαν τῶν φυλάκων ἔφυγον, μετριώτερον νὰ τιμωροῦνται.

β΄: B. 60.3.30 || **γ΄**: B. 60.18.3 §§ 3, 5 || **δ΄**: B. 60.3.49 § 1 κ. B. 60.20.2 § 7 || **25-27**: B. 60.51.26.
⟨50⟩ α΄: B. 60.35.11

---

5 θέλωντας *κώδδ.* || **14** ἀπαντίσῃ *Z* || **15** καὶ *παρλπ. Z* || **19** πυρπολημένου *Z* || ἐβγάλῃ *Z*, -λλῃ *P* || **21** θέλωντας *κώδδ.* || **25-27** *παρλπ. Z* || **27** *κτθ. κειμ. πρσθ.* ὅρα περὶ φόνων *P*.
⟨50⟩ 3-4 μετριότερον *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σχόλιον. Ἐδῶ ὁ νόμος βέβαια λέγει ἢ διὰ κλέπτας ἢ λῃστὰς ἢ φονεῖς ἢ ἐπιβούλους αὐθέντου ἢ ἄλλους τινὰς κατηγορηθέντας διὰ ἐγκληματικὰς αἰτίας ἢ διὰ ἄλλα μεγάλα σφάλματα ἐπαπειλοῦντα θάνατον καὶ ὄχι διὰ σφαλισμένους διὰ χρέη ἢ διὰ ἄλλας τινὰς μικρὰς αἰτίας, οἱ ὁποῖοι καὶ σκληρὸν νὰ παιδεύωνται κεφαλικῶς.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ βάλλονται εἰς φυλακὴν διὰ καμίαν αἰτίαν, ὅ,τι λογῆς καὶ ἂν εἶναι, νὰ μὴ μένωσιν ἐπὶ πολὺν καιρὸν φυλακωμένοι, ἀλλ' ἢ συντόμως νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἢ συντόμως νὰ παιδευθῶσι.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ γίνεται ἀπὸ ἄνθρωπον φυλακωμένον
σ.453 μέσα εἰς τὴν φυλακήν, εἴτε ὁμολογία εἴτε ὑπόσχεσις εἴτε ἄλλο τὶ ὅ,τι λογῆς καὶ ἂν εἶναι, δὲν ἔχει τὸ κῦρος.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. α΄.—Δὲν πρέπει νὰ φυλακώνεται τινὰς ἀπὸ κανένα ζαπτζῆν χωρὶς προσταγῆς τῶν μεγάλων ἀρχόντων.

τίτ. λε΄.—Μὴ ἐξέστω δὲ τοῖς φυλάττουσιν ἀπανθρώπως αὐτοῖς κεχρῆσθαι. Ὁ γὰρ ἄρχων εἰς τὴν σωτηρίαν κινδυνεύσῃ, ἐὰν μὴ τοῦτο γνοὺς παραχρῆμα ἐξώσῃ τοὺς τῆς φυλακῆς προϊσταμένους. Δεῖ τὸν ἐπὶ ἐγκλήματι τινὶ τραχυτάτῳ κατηγορηθέντα, καὶ διὰ τοῦτο ἄξιον τῆς τοῦ δεσμωτηρίου παραφυλακῆς νομισθέντα, ἐξενεχθέντα τῆς φυλακῆς ἀκούεσθαι ἐπὶ ὑπομνημάτων, καὶ ὅταν ἐλεγχθῇ, μὴ εὐθὺς ὑπομένειν τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ πάλιν ἐμβάλλεσθαι τῇ φυλακῇ, καὶ πάλιν ἐξενεχθῆναι, καὶ ἀκουσθῆναι. Αὕτη γὰρ ἡ ὑπέρθεσις σύμμετρον ποιεῖ τὴν τῶν ἀρχόντων ὀργήν.

Προλήψεως δὲ γενομένης περὶ τῶν κατηγορουμένων ὡς ὑπευθύνων, εἶναι αὐτοὺς ἐν τῇ φρουρᾷ, ἕως ὅτε περαιωθῇ ἡ δίκη. Εἰ δὲ ἤδη ψῆφος γέγονε παρὰ τῶν ἐγκεκλεισμένων ἐκβιβάζεσθαι αὐτήν, εἴτε σωματικὴ ἐστίν, εἴτε χρηματική.

σ.454

⟨51⟩. Περὶ τοῦ μὴ εἶναι ἰδιωτικὴν φυλακήν.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. νε΄.—Ἐκεῖνοι οἱ ἄρχοντες ὁποὺ ἔχουν εἰς τὰ ὀσπήτια αὐτῶν φυλακαῖς καὶ φυλακώνουν τοὺς ἀνθρώπους, νὰ παιδεύωνται βαρέως

β΄: B. 60.35.21 || **γ΄**: πρβλ. B. 10.2.22 || **δ΄**: B. 60.35.22 || **18** Μὴ - **20** προισταμένους: B. 60.35.18 || **20** Δεῖ - **25** ὀργήν: B. 60.35.19 || **26-28**: B. 60.35.22 § 3.

⟨51⟩ α΄: πρβλ. B. 60.55.1

---

9 *μτ.* σκληρὸν *πρσθ.* εἶναι *Z* || **11** μένουσιν *Z* || **12** ἢ[1] *παρλπ. Z* || ἐλευθερωθῶσι - νὰ *παρλπ. Z* || **17** προσταγὴν *Z* || **18-28** *παρλπ. Z* || **27** *πρὸ* αὐτοὺς *πρσθ.* δι' *διαγεγρ. P.*

⟨51⟩ 1 ἰδιωτικῶν φυλακῶν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὡς ὑπεύθυνοι τῷ ἐγκλήματι τῆς καθοσιώσεως, ὅσοι δὲ ἰσπράβνιτζοι τῶν καδιλικίων, εἴτε ζαπίτιδες τῆς πολιτείας, ὁποὺ γνωρίσουν πὼς γίνεται τοιοῦτον τὶ ἄτοπον ἀπό τινα καὶ δὲν τὸ φανερώσουν ἀλλὰ τὸ ἀποσιωποῦν, νὰ παιδεύωνται ὡς ἱερόσυλοι.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος ἤθελε τολμήσει νὰ ἔχῃ φυλακὴν εἰς τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ καὶ νὰ φυλακώνῃ ἀνθρώπους, ὁ τοιοῦτος, ὁπσίας ἂν εἴη τάξεως καὶ βαθμοῦ, νὰ σφαλῆται εἰς τὴν αὐθεντικὴν φυλακὴν τόσας ἡμέρας, ὅσας δηλαδὴ εἶχε σφαλισμένους ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἐδικήν του φυλακήν.

σ.455

⟨52⟩. Κατὰ ματραπάζιδων.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. δ΄.—Ὅσοι εἶναι ἐκεῖνοι ὁποὺ ἐπιβουλεύονται τὴν εὐθηνίαν καὶ προαγοράζοντες ζαχιρέδες ἀποταμιεύουσιν καὶ κρύπτουσιν αὐτοὺς προσμένοντες καιρὸν ἀφορίας, οἱ τοιοῦτοι ἂν εἶναι πραγματευταί, ἢ νὰ ἐμποδίζωνται ἀπ᾽ αὐτὸ τὸ ματραπαζλίκι ἢ νὰ ἐξορίζωνται, εἰ δὲ εἶναι ἄνθρωποι εὐτελεῖς, νὰ στέλλωνται εἰς ὅκναν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁμοίως νὰ παιδεύωνται καὶ ἐκεῖνοι ὁποὺ μεταχειρίζονται ἐξίκικα ζύγια. Οἱ τοιοῦτοι δὲ νὰ μὴ κάμνουν μονοπώλιον τὰ πράγματα οὔτε νὰ συμφωνῶσι νὰ πωλῶσι τὰ πράγματα μὲ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τιμὴν ὡς ἐκ συμφώνου, ὡσὰν ὁποὺ καὶ κατὰ τοῦτο ὑφορώμενοι, πρέπει νὰ παιδεύωνται κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον.

σ.456

⟨53⟩. Περὶ ζημιούντων ἀνθρώπων καὶ ἀλόγων.

α΄. βιβ. ιθ΄, τίτ. ι΄.—Ἀνίσως τινὰς ἔχων ἢ σκύλον ἄγριον ἢ κάπρον ἢ ἀρκούδαν ἢ ἄλλο τὶ τοιοῦτον ζῶον, καὶ ἀφήσῃ αὐτὸ λελυμένον εἰς τὸν δρόμον, τὸ ὁποῖον δαγκάσῃ κανένα ἄνθρωπον, εἰ μὲν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀποθάνῃ, νὰ πληρώνῃ ὁ νοικοκύρης ἐκείνου τοῦ ζώου τὸ αἷμα τοῦ ἀποθανόντος,

---

β΄: B. 60.55.2.

⟨52⟩ α΄: B. 60.22.6 || β΄: πρβλ. B. 60.22.6 § 1, B. 60.51.33 κ. B. 19.18.1.

⟨53⟩ α΄: B. 19.10.40-42 κ. B. 60.2.1 (σχόλ.)

---

4 ὡς - καθοσιώσεως *παρλπ. Z*, *ὑπργεγρ. P* || ὅσοι - **7** παιδεύωνται *πρσθ. ὑπὸ διάταξ.* β΄ *Z*, *πρὸ* ὅσοι *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || ἰσπράβνικοι *Z* || **5** ζαπίτηδες *Z* || **6** *μτ.* τινὰ *πρσθ.* νὰ φυλακώνῃ δηλαδὴ ἀνθρώπους εἰς τὸ σπίτι του *Z* || **7** ὡς ἱερόσυλοι *παρλπ. Z.*

⟨52⟩ **3** ζαχερέδες *Z* || **6** στέλνωνται *Z.*

⟨53⟩ **5** πληρώσῃ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰ δὲ δὲν ἀπέθανε, νὰ παιδεύεται, καθὼς ἤθελε φανῇ εὔλογον, καὶ νὰ πληρώνῃ καὶ διπλῆν τὴν ζημίαν ὁποὺ ἔπαθεν ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ὁποὺ ἐδαγκάσθη.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὅμως ὁ σκύλος ἢ ἡ ἄρκτος ἢ τὸ ἄλλο τοιοῦτον ζῶον, ὃν δεδεμένον καλῶς, ἤθελε λυθῇ ἀπὸ τὴν ἀγριότητα αὐτοῦ καὶ φύγῃ καὶ φεῦγον ἤθελε βλάψῃ τινά, δὲν ἐνέχεται πλέον ὁ νοικοκύρης αὐτοῦ, ἐπειδὴ μὲ τὴν φυγὴν τοῦ ζώου ἔπαυσε καὶ ἡ δεσποτεία ἐκείνου.

Σχόλιον. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι τὰ τοιαῦτα ζῶα νὰ μὴ βαστάζωνται μέσα εἰς τὰς πολιτείας, διὰ νὰ λείψουν καὶ οἱ κίνδυνοι καὶ αἱ περὶ τούτων ἀγωγαὶ καὶ κρίσεις.

σ.457 γ΄. βιβ. ξ΄, τίτ. δ΄.—Ἐὰν ὁ ἵππος ὀσφρανθῇ φοράδος καὶ ἡ φοράδα κλωτζίσῃ καὶ τζακίσῃ πράγματά τινα, ἐνέχεται ὁ νοικοκύρης αὐτῆς.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινάς, εὑρὼν μέσα εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ αὐλὴν ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ φοράδα ἢ ἀγελάδα καὶ τὴν διώξῃ, ἂν μὲ πληγὰς ἢ μὲ ἄλλην σφοδρότητα τὴν ἐδίωξεν, ἐξ ἧς αἰτίας καὶ ἤμβλωσε, νὰ ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν νοικοκύρην ἐκείνης τὴν ζημίαν αὐτήν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἠδύνατο νὰ πιάσῃ τὸν νοικοκύρην ἐκείνης καὶ νὰ ζητήσῃ παρ' ἐκείνου τὴν ζημίαν ὁποὺ τοῦ ἔκαμε τὸ ζῶον αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν καὶ ἐνέχεται νὰ πληρώσῃ.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς διὰ καπνοῦ φονεύσῃ ἢ φυγαδεύσῃ μέλισσας τινός, νὰ ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ διπλῆν τὴν ζημίαν εἰς τὸν νοικοκύρην τῶν μελισσίων ἐκείνων.

σ.458 ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἐκχυθῇ τι ἢ ριφθῇ ἔξω εἰς τὸν δρόμον τὸν δημόσιον ἢ εἰς ἄλλο μέρος, ὅπου τινὲς κατὰ συνήθειαν ἵστανται, καὶ ἀπὸ τοῦτο προξενηθῇ καμία ζημία, ἐνέχονται εἰς τὸ νὰ πληρώσουν διπλῆν τὴν ζημίαν, ἐκεῖνοι ὁποὺ κατοικοῦσιν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐρρίφθη τὸ βλαπτικὸν ἐκεῖνο.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς διὰ νὰ ζημιώσῃ κανένα ἄνθρωπον κάμῃ θόρυβον ἀπὸ τὸν ὁποῖον ζημιωθῇ τι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, νὰ παιδεύεται, πληρώνοντας τὴν ζημίαν ἐκείνου καὶ νὰ τζερεμετίζεται.

Τίτ. β΄.—Ἐὰν τετράποδον ζημιώσῃ τινά, δίδοται ἀγωγὴ ἐπὶ ἐκδόσει τοῦ ζώου, ἢ τῇ ἀποτιμήσει τῆς ζημίας.

β΄: πρβλ. Β. 60.2.1 || **γ΄**: Β.60.2.5 || **δ΄**: Β. 60.3.39 || **ε΄**: Β. 60.3.49 || **ς΄**: Β. 60.4.1 || **ζ΄**: Β. πρβλ. Β. 60.17.4 || **34-35**: Β. 60.2.1 πρ.

---

9 δεδεμένον ὃν *Z* || **10** φεύγων *Z* || **15** *μτ.* ἵππος *πρσθ.* ὀσφαν. *διαγεγρ. P* || **16** κλοτζίσῃ *κώδδ.* || **17** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **19** ἔδιωξεν *Z* || ἄμβλωσε *Z* || **24** τῶν *Z* || **26** εἰς *P*, ἀπὸ *Z* || **29** *μτ.* ζημίαν *πρσθ.* ἐκείνην *Z* || ἐρίφθη *Z* || **32-33** πληρώνωντας *κώδδ.* || **34-44** *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐὰν βλαβῇ σῶμα ἐλεύθερον ἀπὸ ζῶον, ἡ καταδίκη γίνεται εἰς τὴν δαπάνην τῆς ἰατρείας καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐργασίας, εἰς τὸ νὰ τὰ πληρώσῃ δηλ. ὁ νοικοκύρης τοῦ ζώου.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, εἰς βιβ. ιθ', κεφ. ι'.—Φησίν, ὁ κύνα ἄγριον ἢ κάπρον ἢ ἄρκτον ἢ λύκον ἢ πάνθηρα ἢ ἕτερον βλαπτικὸν ζῶον λελυμένον (ἢ μὴ οὕτως δεδεμένον ὥστε μὴ δύνασθαι βλάπτειν) ἔχων ἐν δημοσίᾳ παρόδῳ, καὶ ἄνθρωπος ἐλεύθερος ἐκ τούτου τελευτήσας, δίδωσι 200 νομίσματα, εἰ δὲ μὴ ἀπέθανεν, ἀλλ' ἐβλάφθη, εἰς τὸ φαινόμενον τῷ δικαστῇ καταδικάζεται, τῶν δὲ λοιπῶν πραγμάτων διπλῆν δίδωσι τὴν ζημίαν.

σ.459

⟨54⟩. Περὶ βίας.

Βιβ. ι', τίτ. α'.—Εἴτε διὰ τὴν ἡλικίαν εἴτε διὰ φόβον εἴτε διὰ πανουργίαν εἴτε δι' ἀπουσίαν ζημιωθῇ τις βοηθεῖται.

Οὐδενὶ χρόνῳ κυροῦται τὸ βίαιον.

α'. βιβ. ι', τίτ. β'.—Ἐκεῖνο ὁποὺ κάμνει τινὰς ἀπὸ φόβον οὐκ ἔρρωται, ὡσὰν ὁποὺ εἰς τὸν φόβον περιέχεται ἡ βία.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Φόβον δὲ λέγομεν ὄχι τὸν μακρόθεν ἐπαπειλούμενον, ἀλλὰ τὸν ἐπικείμενον.

γ'. βιβ. ζ', τίτ. ιζ'.—Κανένας δὲν βιάζεται νὰ ἔλθῃ εἰς κριτήριον καὶ νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ ἄλλου ἐναγομένου ὑπ' αὐτοῦ, εἴτε διὰ χρηματικὴν εἴτε διὰ ἐγκληματικὴν αἰτίαν.

δ'. βιβ. ξ', τίτ. ιη'.—Ἐὰν βία γένηται ἀπό τινα καὶ συμβῇ νὰ γένῃ φόνος ἀπὸ τοῦτο, νὰ παιδεύεται ὡς φονεὺς ἐκεῖνος ὁποὺ ἐπήγαγε τὴν βίαν.

Σχόλιον ἐκ τῶν Βασιλικῶν.—Αὐτὴ ἡ βία ἐννοεῖται οὕτως, ὅταν δηλαδὴ τινὰς ξυπάσῃ τὸ πλῆθος μὲ κανένα κίνημα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον παρακινηθῇ τὸ πλῆθος νὰ φεύγῃ βιαίως, ὠθούμενος ἕνας τὸν ἄλλον.

σ.460 ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμῃ τοιαύτην βίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ συμβῇ νὰ πληγωθῇ τινάς, μακάρι καὶ νὰ μὴν ἀποθάνῃ, νὰ παιδεύεται μὲ ὄκναν.

36-38: B. 60.2.3 || **39-44**: B. 60.2.1 (σχόλ.) κ. B. 19.10.40-42.

⟨54⟩ 2-3: B. 10.1.1 || **4**: B. 10.2.21 || **α'**: B. 10.2.1 || **β'**: B. 10.2.9 || **γ'**: B. 7.19.4 || **δ'**: B. 60.18.25 || **ε'**: B. 60.18.10

---

36 *πρὸ* ἀπὸ *πρσθ.* ἡ κατα *διαγεγρ. P.*

⟨54⟩ 2-4 *παρλπ. Z* || **5** *διατάξ. χργρφ. Z ὑπὸ* α' - ιβ' *παρλπ. κ. πρσθ. εἰς σ. χργρφ.* 722-725 *ὑπὸ* θ' - κ' *P* || α' - η' *P*, ιγ' - κ' *Z* || βιβ. - β' *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || κάμει *Z* || **16** *μτ.* ἕνας *πρσθ.* ἀπὸ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ς΄. βιβ. ι΄, τίτ. β΄.—Αἱ πωλήσεις, αἱ δωρεαί, αἱ ἐξοφλήσεις καὶ εἴ τι ἄλλο γίνεται μὲ βίαν, νὰ μὴν ἔχῃ τὸ κῦρος.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως τινὰς λάβῃ μὲ βίαν πρᾶγμα τί τινός, ἂν τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἦτον τούτου ὁποὺ τὸ ἔλαβε, δηλαδὴ μὲ βίαν, νὰ τὸ χάνῃ, εἰ δὲ καὶ ἦτον τοῦ ἄλλου, ἐκείνου δηλαδὴ ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸ ἔλαβε, ὄχι μόνον νὰ τὸ δίδῃ, ἀλλὰ νὰ πληρώνῃ καὶ τὴν τιμὴν αὐτοῦ εἰς ἐκεῖνον τὸν βιασθέντα.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ χωρὶς κρίσιν πρᾶγμα τὶ ἔρημον καὶ τὸ ἐξουσιάζει καὶ μετὰ ταῦτα φανῇ ὁ νοικοκύρης καὶ τὸ ζητήσῃ, νὰ δίδῃ μόνον τὸ πρᾶγμα καὶ ὄχι τοὺς καρπούς, ὡσὰν ὁποὺ δὲν τὸ ἐπῆρε μὲ βίαν.

σ.461 **〈55〉. Περὶ ψευδεπιπλάστων γραμμάτων καὶ ἀγωγῶν.**

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. μα΄.—Ἡ τοῦ πλαστοῦ τιμωρία, ἐπὶ μὲν ἐντίμου ἐξορία ἐστίν, ἐπὶ δὲ δούλου ἐσχάτη.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμῃ ψευδεπιπλάστους ὁμολογίας ἢ διαθήκας ἢ ἄλλα τινά, παιδεύεται κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λάβῃ ἄσπρα ἢ συμφωνήσῃ διὰ νὰ συνθέσῃ κατηγορίαν κατά τινος ἢ μαρτυρίαν ἐγκληματικήν, ὁμοίως παιδεύεται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ εἰς κατάστιχα λογαριασμῶν ἢ εἰς ἄλλα ἔγγραφα καὶ σενέτια κάμῃ πλαστόν τι ἢ ἐξαλείψῃ τὶ ἀναγκαῖον ἀπὸ ἔγγραφα, ὁμοίως παιδεύεται.

ε΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ξύουσιν ἢ κουρεύουσιν περικόπτοντες τὰ νομίσματα, φλωρία δηλαδὴ καὶ ἄλλα, νὰ κόπτωνται αἱ χεῖρες αὐτῶν.

Ἐὰν ἅμα τῷ προσκομισθῆναι τὸ ἔγγραφον ἀναφανῶσι τεκμήρια τινὰ πλαστὸν αὐτὸ ἀπεμφαίνοντα, οἷον προσθῆκαι, μεταποιήσεις, ξέσματα ἢ γραμμάτων ἀνομοιότης, οὐκ ὀφείλει ὁ δικαστὴς τὸν κινοῦντα μόνον ἀπαιτεῖν σ.462 ἀποδείξεις τοῦ εἶναι πλαστὸν τὸ ἔγγραφον, / ἀλλὰ καὶ τὸν ἐναγόμενον περὶ τοῦ μὴ εἶναι πλαστόν.

ς΄: B. 10.2.35 || ζ΄: B. 50.3.55 || η΄: B. πρβλ. B. 50.3.35.

〈55〉 α΄: B. 60.41.1 § 13 || β΄: B. 60.41.1 || γ΄: B. 60.41.1 § 1 || δ΄: B. 60.41.1 § 4 || ε΄: B. 60.41.8 || **14-18**: B. 60.41.56 (σχόλ.)

---

19 εἴ τι *P*, ὅ,τι *Z* || **21** τί *παρλπ. Z* || **22** τοῦ ἔλαβε *Z* || **23** δηλαδὴ ἐκείνου *Z* || **27** *διάταξ. χργρφ· Z ὑπὸ* κα΄ *παρλπ. κ. πρσθ. εἰς σ. χργρφ.* 725 *P*.

〈55〉 **12** *μτ.* ε΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || νομήσματα *Z* || **13** χεῖραις *Z* || **14-18** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ᾧ P* || **17** *μτ.* ἔγγραφον *πρσθ.* ἀλλ᾽ ἅμα τῇ ἐπιφα ἐμφανείᾳ τούτου προθήσει τὸ πλαστὸν ὁ ἐναγόμενος, μὴ ἀπαιτείσθω μόνον ὁ ἐναγόμενος ἀποδείξεις *διαγεγρ. P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Πλαστὸν ἐστὶ τοῦτο, τὸ νὰ μιμηθῇ τινὰς δηλαδὴ τὸ χειρόγραφον τοῦ ἑτέρου καὶ ὄχι τὸ νὰ εἰπῇ ψεύματα καὶ νὰ κάμῃ παραλογισμὸν τινὰ εἰς τοὺς λογαριασμούς.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐναντιεῖται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπογραφὴν καὶ σφραγῖδα, γίνεται ὑπεύθυνος εἰς τὴν παιδείαν τοῦ πλαστοῦ.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμνει βοῦλλαν πλαστήν, γίνεται ὑπεύθυνος εἰς τὴν παιδείαν τοῦ πλαστοῦ.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ διαβάλλῃ ὡς πλαστὴν τὴν ὁμολογίαν ἐκείνην ἢ τὸ γράμμα ὁποὺ ἰδιοχείρως ὑπέγραψε.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ πλαστοῦ, ὁ κριτὴς πρέπει νὰ
σ.463 κάμνῃ μεγάλην θεωρίαν καὶ πρέπει ὄχι / μόνον νὰ ζητῇ ἀπόδειξιν ἀπὸ τὸν ἐνάγοντα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον, καὶ νὰ ἐξετάζῃ καὶ τὰς ποιότητας τῶν ἀντιδιαφερομένων.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἄνηβος οὐχ ὑποπίπτει τῷ ἐγκλήματι τοῦ πλαστοῦ.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐξ ὀνόματος ἄρχοντος ἀποδιδοὺς πλαστὰ γράμματα, ἢ προτιθεὶς διάταγμα, ἐνέχεται ποιναλίᾳ ἰμφάκτουμ (ἤτοι νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ ἀβλαβὲς καὶ ἀζήμιον εἰς ἐκεῖνο ὁποὺ ἐκ τούτου ἐζημιώθη) καὶ τῷ περὶ πλαστογραφίας.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν υἱὸς ἀπαλείψῃ τὴν πατρῴαν διαθήκην καὶ ὡς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομήσῃ καὶ τελευτήσῃ, ἀφαιρεῖται παρὰ τοῦ κληρονόμου αὐτοῦ πᾶσα ἡ τοῦ πατρὸς περιουσία.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πλαστευσάμενος δημόσια μέτρα ἢ σταθμά, καὶ τὸ διπλοῦν τοῦ διαφέροντος δίδωσι καὶ ἐξορίζεται.

ιε΄.—Ὁ πλασταῖς διατάξεσι μήπω κυρωθείσαις χρησάμενος, περιορισμὸν ὑφίσταται.

ις΄.—Ὁ χρησάμενος πλαστῷ βασιλικῷ γράμματι πλαστογραφίᾳ ὑπόκειται. Εἰ δὲ ἕτερόν τινα δαβάλλει τὸν δεδωκότα αὐτῷ καὶ μηνύει αὐτόν, ἐλεύθερος ἔσται.

ιζ΄.—Ὁ διαβάλλων χάρτην ὡς πλαστὸν καὶ ὅμως μετὰ ταῦτα διαλυσάμενος, οὐ δύναται μετὰ ταῦτα τὴν διάλυσιν ἀνατρέπειν.

ς΄: B. 60.41.23 || ζ΄: B. 60.41.27 || η΄: B. 60.41.30 || θ΄: B. 60.41.54 || ι΄: B. 60.41.56 || ια΄: B. 60.41.22 || ιβ΄: B. 60.41.25 || ιγ΄: B. 60.41.26 || ιδ΄: B. 60.41.32 || ιε΄: B. 60.41.33 || ις΄: B. 60.41.38 || ιζ΄: B. 60.41.42

24, 29 κάμῃ *Z* || **32** ια΄ - **57** ἐξίκικα *παρλπ. Z* || **32** *μτ.* οὐχ. *πρσθ.* ὑπόκειται *διαγεγρ. P* || **42** *πρὸ* χρησάμενος *πρσθ.* χρώμενος *διαγεγρ. P* || **48** *πρὸ* οὐ *πρσθ.* οὐκ ἔχει *διαγεγρ. P.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὅρος πλαστοῦ. Πλαστὸν ἐστὶ τὸ ποιῆσαι ἔγγραφον πλαστὸν ἢ ἕτερόν τι, δ τὴν ἀρχὴν οὐδόλως συνέστη. Ὡσανεὶ δὲ πλαστὸν τὸ ἀπαλεῖψαι τὴν διαθήκην ἢ ἕτερα δικαιώματα, ἢ διαρρῆξαι ἢ καῦσαι ἢ ὅλως ἀφανίσαι, καὶ ὅταν ἐν διαθήκῃ γράφῃ τις κληρονόμος, εἶτα τὸ τούτου ὄνομα ἀπαλείψῃ ἕτερος καὶ ἐγγραφῇ ἕτερος, ἵνα ἐκεῖνος τυχὸν ὁ τὸ ὄνομα ἀπαλείψας κληρονομήσῃ, καὶ ὅταν δανείσας τις ἁμαρτύρως, μάρτυρας προσαγάγῃ ὡς ἐπὶ τῷ δανείῳ τάχα παρατυχόντας, καὶ ὅταν τις προχρονισμὸν ἐν δανείῳ ποιήσῃ, καὶ ὅταν τὶς ποιήσῃ ἔγγραφόν τινος βούλησιν καὶ παραγάγῃ μάρτυρας ὡς δῆθεν παρατυχόντας, καὶ ὅταν τὶς ἔχῃ ἄδικα ζύγια, ἤτοι ἐξίκικα.

σ.464 **⟨56⟩. Περὶ ἁρπαγῆς γυναικῶν ἢ παρθένων.**

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. νη΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἁρπάζει παρθένον εἴτε μεμνηστευμένην ἢ μὴ ἢ γυναῖκα ὕπανδρον ἢ χήραν καὶ μάλιστα εἴ γε τῷ Θεῷ εἰσὶν ἀφιερωμέναι μὲ ἅρματα καὶ μὲ βίαν, κεφαλικῶς νὰ τιμωρῆται. Εἴτε εὐγενὴς ἐστίν, εἴτε δούλη, εἴτε ἀπελευθέρα.

Οἱ δὲ συνυπουργήσαντες αὐτοῖς, ἢ συνειδότες ἢ ἑκόντες ὑποδεξάμενοι, ἢ οἱανδήποτε σπουδὴν εἰσενεγκόντες, τυπτόμενοι καὶ κουρευόμενοι ρινοκοπείσθωσαν. Εἰ δὲ χωρὶς ὅπλων τὴν ἁρπαγὴν ἐποιήσαντο, ὁ μὲν τὴν ἁρπαγὴν ποιήσας χειροκοπείσθω, οἱ δὲ βοηθήσαντες τοῖς τοιούτοις ἐν τῇ ἁρπαγῇ, ἢ συνειδότες, ἢ ὑπηρετήσαντες, ἢ ἑκόντες ὑποδεξάμενοι, ἢ οἱανδήποτε σπουδὴν αὐτοῖς εἰσενεγκόντες, τυπτόμενοι καὶ κουρευόμενοι ἐξοριζέσθωσαν.

Εἰ μὲν δοῦλαι εἰσίν, ἢ ἀπελεύθεραι αἱ ἁρπαγεῖσαι, οἱ ἁρπάσαντες μὲν ὑποκείσθωσαν τῇ τοῦ νόμου ποινῇ, οὐ μέντοι καὶ ζημιούσθωσαν. Εἰ δὲ εὐγενεῖς εἶησαν, τὰ πράγματα τούτων τῶν ἁρπασάντων καὶ τῶν βοηθούντων αὐτοῖς τῆς δεσποτείας τῶν ἁρπαχθεισῶν ἐκείνων γιγνέσθωσαν προνοίᾳ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν γονέων, οἵτινες ἂν ἀνεξικακήσωσιν εἰς τὴν ἁρπαγὴν νὰ περιορίζωνται.

49-57: B. 60.41.1 (σχόλ.).

⟨56⟩ α΄: B. 60.58.1 || **6-11**: B. 60.58.1 || **12** Εἰ - **16** γονέων: B. 60.58.1 § 1 || **16** οἵτινες - **17** περιορίζωνται: B. 60.58.1 § 2

⟨56⟩ 1 γυναικῶν ἢ παρθένων *παρλπ. Z* || **2** νη΄ *P*, μβ΄ *Z*, *διαγεγρ. P* || ἁρπάξῃ *Z* || εἴτε - **3** μὴ *παρλπ. Z*, *ὑπργεγρ. διὰ παρπμπ. P* || καὶ - **4** ἀφιερωμέναι *παρλπ. Z*, *ὑπργεγρ. διὰ παρπμπ. P* || εἴτε - **5** ἀπελευθέρα *παρλπ. Z* || **6 - 35** *παρλπ. Z*, *πρσθ. διὰ παρπμπ. μτ.* ἀπελευθέρα *ἐν τέλει κειμ. εἰς σ. χργρφ.* 465 *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εἰ δὲ καὶ δοῦλος εὑρεθῇ ἐν τῇ ἁρπαγῇ ταύτῃ καιέσθω, πασῶν τῶν ἄλλων τιμωριῶν σχολαζουσῶν.

Μὴ γαμείσθω ἡ ἁρπαγεῖσα τῷ ἁρπάζοντι αὐτήν, ἀλλὰ καὶ εἰ συναινέσουσι τῷ τοιούτῳ συνοικεσίῳ οἱ γονεῖς αὐτῆς περιορίζονται.

Ἡ διάταξις κελεύει, ἵνα μὴ ἡ ἁρπαγεῖσα κόρη γαμήσῃ τῷ ταύτην ἁρπάσαντι, εἰ δὲ τοῦτο ποιήσει, οὐ διαδέχεται αὐτὸν οἱασδήποτε αἱρέσεως ἢ ἡλικίας εἴη. Ἐὰν γὰρ μὴ συναφθῇ αὐτῷ λήψεται τὴν οὐσίαν αὐτοῦ.

Ὁ ἁρπάζων οἱανδήποτε παρθένον, ἢ χήραν, ἢ ὕπανδρον, ἢ μνηστὴν φονευέσθω ὑπὸ τῶν ἰδίων γονέων, ἢ συγγενῶν, ἢ κηδεμόνων, ἢ δεσποτῶν, ἢ πατρώνων αὐτῶν, ἐὰν μέντοιγε κρατηθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐν τῇ ἁρπαγῇ δηλ., εἰ δὲ δυνηθῇ φυγεῖν, κρατείσθω, καὶ δοῦλος μὲν ὢν κεφαλικῶς τιμωρείσθω, ἐλεύθερος δὲ ὢν διδόσθω τῇ βιασθείσῃ ὑπ' αὐτοῦ τὴν ἰδίαν οὐσίαν, μήτε δυναμένου αὐτὴν ἀγαγέσθαι.

Ὅταν μετὰ πλήθους ἀφίκηταί τις εἰς οἰκίαν τινός, καὶ εἴτε ἑκοῦσαν εἴτε ἄκουσαν ἁρπάσει γυναῖκα, ἁρπαγὴν πλημμελεῖ καὶ τιμωρεῖται. Ὅτε δὲ μόνος ἀπέλθῃ μή τινας ἔχων τοὺς συνυπουργήσαντας καὶ ἀφανῶς τὴν γυναῖκα ἑαυτὴν προδεδωκυίαν ἀφελέσθαι θαρρήσει, οὐχ ἁρπαγὴν ἀλλὰ φθορὰν παρθένου ἁμαρτάνει.

Σχόλιον ἐκ τῶν Βασιλικῶν.—Ἁρπαγὴ γυναικὸς καὶ παρθένου λέγεται, ὅταν μετὰ πλήθους καὶ ὅπλῳ ἔλθῃ τὶς εἰς τὸ ὀσπήτιον τινὸς καὶ ἁρπάσῃ τὴν γυναῖκα ἢ τὴν παρθένον, εἴτε ἑκοῦσαν εἴτε ἄκουσαν, ὅστις καί παιδεύεται κατὰ τὴν ἀνωτέρω παιδείαν. Ὅτε ὅμως μόνος ἔλθῃ καὶ κρυφίως λάβῃ τὴν γυναῖκα ἢ τὴν παρθένον ἐκείνην θέλουσαν δὲν λέγεται πλέον ἁρπαγή, ἀλλὰ φθορὰ καὶ παιδεύεται ὡς φθορεὺς ἢ ὡς μοιχός.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἁρπάζει γῆν καὶ μεταβάλλει τὰ ὅρια, νὰ ἀποδίδῃ διπλῆν τὴν ἁρπαγήν.

γ΄. βιβ. κβ΄, τίτ. α΄.—Ὁπόταν εἶναι διαφορὰ διὰ καινοτομίαν οἰκοδομῆς τινος ἢ γίνεται ἐξέτασις περὶ ὅρων ἁρπαχθέντων, δὲν ζητεῖ ὁ κριτὴς μάρτυρας ἀπὸ τοὺς ζῶντας, ὁποὺ νὰ μαρτυρήσουν ὅτι βεβαίως ἰξεύρουσιν αὐτὴν τὴν σ.*465* ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ ἐνδέχεται νὰ μὴν εὑρεθῶσι τοιοῦτοι μάρτυρες ζωντανοί,

---

18-19: B. 60.58.1 § 3 || **20-21**: B. 60.58.4 || **22-24**: B. 60.58.6 || **25-30**: B. 60.58.1 (σχόλ.) || **31-35**: B. 60.58.1 (σχόλ.) || **36-41**: B. 60.58.1 (σχόλ.). || **β΄**: πρβλ. B. 60.31.3 κ. 4 || **γ΄**: B. 22.1.28.

---

22 *μτ.* διάταξις *πρσθ.* λέγει *διαγεγρ. P* || **33** *μτ.* τοὺς *πρσθ.* συνεργήσαντας *διαγεγρ. P* || **36-41** *διαγεγρ. διὰ γραμμῶν P* || **37** καὶ ὅπλῳ *ἐν τῇ ᾠᾷ P* || *μτ.* ὅπλῳ *πρσθ.* καὶ ὅπλων *διαγεγρ. P* || **39** μόνον *Z* || **40** *μτ.* γυναῖκα *πρσθ.* οὔ, *παρλπ.* ἢ - **41** μοιχὸς *Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀλλὰ νὰ ζητῇ τοιούτους μάρτυρας, ὁποὺ νὰ μαρτυρήσουν, ὅτι ἤκουσαν ἀπὸ ἀνθρώπους ὁποὺ εἶδον ἢ ἤκουσαν περὶ τούτου.

σ.466 **⟨57⟩. Περὶ μάγων καὶ φαρμακειῶν.**

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λθ΄.—Οἱ μάγοι, ἀξιωματικοὶ μὲν ὄντες, δημεύονται, εὐτελεῖς δέ, κεφαλικῶς τιμωροῦνται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ μάγοι ὁποὺ μεταχειρίζονται μαγείας διὰ νὰ ἑλκύσουν εἰς τινὰ σώφρονα γυναῖκα ἢ σώφρονα ἄνδρα πρός τινα γυναῖκα, ἢ μαγγανεύσουν κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, νὰ τιμωροῦνται μὲ δήμευσιν καὶ ἐξορίαν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐπικαλεῖται δαίμονας διὰ βλάβην ἀνθρώπων, νὰ τιμωρῆται μὲ θάνατον.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δώσει φαρμάκι εἰς τινὰ καὶ ἀποθάνει ἀπὸ ἐκεῖνο, τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμνει φαρμάκι διὰ νὰ φονεύσῃ ἄνθρωπον καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ πωλεῖ, ἀμφότεροι ὑπόκεινται εἰς τὸν νόμον τοῦ φονέως.

σ.467 ς΄. / Λέοντος νεαρὰ ξ΄.—Ὅστις φωραθῇ μετερχόμενος τὴν μαγικήν, μακάρι καὶ ἐπὶ προφάσει σωμάτων θεραπείας ἢ διὰ ἀπάντησιν καὶ ἀποδίωξιν καμίας βλάβης, ὁ τοιοῦτος νὰ παιδεύεται ἐσχάτῃ παιδείᾳ, τιμωρούμενος ὡς ἀποστάτης μὲ θάνατον.

σ.468 **⟨58⟩. Κατὰ συκοφαντῶν.**

Ἡ συκοφαντία κατὰ τρεῖς τρόπους γίνεται καὶ τριπλῶς ἡ ἐπεξέλευσις, ἢ γὰρ συκοφαντεῖ τις, πλαστῶς κατηγορῶν, ἢ προδότης τῆς ἰδίας ὑποθέσεως γίνεται, τ' ἀληθῆ ἐγκλήματα κρύπτων, ἢ φυγοδικεῖ, τελείως ἀναχωρῶν τῆς κατηγορίας.

⟨57⟩ α΄: B. 60.39.26 κ. 28 || **β΄**: 60.39.25 || **γ΄**: B, 60.39.27 || **δ΄**: B. 60.39.3 κ. 60.51.34 § 5 || **ε΄**: B. 60.39.3 || **ς΄**: B. 60.39.3 κ. σχόλ..

⟨58⟩ 2-5: B. 60.1.10

⟨57⟩ 2 βιβ. - λθ΄ *παρλπ. Z* || **5-6** μαγγανεύσει *κώδδ.* || **6** τιμωρῆται *κώδδ.* || **11** *μτ.* ἐκεῖνο *πρσθ.* νὰ *Z* || **12** κάμει *Z* || **15** *μτ.* ς΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ, *παρλπ.* Λέοντος νεαρὰ ξ΄ *Z* || μαγεικὴν *κώδδ.*

⟨58⟩ 2-5 *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. α΄.—Ὅλοι οἱ συκοφάνται νὰ παιδεύωνται μὲ ἐξορίαν καὶ ἂν ἔχωσιν καὶ ὀφφίκιον, νὰ ἐκπίπτωσιν ἀπὸ αὐτό.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὡς συκοφάνται τιμωροῦνται ἐκεῖνοι ὁποὺ συρράψουν ἢ γράψουν ἢ εἰς κριτήριον φέρουν κανένα ψευδεπίπλαστον γράμμα ἢ μαρτυρίαν τοιαύτην διὰ βλάβην καὶ ζημίαν τινός.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κληρονόμος τινὸς φονευθέντος, εἴτε πατὴρ εἴτε μήτηρ εἴτε ἄλλος, θέλοντας νὰ ἐκδικήσῃ τὸν φόνον τοῦ θανόντος καὶ κινῶντας ἀγωγὴν κατά τινος ὡς φονεύσαντος δῆθεν ἐκεῖνον καὶ ἀποτυχών, οὐχ ὑπόκειται εἰς τὴν ποινὴν τῆς συκοφαντίας ἀλλὰ συγχωρεῖται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ συκοφαντήσουν τινὰ ἐγκληματικῶς, κινδυνεύουσι μὲ βαρυτέραν παιδείαν, ἤτοι ἐσχάτην.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ συκοφαντήσουν τινὰ ὡς ἐπίβουλον
σ.469 τοῦ αὐ/θέντου καὶ δὲν τὸ ἀποδεικνύουσιν, ἐσχάτως νὰ παιδεύωνται, ὁμοίως καὶ ἐκεῖνοι ὁποὺ παρεκίνησαν αὐτοὺς εἰς τοῦτο, λαμβάνοντες τὴν παιδείαν ὁποὺ ἦτον νὰ λάβῃ ὁ συκοφαντηθείς.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ κατὰ τῶν συκοφαντούντων ἀγωγὴ μέχρι τριακονταετίας ἐκτείνεται.

Δούλου κατηγορηθέντος καὶ βασανισθέντος, εἶτα ἀπολυθέντος, τὸ διπλοῦν τῆς αὐτοῦ τιμῆς ὁ κατήγορος δίδωσι τῷ δεσπότῃ, καὶ ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι τῆς συκοφαντίας.

Ὑποπίπτει τῷ νόμῳ καὶ ὁ ὑποβαλών, καὶ ὁ ἐρεθίσας ἄλλον εἰς ἐγκληματικὴν κατηγορίαν, καὶ ὁ ἐντειλάμενος, εἴτε δι' ἑαυτοῦ, εἴτε δι' ἑτέρου, καὶ ὁ διακονίσας τῇ τοιαύτῃ ἐντολῇ, καὶ ὁ ὑποβληθείς, εἰ μὴ νικήσῃ τὴν κατηγορίαν, εἴτε συκοφάντης ἐδείχθη, εἴτε ἀπέστη, καὶ οὗτοι ὑπόκεινται.

Γυνὴ κατηγορίας ἀφισταμένη, οὐχ ὑποπίπτει τῷ κατὰ συκοφάντου νόμῳ.

σ.470

⟨59⟩. Κατὰ μετρητῶν.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. θ΄.—Ἐάν τις διορισθεὶς νὰ μετρήσῃ ἢ μοσίαν ἢ τόπον ἢ οἶνον ἢ σῖτον ἢ ἄλλο τι εἶδος καὶ ποιήσῃ δολιότητα εἰς τὸ μέτρημα διὰ νὰ

α΄: πρβλ. B. 60.1.35 || **β΄**: B. 60.1.15 § 4 || **γ΄**: B. 60.1.29 κ. 31 || **δ΄**: B. 60.1.32 || **ε΄**: B. 60.36.16 || **ς΄**: B. 60.1.1 (σχόλ.) || **23-25**: B. 60.1.9 || **26-29**: B. 60.1.10 § 13 || **30**: B. 60.1.13.

⟨59⟩ α΄: B. 60.9.1

---

7 ἔχουσιν *Z* || **12** θέλωντας *κώδδ.* || διεκδικήσῃ *Z* || **14** συκοφαντείας *Z* || **17** συκοφαντίσουν *Z* || **19** παρακινήσουν *Z* || **23-30** *παρλπ. Z* || **24** αὐτοῦ *ὑπογεγρ. ἐπὶ ἀρχκ. διαγεγρ.* αὐτῇ *P.*

⟨59⟩ 2 μετρίση *Z* || **3** μέτριμα *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ζημιώσῃ τὸν πωλητὴν ἢ τὸν ἀγοραστήν, ἐνέχεται νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν ζημιωθέντα διπλῆν τὴν ζημίαν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δύο μετρητῶν δόλον ποιησάντων, ἕκαστος εἰς ὁλόκληρον ἐνάγεται, ἤτοι ὁ καθ' ἕνας ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ ἀπολογηθῇ διπλῆν τὴν ζημίαν εἰς τὸν ζημιωθέντα καί, πληρώνοντας ὁ ἕνας, ἐλευθεροῦται ὁ ἄλλος.

σ.471 **⟨60⟩. Κατὰ τῶν ταξιλδάριδων αὐθεντικῶν ἄσπρων.**

α΄. Λέοντος νεαρὰ ξα΄.— Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμνει ταξίλι αὐθεντικὰ ἄσπρα, εἰ μὲν ζητήσει ἀπὸ τοὺς χρεώστας τῆς βιστιαρίας περισσότερα τοῦ νενομισμένου καὶ συνειθισμένου ὁποὺ εἶναι διὰ νὰ λάβῃ τὸν κόπον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ λάβῃ ἅπαξ ἤ, λαμβάνοντάς το ἅπαξ, ζητήσει αὐτὸ καὶ ἐκ δευτέρου, νὰ πληρώνῃ εἰς ἐκείνους διπλᾶ τὰ ὅσα ἔλαβε καὶ ἂν ἐπιμένῃ μὴ θέλοντας νὰ τὰ πληρώσῃ, νὰ τὰ πληρώνῃ τετραπλᾶ.

β΄. βιβ. ξ΄, τίτ. ς΄.—Οἱ ταξιλδάριδες, ὅταν βλέπουν τοὺς λακουϊτόρους ὁποὺ δὲν θέλουν νὰ πληρώσουν εὐχαρίστως τὸ δόσιμον αὐτῶν, ἔχουσιν ἄδειαν νὰ λαμβάνουν πράγματα ἐκείνων καὶ νὰ τὰ πωλοῦν, ἂν ὅμως ὁ τζαράνος ἐκεῖνος δὲν ἀγνωμονῇ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ δοσίματος αὐτοῦ καὶ ὁ ταξιλδάρης λάβῃ πρᾶγμα αὐτοῦ καὶ πωλήσῃ, ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ τὸ ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο διπλοῦν.

σ,472 γ΄./βιβ. κβ΄, τίτ. ις΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ σταλθῇ διὰ ἀπαίτησιν καὶ σύναξιν ἄσπρων τῆς βιστιαρίας καὶ φανῇ πλεονέκτης καὶ ἀκόρεστος, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πλεονεξίαν αὐτοῦ ἐνοχλοῦνται οἱ λακουϊτόροι, νὰ ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸν ἱσπράβνικον, εἰς τὸ νὰ λείψῃ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀπαίτησιν, ὅστις ἱσπράβνικος νὰ τὸ φανερώνῃ καὶ εἰς τὸν αὐθέντην διὰ νὰ παιδεύεται.

σ.473 **⟨61⟩. Περὶ κατηγοριῶν ἐγκληματικῶν.**

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λγ΄.—Ἀνίσως δοῦλος τινὸς ἄρχοντος ὑπόκειται εἰς κατηγορίαν ἐγκλήματος, ἔχει ἄδειαν ὁ ἄρχοντάς του νὰ τὸν διεκδικήσῃ καὶ νὰ

β΄: B. 60.9.3.

⟨60⟩ α΄: B. 21.3.2 (σχόλ. 4), Νεαρὰ 61 Λέοντος (JGR I, 131 ἐπ.) || **β΄**: B. 60.6.25 || **γ΄**: B. 56.17.60.

⟨61⟩ α΄: B. 60.33.15

---

6 μετριτῶν *Z* || **8** πληρώνωντας *κώδδ.*

⟨60⟩ 1 ταξιλδαρίων *Z* || **2** κάμει *Z* || **3-4** νομισμένου *Z* || **5** λαμβάνωντας *κώδδ.* || **6** θέλωντας *κώδδ.* || **8** λαϊκουτόρους *P* || **9** ἔχουν *Z* || **12** *μτ.* καὶ *πρσθ.* τὸ *Z* || τό[2] *παρλπ. Z* || **13** ἐκείνου *Z* || **18** φανερώσῃ *Z*.

⟨61⟩ 3 ἄρχωντας *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸν δεφενδεύῃ, ὅταν δὲ τὸ ἔγκλημα φανερωθῇ, παιδεύεται ὁ δοῦλος χωρὶς νὰ ἐγγιχθῇ ὅλως ὁ ἄρχοντας αὐτοῦ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κάθε κριτὴς ὁποὺ κρίνει τινὰ ὡς ὑποπεσόντα εἰς ἔγκλημα, δὲν πρέπει νὰ προσέχῃ, ἂν ἔγινεν ἀπόφασις τὶς κατ' ἐκείνου τοῦ κρινομένου ἢ ἀναφορά, ἀλλὰ πρέπει νὰ στοχασθῇ, ἂν ἀληθῶς ἥμαρτεν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Γυνὴ κεφαλικὸν ἔγκλημα οὐ κινεῖ κατά τινος, πλὴν ἐπὶ ἀναιρέσει γονέων ἢ παιδίων αὐτῆς.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἄρχοντες, ὁποίας ἂν ὦσι τάξεως καὶ βαθμοῦ, ὅταν ὑποπέσωσιν εἰς κατηγορίαν ἐγκλήματος τινός,/μόνοι των νὰ κρίνωνται *σ.474* καὶ ὄχι διὰ βεκίλιδων, εἰς χρηματικὰς ὅμως κατ' αὐτῶν ἀγωγάς, νὰ κρίνωνται διὰ βεκίλιδων.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. λδ΄.—Ἐάν τις κατηγορήσῃ ἔγκλημα κατά τινος, κἀκεῖνος ὁ κατηγορηθεὶς κατηγορήσῃ τοὔμπαλιν ἐκεῖνον διὰ μεγαλύτερον ἔγκλημα, πρέπει νὰ ἐξετάζεται πρῶτον τὸ μεγαλύτερον ἔγκλημα.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀδελφὸς κατὰ ἀδελφοῦ κινήσας κατηγορίαν, ὡς ὑποπεσόντος εἰς ἔγκλημα δημόσιον (καὶ οὐχὶ εἰς τὸ τῆς καθοσιώσεως), ἐξορίζεται.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ διάγει εἰς ὀσπήτιον τινὸς δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ κινήσῃ κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν ἐγκληματικήν, ἀνίσως ὅμως καὶ ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἄσπρα ἀπὸ ἐκεῖνον, κινεῖ ἀγωγήν.

σ.475 *Ὁ τὰ ἐγκλήματα σκοπῶν καὶ τοὺς λαμπροὺς ἄνδρας καὶ τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ δικολόγους ὀφείλει προσκαλεῖσθαι. Σκοπεῖται δὲ τὰ ἐγκλήματα καὶ ἐν ταῖς ἀπράκτοις ἡμέραις, καὶ ἀπολύονται μὲν οἱ ἀνεύθυνοι, οἱ δὲ τραχυτέρας ἐπεξελεύσεως δεόμενοι ὑπερτίθενται.*

Εἰσί τινες ὁποὺ κωλύονται νὰ κινῶσιν ἐγκλήματα ἄλλοι ὡς διὰ φύσιν, ἢ ἡλικίαν ὡς ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἄνηβος, ἄλλοι ὡς ἐνόπλως στρατευόμενοι, ἄλλοι ὡς ἄρχοντες, ἄλλοι ὡς ἄτιμοι ἢ αἰσχροκερδεῖς, καὶ λαβόντες ἐπὶ τῷ κατηγορῆσαι, ἢ μὴ κατηγορῆσαι. Ἄλλοι διὰ τὴν αἵρεσιν αὐτῶν, ὡς ἀπελεύθεροι τῶν πατρώνων, ἄλλοι δι' ὑποψίαν συκοφαντίας, ὡς οἱ ψευδομαρτυρήσαντες, ἄλλοι

β΄: B. 60.33.27 || **γ΄**: B. 60.34.1 || **δ΄**: B. 60.33.28 || **ε΄**: B. 60.34.23 || **ς΄**: B. 60.34.35 || **ζ΄**: B. 60.34.39 || **24-27**: B. 60.33.12 || **28** κωλύονται - **32** πατρώνων: B. 60.34.8 || **32** ἄλλοι - ψευδομαρτυρήσαντες: B. 60.34.9 || **32** ἄλλοι - **33** οὐσίαν: B. 60.34.10

---

4 διαφεντεύσῃ *Z* || **15** τίτ. λδ΄ *παρλπ. Z* || **16, 17** μεγαλίτερον *P*, -λήτερον *Z* || **18-19** ὑποπεσόντα *Z* || **24-39** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P* || **28** ἄλλοι ὡς *ὑπογγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διὰ πενίαν, ὡς οἱ μὴ ἔχοντες πεντήκοτα νομισμάτων οὐσίαν, οὗτοι δὲ πάντες ἐγκλήματα ἴδια, καὶ φόνον τῶν συγγενῶν ἐκδικεῖν δύνανται.

Ἐάν τις οἰκειακὸς ἢ δοῦλος τινὸς ὢν βουληθῇ κατὰ τοῦ δεσπότου δημόσιον ἔγκλημα κινῆσαι (ὑπεξῃρημένου τοῦ τῆς καθοσιώσεως) εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς κατηγορίας σιδήρῳ τιμωρεῖται.

Καὶ ἀπελεύθερος κατὰ τοῦ πάτρωνος ἢ τῶν κληρονόμων τοῦ πάτρωνος κινήσας δημόσιον ἔγκλημα, διὰ σιδήρου τιμωρεῖται.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ κατηγοροῦσι τινὰ ὡς ὑποπεσόντα τῷ τῆς καθοσιώσεως ἐγκλήματι καὶ δὲν ἠμπορέσουν νὰ ἀποδείξουν τὴν κατηγορίαν ὁποὺ ἐκίνησαν, βασανίζονται, ὁμοῦ καὶ ἐκεῖνοι ὁποὺ τοὺς ἐπαρακίνησαν.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ σφάλλει καὶ πιασθεὶς λέγει, ὅτι ἄλλος ἐπαρήγγειλεν εἰς αὐτὸν διὰ νὰ πταίσῃ, δὲν ἀποφεύγει τὴν κατηγορίαν τοῦ πταίσματος ὁποὺ ἔκαμεν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνέχεται καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ ἐπαρήγγειλε.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ κριτὴς δὲν πρέπει νὰ ἀποφασίζῃ εὐθὺς κεφαλικὴν τιμωρίαν κατά τινος, ἀλλὰ νὰ προσμένῃ ὁποὺ ἢ μόνος ὁ κατηγορούμενος νὰ ὁμολογήσῃ ἀβιάστως τὸ σφάλμα αὐτοῦ ἢ βασανιζόμενος νὰ τὸ ὁμολογήσῃ ἢ διὰ ἀξιοπίστων μαρτύρων νὰ ἀποδειχθῇ ἡ κατ᾽ ἐκείνου κατηγορία.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος δὲ ὁποὺ θεληματικῶς ὁμολογήσει, ὅτι
σ.476 ἔκαμε τὸ σφάλμα διὰ τὸ ὁποῖον κατηγορεῖται, ἔτζι εὐκόλως/νὰ μὴ πιστεύεται, ἐπειδὴ ἐνδέχεται ἢ ἀπὸ φόβον ἢ ἀπὸ καμίαν ἄλλην αἰτίαν νὰ ψεύδεται κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Βιβ. ξ΄, τίτ. λθ΄.—Ἐν τοῖς ἐγκλήμασι οὐ τὸ γεγονὸς ἀλλ᾽ ἡ διάθεσις σκοπεῖται.

⟨62⟩. Κατὰ τῶν θεοῦ βλασφημούντων

Ἰουστινιανοῦ νεαρά, οζ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λέγει λόγους βλασφήμους κατὰ τοῦ Θεοῦ ἐσχάτως νὰ τιμωρῆται.

---

34 οὗτοι - **35** δύνανται: B. 60.34.11 || **35-37**: B. 60.34.42 || **38-39**: B. 60.34.43 || **η΄**: B. 60.36.16 || **θ΄**: B. 60.33.18 || **ι΄**: B. 60.51.53 || **ια΄**: B. 60.50.1 § 27 || **55-56**: B. 60.39.10.

⟨62⟩ Νεαρὰ Ἰουστ. 77 κεφ. 1.

---

50 ἀξιωπίστων *Z* || **53** καμίαν *παρλπ. Z* || *μτ.* ἄλλην *πρσθ.* τινὰ *Z* || **55-56** *παρλπ. Z.*

⟨62⟩ **1** *Ὁλόκληρος ὁ τίτλος ἕπεται τοῦ ἑπομένου* κατὰ ἀπελατῶν *Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.477

⟨63⟩. Κατὰ ἀπελατῶν.

Κυρίως ἀπελάτης λέγεται ὅστις θρέμματα ἀπὸ βοσκῆς ἢ βουκολίων ὑποσύρει, ἢ ἀπὸ τῶν ἀγελῶν ἵππους. Ὁ γὰρ βοῦν ἢ ἵππον πλανώμενον λαβὼν οὐκ ἔστιν ἀπελάτης.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. κε΄.—Ἀπελάτης λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ κλέπτει πολλὰ ζῶα ὁμοῦ, πολλὰ δὲ λέγονται καὶ τὰ μέχρι τῶν δέκα.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅστις ὑποσύρει καὶ κλέψει θρέμματα ἀπὸ βοσκῆς ἢ βουκουλίων ἢ ἵππους ἀπὸ τῶν ἀγελῶν καὶ χεργελέδων, εἰ μὲν ἔντιμος ἐστί, νὰ ἐξορίζεται, ἐκπίπτοντας καὶ ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον αὐτοῦ, εἰ δὲ εὐτελής, τυπτόμενος νὰ στέλλεται εἰς ὄκναν.

Εἰ δὲ ὑποσύρει ἕνα, ἢ δύο παιδεύεται πρᾳότερον, ἂν ὅμως πολλάκις τοῦτο ποιήσῃ κλέπτων ἀπὸ ἕνα, ἢ δύο, παιδεύεται ὡς ἀπελάτης.

Οἱ τοὺς ἀπελάτας ὑποδεχόμενοι, ἐπὶ δέκα ἔτη τῆς ἐπαρχίας ἐξοριζέσθωσαν.

Οἱ ἀπελάται, ἅπαξ μὲν τοῦτο ποιήσαντες τυπτέσθωσαν, ἐκ δευτέρου δὲ διαπραττόμενοι ἐξοριζέσθωσαν. Εἰ δὲ ἐκ τρίτου φωραθεῖεν τὸ τοιοῦτον κατατολμῶντες, χειροκοπείσθωσαν.

Ὁ ἓν πρόβατον, ἢ χοῖρον ἀπελάσας, ὡς κλέπτης παιδεύεται.

σ.478

⟨64⟩. Περὶ ἰατρῶν καὶ ζεράχιδων.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. γ΄.—Ἐκεῖνος ὁ ιζεράχης ὁποὺ εἶναι ἀδόκιμος καὶ ἄτεχνος καὶ κόψει καμίαν πληγὴν καὶ φονεύσει τὸν ἄνθρωπον, ἐνέχεται τῷ ἀκουϊλίῳ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἰατρὸς ὁποὺ δώσει ἰατρικὸν εἰς τινὰ ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀποθάνῃ, εἰ μὲν μόνος τὸ ἔδωκεν ἰδίαις χερσί νὰ παιδεύεται ἀκουϊλίως, εἰ δὲ τὸ ἔδωκε μὲ χέρι ἄλλου, νὰ ἐξορίζεται.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐντέχνως κόψει τὴν πληγὴν ἀφήσει

⟨63⟩ **2-4**: B. 60.25.1 || **α΄**: B. 60.25.1 κ.3 || **β΄**: 60.25.1 || **11-12**: B. 60.25.3 (σχόλ.) || **13-14**: B. 60.25.3 § 2 || **15-17**: B. 60.25.4 || **18**: B. 60.25.3 (σχόλ.).

⟨64⟩ **α΄**: B. 60.3.7 § 8 || **β΄**: B. 60.3.9 || **γ΄**: B. 60.3.8

⟨63⟩ **2-4** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ᾠᾷ P* || **5** κλαίπτει *Z* || **7** ἀποσύρει *Z* || **11** πρᾳότερον *ὑπργεγρ. ἐπὶ ἀρχκ. διαγεγρ.* ὡς κλέπτης *P*.

⟨64⟩ **1** τζεράχιδων *Z* || **3** *μτ.* ἄνθρωπον *πρσθ.* παιδεύεται ὡς φονεὺς *Z, διαγεγρ. P* || ἐνέχεται τῷ ἀκουϊλίῳ *παρλπ. Z* || **6** *μτ.* παιδεύεται *πρσθ.* ὡς φονεὺς *Z, διαγεγρ. P* || ἀκουϊλίῳ *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲ τὴν ἰατρείαν καὶ δὲν τὴν ἀκολουθεῖ, νὰ παιδεύεται ἀκουϊλίως.

δ΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λθ΄.—Ἐκεῖνος ὁ ἰατρὸς ὁποὺ δώσει εἰς τινὰ ἰατρικὸν ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀποθάνῃ, ἐσχάτως νὰ παιδεύεται.

σ·479

⟨65⟩. Περὶ δούλου ὑποφθαρέντος.

Ἐὰν ὁ εἰωθὼς δοῦλος διοικεῖν, ἢ δανείζειν τὰ δεσποτικὰ χρήματα, λογοποιούμενος μετὰ τὸ ἐλευθερωθῆναι εὑρεθῇ χρήματα δαπανήσας μετὰ γυναικός, ἁρμόζει κατ' αὐτῆς ἡ περὶ ὑποφθορᾶς δούλου ἀγωγή, καὶ ἡ περὶ κλοπῆς περὶ ὧν πρὸς αὐτὴν ἀπήγαγεν.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. ς΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ συμβουλεύει δοῦλον τινὸς ἄρχοντος νὰ ζημιώσῃ τὸν ἄρχοντα αὐτοῦ μὲ κλοπὴν ἢ μὲ ἄλλον τρόπον καὶ νὰ φύγῃ, νὰ πληρώνῃ εἰς τὸν ἄρχοντα ἐκεῖνον διπλῆν τὴν ζημίαν ὁποὺ ἐπαρεκίνησε τὸν δοῦλον αὐτοῦ νὰ κάμῃ, ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ ὑποδεχθῇ αὐτόν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ σύντροφος τινός, παρακινῶν τὸν κοινὸν δοῦλον τῆς συντροφίας εἰς τὸ νὰ κλέψῃ πράγματα τινὰ συντροφικὰ ἢ δέχεται ἐκεῖνα τὰ κλοπιμαῖα, νὰ τὰ πληρώνῃ διπλᾶ εἰς τὸν σύντροφον αὐτοῦ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δεχθῇ ἀπὸ κανένα δοῦλον πράγματα κλοπιμαῖα ἰξεύροντας πὼς τὰ ἔκλεψεν, ἐνέχεται ὡς κλέπτης, εἰς τὸ νὰ τὰ ἀποδώσῃ δηλαδὴ διπλᾶ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς συμβουλεύσῃ δοῦλον τινὸς διὰ νὰ
σ.480 κλέ/ψῃ πράγματα τοῦ δεσπότου αὐτοῦ καὶ νὰ φύγῃ καὶ αὐτὸς νὰ τὸν ὑποδεχθῇ, σὐτὸς δὲ ὁ δοῦλος τὸ φανερώσει εἰς τὸν αὐθέντην αὐτοῦ, νὰ παιδεύεται αὐτὸς ὁποὺ τὸν ἐσυμβούλευσεν οὕτω, νὰ τὸ ἀποδώσῃ δηλαδὴ διπλᾶ.

Σχόλιον. ἐκ τῶν ἰστιτουτζιόνων.— Πρέπει ὅμως ὁ ἄρχοντας ἐκεῖνος νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκεῖνον καὶ νὰ δώσῃ ἄδειαν νὰ κλέψῃ δῆθεν πράγματα τινὰ αὐτοῦ καὶ νὰ τὰ ὑπάγῃ εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ τὸν ἐσυμβού-

---

δ΄: B. 60.39.3 § 4 (σχόλ.).

⟨65⟩ 2-5: B. 60.6.16 || **α΄**: B. 60.6.1 || **β΄**: B. 60.6.9 || **γ΄**: B. 60.6.31 || **δ΄**: B. 60.6.37 || **20-27**: πρβλ. B. 60.6.37 (σχόλ.), Θεοφ. Ἰνστ. 4.1.8

---

9 *μτ.* παιδεύεται *πρσθ.* ὡσὰν ὁποὺ ἔγινε πρόξενος θανάτου εἰς τὸν ἀσθενῆ *Z*, *διαγεγρ. P* || ἀκουϊλίως *παρλπ. Z* || **10** *μτ.* δ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ, *παρλπ.* βιβ. - λθ΄ *Z* || ἰατρικὸν εἰς τινὰ *Z*.

⟨65⟩ 2-5 *πρσθ. διὰ παρπμπ. ἐν τῇ ᾠᾷ εἰς φ. χργρφ.* 478 *P*, *παρλπ. Z* || **5** *μτ.* αὐτὴν *πρσθ.* ἐδαπάνησεν *διαγεγρ. P* || **6** συμβουλεύσει *Z* || **19** νὰ - διπλᾶ *παρλπ. Z* || **20** ἐκ τῶν ἰστιτουτζιόνων *παρλπ. Z* || ἄρχωντας *κώδδ.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λευσεν οὕτως, ὁποὺ πιανόμενος μὲ ἐκεῖνα καὶ παιδευόμενος, νὰ μένῃ ἀναπολόγητος. Ἐπειδὴ ἐνδέχεται ἕνας δοῦλος ἐχθρευόμενος τινά, νὰ τὸν συκοφαντήσῃ τοιουτοτρόπως, ἀμὴ ὅταν ἀκολουθήση κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον καὶ πιασθῇ ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ, μένει, ὡς εἴρηται, ἀναπολόγητος καὶ δὲν μένει πλέον ὑποψία καμία.

ε΄. βιβ. δ΄ ἰστιτουτζιόνων, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ὑπονοθεύσει ξένον δοῦλον καὶ χείρονας τοὺς τρόπους αὐτοῦ ἀποτελέσει, ἐνέχεται εἰς τὸ διπλάσιον τῆς ἐπὶ τῇ ἐλαττώσει τοῦ δούλου διατιμήσεως ἣ ἂν ἔφυγεν ὁ δοῦλος καὶ ἐχάθη ἐνέχεται νὰ πληρώσῃ διπλῆν τὴν τιμήν του.

σ.481 ⟨66⟩. Περὶ κατζιβέλων καὶ δούλων φυγάδων καὶ περὶ τῶν κρυπτόντων αὐτούς.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. ζ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κρύπτει τὸν φυγάδα δοῦλον, κλέπτης ἐστί.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἔχει ἄδειαν ὁ καθένας νὰ ζητῇ τοὺς φυγέντας αὐτοῦ κατζιβέλους καὶ νὰ τοὺς ἐρευνᾷ καὶ εἰς τὰς ἀρχοντικάς μοσίας, λαμβάνων διὰ τὴν ἔρευναν αὐτῶν καὶ αὐθεντικὰ γράμματα καὶ ἄνθρωπον αὐθεντικόν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως κανένας κατζίβελος φύγῃ καὶ ὑπάγῃ εἰς τόπον βαρβαρικόν, ἢ νὰ κόπτεται τὸ ποδάρι του πιανόμενος ἢ νὰ στέλλεται εἰς ὄκναν ἢ μὲ ἄλλην τινὰ παιδείαν νὰ παιδεύεται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς κρύψῃ αὐθεντικὸν κατζίβελον, ὄχι μόνον νὰ ἐπιστρέφῃ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ δώδεκα λίτρας ἀργυρίου νὰ πληρώνῃ εἰς τὴν αὐθεντικὴν καμάραν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὲς κατζιβέλοι, ἀλησμονοῦντες ὅτι εἶναι *σ.482* κατζιβέλοι, λάβωσι γυναῖκας ἐλευθέρας, μὴ κατζι/βέλας δηλαδή, καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ παιδία αὐτῶν νὰ λογίζωνται κατζιβέλοι καὶ νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὴν πρώτην δούλευσιν ὅπου ἦτον.

ς΄. βίβ. λθ΄, τίτ. α΄.—Ἡ φυγὴ τῶν ὀρφανικῶν κατζιβέλων ἐγκινδυνεύεται εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ὀρφανῶν, ἤτοι ἐνέχονται καὶ ἔχουσι χρέος οἱ ἐπίτροποι νὰ τοὺς βάλλουν εἰς τὸν τόπον.

ε΄: Θεοφ. Ἰνστ. 4.1.8.

⟨66⟩ **α΄**: B. 60.7.1 || **β΄**: B. 60.7.1 § 2 κ. 60.7.3 || **γ΄**: B. 60.7.8 || **δ΄**: B. 60.7.12 || **ε΄**: πρβλ. B. 60.7.13 || **ς΄**: B. 60.7.9 κ. σχόλ.

---

25 τοιουτοτρόπος *Z* || **26** αὐτοφόρῳ *κώδδ.* || **27** καμία *P*, τὶς *Z* || **28** ε΄ - **31** του *παρλπ. Z.*

⟨66⟩ **4** φυγάδας *Z* || **9-10** στέλεται *Z* || **15** ἐλεύθερας *Z* || **17** *μτ.* δούλευσιν *πρσθ.* αὐτῶν, *παρλπ.* ὁποὺ ἦτον *Z* || **18** *μτ.* ς΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ, *παρλπ.* βιβ. - α΄ *Z* || **20** βάλουν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ζ'. Βιβ. γ' τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. ιζ'.—Ὁ ἐν δουλείᾳ ὤν, ἄγνωστος ἐστὶ παντελῶς τῷ νόμῳ, καὶ ἀπρόσωπος. Καὶ ἄλλως. Ὁ δοῦλος παρὰ τοῖς νόμοις ἀπρόσωπος ἐστί, τουτέστιν οὐδὲ δοκεῖ ζῆν, ἢ ὑπεῖναι.

Βιβ. ξ', τίτ. μή'.— Ὁ τὸν ἀλλότριον δοῦλον ὑποδεξάμενος καὶ ἀποκρύψας οὐκ ἐκφεύγει τὴν ποινὴν προφάσει τοῦ δικάζεσθαι περὶ τῆς αὐτοῦ δεσποτείας, ἀλλὰ δίδωσιν αὐτὸν μετὰ ἑτέρου ὁμοίου, ἢ εἴκοσι νομίσματα. Ὁσάκις δὲ αὐτὸν ὑποδέξεται, τοσαυτάκις αὔξεται ἡ ποινή.

Καὶ ὁ συμβουλεύσας ἀλλοτρίῳ δούλῳ φυγεῖν, ἢ κρύψας, ἢ δήσας ἀγνοοῦντος, ἢ ἄκοντος τοῦ δεσπότου, ἢ ἀγοράσας κατὰ δόλον, ἐνέχεται τῷ περὶ ἀνδραποδιστῶν νόμῳ.

Χρηματικὴ ποινὴ ἐπὶ τοῦ ἀνδραποδισμοῦ οὐκ ἔστιν, ἀλλ' οἱ ὑποπίπτοντες αὐτῷ πρὸς τὸ μέτρον τοῦ πλημμελήματος τιμωροῦνται, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεταλλίζονται.

Ἐάν τις ὑποδέξηται δοῦλον μετὰ πραγμάτων, καὶ περὶ τοῦ δούλου ἐνάγεται ὡς ἀνδραποδιστής, καὶ περὶ τῶν πραγμάτων ὡς κλέπτης.

σ.483 ⟨67⟩. Περὶ ἀπαιτήσεως κλοπιμαίου πράγματος.

α'. βιβ. ξ', τίτ. ι'— Ἴσως ὁ κλέπτης δώσῃ ὀπίσω τὸ πρᾶγμα ὁποὺ ἔκλεψεν, οὐκ ἐνάγεται περὶ ἐκείνου, εἰ δὲ δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα, πληρώνει τὴν τιμὴν ἐκείνου εἰς ὅσην περισσοτέραν τιμὴν καὶ ἂν ξετιμηθῇ.

β'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν τὸ κλαπὲν πρᾶγμα φθαρῇ, τοῦ ὁποίου τὴν ἀποτίμησιν ἔχει νὰ δώσῃ ὁ κλέπτης ὅστις ἀποθάνῃ, ἐνέχονται οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ τὴν ἀποδώσουν.

Τίτ. ς'.—Ἡ διάταξις ἡ βασιλικὴ ἀντιγέγραπται πρὸς τοὺς ἐμπόρους ἀγνοήσαντας, ὅτι τὸ ἀλλότριον ἀγοράζουσι, καὶ ἀγοράσαντας κλοπιμαῖα, λέγουσα ὅτι οὐκ ὀφείλουσι τὸ τίμημα λαβεῖν, καὶ τότε τὰ πράγματα ἀποδοῦναι, ἔδει γὰρ αὐτοὺς ἀσφαλέστερον ἐμπορεύεσθαι, ἐπίτοιγε καὶ εἰς ζημίαν ἐμπίπτουσι, καὶ εἰς ὑπόνοιαν κλοπῆς.

Ὁ ἀγοράσας κλοπιμαῖα καὶ ἀπαιτούμενος εἰπεῖν τὸν πεπρακότα, οὐκ

21-23: πρβλ. Θεοφ. Ινστ. 3.17 κ, B. 46.1.1 (σχόλ.2) || **24-27**: B. 60.48.4 || **28-30**: B. 60.48.5 § 2 || **31-33**: B. 60.48.6 || **34-35**: B. 60.48.17.

⟨67⟩ **α'**: B. 60.10.8 || **β'**: B, 60,10.7 § 2 κ. B. 60,10.8 (σχόλ.) || **8-12**: B. 60.6.19 || **13-15**: B. 60.6.22

---

21 ζ' - 35 κλέπτης *παρλπ. Z.*

⟨67⟩ **4** ἄν *P*, νὰ *Z* || **8-20** *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὀφείλει λέγειν, ὅτι ἀγνοῶ, τίς ἐστί, παρερχόμενος πέπρακέ μοι αὐτὰ καὶ ὥδευσεν, ἀλλ' ὀφείλει λέγειν τὸν κλέπτην.

Ἡ μητρυιὰ κλέψασα τὰ πράγματα τοῦ ἰδίου προγονοῦ, καλῶς ἐνάγεται τῇ περὶ κλοπῆς ἀγωγῇ.

Ἡ μὲν περὶ κλοπῆς ἀγωγὴ κατὰ κληρονόμων οὐ παραπέμπεται, ἡ δὲ ἀγωγὴ ἡ ἀπαιτοῦσα τὸ κλαπὲν πρᾶγμα κατὰ παντὸς νεμομένου ἁρμόζει.

Ὁ κλέπτης ἀποδιδοὺς τὸ πρᾶγμα, ἀπαιτεῖται καὶ τοὺς καρπούς.

σ.484 **⟨68⟩. Περὶ κλοπῆς ὁποὺ ἤθελεν γένῃ εἰς καπηλεῖον ἢ εἰς χάνι.**

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. ιδ΄.—Ἀνίσως καὶ κλαπῇ πρᾶγμα τὶ τινὸς ἢ εἰς τὸ καπηλεῖον ἢ εἰς τὸ πανδοχεῖον, εἰς τὸ χάνι δηλαδή, ἔχει ἄδειαν ἐκεῖνος ὁποὺ ἀπώλεσε τὸ πρᾶγμα νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν ἢ κατὰ τοῦ κλέπτου ἢ κατὰ τοῦ προεστῶτος τοῦ καπηλείου ἢ κατὰ τοῦ χαντζῆ, τοῦ προεστῶτος δηλαδὴ τοῦ χανίου.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὅμως τὸ κλαπὲν ἐκεῖνο πρᾶγμα τὸ ἔλαβεν ὁ κάπηλας εἰς χεῖρας αὐτοῦ διὰ νὰ τὸ φυλάξῃ, αὐτὸς ἐνέχεται καὶ ὄχι ὁ προεστὼς τοῦ καπηλείου.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ νοικοκύρης τοῦ καπηλείου διὰ τὸ κλαπὲν πρᾶγμα πρέπει νὰ δώσῃ τοὺς δούλους διὰ νὰ παιδευθῶσιν, ὁμοίως καὶ ὁ πανδοχεύς, τοὺς μουσαφίριδες ὅμως δὲν ἐνέχεται νὰ δώσῃ.

σ.485 **⟨69⟩. Κατὰ τῶν τυπτόντων.**

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. ιζ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δείρῃ εὐγενῆ παῖδα, σφοδρῶς τιμωρεῖται, ἢ μὲ ὄκναν δηλαδὴ ἂν εἶναι εὐτελής, ἢ μὲ ἄλλην μετριωτέραν παιδείαν ἂν εἶναι ἔντιμος.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δείρῃ ἐκεῖνον ὁποὺ τὸν προσκαλεῖ

16-17: B. 60.6.28 || **18-19**: B. 60.6.32 || **20**: B. 60.10.8.

⟨68⟩ α΄: B. 60.14.1 πρ. || **β΄**: B. 60.14.1 § 4 (κ. σχόλ.) || **γ΄**: πρβλ.. B. 60.14.1 § 6 (παρηλλαγμένως).

⟨69⟩ α΄: B. 60.18.6 κ. σχόλ. || **β΄**: πρβλ. B. 60.18.7.

---

14 *μτ.* λέγειν *πρσθ.* ἀγνοεῖν τοὺς *διαγεγρ. P* || **16** *μτ.* ἰδίου *πρσθ.* ἀνδρὸς *διαγεγρ. Z* || **20** *μτ.* ἀποδιδοὺς *πρσθ.* χεῖρον *διαγεγρ. Z.*

⟨68⟩ 3 παντοχεῖον *Z* || **11** παντοχεὺς *Z.*

⟨69⟩ 3 μετριοτέραν *P* || **4** *πρὸ* ἂν *πρσθ.* ποινήν, *πρλπ.* παιδείαν *Z*,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς τὸ κριτήριον ἢ ὑβρίσει ἢ σφαλίσει, παιδεύεται κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον δηλαδή.

σ.486 **⟨70⟩. Περὶ ρουσφετιοῦ.**

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. ιη΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δώσει ρουσφέτι πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ δικαίου, τόσον ὁ κριτὴς ὅσον καὶ ἄλλος ὁποὺ λάβῃ τὸ ρουσφέτι, μαζὶ μὲ ἐκεῖνον ὁποὺ τὸ δώσῃ, νὰ παιδεύωνται βαρέως.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος δὲ ὁποὺ δώσει ρουσφέτι, ἐπαναλαμβάνει αὐτό, καὶ ἂν τυχὸν ἀποθάνῃ, οἱ κληρονόμοι ἐκείνου δικαιοῦνται νὰ τὸ λάβουν ὀπίσω.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσοι δὲ δώσουν ρουσφέτι διὰ αἰσχρὰν αἰτίαν, ὄχι μόνον νὰ χάνουν ἐκεῖνο, ἀλλὰ καὶ νὰ παιδεύωνται μὲ ἐσχάτην τιμωρίαν.

Σχόλιον ἐκ τῶν Βασιλικῶν. Αἰσχρὰ αἰτία λέγεται, εἰς τὸ νὰ δώσῃ δηλαδὴ τινὰς ρουσφέτι διὰ νὰ καταδικασθῇ τινὰς μὲ ἐγκληματικὴν αἰτίαν ὄντας ἀθῷος, φέρε εἰπεῖν, ὡς φονεύς, ὡς ἐπίβουλος αὐθεντείας ἢ μὲ ἄλλο τοιοῦτον θανατηφόρον ἔγκλημα. Ἐσχάτη δὲ παιδεία ἐστὶν ἡ θάνατος ἢ ἐξορία παντοτινή, ὡς καὶ εἰς ἄλλο μέρος εἴρηται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. δ΄.—Ἀνίσως τινὰς ἐκ τῶν κρινομένων εἴπῃ, *σ.487* ὅτι ἔδωκεν / ἢ ὑπέσχετο νὰ δώσῃ ρουσφέτι εἰς τινὰ διὰ νὰ δικαιωθῇ, εἰ μὲν τὸ ἀποδείξῃ, νὰ παιδεύεται οὕτωσὶ ὁ λαβὼν τὸ ρουσφέτι, ἤτοι εἰ μὲν χρηματικὴ ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις διὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβε τὴν δωροληψίαν ἐκείνην, ἤτοι τὸ ρουσφέτι, νὰ τὸ ἀποδίδῃ τριπλασίως, εἰ δὲ δὲν τὸ ἔλαβε καὶ μόνον ἤλπιζε νὰ τὸ λάβῃ, νὰ τὸ ἀποδίδῃ διπλασίως, εἰ δὲ ἡ ὑπόθεσις ἐκείνη εἶναι ἐγκληματική, νὰ δημεύεται, ἤτοι νὰ γίνεται αὐθεντικὴ ἡ περιουσία αὐτοῦ τοῦ λαβόντος τὸ ρουσφέτι, καὶ νὰ ἐξορίζεται. Ἂν δὲ ἐκεῖνος ὁποὺ λέγει πὼς ἔδωκε ρουσφέτι καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἀποδείξῃ καὶ ὁ κατηγορούμενος τὸ ἀρνεῖται, νὰ κάμνῃ ὅρκον ὁ κατηγορούμενος πὼς δὲν ἔλαβε καὶ νὰ ἐλευθεροῦται, καὶ ἀκολούθως νὰ παιδεύεται ὡς συκοφάντης μὲ τὰς ὁμοίας ποινὰς ἐκεῖνος ὁποὺ ψευδῶς τὸν ἐκατηγόρησε.

⟨70⟩ α΄: B. 60.1.1 § 3 || **β΄**: B. 60.1.4 || **γ΄**: B. 60.1.5 || **10-14**: B. 60.1.5 (σχόλ.) κ. B. 24.2.1 (σχόλ.) || **δ΄**: B. 7.4.5 (Νεαρὰ Ἰουστ. 124 κεφ. 2).

⟨70⟩ 1 ρουσφετίου *Z* || **3** ἄλλος *P*, ἐκεῖνος *Z* || **9** χάσουν *Z* || **11-12** ὤντας *κώδδ.* || **12** ἄλλον *Z* || **15** εἰπῇ *Z* || **22** νὰ - **23** ρουσφέτι *παρλπ. Z* || **23** πρὸ δὲν *πρσθ.* ἂν *Z* || **24** κάμῃ *Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ 488

⟨71⟩. Περὶ ὕβρεως.

Γενικῶς μὲν ὕβρις λέγεται τὸ παράνομον, ἰδικῶς δὲ ἡ περιφρόνησις καὶ ἡ ζημία, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀκονῖλίου, καὶ ἡ ἀδικία, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀδίκως καὶ παρανόμως ψηφισαμένου.

Ἡ ὕβρις ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ γίνεται καὶ ἢ εἰς σῶμα, ἢ εἰς ἀξίαν, ἢ εἰς ἀτιμίαν. Εἰς σῶμα, ὡς ἐπὶ τοῦ πληγέντος, εἰς ἀξίαν, ὡς ὅταν ὁ ἀκολουθῶν τῇ δεσποίνῃ ἀφέλκηται (ἤτοι συμβουλεύων αὐτῷ καταλιπεῖν αὐτήν), εἰς ἀτιμίαν ὅταν ἀποπειρᾶται τῆς σωφροσύνης τινός.

Τῆς γυναικός μου ὑβριζομένης, καὶ αὐτή, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς, κἀγὼ ἔχομεν τὴν ἀγωγήν.

Ὁ ὠθῶν τινὰ ἢ μαστιγῶν, ἢ κατὰ βίαν εἰς οἶκον εἰσιὼν τῇ περὶ ὕβρεως ἀγωγῇ ἐνέχεται. Καὶ μαστιγῶσαι μὲν ἐστὶ τὸ μετὰ πόνου πλῆξαι τινά, ὠθῆσαι δὲ τὸ χωρὶς πόνου.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. κα΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κινεῖ ἀγωγὴν πὼς ὑβρίσθη ἀπὸ τινα, πρέπει νὰ λέγῃ φανερὰ ὁποίαν ὕβριν ὑβρίσθη, διὰ νὰ ἐπιφέρῃ καὶ ὁ αὐθέντης τὴν προσήκουσαν παιδείαν, τὴν ὁποίαν ὡς δίκαιος κριτὴς πρέπει νὰ ἐπιφέρῃ ἀναλόγως μὲ τὴν ὕβριν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ συγγράψει βιβλίον τὶ πρὸς ἀτιμίαν τινὸς ἢ μὲ δολιότητα ἐνήργησεν εἰς τὸ νὰ συγγραφθῇ ἀπὸ ἄλλον ἢ ἀνωνύμως ἐξέδωκε, νὰ παιδεύεται.

Καὶ ὁ ποιῶν ἐπιγράμματα ἢ ἕτερον ἄγραφον πρὸς ἀτιμίαν τινὸς προφέρων καὶ ὁ πραθῆναι ἢ ἀγοράζων, τὰ τοιαῦτα παρασκευάζων.

Περὶ πάσης ὕβρεως ἔξεστι χρηματικῶς κινεῖν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὄχι μόνον τὸ μεγαλεῖον τῆς ὕβρεως σκληρύνει τὴν ὕβριν ἀλλὰ καὶ ὁ τόπος, ἐὰν τυχὸν παρρησίᾳ ἔγινεν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ κάμνει ἐπιγράμματα ἢ ἕτερόν τι ἔγγραφον προφέρει, καὶ λέγει πρὸς ἀτιμίαν τινός, καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ ἐνεργεῖ νὰ πωλῶνται καὶ νὰ ἀγοράζωνται τὰ τοιαῦτα, ὅλοι ὁμοῦ νὰ παιδεύωνται.

⟨71⟩ 2-4: B. 60.21.1 || **5-8**: B. 60.21.1 || **9-10**: B. 60.21.1 § 9 || **11-13**: B. 60.21.5 || **α΄**: B. 60.21.7 || **β΄**: B. 60.21.5 § 9 || **21-22**: B. 60.21.5 § 10 || **23**: B. 60.21.7 § 6 || **γ΄**: B. 60.21.9 κ. σχόλ.. || **δ΄**: B. 60.21.5 § 10

⟨71⟩ 1-13 *παρλπ. Z, ἐν τῇ ᾠᾷ P* || **7** ἤτοι - αὐτὴν *πρσθ. διὰ παρπμπ. P* || **21-23** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ᾠᾷ P* || **21-22** *διαγεγρ. P* || **26** κάμνει *Z* || **27** ἔγγραφον *κώδδ., ἀνεμν.* ἄγραφον || προσφέρει *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐὰν ἐφ' ὕβρει δίχα δικαστοῦ σφραγίσῃ τὰ πράγματα τοῦ ἀπολιμπανο-
μένου χρεώστου ὁ δανειστής, ὑπόκειται τῇ περὶ ὕβρεως ἀγωγῇ.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τόσον ἐκεῖνος ὁποὺ ἐπαρήγγειλεν εἰς τινὰ διὰ νὰ
σ.489 ὑβρίσῃ τινὰ ἄλλον, ὅσον καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ ὕβρισεν,/ἀμφότεροι νὰ παιδεύ-
ωνται.

Ὁ ἐκκαλούμενος ἐὰν ὑβρίσῃ τὸν δικαστὴν ἀτιμοῦται.

Οὐ μόνον τὸ μέγεθος τοῦ πράγματος εἰσάγει τραχεῖαν ὕβριν, ἀλλὰ καὶ ὁ
τόπος, ἐὰν τυχὸν ἐν ὀφθαλμῷ γέγονεν. Ἡ τραχεῖα δὲ ὕβρις, ἢ ἀπὸ τοῦ πράγμα-
τος, ἢ τοῦ τόπου κανονίζεται. Ἀπὸ προσώπου, ὅταν ἄρχοντι ἢ πατρί γένηται,
ἀπὸ τόπου, ὅταν ἐν θεάτρῳ πάντων ὁρώντων, ἀπὸ τοῦ πράγματος, ὅταν τραῦμα
δοθῇ, ἢ ὄψις πληγῇ.

Οὐ μόνον ὁ τύψας, ἢ ὁ ὑβρίσας, ἀλλὰ καὶ ὁ παρασκευάσας τοῦτο γενέ-
σθαι κατέχεται.

Ὁ δι' ὕβριν καὶ σκυλμὸν εἰς δικαστήριον τινὰ καλέσας, ὑπόκειται τῇ
περὶ ὕβρεως ἀγωγῇ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ σηκώσῃ πολλάκις χεῖρα κατά τινος,
μακάρι ὁποὺ καὶ νὰ μὴν τὸν κτυπήσῃ, νὰ παιδεύεται ὅμως ὡς ὑβριστής.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ συνάξει πλῆθος καὶ μὲ φωνὰς ἀτάκτους
καὶ ταραχώδεις τοῦ πλήθους ἐγγίζει τὴν τιμὴν τινός, νὰ παιδεύεται.

η΄.—Ὅποιος ὀλαθήσει γυναῖκα ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ νὰ παιδεύεται.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος μὲ σιωπὴν ἀκολουθεῖ ὀπίσω εἰς καμίαν
γυναῖκα καὶ ρίπτει εἰς αὐτὴν λόγους αἰσχρούς, νὰ παιδεύεται.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ περὶ ὕβρεως ἀγωγὴ οὑτωσὶ διεκδικεῖται, ἤτοι εἰ
μὲν δοῦλοι εἰσὶν οἱ ὑβρισταί, δεδεμένοι νὰ παραδίδωνται εἰς τοὺς ἄρχοντας
αὐτῶν διὰ νὰ παιδεύωνται, εἰ δὲ ἐλεύθεροι εὐτελεῖς, νὰ ροπαλίζωνται, οἱ δὲ
λοιποὶ ἢ πρὸς καιρὸν νὰ ἐξορίζωνται ἢ νὰ ἐμποδίζωνται ἀπὸ τὴν ἐπιστασίαν
αὐτῶν.

Ὁ ἱερεὺς ὑβρισθεὶς σκαιὰν ὕβριν ὑπομένει. Τραχεῖα δὲ ὕβρις κυρίως λέ-
γεται, ἡ διὰ πληγῶν γενομένη.

29-30: B. 60.21.19 || ε΄: B. 60.21.11 § 3 || **34**: B. 60.21.40 || **35-39**: B. 60.21.7 § 8 || **40-41**: B. 60.21.11 || **42-43**: B. 60.21.13 § 3 || ς΄: B. 60.21.14 § 2 || ζ΄: B. 60.21.14 § 2 ἐπ. || η΄: B. 60.21.14 § 19 || θ΄: B. 60.21.14 § 19 || ι΄: B. 60.21.43 || **56** Ὁ - ὑπομένει: B. 60.21.47 || **56** Τραχεία - **57** γενομένη: B. 60.21.51 (σχόλ.)

29-30 παρλπ. *Z* || **34-43** παρλπ. *Z* || **44** συκώσει κώδδ. || χέρι *Z* || **48** Ὅποιος - παιδεύεται παρλπ. *Z* || **49** θ΄ *P*, η΄ *Z* || **51** ι΄ *P*, θ΄ *Z* || **52** οἱ παρλπ. *Z* || **55-62** παρλπ. *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὁ τὸν προσφυγόντα εἰς ἄλλον οἶκον ἄκοντος τοῦ δεσπότου (ἤτοι τοῦ σπητονοικοκυροῦ) εἰσελθών καὶ κατασχών, εἰ καί τὰ μάλιστα διὰ τὴν εἰς τὸ δικαστήριον κλῆσιν εἰσέλθῃ, ὅμως τῇ περὶ ὕβρεως ἀγωγῇ κατέχεται.

Σημείωσαι δέ, ὅτι κῆρυξ (ἤτοι ζαπτζῆς) οὐδενὸς δικαστηρίου ἄκοντος τοῦ δεσπότου, τυχὸν κλείσαντος τὴν θύραν, δύναται εἰσέρχεσθαι ἔσωθι.

σ.490

⟨72⟩. Περὶ μοιχείας.

Οἱ μοιχοὶ τυπτόμενοι καὶ κουρευόμενοι ρινοκοπείσθωσαν, οἱ δὲ μέσοι καὶ ὑπουργοὶ τῷ τοιούτῳ ἀσεβήματι γεγονότες, τυπτόμενοι καὶ κουρευόμενοι διηνεκῶς ἐξοριζέσθωσαν.

Οἱ ταῖς μοναζούσαις ἢ ταῖς διακονίσσαις ἢ ταῖς ἀσκητρίαις ἐνασελγαίνοντες, ὡς τὴν νύμφην τοῦ χριστοῦ τὴν ἐκκλησίαν ἐνυβρίζοντες ρινοκοπείσθωσαν αὐτοί τε καὶ αἷς οὗτοι συνεφθάρησαν.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λζ΄.—Δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς τοὺς ἄνδρας νὰ φονεύουν τὰς μοιχαλίδας αὐτῶν γυναῖκας.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσοι εὑρίσκουσι τὰς γυναῖκας αὐτῶν μοιχευομένας καὶ δὲν διαζεύγνυνται ἀπὸ αὐτάς, πρέπει νὰ παιδεύωνται ὡς πορνοβοσκοί, ὡσὰν ὁποὺ ἀνέχονται καὶ στέργουσιν αὐτὸ τὸ ἄτοπον.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ συμμολύνεται μὲ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ συντέκνισσαν, καὶ τῶν δύο αἱ μύται νὰ κόπτωνται, καὶ ἂν εἶναι καὶ ὁ ἀνὴρ ὕπανδρος, νὰ δέρνεται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ μοιχοὶ τυπτόμενοι, νὰ κόπτωνται καὶ αἱ μύται αὐτῶν.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τὶς μοιχείαν ἁμαρτήσῃ πρὸς ἐκείνην πρὸς τὴν ὁποίαν ἤδη πολλοὶ ἐπόρνευσαν, ὡσὰν καπήλισσαις καὶ ἄλλας τοιαύτας, νὰ μὴν ἐγκαλοῦνται περὶ μοιχείας, ὡσὰν ὁποὺ οἱ νόμοι λέγουσι διὰ τὰς ἀξιολόγους γυναῖκας καὶ ὄχι διὰ τὰς τοιαύτας.

σ.491 *Ὁ ἔχων γυναῖκα καὶ πορνεύων διὰ δώδεκα ἀλλακτῶν σωφρονιζέσθω,*

58-62: B. 60.21.22 (σχόλ.)

⟨72⟩ **2-4**: B. 60.37.72 || **5-7**: B. 60.37.77 || **α΄**: B. 60.37.23 § 2 || **β΄**: B. 60.37.30 πρ. || **γ΄**: B. 60.37.78 || **δ΄**: B. 60.37.72 || **ε΄**: B. 60.37.62 || **22-26**: B. 60.37.83

---

62 *μτ.* ἔσωθι *πρσθ.* ἑκάστῳ γὰρ ὁ ἴδιος ἑκασ. *διαγεγρ. P.*

⟨72⟩ **2-7** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P* || **8-9** φωνεύουν *Z* || **14** τοὺς δύω *Z* || μῆται *P* || ὁ *παρλπ. Z* || **16** οἱ - **17** αὐτῶν *διαγεγρ. P* || **16** μῆται *P* || **19** *πρὸ* καὶ *πρσθ.* δηλαδὴ *P* || **20** λέγωσι *Z* || **22-26** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ ὁ μὴ ἔχων, καὶ τῇ αὐτῇ περιπίπτων ἁμαρτίᾳ, διὰ ἓξ ἀλλαχτῶν σωφρονιζέσθω. Ὁ δὲ εἰς ἀλλοτρίαν δούλην πορνεύων, εἰ μὲν εὔπορος ἦ παρεχέτω ὑπὲρ τοῦ πταίσματος τῷ δεσπότῃ τῆς δούλης νομίσματα 36, εἰ δὲ εὐτελὴς εἴη τυπτέσθω, καὶ καθ' ὅσον εὐπορεῖ κατὰ ἀναλογίαν τῶν 36 νομισμάτων διδότω.

Οἱ ἀλογευόμενοι, ἤτοι κτηνοβάται, καυλοκοπείσθωσαν.

Σχόλιον. Κάθε γυνὴ εἴτε χήρα εἴτε ὕπανδρος ὁποὺ κινεῖ ἀγωγὴν κατά τινος ὡς μοιχεύσαντος αὐτήν, ἢ ἁπλῶς ἢ καὶ ὡς ἐγκύου ὑπ' ἐκείνου γενομένης, ὄχι μόνον νὰ μὴν εἰσακούεται ὅλως, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποβάλλεται καὶ νὰ ἀτιμάζεται, διατὶ δὲν ἐφύλαξε σωφροσύνην, μακάρι ὁποὺ καὶ ἂν προβάλλῃ (εἴγε ἐστὶ χήρα) πὼς ἠπατήθη παρ' ἐκείνου ὑποσχεθέντος νὰ τὴν στεφανωθῇ, ἐξ οὗ καὶ ἔγινεν ἔγκυος, νὰ μὴ τὸν λαμβάνῃ ἄνδρα, καὶ ἐκεῖνος ὁ μοιχός, ἕνεκεν τούτου πρὸς ἀπολογίαν μὲν νὰ μὴ προσκαλεῖται εἰς κριτήριον, διὰ νὰ σωφρονίζωνται καὶ ἄλλαι μὲ τοιοῦτον παράδειγμα, νὰ παιδεύεται δὲ κατὰ νόμους, οἱ ὁποῖοι καὶ τὸν ἐμποδίζουσι εἰς τὸ νὰ στεφανωθῇ μὲ ἐκείνην.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ αἱμομῖκται, ἀδελφοὶ δηλαδὴ μὲ ἀδελφάς, ξίφει τιμωρείσθωσαν, οἱ δὲ πρὸς ἄλλας συγγενεῖς, ρινοκοπείσθωσαν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὴν ἐν ἐργαστηρίῳ διατρίβουσαν ποτὲ μὲν ἀκινδύ-
σ.492 νως / μοιχεύει τὶς ποτὲ δὲ ἐπικινδύνως. Εἰ γὰρ δέσποινα ἦν τοῦ ἐργαστηρίου, ἐπικίνδυνος ἡ πρὸς αὐτὴν μοιχεία, εἰ δὲ ἦτον κριστζμαρίτζα καὶ αὐτὴ δι' ἑαυτῆς, μόνη δηλαδή, παρεῖχε τὸν οἶνον εἰς τοὺς πίνοντας, οὔτε αὐτὴ οὔτε ὁ μετ' αὐτῆς ἁμαρτήσας καταδικάζονται ὡς μοιχοί.

Μετὰ τὴν ἥβην πλημμελεῖ ὁ νέος μοιχείαν, καὶ ὑπόκειται τῷ νόμῳ.

Ἐν τῷ νόμῳ τῷ περὶ μοιχείας καὶ οἱ δοῦλοι βασανίζονται τῆς γυναικός, καὶ τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

Μόνοι δὲ οὗτοι δύνανται κινεῖν τὸ περὶ μοιχείας ἔγκλημα, καὶ ὄχι ἄλλοι, ἤτοι ὁ ἀδελφός, ὁ πρὸς πατρὸς θεῖος, καὶ ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος. Πρῶτος δὲ τούτων

27: B. 60.37.85 || ς΄: B. 60.37.75 || ζ΄: B. 60.37.67 || **45**: B. 60.37.37 || **46-47**: B. 60.37.47 || **48-51**: B.60.37.68

---

28 εἴτε *παρλπ. Z* || εἴτε ὕπανδρος *παρλπ. Z* || **29, 33** ἐγγύου, ἔγγυος *κώδδ.* || **31** διὰ τί *Z* || *πρὸ* δὲν *πρσθ.* ἀλλέως *διαγεγρ. P* || **33** *πρὸ* νὰ *πρσθ.* καὶ *Z* || **36** *πρὸ* νὰ *πρσθ.* διά, *παρλπ.* εἰς τὸ *Z* || **38** δηλαδὴ ἀδελφοὶ *Z* || *πρὸ* ξίφει *πρσθ.* θεῖοι μὲ ἀνέψια *διαγεγρ. P* || **39** ρινοκοπίσθωσαν *Z* || **42** *μτ.* ἦτον *πρσθ.* καπήλισσα, *παρλπ.* κριστζμαρίτζα *Z* || **44** ἁμαρτίσας *Z* || καταδικάζεται *Z* || μοιχὸς *Z* || **45-54** *παρλπ. Z*, *ἐν τῇ ὥρᾳ P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁ ἀνὴρ ἐκδικητὴς πρέπει νὰ εἶναι, τοὺς δὲ ξένους πάντας μακρὰν ἀπὸ τῆς κατηγορίας θεσπίζομεν εἶναι, ἵνα μὴ πλασταῖς ὕβρεσιν οἱ γάμοι ἀμορφοῦσι.

Ἐν τῇ ζητήσει τῆς μοιχείας καὶ οἱ τοῦ ἀνδρός, καὶ οἱ τῆς γυναικὸς δοῦλοι ὄντες κατὰ τὸν καιρόν, καθ' ὃν λέγεται ἡ μοιχεία ἁμαρτηθῆναι, βασανίζονται.

Μετὰ καταδίκην δύναται ὁ ἀνὴρ λαμβάνειν εἴσω δύο ἐτῶν.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὕπανδρος γυνή, μοιχευθεῖσα μὲ τὸν ἴδιον αὐτῆς δοῦλον, αὐτὴ μὲν τυπτομένη ρινοκοπείσθω καὶ διωκέσθω καὶ τῆς πολιτείας ἐξοριζέσθω καὶ ἐκπιπτέτω καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν περιουσίαν αὐτῆς, ἡ ὁποία νὰ δίδεται ὅλη εἰς τοὺς παῖδας αὐτῆς κατὰ δεσποτείαν καὶ νὰ μένῃ εἰς αὐτὴν μόνον ἡ χρῆσις ἐκείνης.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ μοιχευθεῖσα γυνὴ νὰ βάλλεται εἰς μοναστήριον, ἔχοντος ἄδειαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς εἴσω διετίας νὰ ἀναλαμβάνῃ αὐτήν. Εἰ δὲ ἡ διετία παρέλθῃ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς δὲν τὴν δεχθῇ, τότε πλέον νὰ τὴν ἐνδύουν τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Καὶ εἰ μὲν ἔχει κατιόντας συγγενεῖς, παιδία δηλαδή, ἢ
σ·493 *ἐγγόνια, / νὰ λαμβάνουν αὐτοὶ οἱ κατιόντες τὰ δύο μερίδια ἐκ τῆς περιουσίας αὐτῆς, τὸ δὲ τρίτον νὰ δίδεται εἰς τὸ μοναστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐβάλθη, εἰ δὲ δὲν ἔχει κατιόντας νὰ λάμβάνωσιν οἱ ἀνιόντες συγγενεῖς αὐτῆς τὸ ἓν τρίτον μερίδιον ἐκ τῆς περιουσίας αὐτῆς, καὶ τὰ δύο μερίδια νὰ δίδωνται εἰς τὸ μοναστήριον. Εἰ δὲ δὲν ἔχει οὔτε κατιόντας, οὔτε ἀνιόντας, τότε νὰ δίδεται ὅλη ἡ περιουσία αὐτῆς εἰς τὸ μοναστήριον.*

Ἐὰν ὁ ἀνὴρ συσχῇ μοιχόν, ὃν οὐκ ἐφεῖται φονεύειν, ἢ οὐ θέλει, δύναται παρακρατεῖν αὐτὸν ἐπὶ εἴκοσι ὥρας συναπτάς, καὶ μάρτυρας εἰσάγειν τοὺς ὀφείλοντας ἐν τῇ κατηγορίᾳ μαρτυρῆσαι, ὡς ἐν τῇ μοιχείᾳ συνεσχέθη. Εἰ δὲ ἀπολύσει αὐτόν, οὐκ ἔτι δύναται κρατεῖν αὐτόν.

Ἀδιάφορον δὲ εἴτε πρῶτον τὸν μοιχὸν φονεύσει, εἴτε τὴν θυγατέρα, εἰ δὲ μόνον τὸν ἕνα φονεύσει, ὑπόκειται τῷ τῶν ἀνδροφόνων νόμῳ, εἰ μὴ τυχηρῶς συνέβη βαρέως τὸν ἕνα τραυματισθέντα διαφυγεῖν.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅστις κινήσῃ ἀγωγὴν κατά τινος, ὡς μοιχεύσαντος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ λαβὼν χρήματα ἐξοφλήσει μὲ ἐκεῖνον τὸν κατηγορούμενον, νὰ παιδεύεται ὡς πορνοβοσκός.

52-53: B. 60.37.69 || **54**: B. 60.37.4 (σχόλ.) || **η΄**: B. 60.37.73-74 || **θ΄**: B. 28.7.1, B. 60.37.4 (σχόλ.) κ. Ἀρμεν. 6.2.15 || **70-73**: B. 60.37.26 || **74-76**: B. 60.37.33 || **ι΄**: B. 60.37.53

---

56 δοῦλον αὐτῆς *Z* || **57** ὅλλην *Z* || **58** μένῃ *P*, γένῃ *Z* || **60-69** *διατυποῦται διαφορετικὰ Z* || **66** *μτ.* αὐτῆς *πρσθ.* καὶ τὰ δύο μερίδια *διαγεγρ. P* || **70-76** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐφεῖται τῷ πατρί, οὐ μὴν τῷ ἀνδρὶ πάντα μοιχὸν φονεύειν, πολλῷ δὲ μᾶλλον καὶ ἐνυβρίζειν, φονεύειν δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐν ᾧ αὐτὸς μένει, κἂν μὴ συνοικῇ αὐτῷ ἡ θυγάτηρ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ γαμβροῦ.

Ἐὰν ὅμως ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ τῆς μοιχείας αὐτὴν καταλάβῃ. Ἀλλαχοῦ δὲ φονεύειν οὐ δύναται. Ἅμα δὲ τοὺς δύο φονεύειν ὀφείλει, οὐ μὴν τὸν μὲν νῦν, τὸν δέ, μεθ' ἡμέρας. Εἰ δὲ ἐν ὅσῳ φονεύει τὸν μοιχόν, ἔφυγεν ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ μὴ προσποιησαμένου, καὶ ἐπιδιώξας ἐκράτησε μετά τινας ὥρας, παραχρῆμα δοκεῖ φονεύειν.

Οὐ καλῶς ὁ μοιχὸς ἀντιτίθησι τῷ ἀνδρὶ, ὡς αὐτοῦ τοῦ ἀνδρὸς προαγωγοῦ γενομένου τὴν μοιχείαν ἥμαρτεν. Οὔτε μὴν μετὰ τὸ κατηγορηθῆναι δύναται ἀντικατηγορεῖν τοῦ ἀνδρὸς ὡς προαγωγοῦ.

Ἡ δὲ γυνὴ κατηγορουμένη ἐπὶ μοιχείᾳ, καὶ ἀντιτιθεῖσα τῷ ἀνδρὶ τὴν τῆς προαγωγῆς κατηγορίαν, ἑαυτὴν μὲν οὐκ ἐλευθεροῖ, δύναται δὲ ὁ δικαστὴς ὁρίζειν κατ' αὐτοῦ ὡς προαγωγοῦ.

Κυρίως μοιχεία ἐστὶν ἡ τῆς ὑπάνδρου, φθορὰ δὲ τῆς παρθένου καὶ χήρας.

Ὁ διδοὺς ἐν εἰδήσει τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ τὴν οἴκησιν ἐπὶ τῷ γενέσθαι μοιχείαν, ἢ φθοράν, ὡς μοιχὸς τιμωρεῖται.

Ὁμοίως καὶ ὁ διδοὺς οἶκον φίλου, ἢ ἀγρόν, ἢ λουτρὸν ἐπὶ τῷ συνελθεῖν ἐν αὐτῷ καὶ βουλεύσασθαι περὶ μοιχείας, κἂν μὴ ἐν αὐτῷ γένηται ἡ μοιχεία, ὡς μοιχὸς τιμωρεῖται.

σ.494 **⟨73⟩. Περὶ ἀγωγῶν μὴ δυναμένων κινηθῆναι.**

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λζ΄.—Ἀνίσως τινὰς διαζευχθῇ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ μοιχείᾳ φωραθείσης, καὶ μετὰ ταῦτα λάβῃ πάλιν αὐτὴν μὲ τὸ νὰ συνιστᾷ τὸν γάμον ὡς ἐξ ὑπαρχῆς καὶ οὐχὶ νὰ ἀνανεώνῃ ἐκεῖνον, ἐξαλείφει τὰ πρότερα σφάλματα αὐτῆς καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κινήσῃ πλέον ἀγωγὴν διὰ ἐκεῖνα τὰ σφάλματα ἐκείνης, οὔτε περὶ μοιχείας δηλαδὴ οὔτε περὶ φθορᾶς.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ὁποὺ μὲ βίαν προδώσει τὴν τιμὴν αὐτῆς δὲν

80-82: B. 60.37.23 || **83-87**: B. 60.37.24 || **88-93**: B. 60.37.4 § 2 || **94**: B. 60.37.8 § 2 || **95-96**: B. 60.37.10 || **97-99**: B. 60.37.11.

⟨73⟩ α΄: B. 60.37.41 § 1 || **β΄**: B. 60.37.40

80-99 *παρλπ. Z* || **80** *πρὸ* πολλῷ *πρσθ.* φονεύειν δὲ *διαγεγρ. P* || **90** *μτ.* προαγωγοῦ *πρσθ.* ἡ μοιχεία καὶ ἡ φθορὰ εἰς ἐλευθέρας γίνεται. Περὶ γὰρ δούλων ὁ ἀκουίλιος ἁρμόζει *διαγεγρ. P.*

⟨73⟩ 5 *πρὸ* πλέον *πρσθ.* ἀνακαινίσῃ, *παρλπ.* κινήσῃ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

παιδεύεται, μακάρι καὶ ἂν τὸ ἔκρυψεν ἀπὸ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐρυθριῶσα, ὁ ὁποῖος δὲν ἠμπορεῖ νὰ κινῇ τὴν περὶ τούτου ἀγωγήν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς μοιχεύσῃ δούλην τινὸς δὲν κατηγορεῖται, ἐπειδὴ βλάπτεται ἡ ὑπόληψις αὐτοῦ, οὐ μὴν δὲ ἀτιμοῦται.

σ.495 Σχόλιον. Ἐδῶ ὁ νόμος βέβαια λέγει διὰ ἐντίμους ἀνθρώπους καὶ ὄχι διὰ τζοκόγια καὶ ἄλλους τοιούτους οὐτιδανοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι καὶ πρέπει νὰ παιδεύωνται.

σ.496

⟨74⟩. Περὶ παρθενοφθορίας.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λζ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ μὲ βίαν φθείρει παρθένον, νὰ κόπτεται ἡ μύτη του καὶ νὰ πληρώνῃ καὶ εἰς τὴν παρθένον τὸ τρίτον μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ.

Σχόλιον. Βία λέγεται ἐκείνη, ὅταν δηλαδὴ ἡ παρθένος εὑρισκομένη εἰς τόπους ἐρήμους, εἰς τοὺς ὁποίους βιαζομένη δὲν ἠμπορεῖ νὰ βοηθηθῇ. Εἰ δὲ φθειρομένη μέσα εἰς πολιτείαν, ὁποὺ εἶναι δυνατὸν καὶ τοὺς γείτονας νὰ φωνάξῃ καὶ νὰ βοηθηθῇ καὶ ἀπὸ τοὺς ὀσπητιακοὺς καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλον, δὲν λέγεται βία καὶ πὼς βιάζεται, ἀλλὰ ὅτι καὶ αὐτὴ θέλει καὶ θελληματικὴ προδίδει τὴν παρθενίαν αὐτῆς. Ὅθεν καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ πομπεύεται καὶ νὰ παιδεύεται πρὸς σωφρονισμὸν καὶ ἄλλων τοιούτων, καὶ οὔτε ἄνδρα νὰ τὸν λαμβάνῃ οὔτε ὅλως πρόστιμόν τι νὰ λαμβάνῃ διὰ τὴν παρθενοφθορίαν αὐτῆς, ὁποὺ βλέπουσαι καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι αὐτὸ τὸ παράδειγμα, πὼς κοντὰ ὁποὺ δὲν ἀπολαμβάνουν ὅλως τί, οὔτε ἄνδρα δὲν πέρνουν ἐκεῖνον τὸν φθο-

σ.497 ρέα, ἀλλὰ μάλιστα ἀτιμάζονται,/νὰ φυλάττουν τὴν παρθενίαν αὐτῶν. Ἐκεῖνος δὲ ὁ φθορεὺς νὰ παιδεύεται μεγάλως. Αὐτὰ ὅμως νὰ ἐνεργῶνται ἔτζι εἰς τὰ κορίτζια καὶ παρθένους τὰς εὐτελεῖς, ὡσὰν κριστζμαρίτζαις καὶ ἄλλας τοιαύτας ἐκδεδιητημένας καὶ ἀπερριμμένην ἐχούσας τὴν σωφροσύνην αὐτῶν, οὐχὶ δὲ εἰς τὰς εὐγενεῖς καὶ ἐντίμους, διὰ τὰς ὁποίας ἔγιναν οἱ νόμοι, οἱ ὁποῖοι καὶ πρέπει νὰ ἐνεργῶνται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ μὲ κορίτζι κρυφίως, χωρὶς νὰ τὸ ἰξεύ-

---

γ΄: B. 60.37.63-64.

⟨74⟩ α΄: B. 60.37.80 || **5-20:** πρβλ. Ἀρμεν. 6.3.8 || β΄: B. 60.37.79

---

8 ἐρυθρῶσα *Z* || **10** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **13-14** πρέπει καὶ *Z*.

⟨74⟩ **7** *μτ.* εἰς *πρσθ.* τὴν *Z* || **9** θελληματικὰ *Z* || **15** παρθενοφθορίαν *Z* || **17** κριτζμαρίτζαις *Z* || **18** ἀπερριμένην *κώδδ.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρουν οἱ γονεῖς αὐτῆς, μίγνυται, ἐκείνη δὲ μὲ καλὴν αὐτῆς καρδίαν καὶ θέλησιν μίγνυται μὲ ἐκεῖνον, ὅταν φανερωθῇ τὸ πρᾶγμα, εἰ μὲν ἐκεῖνος θέλει νὰ στεφανωθῇ μετ' αὐτῆς νομίμως καὶ συγκατανεύσουσι καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς εἰς τοῦτο, ἂς γίνεται τὸ συνοικέσιον αὐτό, εἰ δὲ τὸ ἕν πρόσωπον τῶν γονέων, εἴτε μήτηρ εἴτε πατήρ, δὲν καταδέχεται τὸ συνοικέσιον αὐτό, τότε ὁ φθορεὺς *σ.498* νὰ πληρώνῃ εἰς τὴν παρθένον διὰ τὴν παρθενοφθορίαν/αὐτῆς μίαν λίτραν χρυσίου, εἰ δὲ εἶναι ἐνδεής, νὰ πληρώνῃ τὰ ἥμίση, εἰ δὲ καὶ εἶναι παντελῶς ἄπορος, νὰ ἐξορίζεται τυπτόμενος.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ φθείρει παρθένον πρὸ τῶν δεκατριῶν χρόνων, ρινοκοπείσθω, πληρώνοντας ὁμοῦ πρὸς ἐκείνην καὶ τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας αὐτοῦ.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ φθείρει ἀρραβωνιαστικὴν ἄλλου τινός, εἰ μὲν μὲ τὴν προαίρεσιν καὶ θέλησιν τῆς παρθένου, νὰ κόπτεται ἡ μύτη αὐτοῦ, εἰ δὲ χωρὶς τὴν προαίρεσιν αὐτῆς, κοντὰ εἰς τὴν παιδείαν ἐκείνην νὰ πληρώνῃ καὶ ἕνα τρίτον τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας.

ε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἐπίτροπος φθείρῃ τὴν παρθενίαν τῆς παρθένου ὁποὺ ἐπιτροπεύει, περιορίζεται καὶ ὅλη ἡ περιουσία ἐκείνου δημεύεται.

σ.499 ς'./ Λέοντος νεαρὰ λδ'.—Ὅλη ἡ περιουσία τοῦ ἐπιτρόπου ὁποὺ φθείρει τὴν παρθενίαν τῆς ὀρφανῆς ὁποὺ ἐπιτροπεύει, νὰ δίδεται εἰς αὐτὴν τὴν ὀρφανήν.

Σχόλιον. Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐγκαλεῖται πὼς ἔφθειρε παρθένον τινὰ καὶ τὸ ἀρνεῖται, πρέπει νὰ δέχεται ὅρκον καὶ νὰ ἀθῳοῦται, ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν τὴν ἀγωγὴν μάρτυρες δὲν ἠμποροῦν νὰ παρασταθῶσι καὶ διὰ μαρτυρίας νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια.

Τιτ. ξγ'.—Ὁ τὴν ἄνηβον φθείρων εὐτελὴς μὲν ὢν μεταλλίζεται, τίμιος δὲ ἐξορίζεται.

σ.500

⟨75⟩. Περὶ ἀρρενομανίας.

α'. βιβ. ξ', τίτ. λζ'.—Ὁ ποιῶν καὶ ὁ πάσχων ξίφει τιμωρεἰσθωσαν, ἔξω μόνον, ἂν ὁ πάσχων δὲν εἶναι δώδεκα χρόνων, ὡσὰν ὁποὺ ἂν δὲν ἦτον

γ': B. 60.37.81 || δ': B. 60.37.82 || ε': B. 60.57.1 || ς': B. 60.57.1 (σχόλ.) || **46-47**: B. 60.51.34 § 3.

⟨75⟩ α': Ἀρμεν. 6.4.3, Ἐκλ. 17.38

---

23 θελήσει *Z* || **27** λύτραν *Z* || **28** ἥμιση *Z* || **31** πληρώνωντας *κώδδ.* || **34** μήτη *κώδδ.* || **37** παρθενείαν *Z* || **46-47** *παρλπ. Z.*

⟨75⟩ **3** χρονῶν *Z* || ὡσὰν - **4** χρόνων *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δώδεκα χρόνων ἐλευθεροῦται ἀπὸ αὐτὴν τὴν παιδείαν τοῦ θανάτου.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ συμβουλεύει κανένα αἰσχρὸν εἰς κανένα παιδὶ ἢ ἐπιβουλεύει τὴν τιμὴν ἐκείνου ἢ δίδει δῶρα ἐπὶ αἰσχρότητι, κεφαλικῶς νὰ κολάζεται ἂν πραχθῇ τὸ ἔργον, εἰ δὲ μὴ γένῃ, νὰ ἐξορίζεται.

σ.501

⟨76⟩. Περὶ πορνοβοσκῶν.

α΄. Ἰουστ. νεαρά, ιδ΄.—Οἱ πεζεβέγκιδες, εἴτε ἄνδρες ἢ γυναῖκες, νὰ ἐξορίζωνται μακρὰν ἀπὸ τῆς πόλεως.

β΄. βιβ. ξ΄, τίτ. λζ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ εὕρῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχευομένην καὶ πιάσῃ αὐτὴν ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ καὶ αὐτὴν μὲν παρακρατῶν τὸν δὲ μοιχὸν ἀπολύων, νὰ τιμωρεῖται ὡς πεζεβέγκης.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λαμβάνει πόρον ἀπὸ μοιχείαν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, νὰ παιδεύεται ὡς πορνοβοσκός. Ἀνίσως ὅμως ἀνέχεται καὶ στέργει αὐτὴν μοιχευομένην, ὄχι γιὰ νὰ κερδήσῃ αὐτός, ἀλλ᾽ ἀπὸ ραθυμίαν καὶ ἀμέλειαν αὐτοῦ ἢ ἀνεξικακίαν, τυπτόμενος νὰ ἐξορίζεται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. λη΄.—Ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ πορνοβοσκοῦντες τὴν θυγατέρα αὐτῶν ἢ ἡ δέσποινα ὁποὺ πορνοβοσκεῖ τὴν δούλην αὐτῆς, νὰ
σ.502 ἐξορίζωνται ὁ μὲν ἀνὴρ εἰς / ὄκναν ἡ δὲ γυνὴ εἰς σκήτην τινά.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ πεζεβέγκιδες, εἴτε ἄνδρες εἴτε γυναῖκες, εἰ μὲν εὐτελεῖς εἰσίν, νὰ βασανίζωνται καὶ νὰ στέλλωνται εἰς ὄκνας, εἰ δὲ ἔντιμοι, νὰ ἐκπίπτωσι τοῦ ὀφφικίου αὐτῶν καὶ νὰ ἐξορίζωνται.

ς΄. βιβ. κα΄, τίτ. β΄.—Προαγωγὸς ἐστὶν ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει πόρον καὶ κέρδος τοιοῦτον ἀπὸ δοῦλον αὐτοῦ ἢ ἄλλων γυναικῶν, εἴτε ἀμέσως καὶ πρωτοτύπως κάμνει τὸ τοιοῦτον ἁμάρτημα εἴτε ἐμμέσως μὲ πρόσχημα καὶ εἶδος πραγματείας τινὸς καὶ ἔχει τοιαῦτα πρόσωπα, φέρε εἰπεῖν, ὡσὰν κάπηλος ἢ πανδοχεὺς ἢ λουτράρης.

β΄: B. 60.22.1.

⟨76⟩ α΄: B. 60.38.3 (σχόλ.) || **β΄**: B. 60.37.30 || **γ΄**: B. 60.37.30 §§ 2-4 || **δ΄**: πρβλ. B. 60.38.1 || **ε΄**: B. 60.38.2 || **ς΄**: B. 21.2.4

---

4 παιδείαν *P*, τιμωρείαν *Z* || **6** αἰσχρότητα *Z*.

⟨76⟩ 1-21 *πρσθ.* ὑπὸ ⟨46⟩ *Z* || **3** ἐξωρίζωνται *Z* || **5** ἐπαυτοφόρῳ *Z* || **6** ἀπολύας *Z* || **7** μοιχίαν *Z* || **7-8** τῆς γυναικὸς αὐτοῦ *παρλπ. κ. πρσθ.* της *Z* || **9** κερδίσῃ *Z* || **11** δ΄ *παρλπ. Z* || **12** δοὺλαι της *Z* || **14** ε΄ *P*, δ΄ *Z* || **15** στέλνωνται *Z* || **16** αὐτῶν *P*, των *Z* || **17** ς΄ *P*, ε΄ *Z* || **18** τοιούτων *Z* || αὐτοῦ *P*, του *Z* || ἄλλην γυναῖκα *Z* || **18-19** πρωτότυπος *Z* || **19** κάμει *Z* || **20** πραγματίας *Z* || κάπιλος *Z* || **21** λουτράρις *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Βιβ. ξ', τίτ. λη'.—Ὁ ἐν εἰδήσει μισθῶν οἶκον πορνοβοσκῷ, δέκα λίτρας προστιμᾶται, καὶ κινδυνεύει καὶ περὶ τὸν οἶκον εἰς τὸ νὰ γένῃ δημόσιος.

Βιβ. κη', τίτ. η'.—Ὁ προαγωγὸς γενόμενος τῆς ἑαυτοῦ γαμετῆς οὔτε τὴν προῖκα κερδαίνει, οὔτε τὸ τῆς μοιχείας ἔγκλημα κινεῖ.

σ.503

⟨77⟩. Περὶ νηπίων ἐκτιθεμένων.

α'. βιβ. λγ', τίτ. β'.—Κάθε ἕνας νὰ τρέφῃ τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ ἂν τὸ ρίψῃ, νὰ παιδεύεται.

β'. Τοῦ Ἁγίου Βασιλείου κανὼν λγ'.—Ἡ γυναῖκα ὁποὺ ρίψει τὸ νήπιον ἢ εἰς ἐκκλησίαν ἢ εἰς ὀσπήτιον ἢ καθ' ὁδόν, ὡς συλλαβοῦσα ἐκεῖνο ἀπὸ πορνείας ἢ μοιχείας, νὰ παιδεύεται ὡς φονεύς.

γ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν ὅμως τὸ ἔρριψε διὰ ἀπορίαν καὶ ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων καὶ ἄκραν πτωχείαν, νὰ συγχωρῆται.

δ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μακάρι ὅπου καὶ τὰ νήπια ἐκεῖνα ἀναληφθῶσιν ὑπὸ χριστιανῶν καὶ ζωογονηθῶσι, πάλιν αἱ μητέρες αὐτῶν ὡς φονεῖς πρέπει νὰ παιδεύωνται.

ε'. βιβ. λγ', τίτ. β'.—Ὅσα παιδία ριφθῶσιν ἢ εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς ὁδοὺς ἢ εἰς ἄλλους τόπους καὶ ἀναληφθῶσιν ὑπὸ χριστιανῶν, νὰ εἶναι ἐλεύθερα,
σ.504 καὶ νὰ μὴ τολ/μήσῃ ἐκεῖνος ὁποὺ τὰ πάρῃ νὰ τὰ ἔχῃ ὡς δούλους, ἐπειδὴ βαρέως παιδεύεται.

ς'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Φονεύει τὸ παιδίον, ὄχι μόνον ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ πνίγει, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ ρίπτει καὶ ὁποὺ δὲν τὸ τρέφει καὶ ὁποὺ τὸ ρίπτει εἰς δημοσίους δρόμους διὰ ἐλεημοσύνην, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ ἄσπλαγχνος δὲν ἔχει εἰς τὸ παιδίον αὐτοῦ.

22-23: B. 60.38.3 (σχόλ.) || **24-25**: B. 28.8.45 (σχόλ.).

77⟩ **α'**: B. 33.2.2 || **β'**: Σύντ. 4, 175[23-25] κ. 207[25-28] || **γ'**: Σύντ. 4, 207[29-31] || **δ'**: Σύντ. 4, 175[29-30] κ. Ἀρμεν. 6.6.15α || **ε'**: B. 33.2.4 || **ς'**: B. 31.6.4 κ. Ἀρμεν. 6.6.15.

22-25 *παρλπ. Z* || **22** *μτ.* λίτρας *πρσθ.* χρυσίου *διαγεγρ. P* || **25** *κτθ. κειμ. πρσθ.* περὶ βίας *P.*

⟨77⟩ **4** β' *P*, ς' *Z* || **7** γ' *P*, β' *Z* || **9** δ' *P*, γ' *Z* || **12** ε' *P*, δ' *Z* || βιβ. - β' *παρλπ. κ. πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **16** ς' *P*, ε' *Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.505

⟨78⟩. Περὶ ὀμμάτων.

α΄. Λέοντος νεαρά.—Ἐὰν τινὰς εὐγάλῃ τὸ ὀμμάτιον τινός, εἰ μὲν εὐγάλῃ τὸ ἕν, νὰ εὐγάλεται καὶ ἐκείνου τὸ ἕν, εἰ δὲ εὐγάλῃ καὶ τὰ δύο, νὰ εὐγάλωνται καὶ ἐκείνου τὰ δύο, καὶ ἐπειδὴ πρέπει νὰ κοπῇ καὶ τὸ χέρι αὐτοῦ ὁποὺ εὔγαλε τὰ ὀμμάτια τοῦ ἄλλου, ἀποφασίζομεν νὰ γίνεται ἡ περιουσία αὐτοῦ τρία μερίδια, καὶ τὰ δύο νὰ δίδωνται εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ ἐτυφλώθη ἀπὸ αὐτόν, εἰ δὲ εἶναι πτωχὸς αὐτὸς ὁποὺ εὔγαλε τὰ μάτια τοῦ ἄλλου, ἀρκεῖ τὸ νὰ πάθῃ τὴν ὁμοίαν παιδείαν.

β΄. ἐκ τῆς αὐτῆς.—Ὅσοι συνήργησαν εἰς τὸ νὰ τυφλωθῇ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τινά, κοντὰ εἰς τὴν παιδείαν ὁποὺ θέλει πάθῃ ὁ τυφλώσας κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, εἰ μὲν μὲ τὰ ἴδιά τους χέρια συνήργησαν εἰς τοῦτο, νὰ παθαίνουν καὶ αὐτοὶ τὴν ὁμοίαν παιδείαν, εἰ δὲ λόγῳ συνήργησαν, νὰ παιδεύωνται
σ.506 μὲ / δαρμοὺς καὶ νὰ ζημιώνωνται καὶ τὸ τρίτον μέρος τῆς περιουσίας αὐτῶν.

σ.507

⟨79⟩. Περὶ νόμων διαφόρων.

α΄. βιβ. α΄, τίτ. α΄.—Ὅποιος, κόπτοντας κουρμπάνι, θεωρεῖ τὸ συκώτι καὶ τὰ σπλάγχνα ἐκείνου τοῦ θυομένου ζώου ,διὰ νὰ γνωρίσῃ δῆθεν τὰ ἐνεστῶτα καὶ τὰ μέλλοντα, καθὼς ἔκαμναν οἱ ἕλληνες, νὰ παιδεύεται μὲ σταυρικὸν θάνατον.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅλοι οἱ αἱρετικοὶ νὰ ἐμποδίζωνται νὰ κάμνωσι λιτανείας μέσα εἰς τάς πόλεις, ἢ ἐν νυκτὶ ἢ ἐν ἡμέρᾳ, ἢ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τοὺς ἑβραίους ἐπάνω ἔφορος, ἤτοι στάροστας, νὰ μὴ γίνεται τινὰς ἄλλης θρησκείας, ἐπειδὴ εἶναι δίκαιον κάθε ἕνας νὰ ἔχῃ τὰ ἐδικά του ἐλευθέρως.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τόσον κατὰ τὸ σάββατον ὅσον καὶ ἄλλας ἡμέρας
σ.508 ὁποὺ ἑορτάζουν οἱ ἑβραῖοι κατὰ τὴν θρησκείαν αὐτῶν, / δὲν πρέπει νὰ βιάζωνται νὰ κάμνουν τί.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἰουδαῖος, διὰ τοῦτο καὶ μόνον μὲ τὸ νὰ εἶναι ἑβ-

---

⟨78⟩ α-β΄: Νεαρὰ Λέοντος 92 (Zachariae, JGR. III 187 ἐπ. = Ζέπων, JGR. I 158 ἐπ.).

⟨79⟩ α΄: B. 1.1.7 || β΄: 1.1.19 || γ΄: B. 1.1.38 (Fabr. I, 22), B. 1.1.41 (Heimb. I. 27) || δ΄: B. 1,1,39 || ε΄: B. 1.1.40

⟨78⟩ **2** ἐπ. εὐγάλλῃ *P* || **5** γίνῃ *Z* || **13** *κτθ. κειμ. πρσθ. δι' ἄλ. χ.* ὅποιον ἡ τύχη *P*.

⟨79⟩ **1** *κτθ. τίτ. πρσθ.* δρα περὶ φόνων *P* || **2** κόπτωντας *κώδδ.* || κουρπάνι *Z* || σικότι *κώδδ.* || **4** παιδεύωνται *Z* || **4-5** σταυρικὸν θάνατον *παρλπ. κ. πρσθ. παλούκωμα Z* || **6** κάμουσι *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ραῖος, δὲν πρέπει νὰ ὑβρίζεται κατὰ τὴν θρησκείαν αὐτοῦ, μηδὲ τὰ συναγώγια αὐτῶν νὰ καίωνται, νὰ χαλῶνται ἢ νὰ ὑβρίζωνται καὶ νὰ βλάπτωνται προπετῶς.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κανένας αἱρετικὸς νὰ μὴ μετέρχεται πολιτικὸν ὀφφίκιον.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ αἱρετικοί, ὅ,τι λογῆς αἱρέσεως καὶ ἂν εἶναι, νὰ μὴν ἔχουν ἄδειαν νὰ κάμνουν οἴκους καὶ τόπους προσευχῆς, ἐκκλησίας δηλαδή.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ προνόμια ὁποὺ ἔχουσιν αἱ ὀρθόδοξοι γυναῖκες εἴς τε τὴν προτίμησιν ιῆς προικὸς καὶ προγαμιαίας δωρεᾶς αὐτῶν καὶ εἰς
σ.509 ἄλλας ὑποθέσεις, αἱ αἱρε/τικαὶ γυναῖκες νὰ μὴ τὰ ἔχωσι.

θ΄. βιβ. δ΄, τίτ. α΄.—Εἴς τις, τῶν θείων μυστηρίων τελουμένων ἢ τῶν ἄλλων ἱερῶν λειτουργιῶν, ἐν ἁγίᾳ εἰσελθὼν ἐκκλησίᾳ ἢ εἰς λιτανείας, ὑβρίση τινὰ ἱερωμένον ἢ ὑπηρέτην τῆς ἐκκλησίας, νὰ βασανίζεται καὶ νὰ ἐξορίζεται.

ι΄. βιβ. ε΄, τίτ. α΄.—Μηδεὶς ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίᾳ θαπτέτω νεκρόν.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μηδεὶς λείψανα ἁγίων πιπρασκέτω ἢ ἀγοραζέτω.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μηδεὶς ταραχὰς εἰς ἐκκλησίας ἐκβοῶν ποιείτω, ἐπειδὴ τὴν σφοδροτάτην, τιμωρίαν παιδευθήσεται.

Βιβ. ξ΄, τίτ. νδ΄.—Ὁ βιασάμενος ἢ περιφρονήσας τῶν ἐκκλησιαστικῶν προνομίων, πέντε λίτρας χρυσίου ζημιούσθω.

Ὁ δοῦλον ἢ ἐλεύθερον ἄκοντα ἢ διὰ συμβουλῆς τῆς τῶν χριστιανῶν ἀποστήσας θρησκείας, δημευέσθω καὶ κεφαλικῆς ἀξιούσθω τιμωρίας.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἰουδαῖος πρὸς χριστιανισμὸν ἰδὼν λίθων βολὰς ἢ ἑτέραν τινὰ στάσιν παρὰ ἰουδαίων ὑπομείνῃ, ὃ τοῦτο τολμήσας ἅμα τοῖς μετέχουσι καιέσθω.

Ἰουδαῖος μή κεκτήσθω χριστιανὸν ἀνδράποδον.

Πᾶς μὴ χριστιανὸς οἰκέτην ἔχων χριστιανόν, τριάκοντα χρυσοῦ καταθύσει λίτρας τῷ δημοσίῳ, εἰς ἐλευθερίαν ἁρπαζομένου τοῦ οἰκέτου.

Εἴ τις τῷ χριστιανικῷ ὀνόματι ἐνδεδυμένος, θυσίας ἢ ἐποίησεν, ἢ γενέ-

---

ς΄: B. 1.1.45 || **ζ΄**: B. 1.1.48 || **η΄**: B. 1.1.51 || **θ΄**: B. 3.1.47 || **ι΄**: B. 5.1.2 || **ια΄**: B. 5.1.3 || **ιβ΄**: B. 5.1.14 || **34-35**: B. 60.54.20 || **36-37**: B. 60.54.26 || **38-40**: B. 60.54.28 || **41**: B. 60.54.31 || **42-43**: B. 60.54.32 || **44-47**: B. 60.54.25 (σχόλ.).

---

16 χαλνῶνται *Z* || **21** κάμουν *Z* || **23** ἔχουν *Z* || **25** ἔχουσι *Z* || **31** προιπρασκέτω *Z* || **34** *διατάξ. χργφ. Z ὑπὸ ιγ΄ - κδ΄ παρλπ. κ. πρσθ. εἰς φ. χργφ, 744-746 P* || **34-47** *παρλπ. Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σθαι ἐνετείλατο, οὗτινος καὶ μετὰ τελευτὴν κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἡ ἀπιστία κατηγορεῖται, τούτου καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ αἱ δωρεαὶ ἀνατρεπέσθωσαν, καὶ οἱ κατὰ νόμον καλούμενοι τῆς λεγιτίμας ἀπολαυέτωσαν κληρονομίας.

σ.510

⟨80⟩. Περὶ σφαλμάτων καὶ ποινῶν διαφόρων.

α΄. βιβ. ξ΄, τίτ. ξγ΄.—Κάθε ἕνας ὁπού εὑρίσκει φλυαρίαν καταγεγραμμένην εἰς χαρτὶ ἐσφραγισμένον ἢ ἀσφράγιστον καὶ δὲν τὸ καύσει παρευθὺς ἀλλὰ τὸ ἀναγνώσει, νὰ παιδεύεται ὁμοίως μὲ ἐκεῖνον ὁπού συνέγραψε τὴν φλυαρίαν ἐκείνην μὲ κεφαλικὴν τιμωρίαν, ὁμοίως ἂν τυχὸν καὶ τὸ διαβάσῃ καὶ κοινολογήσῃ καὶ εἰς ἄλλον ἐκείνας τὰς φλυαρίας καὶ δὲν τὸ καύσει εὐθύς νὰ τιμωρῆται, ὡς εἴρηται, κεφαλικῶς.

Σχόλιον. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν εἶναι δηλαδὴ ἡ φλυαρία κατὰ τοῦ αὐθέντου, νὰ τιμωροῦνται κεφαλικῶς, καὶ βέβαια ὁ νόμος αὐτὸ ἐννοεῖ, εἰ δὲ διὰ ἄλλους, εἴτε ἄρχοντας εἴτε καὶ μή, σκληρὸν νὰ γίνεται αὐτὴ ἡ παιδεία.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ λείψανα τῶν καταδικαζομένων, ἤτοι τὰ νεκρὰ

σ.511 σώματα ἐκείνων, νὰ μὴ θάπτωνται χωρὶς αὐθεν/τικὴν προσταγήν, ἐνίοτε δὲ καὶ τελείως δὲν συγχωροῦνται νὰ θάπτωνται τὰ λείψανα ἐκείνων ὁπού κατα-
δικάζονται εἰς θάνατον διὰ ἔγκλημα καθοσιώσεως.

Οἱ δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν ἔγκλημα ἐκστραορδιναρίως διαγινώσκοντες, τὸν μὴ δυνάμενον δοῦναι χρηματικὴν ποινὴν ἐκστραορδιναρίως κολάζουσι.

Πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ ἁμαρτήματος δεῖ τὴν τιμωρίαν ἐπιφέρεσθαι, καὶ μήτε σκληρόν, μήτε μὴν ἐλαφρὸν φαίνεσθαι τὸν δικαστήν, πλὴν ἐν τοῖς ἐλαφροῖς ἐλαφρὸν εἶναι αὐτὸν δεῖ, καὶ ἐν τοῖς βαρυτέροις σφοδρὸν μετὰ καλοθελοῦς συμμετρίας.

Οἱ εἰς μέταλλον καταδικασθέντες χωρὶς διωρισμένον καιρόν, δεκαετίαν ποιοῦσι.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ὁπού ἐξεπίτηδες κάμῃ νὰ ἐκτρώσῃ καὶ νὰ ἀποβληθῇ τὸ ἔμβρυον, μαστιζομένη νὰ ἐξορίζεται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Γυνή, ἔγκυος οὖσα, πρὸ τοῦ νὰ γεννήσῃ, οὔτε βασανίζεται οὔτε τιμωρεῖται.

⟨80⟩ α΄: B. 60.63.1 || **β΄**: B.60.69.1 || **15-16**: B. 60.51.1 || **17-20**: B. 60.51.11 || **21-22**: B. 60.51.22 || *γ΄*: B. 60.22.4 || **δ΄**: B. 60.51.3

⟨80⟩ 1 *μτ.* σφαλμάτων *πρσθ.* διαφόρων *διαγεγρ. P*, καὶ ποινῶν *παρλπ. Z* || **8** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **10** *μτ.* μὴ *πρσθ.* εἶναι *Z* || **15-22** *παρλπ. Z*, *ἐν τῇ ὥᾳ P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς ὅλα τὰ ἐγκλήματα πρέπει νὰ γίνεται θεωρία, ἂν δηλαδὴ ὁ πταίστης ἥμαρτεν ἐκ προνοίας ἢ κατὰ τύχην, ὁπού παρομοίως νὰ ἐπιφέρῃ ὁ κριτὴς τὴν παιδείαν, ἢ κατὰ νόμους ἢ μετριωτέραν.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τῶν ποινῶν ἄλλαι μὲν ἐπάγουσι θάνατον ἄλλαι δὲ δουλείαν, ἄλλαι ἐξορίαν, ἄλλαι δαρμόν, ἄλλαι γύρισμα ἀπὸ παζάρι, ἄλλαι μὲ στέρησιν ὀφφικίου, ἢ ζημίαν σὺν ἀτιμίᾳ. Οἱ κατάδικοι δὲ εἰς θάνατον
σ.512 πρέπει ἢ / νὰ κρεμάζωνται ἢ νὰ ἀποκεφαλίζωνται, χωρὶς νὰ θανατώνωνται ἢ μὲ φαρμάκι ἢ μὲ ἄλλο τι ὄργανον.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐσχάτη δὲ τιμωρία εἶναι τὸ νὰ φουρκισθῇ ὁ ὑπεύθυνος, τὸ νὰ κρεμασθῇ, τὸ νὰ ἀποκεφαλισθῇ, τὸ νὰ καυθῇ καὶ τὸ νὰ σταλθῇ εἰς ὄκνας.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν κατηγορηθῇ τινὰς καὶ ἀποδειχθῇ δι' ἐναργῶν ἀποδείξεων ἢ φονεὺς ἢ ὑπεύθυνος εἰς κανένα ἄλλο τοιοῦτον ἔγκλημα, εὐθὺς καὶ νὰ καταδικάζεται καὶ νὰ τιμωρῆται, καὶ ἂν ἐν τῷ μεταξὺ παρακαλέσῃ διὰ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ, νὰ εἶναι ἄχρηστος ἡ δέησις αὐτοῦ.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁπού καταδικάζεται εἰς ὄκνας, νὰ μὴ βουλλώνεται εἰς τὸ πρόσωπον, ἐπειδὴ ἀρκετὴ εἶναι ἡ παιδεία ἐκεινη, διὰ νὰ μὴ σπιλωθῇ ἡ ὄψις ἐκείνου, ἡ ὁποία πρὸς μίμησιν τῆς οὐρανίας ὄψεως ἐστὶ
σ.513 πεπλασμένη.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁπού λάβῃ ρουσφέτι εἰς τὸ νὰ καταδικάσῃ τινὰ εἰς θάνατον, κεφαλικῶς νὰ τιμωρῆται.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ τρελοὶ πρέπει νὰ βάζωνται εἰς φυλακὴν καὶ νὰ φυλάττωνται καὶ ὄχι νὰ περιέρχωνται εἰς τοὺς δρόμους.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ δοῦλος ὁπού κατηγορεῖ τὸν αὐθέντην αὐτοῦ ἢ τὸν διαβάλλει ἐπ' οἱᾳδήποτε διαβολῇ νὰ παιδεύεται μὲ αὐστηροτάτην παιδείαν πρὸς παράδειγμα ὅλων τῶν προδοτῶν, μακάρι καὶ ἂν ἀποδείξῃ τὴν κατηγορίαν ἐκείνην καὶ διαβολὴν ἀληθεύουσαν, ἔξω μόνον ἂν προβάλλῃ ἔγκλημα καθοσιώσεως.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καταδικαζόμενός τις εἰς θάνατον, νὰ μὴ δημεύωνται, ἤτοι νὰ μὴ γίνωνται τὰ πράγματα αὐτοῦ αὐθεντικά, ἄδικον γὰρ τοῦτο, ἐπειδὴ

ε΄: B. 60.51.5 § 2 || **ς΄**: B. 60.51.6 § 2, B. 60.51.8 || **ζ΄**: B. 60.51.26 || **η΄**: B. 60.51.55 || **θ΄**: B. 60.51.54 **ι΄**: πρβλ. B. 60.43.3 κ. B. 60.43.7 § 3 || **ια΄**: πρβλ. B. 6.1.46 § 1 || **ιβ΄**: πρβλ. B. 60.50.22 κ. B. 60.34.42 || **ιγ΄**: B. 6.19.9

---

32 ἢ - ἀτιμίᾳ *παρλπ. Z, ὑπργεγρ. P* || **33** θανατόγωνται *Z* || **42-43** βουλώνεται *Z* || **44** σπηλωθῇ *Z* ||

© Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μὲ τοῦτο φαίνεται πὼς τιμωροῦνται καὶ οἱ ἀνεύθυνοι, ἐκεῖνοι δηλαδὴ ὁποὺ εἶναι κατὰ νόμους κληρονόμοι ἐκείνων τῶν πραγμάτων.

514 Σχόλιον. Ὁ νόμος οὗτος ἐναντιεῖται εἰς ἄλλον νόμον, ὁποὺ διορίζει (3) πρὸς τῇ παιδείᾳ καὶ τὴν δήμευσιν τῶν πραγμάτων, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ οὗτος εἶναι φιλανθρωπότερος, πρέπει νὰ ἐνεργῆται, ὡσὰν ὁποὺ καὶ ἡ ρλδ΄ νεαρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος ἔτζι τὸ διορίζει.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καμία γυνὴ δὲν πρέπει νὰ βάλλεται εἰς φυλακὴν διὰ καμίαν αἰτίαν χρηματικήν, ἀνήκουσαν μακάρι καὶ εἰς βιστιαρίαν, οὔτε διὰ κανένα ἔγκλημα, καὶ νὰ φυλάττεται ὑπὸ ἀνδρῶν διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ ἀτιμάζονται εἰς τὴν σωφροσύνην αὐτῶν. Ἀνίσως ὅμως καὶ κατηγορηθῇ διὰ ἔγκλημα μεγάλον, διὰ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ σφαλισθῇ ἕως οὗ νὰ ἐξεταχθῇ τὸ ἔγκλημα ἐκεῖνο, νὰ βάλλεται εἰς γυναικεῖον μοναστήριον καὶ νὰ φυλάττεται ἀσφαλῶς, ἕως οὗ νὰ φανερωθῇ τὸ ἔγκλημα αὐτῆς.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ τίτ. κβ΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ἐπιβουλεύονται ξένους γά-*σ.515* μους, ἂν καὶ δὲν κατορθώσουν τὸν σκοπὸν αὐτῶν καὶ ἀποτύχουν, μ᾽ / ὅλον τοῦτο, βαρέως νὰ παιδεύωνται.

Ἡ δὲ ξζ΄ τοῦ βασιλέως Λέοντος λέγει μὴ τιμωρεῖσθαι τὸν αὐτόμολον ἑκουσίως ὑποστρέψαντα, ἀλλὰ συγγνώμης ἀξιοῦσθαι ἅπαξ τοῦτο πεποιηκότα, βον δὲ πράξαντα εἰς τριετίαν δουλείαν διαπωλεῖσθαι, γον δὲ ποιήσαντα εἰς διηνεκῆ δουλείαν ἐκδίδοσθαι. Εἰ δὲ αἵματι ἐμφυλίῳ τὴν δεξιὰν ἥμαξε θανάτῳ τοῦτον καταδικάζει.

Βιβ. α΄.—Ταῖς ποιναλίαις ἀγωγαῖς οὐκ ἐνέχονται οἱ κληρονόμοι τῶν ἀποθανόντων.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ρίπτουσι κόπρον κατά τινος, ὁμοῦ καὶ ἐκεῖνοι ὁποὺ ρίπτουσι μέσα εἰς τὰ νερὰ διὰ μολυσμὸν καὶ κοινὴν βλάβην, βαρέως νὰ τιμωροῦνται.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ δοῦλος ὁποὺ συνεργήσει εἰς τὴν ἁρπαγὴν τῆς κυρίας αὐτοῦ, νὰ καίεται.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δοῦλος ὁποὺ ἐπιβουλεύεται τὴν ζωὴν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ αὐθέντου, νὰ καίεται.

59-62: B. 60.52.1 (σχόλ.) || **ιδ΄**: B. 6.19.7 || **ιε΄** B. 60.22.1 || **73-77**: B. 60.51.34 (σχόλ.) || **78-79**; B. 2.3.111 κ. B. 60.51.19 || **ις΄**: B. 60.22.1 § 1 || **ιζ΄** B. 60.58.1 § 3 || **ιη΄**: B. 60.51.26 § 11

---

62 βασιλέως *παρλπ. Z* || τὸ *P*, τὸν *Z* || **66** αὐτῶν *P*, αὐτῆς *Z* || **70** τίτ. κβ΄ *παρλπ. Z* || **73-79** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥᾳ P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιθ' Βιβ. δ' τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. ιή'.—Ὁ Ἰούλιος νόμος ὑποβάλλει κεφαλικῇ τιμωρίᾳ οὐ μόνον τοὺς ὑβρίζοντας ἀλλότριον γάμον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄρρεσι μιγνυμένους, ὁ δὲ αὐτὸς νόμος καὶ τὸ ἁμάρτημα τοῦ στούπτρου κολάζει, ἡνίκα τὶς δηλ. βίας ἐκτὸς παρθένον, ἢ χήραν σεμνῶς ζῶσαν διαφθείρει, εἰς τὸ ἥμισυ δήμευσιν ἐπάγων τῷ τὰ τοιαῦτα πλημμελήσαντι περιουσίας. Εἰ δὲ ἐστὶν εὐτελὴς ὁ ταῦτα πράξας, μετὰ τὸ βασανίσαι αὐτοῦ τὸ σῶμα ἐξόριστον αὐτὸν ποιεῖ.

Βιβ. ξ' τῶν βασιλικῶν τίτ. μγ'.—Οἱ τὸ ἐνταλθὲν αὐτοῖς δημόσιον λειτούργημα διαφθείροντες ἐπὶ χρήμασι νὰ ἐξορίζωνται.

Τίτ. ξγ'.—Οἱ αὐτόμολοι, καὶ οἱ τὰς ἡμῶν βουλὰς τοῖς πολεμίοις ἀπαγγέλλοντες, καίονται ἢ φουρκίζονται.

Οἱ τὸν δῆμον ἐρεθίζοντες εἰς στάσιν, ἢ θόρυβον, ἢ φουρκίζονται, ἢ περιορίζονται.

Ὁ τὸν πολέμιον φεύγοντα ἐν εἰδήσει ὑποδεξάμενος περιορίζεται.

Οὐ χρὴ πείθεσθαι ταῖς τῶν δημοτῶν ἐκβοήσεσιν, ὅτε βούλονται ἢ τὸν ὑπεύθυνον ἀπολυθῆναι, ἢ τὸν ἀνεύθυνον τιμωρηθῆναι.

σ.516 **⟨81⟩. Περὶ σημασίας ὀνομάτων τινῶν ἀναγκαίων ἐκ τῶν Βασιλικῶν.**

α΄.—Νόμιμα παιδία λέγονται ἐκεῖνα ὁποὺ γεννηθῶσιν ἀπὸ νόμιμον γάμον.

β΄.—Γνήσια παιδία λέγονται τὰ φυσικὰ καὶ θετά, καὶ φυσικὰ μὲν εἰσὶν ἐκεῖνα ὁποὺ γεννηθῶσιν ἀπὸ πολλακήν, θετὰ δὲ εἰσὶν ἐκεῖνα ὁποὺ ὀνομασθῶσιν ἀπὸ υἱοθεσίας.

γ΄.—Σπούριον παιδίον λέγεται ἐκεῖνο ὁποὺ γεννηθῇ ἀπὸ πορνογενείας, ἤτοι ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἰξεύρει τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ ἂν τὸν ἰξεύρῃ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἔχῃ, ὅστις σπούριος κληρονομεῖ τὴν μητέρα αὐτοῦ εὐτελῆ οὖσαν καὶ ἀγενῆ, οὐχὶ δὲ τὴν ἔνδοξον καὶ εὐγενῆ, καθὼς οἱ νόμοι διακελεύουσιν.

87-93: Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.4 || **94-95** B. 60.43.9 || **96-97**: B. 60.51.34 || **98-99**: B. 60.51.34 § 2 || **100**: B. 60.51.36 || **101-102**: B. 60.51.49.

⟨81⟩ α΄: B. 46.1.9 || **β΄**: πρβλ. B. 45.1.1 § 6 κ. B. 45.1.14 § 2 || **γ΄**: B. 46. 1.19 κ. B. 45.1.42

87-102 *παρλπ. Z* || **87** *πρὸ* βιβ. *πρσθ.* κεφ. *διαγεγρ. P* || **88** *μτ.* τιμωρίᾳ *πρσθ.* τοὺς ὑβρίζοντας ἀλλότριον γάμον λέγων *διαγεγρ. P.*

⟨81⟩ 5 γενηθῶσιν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δ΄.—Ὑποβολιμαῖον τοῦτο ἐστίν, ὅταν δηλαδὴ μία γυνὴ οὖσα στεῖρα προσποιηθῇ ὅτι εἶναι ἐγκαστρωμένη καὶ εἰς καιρὸν ὁποὺ προσποιεῖται πὼς
σ.517 ὠδίνει ἔχει ἡ μαμμὴ ἢ ἄλλη γυναῖκα ἐξ ἐπίτηδες κανένα παιδίον ἔτοι/μον, εὐθὺς ὁποὺ γεννηθῇ, καί, κρυφίως βάλλουσα ἐκεῖνο ὑποκάτω τῆς γυναικός, δείξῃ ὅτι ἐγεννήθη.

ε΄.—Ἴμφας λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς ἡλικίαν ἑπτὰ χρόνων, ἄνηβος λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν δεκατεσσάρων χρόνων, ἀφῆλιξ λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἔφθασεν ἔτι εἰς ἡλικίαν εἰκοσιπέντε χρόνων.

ς΄. βιβ. α΄ τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τιτ. ιε΄.—Ὁ δυοδεκάδελτος νόμος εἴρηται τούτῳ τῷ τρόπῳ. Μετὰ τὸ ἐξελάσαι τοὺς ῥήγας οἱ ῥωμαῖοι, νόμον ἔθεντο, ὥστε καὶ τοὺς νόμους αὐτῶν μὴ πολιτεύεσθαι. Καὶ τοῦτο εἴκοσι ἔτη ἐκράτησεν, ἐλθόντες οὖν παρὰ ἀθηναίοις καὶ λακεδαιμονίοις δέκα ἄνδρες ἔλαβον τοὺς ἐκεῖθεν νόμους, εἶτα νομίσαντες τούτους ἐλλείπειν, ἦσαν γὰρ ἐν δέκα δέλτοις ἐλεφαντίνοις γραφέντες ἑτέρους προστεθήκασι δύο, καὶ ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου ἐκλήθη δυοδεκάδελτος.

σ.518

⟨82⟩. Περὶ κανόνων διαφόρων, ἤτοι φετφάδων.

α΄. βιβ. α΄, τίτ. γ΄.—Κανὼν ἐστὶ σύντομος ἐξήγησις τοῦ πράγματος, λαμβάνεται δὲ ὁ κανὼν ἀπὸ τοὺς νόμους καὶ ὄχι ὁ νόμος ἀπὸ τοὺς κανόνας.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὰς ἀσαφεῖς ὑποθέσεις τὸ ἧττον ἐπιλεγόμεθα.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὴν ὠφέλειαν ἑνὸς πράγματος, ἐκεῖνος ἔχει καὶ τὴν βλάβην.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπὶ τῶν διαθηκῶν πλατύτερον ἑρμηνεύομεν τὴν γνώμην τοῦ διατιθεμένου.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὔκ ἐστιν εἰκονικὴ πρᾶσις καὶ πώλησις ἐκείνη διὰ τὴν ὁποίαν καταβάλλεται τὸ τίμημα.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δοῦλος οὐκ ἐνέχεται οὔτε ἐνοχοποιεῖται.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς ὅλας τὰς ἐνοχὰς εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἐνέ-

---

δ΄: πρβλ. Β. 31.7.1 || ε΄: πρβλ. Β. 10.4.1 κ. Β. 60.39.8 || **20-26**: Πανδ. 1.2.4

⟨82⟩ α΄: Β. 2.3.1 || β΄: Β. 2.3.9 || γ΄: Β. 2.3.10 || δ΄: Β. 2.3.12 || ε΄: Β. 2.3.16 || ς΄: Β. 2.3.22 || ζ΄: Β. 2.3.14

---

12 ἔγκυος *Z* || **13** μαμὴ *Z* || **14** γενηθῇ *Z* || **20** *διατάξ. χργφ. Z ὑπὸ ς΄, ζ΄ παρλπ. κ. πρσθ. εἰς φ, χργφ.* 743 *P* || **20-26** *παρλπ. Z.*

⟨82⟩ **3** *μτ.* ὄχι *πρσθ.* ὁ κανὼν *διαγεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.519 χονται εἴτε χρέους δηλαδὴ εἴτε ἄλλης ἐνοχῆς, ὅταν δὲν εἶναι ἡ ἡμέρα / γεγραμμένη τότε ἀρχίζει νὰ γίνεται ἔνοχος, ὅταν κινηθῇ κατὰ αὐτοῦ ἡ ἀγωγή.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀπὸ ἰδιωτικὰ σύμφωνα τὸ κοινὸν νόμιμον δὲν μεταβάλλεται.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ λαβὼν δωρεὰν ἀπό τινὰ καταδικάζεται διὰ νὰ τὴν ἀποδώσῃ, καταδικάζεται εἰς τὸ νὰ τὴν ἀποδώσῃ εἰς ὅσον εὐπορεῖ.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀνυπόστατον δὲν βεβαιώνεται μὲ τὴν πολυκαιρίαν.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ γάμος συνίσταται μὲ τὴν συναίνεσιν καὶ ὄχι μὲ τὴν συγκαθεύδησιν.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ ἅπαξ λάβῃ τέλος, δὲν ἀναιρεῖται ὕστερον μήτε μὲ συμφωνίας ἄλλας μήτε μὲ ὑποσχέσεις.

Ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις τὸ φιλάνθρωπον ἐπικρατεῖ.

Ἐν ταῖς ἀμφιβόλοις ἀφηγήσεσι τῇ διανοίᾳ δεῖ προσέχειν τοῦ ἀφηγησαμένου.

σ.520 ιγ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Διὰ τὰ σφάλματα τοῦ θανόντος δὲν ἐνέχεται ὁ κληρονόμος εἰς ποινήν,ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ περιελθὸν αὐτῷ.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τοῦ ἀσώτου καὶ μεμηνότος ἡ βούλησις δὲν ἔχει κῦρος.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀρνεῖται τὸ χρέος αὐτοῦ δὲν ἐμποδίζεται νὰ μεταχειρισθῇ καὶ ἄλλας ἀπολογίας, ὅταν ὅμως ὁ νόμος δὲν ἐμποδίζει.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, ὅταν συντρέχωσι πολλαὶ ἀγωγαί, ἡ μία ἀγωγὴ πρέπει νὰ κινῆται.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ τζερεμὲς δὲν πέρνεται ὀπίσω.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἄδολος συμβουλὴ (ἂν καὶ ἐπιβλαβὴς φανῇ) δὲν ἐνοχοποιεῖ τὸν συμβουλεύσαντα.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ σύντροφος τοῦ συντρόφου μου, δὲν εἶναι σύντροφός μου.

η΄: B.2.3.27 || θ΄: B. 2.3.28 || ι΄: B. 2.3.29 || ια΄: B. 2.3.30 || ιβ΄: B. 2.3.31 || **26**: B. 2.3.56 || **27-28**: B. 2.3.96 || ιγ΄: B. 2.3.38 || ιδ΄: B. 2.3.40 || ιε΄: B. 2.3.43 || ις΄: B. 2.3.43 § 1 || ιζ΄: B. 2.3.46 || ιη΄: B. 2.3.47 || ιθ΄: B. 2.3.47 § 1

---

14 ἡ *παρλπ. Z* || **18** *μτ.* καταδικάζεται *πρσθ.* ὅμως *Z* || **26-28** *παρλπ. Z* || **36** συντρέχουσι *Z* || **38** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **39** ( ) *παρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.521 κ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ λέγει τινὰς μὲ θυμὸν καὶ ὀργὴν δὲν εἶναι βέβαιον, ἔξω μόνον ἂν ἐπιμένῃ εἰς ἐκεῖνο ὁποὺ λέγει.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν ὑπόκειται εἰς σφάλμα ἐκεῖνος ὁποὺ ἰξεύρει μὲν κανένα κακὸν δὲν ἠμπορεῖ δὲ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ.

κβ΄.—Δὲν φαίνεται νὰ λαμβάνῃ τινὰς ἐκεῖνο ὁποὺ ἀναγκάζεται νὰ τὸ δώσῃ εἰς ἄλλον.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ δίδεται μὲ ἀπάτην ἢ ἐξ ἀγνοίας, ἀποδίδοται ὅταν ζητηθῇ.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ δίδει τινὰς μὲ ἀπάτην ἢ ἐξ ἀγνοίας ἀπαιτεῖται, ἐκεῖνο ὅμως ὁποὺ δώσει ἐν γνώσει φαίνεται ὅτι τὸ χαρίζει, ὅπερ καὶ δὲν ἀπαιτεῖται.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὰς ἀμφιβόλους ὑποθέσεις τὸ φιλάνθρωπον ἐπικρατεῖ.

σ.522 *Τόν τὸ οἰκεῖον ἀπολαβόντα μὴ ὑποκεῖσθαι ρεπετιτιόνι, ἤτοι νὰ μὴν τὸ ἀντιστρέφῃ.*

Τὰ εἰδικὰ τῶν γενικῶν ἐπικρατέστερα.

κς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἶναι ἄδεια εἰς τὸν καθ' ἕνα νὰ ἀνακαινίζῃ τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ, εἰς τρόπον ὁποὺ νὰ μὴ βλάπτῃ ἄλλον, ἔξω μόνον ἂν ἔχῃ κανένα δίκαιον.

κζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ἕνας καὶ ὁ αὐτὸς λόγος διχῶς ἐννοεῖται ὑπερισχύει ἐκεῖνο τὸ νόημα ὁποὺ ἁρμόζει εἰς τὸ δίκαιον καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὁποὺ κινεῖται.

κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ προνόμια ὁποὺ ἔχει τινὰς σβέννυνται μὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

κθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν δίδεται εὐεργεσία εἰς κανένα ὁποὺ δὲν θέλει, ὅστις καὶ δὲν βιάζεται διὰ νὰ τὴν δεχθῇ.

λ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅπου κληρονομία ἐκεῖ καὶ ἐπιτροπή, πλὴν γυναικός.

λα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κανένας δὲν ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ ἐπίτροπον εἰς τὸν κληρονόμον ὁποὺ εἶναι αὐτεξούσιος.

κ΄: B. 2.3. 48 || **κα΄**: B. 2.3.50 || **κβ΄**: B. 2.3.51 || **κγ΄**: B. 2.3.53 || **κδ΄**: B. 2.3.53 || **κε΄**: B. 2.3.56 || **56-57**: B. 2.3.129 || **58**: B. 2.3.80 || **κς΄**: B. 2.3.61 || **κζ**: B. 2.3.67 || **κη΄**: B. 2.3.68 || **κθ΄**: B. 2.3.69 || **λ΄**: B. 2.3.73 || **λα΄**: B. 2.3.73 § 1

---

47 *μτ.* κβ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **50** ἀποδίδεται *Z* || **56-58** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ᾠᾷ P* || **59** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **65** σβένυνται *Z* || **66** αὐτοῦ *δρθ. ἐκ Z*, αὐτῶν *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.523 λβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ μὴ νοούμενα ἀντὶ μὴ γεγραμμένων εἰσίν.

λγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δωρεὰ ἐστὶ τὸ χωρὶς ἀνάγκην διδόμενον.

λδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν φαίνεται νὰ χάνῃ τινὰς πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν τὸ ἐξουσιάζει.

λε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ ἐξ ἀρχῆς βέβαια δὲν ἀκυροῦνται ἀπὸ τινὰ συμβεβηκότα ὁποὺ μετὰ ταῦτα συμβαίνουσι.

λς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁπόταν ὁ φυσικὸς λογαριασμὸς ἢ ἡ ἀμφιβολία τοῦ νόμου ἀναβάλλει τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαίου ὁποὺ προβάλλει τινάς, πρέπει νὰ κρίνεται μὲ κοινὸν στοχαμὸν καὶ ἀπόφασιν τῶν ἀρχόντων.

λζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἕως οὗ ἡ διαθήκη ἔρρωται καὶ ἔχει κῦρος, ἀργεῖ τὰ ἐξ ἀδιαθέτου.

σ.524 *Εἰ μηδεὶς προσέρχεται τῷ κλήρῳ πᾶσα ἡ διαθήκη ἀκυροῦται.*

Τότε τὰ ἐν διαθήκῃ ἀποτελέσματα λαμβάνουσι, ὅτε καὶ τὴν ἀρχὴν ἀνεπίψογον ἐσχήκασιν.

λη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς ὅλα τὰ πράγματα, μάλιστα δὲ εἰς τὸν νόμον, τὸ δίκαιον σκοπεῖται.

λθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ γραμματικὸς κάμῃ λάθος εἰς κανένα ἔγγραφον, δὲν ἐνέχεται οὔτε ὁ πρωτότυπος οὔτε ὁ ἐγγυητὴς ἐκείνου.

μ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τινὲς διαφέρωνται περὶ κέρδους, προτιμᾶται ἐκεῖνος ὁποὺ περὶ τὸ κέρδος πρωτεύει κατὰ τὸν χρόνον.

μα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνα ὁποὺ συνίστανται καὶ ἀποφασίζονται μὲ νόμον, πάλιν μὲ νόμον ἐναντίον ἀναιροῦνται.

μβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κανένας ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ σύρεται εἰς κρίσιν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ.

μγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ. –Ἀνίσως καὶ κινοῦνται δύο ἀγωγαὶ κατά τινος, ἡ σ.525 μὲν μία ἀγωγὴ ἔχουσα ποσότητα μείζονα ἡ δὲ ἄλλη / οὖσα ἀτιμοποιός, ἡ ἀτιμοποιὸς προτιμᾶται.

μδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Πρέπει νὰ βοηθῶμεν τὰς γυναῖκας διὰ νὰ ἐκδικη-

---

λβ΄: B. 2.3.73 § 3 || **λγ΄**: B. 2.3.82 || **λδ΄**: B. 2.3.83 || **λε΄**: B. 2.3.85 § 1 || **λς΄**: B. 2.3.85 § 2 || **λζ΄**: B. 2.3.89 || **85**: B. 2.3.181 || **86-87**: B, 2.3.201 || **λη΄**: B. 2.3.90 || **λθ΄**: *βλ. ἐν τούτοις* B. 2.3.92 || **μ΄**: B. 2.3.98 || **μα΄**: B. 2.3.100 || **μβ΄**: B. 2.3.103 || **μγ΄**: B. 2.3.104 || **μδ΄**: B. 2.3.110 § 4

---

82 *πρὸ τῶν προσθ. ὅλων Z* || **85-87** *παρλπ. Z* || **90** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ. Z* || **93** προτεύει περὶ τὸ κέρδος *Z* || **94** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θῶσιν ὅταν ἔχουν δίκαιον, ὄχι ὅμως ὅταν συκοφαντοῦν.

με΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ πλησιάζει τῇ ἥβῃ καὶ κλοπῆς καὶ ὕβρεως ἐστὶ δεκτικός, ἤτοι εἶναι ἱκανὸς καὶ νὰ κλέψῃ καὶ νὰ ὑβρίσῃ.

μς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὰς ἀσαφεῖς καὶ σκοτεινὰς ὑποθέσεις πρέπει νὰ στοχάζεται ὁ κριτὴς τὸ πιθανὸν καὶ ἐκεῖνο ὁποὺ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβαίνει.

μζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀπατᾶται εἰς καμίαν ὑπόθεσιν ἢ ἐρώτησιν, δὲν φαίνεται νὰ συναινῇ.

μη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Θάλπονται μᾶλλον οἱ ἐναγόμενοι παρὰ οἱ ἐνάγοντες.

σ.526 μθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ καταβάλλει καὶ πληρώσει τὸ τίμημα τοῦ πράγματος ὁποὺ ἠγόρασε, δὲν λέγεται πὼς τὸ ἐξουσιάζει κακῇ πίστει.

ν΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐν ἴσῃ αἰτίᾳ κρείττων ἐστὶν ὁ νεμόμενος, ἤτοι ὅταν τινὲς διαφέρονται διὰ κανένα πρᾶγμα λέγων ἕκαστος ὅτι εἶναι ἐδικόν του καὶ δὲν ἔχει τινὰς ἐξ αὐτῶν σενέτια νὰ ἀποδείξῃ πὼς εἶναι ἐδικόν του, τότε ὑπέριερος εἶναι ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ.

να΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ μὲ αὐθεντικὴν προσταγὴν ἀγοράσει κανένα πρᾶγμα καλῶς τὸ ἐξουσιάζει.

νβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνα ὁποὺ φανῶσι δεκτὰ καμίαν φοράν, τὰ ὁποῖα εἶναι ἔξω τῶν νομικῶν κανόνων, νὰ μὴ φέρωνται ἄλλοτε εἰς παράδειγμα.

σ.527 νγ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ σιωπᾷ, φαίνεται μὲν ὅτι δὲν ὁμολογεῖ, οὐκ ἀρνεῖται ὅμως.

νδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἰξεύροντας συναινεῖ ἐν γνώσει εἰς καμίαν ὑπόθεσιν, φαίνεται ὅτι δὲν ἀπατᾶται.

νε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὐδεὶς ἀναγκάζεται ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος νὰ κινῇ ἀγωγὴν καὶ νὰ διεκδικῇ πρᾶγμα τι καὶ ὑπόθεσιν.

νς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ δανειστὴς δώσῃ ἄδειαν εἰς τὸν χρεώστην νὰ πωληθῇ τὸ ἐνέχυρον ὁποὺ ἐβάσταζεν, ἐκπίπτει ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν ἐκείνου.

με΄: B. 2.3.111 || μς΄: B. 2.3.114 || μζ΄: B. 2.3.116 § 2 || μη΄: B. 2.3.125 || μθ΄: B. 2.3.126 || ν΄: B. 2.3.128 || να΄: B. 2.3.137 || νβ΄: B. 2.3.141 || νγ΄: B. 2.3.142 || νδ΄: B. 2.3.145 || νε΄: B. 2.3.156 || νς΄: B. 2.3.158

---

104 κλαίψῃ *Z* || **106** πειθανὸν *κώδ.* || **113** τὸ *παρλπ. Z* || **114** ἐστὶν *παρλπ. Z* || **127** νν΄ *Z* || **130** ἐβάσταξεν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ κάμνει τινὰς μὲ προσταγὴν αὐθεντικὴν καλῶς τὸ κάμνει καὶ δὲν ἐνέχεται, ἀνάγκην γὰρ ἔχει νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν αὐθεντικὴν προσταγήν.

νη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ ἀποφασίζεται ἀπὸ κριτὴν παρανόμως
σ.528 καὶ ἔξω τοῦ δικαίου, δὲν ἔχει τὸ κῦρος.

136 νθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ καταδικάζονται μέχρι εὐπορίας, δὲν πρέπει νὰ ἀπαιτοῦνται πάντα ὅσα ἔχουσι διὰ νὰ μὴ πτωχεύωσιν, ἀλλὰ νὰ ἀφίνωνται εἰς αὐτοὺς τὰ πρὸς ζωάρκειαν ἀναγκαῖα, οἷον οἰκία, ροῦχα καὶ ὅσα ἄλλα ἀναγκαῖα.

140 ξ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἰδιῶται δὲν ἠμποροῦν νὰ κάμνουν ἐκεῖνα ὁποὺ κάμνουσιν οἱ ἄρχοντες.

ξα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως οὐδὲ κανένας δὲν δέχεται τὴν κληρονομίαν τοῦ θανόντος, ὅλη ἡ διαθήκη ἀκυροῦται.

ξβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δυσχερῶς μέν, ὅμως τοῦ δικαίου ἀπαιτοῦντος,
145 ἐναλλάσσομεν τὴν συνήθειαν.

ξγ΄. ἐκ τοῦ αὐτου.—Δὲν φαίνεται νὰ ἀποθνήσκῃ ἄτεκνος ἐκεῖνος ὁποὺ
σ.529 ἀφίσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐγκαστρωμένην.

ξδ. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ ἐν διαθήκῃ ἀλλήλους ἐναντιούμενα οὐκ ἔρρωται.

150 ξε΄· ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἄνηβος χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ δὲν πιστεύεται εἰς καμίαν ὑπόθεσιν, οὔτε πὼς θέλει οὔτε πὼς δὲν θέλει.

ξς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐν τοῖς γάμοις ὄχι μόνον ζητεῖται εἰ ἔξεστι κατὰ νόμους, ἀλλὰ ζητεῖται καὶ τὸ εὐπρεπές.

ξζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἴτε εὔπορος ἐστὶν ὁ ἐπίτροπος εἴτε ἄπορος, ἡ δο-
155 λιότης αὐτοῦ δὲν βλάπτει τὸ ὀρφανόν.

ξη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κάθε κανὼν νομικὸς σαθρὸς ἐστίν, εὐκόλως γὰρ ἀνατρέπεται.

ξθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ζημιώνεται ἀπὸ ἐδικόν του σφάλμα δὲν φαίνεται νὰ ζημιώνεται.

νζ΄: B. 2.3.167 § 1 || **νη΄**: B. 2.3.170 || **νθ΄**: B. 2.3.173 || **ξ΄**: B. 2.3.176 || **ξα΄**: B. 2.3.181 || **ξβ΄**: B. 2.3.183 || **ξγ΄**: B. 2.3.187 || **ξδ΄**: B. 2.3.188 || **ξε΄**: B. 2.3.189 || **ξς΄**: B. 2.3.197 || **ξζ΄**: B. 2.3.198 || **ξη΄**: B. 2.3.202 || **ξθ΄**: B. 2.3.203

131, 132 κάμει *Z* || **136** μέχρις *Z* || **140** κάμουν *Z* || **142** *πρὸ* οὐδὲ *πρσθ.* τινὰς *διαγεγρ. P* || **152** εἰ *P*, ἢ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ο΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν πρέπει νὰ γίνεται τινὰς πλουσιώτερος ἀπὸ ζημίαν ἄλλου.

οα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ δανειστὴς εἴπῃ εἰς τὸν χρεώστην, πώλησον τὸ ἐνέχυρον, οὐκ ἔτι δύναται αὐτὸ ἀπαιτεῖν.

οβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πράτης πωλῶντας ξένον πρᾶγμα ὑπόκειται εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν νοικοκύρην τοῦ πράγματος διπλοῦν τὸ τίμημα, ἐκεῖνος δὲ πάλιν ὁποὺ βλέπει τὸ πρᾶγμά του πωλούμενον καὶ σιωπᾷ χάνει καὶ αὐτό.

ογ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅλοι ὅσοι δὲν ἔχουν ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν νὰ κρίνουν, μακάρι ὅσον καὶ ἀνώτεροι νὰ εἶναι εἰς τὴν ἀξίαν, δὲν ἠμποροῦν νὰ κρίνουν καὶ νὰ ἀποφασίζουν.

οδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δανείζει εἰς ὑπεξούσιον, χάνει τὰ *σ.531* ἅπερ ἐδάνεισε.

οε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἀγοράζει χιζμέτι αὐθεντικόν, σιωπηρῶς ὑποτίθησι καὶ ἐνεχυράζει δηλαδὴ εἰς τὴν βιστιαρίαν ὅλα τὰ πράγματα αὐτοῦ, ἔχει ὅμως καὶ ἐξουσίαν νὰ πωλῇ ἀπὸ αὐτά.

ος΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμα ὀρφανικόν.

οζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ δίδεται χάριν ἀρραβῶνος εἰς τὸν πωλητήν, ἔλεγχος ἐστὶ καὶ ἀπόδειξις πράσεως καὶ ἀγορᾶς.

οη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅπου νόμος ἀργεῖ, οὐδὲ ἀγωγὴ δὲν δίδεται.

οθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ μεταξὺ ἑτέρων γιγνόμενα ἑτέρους οὐ βλάπτει.

π΄. βιβ. ιβ΄, τίτ. α΄.—Καὶ ἐπὶ αἱρετῶν δικαστῶν, ἐὰν μὲ δόλον γένηται *σ.532* ἡ κρίσις, οὐκ ἔρρωται.

πα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνα τὰ συναλλάγματα καὶ ἀλισβερίσια ὁποὺ γίνονται νομίμως εἶναι δεκτὰ παντὶ τρόπῳ.

πβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖναι αἱ συμφωνίαι ὁποὺ γίνονται ἐναντίον τῶν νόμων καὶ τῆς καλῆς ὑπολήψεως καὶ τῶν χρηστῶν τρόπων, δὲν ἔχουσι τελείως τὸ κῦρος.

ο΄: B. 2.3.206 || οα΄: B. 2.3.156 (σχόλ. 5) || οβ΄: B. 2.3.160 (σχόλ. 1) || ογ΄: B. 2.3.176 (σχόλ. 1) || οδ΄: B. 2.3.202 (σχόλ. 1) || οε΄: B. 2.3.205 (σχόλ. 3) || ος΄: B. 19.1.34 § 7 || οζ΄: B. 19.1.33 (Heimb.) || οη΄: (?) || οθ΄: B. 9.3.62 κ. B. 22.5.10 || π΄: B. 7.2.27 (σχόλ. 4) || πα΄: B. 11.1.7 § 7 || πβ΄: B. 11.1.67

---

160 πλουσιότερος *κώδδ.* || **173** χισμέτι *Z* || **180** *πρὸ* νόμος *πρσθ.* ὁ *Z* || δὲν *παρλπ. Z* || **182** *πρὸ* βιβ. *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πγ΄. βιβ. ιγ΄, τίτ. α΄.—Τὸ μερικὸν ἀκολουθεῖ εἰς τὸ ὅλον.

πδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μεταξὺ δούλου καὶ δεσπότου συναλλάγματα οὐ συνίστανται.

πε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὐδεὶς εἰς τὸ ἐδικόν του πρᾶγμα κλοπὴν ἁμαρτάνει.

πς΄. βιβ. ξ΄, τίτ. ιβ΄.—Κλέπτης τὸ κλοπιμαῖον πρᾶγμα δὲν τὸ ἐξουσιάζει.

πζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δόλον ποιεῖ ἐκεῖνος ὁποὺ παράκαιρα φαίνεται πὼς ἔρχεται εἰς οἴκτον.

σ.533 πθ΄. βιβ. ιη΄, τίτ. ε΄.—Ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ ἅπαξ τελειώσῃ καὶ μείνῃ εἰς ἕνα καράρι, δὲν μεταβάλλεται πλέον.

ϟ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς κανένα ἄνθρωπον δὲν γίνεται ἐπιζήμιον τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὀφφίκιον.

ϟα΄. βιβ. ιε΄, τίτ. α΄.—Τὰ ἐπικείμενα ὑπόκεινται τοῖς ὑποκειμένοις, οἷον τὸ ἀνώγεον τοῦ ὀσπητίου εἶναι ὑποκείμενον εἰς τὸ κατώγεον.

ϟβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δοῦλος διὰ δεσποτείαν δὲν ἐρωτᾶται, ἤτοι δὲν ἐξετάζεται διὰ κανένα πρᾶγμα ὁποὺ ἔχει ὁ αὐθέντης αὐτοῦ, ἂν εἶναι ἴδιον τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ ἢ ὄχι.

ϟγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο ὁποὺ γίνεται ἀπὸ ἐδικόν μου πρᾶγμα, ἐδικόν μου εἶναι.

σ.534 ϟδ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνα ὁποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσπορισθῶσι καὶ νὰ γένωσι κέρδος εἰς τινὰ ἀπὸ ἐκείνους ὁποὺ ἔχουσι μοῦλκι μὲ γεντίκι, προσπορίζονται εἰς τὸν νοικοκύρην τοῦ μουλκιοῦ.

ϟε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ τοκετὸς τῆς γυναικὸς οὐκ ἔστι καρπός, μὲ τὸ νὰ εὐτρέπισεν ἡ φύσις κάθε καρπὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον.

ϟς΄. βιβ. ιζ΄, τίτ. α΄.—Τὸ ἔδαφος μέρος τοῦ οἴκου ἐστὶ καὶ ὁ οἶκος μέρος τοῦ ἐδάφους.

ϟζ΄. βιβ. ιθ΄, τίτ. α΄.—Ὁπόταν τὶς κάμνῃ ἄλλο καὶ προσποιεῖται ὅτι

πγ΄: B. 13.1.5 § 9 (σχόλ. Heimb.) || πδ΄: B. 13.1.13 (σχόλ. 5) || πε΄: B. 13.1.21 (σχόλ. 2) || πς΄: B. 60.12.14 § 4 || πζ΄: B. 13.2.7 (σχόλ. 5) || πθ΄: B. 13,2.11 (σχόλ. 2) || ϟ΄: B. 13.2.12 (σχόλ. 1) || ϟα΄: B. 15.1.82 || ϟβ΄: πρβλ. B.60.50.1 § 16, B. 60.50.22 κ. B. 21.1.32 || ϟγ΄: B. 15.4.12 § 3, B. 15.1.49 § 1 || ϟδ΄: B. 16.1.25 § 3 || ϟε΄: B. 16.1.68 § 1 (σχόλ. 1) || ϟς΄: B. 15.1.49 || ϟζ΄: B. 11.1.7 § 9

---

189 *πρὸ* βιβ. *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || *μτ.* μερικὸν *πρσθ.* δὲν *Z*, *διαγεγρ. P* || **196** *μτ.* ἐκεῖνος *πρσθ.* ἐκ *διαγεγρ. P* || **198** *ἑπ.* πθ΄ - ρι΄ *P*, πη΄ - ρθ΄ *Z* || μένῃ *Z* || **201** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **211** μουλκίου *Z* || **213** ηὐτρέπισεν *Z* || **215** ἐδάφου *Z* || **216** κάμῃ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κάμνει ἄλλο, μήτε ἐκεῖνο ὁποὺ κάμνει δὲν ἔχει κῦρος καὶ ἰσχύν.

ϟη΄. βιβ. κα΄, τίτ. α΄.—Ὁ δοῦλος δὲν βασανίζεται διὰ πταίσματα τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ, ἔξω μόνον ἂν γίνεται ἡ ἐξέτασις διὰ ἔγκλημα μοιχείας ἢ
220 καθοσιώσεως.

σ.535 ϟθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ φωνὴ τοῦ κήρυκος, τοῦ καὶ κράνικου λεγομένου, ὁποὺ μὲ αὐθεντικὴν προσταγὴν φωνάζει, ἔχει δύναμιν ἀποφάσεως.

ρ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ κινεῖται διὰ νὰ δοθῇ ὀπίσω τὸ πωληθὲν ὡς κατὰ ἀπάτην πωληθέν, κινεῖται μέχρι ἕξ μηνῶν, ἡ δὲ ἀγωγὴ ὁποὺ
225 κινεῖται διὰ νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὸ τίμημα τοῦ πωληθέντος ὡς σακάτικου ὄντος καὶ οὐχὶ καλοῦ (καθὼς ὁ πωλητὴς τὸ εἶπε), κινεῖται μέχρι ἐνιαυτοῦ.

ρα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν πωλουμένου τινὸς πράγματος εἰς τὸ μεζάτι τὸ καὶ κοκιβέκι λεγόμενον ἐπαυξηθῇ, ἤτοι ἀρτιρδισθῇ ἡ τιμὴ ἐκείνου ἀπὸ τινὰ καὶ δοθῇ εἰς ἐκεῖνον, ἂν ὕστερον θελήσῃ τινὰς νὰ τὸ ἀρτιρδήσῃ δὲν
230 ἀναιρεῖται πλέον ἡ πρώτη δόσις.

σ.536 ρβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν πωληθῇ κτῆνος τὶ μὲ συμφωνίαν, ὅτι / ἂν δὲν φανῇ ἀρεστὸν νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω δὲν λεχθῇ ὅμως εἰς πόσας ἡμέρας, εἶναι διορία ἑξήκοντα ἡμερῶν.

ργ΄. βιβ. ξ΄, τίτ. α΄.—Λειψάνου ὑβριζομένου καὶ ὁ κληρονόμος ὑβρί-
235 ζεται.

ρδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κανένας δὲν ἀναγκάζεται νὰ διεκδικῇ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, μὴν ἐκδικῶν δέ, ἐκπίπτει ἀπὸ τὴν δεσποτείαν ἐκείνου.

ρε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ δανειστής, πωλῶν τὸ ἐνέχυρον πρὸ τῆς διορίας ἢ χωρὶς καμίαν συμφωνίαν, ὡς κλέπτης κρίνεται.

240 ρς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καὶ ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς καὶ ἐν τοῖς χρηματικοῖς ἐγκλήμασιν, οἱ συκοφάνται κατὰ ἀναλογίαν τοῦ ἁμαρτήματος σωφρονίζονται.

ρζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὅπερ ἐλεγάτευσά σοι ἑτέρῳ δωρήσομαι, σβέννυται τὸ λεγάτον.

σ.537 ρη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσοι διὰ φανερόν τι ἔγκλημα τιμωρίαν ὑπέστη-
245 σαν ἐπὶ διωρισμένῳ διαστήματι, ἢ ἐξορίας ἢ ὄκνας ἢ φυλακῆς, τελειουμέ-

---

ϟη΄: B. 60.50.22 || ϟθ΄: (?) || **ρ΄**: B. 19.10.19 § 6 || **ρα΄**: πρβλ.. B. 19.2.3 || **ρβ΄**: B. 19.10.31 § 22 || **ργ΄**: B. 60.21.1 § 4 || **ρδ΄**: B. 60.5.33 || **ρε΄**: B. 60.12.73 || **ρς΄**: B. 60.1.12 || **ρζ΄**: B. 44.17.18 || **ρη΄**: B. 60.51.61

---

217 κάμει *Z* || **221** κήρυκος *P*, κράνικος *Z* || κράνικου *P*, πριστάβου *Z* || **222** *πρὸ* ὁποὺ *πρσθ.* τοῦ κήρυκος δηλαδὴ *Z* || **223** δωθῇ *Z* || **225** ὀλιγοστεύῃ *Z* || **227** μεζάτι *P*, μεταξὺ *Z* || **231** κτίνος *Z* || **237** μὴ *Z* || ἐκείνου *P*, αὐτοῦ *Z* || **242-243** σβένυται *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νου τοῦ διωρισμένου καιροῦ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι καὶ οἱ ἄρχοντες νὰ φροντίζουν διὰ νὰ ἐλευθερώνωνται.

ρθ΄. βιβ. κς΄, τίτ. ε΄.—Ἀνίσως τινὰς χρεώστης φέρῃ τὰ ἄσπρα τοῦ χρέους αὐτοῦ εἰς τὸν δανειστὴν αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος δανειστὴς ἀναβάλλῃ τὸν καιρὸν διὰ νὰ τὰ λάβῃ ἄλλην ἡμέραν καὶ πρὸ τοῦ νὰ τὰ λάβῃ τύχῃ καὶ γένῃ προσταγή, διὰ νὰ μὴ πολιτεύωνται τὰ ἄσπρα τῆς μονιέδας ἐκείνης, νὰ μὴ ζημιώνεται ὁ δανειστὴς μὲ τὴν αἰτίαν πὼς δὲν τὰ ἐδέχθη εὐθύς.

ρι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἐπίτροπος ὀρφανῶν φυλάξῃ τὰ ὀρφανικὰ ἄσπρα διὰ νὰ τὰ δανείσῃ ἀσφαλῶς καὶ τύχῃ καὶ γένῃ προσταγὴ ὁπού νὰ μὴ
σ.538 πολιτεύωνται / τὰ ἄσπρα τῆς μονιέδας ἐκείνης, νὰ μὴ ζημιοῦται ἐκ τούτου ὁ ἐπίτροπος.

ρια΄. βιβ. ξ΄, τίτ. μα΄.—Τὸ ἀμφίβολον οὐκ ἀναρτᾶ τὸ φανερόν, καὶ ἀποδειχθὲν καὶ ἤδη μέλλον ἀπαιτηθέν.

Σχόλιον. Τοῦτο δὲ νόησον οὕτως, ὅτι ἐάν τις καταδικασθεὶς ἐπί τινι χρηματικῇ ἀγωγῇ καὶ ἤδη μελλούσης ἐπ' αὐτῇ γίνεσθαι ἀποφάσεως, ἀντιθείη ἔγκλημα πλαστογραφίας, ἵνα μηκέτι προβῇ τὸ δικαστήριον καὶ κωλύσῃ γενέσθαι τὴν ἀπόφασιν, οὐκ εἰσακουσθήτω. Ἐπί τοι γε ἐὰν ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ κινεῖσθαι τὴν χρηματικὴν ἀγωγὴν ἀντιθήσει ὁ ἐναγόμενος ἔγκλημα, τὸ μὲν χρηματικὸν παυθῆναι τελείως, τὸ δὲ ἐγκληματικὸν καὶ γυμνασθῆναι καὶ προτιμηθῆναι.

Τοῦ αὐτοῦ, τίτ. μια΄.—Οὐχ ὑφίσταται σπίλον ὁ υἱὸς ἀπὸ πατρῴου ἐγκλήματος, ἢ ποινῆς, οὐδέ τις ἕτερος ἐξ ἁμαρτήματος ἑτέρου.

Τὰ ἁμαρτήματα τῇ κεφαλῇ ἕπονται.

Τὸ σπανίως γινόμενον τοῖς καθόλου καὶ γενικῶς οὐ λυμαίνεται.

σ.539

⟨83⟩. Περὶ γεωργῶν.

Χρή τὸν γεωργὸν ἐργαζόμενον τὸν ἴδιον ἀγρὸν εἶναι δίκαιον καὶ μὴ παροράζειν αὔλακας τοῦ πλησίον. Ἐάν δέ τις παροράσῃ, καὶ κολοβώσῃ μερίδα τὴν ἔγγιστα αὐτοῦ, εἰ μὲν ἐν νεάτῳ (ἤτοι ἀροτριασμένῃ ἀχέρσῳ γῇ), τοῦτο

ρθ΄: B. 26.5.102 || **ρι΄**: B. 26.5.102 || **ρια΄**: B. 60.41.37 (σχόλ.) || **257-264**: B. 60.41.37 (σχόλ.) || **265-266**: B. 60.51.24 || **267**: B. 60.11.1 (σχόλ.), Βλάστ. Π 14:432.

⟨83⟩ **2-7**: Γεωργ. Νόμοι Ἀρμεν. Α΄1 (ἔκδ. Ashburner ἐν Ζέπων, JGR II 65 § α΄).

---

247 ἐλευθεροῦνται *Z* || **250** προτοῦ *Z* || **251** μονέδας *Z* || **255** *μτ.* ἄσπρα *πρσθ.* ἐκεῖνα *Z* || μονέδας *Z* || **257** *διατάξ. χργφ. Z ὑπὸ* ρι΄ - ρλα΄ *παρλπ. κ. πρσθ. εἰς φ. χργφ.* 747-750 *ὑπὸ* ρια΄ - ρλβ΄ *P* || **257-268** *παρλπ. Z.*

⟨83⟩ **1** Περὶ - **7** γεωργὸς *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐποίησεν, ἀπόλλει τὴν νέωσιν αὐτοῦ, εἰ δὲ καὶ ἐν σπόρῳ ταύτην τὴν παροράν ἐποιήσατο, ἀπόλλει καὶ τὸν σπόρον καὶ τὴν γεωργίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπικαρπίαν ὁ παρορίσας γεωργός.

⟨84⟩. Νόμοι γεωργικοὶ ἐκ τῶν τοῦ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως.

α΄. βιβ. α΄.—Ὁ γεωργὸς ὁποὺ ἐνασχολεῖται εἰς τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν, νὰ μὴ σύρεται εἰς ἀγγαρείας τινάς.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὑπὲρ τῶν γεωργῶν οἱ δεσπόται ἀπαιτοῦνται τὰ δοσίματα ἐκείνων.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ γεωργός, ὁποὺ κάμῃ τριάκοντα χρόνους εἰς ἕνα ἀγρὸν καὶ τὸν δουλεύει, δὲν ἀποβάλλεται ἀπὸ τὸν νοικοκύρην τοῦ ἀγροῦ βιαίως ὅταν μὴ θέλῃ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος ὀργώνει καὶ σπείρει ξένην μοσίαν καὶ χωράφι χωρὶς τὴν εἴδησιν τοῦ νοικοκυροῦ, χάνει καὶ τὸν κόπον καὶ τὸν σπόρον αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπικαρπίαν καὶ δὲν ἀπολαμβάνει οὐδόλως τί. Ὁμοίως καὶ ὅστις κοσίσει χορτάρι εἰς ξένην μοσίαν, χάνει τὸν κόπον αὐτοῦ καὶ τὰ ἔξοδα.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινάς, ἔχοντας διαφορὰν μὲ ἄλλον τινὰ διὰ μοσίαν καὶ χωράφι, καὶ πρό τοῦ νὰ θεωρηθῇ ἡ διαφορὰ αὐτῶν, τολμήσῃ σ.*540* ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει δια/φορὰν καὶ σπείρῃ εἰς ἐκείνην τὴν μοσίαν καὶ χωράφι καὶ θερίσῃ, εἰ μὲν ἔχει δίκαιον, νὰ τό χάνῃ, εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχει δίκαιον, νὰ δίδῃ εἰς τὸν ἄλλον διπλοῦς τοὺς καρποὺς ὁποὺ ἐθέρισε.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν δύο χωρία κρίνονται διὰ σύνορα μέρους τινός, πρέπει νὰ ἐξετάζεται ποῖον χωρίον εἶχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ περισσότερον καιρὸν τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὁποὺ ἐκεῖνο τὸ χωρίον νά τὸ ἐξουσιάζῃ πάλιν καὶ τοῦτο νὰ γίνεται ὅταν δὲν φαίνωνται ὁροθέσια παλαιὰ, ὅταν ὅμως φαίνωνται ὁροθέσια παλαιά, ἐκεῖνα νὰ μένουν ἀπαρασάλευτα καὶ νὰ μένουν εἰς ἐκείνους ὁποὺ δείχνουν πὼς ἐξουσίαζον ἕως εἰς αὐτὰ τὰ ὅρια.

⟨84⟩ α΄: B. 55.1.1 || **β΄**: B. 55.1.4 || **γ΄**: πρβλ.. B. 55.1.18 || **δ΄**: Γεωργ. Νόμοι Ἀρμεν. Α΄ 2, Ζέπων § β΄) || **ε΄**: Γεωργ. Νόμοι Ἀρμεν. Α΄ 6, Ζέπων § ς΄ || **ς΄**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 9, Ζέπων § ζ΄

⟨84⟩ 3 ἀγγαρίας *κώδ.* || **8** ὅταν *ὑπρεγρ. P* || *πρὸ* μὴ *πρσθ.* ἔξω *διαγεγρ. P*, δὲν *Z* || **9** σπέρνει *Z* || *πρὸ* ξένην *πρσθ.* εἰς *Z* || **10** χωρὶς - νοικοκυροῦ *ὑπρεγρ. P*, *παρλπ. Z* || **11** τὴν ἐπικαρπίαν καὶ *παρλπ. Z* || **14** ἔχωντας *κώδ.* || **15** προτοῦ *Z* || **19** χωριὰ *Z* || **22** φένωνται *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς καθαρίσῃ χωράφι χερσωμένον τινὸς καὶ τὸ καλλιεργήσῃ, νὰ τὸ νέμεται εἰς τρεῖς χρόνους καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν τριῶν χρόνων, νὰ τὸ ἀποδίδῃ εἰς τὸν νοικοκύρην.

σ.541 η΄./—Ἐὰν τὶς λάβῃ ξένον βοῦν διὰ νὰ ὀργώσῃ, ὁ ὁποῖος βοῦς ψοφήσῃ, εἰ μὲν ἐψόφησεν ὑποκάτω εἰς τὴν δουλειὰν ἐκείνην διὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἐπῆρε, νὰ μένῃ ἀζήμιος ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ ἐπῆρεν, εἰ δὲ τὸ ἔβαλλεν εἰς ἄλλην δουλειὰν εἰς τὴν ὁποίαν ὑποκάτω ἐψόφησεν, ἢ νὰ τὸ πληρώνῃ ἢ νὰ τὸ ἀποδίδῃ.

Οἱ τόκου χάριν λαβόντες ἀγρούς, εἰ πλέον τῶν ἑπτὰ χρόνων φανῶσιν καρπιζόμενοι, ψηφισάτω ὁ ἀκροατὴς ἀπὸ τῆς ἑπταετίας καὶ ἄνω, καὶ πᾶσαν κατὰ τὴν ἡμίσειαν εἰσφορὰν στοιχησάτω εἰς τὸ κεφάλαιον.

Μηδεὶς ἀλλότριον γεωργὸν ὑποδεχέσθω, εἰ δὲ ὑποδέξηται ἀποδότω αὐτὸν τῷ χωρίῳ πάλιν ὅπερ κατέλιπεν, καὶ εἴτινα λόγον ἔχει περὶ αὐτοῦ αὐτὸς ὁ ὑποδεξάμενος, τούτῳ κεχρήσθω παρὰ τῷ ἄρχοντι. Εἰ δὲ παραβῇ, δότω εἰς τὸ ταμεῖον δώδεκα ἀργυρίου λίτρας, διπλασίας δὲ τῷ κυρίῳ τοῦ χωρίου, καὶ οὕτως ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος ἀναγκαζόμενος ἀποδοῦναι τὸν γεωργὸν μετὰ πάσης ζημίας καὶ βλάβης καὶ τοῦ πεκουλίου αὐτοῦ ἀποδιδότω αὐτόν.

Ἐάν τις διέρχηται ἐν ὁδῷ καὶ εὕρῃ κεκλασμένον ἢ ἀπολλύμενον κτῆνος, καὶ σπλαγχνισθεὶς μηνύσῃ, ὁ δὲ κύριος τοῦ κτήνους ὑποψίαν ἔχῃ τὸν μηνυτὴν πεπονηρεῦσθαι, ὁμοσάτῳ περὶ τῆς κλάσεως, περὶ δὲ τῆς ἀπωλείας μηδεὶς ἀνακρινέσθω.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος λάβῃ μοσίαν καὶ χωράφι ξένον διὰ νὰ τὸ δουλεύσῃ καλῶς καὶ τὸ ἀμελήσῃ, νὰ χάνει τὸν κόπον αὐτοῦ καὶ τοὺς καρποὺς νὰ τοὺς ἀπολαμβάνῃ ὁ νοικοκύρης.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς λάβῃ ἀμπέλι τινὸς μὲ συμφωνίαν νὰ τὸ δουλεύσῃ καλῶς καὶ τὸ ἀμελήσῃ, τόσον εἰς τὸ σκάψιμον ὅσον καὶ εἰς τὴν φραγὴν ὁποὺ νὰ μὴ τὸ περιφράξῃ καλῶς, νὰ μὴ λαμβάνῃ οὐδόλως καρπὸν τινὰ ἀπὸ τὸ ἀμπέλι.

σ.542 ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς λάβῃ χωράφι καὶ μοσίαν ξένην/τινὸς

ζ΄: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 12, Ζέπων § ιζ΄ || η΄: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 18, Ζέπων § λζ΄ || **33-35**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 15, Ζέπων § ξζ΄ || **36-41**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 17 || **42-45**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 16 || θ΄: πρβλ. Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 22, Ζέπων § ιγ΄ || ι΄: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 23, Ζέπων § ιβ΄ || ια΄: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 25, Ζέπων § ιδ΄

---

25 χερσομένον *Z* || **26** καλιεργήσῃ *Z* || **27** *μτ.* νοικοκύρην *πρσθ.* αὐτοῦ *Z* || **28** *μτ.* η΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || λαβὼν *Z* || **29** ψοφίσῃ, ἐψόφισεν *κώδ.* || δουλιὰν *Z* || **30** τὸν *Z* || **31** ἐψόφισεν *κώδ.* || τὸν *Z* || **31-32** ἢ νὰ τὸ ἀποδίδῃ *παρλπ. Z* || **33-45** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P* || **53** ἐκ - αὐτοῦ *παρλπ. Z*

ἀπελθόντος εἰς ξενιτείαν, μὲ συμφωνίαν νά τὸ δουλεύῃ καὶ νὰ τὸ καλλιεργῇ, καὶ μετὰ ταῦτα μετανοήσει καὶ τὸ ἀφήσει καὶ χερσωθῇ, νὰ πληρώνῃ εἰς τὸν νοικοκύρην διπλοῦν τὸν καρπόν, ὁποὺ ἤθελε νὰ κάμῃ τὸ χωράφι, ἂν ἐδουλεύετο καὶ ἐκαλλιεργεῖτο καλῶς.

Ἐὰν γεωργὸς μορτίτης θερίσας ἄνευ γνώμης τοῦ χωροδότου ἤτοι τοῦ νοικοκυροῦ, κουβαλήσῃ τὰ δράγματα αὐτοῦ, ὡς κλέπτης ἀλλοτριωθήσεται πάσης τῆς ἐπικαρπίας αὐτοῦ.

Σχόλιον. Μορτίτης λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ σπείρῃ εἰς ξένην γῆν καὶ δίδει δεκατίαν.

Ἐὰν γεωργὸς λαβὼν χώραν ἐξ ἡμισείας (ἤτοι τὰ ὅσα γενήματα γένουν νὰ εἶναι τὰ μισὰ ἐδικά του, καὶ τὰ μισὰ τοῦ νοικοκυροῦ) καὶ τοῦ καιροῦ καλοῦντος μὴ νεώσῃ, ἀλλ' εἰς ὄψιν ρίψῃ τὸν σπόρον, μηδὲν ἐκ τῆς ἐπικαρπίας λαμβανέτω, ὅτι ψευσάμενος διεχλεύασε τὸν τοῦ τόπου κύριον. Ἐὰν ὁ τὴν ἡμίσειαν τοῦ ἀπόρου ἀγροῦ λαβὼν πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς ἐργασίας μεταμεληθεὶς μηνύσῃ τῷ κυρίῳ τοῦ ἀγροῦ ὡς μὴ ἰσχύων καὶ τὸν ἀμελήσῃ ὁ κύριος τοῦ ἀγροῦ, ἀζήμιος ἔστω ὁ ἡμισειαστής.

Ἐάν τις βοῦν ἢ ὄνον, ἢ ἄλλο κτῆνος τὸ οἰονοῦν, ἀγνοοῦντος τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἄρῃ καὶ ἐν πραγματείᾳ ἀπέλθῃ, δότω τὸν μισθὸν αὐτοῦ ἐν διπλῇ ποσότητι, εἰ δὲ ἀποθάνῃ ἐν τῇ ὁδῷ, δώσει δύο ἀντὶ ἑνός, εἴ τι ἂν εἴη.

Ἐὰν συμφωνήσωσι δύο γεωργοὶ μετ' ἀλλήλων καταλλάξαι χώρας πρὸ καιροῦ τοῦ σπεῖραι, καὶ διαστρέψῃ τὸ ἓν μέρος, εἰ μὲν ὁ κόκκος κατεβλήθη, μὴ διαστρέψωσιν εἰ δὲ οὐ κατεβλήθη, ἃς διαστρέψωσιν. Εἰ δὲ ὁ διαστρέφων οὐκ ἐνέασεν, ὁ δὲ ἕτερος ἐνέασε, νεάσει καὶ ὁ διαστρέφων καὶ διαστρεφέτω.

Ἐὰν δύο γεωργοὶ συμφωνήσωσι μετ' ἀλλήλων καταλλάξαι χώρας ἀναμεταξὺ δύο καὶ τριῶν μαρτύρων, καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς συνεφώνησαν, μενέτω τούτων ἡ βούλησις καὶ ἡ τούτων καταλλαγὴ κυρία καὶ βεβαία καὶ ἀπαρασάλευτος.

Ἐὰν δύο γεωργοὶ καταλλάξωσι χώρας εἴτε πρὸς καιρόν, εἴτε εἰς τὸ διηνεκές, καὶ εὑρεθῇ τὸ ἓν μέρος κολοβὸν ὑπὲρ τὸ ἄλλο καὶ οὐ συνεφώνησαν

58-60: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 20, Ζέπων § θ΄ || **63-65** κύριον: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 22, Ζέπων § ιγ΄ || **65** Ἐὰν - **69**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 24, Ζέπων § ιε΄ || **70-72**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 19, Ζέπων § λς΄ || **73-76**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 3, Ζέπων § δ΄ || **77-80**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 4, Ζέπων § γ΄ || **81-84**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 5, Ζέπων § ε΄

58-101 *παρλπ. Z* || **58** ἤτοι - **59** νοικοκυροῦ *ὑπργεγρ.* P.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οὕτως, δότω ἀντιτόπιον ὁ πλέον ἔχων τῷ ὀλίγον ἔχοντι. Εἰ δὲ οὕτω συνεφώνησαν, μὴ ἀντιδιδότω.

Ὁ κόπτων ἀλλοτρίαν ὕλην ἄνευ εἰδήσεως τοῦ κυρίου αὐτῆς, εἶτα ἐργασάμενος καὶ σπείρας αὐτὴν μηδὲν ἐχέτω ἐκ τῆς ἐπικαρπίας.

Ἐὰν μερισμὸς γενόμενος ἠδίκησέ τινας ἐν σκαφαῖς ἢ ἐν τόποις, ἄδειαν ἐχέτωσαν ἀναλύειν τὴν γενομένην μέρισιν.

Ἐάν τις λάβῶν γῆν παρὰ ἀπορήσαντος γεωργοῦ τοῦ σπεῖραι καὶ στοιχήσας ἔστοίχησε τοῦ νεῶσαι μόνον καὶ μερίσασθαι, κρατείτωσαν τὰ σύμφωνα, εἰ δὲ συνεφώνησαν καὶ σποράν, καὶ περὶ τούτου κρατείτωσαν τὰ σύμφωνα.

Ἐὰν γεωργός ἐκλαβόμενος γεωργίαν ἀμπελῶνος, ἢ χωραφίου, καὶ στοιχήσας μετὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ λάβῃ ἀρραβῶνα καὶ ἀπάρξηται καὶ διαστρέψας ἀμελήσῃ τούτων, τὴν ἀξίαν τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ ἀμπελῶνος τιμὴν διδότω καὶ τὸν ἀγρὸν ἢ τὸν ἀμπελῶνα ἐχέτω ὁ κύριος αὐτοῦ.

Ἐὰν ἀπορήσας γεωργὸς πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι τὸν ἴδιον ἀγρὸν καὶ ξενιτεύσῃ καὶ διαφύγῃ, οἱ τὰ δημόσια ἀπαιτούμενοι τρυγείτωσαν τὸν ἀγρόν, μὴν ἔχοντες ἄδειαν ἐπανερχομένου τοῦ γεωργοῦ ζημιοῦν ἢ ζητεῖν αὐτὸν τὸ οἰονοῦν.

Ἐὰν γεωργὸς ἀποδράσῃ ἐκ τοῦ ἰδίου ἀγροῦ τελείτωσαν κατ' ἔτος τὰ ἐκστραορδινάρια τοῦ δημοσίου λόγου οἱ τρυγῶντες καὶ νεμόμενοι τὸν ἀγρόν, εἰ δὲ μή, ζημιούσθωσαν ἐν διπλῇ ποσότητι.

σ.543 **⟨85⟩. Περὶ κλοπῆς.**

α΄. βιβ. β΄ Ἰουστ.—Ἀνίσως τινὰς εἰς καιρὸν τοῦ ὀργώματος καὶ τοῦ σκαψίματος καὶ τοῦ θέρους κλέψῃ ἐργαλεῖα τινὰ γεωργικά, ὄχι μόνον νὰ τὰ ἐπιστρέφῃ, ἀλλὰ νὰ πληρώνῃ καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν γεωργὸν ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὰ ἔκλεψε διὰ ὅσας ἡμέρας τὰ εἶχεν ἀπὸ δώδεκα φόλας τὴν ἡμέραν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς δραγάτης, ἤτοι βιέρης, κλέψῃ ἀπὸ τοὺς καρποὺς ὁποὺ φυλάττει, νὰ δέρνεται καὶ νὰ χάνῃ καὶ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Σχόλιον. Ἀνίσως ὅμως ἐπ' αὐτοφώρῳ πιασθῇ καὶ ἀποδειχθῇ, ἐπειδὴ

85-86: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 7, Ζέπων § κ΄ || **87-88**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 8, Ζέπων § η΄ || **89-91**: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Α΄ 10. Ζέπων § ια΄ || **92-95**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Α΄ 11, Ζέπων § ις΄ || **96-98**: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Α΄ 13, Ζέπων § ιη΄ || **99-101**: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Α΄ 14, Ζέπων § ιθ΄.

⟨85⟩ α΄: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Β΄ 1, Ζέπων § κβ΄ || **β΄**: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Β΄ 3, Ζέπων § λγ΄

⟨85⟩ 2 Ἰουστ. βιβ. β΄ *Z* || **3** καὶ τοῦ θέρους *παρλπ. Z, ὑπργεγρ. P* || **8** αὐτοφόρω *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐνδέχεται ὁ νοικοκύρης τοῦ ἀμπελιοῦ, θέλοντας νὰ τὸν ἀδικήσῃ διὰ νὰ μὴ τοῦ πληρώσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ, νὰ τὸν συκοφαντήσῃ πὼς ἔκλεψε.

σ.544 *Ἐὰν εὑρεθῇ τὶς κλέπτων ἀλλοτρίαν καλάμην, ἐν διπλῇ ποσότητι παρεχέτω αὐτήν.*

Οἱ κλέπτοντες ἄροτρον ἢ ὑνεῖον ἢ ζυγοὺς ζημιούσθωσαν κατὰ τὴν ποσότητα τῶν ἡμερῶν, ἀφ' ἧς τὸ κλέμμα ἐγένετο, καθ' ἑκάστην ἡμέραν 12 φόλλας.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς κλέψῃ τὸν κώδωνα ἀπὸ κανένα ζῶον, ὁποὺ προηγεῖται ἀγέλης τινὸς καὶ ἐκ τούτου γένῃ αἴτιος νὰ χαθῇ κανένα ζῶον, νὰ τὸ πληρώνῃ, εἰ δὲ καὶ δὲν χαθῇ καὶ γνωρισθῇ μόνον ὅτι ἔκλεψε, μαστιγωθήτω ὡς κλέπτης.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς βακάρης, ἤτοι ἀγελαδάρης, ἢ τζομπάνης, βοσκὸς δηλαδὴ προβάτων, φωραθῇ ὅτι ἀλμέγει τὰ βόδια ἢ τὰ πρόβατα ὁποὺ βόσκει καὶ πωλεῖ τὸ γάλα, νὰ δέρνεται καὶ νὰ χάνῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Σχόλιον. Ἐπ' αὐτοφώρῳ ὅμως πιανόμενος, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἀνωτέρω σχολίου.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς κλέψῃ βοῦν ἢ ἄλλο ζῶον ὁποὺ δουλεύει καὶ ἀποδειχθῇ φανερὰ ὅτι τὸ ἔκλεψε, νὰ δέρνεται καὶ νὰ τὸ πληρώνῃ διπλοῦν, πληρώνοντας ὁμοῦ καὶ ὅλην τὴν δούλευσιν ὁποὺ ἔμελλε / νὰ δουλεύσῃ ἐκεῖνο τὸ ζῶον. *σ.545*

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅστις θέλοντας νὰ κλέψῃ ἀπὸ ἀγέλην τινὰ βοῦν ἢ ἄλλο ζῶον, γένῃ αἴτιος ὁποὺ νὰ ξυπασθοῦν τὰ ζῶα καὶ νὰ φύγουν καὶ φεύγοντα νὰ φαγωθῇ κανένα ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τοὺς λύκους, ὁ τοιοῦτος νὰ τυφλώνεται.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θέρους τολμήσει νὰ κλέψῃ πολλοὺς ἢ ὀλίγους καρποὺς ἀπὸ τοὺς θεριζομένους, νὰ δέρνεται καὶ νὰ τοῦ πέρνουν καὶ τὰ ροῦχα του.

11-12: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Β΄ 5, Ζέπων § λε΄ || **13-14**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Β΄ 10΄ Ζέπων § ξβ΄ || **γ΄**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Β΄ 2, Ζέπων § λ΄ || **δ΄**: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Β΄ 4, Ζέπων § λδ΄ || **ε΄**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Β΄ 6, Ζέπων § μα΄ || **ς΄**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Β΄ 7, Ζέπων § μβ΄ || **ζ΄**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Β΄ 8, Ζέπων § ξ

---

9 ἐνέχεται *Z* || ἀμπελίου *Z* || θέλωντας *κώδδ.* || **10** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **11-14** *παρλπ. Z, ἐν τῇ ὥρᾳ P* || **17** εἰ - **18** κλέπτης *παρλπ. Z* || **19-20** τζοπάνος *Z* || **20** ὅτι *P*, ὁποῦ *Z* || τα^{2} *παρλπ. Z* || **27** πληρώνωντας *κώδδ.* || **29** θέλωντας *κώδδ.* || **32** *μτ.* τυφλώνεται *πρσθ.* Σχόλιον. Αὐτὴ ἡ παιδεία ὡς πρὸς τοιοῦτον σφάλμα εἶναι εἰς ἄκρον βαρυτάτη καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ φιλανθρωπότερον πάντοτε διερμηνεύονται οἱ νόμοι, διά τοῦτο κατ' ἄλλον τρόπον ἐλαφρότερον ἀνάγκη νὰ ἐπιφέρεται αὐτὴ ἡ παιδεία, μὲ καταδίκην δηλαδὴ διπλῆς ζημίας κατὰ τὸν ἀκουΐλιον νόμον *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ πηγαίνουν εἰς ἀμπέλια καὶ εἰς μποστάνια, ἤτοι κήπους, διὰ νὰ φάγουν πωρικὰ νὰ εἶναι συγχωρημένοι, ἂν ὅμως κλέψουν, νὰ δέρνωνται καὶ νὰ τοὺς πέρνουν καὶ τὰ ροῦχά των.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος κλέψει ἁμάξι τινὸς ἢ τὸ καύσει, νὰ τὸ πληρώνῃ διπλοῦν.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ εὑρίσκονται εἰς ἀμπάρι ζαχιρὲ καὶ φωραθῶσι κλέπτοντες σῖτον, εἰ μὲν ἅπαξ τυπτέσθωσαν μάστιξιν ἑκατὸν σ.546 καὶ τὸ ἀζήμιον τῷ κυρίῳ τοῦ σίτου ποιήτωσαν, / εἰ δὲ καὶ ἐκ δευτέρου πιασθῶσι, νὰ ραβδίζωνται καὶ νὰ πληρώνουν διπλῆν τὴν ζημίαν, εἰ δὲ καὶ ἐκ τρίτου, νὰ τυφλώνωνται.

⟨86⟩. Περὶ δένδρων τμηθέντων.

Βιβ. ξ΄, τίτ. ις΄.—Οἱ δένδρα, καὶ μάλιστα ἀμπέλους τέμνοντες, καὶ ὡς λησταὶ κολάζονται.

Τέμνειν δέ, οὐ μόνον τὸ εἰς τέλειον τεμεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ μερικῶς πλῆξαι ἐπὶ τῷ τεμεῖν, ζωννύειν δὲ τὸ περιελεῖν τὸν φλοιόν, κατατέμνειν τὸ ὑποτεμεῖν καὶ ὑπόκειται τῷ ἀκουιλίῳ ἤτοι εἰς τὸ διπλοῦν.

Ἐὰν πολλοὶ τὸ αὐτὸ τέμωσι δένδρον, ἕκαστος αὐτῶν εἰς ὁλόκληρον ἐνέχεται.

Ὁ ἐκριζώσας δένδρον ὑπόκειται τῷ ἀκουιλίῳ.

Οὐ μόνον ὁ χερσὶν οἰκείαις κόπτων ἐνέχεται, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπιτρέπων δούλῳ, ἢ ἐλευθέρῳ. Εἰ μέντοι ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ δοῦλος κόψῃ, νοξαλία ἁρμόζει κατὰ τοῦ δεσπότου, ἤτοι νὰ δώσῃ τὸν δοῦλον.

Ὁ τεμὼν δένδρον καταδικάζεται εἰς τὸ διαφέρον τῷ νοικοκύρῃ.

Ἐὰν δένδρον ἐκ τοῦ οἴκου σου ἐπήρτηται τῷ οἴκῳ μου, καὶ βλάπτῃ με, ἐὰν μὴ ἀφέλῃς αὐτό, ἐκτέμνειν με αὐτό, δένδρον δὲ ἐννοεῖται καὶ ἡ ἄμπελος.

Πρῶτος ὁ δεσπότης τοῦ δένδρου δύναται ἀφαιρεῖσθαι αὐτό, καὶ εἰ μὴ ἀφέληται, τότε ὁ βλαπτόμενος γείτων ἐκκόπτει αὐτό.

η΄: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Β΄ 9, Ζέπων § ξα΄ || **θ΄**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Β΄ 11, Ζέπων § ξγ΄ || **ι΄**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Β΄ 12, Ζέπων § ξη΄.

⟨86⟩ 2-4: B. 60.16.2 || **4-6**: B. 60.16.5 || **7-8**: B. 60.16.6 || **9**: B. 60.16.7 || **10-12**: B. 60.16.7 || **13**: B. 60.16.8 || **14-15**: B. 60.16.13 || **16-17**: B. 60.16.13 § 6

---

37 συγχωριμένοι *Z* || **41** *μτ.* ὁποὺ *πρσθ.* εὑρεθῶσιν εἰς χωρία *Z*, *διαγεγρ. P* || εὑρίσκονται - **42** φωραθῶσι *παρλπ. Z*, *ὑπεργεγρ. P* || **42** σῖτον - **43** ποιήτωσαν *παρλπ. Z* || **43** *πρὸ* εἰ *πρσθ.* νὰ δέρνωνται καὶ νὰ πληρώνουν τὴν ζημίαν ὁποὺ ἔκαμαν *Z*, *διαγεγρ. P*.

⟨86⟩ 1-21 *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐάν τις ἀνάρχως δίκην ἔχων μετά τινος κόψῃ ἄμπελον, ἢ ἄλλο δένδρον τὸ οἰονοῦν χειροκοπείσθω.

Ὁ κόπτων ἀμπέλους ἐγκάρπους ἀλλοτρίας, ἢ ἀνασπῶν, χειροκοπείσθω ζημιούμενος.

‹87›. Περὶ φόνων ζώων.

Ἐάν τις κόπτων ἐν δρυμῶνι ξύλα, οὐ προσέξῃ, ἀλλὰ πεσὸν τὸ δένδρον ἀποκτείνῃ βοῦν, ἢ ἄλλο τὸ οἰονοῦν, δότω ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς.

Ἐάν τις κόπτων δένδρον ἄνωθεν ρίψῃ ἀγνωσίᾳ τὸν πέλεκυν καὶ φονεύσῃ ἀλλότριον κτῆνος, δότω αὐτό.

Ἐάν τις ἐξέλθῃ πρὸς συναγωγὴν τοῦ ἰδίου βοός, ἢ τοῦ ὄνου, καὶ διώκων τὸ ἴδιον συνδιώξῃ μετ' αὐτοῦ καὶ ἕτερα καὶ οὐκ ἐπισυνάξῃ μετὰ τοῦ ἰδίου, ἀλλ' ἀπόλλυται, ἢ λυκωθῇ, διδότω ἀντίψυχον τῷ κυρίῳ αὐτοῦ βοῦν δηλ. ἢ ὄνον. Εἰ δὲ μηνύων ἐμήνυσε, καὶ τὸν τόπον ὑπέδειξεν, ἀπολογησάμενος ὡς ἀδυνάτως εἶχεν αὐτοῦ ἐπικρατὴς γενέσθαι, ἀζήμιος ἔστω.

Ἐάν τις εὑρὼν βοῦν ἐν ὕλῃ σφάξῃ αὐτόν, καὶ λάβῃ τὸ κρέας, χειροκοπείσθω.

Ἐάν τις στήσῃ μάγγανον ἐν τῷ καιρῷ τῶν καρπῶν, καὶ ἐμπέσῃ ἐν αὐτῷ κύων, ἢ χοῖρος, καὶ ἀποθάνῃ, ἀζήμιος ἔστω ὁ τοῦ μαγγάνου κύριος.

σ.547 **‹88›. Περὶ βακάριδων, ἤτοι ἀγελαδάριδων.**

α΄. βιβ. γ΄.—Ἐὰν ὁ βακάρης, ἤτοι ἀγελαδάρης, παραλάβῃ βοῦν τινὰ διὰ νὰ τὸν βόσκῃ καὶ τὸν χάσει, πρέπει εὐθὺς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁποὺ τὸ χάσει νὰ τὸ φανερώσῃ εἰς τὸν νοικοκύρην, φανερώνοντας καὶ τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον ἐχάθη, καὶ οὕτω φανερώνοντάς το νὰ μένῃ ἀζήμιος, ἐπειδὴ ἂν δὲν τὸ φανερώσῃ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, τὸ πληρώνει.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν βακάρης παραλάβῃ βοῦν τινὸς καὶ συμβῇ νὰ τὸν φάγουν οἱ λύκοι, πρέπει νὰ δείχνῃ τὰ σημεῖα εἰς τὸν νοικοκύρην καὶ

18-19: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Ζ΄ 3, Ζέπων § π΄ || **20-21**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Ζ΄ 4, Ζέπων νθ΄.

‹87› 2-3: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄ 1, Ζέπων § λθ΄ || **4-5**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄ 2, Ζέπων § μ΄ || **6-10**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄ 3, Ζέπων § μγ΄ || **11-12**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄ 4, Ζέπων § μδ΄ || **13-14**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄΄ 5, Ζέπων § νβ΄.

‹88› α΄: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Γ΄ 1, Ζέπων § κδ΄ || **β΄**: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Γ΄ 2, Ζέπων § κγ΄

---

18 *μτ.* ἐὰν *πρσθ.* δένδρον *διαγεγρ. P.*

‹87› 1-14 *παρλπ. Z.*

‹88› 2 *πρὸ* βιβ. *πρσθ.* Ἰουστ. *Z* || *μτ.* ἤτοι *πρσθ.* ὁ *Z* || **3** τὸ χάσει Z || **5** φανερώνωντας *κώδδ.* || **6** τὸν πληρώνει *Z* || **8** τὸ φάγουν Z

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ μένῃ ἀζήμιος, ἐπειδὴ ἂν δὲν δείξῃ τὰ σημεῖα τὸ πληρώνει.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως βακάρης, παραλαμβάνοντας βοῦν τινός, τὸν ἀνακατώσει μὲ τοὺς ἄλλους βόας ὁποὺ βόσκει, καὶ συμβῇ ὁποὺ ὁ βοῦς ἐκεῖνος νὰ εἰσέλθῃ εἰς κανένα χωράφι καὶ νὰ κάμῃ ζημίαν, τὴν ζημίαν νὰ
σ.548 τὴν πληρώνῃ ὁ βακάρης καὶ ὄχι ὁ νοικοκύρης τοῦ βοός, νὰ μὴ χάνῃ ὅμως τὸν μισθόν του.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν βακάρης παραλάβῃ βοῦν τινὸς ὁ ὁποῖος χαθῇ, νὰ κάμνῃ ὅρκον πὼς δὲν ἔκαμε καμίαν δολιότητα εἰς τοῦτο καὶ νὰ μένῃ ἀζήμιος.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν βακάρης παραλάβῃ βοῦν τινὸς ὑγιῆ καὶ συμβῇ ἢ νὰ τυφλωθῇ μετὰ ταῦτα ἢ καμίαν ἄλλην βλάβην νὰ πάθῃ, νὰ κάμνῃ ὅρκον πὼς δὲν ἐσυνέβῃ τοῦτο ἀπὸ καμίαν δολιότητα αὐτοῦ καὶ νὰ μένῃ ἀζήμιος.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὅμως ὁ βακάρης εἰς κανένα τῶν εἰρημένων συμβεβηκότων κάμῃ ὅρκον ψευδῆ καὶ φωραθῇ ἐπὶ τούτῳ, ὄχι μόνον νὰ πληρώνῃ τὴν ζημίαν τοῦ ζώου, ἀλλὰ νὰ κόπτεται καὶ ἡ γλῶσσα του.

σ.549 Σχόλιον. Εἰς διάφορα μέρη φαίνεται νενομοθετημένον τοῦτο, / τὸ κόψιμον δηλαδὴ τῆς γλώσσης κατὰ τῶν ἐπιορκούντων, ἀνῃρέθη ὅμως ἀπὸ ἄλλον νόμον κείμενον εἰς βιβλίον κβ΄ τῶν Βασιλικῶν, τίτλ. α΄, ὅστις νόμος ἀφίνει τοὺς τοιούτους ἐπιόρκους ὑπευθύνους εἰς τὴν θεϊκὴν παιδείαν καὶ ἀποφασίζει νὰ μὴ παιδεύωνται ὡσὰν ὁποὺ ἀρκεῖ νὰ παιδευθῶσιν ἀπὸ τὸν Θεόν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως ὁ βακάρης ρίψῃ ξύλον καὶ πλήξῃ ζῶον τὶ καὶ τὸ τυφλώσῃ ἢ ἄλλην τινὰ βλάβην προξενήσῃ αὐτῷ καὶ μαρτυρηθῇ, νὰ τὸ πληρώνῃ, εἰ δὲ μὲ λίθον τὸ κτυπήσῃ, νὰ μένῃ ἀζήμιος.

‹89›. Περὶ μάχης δύο ζώων.

Ἐὰν ζῶον ἕτερον ζῶον ἐρεθίσῃ, καὶ ἐκ τούτου συμβῇ τὸ ἓν τελευτῆσαι, ἢ βλαβῆναι, ἐνέχεται ὁ δεσπότης τοῦ ἐρεθίσαντος ζώου.

γ΄: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Γ΄ 3, Ζέπων § κε΄ || δ΄: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Γ΄ 4, Ζέπων § κς΄ || ε΄: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Γ΄ 5, Ζέπων § κζ΄ || ς΄: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Γ΄ 6, Ζέπων § κη΄ || **24-28**: πρβλ.. Β. 22.5.44 κ, σχόλ.. || ζ΄: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Γ΄ 7, Ζέπων § κθ΄

‹89› **2-3**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄ 6

---

10 παραλαμβάνωντας *κώδδ.* || **13** τὴν *παρλπ. Z* || νὰ - **14** του *παρλπ. Z* || **16** κάμῃ *Z* || **18** ὑγιῆ *παρλπ. Z*, *ὑπργεγ. P* || **19** κάμῃ *Z* || **25** *μτ.* ἀπὸ *πρσθ.* βασιλικὴν νεαράν, *παρλπ.* ἄλλον νόμον *Z* || **26** κειμένην *Z* || ὅστις νόμος *P*, ἥτις νεαρὰ *Z* || **28** *πρὸ* ὡσὰν *πρσθ.* μὲ αὐτὴν τὴν παιδείαν *Z* || *μτ.* **θεὸν** *πρσθ.* νὰ πληρώνουν ὅμως διπλῆν τὴν ζημίαν κατὰ τὸν ἀκουΐλιον *Z*.

‹89› **1-16** *παρλπ. Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐὰν ζῶον ἑτέρῳ ζώῳ πρὸς μάχην συμβάλλῃ, εἰ μὲν τὸ κατὰ τοῦ ἄλλου ὁρμῆσαν τελευτήσῃ οὐδεμία ἀγωγὴ κινεῖται, εἰ δὲ τὸ ἕτερον ἀπολεσθῇ ἐνέχεται ὁ δεσπότης τοῦ πρώτως εἰς τὴν μάχην ὁρμήσαντος ζώου, καὶ διορθώνει τὴν ζημίαν τοῦ ζημιωθέντος ἢ μὲ δόσιν ἄλλου ζώου, ἢ ἄλλως πως.

Ἐάν τις κύνα ποιμαντικὸν φονεύσας οὐχ ὁμολογήσῃ αὐτό, ἀλλὰ γένηται θηρίων ἔφοδος ἐν τῇ μάνδρᾳ, μετέπειτα δὲ διαγνωσθῇ ὁ φονεύσας τὸν κύνα, πᾶσαν τὴν ἀπώλειαν τῆς ποίμνης δότω μετὰ τῆς τιμῆς τοῦ κυνός.

Ὁ διαφθείρων κύνα ποιμαντικὸν φαρμάκῳ, λαμβανέτω ἑκατὸν μάστιγας, καὶ τὸ διπλάσιον τῆς τιμῆς τοῦ κυνὸς διδότω τῷ κυρίῳ αὐτοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἀπώλεια τῆς ποίμνης γέγονεν ἅπασαν τὴν ζημίαν ὁ φονεύσας διδότω ὡς αἴτιος διαφθορᾶς τῆς φυλακῆς τοῦ κυνὸς γεγονώς.

Ὁ διαφθείρων ἀλλότριον κτῆνος ἐξ οἱασδήποτε προφάσεως διαγινωσκώμενος τὸ ἀζήμιον ποιείτω τῷ κυρίῳ αὐτοῦ.

σ.550

‹90›. Περὶ ζημίας ζώων καὶ ἀνθρώπων.

α΄. βιβ. δ΄.—Ἐὰν εὕρῃ τινὰς ζῶον μέσα εἰς τὸ μοῦλκι αὐτοῦ, πρέπει νὰ τὸ παραδώσῃ εἰς τὸν νοικοκύρην αὐτοῦ, ὅστις ἔχει χρέος νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν νοικοκύρην τοῦ μουλκιοῦ ὅλην τὴν ζημίαν ὁποὺ τῷ ἔκαμεν τὸ ζῶον, δὲν ἔχει δὲ ἄδειαν αὐτὸς ὁ νοικοκύρης τοῦ μουλκιοῦ οὔτε νὰ σκοτώσῃ τὸ ζῶον οὔτε νὰ τὸ σακατεύσῃ καὶ νὰ τὸ βλάψῃ, ἐπειδή, ἂν τὸ σκοτώσῃ ἢ ἂν τὸ βλάψῃ, ἀποδίδει ζῶον ἀντὶ ζώου.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν κανένα ζῶον βλάπτον τινὰ πιασθῇ καὶ παραδοθῇ εἰς τὸν νοικοκύρην αὐτοῦ, πρέπει νὰ προσέχῃ ὁ νοικοκύρης διὰ νὰ τὸ φυλάξῃ, εἰ δὲ καὶ ἐκ τρίτου ὑπάγει καὶ βλάψει τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, τότε ἂν πάθῃ καμίαν βλάβην τὸ ζῶον ἐκεῖνο ἀπὸ τὸν βλαπτόμενον, δὲν ἐνέχεται *σ.551* ὁ βλαπτόμενος οὗτος.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως κανένα ζῶον, θέλοντας νὰ εἰσπηδήσῃ εἰς κανένα ἀμπέλι ἢ χωράφι τινός, βλαφθῇ ἢ ψοφήσῃ, περιπίπτον εἰς κανένα

4-7: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄ 7 || **8-10**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄ 10, Ζέπων § νε΄ || **11-14**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄ 11, Ζέπων § οε΄ || **15-16**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. ΣΤ΄ 12, Ζέπων § οδ΄.

‹90› **α΄**: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Δ΄ 1, Ζέπων § λη΄ || **β΄**: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Δ΄ 4, Ζέπων § μθ΄ || **γ΄**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Δ΄ 5-6, Ζέπων §§ ν΄-να΄

‹90› **1** ζῶον, καὶ ἀνθρώπων *παρλπ. Z* || **2** *μτ.* δ΄ *πρσθ.* Ἰουστ. *Z* || **4, 5** μουλκίου *Z* || **13** θέλωντας *κώδδ.* || **14** ψοφίσῃ *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λάκκον ἢ εἰς κανένα παλοῦκι, νὰ μένῃ ἀζήμιος ὁ νοικοκύρης τοῦ ἀμπελιοῦ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ βόσκει τὰ ζῶα αὐτοῦ εἰς ξένον τόπον, νὰ πληρώνῃ διπλῆν τὴν ζημίαν εἰς τὸν νοικοκύρην τοῦ τόπου.

Τὴν φοράδα μου βόσκουσαν εὑρὼν ἐν τῷ σῷ τόπῳ ἀπήλασας καὶ ἤμβλωσε. Ἐὰν ἔπληξας, ἢ ἐπίτηδες σφοδρῶς ἤλασας, ἐνέχῃ τῷ ἀκουϊλίῳ. Ὁ γὰρ ἀλλότριον ἄλογον ζῶον βοσκόμενον ἐν τοῖς ἰδίοις εὑρών, οὔτε ἀποκλείειν αὐτό, οὔτε σφοδρῶς ἐλαύνειν ὀφείλει, ἀλλ' ὡς ἴδιον ἔχειν, ἔχει γὰρ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ δεσπότου περὶ ὧν ὡς εἰκὸς ἐζημίωται.

Εἴ τις εὕρῃ βοῦν ζημιοῦντα, καὶ οὐ παραδώσει αὐτὸν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ὠτοκοπήσει, ἢ τυφλώσει, ἢ οὐροκοπήσει, οὐ λαμβάνει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, ἀλλὰ λαμβάνει ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ ὑγιῆ.

Εἴ τις εὕρῃ χοῖρον, ἢ πρόβατον, ἢ κύνα ζημιοῦντα αὐτόν, καὶ παραδώσει κατὰ πρῶτον τῷ κυρίῳ αὐτοῦ εἶτα καὶ ἐκ δευτέρου εὕρῃ αὐτόν, καὶ παραγγείλῃ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τρίτου εὑρὼν οὐροκοπήσῃ, ἢ φονεύσῃ ἀζήμιος ἔστω.

Ἐάν τις θερίσας τὴν ἑαυτοῦ μερίδα τῶν πλησίον αὐτοῦ μερίδων μὴ θερισθεισῶν εἰσαγάγῃ τὰ κτήνη αὐτοῦ καὶ βλάβην τοῖς πλησίον ἐργάσηται, τυπτέσθω μάστιγας 30 καὶ τὸ ἀζήμιον τῷ βλαβέντι ποιείτω.

Ἐάν τις τρυγήσῃ τὸν ἴδιον ἀμπελῶνα, καὶ οὐσῶν ἀτρυγήτων μερίδων τινῶν εἰσαγάγῃ τὰ ἴδια κτήνη, καὶ ζημίαν ἐργάσηται τοῖς πλησίον, τυπτέσθω μάστιγας 30 καὶ τὸ ἀζήμιον τῷ βλαβέντι ποιείτω.

Οἱ μέτρα σίτου, ἢ οἴνου κολοβὰ ἔχοντες, καὶ μὴ ἐξακολουθοῦντες τῇ ἀρχαίᾳ πατροπαραδότῳ μετρήσει, ἀλλὰ δι' αἰσχροκέρδειαν παρὰ τὰ διατετυπωμένα ποιοῦντες, τυπτέσθωσαν ἰσχυρῶς ὡς ἀσεβεῖς.

σ.552

‹91›. Περὶ ἐμπρησμοῦ.

α΄. βιβ. η΄.—Ὅποιος καύσει ξένον βουνὸν ἢ κόπτει δένδρα ξένα, νὰ

δ:΄ Γεωργ. Νόμ.'Αρμεν. Ε΄ 3 || **18-22**: Γεωργ. Νόμ.'Αρμεν. Δ΄ 2 || **23-25**: Γεωργ. Νόμ. 'Αρμεν. Δ΄ 3, Ζέπων § μη΄ || **26-29**: Γεωργ. Νόμ.'Αρμεν. Δ΄ 4, Ζέπων § μθ΄ || **30-32**: Γεωργ. Νόμ.'Αρμεν. Ε΄ 1, Ζέπων § οη΄ || **33-35**: Γεωργ. Νόμ.'Αρμεν. Ε΄ 2, Ζέπων § οθ΄ || **36-38**: Γεωργ. Νόμ.'Αρμεν. Ε΄ 4, Ζέπων § ο΄

‹91› α΄: Γεωργ. Νόμ. 'Αρμεν. Η΄ 2, Ζέπων § νζ΄

18-38 *παρλπ. Z* || **18** *μτ·* μου *πρσθ.* βοσκου *διαγεγρ. P* || **25** *μτ.* ἄλλον *πρσθ.* αὐτοῦ *διαγεγρ. P* || **34** *μτ.* ἴδια *πρσθ.* κτήματα *διαγεγρ. P.*

‹91› 2 η΄ *P*, 60 *Z* || **3** βουλώνεται *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

βουλλώνεται τὸ χέρι του καὶ νὰ πληρώνῃ καὶ εἰς τὸν νοικοκύρην διπλῆν τὴν ζημίαν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος καύσει φραγὴν ἀμπελιοῦ καὶ χωραφιοῦ, νὰ δέρνεται βαρέως καὶ νὰ βουλλώνεται καὶ τὸ χέρι του καὶ νὰ πληρώνῃ καὶ τὴν ζημίαν διπλῆν εἰς τὸν νοικοκύρην.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσοι βάλλουν φωτιὰν εἰς ἁλῶνι ἢ εἰς θημωνιὰν σιταριοῦ καὶ τὴν καύσουν, νὰ καίωνται καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν φωτιάν.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσοι βάλλουν φωτιὰν εἰς ὀσπήτιον, εἰς τὸ ὁποῖον βάλλουν ἄχυρον ἢ χορτάρι, νὰ κόπτωνται αἱ χεῖρες αὐτῶν.

Ὁ σωρὸν σίτου ἢ οἰκίαν δεκτικὴν σίτου πλησιάζουσαν ἑτέρῳ ἐντὸς πόλεως καύσει ἐν εἰδήσει, τυπτόμενος πυρίκαυστος γίνεται. Εἰ δέ τις ἔξω πόλεως τοῦτο ποιήσει, χειροκοπεῖται.

σ.553

‹92›. Νόμοι ναυτικοί.

α΄. βιβ. νγ΄, τίτ. η΄.—Ἐὰν ναύτης, ἤτοι γεμιντζῆς, μὲ ἄδειαν τοῦ ναυκλήρου κλέψῃ πρᾶγμα τὶ πραγματευτοῦ ἢ ἐπιβάτου, γιολτζῆ δηλαδή, νὰ ἀποδίδῃ ὁ ναύκληρος διπλᾶ τὰ ὅσα ἔκλεψεν ἐκεῖνος ὁ γεμιτζῆς καὶ νὰ δέρνεται ὁ ναύτης.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ναύτης ἐκεῖνος κλέψῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο μὲ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ βουλὴν καὶ γνώμην χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ναυκλήρου, νὰ βασανίζεται.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἴσως οἱ ναῦται ἔλθωσιν εἰς λόγους μετ' ἀλλήλων καὶ λογοφέρωσι δηλαδὴ νὰ μὴ τολμᾷ τινὰς ἐξ αὐτῶν νὰ πληγώνῃ τὸν ἕτερον, ἂν δὲ συμβῇ τοιοῦτον τί καὶ τὸν πληγώσῃ, νὰ δίδῃ αὐτὸς ὁ μαστιγώσας εἰς τοὺς ἰατροὺς ὅλα τὰ ἰατρικὰ ἐκείνου καὶ τὸν μισθὸν ὅλου τοῦ χρόνου ὁποὺ κάθηται ἀργὸς ἐκεῖνος ὁ πληγείς.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ναύκληρος ἅμα τοῖς ναύταις ἀμελήσῃ καὶ συμ-

---

β΄: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Η΄ 3, Ζέπων § νη΄ || **γ΄**: Γεωργ. Νόμ.Ἀρμεν. Η΄ 4, Ζέπων § ξδ΄ || **δ΄**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Η΄ 5, Ζέπων § ξε΄ || **12-14**: Γεωργ. Νόμ. Ἀρμεν. Η΄ 6.

‹92› **α΄**: B. 53. App. II 3 || **β΄**: B. 53. App. II 3 || **γ΄**: B. 53. App. II 5 || **δ΄**: B. 53. App. II 10

---

5 ἀμπελίου, χωραφίου *Z* || **8** φωτίαν *Z* || θημωνίαν *Z*, θιμονιὰν P || **9** σιταρίου *Z* || εἰς τὴν φωτιὰν *παρλπ. Z* || **10** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ. Z* || φωτίαν *Z* || **11** αὐτῶν *P*, των *Z* || **12-14** *παρλπ. Z*.

‹92› **2** γεμιτζῆς *Z* || **9** ἀλλήλους *Z* || **10** δηλαδὴ *παρλπ. Z* || **11** μαστηγόσας *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.554 βῇ / ζημία ἢ ναυάγιον, ὁ ναύκληρος καὶ οἱ ναῦται νὰ ἐνέχωνται εἰς τὴν ζημίαν τοῦ ζημιωθέντος.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τὶς ἐπιβάτης, ἤτοι γιολτζῆς, εἰσέλθῃ εἰς πλοῖον τινὸς μὲ πράγματα τινά, ἢ χρυσίον δηλαδὴ ἢ ἄλλα, νὰ παραδίδῃ αὐτὰ εἰς τὸν ναύκληρον ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, διατὶ ἂν δὲν τὰ παραδώσῃ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ εἴπῃ ὕστερον ὅτι ἔχασεν ἢ ἄσπρα ἢ πρᾶγμα τί, νὰ μένουν ἄκυροι οἱ λόγοι αὐτοῦ, πρέπει ὅμως ὅ τε ναύκληρος καὶ οἱ ναῦται καὶ οἱ λοιποὶ ἐπιβάται νὰ δέχωνται ὅρκον ὅτι δὲν τὸ ἔκλεψαν.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ναυλώσῃ τινὰς πλοῖον καὶ δώσῃ ἀρραβῶνα καὶ μετὰ ταῦτα εἴπῃ, ὅτι δὲν ἔχει χρείαν νὰ ναυλώσῃ τὸ πλοῖον, χάνει τὸν ἀρραβῶνα ὁποὺ ἔδωκεν, εἰ δὲ ὁ ναύκληρος ποιήσει ἀλλέως, νὰ ἀποδίδῃ εἰς τὸν πραγματευτὴν διπλοῦν τὸν ἀρραβῶνα.

σ.555 ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ἁρπάζουν πράγματά τινα ἐκείνων / ὁποὺ ναυαγήσουν ἢ κερδαίνοντες μὲ δολιότητα, νὰ τὰ ἀποδίδουν τετραπλασίως.

σ.556 **‹93›. Περὶ ναυτικῶν ἐνοχῶν.**

α΄. βιβ. νγ΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνο ὁποὺ λάβουν οἱ ναύκληροι διὰ νὰ τὸ φυλάξουν, ἐνέχονται εἰς τὸ νὰ τὸ ἀποδώσουν.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ναύκληρος οὐκ ἐνάγεται διὰ τὰ συναλλάγματα τῶν γεμιτζίδων, διὰ κακίας ὅμως αὐτῶν ἐνάγεται, ἐπειδὴ καὶ ἔχει χρέος νὰ ἔχῃ γεμιτζίδες καλούς.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ναύκληρος ἐνέχεται διὰ κάθε κακίαν ὁποὺ ἤθελε κάμῃ ὁ πιστικὸς τοῦ πλοίου, ἤτοι ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει ὅλην τὴν φροντίδα τοῦ πλοίου.

σ.557 **‹94›. Περὶ ναυαγίου καὶ ἀποβολῆς τῶν φορτίων.**

α΄. βιβ. νγ΄, τίτ. γ΄.—Ἐὰν ριφθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν φορτία τοῦ πλοίου διὰ νὰ ἐλαφρωθῇ τὸ πλοῖον, πρέπει ὅλοι ὅσοι ἔχουσι φορτία εἰς τὸ πλοῖ-

---

ε΄: B. 53. App. II 13 || ς΄: B. 53. App. II 19 || ζ΄: B. 53.8.48 (Heimb).

‹93› α΄: B. 53.1.6 || β΄: 53.1.31 || γ΄: B. 53.1.32 κ. 4.

‹94› α΄: B. 53.3.1

---

19 διὰ τί *Z* || **20** εἰπῆ *Z* || **27** ἁρπάξουν *Z* || **28** ναυαγίσουν *κώδδ.* || κερδαίνονται *Z*.

‹93› **4** *μτ.* συναλλάγματα *πρσθ.* τῶν ἐπιβατῶν *διαγεγρ. P* || **5** *πρὸ* γεμιτζίδων *πρσθ.* καὶ *διαγεγρ.*P.

‹94› **3** ἐλαφθρωθῆ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ον νὰ κάμουν συνεισφορὰν ἀπὸ τὰ φορτία αὐτῶν εἰς τὸν νοικοκύρην ἐκείνων τῶν πραγμάτων ὁποὺ ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ θεραπευθῇ ἡ ζημία.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὴν συνεισφορὰν αὐτὴν τὰ μὲν ριφθέντα εἰς τὸ πέλαγος ξειμῶνται μὲ τὴν τιμὴν ὁποὺ ἠγοράσθησαν καὶ ὄχι μὲ τὴν τιμὴν ὁποὺ ἦτον διὰ νὰ πωληθῶσι.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν τζακισθῇ τὸ πλοῖον καὶ χαθῇ, ὅσοι ἐλευθερώσουν τὰ ἴδια αὐτῶν πράγματα ἀπὸ τὸ ναυάγιον δὲν κάμνουν συνεισφοράν, ἐπειδὴ τότε γίνεται συνεισφορά, ὅταν ριφθῶσι μερικὰ φορτία διὰ νὰ γλυτώσῃ τό τε πλοῖον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ φορτία.

σ.558

‹95›. Περὶ διαποντίου δανείου.

α΄. βιβ. νγ΄, τίτ. ε΄.—Διαπόντια χρήματα ἐστὶν ἐκεῖνα ὁποὺ δανείζονται διὰ τὸ ταξεῖδι ἐὰν ταξειδεύωσι μὲ τὸν κίνδυνον τοῦ δανειστοῦ.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δανείζει ἄσπρα διὰ ταξεῖδι, μὲ τὸν κίνδυνον δηλαδὴ τῆς θαλάσσης λαμβάνει διάφορον δώδεκα τὰ ἑκατόν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν δανείζει μὲ τὸν κίνδυνον τῆς θαλάσσης, λαμβάνει ὀλιγώτερον διάφορον.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δανείσει διὰ νὰ ἀνακαινισθῇ τὸ πλοῖον ἢ διὰ τὰ ἀναγκαῖα ἐκείνου ἢ διὰ τροφὴν τῶν γεμιντζίδων, προτιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς δανειστάς.

σ.559

‹96›. Εὐσταθίου ἀντικήνσορος περὶ χρονικῶν διαστημάτων ἀπὸ μιᾶς ἡμέρας μέχρι ἑκατὸν χρόνων.

περὶ μιᾶς ἡμέρας

Χρὴ τοὺς ἄρχοντας κατὰ κυριακὴν ἐπισκέπτεσθαι τὰς φυλακάς, καὶ δρίζειν ἵνα φιλανθρώπως οἱ φύλακες αὐτοῖς χρῶνται, καὶ τροφὰς δίδωσι καὶ λούωσιν αὐτούς.

Οἱ ἐπίσκοποι ἐπισκεπτέσθωσαν τοὺς ἐν φυλακῇ κατὰ τετράδα καὶ πα-

---

β΄: B. 53.3.3 || **γ΄**: B. 53.3.12.

‹95› **α΄**: B. 53.5.1 || **β΄**: 53.5.15 || **γ΄**: B. 53.5.19 || **δ΄**: B. 53.5.13 κ. 14.

‹96› **1-209**: Βλ. Αἱ Ροπαὶ=Ζέπων, JGR. III σ. 279-341

---

10 Ἂν *P*, Ἐὰν *Z* || **11** κάμουν *Z*.

‹95› **1** διαποντείου *Z* || **3** *πρὸ* τοῦ *διαγεγρ.* τῆς P || **4** *μτ.* διὰ *πρσθ.* τὸ *Z* || **7** ὀλιγότερον *κώδδ.* || **9** γεμιτζίδων *Z*.

‹96› **1-209** *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρασκευήν, εἴτε οἰκέται, εἴτε ἐλεύθεροι εἰσίν, καὶ παρασκευάζωσαν τοὺς ἄρχοντας ποιεῖν ἐπ' αὐτοῖς ὅσα οἱ νόμοι κελεύουσι, μὴ πειθομένων δὲ τῶν ἀρχόντων μηνυέτωσαν τῷ βασιλεῖ.

Μὴ ὑφιστάσθω ἰουδαῖος σωματικὰς λειτουργίας, ἤτοι ἀγγαρείας ἐν ἀπράκτῳ, ἤγουν ἑορτασίμῳ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

περὶ δύο ἡμερῶν

Ἐὰν τὰ διδόμενα προστάγματα τοῖς τὸν δημόσιον δρόμον ὁδεύουσι δύο μόνας ἡμέρας κατ' ἀλλαγῶν ἔχουσι.

περὶ τριῶν ἡμερῶν

Τὸ παραχρῆμα ἐπίρρημα τρεῖς ἡμέρας σημαίνει.

Τὴν πλάνην τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ δύναταί τις ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν διορθοῦσθαι.

Ὁ δικαστὴν παραιτησάμενος, εἴσω τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν παραίτησιν ὀφείλει αἱρετὸν ἐπιλέξασθαι.

περὶ ἑπτὰ ἡμερῶν

Αἱ ἑπτὰ ἡμέραι αἱ πρὸ τοῦ πάθους τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ αἱ μετὰ τὸ πάθος ἑπτὰ ἄπρακτοι εἰσίν.

περὶ ἐννέα ἡμερῶν

Οὐδεὶς δύναται τοὺς κληρονόμους τοῦ τελευτήσαντος πρὸ τῶν ἐννέα ἡμερῶν τοῦ πένθους ἐνάγειν, ἢ παρενοχλεῖν, μετὰ δὲ τὰς ἐννέα ἡμέρας ἀκωλύτως κινεῖ ἕκαστος.

περὶ δέκα ἡμερῶν

Ἡ ἀπρόθεσμος καὶ ἀπροσδιόριστος ἐγγύη ἡμερῶν δέκα ἔχει διορίαν, ὁ γὰρ μέτριος χρόνος δέκα ἡμέραι εἰσίν.

Τῇ σιωπῇ τῶν δέκα ἡμερῶν ἡ ψῆφος τοῦ αἱρετοῦ δικαστοῦ κυροῦται.

Πᾶσα ἔκκλητος ἐντὸς δέκα ἡμερῶν δύναται πέμπεσθαι.

Ὁ παρὰ ἐπισκόπῳ μετὰ κληρικοῦ ἢ μοναχοῦ, ἢ ἀσκητρίας δικασάμενος ἐντὸς δέκα ἡμερῶν δύναται ἔκκλητον τῷ ἄρχοντι ἐπιδιδόναι, ὥστε ἐπ' αὐτοῦ τὰ κριθέντα ἐξετασθῆναι.

περὶ δεκαπέντε ἡμερῶν

Οἱ μάρτυρες μόνας δεκαπέντε ἡμέρας ἀναγκάζονται παραμένειν εἰς τὸ δικαστήριον ἐν ταῖς χρηματικαῖς δίκαις.

Ἐν ταῖς δεκαπέντε ἡμέραις τοῦ πάσχα ἤτοι τῆς μεγάλης ἑβδομάδος καὶ τῆς διακαινησίμου μήτε περὶ ἀννόνων (ἤτοι ζαχιρέδων) μήτε περὶ δημοσίων μήτε περὶ ἰδωτικῶν χρεῶν γενέσθω ὄχλησις.

---

13 πρὸ περὶ *πρσθ.* ἐὰν δύο τισὶ τὸ αὐτὸ *διαγεγρ. P* || **41** *μτ.* δημοσίων *πρσθ.* χρεῶν *διαγεγρ. P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περὶ εἴκοσι ἡμερῶν

Ἐντὸς εἴκοσι ἡμερῶν οἱ ἐπίσκοποι ὀφείλουσι παρασκευάζειν τοὺς ἄρχοντας ἐκβάλλειν τοὺς ἐμβεβλημένους ἐν τῇ φυλακῇ οἰκέτας, εἰ μὴ φαίνονται οἱ δεσπόται αὐτῶν εἴσω εἴκοσι ἡμερῶν.

Ὁ αἰτιασθείς, ἤτοι ὁ ἐναχθείς, ἔχει εἴκοσι ἡμερῶν διορίαν ἐπὶ τῇ ἀπολογίᾳ τῆς δοθείσης κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆς.

Ἡνίκα πωλῆται ἀκίνητον ἐκκλησιαστικὸν πρᾶγμα διὰ χρέος, ὀφείλει ὁ διοικητὴς πρόθεμα ποιεῖν εἴκοσι ἡμερῶν, καὶ οὕτω πωλεῖν τῷ πλέον διδόντι.

Πᾶσα δίκη γυμναζομένη κατὰ ἀρχόντων εἴτε ἐγκληματικῶς, εἴτε χρηματικῶς ὀφείλει ἐντὸς εἴκοσι ἡμερῶν πληροῦσθαι ἀφ' οὗ κατήρξατο.

Ὁ οἰκέτην ὑποδεξάμενος, καὶ εἴσω εἴκοσι ἡμερῶν καταμηνύσας συγγινώσκεται.

Ὅτι παραγωγὴ τῶν μαρτύρων ἐπὶ τῶν ἐνδημούντων ἐντὸς εἴκοσι ἡμερῶν δίδοται.

σ.560

περὶ τριάκοντα ἡμερῶν

Ἐὰν τῶν ἐγκλημάτων δημοσία ἀπόλυσις γένηται δι' ἐπίσημον ἡμέραν, τριάκοντα συναπταὶ ἡμέραι δίδονται τῷ κατηγόρῳ εἰς τὸ δύνασθαι ἀνανεῶσαι τὴν κατηγορίαν.

Ἐὰν διαπραθῇ πρᾶγμα ἀνήβου παρὰ δημοσίου ἀπαιτητοῦ, δύναται ὁ ἄνηβος ἐντὸς 30 ἡμερῶν καταβαλεῖν τὸ τίμημα, καὶ ἀναλαβεῖν τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ ἐκεῖνο.

Ἐπὶ τῶν χρηματικῶν αἰτιάσεων ὁ μὴ εὑρὼν ἐγγυητὴν παρασχεῖν οὐκ ὀφείλει πλέον τῶν 30 ἡμερῶν μεῖναι ἐν τῇ φυλακῇ.

Μετὰ 30 ἡμέρας ἡ ὀργὴ τοῦ βασιλέως ἀνύεται.

Μετὰ τὴν διάζευξιν ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐντὸς 30 ἡμερῶν διαμαρτύρασθαι τῷ μέρει τοῦ ἀνδρὸς ὅτι ἐγκυμονεῖ.

περὶ 40 ἡμερῶν

Ἐν τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ οὐ κινεῖται ἐγκληματικόν, ὑπεξῃρημένων τῶν λῃστῶν, τιμωροῦνται γὰρ καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ νηστείᾳ.

περὶ 60 ἡμερῶν

Ἄχρι 60 ἡμερῶν συναπτῶν κινεῖ ὁ ἀνὴρ κατὰ τῆς γυναικὸς τὸ μοιχικόν.

---

59 ἐγκλημάτων *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχχ.* ἐγκληματικῶν *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὁ πιπράσκων ὑποζύγια λεγέτω καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ αἴτια αὐτῶν, εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσει εἴσω 60 ἡμερῶν ὁ ἀγοραστὴς ἐμπαθοῦς ὄντος τοῦ ὑποζυγίου ἀποδοῦναι καὶ ἀναλαβεῖν τὸ τίμημα. Τὸ αὐτὸ καὶ περὶ οἰκετῶν πωλουμένων.

Μετὰ δύο μῆνας τῆς διοικήσεως οἱ ἐπίτροποι ἐπὶ τόκοις εὐθύνονται.

Ὁ ἐμφυτευσάμενος θέλων πωλῆσαι τὸ δίκαιον τῆς ἐμφυτεύσεως, ὀφείλει μηνύειν τῷ πρωτοτύπω δεσποτείᾳ καὶ δηλοῦν τὴν τιμήν, καὶ ἐὰν μὴ θελήσῃ αὐτὸς ἀγορᾶσαι μετὰ δύο μῆνας ἑτέρῳ πιπράσκεται καὶ ὁ δεσπότης ἀναγκάζεται δέξασθαι τὸν ἀγοραστήν.

περὶ μηνῶν τριῶν

Ὁ γραφεὶς κληρονόμος δύναται εἴσω τριῶν μηνῶν παραιτεῖσθαι, καὶ οὐκ ἐνέχεται δανεισταῖς, κἂν προέγνω, ὅτι κληρονόμος ἐστίν.

Ὁ κτίζων, εἰ ἐγκαλεῖται καινοτομεῖν, εἴσω τριῶν μηνῶν ὀφείλει λέγειν τὴν δίκην, καὶ εἰ μὴ τιμηθῇ, ἀσφαλίζεσθαι, ὅτι ἐὰν ὀφθῇ κακῶς οἰκοδομήσας καταστρέφει αὐτὰ οἰκείοις ἀναλώμασι.

περὶ 100 ἡμερῶν

Αἱ τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν διακατοχαὶ εἴσω ἑκατὸν ἡμερῶν συναπτῶν αἰτοῦνται ἀφ' οὗ γνωσθῇ ὅτι ἥρμοσαν, καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ ἢ ἀποδέχονται αὐτὰς ἢ παραιτοῦνται.

περὶ τεσσάρων μηνῶν

Ἐὰν ὁ κοινωνὸς ὀχλήσῃ τὸν κοινωνὸν ἐπὶ τῷ κτίσαι τὸν ἐπίκοινον οἶκον, κἀκείνου μὴ κτίσαντος αὐτὸν κτίσῃ μόνος, δύναται τοὺς τόκους καὶ αὐτὸ τὸ τῶν δαπανημάτων κεφάλαιον ἀπαιτεῖν αὐτὸν εἴσω τετραμήνου μετὰ τὴν ἀνανέωσιν, μετὰ δὲ τοὺς 4 μῆνας εἰ μὴ λάβοι ταῦτα γίνεται τοῦ οἴκου δεσπότης.

περὶ ἓξ μηνῶν

Ἡ τὸ διαπραθὲν πρᾶγμα ἀναστρέφουσα ἀγωγὴ εἴσω ἓξ μηνῶν κινεῖται οὐτιλίων (ἤτοι συναπτῶν) τρέχει δὲ οὗτος ὁ χρόνος ἀφ' οὗ ἡ πρᾶσις γέγονεν, ἢ ἐξ οὗ ὑπέσχετο ὁ πράτης περὶ τῶν αἰτιῶν τοῦ πραθέντος.

Ὁ ὑπερθέμενος τὸ εὐσεβὲς καταβαλεῖν λεγάτον εἴσω ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐμφανείας τῆς διαθήκης ἀριθμουμένων ἀπαιτεῖται καὶ καρποὺς καὶ τόκους, καὶ πᾶσαν νόμιμον ἐπαύξησιν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τελευτῆς τοῦ καταλιπόντος.

Ὀφείλει ὁ ἐπίσκοπος παρασκευάζειν τοὺς ἄρχοντας ἐντὸς ἓξ μηνῶν ψῆφον ἐκφέρειν περὶ τῶν ἐν τῇ φυλακῇ ἀπόρων ἐγγύης, χωρὶς φονέων.

---

82 *μτ.* καὶ *πρσθ.* πρωτότυπος *διαγεγρ. P* || **84** *πρὸ* περὶ *πρσθ.* ἐὰν οἱ τὰ *διαγεγρ. P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Οἱ δεσπόται τῶν τόπων ἀπολιμπανόμενοι ἓξ μῆνας ἔχουσι εἰς τὸ ἐλθεῖν, καὶ καταβαλεῖν τὰ δημόσια καὶ λαβεῖν τοὺς ἀγροὺς ἀπὸ τῶν νεμομένων.

σ.561 *περὶ 7 μηνῶν*

111 *Ὁ ἑπταμηνιαῖος γεννηθεὶς τέλειος ἐστὶ καὶ γνήσιος τοῖς γονεῦσιν.*

περὶ ἑνὸς χρόνου

Ἐντὸς ἐνιαυτοῦ εἰ μὴ δοθῇ τὸ καταλειφθὲν εὐαγεῖ οἴκῳ διπλοῦν ἀπαιτεῖται.

115 *Ἡ περὶ ὕβρεως ἀγωγὴ ἐνιαυσιαία ἐστί.*

Οἱ κατιόντες, καὶ ἀνιόντες ἐνιαυτὸν ἔχουσιν εἰς διάσκεψιν τοῦ ὑπεισελθεῖν τὴν κληρονομίαν ἢ μή.

Πᾶσα γυνὴ ὀφείλει ἐνιαυτὸν πενθεῖν τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

περὶ διετίας

120 *Τοὺ ἐνοίκου μὴ φαινομένου δύναται ὁ μισθώσας μετὰ διετίαν ἀνοίγειν καὶ τὰ πράγματα ἐκείνου ἀπογράφεσθαι διὰ δημοσίων προσώπων ἀπὸ δικαστοῦ πεμπομένων καὶ τὸν οἶκον μετεκμισθοῦν.*

Ἡ περὶ τῆς ἀναργυρίας παραγραφὴ μετὰ δύο ἔτη συναπτὰ οὐκ ἀντιτίθεται.

125 *Ὁ μνηστευσάμενος κόρην καὶ μὴ ὁρίσας χρόνον ἐν τῇ μνηστείᾳ ὀφείλει ἐντὸς διετίας γαμεῖν αὐτήν, παρὼν μέντοι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ, ἐπεί τοι γε ἀκινδύνως ἡ κόρη ἑτέρῳ συνάπτεται.*

Ὁ ἐπαγγειλάμενος προῖκα μετὰ διετίαν τοῦ γάμου δίδωσι τόκους καὶ προσόδους ἀπὸ τρίτης ἑκατοστῆς.

130 *Τὴν μοιχευθεῖσαν γυναῖκα καὶ εἰς μοναστήριον ἐμβληθεῖσαν ἔξεστι τῷ ἀνδρὶ εἴσω διετίας ἀναλαβεῖν, εἰ βουληθῇ.*

Οἱ πρὸς χάριν ἄλλου ἀνατρέποντες τὰ ὁροθέσια, ἐπὶ διετίαν εἰς ἔργον δημόσιον ἐμβάλλεται.

περὶ τριετίας

135 *Ὁ ἕλκων ὕδωρ ἐπὶ τρία ἔτη δι᾽ ἀλλοτρίου ἀγροῦ ἐν εἰδήσει τοῦ δεσπότου τοῦ κτήματος κτᾶται δουλείαν.*

Τὰ κινητὰ πράγματα καλῇ πίστει κατεχόμενα ἐπὶ τριετίαν δεσπόζονται.

Ὁ παραιτησάμενος κληρονόμος, ἐὰν μὴ παρὰ τῶν δανειστῶν ἐπράθη τὰ πράγματα ἕως τριῶν ἐνιαυτῶν, λαμβάνει πάλιν αὐτά.

140 *Ἐάν τις ἀγάγηται γυναῖκα, καὶ μὴ δυνηθῇ ἐπὶ τριετίαν πρᾶξαι τὰ τῆς*

---

112 *μτ.* περὶ *πρσθ.* 8 μηνῶν *διαγεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

φύσεως τῶν ἀνδρῶν εἰς αὐτήν, δύναται ἡ γυνὴ ἀκινδύνως λύσαι τὸν τοιοῦτον γάμον.

περὶ τετραετίας

Ἐντὸς τετραετίας ὁ δημόσιος ἐνάγεται ὑπὲρ ὧν ἐξεποιήσατο ἀλλοτρίων πραγμάτων παρὰ τοῦ δεσπότου αὐτῶν.

Ὁ οὐτίλιος τῶν ἀποκαταστάσεων ἐνιαυτός, ἤτοι ὁ ὡρισμένος, σήμερον τετραετία ἐστί.

περὶ πενταετίας

Ὁ αἰχμάλωτος πέντε ἔτη δουλεύσας τῷ ἀναρρυσαμένῳ αὐτὸν ἐλευθεροῦται.

Ὁ κατὰ τρυφὴν φονεύσας τινὰ πενταετίᾳ ἐξορίζεται.

Ἐὰν παρὰ τὴν διάταξιν τὶς ἐκβιβασθῇ, ἤτοι ἀπαιτηθῇ ἢ ὀχληθῇ, ὁ ἐκβιβαστής, τουτέστιν ὁ ἀπαιτητὴς ἢ ὀχλήσας, δημεύσει καὶ ἐξορίᾳ πενταετίας ὑποβληθήσεται. Ἔστι δὲ ἐκβιβαστὴς ὁ μετὰ τὴν ἀπόφασιν διδόμενος ἐπὶ τῷ ἐκβιβάσαι ἢ ἀγαγεῖν εἰς τέλος καὶ ἐκπληρῶσαι τὰ ἀποφανθέντα.

Ἐάν τις ἐν τελευταίᾳ αὐτοῦ βουλήσει κελεύσῃ εὐκτήριον οἶκον γενέσθαι, ὀφείλει εἴσω πέντε ἐνιαυτῶν οἰκοδομεῖσθαι.

περὶ ἑπτὰ χρόνων

Ἴμφας ἐστὶν (ἤτοι νήπιον) ὁ ἥττων τῶν 7 χρόνων.

περὶ δεκαετίας

Τὰ ἀκίνητα καλῇ πίστει κατεχόμενα μεταξὺ παρόντων διὰ δεκαετίας, καὶ ἀπόντων εἰκοσαετίας διὰ χρήσεως δεσπόζονται.

Τὰ πίστει κακῇ ἀρχθέντα διὰ χρήσεως τῇ δεκαετίᾳ καὶ εἰκοσαετίᾳ οὐ δεσπόζονται.

Ὁ χρόνος τῆς ἐπὶ προικὸς ἀναρρυσίας δεκαετὴς ἐστί.

Οἱ ὑποδεχόμενοι τοὺς ἀπελάτας δεκαετίᾳ ἐξορίζονται.

Ὁ ποιήσας ἐν πόλει δέκα ἔτη δοκεῖ τὴν οἴκησιν ἔχειν ἐκεῖ.

περὶ δωδεκαετίας

Ἡ πρὸ τῶν 12 ἐτῶν στεφανωθεῖσα γάμον οὐ ποιεῖ, εἰ δὲ προϋπεῖ μνηστείᾳ αὕτη μένει.

Αἱ θήλειαι μετὰ 12 ἔτη ἔφηβοι κρίνονται.

σ.562 *περὶ 14 χρόνων*

Ὁ ἐλάττων τῶν 14 χρόνων οὐ βασανίζεται.

Ὁ 14 ἐτῶν γενόμενος διατίθεται.

περὶ 16 χρόνων

Ὁ τὸν ις^ον^ ἀνύων ἑαυτὸν οὐ γίνεται σιτώνης.

---

175 ἑαυτὸν P, *ἀνμν.* ἐνιαυτὸν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περὶ 18 χρόνων

Ἡ τελεία καὶ μεγάλη ἥβη τῶν ἀρρένων 18 ἐτῶν ἐστί.

περὶ 25 χρόνων

Ὁ πληρώσας τὰ 25 ἔτη τέλειος ἐστί, καὶ ὁ μὴ πληρώσας ἀτελής.

Ὁ ἥττων τῶν 25 ἐτῶν διοικῶν, λόγους οὐκ ἀπαιτεῖται.

Οἱ λόγοι τοῦ κουράτορος πρὸ τῶν 25 χρόνων τοῦ ἀφήλικος οὐκ ἀπαιτοῦνται.

περὶ 30 ἐτῶν

Ἡ περὶ ἀπαιτήσεως κληρονομίας καὶ πᾶσα προσωπικὴ ἀγωγὴ διὰ τριακονταετίας ἀναιρεῖται.

Περπέτουον, τουτέστι διηνεκές, καλεῖ ὁ νόμος καὶ τὸν 30 ἐτῶν χρόνον.

Τὸ περὶ ὅρων καὶ ὁροθεσίων δικαστήριον τῇ ἀνεπιφωνήτῳ τριακονταετίᾳ σβέννυται.

Αἱ προσωπικαὶ ἀγωγαὶ τριακονταετίᾳ σβέννυνται.

Ὁ τριακονταετίᾳ χωρὶς βίας ἀπερικόπως νεμηθεὶς δεσπόζει.

Ἐὰν κακῇ πίστει νεμηθῇ τὶς πρᾶγμα, ἕτερος δὲ καλῇ πίστει αὐτὸ ἀγοράσῃ, ἐντὸς λ' ἐτῶν ἐνάγεται ὡς κακῇ πίστει νεμηθείς.

Οἱ ποιήσαντες 30 ἔτη εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τῆς γεωργίας ἀναχωρεῖν οὐ δύνανται, οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ λεγόμενοι κολωνοί.

περὶ 40 ἐτῶν

Ἡ μὴ τριακονταετίᾳ ἀναιρουμένη ἀγωγὴ τῇ τεσσαρακονταετία σβέννυται.

Ὁ τὸν οἱονδήποτε ἀγρὸν νεμηθεὶς ἐπὶ 40 ἔτη οὐκέτι ἐνάγεται.

Ἀντὶ τῶν 10 καὶ 20 καὶ 30 ἐτῶν ἡ τεσσαρακονταετία μόνον ἀντίκειται τοῖς σεβασμίοις οἴκοις, καὶ ἀνηρέθη ἡ ἑκατονταετία.

περὶ 55 ἐτῶν

Μετὰ 50 ἔτη ἀτέλεια ἐστὶ λειτουργιῶν σωματικῶν.

περὶ 70 ἐτῶν

Ὁ ὑπερβὰς τὰ 70 ἔτη ἀπαλλάττεται προσωπικῶν λειτουργιῶν.

περὶ ἀορίστου χρόνου

Διηνεκὴς χρόνος ἐστίν, ὁ ἕως τῆς τελευτῆς τοῦ τὴν χρῆσιν ἔχοντος.

Ὁ διηνεκὴς χρόνος σημαίνει καὶ τὸν ἄχρις οὗ ὁ κανὼν ἤτοι τὸ ἐνοίκιον καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἐμφυτευσαμένου, καὶ τὸν τῆς τριακονταετίας, καὶ τεσσαρακονταετίας οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν ἕως τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς.

Διηνεκῆ καλεῖ χρόνον ὁ νόμος καὶ τὸν μέχρι τῆς ζωῆς τοῦ ρηθέντος λαμβάνειν διατροφάς.

---

186 μτ. καὶ πρσθ. δικαι *διαγεγρ. P* || **187, 188** σβένυται P.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΒΙΒΛΙΟΝ Γ′

Περιέχον ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις ἐξ ὧν αἱ πλεῖσται ἀνάγονται εἰς τὰ πολιτικὰ

σ.563

‹1›. Περὶ πατριάρχου.

α′. Βλαστάρης.—Πατριάρχης ἐστὶν εἰκὼν ζῶσα Χριστοῦ καὶ ἔμψυχος, δι᾽ ἔργων καὶ λόγων ἐν ἑαυτῷ ζωγραφῶν τὴν ἀλήθειαν, ὅστις ὀφείλει οὕς ἐκ Θεοῦ παρέλαβεν ἐν εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι βίου διαφυλάξαι καὶ πάντας τοὺς ἐκκλίνοντας ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ εἰς τὴν εὐθεῖαν ταύτην ὁδὸν ἐπιστρέψαι.

β′. ὁ αὐτός.—Ἴδια δὲ πατριάρχου τὸ εἶναι διδακτικὸν τὸ πρὸς πάντας, ὑψηλοὺς καὶ ταπεινοὺς ἀστενοχωρήτως ἐξισοῦσθαι καὶ πρᾷον μὲν εἶναι πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐντυγχάνοντας ταῖς διδασκαλίαις, ἐλεγκτικὸν δὲ πρὸς τοὺς ἀπειθοῦντας, ὑπὲρ δὲ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐκδικήσεως τῶν δογμάτων καὶ τῆς συντηρήσεως τοῦ δικαίου καὶ τῆς εὐσεβείας λαλεῖν ἐναντίον βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καὶ μὴ αἰσχύνεσθαι.

γ′. ὁ αὐτός.—Τῷ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχῃ ἔξεστι καὶ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων θρόνων ἐνορίαις σταυροπήγια διδόναι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις θρόνοις γενομένας ἀμφισβητήσεις ἐπιτηρεῖν καὶ διορθοῦσθαι καὶ πέ-
σ.564 ρας ἐπιτι/θέναι τῆς κρίσεως, ὡσαύτως καὶ μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς ἁμαρτημάτων καὶ αἱρέσεων αὐτὸς καὶ μόνος καθίσταται διαιτητὴς καὶ γνώμων.

δ′. Βαλσαμών.—Ἐπειδὴ δὲ τοῖς τέσσαρσι πατριάρχαις ἐπενεμήθησαν αἱ ἐνορίαι τῶν τεσσάρων τῆς οἰκουμένης κλιμάτων καὶ μητροπολίτας ἐφεῖται τούτοις χειροτονεῖν εἰς τὰς ἀφορισθείσας ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν διοικήσεις, ἀνακρίνειν τε αὐτοὺς καὶ κατὰ τοὺς θείους εὐθύνειν κανόνας καὶ τὴν ἐκφώνησιν καὶ μνήμην ἔχειν τῶν οἰκείων ὀνομάτων πρὸς πάντων τῶν ἐν ταῖς διοικήσεσι μητροπολιτῶν, διὰ τοῦτο καὶ σταυροπήγια πέμπουσιν εἰς τὰς

‹1› **α′**: Βλάστ. Π 8:428 || **β′**: Βλάστ. Π 8:429 || **γ′**: Βλάστ. Π 8:429 || **δ′**: Βλάστ. Ε 11:257-258

‹1› Βιβλίον - πολιτικὰ *περιέχεται εἰς φ χργρφ 561* || **9** τὸ² *παρλπ. Ζ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτῶν ἐνορίας καὶ κληρικοὺς ἐξ αὐτῶν λαμβάνουσιν οὕς αἱροῦνται, οὐ μὴν ἐφεῖται τινὶ τούτων καὶ εἰς χώραν πέμπειν σταυροπήγιον, ἥτις ἑτέρῳ ὑπόκειται πατριάρχῃ, οὔτε κληρικὸν ἐξ αὐτῆς λαβεῖν, ἵνα μὴ συγχέωνται τὰ δίκαια τῶν ἐκκλησιῶν.

ε΄. Ἰουστ. νεαρὰ ρκγ΄.—Τὸ τοῦ πατριάρχου κριτήριον ἐκκλήτῳ οὐχ ὑπόκειται.

σ·565 **‹2›. Περὶ ἀρχιερέων.**

α΄. νόμος βασιλ.—Ἀρχιερεὺς ἐστὶ θεατὴς καὶ κηδεμὼν πασῶν τῶν ἐκκλησιαζομένων ψυχῶν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, δύναμιν ἔχων τελετικὴν πρεσβυτέρου, διακόνου, ἀναγνώστου καὶ μοναχοῦ.

β΄. νόμος βασιλ.—Τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει καὶ εἰς τὸ νὰ χειροτονῇ ἐπίσκοπον εἰς ἐπισκοπὴν οὖσαν ὑπ᾽ αὐτόν.

γ΄. νόμος βασιλ.—Ἴδιον ἀρχιερεῖ τοῖς μὲν ταπεινοῖς συγκατέρχεσθαι, καταφρονεῖν δὲ τῶν ἐπαιρομένων καὶ πρὸς ταπείνωσιν ἔργῳ καὶ λόγῳ τῶν ὑπερηφάνων τὸ φρόνημα καθέλκειν καὶ προκινδυνεύειν τοῦ ποιμνίου καὶ τὴν ἐκείνου στενοχωρίαν οἰκείαν ὀδύνην ποιεῖσθαι.

δ΄. νόμος βασιλ.—Ὁ ἀρχιερεὺς ἐντέταλται καταμηνεύειν τοῖς ἐν τῇ χώρᾳ πρωτεύουσι τὰς ἀδικίας τῶν ἀδικούντων.

σ.566 **‹3›. Περὶ ψήφων ἀρχιερέων.**

α΄. κανὼν δ΄ τῆς ἐν Νικαίᾳ ανης.—Ἡ τοῦ ἀρχιερέως ψῆφος νὰ γίνεται παρὰ πάντων τῶν ἐνδημούντων ἢ τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων τουλάχιστον τριῶν, συναινούντων καὶ τῶν λοιπῶν ἐγγράφως.

β΄. κανὼν ε΄ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.—Οἱ ψῆφοι δὲν πρέπει νὰ γίνωνται ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν, διὰ τὸ μὴ εἰσάγεσθαι αἰτιάματά τινα κατὰ τῶν ψηφιζομένων.

γ΄. κανὼν λ΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις ἐπίσκοπος, κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος δι᾽ αὐτῶν ἐγκρατὴς γένηται ἐκκλησίας, καθαιρείσθω καὶ ἀφοριζέσθω καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ ἅπαντες.

ε΄: Βλάστ. Δ 7:218.

‹2› **α΄**: Βλάστ. Ε 17:271 || **β΄**: Βλάστ. Ε 11:257 || **γ΄**: Βλάστ. Ε 17:271-272 || **δ΄**: Βλάστ. Ε 17:272.

‹3› **α΄**: Σύντ. 2, 122 || **β΄**: Σύντ. 3, 175 || **γ΄**: Σύντ. 2, 37

‹2› **2** *πρὸ* ἀρχιερεὺς *πρσθ.* Ὁ *Z* || **3** δύναμην *Z* || **10** ἐκείνων στενοχορίαν *Z*.

‹3› **2** *μτ.* Νικαίᾳ *πρσθ.* συνόδου, *παρλπ.* α^ης *Z* || **10** κοινονοῦντες *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἑρμηνεία. Βλάσταρης.—Δεῖ γὰρ τὸν μέλλοντα χειροτονηθῆναι ἐπίσκοπον ὑπὸ πάντων τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων ἐκλέγεσθαι ἤ, εἰ δυσχερὲς τοῦτο, πάντας συναχθῆναι, ὑπὸ τριῶν κἂν ἐξάπαντος, συμψήφων γιγνομένων καὶ τῶν ἀπόντων.

p.567 δ'. / νόμος.—Εἰς ψήφους ἀρχιερέων, εἴγε ἀκολουθήσει διχόνοιά τις
6 καὶ σχισθῇ ἡ σύνοδος εἰς δύο μέρη, τὸ μὲν ἓν ψηφίζον ἄλλο πρόσωπον, τὸ δ' ἄλλο, ἄλλο, νὰ κυροῦται ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος, ἡ ἔχουσα καὶ τὸν πατριάρχην σύμψηφον καὶ συγκατανεύοντα.

ε'. κανὼν γ' τῆς οἰκουμενικῆς ζ' συνόδου.—Πᾶσαν ψῆφον γιγνομένην
20 παρὰ τῶν ἀρχόντων ἄκυρον μένειν, ἀφοριζόμενος καὶ καθαιρούμενος ὁ θέλων ἐγκρατὴς γενέσθαι ἐκκλησίας διὰ ἀρχόντων, ἀφοριζόμενοι ὁμοῦ καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Παλαιὰ ἡ κακία, ἐγίνοντο γὰρ καὶ πάλαι ἄθεσμά τινα καὶ ἄρχοντες, τῇ δυναστείᾳ θαρροῦντες, ἐψηφίζοντο ἐπισκόπους καὶ
25 πρεσβυτέρους καὶ διακόνους προσέταττον γίνεσθαι. Ταῦτα οὖν ἡ σύνοδος κωλύει, τὸν ἀποστολικὸν κανόνα παράγουσα, ὃς τὸν δι' ἀρχόντων ἐγκρατῆ γιγνόμενον ἐκκλησίας ἀρχιερέα καθαιρεῖ ἅμα καὶ ἀφορίζει μεγάλης τιμωρίας, ἀξιῶν τὸν τοῦτο ποιοῦντα καὶ οὐκ ἐκεῖνον μόνον ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῷ.

σ.568 ς'. κανὼν κγ' τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.—Ἀρχιερεῖ μὴ ἐξεῖναι ἀντὶ αὐτοῦ
31 καθιστᾶν ἕτερον αὐτοῦ διάδοχον, κἂν περὶ τῇ τελευτῇ τοῦ βίου τυγχάνῃ, εἰ δέ τι τοιοῦτον γένοιτο, ἄκυρον εἶναι τὴν κατάστασιν, φυλάττεσθαι δὲ τὸν θεσμὸν τὸν ἐκκλησιαστικὸν περιέχοντα, δεῖν μὴ ἄλλως γίνεσθαι ἐπίσκοπον
35 ἢ μετὰ συνόδου καὶ ἐπικρίσεως ἐπισκόπων τῶν μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ἀναπαυσαμένου ἐξουσίαν ἐχόντων τοῦ προάγεσθαι τὸν ἄξιον.

Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Οὐκ ἔξεστι τῷ τελευτῶντι ἐπισκόπῳ ἐν τῷ τελευτᾶν, ἐπίσκοπον ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ καθιστᾶν, ἀλλ' ἡ σύνοδος μετὰ θάνατον αὐτοῦ κατὰ γνώμην τοῦ πατριάρχου τὸν ἄξιον προχειρίζεσθαι.

11-14: Σύντ. 2, 39 || **δ'**: B. 3.1.38 || **ε'** Σύντ. 2, 564 || **23-29**: Σύντ. 2, 564 || **ς'**: Σύντ. 3, 165-166 || **36-38**: Σύντ. 3, 166.

---

13 τοῦτο *παρλπ.*, *πρσθ.* τοὺς *Z* || ὑπὸ *P*, ἀπὸ *Z* || **15** *μτ.* νόμος *πρσθ.* βασιλ.. *Z* || **16** καὶ *παρλπ. Z* || **17** ἄλλο^2 *παρλπ. Z* || **19** οἰκουμενικῆς *παρλπ. Z* || **21** ἀφωριζόμενοι *Z* || **27** γενόμενον *Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.569 **‹4›. Περὶ χειροτονίας.**

α΄. κανὼν α΄ ἀποστόλων.—Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Ὁ ἀποστολικὸς οὗτος κανὼν περὶ χειροτονίας διαλέγεται καὶ οὐχὶ περὶ ψήφου καθὼς πολλοὶ ὑπέλαβον.

Ἑτέρα ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Χειροτονία ἤδη καλεῖται ἡ τῆς καθιερώσεως τοῦ ἱερᾶσθσι λαχόντος τελεσιουργία τῶν εὐχῶν καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἡ ἐπίκλησις καὶ οὐχὶ ἡ ψῆφος, ἥτις καὶ αὐτὴ τὸ πάλαι χειροτονία ὠνόμαστο.

Σχόλιον.—Ἡ χειροτονία γίνεται διὰ τριῶν ἀρχιερέων, προεστεύοντος τοῦ ἑνὸς καὶ τῶν δύο συλλειτουργούντων αὐτῷ.

β΄. κανὼν οζ΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις ἀνάπηρος ᾖ τὸν ὀφθαλμὸν ἢ τὸ σκέλος πεπληγμένος, ἄξιος δὲ ἐστὶν ἐπισκοπῆς γιγνέσθω, οὐ γὰρ λώβη σώματος αὐτὸν μιαίνει ἀλλὰ ψυχῆς μολυσμός.

σ.570 γ΄. κανὼν ς΄ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.—Μηδένα ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι, μήτε πρεσβύτερον μήτε διάκονον ἢ ὅλως τινὰ τῶν ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ τάγματι, εἰ μὴ ἰδικῶς ἐν ἐκκλησίᾳ πόλεως ἢ κώμης ἢ μοναστηρίῳ ὁ χειροτονούμενος ἐπικηρύττοιτο, τοὺς δὲ ἀπολύτως χειροτονουμένους ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ἄκυρον ἔχειν τὴν τοιαύτην χειροθεσίαν καὶ μηδαμοῦ δύνασθαι ἐνεργεῖν ἐφ' ὕβρει τοῦ χειροτονήσαντος.

Σχόλιον.—Ἂν παρατήρησις τοιαύτη ἐκανονίσθη νὰ γίνεται εἰς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, πολλῷ μᾶλλον ὀφείλει νὰ γίνεται εἰς ἀρχιερεῖς, εἰς τὸ νὰ μὴ χειροτονοῦνται ἀπολελυμένως, τὸ ὁποῖον τοῦτο ποτὲ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου κυροῦ Παϊσίου διὰ συνοδικοῦ γράμματος ἠμποδίσθη καὶ διὰ φρικτῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτιμίων ἐπεκυρώθη, εἰς τὸ νὰ μὴ γίγνωνται τοῦ λοιποῦ ἀρχιερεῖς ἀπολελυμένως.

σ.571 δ΄. κανὼν νγ΄ τῆς ἐν Καρθαγένῃ.—Ἐπίσκοπος ὑπὸ τριῶν ἀρχιερέων χειροτονεῖσθαι καὶ μὴ ἐλάττους τῶν τριῶν εἰς χειροτονίαν ἀρκείτωσαν.

‹4› **α΄**: Σύντ. 2, 1 || **4-5**: Σύντ. 2, 3 || **6-9**: Σύντ. 2, 2 || **10-11**: πρβλ. Βλάστ. X 5:501 || **β΄**: Σύντ. 2, 99 || **γ΄**: Σύντ. 2, 230 || **δ΄**: Σύντ. 3, 325

‹4› **4** Βαλσ. *παρλπ. Z* || κανὼν οὗτος *Z* || **10** προεστεύοντας *Z* || **13** πεπλημένος *Z* || *μτ.* γὰρ *πρσθ.* ἡ *Z* || **14** μηαίνει *Z* || **15** ς΄ *P*, ζ΄ *Z* || **18** ἀπωλύτως *P* || **24** *μτ.* Παϊσίου *πρσθ.* τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας *Z* || **25** ἐμποδίσθη, ἐπικυρώθη *P* || **27** Καθαργένῃ *κώδδ.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄. κανὼν λε΄ ἀποστόλων.—Ἐπίσκοπον μὴ τολμᾶν ἔξω τῶν αὐτοῦ ὁρί-
30 ων χειροτονίας ποιεῖσθαι εἰς τὰς μὴ ὑποκειμένας αὐτῷ πόλεις καὶ χώρας, εἰ δὲ ἐλεγχθείη τοῦτο πεποιηκὼς παρὰ τὴν τῶν κατεχόντων τὰς πόλεις ἐκείνας ἢ τὰς χώρας γνώμην, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ οὕς ἐχειροτόνησεν.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Καθὼς ὁ μητροπολίτης δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ ἀπέλ-
θῃ εἰς ἐνορίαν τινὸς τῶν ὑπ᾽ αὐτὸν ἐπισκόπων καὶ νὰ ἐκτελῇ ἀρχιερατικόν
35 τι προνόμιον, οὕτω καὶ κάθε ἄλλος μητροπολίτης ἢ ἐπίσκοπος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀπέρχεται εἰς ξένην ἐπαρχίαν καὶ νὰ χειροτονῇ καὶ νὰ κάμνῃ ἄλλο τι ὑπούργημα ἄνευ γνώμης καὶ παραχωρήσεως τοῦ τῆς χώρας ἐκείνης ἀρχιερέως.

ς΄. Βασιλ. βιβ. γ΄, τίτ. α΄.—Ὁ διάκονος νὰ χειροτονῆται, ἀφ᾽ οὗ τε-
σ.572 λειώσῃ τοὺς εἴκοσι / πέντε χρόνους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ὁ πρεσβύτερος δέ,
41 ἀφ᾽ οὗ περάσει τοὺς τριάκοντα χρόνους.

Τρόπος πῶς δεῖ πρῶτον ἐξετάζεσθαι τοὺς χειροτονηθησομένους, εἴγε εἰσὶν ἄξιοι ἢ μή.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν μέλλῃ τινὰς νὰ χειροτονηθῇ διάκονος, νὰ μὴ
45 χειροτονῆται ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἀνεξετάστως, ἀλλὰ πρὸ τῆς χειροτονίας ὁ ἀρχιερεὺς νὰ δίδῃ προσταγὴν εἰς τὸν ἐπίτροπον αὐτοῦ ὁποὺ εὑρίσκεται εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶναι ὁ χειροτονηθησόμενος, ὁποὺ ἐγεννήθη δηλαδὴ καὶ ἀνετράφη καὶ εὑρίσκεται κατοικῶν, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ τῆς πολιτείας ἐκείνου, ὅστις ἐπίτροπος τοῦ ἀρχιερέως ὀφείλει νὰ συνάξῃ
50 ὅλους τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ προκειμένων τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων, νὰ ἐξετάζεται ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ἐκείνους, ἂν ὁ χειροτονηθησόμενος αὐτὸς ἔζησε πολιτείαν ἄμεμπτον καὶ καθαρὰν μὲ διαγωγὴν σεμνήν, μὲ βίον ὀρθόν, μὲ πολιτείαν ὀρθόδοξον, ἂν ἔχῃ μίαν γυναῖκα λαβὼν αὐτὴν
σ.573 παρθένον καὶ οὐχὶ / διεφθαρμένην ἢ διεζευγμένην ἀπὸ ἄλλου ἀνδρὸς ἢ χή-
55 ραν, ἂν γυνὴ αὐτοῦ φυλάττῃ σώφρονα βίον καὶ δὲν ἐφωράθη ποτὲ ὑποπεσοῦσα εἰς ἔγκλημα μοιχείας καὶ ἂν μαρτυρηθῇ ὑπὸ πάντων τῶν χριστιανῶν νὰ μὴν εἶναι ὑποκείμενος εἰς κανένα τοιοῦτον, τότε οἱ μάρτυρες νὰ δέχωνται ὅρκον εἰς τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον διὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν ταύτην, ὅτι

ε΄: Σύντ. 2, 47 || **33-38**: Σύντ. 2, 47 || ς΄: B. 3.1.25 || **44-70**: πρβλ. B. 3.1.8, B. 3.1.24

---

29 *μτ.* λε΄ *πρσθ.* τῆς ἐν Καθεργένῃ, *παρλπ.* ἀποστόλων *Z* || **31** ἐλεγχθεὶς *Z* || **36** κάμῃ *Z* || **39** βιβ. γ΄, Βασιλ. *Z* || **47** τὸ ὁποῖον *κώδδ.* || **52** ἄμεπτον *Z* || **53** μία *Z* || **54** διαζευγμένην *P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἶναι ἀληθὴς καὶ ἐλευθέρα ἀπὸ χάριτος τινὸς ἢ φόβου ἢ προτροπῆς, καὶ ἔτζι νὰ δίδῃ ὁ ἐπίτροπος γράμμα εἰς τὸν χειροτονηθησόμενον συστατικὸν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν χριστιανῶν. Ὀφείλει δὲ καὶ ὁ πνευματικὸς ἐκείνου τοῦ χειροτονηθησομένου πρὸ τῆς χειροτονίας νὰ παραστήσῃ αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν ἱερῶν εἰκόνων, προκειμένων καὶ τῶν θείων εὐαγγελίων, καὶ νὰ ἐξομολογήσῃ αὐτὸν ἐπὶ λεπτοῦ, ἀνιχνεύοντας διαφόρως καὶ ἐξετάζοντας ἀκριβῶς τὰ βάθη τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἂν καὶ οὗτος εὕρῃ αὐτὸν ἐξομολογούμενον καθαρὸν καὶ ἄξιον, τότε καὶ αὐτὸς νὰ τῷ δίδῃ γράμμα ἴδιον συστα-
σ.574 τικὸν πρὸς τὸν μητροπολίτην, / ἅτινα ταῦτα δύο συστατικά, τοῦ τε ἐπιτρόπου τοῦ ἀρχιερέως καὶ τοῦ πνευματικοῦ, ἀποκομίζοντας εἰς τὸν ἀρχιερέα ὁ χειροτονηθησόμενος, νὰ χειροτονῆται, δίδοντας πρῶτον ἐγγράφως τὴν ὁμολογίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξετάσεως αὐτῆς φανῇ τις καὶ ἐκφωνήσῃ ὅτι αὐτὸς εἶναι ἀνάξιος εἰς τὸ νὰ ἱερωθῇ, ἐξάπαντος νὰ ἀναβάλλεται ἡ χειροτονία αὐτοῦ, ἕως οὗ νὰ ἐξεταχθῇ καλῶς καὶ ἀκριβῶς.

η΄. Ἰουστ. νεαρὰ ς΄.—Ὁ χειροτονηθησόμενος δὲ νὰ εἶναι εἰδήμων γραμμάτων καὶ ὁ ἀγράμματος ἐξάπαντος νὰ μὴ χειροτονῆται.

θ΄. ἐκ τῆς αὐτῆς.—Μήτε πληθυσμὸς ἱερέων νὰ μὴ γίνεται ἐκκεχυμένως πως καὶ προχείρως, διὰ νὰ μὴ καταφρονῆται καὶ ἐξευτελίζεται ἐκ τούτου τὸ ἱερατικὸν τάγμα, ἀλλὰ νὰ ἐκλέγωνται τόσοι, ὅσοι πρέπει νὰ εὑρίσκωνται εἰς κάθε χωρίον καὶ πολιτείαν ἱκανοὶ καὶ οὐχὶ περισσότεροι.

σ.575 ι΄. ἐκ τῆς αὐτῆς.—Οὔτε διὰ χατίρι οὔτε διὰ βίαν ἐπαγομένην παρὰ ἄρχοντός τινος νὰ μὴ χειροτονῆται τινάς.

ια΄. κανὼν γ΄ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου.—Οἱ ἄρχοντες καὶ λοιποὶ λαϊκοὶ νὰ μὴ βιάζουν τὸν μητροπολίτην εἰς τὸ νὰ προβιβάζῃ τινὰ εἰς τὸν ἱερατικὸν βαθμὸν καὶ οἱ τοιοῦτοι βιασταὶ νὰ παιδεύωνται πολιτικῶς.

ιβ΄. Βασιλ. βιβ. γ΄, τίτ. γ΄.—Εἰς ὁποιον χωρίον καὶ πολιτείαν κάμνει χρεία νὰ χειροτονηθῇ ἱερεύς, ὁ τοιοῦτος νὰ εἶναι ἐγκάτοικος ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ὄχι νὰ ἔρχεται ἔξωθεν, ἀλλαχόθι δηλαδή, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ δίδῃ δόσιμον καὶ εἰς τὴν βιστιαρίαν διὰ μέσον τοῦ μητροπολίτου, ὡς νενόμισται, ἐκτὸς

ζ΄: **B.** 3.1.26 || η΄: **B.** 3.1.24 || θ΄: B.3.1.34 || ι΄: Σύντ. 2, 565-566 || ια΄: πρβλ. Σύντ. 2, 564 || ιβ΄: πρβλ. **B.** 3.3.6

---

63 *μτ.* ἱερῶν *πρσθ.* ἐκείνων, *παρλπ.* εἰκόνων *Z* || **64** ἐξετάζωντας *κώδδ.* || **68** ἀποκομίζωντας *κώδδ.* **69** δίδωντας *κώδδ.* || **71** αὐτῆς *παρλπ. Z* || **85** κάμει *Z* || **87** ἀλλαχόθεν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῶν πρὸς τὸν μητροπολίτην κανονικῶν, ὁποὺ κακεῖνα ὀφείλει νὰ πληρώνῃ.

ιγ΄. κανὼν η΄ τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ.—Ὁ ἀνὴρ τῆς μοιχευθείσης γυναικὸς ἱερεὺς δὲν γίνεται, ἂν δὲ μετὰ τὴν χειροτονίαν φωραθῇ ἡ γυνὴ ἐκείνου *σ.576* μοιχευομένη, νὰ μὴν ἱερατεύῃ πλέον ἐκεῖνος, ἂν θέλῃ ὅμως νὰ ἱερατεύῃ, εὐθὺς νὰ διαζεύγνυται ἀπὸ ἐκείνην.

ιδ΄. νόμος βασιλ.—Ἂν τινὰς ἠρραβωνίσθη μὲ καμίαν παρθένον μὲ ψιλὰ σύμφωνα καὶ ὄχι μὲ ἱερολογίαν καὶ χαλάσῃ τὸν ἀρραβῶνα ἐκεῖνον καὶ λάβῃ ἄλλην παρθένον εἰς γυναῖκα, δὲν ἐμποδίζεται εἰς τὸ νὰ ἱερωθῇ, ἂν ὅμως ἠρραβωνίσθη δι᾽ ἱερολογίας καί, διαλύσας τὴν μνηστείαν ἐκείνην λάβῃ ἄλλην παρθένον εἰς γυναῖκα, δὲν ἀξιοῦται τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ, ἐπειδὴ λέγεται δίγαμος.

σ.577

‹5›. Περὶ προνομίων ἀρχιερέων.

α΄. βιβ. γ΄, τίτ. α΄ Βασιλ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ συκοφαντήσει ἀρχιερέα μὲ ἔγκλημα, νὰ πληρώνῃ εἰς τὴν βιστιαρίαν τζερεμὲν τριάκοντα λίτρας μάλαγμα, πρόστιμον τῆς συκοφαντίας αὐτοῦ ἢ νὰ παιδεύεται κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ ἡγεμόνι.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐπίσκοπος ἢ ἄλλος τὶς τῶν ἱερωμένων διὰ ἐκκλησιαστικὸν ἔγκλημα νὰ μὴ κρίνεται εἰς ἀρχοντικὰ κριτήρια.

γ΄. βιβ. ς΄, τίτ. κα΄.—Ἀνίσως ὁ ἰσπράβνικος ἑνὸς καδιλικιοῦ, εἴτε ἀμελῶν εἴτε χαριζόμενος, ἀποποιεῖται τὴν κρίσιν τινὸς τῶν ἐκ τοῦ καδιλικίου αὐτοῦ ἢ κρίνει τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην ἀδίκως, νὰ ἔχῃ ἄδεια νὸ ἀδικούμενος νὰ ἀναφέρῃ τὰ κατ᾽ αὐτὸν εἰς τὸν ἐκεῖσε ἐπίσκοπον καὶ ὁ ἐπίσκοπος νὰ παρακινῇ τὸν ἰσπράβνικον εἰς τὸ νὰ δικαιώσῃ τὸν ἀδικούμενον ἐκεῖνον καὶ ἂν ὁ ἰσπράβνικος δὲν ἀκούει τὴν ἐπὶ τούτῳ παρακίνησιν τοῦ ἐπισκόπου, νὰ ἔχῃ ἄδειαν ὁ ἐπίσκοπος νὰ τὸ φανερώνῃ εἰς τὸν αὐθέντην μὲ γράμμα του *σ.578* διὰ νὰ παιδεύεται ὁ ἰσπράβνικος.

δ΄. Ἰουστ. νεαρὰ πζ΄.—Ἂν τινὰς δὲν θελήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἰσπράβνικον διὰ νὰ ἀναφέρῃ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, οὔτε εἰς τὸν ἐπίσκοπον, ἀλλὰ ἔλθῃ κατ᾽ εὐθεῖαν εἰς τὸν αὐθέντην χωρὶς γράμμα τοῦ ἐπισκόπου καὶ ἀναφέρῃ

ιγ΄: Σύντ. 3, 82 || **ιδ΄**: πρβλ. Βλάστ. Γ 15:182.

‹5› α΄: B.3.1.2 || **β΄**: πρβλ. B.3.1.37 § 2, Σύντ. 1, 165 || **γ΄**: πρβλ. B.6.22.1 || **δ΄**: πρβλ. B.6.22.3

---

97 ἡ ἀρραβωνίσθη *Z*.

‹5› 2 Βασιλ. βιβ. - *Z* || **8** καδιλικίου *Z* || **16** πζ΄ *P*, πς΄ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ, ὄχι μόνον νὰ μὴν εἰσακούεται, ἀλλὰ καὶ νὰ παιδεύεται, καὶ τοῦτο διωρισθῇ ἔτζι, διὰ νὰ μὴ μένωσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν δουλειάν τους καὶ ἐρχόμενοι διὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν εἰς τὸ αὐθεντικὸν κριτήριον νὰ ζημιώνωνται.

ε΄. βιβ. ξ΄, τίτ. α΄.—Ὁ ἀρχιερεὺς ὀφείλει κάθε τετράδην καὶ παρασκευὴν νὰ ἐπισκέπτεται ἐκείνους ὁποὺ εἶναι εἰς τὴν φυλακὴν καὶ νὰ μανθάνῃ διατὶ ἐβλήθησαν καὶ νὰ ἐνεργῇ ὁποὺ νὰ θεωροῦνται αἱ ὑποθέσεις αὐτῶν ἐν τάχει. Καὶ εἰ μὲν εἶναι ὑποθέσεις ὁποὺ ἢ μὲ παιδείαν τινὰ ἢ μὲ ἐγγύας νὰ ἐλευθερωθῶσιν, εἴσω εἴκοσιν ἡμερῶν νὰ ἐπιμελῆται νὰ λαμβάνωσι τέλος καὶ
σ.579 νὰ ἐλευθερώνωνται οἱ ἄνθρωποι, εἰ δὲ εἶναι σφαλισμένοι / διὰ ἔγκλημα τὸ ὁποῖον ἐπαπειλεῖ κεφαλικὴν τιμωρίαν, νὰ ἐνεργῇ ὁποὺ εἴσω τριάκοντα ἡμερῶν νὰ λαμβάνῃ τέλος καὶ ἂν οἱ ἄρχοντες ἀμελοῦσιν εἰς τὴν προτροπὴν ταύτην τοῦ ἀρχιερέως, νὰ τὸ ἀναφέρῃ εἰς τὸν αὐθέντην.

ς΄. κανὼν κα΄ τῆς ἐν Χαλκηδόνι δ΄.—Κληρικοὺς ἢ λαϊκοὺς, κατηγοροῦντας ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν ἁπλῶς καὶ ἀδοκιμάστως, μὴ προσδέχεσθαι εἰς κατηγορίαν, εἰ μὴ πρότερον ἐξετασθείη αὐτῶν ἡ ὑπόληψις.

ζ΄. κανὼν ιβ΄ τῆς ἐν Καρθαγένῃ.—Τὸν ἐγκλήμασι περιπεσόντα ἐπίσκοπον ὑπὸ πάσης προσήκει κρίνεσθαι τῆς συνόδου, εἰς ἣν ὁ τοιοῦτος τελεῖ δηλαδή, εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τοὺς πάντας ἢ τοὺς πλείονας συνελθεῖν, μὴ ἐλάττονας γοῦν εἶναι τῶν δώδεκα.

Πρᾶξις συνοδική.—Διὰ τοῦτο καὶ ὁ πατριάρχης Λουκᾶς ἄκυρον ἡγήσατο τὴν τοῦ ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος Ἰωάννου καθαίρεσιν, ἣν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου ἐποιήσατο, ἐπειδὴ μὲ ἕνδεκα ἀρχιερεῖς αὐτὴν ἐποίησε.

σ.580 η΄. Ἡρακλείου καὶ Κωνσταντίνου τῶν βασιλέων.—Μήτε κληρικὸν μήτε ἐπίσκοπον μήτε μοναχὸν χρηματικῆς ἢ ἐγκληματικῆς χάριν αἰτίας παρὰ πολιτικῷ ἐνάγεσθαι ἄρχοντι, ἀλλὰ μόνον παρὰ τοῖς ἰδίοις μητροπολίταις ἢ τῷ πατριάρχῃ.

θ΄. νόμος βασιλ.—Κατηγορίαν ἱερέως οὐδεὶς τῶν λαϊκῶν ἀρχόντων δικάζει, πλὴν εἰ μὴ καθοσιώσεως ἔγκλημα ἡ κατηγορία περιέχει.

ε΄: Β. 60.35.22, Βλάστ. Ε 17:272 || ς΄: Σύντ. 2, 267 || ζ΄: Βλάστ. Δ 8:221 || **39-41**: Βλάστ. Δ 8:222 || η΄: Βλάστ. Δ 7:219 || θ΄: Βλάστ. Δ 8:225

---

21 *πρὸ* διὰ *πρσθ.* ἐδῶ *διαγεγρ. P* || **25** διὰ τί *Z* || **26** *πρὸ* ὁποὺ *πρσθ.* εἶναι *διαγεγρ. P* || **32** Χαλκιδ. *Z* || **34** ἐξεταχθείη *Z* || **35** Καθαργένῃ *κώδδ.* || **37** *μτ.* δυσχερὲς *πρσθ.* εἰς, *παρλπ.* εἴη *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ι΄. κανὼν η΄ τῆς ἐν Καρθαγένῃ.—Ὁ διαβεβλημένος τοὺς τρόπους οὐκ ἐφεῖται κατηγορεῖν ἐπισκόπου.

ια΄. κανὼν ρλα΄ τῆς αὐτῆς.—Τὸν ἐν πολλοῖς ἐγκλήμασιν ἐπισκόπου ἢ ἱερωμένου κατηγοροῦντα καὶ τούτων ἑνὸς ἐξετάσει δοθέντος ἀποδεῖξαι μὴ δυνηθέντα, οὐδὲ περὶ τῶν λοιπῶν εἰκὸς τοῦτον πιστεύεσθαι.

ιβ΄. νόμος βασιλ.—Κρεῖσσον τὰ ἁμαρτήματα καταλιμπάνειν ἀνεκδίκητα ἢ τινὰς ἀναιτίως κολάζεσθαι.

σ.581 ιγ΄. νόμος βασιλ.—Οὐ δεῖ πιστεύειν ταῖς καταθέσεσι τῶν κρινομένων, εἰ μὴ καὶ ἀπόδειξις διδάσκει τὸν δικαστήν.

ιδ΄. κανὼν οδ΄ ἀποστόλων.—Ἀρχιερέα κατηγορηθέντα ἐπί τισι παρὰ ἀνθρώπων ἀξιοπίστων καλεῖσθαι αὐτὸν ἀναγκαῖον ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων. Κἂν μὲν ἀπαντήσῃ καὶ ὁμολογήσῃ ἢ ἐλεγχθείη, ὁρίζεσθαι τὸ ἐπιτίμιον. Ἐὰν δὲ ἐκκαλεσάμενος μὴ ὑπακούσῃ, καλείσθω καὶ δεύτερον, ἀποστελλομένων ἐπ᾽ αὐτῷ δύο ἐπισκόπων. Ἐὰν δὲ καὶ οὕτω μὴ ὑπακούσῃ, καλείσθω καὶ τρίτον, δύο πάλιν ἐπισκόπων ἀποστελλομένων αὐτῷ, ἐὰν δὲ καὶ οὕτω μὴ ὑπακούσῃ καταφρονήσας, ἡ σύνοδος ἀποφαινέσθω τὰ δοκοῦντα, ὅπως μὴ δόξῃ κερδαίνειν φευγοδικῶν.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Μήτε αἱρετικὸν μήτε ἕνα πιστὸν ὀφείλει ἡ σύνοδος παραδέχεσθαι καταμαρτυροῦντα ἐπισκόπου. Καὶ εἰ μὲν χρηματικὴ ἐστὶν *σ.582* ἡ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου ἀγωγή, νὰ / εἰσακούωνται τρεῖς μάρτυρες, ἄνθρωποι ὄντες ὀρθόδοξοι καὶ ἀνεπίληπτοι, ἔντιμοί τε καὶ πιστοί, μαρτυροῦντες ἑνωμότως, εἰ δὲ ἡ ἀγωγὴ ἐστὶν ἐγκληματική, διὰ πέντε μαρτύρων πιστῶν καὶ ἐντίμων ὀμνυόντων ἡ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου αἰτίασις ἀποδεικνύεται.

σ.583 **‹6›. Περὶ διαγωγῆς τῶν ἀρχιερέων, ἱερωμένων τε καὶ μοναχῶν.**

α΄. κανὼν ς΄ ἀποστόλ.—Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος κοσμικὰς φροντίδας μὴ ἀναλαμβανέτω, εἰ δὲ μή, καθαιρείσθω.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ πα΄ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων λέγει, ὁμοῦ καὶ ἄλλοι κανόνες περὶ τῶν τοιούτων, ὅτι ἢ νὰ παύσωνται

ι΄: Βλάστ. Δ 8:226 || **ια΄**: Βλάστ. Δ.8:227 || **ιβ΄**: Βλάστ. Δ 8:227 || **ιγ΄**: Βλάστ. Δ 8:227 || **ιδ΄**: Βλάστ. Δ 8:221 || **65-70**: Σύντ. 2, 97.

‹6› α΄: Σύντ. 2, 9 || **4-11**: Σύντ. 2, 9

---

48 Καθαργένῃ *κώδδ.* || **57** τινι *Z* || **59** ἃ ἐλεγχθεὶς *Z* || **65** Βαλσ. *παρλπ. Z.*

‹6› 1 τῶν *παρλπ. Z* || τε *παρλπ. Z* || **2-3** κοσμικῆς *Z* || **4** δὲ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἢ νὰ κοθήρωνται διὰ τοῦτο φιλανθρωποτέρως ὁ τοιοῦτος πρέπει νὰ διαμηνύεται καὶ νὰ παραγγέλλεται τρὶς εἰς τὸ νὰ παύσῃ, καὶ ἂν δὲν παύσῃ τότε νὰ καθῄρεται, ἔξω μόνον ἂν προσκαλῆται ἀπὸ τοὺς νόμους εἰς διοίκησιν ὀρφανικῶν πραγμάτων ἢ εἰς βοήθειαν χηρῶν τε καὶ ὀρφανῶν καὶ ἀσθενῶν διοικήσεως, ὅστις καὶ τότε ὀφείλει ἀφ' οὗ παραγγελθῇ νὰ ἀφεθῇ τῆς ἐπιτροπῆς, διατὶ ἀλλέως ἂν ἐπιμένῃ, καθῄρεται.

β'. κανὼν πγ' ἀποστόλων.—Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος στρατείᾳ σχολάζων καὶ βουλόμενος ἀμφότερα κατέχειν, ρωμαϊκὴν ἀρχὴν
σ.584 καὶ ἱερατικὴν διοίκησιν, καθαιρείσθω, / τὰ γὰρ καίσαρος καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Στρατείαν ἐνταῦθα οὐχ ὅπλων μεταχείρισιν ἢ προστασίαν στρατιωτῶν οἶμαι τὸν κανόνα λέγειν, ἀλλὰ στρατιωτικῶν πραγμάτων διοίκησιν, οἷον σιτηρεσίων στρατιωτικῶν διανέμησιν ἢ τροφῶν ἀφωρισμένων στρατιώταις ἢ καὶ διοικήσεις ἄλλας τινὰς πολιτικάς, ἃς οἱ πολιτικοὶ νόμοι στρατείας εὑρίσκονται ὀνομάζοντες. Τοὺς γοῦν τοιούτους τισὶ σχολάζοντας ἱερωμένους ὁ κανὼν ὑπὸ καθαίρεσιν τίθησι πάντως, εἰ μὴ τούτων ἀφίστανται.

γ'. κανὼν γ' τῆς ἐν Χαλκηδ.—Τινὲς τῶν ἐν κλήρῳ κατειλεγμένων δι' αἰσχροκέρδειαν ἀλλοτρίων κτημάτων γίνονται μισθωτοὶ καὶ πράγματα κοσμικὰ ἐργολαβοῦσι, τῆς μὲν τοῦ θεοῦ λειτουργίας καταρραθυμοῦντες, τοὺς δὲ τῶν κοσμικῶν ὑποτρέχοντες οἴκους καὶ οὐσιῶν χειρισμοὺς ἀναδεχομένους διὰ φιλαργυρίαν. Ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη, μηδένα τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπίσκοπον, μὴ ἱερωμένον, μὴ μονάζοντα, ἢ μισθοῦσθαι κτήματα ἢ
σ.585 πράγματα ἢ ἐπεισάγειν ἑαυτὸν κοσμικαῖς διοικήσεσι, πλὴν εἰ μήπου / ἐκ νόμων καλοῖτο εἰς ἀφηλίκων ἀπαραίτητον ἐπιτροπὴν ἢ ὁ τῆς πόλεως ἀρχιερεὺς ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρέψοι φροντίζειν πραγμάτων ἢ ὀρφανῶν ἢ χηρῶν ἀπρονοήτων καὶ τῶν προσώπων τῶν μάλιστα ἐκκλησιαστικῆς δεομένων βοηθείας διὰ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δέ τις παραβαίνειν τὰ ὡρισμένα τοῦ λοιποῦ ἐπιχειρήσοι, ὁ τοιοῦτος ἐκκλησιαστικοῖς ἐπιτιμίοις ὑποκείσθω.

Ἑρμηνεία. Βλαστ.—Οἱ τοῦ κλήρου ἐν τοῖς οἴκοις τῶν κοσμικῶν πρὸς διδασκαλίαν τῶν παίδων αὐτῶν καὶ τῶν οἰκετῶν προσλαμβανέσθωσαν κατὰ

β': Σύντ. 2, 107 || **16-22**: Σύντ. 2, 107 || **γ'**: Σύντ. 2, 220-221 || **35-42**: Σύντ. 2, 225

6-7 διαμηνύεται *P*, διερμηνεύεται *Z* || **7** παραγγέλεται *Z* || **8** καθαίρεται *Z* || **16** μεταχείρησιν *κώδδ.* || **19** ἀφορισμένων *κώδδ.* || **25** καταραθυμοῦντες *κώδδ.* || **27** αὕτη *P*, αὐτὴ *Z* || **29** πράματα *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸν ι΄ κανόνα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον, ἐπιμέλειαν δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῶν μὴ ἀναδεχέσθωσαν, εἰ μὴ βούλονται ἐπιτιμηθῆναι, ὀρφανῶν δὲ καὶ χηρῶν καὶ ἄλλων ἐλεεινῶν διοίκησιν ἐπιτρεπέσθωσαν καὶ συγγενῶν ἰδίων ἀφηλίκων ὄντων κηδεμονίαν, εἴπερ νόμος αὐτοὺς εἰς τοῦτο καλέ-
σ.586 σει δικαίῳ τῆς συγ/γενείας. Ἐπίσκοποι δὲ ἢ μοναχοὶ οὐδὲ συγγενῶν ἐπίτροποι γίνεσθαι συγχωροῦμεν.

δ΄. κανὼν δ΄ τῆς ἐν Χαλκηδόνι.—Οἱ ἀληθῶς καὶ εἰλικρινῶς τὸν μονήρη βίον μετιόντες, τῆς προσηκούσης ἀξιούσθωσαν τιμῆς. Ἐπειδὴ δὲ τινές, τῷ μοναχικῷ κεχρημένοι προσχήματι, τά τε τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ πολιτικὰ διαταράσσουσι πράγματα περιόντες διαφόρως ἐν ταῖς πόλεσιν, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ μοναστήρια ἑαυτοῖς συνιστᾶν ἐπιτηδεύοντες, ἔδοξε μηδένα μὲν μηδαμοῦ οἰκοδομεῖν μηδὲ συνιστᾶν μοναστήριον ἢ εὐκτήριον οἶκον παρὰ γνώμην τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου, τοὺς δὲ καθ' ἑκάστην πόλιν καὶ χώραν μονάζοντας ὑποτέταχθαι τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεσθαι καὶ προσέχειν μόνῃ τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ, ἐν οἷς τόποις ἐπετάξαντο προσκαρτεροῦντες. Μήτε δὲ ἐκκλησιαστικοῖς μήτε βιωτικοῖς παρενοχλεῖν
σ.587 πράγμασιν ἢ ἐπικοινωνεῖν, καταλιμπάνοντες τὰ ἴδια / μοναστήρια, εἰ μὴ ποτὲ ἄρα ἐπιτραπεῖεν διὰ χρείαν ἀναγκαίαν ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου, μηδένα δὲ προσδέχεσθαι ἐν τοῖς μοναστηρίοις δοῦλον ἐπὶ τῷ μονάσαι παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου δεσπότου. Τὸν δὲ παραβαίνοντα τοῦτον ἡμῶν τὸν ὅρον, ἀκοινώνητον ὡρίσαμεν εἶναι, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται.

Ἑρμηνεία.—Σημείωσαι, ὅτι ἐφεῖται τοῖς ἐπισκόποις τὸ ἐπιτρέπειν μοναχοῖς διοίκησιν πολιτικῶν πραγμάτων καὶ ἐὰν τοῖς ἐπισκόποις τοῦτο ἐδόθη, πολλῷ πλέον τοῖς αὐθένταις ἐκκεχώρηται.

ε΄. κανὼν θ΄ τῆς πενθέκτης συνόδου.—Μηδενὶ ἱερωμένῳ ἐξεῖναι καπηλικὸν ἐργαστήριον ἔχειν, εἰ γὰρ τῷ τοιούτῳ εἰσιέναι ἐν καπηλείῳ οὐκ ἐπιτέτραπται, πόσῳ μᾶλλον ἄλλοις ἐν τούτοις διακονεῖσθαι καὶ ἃ μὴ θέμις αὐτῷ ἐγχειρεῖν; εἰ δέ τι τοιοῦτον διαπράξοιτο, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

ς΄. πατριάρχης Λουκᾶς.—Οὐκ ἔξεστι τοῖς ἱερωμένοις ἰατρικὴν μετέρ-
σ.588 χεσθαι,/ ἀπᾷδον γὰρ ἐστὶ τοὺς μετὰ στοιχαρίων καὶ ἱερῶν ἀμφίων τὰ ἅγια

δ΄: Σύντ. 2, 225-226 || **58-60**: Σύντ. 2, 228 || **ε΄**: Σύντ. 2, 326 || **ς΄**: Βλάστ. Κ 32:343

---

39 ἐπιτραπέσθωσαν *Z* || **42** γίγνεσθαι *Z* || **49** καθεκάστην *Z* || **50** ὑπετάχθη *Z* || **54** ἀναγκαίων *Z* || **57** ἀκινώνητον *Z* || **58** *μτ.* Ἑρμηνεία *πρσθ.* Βλαστ. *Z* || **60** αὐθένταις *P*, βασιλεῦσιν *Z* || **64** ; *παρλπ.* *Z* || **66** στοιχαρίου *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μεταχειριζομένους κοσμικὰς στολὰς ἐνδύεσθαι καὶ μετὰ λαϊκῶν ἀνδρῶν, τῶν ἰατρῶν φημί, προπομπεύειν.

ζ΄. Βασιλ. βιβ. δ΄, τίτ. β΄.—Εἰς ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ μοναστήριον νὰ μὴ συγκατοικῶσι καλόγηροι ὁμοῦ καὶ καλογραῖαι.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μήτε ἀνὴρ εἰς γυναικῶν μοναστήριον μήτε γυνὴ εἰς ἀνδρῶν μοναστήριον νὰ εἰσέρχεται, ὄχι μόνον ζῶντες ἀλλὰ καὶ τεθνεῶτες νὰ μὴ θάπτωνται, μακάρι καὶ συγγενεῖς ἂν εἶναι, ὡσὰν ὁποὺ εἰς τοὺς μοναχοὺς ὁποὺ ἐδιάλεξαν τὴν οὐράνιον πολιτείαν δὲν εἶναι συγγένεια ἐπὶ τῆς γῆς.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ καλόγηρος ὁποὺ εἰσέρχεται εἰς καπηλεῖα νὰ παιδεύεται.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἡγούμενος ὁποὺ μέλλει νὰ γένῃ εἰς μοναστήριον νὰ ἐκλέγεται μὲ ψῆφον ἢ ὅλων τῶν μοναχῶν ἢ ἐκείνων ὁποὺ ἔχουν κρείττονα ὑπόληψιν.

σ.589 ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ θυρωροὶ τοῦ μοναστηρίου νὰ εἶναι γέροντες καὶ καλῆς πολιτείας καὶ νὰ μὴν ἀφίνουν τινὰ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἡγουμένου νὰ εὐγαίνῃ ἀπὸ τὸ μοναστήριον, οὔτε τὴν νύκτα νὰ ἀνοίγουν τὰς πόρτας τοῦ μοναστηρίου καὶ νὰ δέχωνται τινά.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τοὺς μοναχοὺς πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἔργον διπλοῦν, ἢ νὰ καταγίγνωνται δηλαδὴ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων γραφῶν ἢ νὰ ἐργάζωνται ἐργόχειρόν τι. Διόνοια καὶ γὰρ μάτην σχολάζουσα οὐδὲν ἂν τῶν ἀγαθῶν ἀποτίκτῃ, καὶ ἄλλως, κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον, ἀργία κακουργίας ἀρχή.

ιγ΄. βιβ. α΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ διατρίβουσιν εἰς μοναστήριον νὰ μὴν ἔχουν ἄδειαν νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὰ μοναστήρια καὶ νὰ ἀναστρέφωνται εἰς ἄλλας πόλεις, ἔξω μόνον οἱ ταξιδιῶται, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ φυλάττωσι τὰ ὀρθὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα καὶ νὰ μὴν ἀνακατώνωνται εἰς τὰ πολιτικὰ *σ.590* καὶ μὲ συμβουλὰς αὐτῶν / νὰ ἐρεθίζουν τοὺς ἁπλουστέρους εἰς στάσεις καὶ ταραχάς, ἐπειδὴ ἂν φωρσθῇ τὶς τοιοῦτος ὤν, νὰ παιδεύεται βαρέως.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μήτε μοναχοὶ μήτε ἄλλοι οἱασδήποτε καταστάσεως, ἢ εἰς οἴκους δημοσίους ἢ εἰς τόπους πρὸς τέρψιν τινὰ τοῦ λαοῦ πεποιη-

---

ζ΄: B.4.1.5 || η΄: B.4.1.19 || θ΄: B.4.1.24 || ι΄: B.4.1.2 || ια΄: B.4.1.17 || ιβ΄: B.4.1.24 || ιγ: B.1.1.9 (Fabr. I, 11) || ιδ΄: B.1.1.10 (Fabr. I, 13)

---

70 καλόγεροι *Z* || **76** καλόγερος *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μένους, τίμιον σταυρὸν ἢ ἁγίων λείψανα εἰσφερέτωσαν, μήτε νὰ κατοικῶσιν εἰς τοιούτους τόπους.

σ.591 **‹7›. Περὶ οἰκοδομῆς μοναστηρίων καὶ εὐαγῶν ἱδρυμάτων.**

α΄. βιβ. δ΄, τίτ. δ΄.—Ἔχοντας τινὰς σκοπὸν νὰ οἰκοδομήσῃ μοναστήριον, ἂν δὲν λάβῃ πρῶτον ἄδειαν, νὰ μὴν ἔχῃ ἄδεισν νὰ κτίζῃ.

Σχόλιον. Αὐτὸς ὁ νόμος εἶναι σύμφωνος μὲ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, οἱ ὁποῖοι ἀποφαίνονται, χωρὶς ἄδειαν καὶ γνώμην τοῦ μητροπολίτου νὰ μὴ κτίζωνται.

β΄. νεαρὰ Νικηφόρου.—Ἡ β΄ νεαρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως Νικηφόρου Φωκᾶ ἀποφαίνεται, εἰς τὸ νὰ μὴν οἰκοδομῇ τινὰς νέα μοναστήρια ἢ ἄλλους εὐαγεῖς οἴκους ἀλλὰ νὰ ἐπιμελῶνται ὅλοι κοινῶς τῶν παρόντων, ἐκείνων δηλαδὴ ὁποὺ εἶναι καὶ θεσπίζεται, ὁποὺ ὅσοι θέλουν νὰ συνιστῶσι νέα μοναστήρια καὶ νασύς, νὰ μὴν ἔχωσιν ἄδειαν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ νὰ συνιστῶσι τὰ παλαιὰ ὡς ὄντα ἱκανὰ μὲ ἐκεῖνα ὅσα μέλλουσι ἐξοδεῦσαι εἰς τὰς οἰκοδομὰς τῶν νέων. Καὶ ταῦτα λέγων, ἐν ταυτῷ θεσπίζεται εἰς τὸ νὰ μὴν ἀφιερώνωνται τοῦ λοιποῦ οὔτε εἰς μοναστήρια οὔτε εἰς εὐαγεῖς οἴκους
σ.592 ἀγροί,/τόποι καὶ οἰκίαι, ὡς μὴ ὄντων τούτων λυσιτελῶν ὅλως ἐκείνοις μὲ τὸ νὰ εὐποροῦσιν ἐκ τούτων, διὰ δὲ τὰ μοναστήρια τὰ δυστυχῆ καὶ εὐαγεῖς οἴκους ἀποφαίνεται νὰ προνοῆται ἡ κτῆσις τῶν ἀρκούντων.

Νεαρὰ Βασιλείου.—Ἡ α΄ νεαρὰ ὅμως τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως Βασιλείου ἀνατρέπει διόλου αὐτὴν τὴν νεαρὰν τοῦ βασιλέως Νικηφόρου καὶ δίδει ἄδειαν εἰς τὸ νὰ οἰκοδομῶνται ὡς καὶ πρότερον ἀκωλύτως, ἐπιφέρει ὅμως λέγων οὑτωσί, ὅτι νὰ οἰκοδομῶνται κατὰ τοὺς προεκδοθέντας περὶ τῆς οἰκοδομῆς τούτων νόμους.

Σχόλιον. Ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖνος βασιλεὺς Νικηφόρος Φωκᾶς, βλέποντας τὰ μοναστήρια καὶ εὐαγεῖς οἴκους παρεωραμένα διὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ μὴ ἐπαπολαύοντα ὅλως τῆς προσηκούσης εὐπρεπείας καὶ περιθάλψεως, τὴν ὁποίαν ἕκαστος πρέπει νὰ ἐπιμελῆται καὶ νὰ ἀγαπᾶ κατὰ τὸν προφητάνακτα

‹7› 2-6: πρβλ. B.4.1.1, B.5.3.8 || **β΄**: Νε. Νικηφόρου Φωκᾶ ἔτ. 964 (=Zέπων, J.G-R.I, 249 ἑπ.) || **18-22**: Νε. Βασιλείου Πορφυρογεννήτου ἔτ. 988 (=Zέπων, JG-R.I, 259 ἑπ.) || **23-87**: πρβλ. Σύντ. 2, 6ς2-653

‹7› 9 ὅλλοι *Z* || *μτ.* κοινῶς *πρσθ.* τὰ *Z* || **15** ἀγρὸς *Z* || **16** τὰ δυστυχῆ μοναστήρια *Z* || **20** πρώτερον *Z* || **23** βλέπωντας *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δαβίδ, καὶ φοβούμενος ἵνα μὴ περιπέσῃ εἰς κρῖμα τὶ ἀπὸ τῆς περιφρονήσεως ἐκείνων, ἡ ὁποία περιγίνεται εἰς τοὺς εὐαγεῖς οἴκους ὅταν μὴ ἔχωσιν
σ.593 ἀρκετὰς τὰς προσόδους καὶ κτήματα μὲ τὰ ὁποῖα / νὰ εὐτρεπίζωνται καὶ νὰ κοσμίζωνται, διὰ τοῦτο καὶ ἐμπόδισε τὰς νέας ταύτας οἰκοδομὰς νουνεχέστατα καὶ μὲ γνώμην θείου ζήλου γέμουσαν συμφώνως μὲ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ ἐθέσπισε νὰ ἐπιμελοῦνται αἱ παλαιαὶ οἰκοδομαὶ ὡς οὖσαι ἀρκεταί. Βλέποντας δὲ ὁμοῦ καὶ τὴν πληθὺν τῶν ἀφιερωμάτων ὁποὺ ἐγίνετο, ἐθέσπισεν εἰς τὸ νὰ μὴν ἀφιεροῦνται πλέον εἴς τε τὰ μοναστήρια καὶ ἐπισκοπὰς ἀγροί, οἶκοι, τόποι καὶ μοσίαι, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀμφιβολία πὼς εἰς τοὺς καιροὺς ἐκείνους τῆς τῶν πραγμάτων εὐτυχοῦς καταστάσεως πολλὰς εἶχον τὰς προσόδους καὶ τὰ κτήματα τά τε μοναστήρια καὶ λοιποὶ εὐαγεῖς οἶκοι, καθὼς καὶ τοῦτο αὐτὸ εἰς τὸ ἴδιον θέσπισμα φαίνεται λέγων οὕτωσί, ὡς μὴ ὄντων λυσιτελῶν ἐκείνοις εὐποροῦσιν. Ἐκ τούτων καὶ ἂν λοιπὸν ὁ ἀοίδιμος βασιλεὺς ἐκεῖνος, ὄντων τότε τῶν πραγμάτων εἰς εὐτυχῆ κατάστασιν, ἐμπόδισε τὰς νέας οἰκοδομάς, διὰ νὰ μὴ τύχῃ ἐκ τούτου τοῦ πληθυσμοῦ καὶ καταφρονοῦνται οἱ εὐαγεῖς οἶκοι ὑπὸ πενίας καὶ ἀκυβερνησίας ὁποὺ ἠδύνατο
σ.594 νὰ ἐπιπολάσῃ / εἰς ἕνια ἐκείνων, πολλῷ μᾶλλον τώρα, εἰς δυστυχεστάτην κατάστασιν ὄντων τῶν καθ' ἡμᾶς, πρέπει λοιπὸν νὰ εἶναι προσοχὴ καὶ μάλιστα εἰς τόπους ὁποὺ καὶ πάμπολλα μοναστήρια καὶ ὑπερπληθεῖς ναοὶ εὑρίσκονται, τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν ὄντα πάντη ἔρημα καὶ πενέστατα καὶ εἰς τόσον παρεωραμένα, ὁποὺ εἰς διάστημα ὄχι χρόνου ὁλοκλήρου ἀλλὰ καὶ χρόνων ἱκανῶν ἢ καὶ μηδόλως δὲν ἐκτελεῖται ἐν αὐτοῖς οὐδεμία ὅλως ἱεροτελεστία πρὸς δοξολογίαν Θεοῦ καὶ πρόκεινται καταγώγια καὶ καταλύματα πᾶσι τοῖς διαβαίνουσιν, εὐσεβέσι τε καὶ ἀσεβέσι, ζώοις τε καὶ κτήνεσι διὰ τοῦτο, καὶ συνῳδὰ τῷ θείῳ ζήλῳ τοῦ ἀοιδίμου τούτου βασιλέως, πρέπει καὶ ἤδη εἰς τὸ νὰ γίνεται ἀκριβὴς θεωρία εἰς τὰς νέας οἰκοδομὰς καὶ νὰ περιθάλπωνται μᾶλλον αἱ παλαιαὶ δι' ἐκείνων τῶν ἐξόδων ὁποὺ μέλλουν νὰ ἐξοδευθῶσιν εἰς τὰς νέας, ἔξω μόνον ἂν τυχὸν εἶναι χρεία νὰ οἰκοδομηθῇ κανένας ναὸς εἰς τόπον, ἐν ᾧ, εὑρισκόμενοι εὐσεβεῖς, δὲν εὑρίσκεται
σ.595 ἐγγὺς που ἐκκλησία, ἧς τινος καὶ μὴ / οὔσης, βλάπτονται κατὰ ψυχὴν ἐκεῖνοι, ὁποὺ καὶ πρέπει ἐξάπαντος νὰ οἰκοδομηθῇ, φανερουμένης πρῶτον τῆς

31-32 συμφώνως - κανόνας *παρλπ. Z*, *ὑπρεγρ. P* || **33** Βλέποντας - **44** καθ' ἡμᾶς *ὑπογραμμ. P* || **33** Βλέπωντας *κώδδ.* || ἐγένετο *Z* || **35** μωσίαι *Z* || **39** λυσιτελεῖν *Z* || ἂν λοιπὸν *παρλπ. Z*, λοιπὸν *ὑπρεγρ. P* || **44** λοιπὸν *παρλπ. Z* || **45** ὑπερμπληθεῖς *P*, ὑπερμελητεῖς *Z* || **49-50** καταλύμματα *κώδδ.* || **52** εἰς τὸ *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αἰτίας ταύτης τῷ κατὰ τόπον μητροπολίτῃ, κατὰ τὴν διακέλευσιν τῶν συνο-
δικῶν κανόνων καὶ ἱερῶν νόμων. Ὁ δὲ ἄλλος ἀοίδιμος βασιλεὺς Βασίλειος
60 θείου ζήλου ὁμοίως πνέων κἀκεῖνος, ἀναιρέσας διόλου τὴν νεαρὰν ἐκείνην
τοῦ βασιλέως Νικηφόρου, δέδωκεν ἄδειαν εἰς τὸ νὰ οἰκοδομῶνται ἀκωλύ-
τως, ὄχι ἐναντιούμενος ἢ ἀπαρεσκόμενος εἰς τὸ θέσπισμα τοῦ βασιλέως
Νικηφόρου, ἄπαγε, ἅτε κἀκεῖνο διὰ θεῖον ζῆλον γεγονός, ἀλλὰ φοβούμενος
διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ προσκρούσῃ εἰς τὸν ἅγιον Θεόν, ἐμποδίζοντας τὰς οἰκο-
65 δομὰς τῶν θείων ναῶν αὐτοῦ, καθὼς καὶ τοῦτο ἐκ τῆς αὐτῆς νεαρᾶς φαίνε-
ται. Καὐτὸς ὅμως προσαπεφήνατο διὰ νὰ οἰκοδομῶνται μὲ τοὺς προεκδο-
θέντας νόμους περὶ τῶν τοιούτων οἰκοδομῶν, οἱ ὁποῖοι νόμοι ρητῶς ὁμοῦ
καὶ μοναδικοὶ κανόνες διορίζουσι νὰ προικίζωνται οἱ οἰκοδομούμενοι εὐα-
γεῖς οἶκοι μὲ ἀρκετὰς προσόδους παρὰ τῶν οἰκοδομούντων αὐτούς. διὰ νὰ
σ.596 μὴ μένωσιν ἐν στερήσει τῶν ἀναγκαίων καὶ περιφρονοῦνται,/ ὧν τινων καὶ
71 περιφρονουμένων περιφρονεῖται ἀκολούθως καὶ τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ.
Ὥστε καὐτὸς συνῳδὰ τῷ ἀοιδίμῳ βασιλεῖ Νικηφόρῳ ἐθέσπισεν, ὡσὰν ὁποὺ
λέγοντας νὰ οἰκοδομῶνται κατὰ τοὺς ἐκτεθέντας περὶ τούτων νόμους, ἀρι-
δήλως καὶ ἀναμφιβόλως ἐννοεῖ, ὅτι ἂν δὲν οἰκοδομοῦνται οὕτωσί, νὰ μὴν
75 οἰκοδομοῦνται, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἑπόμενον βέβαια ἀπὸ εὐλάβειαν τὸ ἀπε-
σιώπησε. Συνάγεται ὅμως, διατὶ ἂν δὲν τὸ ἐννοοῦσεν αὐτὸ δὲν ἐπέφερε λέ-
γοντας κατὰ τοὺς ἐκδοθέντας περὶ τούτων νόμους νὰ οἰκοδομῶνται, ὥστε
ἀναμφιβόλως καὶ αὐτὴ ἡ Νεαρὰ σύμφωνος φαίνεται μὲ τὴν τοῦ βασιλέως
Νικηφόρου. Δύο τοίνυν βασιλέων τοιούτων τὰ αὐτὰ θεσπιζόντων (εἰ καὶ
80 μὲ τρόπον ἀλλοῖον πάντη καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν ὅλως ἐναντίον), συμφώνως
ὅμως τοῖς ἱεροῖς κανόσι καίτοι εὐτυχῶν ὄντων τότε τῶν πραγμάτων, ὡς εἴ-
ρηται, πῶς ἡμεῖς τῷ αὐτῷ θείῳ ζήλῳ νὰ μὴ κινούμεθα τώρα, δυστυχεστάτων
ὄντων τῶν πραγμάτων διὰ νὰ ἀποφύγωμεν καὶ τὴν θείαν ἀγανάκτησιν, τὴν
ἐπιφερομένην ὅταν τὰ ἱερὰ βεβηλοῦνται ἀπὸ ἀμελείας καὶ ἀκυβερνησίας;
85 διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι ὁποὺ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ φυλάττωνται οἱ περὶ τῶν νέων
σ.597 τούτων οἰκοδομῶν εὐσεβεῖς νόμοι καὶ συνοδικοὶ κανόνες, διὰ νὰ μὴ κατα-
φρονῶνται τὰ θεῖα.

---

64 ἐμποδίζωντας *κώδδ.* || **67-68** ὁμοῦ - κανόνες *παρλπ. Z*, *ὑπργεγρ. P* || **72** συφδὰ *Z* || **73** λέγωντας *κώδδ.* || **75** οἰκοδομῶνται *Z* || **76** *μτ.* αὐτὸ *πρσθ.* οὕτω *Z* || **76-77** λέγωντας *κώδδ.* || **77** προεκδοθέντας *Z* || **79** τοιούτων *παρλπ. Z* || **80** πάντη ἀλλοῖον *Z* || **80** συμφώνως - **81** κανόσι *παρλπ. Z*, *ὑπργεγρ. P* || **81** καίτοι - **82** εἴρηται *ὑπογραμμ. P* || **82** δυστυχεστάτων - **83** πραγμάτων *ὑπογραμμ. P* || **83** *μτ.* τῶν *πρσθ.* καθ' ἡμᾶς, *παρλπ.* πραγμάτων *Z* || **84** ; *παρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γ΄. βιβ. ε΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ συστήσῃ δωρεαστικόν, ἤτοι ἀφίσει ἄσπρα διὰ νὰ οἰκοδομήσῃ θεῖον ναόν, ἐξάπαντος νὰ τὰ δίδῃ καὶ νὰ ἔχῃ χρέος ὁ μητροπολίτης νὰ τὰ ζητῇ καὶ ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἀπὸ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ.

δ΄. κανὼν ιζ΄ τῆς ζ΄ συνόδου,—Ἐπειδὴ τινὲς πάθει φιλαρχίας, κενοδοξίας τε καὶ ἐπιδείξεως ἐπιχειροῦσι νὰ κτίζουν εὐκτηρίους οἴκους, ἐνδεῶς ἔχοντες πρὸς ἀπαρτισμὸν ἐκείνων καὶ μὴ δυνάμενοι προικίζειν ἐκείνοις τὰ ἀρκοῦντα πρὸς λυχνοκαΐαν, ἱερὰς λειτουργίας καὶ ἀποτροφὴν ἐκείνων ὁποὺ μέλλουν νὰ παρεδρεύουν ἐν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο νὰ ἐμποδίζωνται αὐταὶ αἱ οἰκοδομαί. Ἂν ὅμως οἱ τοιοῦτοι εὐπορῶσιν εἰς τὸ νὰ κάμουν τέλειον τὸν ἀπαρτισμὸν τῶν εὐαγῶν οἴκων ἐκείνων, μετὰ ἀρκούντων δηλαδὴ ἀφιερωμάτων, τότε νὰ μὴν ἐμποδίζωνται καὶ ἂν τυχὸν οὗτοι ἀρξάμενοι τοῦ ἔργου ἀποθά-
σ.598 νωσι νὰ βιάζωνται οἱ κληρονόμοι / αὐτῶν διὰ νὰ τελειώσουν τὴν οἰκοδομήν, διδομένων τοῖς νέοις ναοῖς τούτοις τὰ ὑποσχεθέντα παρὰ τῶν θανόντων, τελειουμένων δὲ τούτων, νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως καὶ νὰ μὴν ἀνακατώνωνται πλέον οἱ κληρονόμοι τῶν οἰκοδομησάντων εἰς τὰ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἐκείνων.

Σχόλιον.—Αὐτὰ ταῦτα τὰ ἀνωτέρω φαίνονται καὶ εἰς διάφορα μέρη τῶν Βασιλικῶν νενομοθετημένα.

ε΄. κανὼν η΄ τῆς συνόδου.—Αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ μοναστήρια νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, οἱ δὲ κατὰ αὐθάδειαν ἀφηνιάζοντες μοναχοὶ καὶ ἱερεῖς καὶ οἱ λαϊκοί, ὁποὺ δίδουσι θάρρος εἰς τοὺς τοιούτους διὰ νὰ αὐθαδιάζουν εἰς τὸν ἀρχιερέα, νὰ ἀλλοτριῶνται τῆς τῶν πιστῶν κοινωνίας, ἤτοι νὰ ἀφορίζωνται καὶ νὰ ἐξωεκκλησιάζωνται.

ς΄. κανὼν α΄ τῆς α΄ καὶ β΄ συνόδου.—Ὁ οἰκοδομήσας ναὸν ἢ μοναστή-
σ.599 ριον, κοντὰ ὁποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνακατωθῇ πλέον εἰς τὰ / ὅσα ἀφιέρωσεν εἰς ἐκεῖνο, οὔτε νὰ ἀποσπάσῃ ὅλως τι ἐξ ἐκείνων οὔτε νὰ μεταθέσῃ οὕτως, οὐδὲ ἡγούμενον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποκαταστήσῃ ὅποιον θέλει, ὡσὰν ὁποὺ αὐτὰ εἶναι πλέον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀρχιερέως.

ζ΄. Ἰουστ. νεαρά. ρλα΄.—Πρέπει νὰ ἔχωσι τὸ κῦρος ἐκεῖνα ὁποὺ οἱ κτί-

---

γ΄: B 5.1.7 || δ΄: Σύντ. 2, 625-627 || ε΄: Σύντ. 2, 234 || ς΄: Σύντ. 2, 648-649 || ζ΄: Βλάστ. M.15:393.

---

88 *διατ. χργφ. Z ὑπὸ γ΄, δ΄ παρλπ. κ. πρσθ. εἰς φ. χργφ.* 752 *P* || γ΄ *P*, ς΄ *Z* || πρὸ βιβ΄ *πρσθ.* **Βασιλ.** *Z* || **92** δ΄ *P*, ε΄ *Z* || **105** μέροι *Z* || **107** ε΄ *P*, ζ΄ *Z* || νὰ *παρλπ. Z* || **108** οἱ *P*, εἰ *Z* || **109** οἱ *παρλπ. Z* || **112** ς΄ *P*, η΄ *Z* || **113** τὰ *παρλπ. Z* || **117** ζ΄ *P*, θ΄ *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τορες τῶν μοναστηρίων διατυπώνουσιν ὑπὲρ τῆς συστάσεως ἐκείνων ἂν δὲν εἶναι ἐναντία εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας, ἐπειδὴ αὐτοὶ οἱ κτίτορες δὲν ἔχουσιν ὅλως ἄδειαν νὰ ἐμποδίζωσι τὸν κατὰ τόπον ἀρχιερέα ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν ἐκείνων τῶν μοναστηρίων, εἰς ὅσα ἀνήκουσιν αὐτῷ κανονικὰ δίκαια.

σ.600

‹8›. Περὶ προνομίων ἐπισκόπων καὶ ἐκκλησιῶν.

α΄. Βλαστάρεως. ἐκ τοῦ λδ΄ κανόνος ἀποστόλων.—Τοὺς ἐπισκόπους ἑκάστου ἔθνους πράττειν μὲν ἴδια τὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς ἐκκλησιῶν καὶ λοιπῶν χωρῶν διοικήσεις περιττῆς δὲ ζητήσεως ἀναφύησις τῶν σπανίως μὲν κινεῖσθαι συμβαινούσης εἰς κοινὴν δὲ τῆς ἐκκλησίας ἀφορώσης κατάσταοιν, εἴτε περὶ δογμάτων δεῆσαν ἐξητακέναι τυχόν, εἴτε ἀρχιερέα χειροτονῆσαι, ἔνθα οὔπω πρότερον ἦν, εἴτε κοινὸν διορθώσασθαι σφάλμα, εἴτε δέ τι τοιόνδε, εἰδέναι χρὴ τοὺς ἐπισκόπους τὸν παρ' αὐτοῖς τὰ πρῶτα φέροντα μητροπολίτην καὶ ὡς κεφαλὴν τοῦ τῆς ἐκκλησίας σώματος τοῦτον ἡγεῖσθαι, καὶ συνιόντας περὶ τῶν ἐμπιπτουσῶν ὑποθέσεων συνδιασκέψασθαι καὶ τὸ πᾶσιν ἄριστον δόξαν ψηφίζεσθαι. Οὐ μὴν οὐδὲ τὸν μητροπολίτην δέον τῇ τιμῇ καταχρώμενον εἰς δυναστείαν ταύτην ἀμείβειν καὶ γνώμης ἄνευ κοινῆς τῶν cἰκείων συλλειτουργῶν ἕνια πράττειν τῶν εἰρημένων, ἀλλὰ τῇ ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ συνδεδεμένους περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων σκοπεῖν, οὕτω γὰρ κοινὸν παράδειγμα τοῖς ὑπ' αὐτοὺς ἔσονται πλήθεσι καὶ δοξασθήσεται ὁ Θεὸς διὰ / τοῦ υἱοῦ ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ὡς τοῦ υἱοῦ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς φανερώσαντος καὶ τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀγάπην νομοθετήσαντος, τοῦ δὲ πνεύματος διὰ τῶν ἀποστόλων τὰ ἔθνη φωτίσαντος.

σ.601

β΄. κανὼν λη΄ ἀποστόλων.—Πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα καὶ διοικήτω αὐτά, ὡς τοῦ Θεοῦ ἐφορῶντος, μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαί τι ἐξ αὐτῶν ἢ συγγένεσιν ἰδίοις τὰ τοῦ Θεοῦ χαρίζεσθαι, εἰ δὲ πένητες εἶεν, ἐπιχορηγείτω, ὡς πένησιν, ἀλλὰ μὴ προφάσει τούτων τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπεμπολείτω.

Ἑρμηνεία. Ἀριστ.—Οὐκ ὀφείλει ὁ ἐπίσκοπος ἀνακρίνεσθαι ἐπὶ τῇ

‹8› **α΄**: Βλάστ. Ε 11:253 || **β΄**: Σύντ. 2, 52 || **24-27**: Σύντ. 2, 53-54

‹8› **2** Βλαστάρεως - ἀποστόλων *παρλπ. Z* || **3-4** ἐν ταῖς ὑποκειμέναις αὐτοῖς ἐκκλησίαις κ. λοιποῖς χωρίοις *Z* || **4** πρὸ περιττῆς *πρσθ.* δίδοται, *παρλπ.* διοικήσεις *Z* || τῶν *P*, τῆς *Z* || **10** ἐμπιπτόντων *κώδδ.* || **16** *πρὸ* ἐν *πρσθ.* ἁγίου, *παρλπ.* υἱοῦ *Z* || **22** *μτ.* δὲ *πρσθ.* πέντες εἶεν *διαγεγρ. P* || **23** ἀπεμπωλείτω *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διοικήσει τῶν τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων, ἔξεστι γὰρ αὐτῷ μετ' ἐξουσίας ταῦτα διοικεῖν καὶ μεταδιδόναι τῶν ἀναγκαίων τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ πενομένοις.

γ΄. κανὼν μ΄ ἀποστόλων.—Ἔστω φανερὰ τὰ ἴδια τοῦ ἐπισκόπου πράγματα καὶ φανερὰ τὰ κυριακά, ἵνα ἐξουσίαν ἔχῃ τὰ ἴδια τελευτῶν ὁ ἐπίσκοπος, *σ.602* οἷς βούλεται καὶ ὡς βούλεται, καταλεῖψαι καὶ / μὴ προφάσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων διαπίπτειν καὶ τὰ ἴδια τοῦ ἐπισκόπου, ἔσθ' ὅτε καὶ παῖδας κεκτημένου ἢ συγγενεῖς ἢ οἰκέτας. Δίκαιον γὰρ παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις, τὸ μήτε τὴν ἐκκληοίαν ζημίαν τινὰ ὑπομένειν ἀγνοίᾳ τῶν τοῦ ἐπισκόπου πραγμάτων μήτε τὸν ἐπίσκοπον ἢ τοὺς αὐτοῦ συγγενεῖς προφάσει τῆς ἐκκλησίας δημεύεσθαι ἢ καὶ εἰς πράγματα ἐμπίπτειν τοὺς αὐτῷ διαφέροντας καὶ τὸν αὐτοῦ θάνατον δυσφημίαις περιβάλλεσθαι.

Ἑρμηνεία. Ἀριστ.—Δεῖ τὸν ἐπίσκοπον, ἐν τῷ προχειρίζεσθαι εἰς ἐπισκοπήν, ἀπογραφὴν τῶν οἰκείων πραγμάτων ποιεῖν καὶ φανερὰ ταῦτα τιθέναι, ὡσαύτως καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας, ἵνα περὶ τῶν οἰκείων καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον κατὰ τὸ βουλητὸν αὐτῷ διάθηται καὶ ἡ ἐκκλησία ἔχει τὰ ἑαυτῆς.

δ΄. κανὼν η΄ τῆς ἐν Χαλκηδ. δ΄.—Οἱ κληρικοὶ τῶν πτωχείων καὶ μοναστηρίων καὶ εὐαγῶν οἴκων, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐν ἑκάστῃ πόλει ἐπισκόπων, κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παρατήρησιν καὶ παράδοσιν διαμενέτωσαν καὶ μὴ κατὰ αὐθάδειαν ἀφηνιάτωσαν τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, οἱ δὲ *σ.603* τολμῶντες ἀνατρέπειν τὴν τοιαύτην δια/τύπωσιν, εἰ μὲν εἶεν κληρικοί, τοῖς τῶν κανόνων ὑποκείσθωσαν ἐπιτιμίοις, εἰ δὲ μονάζοντες ἢ λαϊκοί, ἀκοινώνητοι.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Ὡς ἔοικεν, ἔλεγόν ποτε τινές, μόνους τοὺς κληρικοὺς τῆς ἐπισκοπῆς ἢ τῆς μητροπόλεως ὑποκεῖσθαι τῷ κατὰ χώραν ἐπισκόπῳ, τοὺς δὲ μοναχοὺς, ἱερομονάχους καὶ ἱερεῖς τοὺς ἐν τοῖς ὀρφανοτροφείοις ἢ γηροκομείοις θείων ναῶν ἢ καὶ ἄλλων ἐκκλησιῶν μὴ ὑποκεῖσθαι τῷ ἐπισκόπῳ, κἂν ὑπὸ τὴν ἐνορίαν τούτου ὦσιν, ἀλλὰ τοῖς δομήτορσι τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν εὐαγῶν οἴκων. Τὸν γοῦν τοιοῦτον ἀκανόνιστον αὐτῶν λόγον οἱ θεῖοι πατέρες ἀποσκευαζόμενοι ὥρισαν, πάντας τούτους ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν εἶναι τοῦ κατὰ χώραν ἐπισκόπου, κατὰ τὴν περὶ

γ΄: Σύντ. 2, 55 || 37-41: Σύντ. 2, 56 || δ΄: Σύντ. 2, 234 || 49-60: Σύντ. 2, 236

---

26 ταῦτα *P*, τὰ τοιαῦτα *Z* || **31** διὰ πίπτειν *Z* || **42** Χαλκιδ. *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

© Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τούτου τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν, τοὺς δὲ τολμῶντας ἀνατρέπειν τοῦτο, ἤγουν θέλοντας μὴ ὑποκεῖσθαι αὐτοὺς τῷ ἐπισκόπῳ, κληρικοὺς ὄντας, ἐπιτιμᾶσθαι παρὰ τοῦ ἐπισκόπου κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, μονάζοντας δὲ ἢ λαϊκούς, ἀκοινωνήτους εἶναι, ἤτοι ἀφωρισμένους.

σ.604 ε΄. κανὼν θ΄ τῆς αὐτῆς.—Εἴ τις κληρικὸς πρὸς κληρικὸν πρᾶγμα ἔχοι, μὴ ἐγκαταλιμπανέτω τὸν οἰκεῖον ἐπίσκοπον καὶ ἐπὶ κοσμικὰ δικαστήρια μὴ κατατρεχέτω, ἀλλὰ πρότερον τὴν ὑπόθεσιν γυμναζέτω παρὰ τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ καί γνώμῃ αὐτοῦ τὰ τῆς δίκης συγκροτεῖσθαι παρ' οἷς ἂν τὰ ἀμφότερα μέρη βούλωνται, εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα ποιήσῃ, κανονικοῖς ἐπιτιμίοις ὑποκείσθω.

Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Ὁ κανὼν σαφής. Εἴγε δὲ κληρικὸς ἔχει τινά ὑπόθεσιν κατὰ μητροπολίτου, ἢ ἐπισκόπου ἢ μητροπολίτης κατὰ ἐπισκόπου, ἢ ἐπίσκοπος κατὰ μητροπολίτου, ἀναφέρειν δεῖ τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ ἢ τῷ πατριάρχῃ ἐν ᾧ ὑπόκεινται ἐκεῖνοι ἢ τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, ὅπερ τοῦτο προνόμιον οὐδενὶ τῶν ἄλλων πατριαρχῶν ἐδόθη, οὔτε ἀπὸ τῶν κανόνων οὔτε ἀπὸ τῶν νόμων τὸ δικάζεσθαι δηλαδὴ μητροπολίτην τελοῦντα ὑφ' ἕτε-
σ.605 ρον πατριάρχην παρὰ πατριάρχῃ ἑτέρῳ, εἰ μὴ μόνῳ τῷ Κων/σταντινουπόλεως πατριάρχῃ.

ς΄. Βασιλ. βιβ. γ΄, τίτ. α΄.—Ὁ μητροπολίτης νὰ ἔχῃ παντελῆ ἀουδοσίαν εἰς τὰ πράγματα τῆς μητροπόλεως καὶ νὰ μὴν ἐνοχλῆται ὅλως.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἱρωμένοι καὶ οἱ δοῦλοι αὐτῶν νὰ μὴ βαρύνωνται μὲ νέα δοσίματα.

σ.606 **‹9›. Περὶ μοναστηρίων καὶ ἱερῶν οἴκων.**

α΄. κανὼν ιγ΄ τῆς ζ΄ συνόδου.—Τοὺς πεποιηκότας ἐκκλησίας τινὰς ἢ μοναστήρια κοινὰ καταγώγια ἐξίστασθαι τούτων κελεύει, ὡς ἂν αὖθις τὸ ἀρχαῖον λάβωσι σχῆμα, εἰ δὲ μὴ βούλοιντο, παιδεύεσθαι ἐκκλησιαστικῶς.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Τὰ τοῦ κανόνος ὅμως τούτου οὐκ ἐμποδὼν ἔσται τοῖς ἐκλαμβάνουσι λαϊκοῖς μοναστήρια, εἴγε πρὸς βελτίῳ κατάστασιν καὶ ἐπίδοσιν κρείττω τὰ τῆς μονῆς γενέσθαι τούτοις μελήσειε. Τοῦτο γὰρ καὶ

ε΄: Σύντ. 2, 37 || **67-74**: Σύντ. 2, 240 || **ς΄**: B.3.1.44 || **ζ΄**: B.3.3.2.

‹9› α: Βλάστ. Ε 22:276 || **5-9**: Βλάστ. Ε 22:276.

---

70 ἐν ᾧ - πατριάρχῃ *παρλπ. Z.*

‹9› 2 ιγ΄ *P*, γ΄ *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁ τόμος τοῦ πατριάρχου Σεργίου ἐφίησιν, ἀλλὰ τοὺς ποιοῦντας αὐτὰ κοσμικὰ καταγώγια τῆς κατοχῆς αὐτῶν ἐξωθεῖ.

σ.607 **‹10›. Περὶ μοναστηριακῶν πραγμάτων.**

α΄. Βασιλ. βιβ. ε΄, τίτ. α΄.—Τὰ μοναστηριακὰ πράγματα οὔτε νὰ πωλῶνται οὔτε νὰ ἐνεχυράζωνται, καὶ ἀνίσως κανένα μοναστήριον ἔχῃ κατεπείγουσαν χρείαν καὶ ἀνάγκην, φανερὰν οὖσαν καὶ εἰς τὸν μητροπολίτην τοῦ τόπου καὶ εἰς ἄλλους, νὰ ἔχῃ ἄδειαν ὁ ἐν αὐτῷ ἡγούμενος, μὲ τὴν εἴδησιν καὶ τῶν λοιπῶν μοναστηριακῶν πατέρων, νὰ ἐνεχυράζῃ μοναστηριακὸν πρᾶγμα ἀκίνητον καὶ ὁ δανειστὴς νὰ λαμβάνῃ τοὺς καρποὺς ἐκείνου μέχρι τῆς ἀποπληρώσεως ὅλου τοῦ χρέους, κεφαλαίου δηλαδὴ καὶ διαφόρου, ὅπερ διάφορον πρέπει νὰ λογαριάζεται πρὸς τέσσαρα τὰ ἑκατὸν καὶ νὰ ἐπιστραφῇ πάλιν εἰς τὸ μοναστήριον τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τὸ ἐνεχυρασθὲν μοναστηριακὸν πρᾶγμα ἀκίνητον δὲν εἶναι τρόπος νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἐνεχύρασιν, πτωχοῦ ὄντος τοῦ μοναστηρίου, πρέπει νὰ πωληθῶσι κινητὰ πράγματα τοῦ μονα-
σ.608 στηρίου (τὰ ὁποῖα νὰ πωληθῶσιν πάλιν εἰς μοναστήρια καὶ / ἐκκλησίας καὶ ὄχι εἰς ἄλλο μέρος καὶ πρόσωπον καθὼς ἄλλος νόμος ἀποφαίνεται), εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχει οὔτε κινητὰ πράγματα νὰ πωλήσῃ, τότε μὲ ἄδειαν τοῦ μητροπολίτου νὰ πωλῆται τὸ ἀκίνητον πρᾶγμα τοῦ μοναστηρίου, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ τὸ μοναστήριον ἀπὸ τὸ χρέος, ὀφείλει ὅμως ὁ μητροπολίτης νὰ ἐξετάζῃ πρῶτον μὲ κάθε λογῆς ἀκρίβειαν, ἂν ἀληθινὰ δὲν ἔχει τὸ μοναστήριον τὸν τρόπον νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος ἐκεῖνο ἄλλοθεν, καὶ ἔτζι νὰ δίδῃ τὴν ἄδειαν.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ ὅσα πράγματα ἀφιερώνονται εἰς μοναστήρια ἀπὸ αὐθέντας οὔτε νὰ πωλῶνται οὔτε νὰ ἀλλάζωνται οὔτε νὰ ἐνεχυράζωνται ὅλως ἐπ᾽ οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ μοναστήρια νὰ ἔχουν ἄδειαν ἀναμεταξύ των νὰ ἀλλάζουν πράγματα, ὅταν ὅμως φυλάττεται τὸ ἀζήμιον εἰς ἕνα ἕκαστον τούτων τῶν μοναστηρίων, συναινούντων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς πατέρων, ἔξω
σ.609 μόνον τῶν ἀφιερωμάτων ὁποὺ ἀφιερώνονται ἀπὸ αὐθέντας,/ τὰ ὁποῖα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, οὔτε πωλοῦνται οὔτε ἀλλάζονται οὔτε ἐνεχυράζονται.

‹10› α: B. 5.2.4 || β΄: πρβλ. B.5.2.12 || γ΄: B.5.2.7 || δ΄: B.5.2.7

‹10› **24** οὐδεμίᾳ *Z* || **26** ἀλλάξουν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως μοναστήριόν τι ἔχει πράγματά τινα ἀκίνητα καταβεβαρυμένα μὲ πολλὰ αὐθεντικὰ δοσίματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει κανένα διάφορον τὸ μοναστήριον, νὰ ἔχῃ ἄδειαν ὁ ἡγούμενος νὰ τὰ πωλῇ διὰ τὴν ὠφέλειαν τοῦ μοναστηρίου, κάμνοντας ὅμως ὅρκον πρῶτον, ὅ τε ἡγούμενος καὶ οἱ πατέρες, ὅτι οὔτε διὰ χάριν οὔτε διὰ κανένα ἄλλον ἐντερέσσον τὰ πωλοῦν, παρὰ μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ὠφέλειαν τοῦ μοναστηρίου.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ εἰσοδήματα καὶ οἱ καρποὶ τῶν μοναστηριακῶν πραγμάτων νὰ μὴ πωλῶνται περισσότερον ἀπὸ ἕνα χρόνον καὶ ἂν τυχὸν γένῃ καμία τοιαύτη πώλησις καὶ συμφωνία ὑπερβαίνουσα τὸν ἕνα χρόνον νὰ μένῃ ἄκυρος.

ζ΄. Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀγωγαὶ μέχρι τεσσαρακονταετίας ἐκτείνονται.

σ.610

‹11›. Περὶ ἀφιερωμάτων.

α΄. κανὼν α΄ τῆς α΄ καὶ β΄ συνόδου.—Πρᾶγμα σεμνὸν οὕτω καὶ τίμιον καὶ τοῖς μακαρίοις καὶ ὁσίοις πατράσιν ἡμῶν πάλαι καλῶς ἐπινοηθὲν ἡ τῶν μοναστηρίων οἰκοδομὴ κακῶς ὁρᾶται πραττόμενον, τινὲς γὰρ ὄνομα μοναστηρίου ταῖς οἰκείαις περιουσίαις καὶ ὑπάρξεσι περιθέμενοι καὶ Θεῷ καθαγιάζειν ταύτας ἐπαγγελλόμενοι, κυρίους τε τῶν ἀφιερωμάτων ἑαυτοὺς ἀναγράφουσι καὶ μόνῃ τῇ προσηγορίᾳ τὸ θεῖον ἀφοσιοῦν ἐκμηχανᾶσθαι διεγνώκασι, τὴν αὐτὴν γὰρ ἐξουσίαν καὶ μετὰ τὴν ἀφιέρωσιν οὐκ ἐρυθριῶσι σφετερίζεσθαι ἣν περ ἔχειν οὐκ ἐκωλύοντο πρότερον καὶ τοσαύτῃ καπηλείᾳ προσετρίβη τῷ πράγματι, ὥστε πολλὰ τῶν ἀφιερωσάντων ὁρᾶσθαι πιπρασκόμενα, θάμβος καὶ μῖσος τοῖς ὁρῶσι παρεχόμενα, καὶ οὐ μόνον οὐκ ἔστιν αὐτοῖς μεταμέλεια, ἐφ' οἷς τῶν ἅπαξ ἀνατεθειμένων τῷ Θεῷ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτοῖς ἐπιτρέπουσιν, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις αὐτὴν ἀδεῶς παραπέμπουσι.

σ.611 Ὥρισεν οὖν διὰ ταῦτα ἡ ἁγία / σύνοδος, μηδενὶ ἐξεῖναι μοναστήριον οἰκοδομεῖν ἄνευ τῆς τοῦ ἐπισκόπου γνώμης καὶ βουλῆς, ἐκείνου δὲ συνειδότος καὶ ἐπιτρέποντος καὶ τὴν ὀφειλομένην ἐπιτελοῦντος εὐχήν, ὡς τοῖς πάλαι

ε΄: B.5.2.9 || ς: πρβλ. B. 5.2.1.ἐπ. || ζ΄: B.5.2.14.

‹11› α: Σύντ. 2, 648-649

---

33 κάμνωντας *κώδ.* || **41** *μτ.* ζ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*.

‹11› **2** κανὼν - συνόδου *παρλπ. Z* || **5** περιθόμενοι *Z* || **6** ἐπαγγελόμενοι *Z* || **7** τὸ θεῖον *P*, τῷ θεῷ *Z* || **9** ἔχει *Z* || **15** ἐπιτρόπου *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θεοφιλῶς νενομοθέτηται, οἰκοδομεῖσθαι μὲν τὸ μοναστήριον, πάντα δὲ τὰ ἐν αὐτῷ πράγματα καὶ προσήκοντα, σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ, βρεβείῳ ἐγκαταγράφεσθαι καὶ τοῖς ἐπισκοπικοῖς ἀρχείοις ἐναπτστίθεσθαι, μηδαμῶς ἄδειαν ἔχοντος τοῦ ἀφιεροῦντος παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου ἑαυτὸν ἡγούμενον ἢ ἀνθ' ἑαυτοῦ ἕτερον καθιστᾶν. Εἰ γὰρ ἅπερ τις ἀνθρώπῳ χαρίζεται, τούτων οὐκέτι κύριος εἶναι δύνατοι, πῶς ἅπερ τις Θεῷ καθαγιάζει καὶ ἀνατίθησι, τούτων ἀφαρπάζειν τὴν κυριότητα παραχωρηθήσετσι;

β΄. Βασιλ. βιβ. ε΄, τίτ. α΄.—Κάθε ἕνας νὰ ἔχῃ ἄδειαν νὰ ἀφιερώνῃ τὰ ἴδια αὐτοῦ πράγματα εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια.

Σχόλιον.—Ἐπειδὴ δὲ εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς πολλοί, μηδόλως εἰς *σ.612* νοῦν θέμενοι τὸ δίκαιον, τὸ πρέπον καὶ νόμιμον, παρακινοῦσι πολλοὺς χριστιανοὺς καὶ τοὺς καταπείθουσιν εἰς τὸ νὰ ἀφιερώνωσι ὅλα τὰ πράγματα αὐτῶν εἰς τὰ μοναστήρια καὶ ἐκκλησίας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον τοῦτο μένουσι τὰ παιδία ἐκείνων πάντη ἐνδεῆ καὶ ἐστερημένα τῆς πατρικῆς περιθάλψεως ὁποὺ ἔπρεπε κατὰ τὸ δίκαιον νὰ ἀπολαύουν ἀπὸ τὴν πατρικὴν αὐτῶν περιουσίαν καὶ τρόπον τινὰ γίνονται ἀπόκληρα ἐκτὸς πάσης νομικῆς διαταγῆς καὶ πενόμενα ἐξ ἀπροόπτου, μὴ πταίσαντα ὅλως εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῶν, ὅπερ τοῦτο τῶν ἀδικοτάτων ἀδικότατον ἐστὶ καὶ τῶν ἀτοποτάτων ἀτοπότατον καὶ ἐναντίον ὅλως εἰς τὰς θελήσεις τῶν νόμων, ὡσὰν ὁποὺ πρέπει ἕκαστος νὰ ἐννοῇ, ὅτι ἐδῶ ὁ νόμος λέγοντας τὰ πράγματά του, δὲν ἐννοεῖ διὰ ὅλα, ἀλλὰ διὰ ἐκεῖνα ὁποὺ μένουσι καθαρὰ εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν ἀφ' οὗ διορίσωσιν εἰς τὰ παιδία αὐτῶν τὰ κατὰ νόμους δίκαια αὐτοῖς, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν τῶν νόμων διαταγὴν καὶ διακέλευσιν ἐξάπαντος πρέπει νὰ ἀφή-*σ.613* σωσι καὶ τὰ λοιπὰ νὰ / τὰ κάμουν ὡς θέλουν, μακάρι καὶ εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης νὰ τὰ ρίψουν, τὰ ὁποῖα ἐκεῖνα κυρίως λέγονται πράγματα αὐτῶν καὶ ἐκεῖνα ἠμποροῦν νὰ ἀφιερώσουν ὡς κύριοι αὐτῶν, ὡσὰν ὁποὺ ἂν δὲν ἀφήσουν εἰς τὰ παιδία αὐτῶν τὸ νόμιμον μέρος τῆς περιουσίας αὐτῶν τὸ ἀνῆκον ἐκείνοις, ἀκυροῦται ὑπὸ τῶν νόμων κάθε διαθήκη καὶ ἀφιέρωσις αὐτῶν, μὲ τὴν ὁποίαν αὐτὴν ἀνατροπὴν ἰδοὺ φαίνεται, ὅτι ὁ νόμος οὗτος διὰ μόνον τὰ πράγματα λέγει ὁποὺ μένουν καθαρὰ εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν ἀπὸ τοὺς νόμους, εἰ δέ τινες, εἴτε ἐθελοκακοῦντες εἴτε ἰντερεοσαριζόμενοι

β΄: B.5.1.1 || **26-62**: πρβλ. B. 4.1.9 κ. Σύντ. 2, 670-673

18-19 καταγράφεσθαι *Z* || **19** ἐπισκοποῖς *Z* || **23** ; *παρλπ. Z* || **27** *μτ.* καὶ *πρσθ.* τὸ *Z* || **29** *μτ.* μένουσι *πρσθ.* καὶ *Z* || **30** ὑστερημένα *Z* || **36** λέγωντας *κώδδ.* || **38** διορίσουσιν *Z* || **40** κάμνουν *Z* || **41** ρίξουν *Z* || **43-44** ἀνῆκον *P*, ἀνηλικὸν *Z* || **47** ἰντερεσσοριζόμενοι *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἴτε καὶ μὴ εἰδότες ἐνεργοῦσι τὸν νόμον αὐτὸν κατὰ τὸ γράμμα καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ νόημα, ἀποδεικνύουσιν ἄντικρυς τὸν νόμον ἄδικον, ὅπερ τοῦτο ἀτοπότατον. Διὰ τοῦτο πρέπει, ὅτι ὅποιος θέλει νὰ ἀφιερώσῃ πράγματα ἴδια αὐτοῦ ἢ εἰς μοναστήριον ἢ εἰς ἐκκλησίαν, νὰ τὰ ἀφιερώνῃ μὲ εἴδησιν τοῦ μητροπολίτου, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ πρῶτον ἀκριβῶς τὰ περὶ αὐτῆς, *σ.614* διὰ νὰ γίνεται νομίμως καὶ δικαίως καὶ οὐχὶ παρα/νόμως καὶ ἀδίκως, εἰς ὃ τοῦτο ἄδικον καὶ τὸ θεῖον δυσαρεστεῖται, ἅτε μὴ ἐπόμενον ταῖς παραλόγοις ὁρμαῖς, τὸ ὁποῖον τοῦτο καὶ ἡ νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ρητῶς ἀποφαίνεται εἰς τὸ δ΄ βιβλίον τῶν Βασιλικῶν τίτ. α΄, λέγουσα διὰ τοὺς μονάζοντας καὶ ἀφιεροῦντας τὰ πράγματα αὐτῶν εἰς τὰ μοναστήρια ὁποὺ βάλλουν τὴν μετάνοιαν αὐτῶν, νὰ διανέμωσι πρῶτον τὰ πράγματα αὐτῶν καὶ νὰ δίδωσιν εἰς τὰ παιδία αὐτῶν τὸ ἀνῆκον αὐτοῖς νόμιμον μέρος, καὶ ἂν ἐπὶ ζωῆς αὐτῶν δὲ κάμουν τοῦτο, νὰ ἔχουν τὰ παιδία ἄδειαν μετὰ θάνατον τῶν γονέων αὐτῶν νὰ λαμβάνωσιν ἐκ τῆς περιουσίας ἐκείνων τὸ ἀνῆκον αὐτοῖς νόμιμον μέρος.

Ἕτερον σχόλιον.—Ὡσαύτως καὶ ἐπειδή τινες ἀποθνήσκουσι καταβεβαρυμένοι μὲ χρέη καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀφιεροῦσιν εἰς ἱερὰ μοναστήρια καὶ ἐκκλησίας μέρη τινὰ καὶ ἄλλα λεγατεύουσιν εἰς ἄλλους, ἀπὸ τὸ ὁποῖον τοῦτο μειοῦται ἡ περιουσία ἐκείνων καὶ δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὸ νὰ *σ.615* πληρω/θῶσι τὰ χρέη αὐτῶν, ὧν ἕνεκεν καταβοῶσιν οἱ δανεισταὶ καὶ γογγύζουσι βλασφημοῦντες ὡς ἀδικούμενοι, διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη διαθήκη καὶ ἀφιέρωσις, ὡς μὴ γενομένη κατὰ νόμους, νὰ μένῃ ἄκυρος καὶ πρῶτον μὲν νὰ ἐξαιροῦνται τὰ χρέη σῶα καὶ ἀνελλειπῆ κατὰ τὴν διακέλευσιν τῶν νόμων, ὁμοῦ καὶ τὸ νόμιμον μέρος διὰ τοὺς κληρονόμους, καὶ τὰ περισσεύοντα νὰ δίδωνται εἰς τὰ ἀφιερώματα καὶ λεγάτα ἐκείνων κατὰ ἀναλογίαν, τὸ ὁποῖον τοῦτο συμφώνως εὑρίσκεται κείμενον εἰς τὸ μα΄ βιβλίον τῶν Βασιλικῶν τίτ. α΄, εἰς τὸ περὶ φαλκιδίου κεφάλαιον, καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῶν Βασιλικῶν νόμων, οἵτινες καθαρὰν περιουσίαν λέγουσιν ἐκείνην ὁποὺ μένει ἐξαιρουμένων τῶν χρεῶν.

Βιβ. μη΄, τίτ. η΄.—Ἐάν τις ναὸν οἰκοδομήσας οἰκέτας ἀφορίσῃ πρὸς πα-

---

63-76: πρβλ. B. 41.1.100 κ. σχόλ. || **77-79**: B.48.8.35 (σχόλ.. 1).

---

51 ἢ[1] *παρλπ. Z* || *μτ.* μὲ *πρσθ.* τὴν *Z* || **53** ὄχι *Z* || **59, 61** ἀνῆκον *ἐξ ἀρχκ. ἐσφ.* ἀνήλικον, *διαγεγρ. δι' ἄλ. χ. Z* || **60** κάμνουσι *Z* || **65** *μτ.* τινὰ *πρσθ.* ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν *διαγεγρ. P* || **77-79** *παρλπ. Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ραφυλακὴν τούτου τοῦ ναοῦ καὶ μὴ καταλείψῃ αὐτοῖς ἐλευθερίαν, δοῦλοι μένουσιν οὗτοι τοῦ κληρονόμου.

σ.616 **‹12›. Κατὰ ἐπισκόπων καὶ ἱερέων.**

α΄. Βασιλ. βιβ. γ΄, τίτ. α΄.—Ὅταν ἐπίσκοπος ἀποβληθῇ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ καὶ μεταχειρισθῇ στασιῶδές τι διὰ νὰ λάβῃ πάλιν τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ, νὰ ἐξορίζεται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίσκοπος δὲν πρέπει νὰ δέρνῃ τινὰ ἰδίαις αὐτοῦ χερσί.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἱερεῖς ὁποὺ ἤθελαν τολμήσει νὰ ψευδομαρτυρήσουν διὰ χρηματικὴν ὑπόθεσιν, νὰ ἀργίζωνται μέχρι τριετίας, εἰ δὲ ψευδομαρτυρήσωσι διὰ ἐγκληματικὴν ὑπόθεσιν, νὰ καθῄρωνται καὶ νὰ παιδεύωνται.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ μητροπολῖται καὶ οἱ ἐπίσκοποι νὰ μὴν ἔχουν ἄδειαν νὰ χαρίζουν εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν ἢ εἰς ἄλλους τὰ πράγματα ὁποὺ ἀπέκτησαν ἀφ᾽ οὗ ἔλαβον τὴν ἐπισκοπήν, τὰ ὁποῖα μετὰ θάνατον αὐ-
σ.617 τῶν πρέπει νὰ μένουν εἰς τὴν ἐπισκοπήν, ἔξω μόνον ἀπὸ ἐκεῖνα / ὁποὺ ἐξοδεύουσιν εἰς ἐλευθερίαν σκλαβωμένου, εἰς ζῳοτροφίας ὀρφανῶν καὶ εἰς ἄλλας ἀγαθοεργίας καὶ εἰς καλλωπισμὸν τῆς ἐπισκοπῆς.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Διὰ τοὺς ἀποδημοῦντας ἀρχιερεῖς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν μέχρι ἐνιαυτοῦ, προστάζομεν τοὺς ἐπιτρόπους καὶ διοικητὰς αὐτῶν, εἰς τὸ νὰ μὴ δίδωσιν εἰς αὐτοὺς ὅλως εἰσοδήματά τινα ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, ἔπειτα νὰ ἐνθυμίζουν αὐτοῖς διὰ γραμμάτων τῶν ἱερῶν τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπαρχίας, καὶ ἂν καὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον οἱ ἀρχιερεῖς οὗτοι ἀναβάλλωσι τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέψουν, κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, νὰ ἐξώνωνται ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν καὶ νὰ ἀποκαθίστανται ἄλλοι καλλίονες.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀπαγορεύομεν τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ πᾶσι τοῖς ἱε-
σ.618 ρωμένοις οἱουδήποτε βαθμοῦ ταυλίζειν καὶ κυβεύειν / ἢ χάριν θεωρίας τοῖς ταυλίζουσι καὶ κυβεύουσι παραγενέσθαι, εἰ δέ τις τούτων ἁμάρτοι, ἐπὶ τρεῖς

‹12› **α**: B. 3.1.1 || **β΄**: B.3.1.22 || **γ΄**: B.3.1.36 || **δ΄**: B.3.1.5 || **ε΄**: B.3.1.16 || **ς΄**: B.3.1.20.

‹12› **1** Κατὰ *P*, Περὶ *Z* || **2** *μτ.* Ὅταν *πρσθ.* ὁ *Z* || **13** ἀπέκτισαν *Z* || **15** σκλαβωμένων *Z* || **17** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *παρλπ. Z* || ἐπαρχίων *Z* || **19** ὅλως *παρλπ. Z* || **19, 20** ἐπαρχίων *Z* || **21** ἐπιστρέψουσιν *Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐνιαυτοὺς ἀργίζεσθαι. Δεῖ δὲ τὸν προεστῶτα βλέποντα αὐτὸν μετανοοῦντα καὶ πρὸ τῆς τριετίας συγχωρεῖν.

σ.619 **‹13›. Περὶ ἱερωμένων μὴ λαμβανόντων ἀπολυτικὰ γράμματα.**

α΄. κανὼν ιζ΄ τῆς πενθέκτης.—Μηδένα τῶν κληρικῶν ἐν οἱῳδήποτε τυγχάνοντα βαθμῷ ἄδειαν ἔχειν, ἐκτὸς τῆς τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου ἀπολυτικῆς ἐγγράφου ἀδείας, ἐν ἑτέρᾳ κατατάττεσθαι ἐκκλησίᾳ, ἐπεὶ ὁ μὴ τοῦτο φυλάττων καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ παραλόγως αὐτὸν προσδεξάμενος.

β΄. κανὼν ζ΄ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ.—Μηδένα ἄνευ εἰρηνικῶν δέχεσθαι τῶν ξένων.

Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Ἐν πολλοῖς εἴρηται κανόσι καὶ τοῦτο, τὸ μὴ τοὺς ξενοχειροτονήτους ἱερεῖς προσδέχεσθαι ἄνευ συστατικῶν καὶ ἀπολυτικῶν γραμμάτων τοῦ ἐπισκόπου, παρ' οὗ τὴν χειροτονίαν ἀνεδέξαντο.

γ΄. Βασιλ. βιβ. γ΄, τίτ. α΄.—Πάντες οἱ κληρικοὶ καὶ μοναχοί, οἱ ἀποδημοῦντες ἀπὸ τοὺς τόπους αὐτῶν καὶ πορευόμενοι εἰς ἄλλους τόπους, νὰ ἔχουν συστατικὰ γράμματα τῶν ἀρχιερέων αὐτῶν, εἰ δὲ μὴ νὰ καθῄρωνται.

σ.620 **‹14›. Περὶ λαοπλάνων μοναχῶν.**

α΄.—Τοὺς λεγομένους ἐρημίτας, οἵτινες μελανειμονοῦντες καὶ τὰς κεφαλὰς κομῶντες περιάγουσι τὰς πόλεις, μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ λαϊκῶν ἀναστρεφόμενοι καὶ τὸ οἰκεῖον ἐπάγγελμα καθυβρίζοντες, ὁρίζομεν, εἰ μὲν αἱροῦνται τὰς κόμας ἀποκειράμενοι τὸ τῶν λοιπῶν μοναχῶν ἀναδέξασθαι σχῆμα, τούτους ἐν μοναστηρίῳ ἐγκαθίστασθαι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐγκαταλέγεσθαι, εἰ δὲ μὴ τοῦτο προέλοιντο, παντάπασιν αὐτοὺς τῶν πόλεων ἀπελαύνεσθαι, καὶ τὰς ἐρήμους οἰκεῖν, ἐξ ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἑαυτοῖς ἀνεπλάσαντο.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Πολλοὶ λαοπλάνοι τὰς πόλεις περιέρχονται μελανειμονοῦντες καὶ ἀκειροκόμαι, νηστείαν καὶ ἀλουσίαν ὑποκρινόμενοι καὶ ἀπατῶντες τοὺς ἁπλουστέρους καὶ τὸ μοναχικὸν ἐπάγγελμα καθυβρί-

---

‹13› α΄: Σύντ. 2, 343 || **β΄**: Σύντ. 3, 138 || **8-10**: Σύντ. 3, 139 || **γ΄**: B.3.1.15.

‹14› α΄: Σύντ. 2, 406 || **10-21**: Σύντ. 2, 407

‹13› 1 ἱερομένων *Z* || **2** ιζ΄ *P*, ζ΄ *Z* || οἱαδήποτε *κώδ.* || **4** μὴ *P*, μὲ *Z* || **9** προδέχεσθαι *Z*.

‹14› 6 ἐνκαθίστασθαι *Z* || **10** *μτ.* Ἑρμηνεία *πρσθ.* Βλασι., *παρλπ.* Βαλσ. *Z* || **11** ἀποκειροκόμαι *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ζοντες. Καὶ οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν, μετὰ λαϊκῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν συνδιάγοντες καὶ τὰς τριόδους δαιμονιώδεσι διδάγμασι καταβομβοῦντες, εὔχον-
σ.621 ται δῆθεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ / μετάνοιαν κηρύττουσιν, οἱ δὲ λέγουσι καθ'
16 ὁρισμὸν Θεοῦ ἐξ ἐρήμου εἰς τὰς πόλεις ἐλθεῖν, ἐφ' ᾧ προμηνύσαι τινὰ μέλλοντα καὶ ἀναιδῶς ἀγαθά τινα τοῖς ἁπλουστέροις ἐπαγγέλλονται χάριν κέρδους καὶ ἐμπορίας ἢ ἄλλων τινῶν. Τούτων οὖν ἡ σύνοδος αὕτη διορίζεται τὰς κόμας κείρεσθαι, καὶ ἐν μοναστηρίοις εἰσάγεσθαι, ὥστε τὸν μονήρη βίον
20 διάγειν ἐν αὐτοῖς, εἰ δὲ οὐ βούλονται τοῦτο, ἐκδιώκειν αὐτοὺς ἐκ τῶν πόλεων, ὡς ἂν ἐν ἐρήμοις διάγωσι.

β΄. Βασιλ. βιβ. δ΄, τίτ. α΄.—Οἱ κατὰ τόπους ἀρχιερεῖς ὀφείλουσι νὰ φρονιίζωσιν, ὁποὺ μήτε μοναχοὶ μήτε μονάστριαι νὰ περιέρχωνται μέσα εἰς τὰς πόλεις, ἀλλὰ ἂν ἔχωσι καμίαν ἀναγκαίαν χρείαν νὰ τὴν τελειώνουν μὲ
25 ἀποκρισσαρίους αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποκρισσάριοι πρέπει νὰ εἶναι γέροντες καὶ ἀπαθεῖς καὶ αὐτοί, οἱ μοναχοὶ δηλαδὴ καὶ μονάστριαι, νὰ μὴν εὐγαίνουν ἀπὸ τὰ μοναστήρια αὐτῶν.

σ.622 **〈15〉. Περὶ παραλόγου ἀφορισμοῦ.**

α΄. Βαλσ.—Ὁ μὴ δι' αἰτίαν ἀφοριζόμενος, τοῖς θείοις ἀπειρημένην κανόσι, δι' ἀλόγιστον μέντοι τοῦ ἀφορίζοντος θέλημα, ἀκινδύνως καταφρονήσει τοῦ ἀφορισμοῦ καὶ μᾶλλον ὁ ἀφορίσας ὑπόδικος ἔσται κολάσει, εἰ
5 γὰρ εὐκαίρως ἢ ἀκαίρως ἡ ἄδεια δοθείη τῷ ἐπισκόπῳ κληρικούς τε καὶ λαϊκοὺς ἀφορίζειν καὶ πρὸς ἀνάγκην ἔχειν τοὺς ἐπιτιμωμένους τὸν ἄκαιρον ἀφορισμὸν δεδιέναι καὶ φυλάττειν, καὶ τυραννίδος κατατολμήσουσιν οἱ ἐπίσκοποι καὶ τῆς εὐσεβείας κατορχήσονται καὶ πολλῶν κακῶν γενήσονται οἱ θεῖοι κανόνες παραίτιοι, ὅπερ ἀτοπίας οὐδεμίαν ὑπερβολὴν καταλείπει,
10 διά τοι καὶ μετὰ προσδιορισμοῦ, εἰ διὰ ραθυμίαν ἀφώρισταί τις, φησὶν ὁ κανὼν δι' ἁμάρτημα, ὅπερ οἱ θεῖοι πατέρες ἀπαγορεύουσι.

β΄. Βασιλ. βιβ. γ΄, τίτ. α΄.—Πᾶσι τοῖς ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις ἀπαγορεύομεν χωρίζειν τινὰ τῆς ἁγίας κοινωνίας (ἤτοι ἀφορίζειν καὶ ἐξωεκκλησιάζειν), πρὶν ἂν ἡ αἰτία δειχθῇ, δι' ἣν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες

β΄: Β.4.1.13 κ. Βλάστ. Μ 15:395.

〈15〉 α΄: Βλάστ. Α 18:110 || **β΄**: Βλάστ. Α 18:111-112, Β.3.1.21

---

15 κηρύσσουσιν *Z* || **19** καὶ - εἰσάγεσθαι *παρλπ. Z* || **23** περιέχωνται *Z*.

〈15〉 3 διαλόγιστον *Z* || **6** ἔχει *κώδδ.* || **10** φυσὶν *Z* || **11** *πρὸ* ὅπερ *πρσθ.*τυχὸν *Z* || **13** ἀφωρίζειν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.623 τοῦτο γίνεσθαι κελεύουσιν,/ εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα τῆς ἁγίας κοινωνίας χωρίση τινά, ἐκεῖνος μὲν ὅστις ἀδίκως τῆς κοινωνίας ἐχωρίσθη, λυόμενος τοῦ χωρισμοῦ ὑπὸ τοῦ μείζονος ἱερέως, τῆς ἁγίας ἀξιούσθω κοινωνίας, ὁ δὲ ἀδίκως τινὰ ταύτης χωρίσαι τολμήσας ὑπὸ τοῦ ἱερέως ὑφ' ὃν τέτακται, χωρισθήσεται τῆς κοινωνίας, ἐφ' ὅσον χρόνον ἂν ἐκεῖνος συνίδῃ, ἵνα ὅπερ ἀδίκως ἐποίησε, δικαίως ὑπομείνῃ.

γ΄. Βλάστ.—Οὐ δεῖ τοὺς ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς ἀναγκάζειν τινὰς καρποφορεῖν ἢ ἀγγαρείας διδόναι ἢ τοὺς μὴ ποιοῦντας κατὰ τὴν θέλησιν αὐτῶν ἀφορίζειν ἢ ἀναθεματίζειν ἢ μὴ δι:δόναι κοινωνίαν ἢ μὴ βαπτίζειν. Ἀθέμιτον γὰρ καὶ κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν ἐπιστρέφει ὁ ἀφορισμὸς ἐκεῖνος.

σ.624

⟨16⟩. Περὶ καθαιρέσεως.

α΄. κανὼν ις΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις ἐπίσκοπος δέξηται ὡς κληρικοὺς τοὺς ὑποπεσόντας ἀργίᾳ παρὰ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, παρ' οὐδὲν λογισάμενος τὴν κατ' αὐτῶν ὁρισθεῖσαν ἀργίαν, ἀφοριζέσθω, ὡς διδάσκαλος ἀταξίας.

Ἑρμηνεία. Ἀριστ.—Ὁ τὸν τοιοῦτον ἐν γνώσει κατέχων αὐτοκατάκριτος.

β΄. κανὼν κς΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, καθαιρεθεὶς δικαίως ἐπὶ ἐγκλήμασι φανεροῖς, τολμήσειεν ἅψασθαι τῆς ποτὲ ἐγχειρισθείσης αὐτῷ λειτουργίας, παντάπασι τῆς ἐκκλησίας ἐκκοπτέσθω.

γ΄. κανὼν λα΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις πρεσβύτερος, καταφρονήσας τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου χωρὶς συναγάγῃ καὶ θυσιαστήριον ἕτερον πήξῃ μηδὲν κατεγνωκὼς τοῦ ἐπισκόπου ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, καθαιρείσθω ὡς φίλαρχος, τύραννος γὰρ ἐστίν. Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοὶ καὶ ὅσοι ἂν αὐτῷ προσθῶνται, οἱ δὲ λαϊκοὶ ἀφοριζέσθωσαν. Ταῦτα δὲ μετὰ μίαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην παράκλησιν τοῦ ἐπισκόπου γιγνέσθω.

σ.625 δ΄. κανὼν λβ΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὑπὸ ἐπισκόπου γένηται ἀφωρισμένος, τοῦτον μὴ ἐξεῖναι παρ' ἑτέρου δεχθῆναι, ἀλλ' ἢ παρὰ τοῦ ἀφορίσαντος αὐτόν, εἰ μὴ ἂν κατὰ συγκυρίαν τελευτήσει ὁ ἀφορίσας αὐτὸν ἐπίσκοπος.

γ΄: Βλάστ. A 18:112.

⟨16⟩ **α΄**: Σύντ. 2, 22 || **5**: Σύντ. 2, 23 || **β΄**: Σύντ. 2, 36 || **γ΄**: Σύντ. 2, 39 || **δ΄**: Σύντ. 2, 42

---

17 ὁ δὲ *P*, εἰ δὲ *Z* || **18** χωρίση *Z* || **22** ἀγγαρίας *κώδ.* || **23** κοινωνίας *Z*.

⟨16⟩ **5** *παρλπ. Z* || **6** πρεσβύτερος ἢ ἐπίσκοπος *Z* || **11** πίξῃ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄. κανὼν μβ΄ ἀποστόλων.—Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, κύβοις σχολάζων καὶ μέθαις, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

ς΄. κανὼν νδ΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις κληρικὸς ἐν καπηλείῳ φωραθεὶς ἐσθίων, ἀφοριζέσθω, πάρεξ τοῦ ἐν πανδοχείῳ διὰ ἀνάγκην καταλύσαντος.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Τοὺς τῷ Θεῷ κληρωμένους δεῖ καὶ τοῖς λαϊκοῖς ὑπόδειγμα εἶναι βίου σεμνοῦ καὶ πάντοθεν ἀνεπιλήπτους, ἵνα μὴ δι' αὐτοὺς βλασφημῆται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τὸ δὲ ἐν καπηλείῳ εἰσιέναι, βίον ἄσεμνον ἔχειν τοὺς αὐτὸ ποιοῦντας δείκνυσι καὶ οὐ περὶ βρῶσιν καὶ πόσιν μόνην διεφθάρθαι αὐτοῖς τὰ ἤθη, ἀλλὰ καὶ περὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην διαγωγήν. Ἀσέμνων γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐν τοῖς καπηλείοις συναγομένων, *σ.626* ὁ τούτοις συναναστρεφόμενος οὐκ ἀμέθεκτος ἔστσι τῆς ἐκείνων κακίας, φθείρουσι γὰρ ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί, διὸ ἀφορίζεσθαι τοὺς τοιούτους κληρικοὺς διακελεύεται ὁ κανών. Εἰ δὲ ὁδοιπορῶν ὁ κληρικὸς καὶ μὴ ἔχων ἔνθα καταλύσει καὶ μονὴν ποιήσει καὶ διαναπαυθῇ, ἐξ ἀνάγκης εἰς πανδοχεῖον εἰσέλθῃ, ἀναίτιος ἂν εἴη καὶ ἀτιμώρητος. Τὸ αὐτὸ καὶ ὁ κδ΄ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου κανὼν καὶ ὁ μ΄ τῆς ἐν Καρθαγένῃ φησί.

ζ΄. κανὼν θ΄ τῆς ἐν Νικαίᾳ α΄ συνόδου.—Εἴ τινες ἀνεξετάστως προήχθησαν πρεσβύτεροι ἢ ἀνακρινόμενοι ὡμολόγησαν τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν καὶ ὁμολογησάντων, παρὰ κανόνα κινούμενοι οἱ ἄνθρωποι τοῖς τοιούτοις χεῖρα ἐπιτεθείκασι, τούτους ὁ κανὼν οὐ προσίεται, τὸ γὰρ ἀνεπίληπτον ἐκδικεῖ ἡ ἐκκλησία.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Διάφορα ἐστὶ τὰ κωλύοντα τὴν ἱερωσύνην, μεθ' ὧν ἐστὶ καὶ ἡ πορνεία, εἰ γοῦν κατακριθῇ τις τὴν πορνείαν ἡμαρτηκώς, κἄν τε πρὸ τοῦ ἱερωθῆναι κἄν τε μετὰ ταῦτα, καθαιρεῖται. Ὅθεν φησὶν ὁ κανών, *σ.627* τὸν ἀνεξετάστως / ἱερωθέντα ἢ ἐξομολογησάμενον μὲν πρὸ τῆς χειροτονίας τὸ ἁμάρτημα, παρὰ δὲ κανόνα χειροτονηθέντα, μὴ ὠφελεῖσθαι ἐκ τῆς χειροτονίας, ἀλλὰ μετὰ διάγνωσιν καθαιρεῖσθαι. Λέγουσι γὰρ τινές, ὅτι ὥσπερ τὸ βάπτισμα νέον ἄνθρωπον ποιεῖ τὸν βαπτισθέντα οὕτω καὶ ἡ ἱερωσύνη τὰ πρὸ τῆς ἱερωσύνης ἁμαρτήματα ἀπαλείφει, ὅπερ τοῖς κανόσιν οὐκ ἔδοξε.

ε΄: Σύντ. 2, 58 || ς΄: Σύντ. 2, 71-72 || **24-35**: Σύντ. 2, 72 || ζ΄: Σύντ. 2, 137 || **41-48**: Σύντ. 2, 137.

---

33 διὰ νὰ παυθῇ *Z* || παντοχεῖον *Z* || **35** Καθαργένῃ *κώδδ.* || **37** ὡμολόγησαν *παρλπ. Z* || ἁμαρτίματα *Z* || *πρὸ* αὐτῶν *πρσθ.* τῶν *διαγεγρ. P* || **47** τὸν *P*, τὸ *Z*.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.628 **⟨17⟩. Περὶ ὕβρεως.**

α΄. κανὼν νε΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις κληρικὸς ὑβρίσει τὸν ἐπίσκοπον καθαιρείσθω, ἄρχοντα γὰρ τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

β΄. κανὼν νς΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις κληρικὸς ὑβρίσει πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἀφοριζέσθω.

Σχόλιον. Τὸ κληρικοὺς νόει περὶ πάντων λέγεσθαι τῶν ἱερωμένων, εἴτε ἱερέων εἴτε ἱερομονάχων εἴτε διακόνων.

σ.629 **⟨18⟩. Περὶ μοιχείας καὶ πορνείας, ἐπιορκίας τε καὶ κλοπῆς.**

α΄. ἀποστόλων κε΄.—Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἐπὶ πορνείᾳ ἢ ἐπιορκίᾳ ἢ ἐπὶ κλοπῇ ἁλούς, καθαιρείσθω καὶ μὴ ἀφοριζέσθω, λέγει γὰρ ἡ γραφή, οὐκ ἐκδικήσεις δὶς ἐπὶ τὸ αὐτό.

β΄. ἀποστόλων ξα΄.—Εἴ τις κατηγορία γένηται κατὰ πιστοῦ πορνείας ἢ μοιχείας ἢ ἄλλης τινος ἀπηγορευμένης πράξεως καὶ ἐλεγχθείς, εἰς κλῆρον μὴ προσαγέσθω.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Οἱ ἐλεγχθέντες δηλαδὴ δι' ἀποδείξεων ἐναργῶν οὐ κληρωθήσονται, οὐ μὴν οἱ μόνον ψιλῶς κατηγορηθέντες.

γ΄. κανὼν μδ΄ τῆς πενθέκτης.—Μοναχὸς ὁ ἐπὶ πορνείᾳ ἁλοὺς ἢ πρὸς γάμου κοινωνίαν καὶ συμβίωσιν γυναῖκα ἀγόμενος, τοῖς τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίοις κατὰ τοὺς κανόνας ὑποβληθήσεται.

σ.630 Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Ἤτοι ἐν ἑπτὰ ἔτεσι δὲν μεταλαμβάνει τῶν ἀχράντων μυστηρίων καὶ τῷ ὀγδόῳ δέχεται εἰς κοινωνίαν.

δ΄. κανὼν α΄ τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ.—Πρεσβύτερος, ἐὰν γήμῃ, τῆς τάξεως αὐτοῦ μετατιθέσθω, ἐὰν δὲ πορνεύσῃ ἢ μοιχεύσῃ, ἐξωθείσθω τέλεον καὶ ἀγέσθω εἰς μετάνοιαν.

Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Ὁ γυναῖκα λαβὼν πρεσβύτερος, τῆς μὲν ἱερωσύνης μετακινεῖται, τῆς δὲ τιμῆς καὶ καθέδρας μετέχει, ὁ δὲ πορνεύσας ἢ μοιχεύσας τέλειον ἐξωθεῖται καὶ εἰς μετάνοιαν ἄγεται.

⟨17⟩ α΄: Σύντ. 2, 73 || β΄: Σύντ. 2, 73.

⟨18⟩ α΄: Σύντ. 2, 32 || β΄: Σύντ. 2, 79 || **8-9**: Σύντ. 2, 79 || γ΄: Σύντ. 2, 409 || **13-14**: Σύντ. 2, 411 || δ΄: Σύντ. 3, 70 || **18-20**: Σύντ. 3, 71

⟨18⟩ 1 καὶ[1] *παρλπ. Z* || ἐπιορκείας *Z* || **2** *μτ.* α΄ *πρσθ.* κανὼν *Z* || κε΄ ἀποστόλ. *Z* || **3** ἐπὶ *παρλπ. Z* || **19** καϑαίδρας *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ε΄. κανὼν η΄ τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ.—Ἐὰν γυνὴ τινὸς μοιχευθεῖσα λαϊκοῦ ὄντος, ἐλεγχθῇ φανερῶς, ὁ τοιοῦτος εἰς ὑπηρεσίαν ἐλθεῖν οὐ δύναται, ἐάν δὲ μετὰ τὴν χειροτονίαν μοιχευθῇ, ὀφείλει ἀπολῦσαι αὐτήν. Ἐὰν δὲ συζῇ, οὐ δύναται ἔχεσθαι τῆς ἐγχειρισθείσης αὐτῷ διακονίας.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Ἀνδρὸς λαϊκοῦ γυνὴ μοιχευθεῖσα καὶ φανερῶς *σ.631* ἐλεγχθεῖσα κωλύει τὸν ἄνδρα αὐτῆς εἰς ὑπηρεσίαν ἐλθεῖν, τοὐτέστιν εἰς βαθμὸν τινὰ ἱερατικόν, πλὴν ἡ φανερῶς ἐλεγχθεῖσα, οὐχ ἡ ἐν ὑποψίᾳ γενομένη ἢ καὶ κατηγορηθεῖσα παρά τινος τῶν κατηγορεῖν οὐ δυναμένων αὐτῆς προσώπων, οὐ γὰρ τῷ βουλομένῳ ἐφεῖται περὶ μοιχείας κατηγορεῖν, ἀλλὰ ρητοῖς προσώποις. Ἐὰν δὲ καὶ ἱερωμένου γυνὴ μοιχευθῇ, ἀπολῦσαι αὐτὴν ὀφείλει, τουτέστι διαζυγῆναι αὐτῆς, εἰ δὲ συζῆν αὐτῇ βούλεται, κωλύεται τῆς ἐγχειρισθείσης αὐτῷ διακονίας, ἤτοι τοῦ βαθμοῦ εἰς ὃν κατετάχθη, ἡ γὰρ μοιχευθεῖσα μεμίανται, ὁ δὲ ταύτῃ μιγνύμενος ἓν σῶμα γίνεται καὶ λοιπὸν μετέχει κἀκεῖνος τοῦ μιάσματος, ὁ δὲ μεμιασμένος πῶς δεχθήσεται εἰς τὸ θεῖον λειτούργημα;

ς΄. κανὼν γ΄ Βασιλείου.—Διάκονος, μετὰ τὴν διακονίαν πορνεύσας, ἀπό- *σ.632* βλητος μὲν τῆς διακονίας ἔσται, εἰς δὲ τὸν τῶν λαϊκῶν/ἀπωσθεὶς τόπον, τῆς κοινωνίας οὐκ εἰρχθήσεται.

ζ΄. κανὼν ο΄ τοῦ αὐτοῦ.—Διάκονος ἐν χείλεσι μιανθεὶς καὶ μέχρι τοῦδε ἡμαρτηκέναι ὁμολογήσας, τῆς λειτουργίας ἐπισχεθήσεται, τοῦ δὲ μετέχειν τῶν ἁγιασμάτων μετὰ τῶν διακόνων ἀξιωθήσεται. Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ πρεσβύτερος. Εἰ δέ τι πλέον φωραθείη τις ἡμαρτηκώς, ἐν οἵῳ ἂν ᾖ βαθμῷ, καθαιρεθήσεται.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Ὁ κανὼν τῆς ἐν νεοκαισαρείᾳ συνόδου λέγει, ὅτι ὁ τοιοῦτος νὰ μὴ καθῄρεται, ὡσὰν ὁποὺ ἐρρύθη ὑπὸ τῆς θείας χάριτος, καὶ ὃν ἡ χάρις ἐρρύσατο, πῶς ἄν τις κατακρινῇ; καὶ ταῦτα βαρεῖαν οὕτω κατάκρισιν, ἤτοι ἔκπτωσιν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ, ὥστε ἔπεται νὰ ἀργίζεται οὗτος πρὸς καιρόν.

σ.633 **⟨19⟩. Περὶ τῶν ἐχόντων συνεισάκτους γυναῖκας.**

α΄. κανὼν γ΄ τῆς ἐν Νικαίᾳ α^ης.—Ἀπηγόρευται καθόλου, μήτε ἐπισκόπῳ μήτε πρεσβυτέρῳ μήτε διακόνῳ μήτε ὅλως τινὶ τῶν ἐν κλήρῳ, συνεί-

---

ε΄: Σύντ. 3, 82 || **25-35**: Σύντ. 3, 82-83 || **ς΄**: Σύντ. 4, 99 || **ζ΄**: Σύντ. 4, 228 || **44-47**: Σύντ. 4, 229.
⟨19⟩ α΄: Σύντ. 2, 120

---

25 φανερὰ *Z* || **30** ἱερωμένων *Z* || **37** ἀπωθεὶς *Z* || **42** φωραθεὶς *Z* || **44-47** *παρλπ. Z.*
⟨19⟩ 2 *μτ.* α^ης *πρσθ.* συνόδου *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σακτον ἔχειν, πλὴν εἰ μὴ ἄρα μητέρα ἢ ἀδελφὴν ἢ θείαν ἢ ἃ μόνα πρόσωπα πᾶσαν ὑποψίαν διαπέφευγε.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Περὶ τῶν συνεισάκτων λόγος πολὺς ἐγένετο κατὰ διαφόρους καιρούς, καὶ εἶπον τινὲς ἐπείσακτον ἢ συνείσακτον εἶναι τὴν ἀντὶ νομίμου γυναικὸς συνεισαχθεῖσαν καὶ συνοικοῦσαν τινὶ πορνικῶς, ἄλλοι δὲ εἶπον εἶναι πᾶσαν γυναῖκα συνοικοῦσαν τινὶ ἀλλοτρίαν οὖσαν, κἂν πάντως ἀνύποπτος ἐστὶ καὶ ἔδοξε τοῦτο μᾶλλον εἶναι ἀληθέστερον.

β′. Βασιλ. βιβ. γ′, τίτ. α′.—Τοῖς πρεσβυτέροις, διακόνοις καὶ ὑποδιακόνοις καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν κλήρῳ τεταγμένοις, τοῖς μὴ ἔχουσι
σ.634 γαμετὰς κατὰ τοὺς θείους νόμους, ἀπαγο/ρεύομεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν τῶν θείων κανόνων δύναμιν νὰ μὴν ἔχωσι γυναῖκα τινὰ ἐπείσακτον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ, ἔξω μόνον ἀπὸ μητέρα καὶ ἀδελφὴν καὶ ἄλλα τοιαῦτα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτὸς πάσης ὑποψίας. Ὅστις δὲ παραβῇ τὸν νόμον τοῦτον καί, μετὰ τρίτην παραγγελίαν τοῦ ἀρχιερέως αὐτοῦ ἢ τῶν συγκληρικῶν αὐτοῦ, δὲν θελήσει νὰ ἀποβάλλῃ τὴν γυναῖκα ἐκείνην ἀπὸ τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ, νὰ παιδεύεται κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας.

γ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίσκοπος νὰ μὴν ἔχῃ τελείως μηδεμίαν γυναῖκα εἰς τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ καὶ νὰ συνοικῇ μετ' αὐτῆς, καὶ ἂν παρακούσῃ, μὴ φυλάττων τὸν νόμον τοῦτον, νὰ ἀποβάλλεται ἀπὸ τὴν ἐπισκοπήν, αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἀνάξιον δείκνυσι τῆς ἀρχιερωσύνης.

δ′. κανὼν ιη′ τῆς ζ′ συνόδου.—Οὐδὲ ἐν προαστείῳ, ἔνθα γυναῖκες εἰσὶν
σ.635 ὑπηρε/τοῦσαι, παραχωρεῖ ἐπισκόπῳ ὁ κανὼν οὗτος ἢ ἡγουμένῳ ἀπιέναι, εἰ μὴ μεταστῶσιν αἱ γυναῖκες ἐκεῖθεν.

ε′. κανὼν μζ′ τῆς πενθέκτης.—Μήτε γυνὴ ἐν ἀνδρῴῳ μοναστηρίῳ μήτε ἀνὴρ ἐν γυναικείῳ καθευδέτω. Παντὸς γὰρ προσκόμματος καὶ σκανδάλου ἔξω εἶναι δεῖ τοὺς πιστοὺς καὶ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπρόσδεκτον τῷ Κυρίῳ τὸν ἑαυτῶν εὐθετίζειν βίον. Εἰ δέ τις τοῦτο πράξοι, εἴτε κληρικὸς εἴη εἴτε λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Παντὸς σκανδάλου ἀπηλλάχθαι ὁ κανὼν ὁρίζεται οὐχὶ τοὺς ἀσκητὰς μόνον ἀλλὰ καὶ τοὺς πιστοὺς ἅπαντας καὶ μήτε ἑαυτοῖς δι' ἑτέρων περιποιεῖν σκάνδαλα μηθ' ἑτέροις δι' ἑαυτῶν, τοὺς δὲ μονα-

---

6-10: Σύντ. 2, 121 || **β′**: B. 3.1.45 || **γ′**: B. 3.1.45 || **δ′**: Σύντ. 2, 628 || **ε′**: Σύντ. 2, 416 || **32-47**: Σύντ. 2, 416-417.

---

8 πορικῶς *Z* || **10** ἀνύπτοτος *Z* || **12** μὴ *πρλπ. Z* || **17** παραγγελλίαν *P* || **24** κανὼν - συνόδου *πρλπ. Z* || **26** αἱ P, καὶ *Z* || **28** καθευτέτω *Z* || **34** ἑτέρων *P*, ἕτερον *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χοὺς πολλῷ πλέον. Τὸ δὲ ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ καθεύδειν ἄνδρας, ἢ τοὐναντίον, καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις σκανδάλων αἴτιον ἐστὶν καὶ ἄλλοις. Ἔμφυ-
σ.636 τον γὰρ/τῇ σαρκὶ τὸ πῦρ τὸ ἐκ τῶν παθῶν. Καὶ μόλις ἡμῖν ἀναπτούσης ὕλης, αὐτῷ πόρρω ἑαυτοὺς καθιστῶσι, μαλθακότερον γένοιτ' ἄν. Εἰ δὲ ἡμεῖς αὐτῷ παρατιθέαμεν ὑπεκκαύματα, λαῦρον ἔσεται καὶ καταπρήσει ὡς χόρτον ῥαδίως ἡμᾶς. Τί δ' ἂν ἔσται ἀνδράσι πρὸς τὸ τῆς ἐπιθυμίας πῦρ δραστικώτερον ὑπέκκαυμα γυναικὸς ἢ γυναιξὶν αὖθις ὑπέκκαυμα ἀνδρὸς πρὸς ἕξαψιν τῆς τοιαύτης φλογός; Καὶ οὕτω μὲν ἀλλήλοις οἱ μονασταὶ λαβὰς σκανδάλου παρέξουσιν, ἑτέρους δὲ σκανδαλίσουσιν ὁρῶντας γυναῖκας ἐν ἀνδρῶν καταγωγίοις διανυκτερευούσας ἢ ἄνδρας ἐν ἀσκητηρίῳ γυναικῶν ὁμοίως ποιοῦντας, καχύποπτοι γὰρ οἱ πλείους καὶ ἀφορμὰς ζητοῦντες σκανδάλων ἢ καὶ διαβολῶν, διὸ καὶ τοῖς πατράσιν ἀπηγόρευται τοῦτο, ὡς οὐκ εὔσχημον. Τοὺς δὲ παρὰ ταῦτα ποιοῦντας, ἀφορισμῷ κολάζουσιν.

σ.637 **〈20〉. Περὶ συνωμοσίας.**

α΄. κανὼν ιη΄ τῆς ἐν Χαλκηδ.—Τὸ τῆς συνωμοσίας ἢ φατρίας ἔγκλημα καὶ παρὰ τῶν ἔξω νόμων πάντη κεκώλυται, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ τοῦτο γίνεσθαι ἀπαγορεύειν προσήκει. Εἴ τινες τοίνυν κληρικοὶ ἢ μονάζοντες εὑρεθεῖεν συνομνύμενοι ἢ φατριάζοντες ἢ τυρεύοντες κατασκευὰς ἐπισκόποις ἢ συγκληρικοῖς, ἐκπιπτέτωσαν πάντη τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.

σ.638 **〈21〉. Περὶ μετανοίας καὶ πνευματικῶν πατέρων.**

α΄. κανὼν νβ΄ ἀποστόλων.—Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος τὸν ἐπιστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας οὐ προσδέχεται ἀλλ' ἀποβάλλεται, καθαιρείσθω, ὅτι λυπεῖ τὸν Χριστόν, τὸν εἰπόντα, χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Ὁ Κύριος ἡμῶν διὰ τοὺς ἁμαρτήσαντας ἔκλινεν

〈20〉 α΄: Σύντ. 2, 263.

〈21〉 α΄: Σύντ. 2, 68 || **6-12**: Σύντ. 2, 69

---

36 ἐκείνης *Z* || **37** σαρκῇ *Z* || **41** γυναικὸς - ὑπέκκαυμα *πρλπ. Z* || γυναιξὶν *μτ. δρθ. ἐξ ἀρχ.* γυναικὸς *P* || **42** λαβὴν *Z* || **45** ταχύποπτοι *κώδδ.* || σκανδάλου *Z* || **46** *μτ.* τοῖς *διαγεγρ.* πᾶσι *P*.

〈20〉 **2** Χαλκιδ. *Z* || φατρείας *κώδδ.*

〈21〉 **4** ἁμαρτολῷ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οὐρανοὺς καὶ κατέβη. Αὐτὸς γὰρ ἔφη, οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν, ὁ γοῦν τὸν ἐξ ἁμαρτίας μετανοοῦντα μὴ προσιέμενος ἀντιπράττει Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὁ δὲ ἀντιπράττων αὐτῷ καὶ ἀντιδιαταττόμενος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ μαθητής, ὁ δὲ μὴ ὢν αὐτοῦ μαθητής, ἱερᾶσθαι οὐκ ἄξιος. Πῶς γὰρ ὃς ἀντίχριστον ἑαυτὸν καθίστησιν, ἐναντιούμενος τῷ ἐκείνου θελήματι, δεκτὸς τυγχάνει αὐτῷ;

β΄. κανὼν ρβ΄ τῆς πενθέκτης.—Δεῖ δὲ τοὺς ἐξουσίαν λύειν καὶ δεσμεῖν παρὰ Θεοῦ λαχόντας σκοπεῖν/τὴν τῆς ἁμαρτίας ποιότητα καὶ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος πρὸς ἐπιστροφὴν ἑτοιμότητα καὶ οὕτω κατάλληλον τὴν θεραπείαν προσάγειν τῷ ἀρρωστήματι, ἵνα μή, τῇ ἀμετρίᾳ καθ᾽ ἑκάτερον χρώμενος, ἀποσφαλείη πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ κάμνοντος. Οὐ γὰρ ἁπλῆ τῆς ἁμαρτίας ἡ νόσος ἀλλὰ ποικίλη καὶ πολυειδὴς καὶ πολλὰς τῆς βλάβης τὰς παραφυάδας βλαστάνουσα, ἐξ ὧν τὸ κακὸν ἐπὶ πολὺ διαχεῖται καὶ πρόσω βαίνει μέχρις ἂν σταίη τῇ δυνάμει τοῦ θεραπεύοντος, ὥστε τὸν τὴν ἰατρικὴν ἐν πνεύματι ἐπιστήμην ἐπιδεικνύμενον, πρότερον χρὴ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος διάθεσιν ἐπισκέπτεσθαι καὶ εἴτε πρὸς τὴν ὑγείαν νεύει ἢ τοὐναντίον διὰ τῶν οἰκείων τρόπων προσκαλεῖται καθ᾽ἑαυτοῦ τὸ ἀρρώστημα ἐφορᾶν, ὅπως τε τῆς ἐν τῷ μεταξὺ προνοῆται ἀναστροφῆς καὶ εἰ μὴ τῷ τεχνίτῃ ἀντιπαλαίει καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἕλκος διὰ τῆς τῶν ἐπιτιθεμένων φαρμάκων αὐξάνει προσαγωγῆς καὶ οὕτω τὸ ἕλεος κατ᾽ ἀξίαν ἐπιμετρεῖν. Πᾶς γὰρ λόγος Θεῷ καὶ τῷ τὴν ποιμαντικὴν ἡγεμονίαν ἐγχειρισθέντι, τὸ πλανώμενον πρόβατον ἐπαναγαγεῖν καὶ τρωθὲν ὑπὸ τοῦ/ὄφεως ἐξιάσασθαι καὶ μήτε κατὰ κρημνῶν ὠθῆσαι τῆς ἀπογνώσεως μήτε τὸν χαλινὸν ἐπιδοῦναι πρὸς τὴν τοῦ βίου ἔκλυσίν τε καὶ καταφρόνησιν, ἀλλ᾽ ἐν ἑτέρῳ τρόπῳ πάντως εἴτε διὰ τῶν αὐστηροτέρων τε καὶ στυφόντων, εἴτε διὰ τῶν ἁπαλοτέρων τε καὶ πραοτέρων φαρμάκων κατὰ τοῦ πάθους στῆναι, καὶ πρὸς συνούλωσιν τοῦ ἕλκους ἀνταγωνίσασθαι τοὺς τῆς μετανοίας καρποὺς δοκιμάζοντι καὶ οἰκονομοῦντι σοφῶς τὸν πρὸς τὴν ἄνω λαμπροφορίαν καλούμενον ἄνθρωπον. Ἀμφότερα τοίνυν εἰδέναι ἡμᾶς χρή, καὶ τὰ τῆς ἀκριβείας καὶ τὰ τῆς συνηθείας, ἔπεσθαι δὲ ἐπὶ τῶν μὴ καταδεξαμένων τὴν ἀκρότητα τῷ παραδοθέντι τύπῳ, καθὼς ὁ ἱερὸς ἡμᾶς ἐκδιδάσκει Βασίλειος.

Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Τὰ μὲν ἐπιτίμια ἐφ᾽ ἑκάστῳ ἁμαρτήματι ὥρισαν οἱ

β΄: Σύντ. 2, 549-550 || **38-46**: Σύντ. 2, 553-554

---

9 *μτ.* ἀντιπράττει *πρσθ.* τῷ *διαγεγρ. P* || **18** ποικίλλη *Z*, ποικίλλη *P* || **21** ἐπιστήμων *Z* || **27** ἐγχειρησθέντι *Z* || **29** ἔκκλυσὶν *κώδδ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πατέρες, τὴν δὲ κρίσιν πᾶσαν ἀνέθεντο πρὸς τὸν τὴν ἐξουσίαν παρὰ Θεοῦ λαβόντα τοῦ δεσμεῖν τε καὶ λύειν, ὅπως αὐτὸς καὶ τὴν ποιότητα σκοπήσῃ τοῦ ἁμαρτήματος καὶ οὕτως ἐπιμετρήσῃ τὸ ἔλεος, τὴν θεραπείαν προσάγων
σ.641 κατάλληλον τῷ ἀρρωστήματι. Ὁ γὰρ/πᾶς λόγος τῷ Θεῷ καὶ τῷ τὴν ποιμαντικὴν ἐγκεχειρισμένῳ ἡγεμονίαν ἐν τούτῳ ἐστίν, ἐν τῷ τὸ πλανώμενον πρόβατον ἐπαναγαγεῖν καὶ μὴ κατὰ κρημνῶν ὠθῆσαι τῆς ἀπογνώσεως καὶ τὸν τρωθέντα ὑπὸ τοῦ ὄφεως ἐξιάσασθαι, εἴτε διὰ τῶν αὐστηροτέρων καὶ στυφόντων εἴτε διὰ τῶν ἁπαλοτέρων καὶ πραοτέρων φαρμάκων.

γ΄. κανὼν β΄ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.—Περὶ τοῦ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐν διαφόροις πταίσμασι καὶ προσκαρτεροῦντας τῇ προσευχῇ τῆς ἐξομολογήσεως καὶ μετανοίας καὶ τὴν ἀποστροφὴν τῶν κακιῶν τελείαν ποιουμένους κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ πταίσματος, καιροῦ μετανοίας δοθέντος αὐτοῖς, τοὺς τοιούτους, διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, προσάγεσθαι τῇ κοινωνίᾳ.

σ.642 Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Πάντες οἱ ἁμαρτήσαντες, ὁποῖα ἄν τις εἴπῃ/τὰ ἁμαρτήματα, εἰ μετανοήσουσι καὶ ἐξομολογήσονται ταῦτα καὶ τὴν ἀποστροφὴν τῶν κακῶν τελείαν ποιήσονται καί, κατὰ ἀναλογίαν τοῦ πταίσματος, τὸν δοθέντα αὐτοῖς καιρὸν εἰς μετάνοιαν ἐν προσευχαῖς καὶ δάκρυσιν ἐκτελέσουσι, παραδεχθήσονται εἰς κοινωνίαν διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ.

δ΄. κανὼν μς΄ τῆς ἐν Καρθαγένῃ.—Τοῖς μετανοοῦσι κατὰ τὴν τῶν ἁμαρτημάτων διαφορὰν τῇ τῶν ἐπισκόπων κρίσει τῆς μετανοίας τὸν καιρὸν ψηφίζεσθαι. Πρεσβύτερος δὲ παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου μὴ καταλλάσσῃ μετανοοῦντα, εἰ μηδὲν ἀνάγκης συνωθούσης ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπισκόπου, οὗτινος δήποτε μετανοοῦντος, εἰ δημόσιον καὶ τεθρυλλημένον ἐστὶν ἔγκλημα, τὸ σύμπασαν τὴν ἐκκλησίαν κινοῦν, πρὸ τῆς ἀψίδος τούτῳ ἡ χεὶρ ἐπιτεθῇ.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
σ.643 Χριστὸς τοῖς ἀποστόλοις δέδωκε, τύπον δὲ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων/οἱ ἀρχιερεῖς πληροῦσι. Διὸ καὶ ὁ κανὼν οὗτος τῇ τῶν ἐπισκόπων ἀνέθετο κρίσει τὸ ψηφίσασθαι, τοὐτέστιν ὁρίζειν, τυποῦν, ἀποφαίνεσθαι κατὰ τὴν τῶν ἁμαρτημάτων διαφορὰν τὰς μετανοίας ἐν καιρῷ, ἤγουν ἐν ὅσῳ χρόνῳ δεῖ τὸν ἁμαρτήσαντα μετανοεῖν ἐν ἐπιτιμίου δεσμῷ, καὶ τότε δεῖ αὐτὸν λύειν. Πρεσβυ-

---

γ΄: Σύντ. 3, 173 || **53-58**: Σύντ. 3, 173-174 || δ΄: Σύντ. 3, 407-408 || **65-78**: Σύντ. 3, 408

---

42 κατάλληλλον *Z* || **55** τελείων *Z* || **59** μς' *P*, μη' *Z* || Καθαργένῃ *κώδδ.* || **61** παραγνώμην *Z* || καταλάσσῃ *Z* || **64** πρὸς *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τέρῳ δὲ καταλλάσσειν οὐ δέδοται παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, ᾧ γὰρ δέδοται τὸ δεσμεῖν ἐκείνῳ καὶ τὸ καταλλάσσειν ἔξεστι. Καταλλάσσειν δὲ ἐστί, τὸ λῦσαι τὸν ἐπιτετιμημένον, ἢ τελείως ἢ πρὸς καιρόν, διὰ κίνδυνον ἴσως. Κυρίως μετανοοῦντες λογίζονται οἱ ἐξομολογούμενοι τὰ οἰκεῖα πλημμελήματα ἀγνοούμενα, οἱ δὲ προσιόντες τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ φανεροῖς ἁμαρτήμασι καὶ τεθρυλλημένοις, οὐδὲ ἐξομολογεῖσθαι δοκοῦσι. Διὸ τοῖς τοιούτοις καὶ ἔξω τῆς ἐκκλησίας τὰς χεῖρας ἐπιτιθέναι καὶ ποιεῖν αὐτοὺς μετανοοῦντας, ὁ κανὼν διατάττεται.

ε΄. Βλάστ.—Ὁ νβ΄ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων φησίν, ὡς ἀνωτέρω διείλειπται, εἴτις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος τὸν ἀπὸ ἁμαρτίας ἐπιστρέφοντα
σ.644 οὐ δέχεται, ἀλλὰ μυ/σαττόμενος ἀποβάλλεται, κατὰ τὸν παλαιὸν Ναυάτον, καθαιρείσθω, οἷα λυπῶν τὸν Χριστὸν εἰρηκότα, χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ὃς διὰ τὴν τῶν ἁμαρτωλῶν σωτηρίαν κλίνας τοὺς οὐρανοὺς καταβέβηκε, λέγων μὴ ἐλθεῖν καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν, οὗ τῆς φιλανθρωπίας οὐδεμία τῶν ἡμερῶν ὤφθη κρείττων τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ προφήτου βοᾷ λέγοντος, λέγε σὺ πρῶτος τὰς ἁμαρτίας σου, ἵνα δικαιωθῇς.

ς΄. Βλάστ.—Οἱ χωρὶς ἐπιτροπῆς ἐπισκόπου δεχόμενοι λογισμοὺς ἀνθρώπων ἱερωμένοι ἢ μοναχοί, κακῶς ποιοῦσι καὶ λίαν ἐπικινδύνως.

ζ΄. κανὼν πγ΄ τοῦ ἁγίου Βασιλείου.—Πάντα δὲ ταῦτα γράφομεν, ὥστε τοὺς καρποὺς δοκιμάζεσθαι τῆς μετανοίας, οὐ γὰρ πάντως τῷ χρόνῳ κρίνομεν τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ τῷ τρόπῳ τῆς μετανοίας προσέχομεν. Ἐὰν δὲ δυσαποσπάστως ἔχωνται τῶν ἰδίων ἐθῶν καὶ ταῖς ἡδοναῖς τῆς σαρκὸς μᾶλλον δουλεύειν θελήσωσιν ἢ τῷ Κυρίῳ καὶ τὴν κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ζωὴν μὴ
σ.645 παραδέχωνται, οὐδεὶς ἡμῖν πρὸς αὐτοὺς/κοινὸς λόγος. Ἡμεῖς γὰρ ἐν λαῷ ἀπειθεῖ καὶ ἀντιλέγοντι δεδιδάγμεθα ἀκούειν, ὅτι σῴζων σῷζε τὴν σεαυτοῦ ψυχήν.

Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Τὰ μὲν ἐπιτίμια ὡρίσθησαν ὡς ἐγράφθησαν, οὐ δεῖ δὲ πρὸς τὸν χρόνον τῶν ἐπιτιμίων ἀφορᾶν, ἀλλὰ πρὸς τὸν τρόπον τῆς μετανοίας καὶ εἰ μετὰ δακρύων καὶ συντριβῆς καρδίας καὶ ταπεινώσεως ἰσχυρᾶς τὰς ἐξομολογήσεις ποιοῦνται οἱ ἁμαρτάνοντες καὶ ἀφίστανται τοῦ κακοῦ καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς ἐκζητοῦσι τὸν Κύριον, παρὰ τῇ ἐξουσίᾳ ἔσται

ε΄: Βλάστ. Μ 5: 362-363 || ς΄: Βλάστ. Μ 9: 371 || ζ΄: Βλάστ. Μ 7: 368, Σύντ. **4**, 253 || **98-108**: Σύντ. 4, 254-255.

---

82 ἐν οὐρανῷ *πρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν ἐμπεπιστευμένου τὸν χρόνον αὐτῶν ἐλαττῶσαι, ἐὰν δὲ δυσαποσπάστως ἔχωσι τῶν ἰδίων ἐθῶν οἱ πταίοντες καὶ τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ ταῖς ἡδοναῖς τῆς σαρκὸς δουλεύειν μᾶλλον αἱροῦνται, ἢ Θεῷ καὶ τὴν κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ζωὴν μὴ καταδέχωνται, οὐδεὶς πρὸς αὐτοὺς λόγος ἐπιτιμίων. Ἐν γὰρ λαῷ ἀπειθεῖ καὶ ἀντιλέγοντι δεδιδάγμεθα ἀκούειν, ὅτι σῴζων σῷζε τὴν σεαυτοῦ ψυχήν.

σ.646 **⟨22⟩. Κατὰ τῶν τυπτόντων.**

α′. ἀποστόλων κζ′.—Ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον, τύπτοντα πιστοὺς ἁμαρτάνοντας ἢ ἀπίστους ἀδικήσαντας καὶ διὰ τοῦτο φοβεῖσθαι θέλοντα, καθαιρεῖσθαι προστάττομεν. Οὐδαμοῦ γὰρ ὁ Κύριος τοῦτο ἡμᾶς ἐδίδαξε, τοὐναντίον δὲ αὐτὸς τυπτόμενος οὐκ ἀντέτυπτε καὶ λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Τὸ μετρίως σωφρονίζεσθαι παρὰ τῶν ἱερωμένων τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας καὶ μετὰ παραγγελίαν μὴ ἐπιστρεφομένους ἐκκεχώρηται, ὅτι καὶ ὁ Κύριος τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ ἐμπορευομένους καὶ εἰς τὸ θεῖον ἁμαρτάνοντας τῷ φραγγελίῳ τύπτων ἐξήλασε.

β′. κανὼν θ′.—Τὸ αὐτὸ καὶ ἡ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων συναχθεῖσα σύνοδος, ἡ καὶ α′ καὶ β′ λεγομένη, ἀποφαίνεται.

γ′. κανὼν γ′ τῆς ἐν Ἁγίᾳ Σοφίᾳ.—Εἴ τις τῶν λαϊκῶν, αὐθεντήσας καὶ καταφρονήσας μὲν τῶν θείων καὶ βασιλικῶν προσταγμάτων, καταγελάσας δὲ καὶ τῶν φρικτῶν τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν τε καὶ νόμων,/τολμήσειεν ἐπί- *σ.647* σκοπόν τινα τύψαι ἢ φυλακίσαι ἢ χωρὶς αἰτίας ἢ καὶ συμπλασάμενος αἰτίαν, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα σχεδὸν ὑπέρκειται πάσης τιμῆς, τῆς γὰρ ἀποστολικῆς αἰτίας ἰσοστάσιον ἐστὶ διὰ τὸ τῆς διδασκαλίας ἐπάγγελμα, ἐπειδὴ τοίνυν τινὲς αὐθαδιάζοντες τολμῶσιν ἄτοπά τινα τοιαῦτα κατὰ ἀρχιερέων, διὰ τοῦτο καὶ ἀναθεματίζονται.

Ἑτέρα ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Οὐδέποτε τῷ βίῳ ἐνέλιπον τὰ κακά, ἀληθὴς δὲ ἄρα καὶ ἀσφαλὴς ἡ τοῦ σοφοῦ γνώμη, ἡ τοὺς πλείονας ἀποφαινομένη

⟨22⟩ α′: Σύντ. 2, 34 || **7-10**: Σύντ. 2, 35 || **β′**: Σύντ. 2, 35 || **γ′**: Σύντ. 2, 710 || **18-21**: Σύντ. 2, 711 || **22-25**: Σύντ. 2, 710.

---

105 αἱροῦνται P, ἀρνοῦνται Z.

⟨22⟩ 5 δὲ *πρλπ. Z* || **10** φραγγέλῳ *P* || **11** *μτ. θ′ πρσθ.* ἀποστόλων *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κακούς, ἰδοὺ γὰρ καὶ πάλαι παρὰ λαϊκῶν ἐτύπτοντο ἀρχιερεῖς, οὗ ἕνεκεν οἱ τοιοῦτοι ἀναθεματίζονται.

σ.648

⟨23⟩. Περὶ φόνων ἑκουσίων.

α΄. Τιμοθέου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.—Ἐάν τις ἔξω φρενῶν γενόμενος χειρίσηται ἢ κρημνίσῃ ἑαυτὸν καὶ ἀληθῶς φανῇ, ὅτι μὴ εἰδὼς ὃ ποιεῖ ἐφόνευσεν ἑαυτόν, ἀξιοῦσθαι δεήσεως καὶ προσφορᾶς, εἰ δὲ ἐφάνη ἢ ἐκ μικροψυχίας ἢ ἐξ ἐπηρείας ἀνθρώπων ἢ ἄλλως πως ἑκὼν καὶ εἰδὼς ὃ ποιεῖ ἐφόνευσεν ἑαυτόν, μὴ ἀξιοῦσθαι εὐχῆς τινος ἢ προσφορᾶς.

⟨24⟩. Περὶ τῶν ἀρνησαμένων τὴν ἀμώμητον πίστιν.

Κανὼν ι΄ τοῦ ἁγίου Βασιλείου.—Ὁ τὸν Χριστὸν ἀρνησάμενος, ἐν τῷ τέλει τοῦ βίου ἀξιούσθω τῶν ἁγιασμάτων, ἤτοι μεταλαμβανέτω.

σ.649

⟨25⟩. Περὶ παρθενοφθορίας.

α΄. κανὼν μθ΄ τοῦ ἁγίου Βασιλείου.—Αἱ πρὸς ἀνάγκην γιγνόμεναι φθοραὶ ἀνεύθυνοι ἔστωσαν, ὥστε καὶ δούλη, εἰ ἐβιάσθη παρὰ τοῦ ἰδίου δεσπότου, ἀνεύθυνος ἐστί.

β΄. ἀποστόλων ξζ΄.—Εἴ τις παρθένον ἀμνήστευτον βιασάμενος ἔχοι, ἀφοριζέσθω, μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ ἑτέραν λαμβάνειν, ἀλλ᾽ ἐκείνην κατέχειν, ἣν ἡρετίσατο, κἂν πενιχρὰ τυγχάνῃ.

Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Ὡς ἔοικεν ὁ κανών, ὑπὲρ μὲν τῆς βίας ἀφορίζεσθαι τὸν πλημμελήσαντα ἐπιτάττει. Διὰ δέ γε τὴν τῆς παρθένου σωτηρίαν ἀναγκάζεται καὶ νομίμως συνοικεῖν καὶ συναφθῆναι.

σ.650

⟨26⟩. Περὶ γοητῶν καὶ φαρμακῶν.

α΄. κανὼν λς΄ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.—Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἢ κληρικοὺς μάγους ἢ ἐπαοιδοὺς εἶναι ἢ μαθηματικοὺς ἢ ἀστρολόγους ἢ ποιεῖν τὰ λεγό-

---

⟨23⟩ α΄: Σύντ. 4, 339-340, Βλάστ. Β 12: 149-150.

⟨24⟩ α΄: Βλάστ. Α 1: 54, Σύντ. 4, 233-234.

⟨25⟩ α΄: Σύντ. 4, 202 || **β΄**: Σύντ. 2, 85 || **8-10**: Βλάστ. Γ 30: 201-202.

⟨26⟩ α΄: Σύντ. 3, 203

---

24 γὰρ *P.* γαὶ *Z.*

⟨23⟩ 4 αὐτὸν *Z.*

⟨24⟩ 2 *πρὸ* Κανὼν *πρσθ.* α΄ *Z.*

⟨25⟩ 2 γιγνόμεναι *πρλπ. Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μενα φυλακτά, ἅτινα εἰσὶ δεσμωτήρια τῶν ψυχῶν αὐτῶν, τοὺς δὲ φοροῦντας, ρίπτεσθαι ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκελεύσαμεν.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Μάγοι εἰσὶν οἱ προσερχόμενοι τῷ Σατανᾷ διά τινα αἰτίαν, ἐπαοιδοὶ οἱ γοητευταὶ οἱ τὰς ἐπῳδὰς λέγοντες καὶ διὰ τούτων ἀφέλκοντες τοὺς δαίμονας εἰς τὰ οἰκεῖα θελήματα, μαθηματικοὶ δὲ οἱ τὰ οὐράνια σώματα δόξαντες ἔχειν τὴν τοῦ παντὸς κυριότητα καὶ κατὰ τὴν κίνησιν τούτων διοικεῖσθαι τὰ καθ' ἡμᾶς, ἀστρολόγοι οἱ διὰ τῶν ἀστέρων μαντευόμενοι κατὰ δαιμονικὴν συνέργειαν καὶ τούτοις πιστεύοντες, οἵτινες πάντες καὶ καθῄρονται.

σ.651

⟨27⟩. Περὶ τόκων.

α΄. κανὼν ιζ΄ τῆς ἐν Νικαίᾳ α΄.—Ἐπειδὴ πολλοὶ ἐν τῷ κανόνι ἐξεταζόμενοι, τὴν πλεονεξίαν καὶ αἰσχροκέρδειαν διώκοντες, ἐπελάθοντο τοῦ θείου γράμματος, λέγοντος, τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ, καὶ δανείζοντες, ἑκατοστὰς ἀπαιτοῦσιν, ἐδικαίωσεν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος, ὡς εἴ τις εὑρεθῇ μετὰ τὸν ὅρον τοῦτον τόκους λαμβάνειν ἐκ μεταχειρίσεως ἢ ἄλλως μετερχόμενος τὸ πρᾶγμα ἢ ὅλως ἕτερόν τι ἐπινοεῖν αἰσχροῦ κέρδους ἕνεκα, καθαιρεθήσεται τοῦ κλήρου καὶ ἀλλότριος τοῦ κανόνος ἔσται.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Ἐπὶ τόκῳ δανείζειν καὶ ὁ παλαιὸς νόμος ἅπασιν ἀπηγόρευσε, φησὶ γὰρ οὐκ ἐκτοκιεῖς τὸ ἀργύριόν σου τῷ ἀδελφῷ σου, εἰ δὲ ὁ ἀτελέστερος τοῦτο ἐνομοθέτησε, πολλῷ πλέον ὁ τελεώτερος καὶ πνευματικώτερος. Ἅπασι μὲν οὖν ἀποτέτραπται τὸ ἐπὶ τόκῳ δανείζειν, εἰδ' ἅπασι, μᾶλλον ἂν εἴη τοῖς ἱερωμένοις τοῦτο ἀνάρμοστον, οἳ καὶ τοῖς λαϊκοῖς εἰς *σ.652* ὑπόδειγμα καὶ παροξυσμὸν εἰς ἀρετὴν εἶναι ὀφείλουσι. Διὸ καὶ / ὁ κανὼν ἀπαγορεύει τοῖς ἐν τῷ κανόνι ἐξεταζομένοις, ἤτοι τοῖς ἐν κλήρῳ τεταγμένοις τόκους ἀπαιτεῖν ἢ ἄλλως μετέρχεσθαι καὶ ἐπινοεῖν αἰσχρὰ κέρδη καὶ καθαιρέσει παντελεῖ τοὺς τὰ τοιαῦτα τεχνάζοντας καθυποβάλλει.

β΄. κανὼν μδ΄ ἀποστόλων.—Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, τόκους ἀπαιτῶν τοὺς δανειζομένους, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

6-12: Σύντ. 3, 205.

⟨27⟩ **α΄**: Σύντ. 2, 151 || **9-17**: Σύντ. 2, 151 || **β΄**: Σύντ. 2, 59.

⟨26⟩ **8** τοὺς δαίμονας ἀφέλκοντας *Z* || **9** κοίνησιν Z || **10** *μτ.* ἀστρολόγοι *πρσθ.* δὲ *Z*.

⟨27⟩ **9** δανίζειν *Z* || **11**, 12 τελεότερος, πνευματικότερος *κώδδ.* || **12** δανίζειν *Z* || **13** οἳ P, ὅς *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.653

⟨28⟩. Περὶ λύσεως γάμου καὶ μή.

α΄. Βαλσ.—Εἴγε πρὸ τελείας ἱεροτελεστίας, μόνης δὲ τῆς μνηστείας συνισταμένης, τὸν νυμφίον τῇ πενθερᾷ συμφθαρῆναι συνέβη ἢ ἑτέρῳ συγγενικῷ προσώπῳ τῆς μνηστῆς αὐτοῦ, κωλυθήσεται ὁ γάμος, οὐ γὰρ θεμιτὸν αἱμομιξίαν ἐν εἰδήσει προβῆναι. Εἰ δὲ μετὰ τὸν καλῶς συστάντα γάμον τὸ παράνομον τοῦτο συμβαίη, ὁ γάμος οὐ λύεται, ἀλλ᾽ ἐπιτιμῶνται οἱ τοιοῦτοι.

β΄. κανὼν ιδ΄ Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας.—Ὅστις, δαιμονώσης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὡς καὶ δεσμὰ περικεῖσθαι ταύτην ἐκ σιδήρου, σωφρόνως μὴ δυνάμενος ἔχειν, ταύτης μὲν διαζευχθῆναι, ἑτέραν δὲ ἀγαγέσθαι βουληθείη, οὗτος, ὡς οἶμαι, γραφὴν μοιχείας οὐ διαπέφευγε.

γ΄. Λέοντος νεαρά.—Δέδοται τῷ ἀνδρί, διηνεκῆ μανίαν νοσούσης τῆς γυναικός, λύειν τὸν γάμον καὶ ἑτέρᾳ συνάπτεσθαι. Πλήν, τὸν μὲν ἄνδρα ἐπὶ τριετίαν διακαρτερεῖν καὶ ἐντὸς ταύτης μὴ διαλύειν τὴν μετὰ τῆς μανείσης
σ.654 γυναικὸς αὐτοῦ συζυγίαν, τὴν δὲ γυναῖκα μὴ / διαζεύγνυσθαι τοῦ μανέντος ἀνδρὸς αὐτῆς, εἰ μὴ παρέλθῃ πενταετία.

δ΄. Νικηφόρου βασιλέως Βοτανειάτου.—Εἰ καὶ ὁ νόμος φησί, μανία ἐμποδίζει τὸν γάμον, οὐ μὴν διαλύει τὸν καλῶς συνιστάντα.

ε΄. κανὼν λα΄ τοῦ ἁγίου Βασιλείου.—Ἡ ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἀφανοῦς ὄντος μὴ ἀναμείνασα τὴν ἐπάνοδον, μήτ᾽ ἂν πρὸς τῶν ἀκριβῶς τὰ κατ᾽ αὐτὸν ἐγνωκότων μαθοῦσα εἰ ἀληθῶς ἐτεθνήκει καὶ γαμουμένη ἑτέρῳ, τῷ τῆς μοιχείας ἐνέχεται κρίματι.

Σχόλιον. Ἤδη ὅμως, διὰ τὴν δυστυχῆ κατάστασιν τῶν καθ᾽ ἡμᾶς, οἰκονομοῦσα ἡ ἐκκλησία καὶ τὰ περὶ τούτου καθὼς καὶ ἄλλα, δίδει ἄδειαν εἰς τὰς γυναῖκας, ὧν οἱ ἄνδρες φυγέντες εἰς διάστημα ὁλοκλήρων ἑπτὰ χρόνων οὐκ ἐμνήσθησαν αὐτῶν, οὔτε διὰ γραμμάτων οὔτε δι᾽ ἐξόδων, νὰ ὑπανδρεύωνται καὶ νὰ στεφανώνωνται νομίμως μὲ ἄλλους, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ
σ.655 ἐξοκείλωσιν εἰς μεγαλύτερον ἁμάρτημα καὶ μείζονα / ψυχικὸν κίνδυνον, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ πέντε χρόνων παρέλευσιν δίδει ἄδειαν.

⟨28⟩ **α΄**: Βλάστ. Γ 15: 182 || **β΄**: Βλάστ. Γ 26: 198 || **γ΄**: Βλάστ. Γ 26: 198 || **δ΄**: Βλάστ. Γ 26: 198 || **ε΄**: Βλάστ. Γ 5: 161 || **22-28**: Σύντ. 5, 159.

⟨28⟩ **7** *μτ. ιδ΄ προσθ.* τῆς *διαγεγρ. P* || **9** ταύτην *Z* || **19** τῶν *P*, ὧν *Z* || **24** ἑπτὰ χρόνων ὁλοκλήρων *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.656 **⟨29⟩. Περὶ γάμων.**

α΄. Ἀρμεν. βιβ. δ΄, τίτ. δ΄.—Ὁ ἐπὶ τῶν ἐξ αἵματος ζ΄ βαθμὸς παρὰ μὲν τοῦ νόμου ἐμποδίσθη, ἀπὸ δὲ τὸν πατριάρχην Ἀλέξιον συνοδικῶς ἐμποδίσθη πρὸ τοῦ νὰ γένῃ καὶ νὰ συντελεσθῇ, ἀφ᾽ οὗ ὅμως γένῃ, νὰ μὴ χωρίζεται, ἀλλὰ νὰ κανονίζεται.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὕστερον δὲ ὁ αὐτὸς ζ΄ βαθμὸς ἐμποδίσθη παντελῶς συνοδικῶς διὰ τοῦ πατριάρχου Λουκᾶ, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἐκυρώθη καὶ διὰ βασιλικοῦ θεσπίσματος τοῦ βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅποιος ἱερεὺς τολμήσει νὰ στεφανώσῃ τινὰ κρυφίως νὰ παιδεύεται, παιδευόμενοι ὁμοίως καὶ ἐκεῖνοι ὁποὺ κρυφίως στεφανώνονται, ὡσὰν ὁποὺ τὸ στεφάνωμα διὰ πολλὰς αἰτίας πρέπει νὰ γίνεται παρρησίᾳ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ στεφανοθέτης ἑνὸς ἀνδρογύνου, ἤτοι ὁ κουμπάρος
σ.657 ὁ καὶ νουνὸς λεγόμενος, λαμβάνει εἰς γυναῖκα / ἀκωλύτως ἐκείνην ὁποὺ ἐστεφάνωσε.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀδελφὸς τοῦ διὰ ψιλῶν ἀρραβώνων (καὶ ὄχι διὰ ἱερολογίας) ἠρραβωνισθέντος γυναῖκα τινὰ καὶ ἀποθανόντος, λαμβάνει τὴν μνηστὴν ἐκείνην τοῦ ἀδελφοῦ του.

σ.658 **⟨30⟩. Περὶ γάμων ἀσυστάτων.**

α΄.—Ἔγνως εἰς βιβλίον κη΄ τῶν Βασιλικῶν τίτ. β΄, ὅτι ὁ πρὸ τῆς ἥβης γάμος οὐκ ἐστὶ γάμος.

Σχόλιον. Τοιοῦτος τις γάμος συνέβη ποτὲ γενέσθαι εἰς Ὀτόβαν, χωρίον Πρεμωτῆς, ὁ μὲν ἀνὴρ ὑπάρχων ὀκτὼ χρόνων, ἡ δὲ θήλεια ἐννέα, ὅπερ τοῦτο συνοικέσιον, ὡσὰν ὁποὺ δὲν ἔφθασε τὴν νόμιμον ἡλικίαν μὲ τὸ νὰ ἐτελεύτησε παρὰ πόδας τὸ ἕν πρόσωπον, ἐφάνη ἀσύστατον ὅλως, καὶ συνοδικῶς ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Σεραφεὶμ ἀπεβλήθη ὡς ἀσύστατον καὶ ἐκτὸς τούτου ἀπεφήνατο ἡ ἱερὰ σύνοδος τὴν νόμιμον τριγαμίαν εἰς τὸ ζῶν πρόσωπον.

⟨29⟩ **α΄**: Ἀρμεν. 4.8.9 || **β΄**: Ἀρμεν. 4.8.9 || **γ΄**: Ἀρμεν. 4.4.26 || **δ΄**: (?) || **ε΄**: Σύντ. 4, 453.

⟨30⟩ **α΄**: Β. 28.1.7 (σχόλ. 5)

⟨29⟩ **7** ἀπὸ τὸν πατριάρχην Λουκᾶν συνοδικῶς *Z* || **10** νὰ - κρυφίως *πρλπ. Z* || στεφανώνοντας *Z* || **16** ἀρραβωνισθέντος *Z* || **17** *διατάξ. χργρ. Z ὑπὸ στ΄ - κα΄ πρσθ. εἰς φ. χργφ.* 685 *P.*

⟨30⟩ **7** καὶ *πρλπ. Z* || **10** ζὸν *κώδδ.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

β΄. κανὼν λα΄ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.—Οὐ δεῖ πρὸς πάντας αἱρετικοὺς ἐπιγαμίας ποιεῖν καὶ διδόναι υἱοὺς καὶ θυγατέρας.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Μὴ συναλλάττειν γάμον φησὶ μετὰ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ μηδὲ διδόναι πρὸς αἱρετικοὺς παῖδας οἰκείους, διδάξουσι γὰρ αὐτοῖς
σ.659 τὴν οἰκείαν θρησκείαν καὶ /μεταστρέψουσιν ἐκ τῆς ὀρθῆς πίστεως.

16 γ΄. κανὼν β΄ τῆς ἐν Τρούλλῳ.—Μὴ ἐξέστω ὀρθόδοξον ἄνδρα σίρετικῇ συνάπτεσθαι γυναικί, μήτε αἱρετικῷ ἀνδρὶ γυναῖκα ὀρθόδοξον ζεύγνυσθαι, ἀλλὰ καὶ εἰ φανῇ τι τοιοῦτον ὑπό τινος τῶν ἁπάντων γιγνόμενον, ἄκυρον τὸν γάμον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ ἄθεσμον διαλύεσθαι συνοικέσιον ὡς ἀνυπόστα-
20 τον, οὐ γὰρ χρὴ τὰ ἄμικτα μιγύναι οὐδὲ τῷ προβάτῳ λύκον συμπλέκεσθαι καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ μερίδι τὸν τῶν ἁμαρτωλῶν κλῆρον, εἰ δὲ παραβῇ τὶς τὰ παρ᾽ ἡμῶν ὁρισθέντα, ἀφοριζέσθω.

Σχόλιον.—Τοιοῦτον τὶ συνοικέσιον ἔτυχε ποτὲ νὰ συντελεσθῇ εἰς τὴν νῆσον Τῆνον καὶ ἐστεφανώθη λατινιστὶ μία ὀρθόδοξος μετὰ τινὸς φράγκου,
25 τὸ ὁποῖον τοῦτο συνοικέσιον, συνοδικῶς προβληθὲν ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Σεραφείμ, ἀπεβλήθη ὡς ἀσύστατον καὶ ὡς μὴ λογιζόμενον μυστήριον καὶ ἐκτὸς τούτου τοῦ γάμου ἀπεφήνατο ἡ ἱερὰ σύνοδος τὴν νόμιμον τριγαμίαν.

σ.660 Ἐκ τῶν τοῦ σοφολογιωτάτου μεγάλου ἐκκλησιάρχου διδασκάλου Κρι-
30 τίου.—Ὅτι δὲ οἱ φράγκοι, ὡς σχισματικοί, ἐκ τῆς τάξεως τῶν αἱρετικῶν εἰσί, δῆλον ἐντεῦθεν. Ἐρωτήσεως γὰρ ποιὲ συνοδικῶς γενομένης ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν ἀοιδίμων πατριαρχῶν, τοῦ τε κυροῦ Καλλινίκου καὶ κυροῦ Ἱερεμίου, εἰ χρὴ κοινωνεῖν ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους τοῖς ἐκ δυτικῆς ἐκκλησίας λατίνοις καὶ φράγκοις καὶ εἰ χρὴ ἐπιγαμίας μετ᾽ αὐτῶν ποιεῖν ἢ ἐξομολογεῖν αὐτοὺς
35 καὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων μεταδιδόναι ἢ ἐνταφιάζειν τοὺς νεκροὺς αὐτῶν, ἀπεκρίναντο οἱ ἀοίδιμοι ἐκεῖνοι πατριάρχαι συνοδικῇ διαγνώσει, ὅτι οὐδόλως χρὴ κοινωνεῖν αὐτοῖς, ἔν τε τοῖς εἰρημένοις καὶ ἐπὶ παντὸς ἄλλου μυστηρίου ἐκκλησιαστικοῦ, ἀποδεικνύοντες αὐτοὺς τὸ παράπαν ἀκοινωνήτους, ὡς αἱρετικοὺς καὶ ἀπεσχισμένους ἀφ᾽ ἡμῶν.

β΄: Σύντ. 3, 198 || **13-15**: Σύντ. 3, 199 || **γ΄**: Σύντ. 2, 471 || **2339**:(?).

---

20 γὰρ *P*, γαὶ *Z* || 24 Τίνον *κώδ.* || **29** *μτ.* ἐκκλησιάρχου *πρσθ.* κυρίου, *παρλπ.* διδασκάλου *Z* || **30** σχησματικοὶ *κώδ.* || **32** κυρίου *Z* || **39** ἀπεσχησμένους *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.661 **〈31〉. Περὶ βαπτίσματος καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ συγγενείας.**

α΄.—Ἐπειδὴ μείζων ἐστὶν ἡ κατὰ πνεῦμα οἰκειότης τῆς τῶν σωμάτων συναφείας, ἔγνωμεν δὲ ἔν τισι τόποις τινὰς ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ σωτηριώδους βαπτίσματος παῖδας ἀναδεχομένους καὶ μετὰ τοῦτο ταῖς ἐκείνων μητράσι χηρευούσαις γαμικὸν συναλλάσσοντας συνοικέσιον, ὁρίζομεν ἀπὸ τοῦ παρόντος, μηδὲν τοιοῦτον πραχθῆναι. Εἰ δὲ τινὲς μετὰ τὸν παρόντα κανόνα φωραθεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, πρωτοτύπως μὲν οἱ τοιοῦτοι ἀφιστάσθωσαν συνοικεσίου τοιούτου παρανόμου, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίοις ὑποβληθείτωσαν.

Ἑρμηνεία. Βλάστ.—Ἡ κατὰ πνεῦμα οἰκειότης μείζων τῆς σωματικῆς ἐστὶ συγγενείας, διὰ τοῦτο γοῦν τῷ τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίῳ ἔνοχον καθιστᾷ ὁ κανὼν οὗτος τὸν πρὸς γάμου κοινωνίαν τῇ μητρὶ τοῦ παιδὸς συναφθέντα, σ.662 τοῦ παρ' αὐτοῦ ἀναδεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἁγίου / βαπτίσματος, πρότερον διαλύων καὶ τὸ παράνομον συνοικέσιον.

β΄. κανὼν πδ΄ τῆς αὐτῆς.—Τοῖς κανονικοῖς τῶν πατέρων θεσμοῖς κατακολουθοῦντες, ὁρίζομεν καὶ περὶ τῶν νηπίων, ὁσάκις μὴ εὑρίσκονται βέβαιοι μάρτυρες οἱ ταῦτα ἀναμφιβόλως βαπτισθέντα εἶναι λέγοντες καὶ οὐδὲ ταῦτα περὶ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς μυσταγωγίας ἀποκρίνασθαι ἐπιτηδείως ἔχουσι, χωρὶς τινὸς προσκόμματος ὀφείλειν ταῦτα ἀναβαπτίζεσθαι, μήποτε ὁ τοιοῦτος δισταγμὸς ἀποστερήσῃ αὐτὰ τῆς τοιαύτης τοῦ ἁγιασμοῦ καθάρσεως.

γ΄. Νικηφόρου πατριάρχου.—Χρὴ τὰ ἀβάπτιστα νήπια, ἐὰν εὑρεθῇ τις εἰς τόπον μὴ ὄντος ἱερέως, βαπτίσαι, εἰ βαπτίσει δὲ καὶ ὁ ἴδιος πατὴρ ἢ οἱοσδήποτε χριστιανὸς οὐκ ἔστιν ἁμαρτία, ἂν ὅμως ὁ πατὴρ ἀναδεχθῇ τὸν σ.663 υἱὸν αὐτοῦ ἢ τὴν θυγατέρα ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος / ἢ τοὔμπαλιν ἡ μήτηρ γένῃ ἀνάδοχος, χωρίζεται τὸ ἀνδρόγυνον, καθὼς ὁ Ματθαῖος Βλάσταρις καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος λέγει.

σ.664 **〈32〉. Περὶ γονέων καὶ παίδων.**

α΄. κανὼν ια΄ τῆς ἐν Γάγγρᾳ.—Εἴ τις καταλιμπάνει τὰ ἑαυτοῦ τέκνα καὶ μήτε κυοτροφεῖ καὶ τὸ ὅσον ἐπ' αὐτῷ πρὸς θεοσέβειαν τὴν προσήκουσαν

〈31〉 **α΄**: Σύντ. 2, 428-429 || **10-14**: Σύντ. 2, 431-432 || **β΄**: Σύντ. 2, 496 || **γ΄**: Σύντ. 4, 431 κ. Βλάστ. Β 8: 139.

〈32〉 **α΄**: Σύντ. 3, 110

〈31〉 **11** καθιστᾷν *Z* || **21** ἀβάπτισμα *Z* || **22** εἰ δὲ βαπτίσει *Z* || **25** *μτ.* ἀνάδοχος *πρσθ.* ἔκ τινος ἀνάγκης *Z* || **26** καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος *πρλπ. Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οὐκ ἀνάγκῃ ἀλλὰ προφάσει τῆς ἀσκήσεως ἀμελοίη, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία. Ζωναρᾶς.—Καὶ οἱ θῆρες τοὺς σκύμνους τοὺς ἑαυτῶν τρέφουσί τε καὶ περιέπουσι καὶ προκινδυνεύουσιν αὐτῶν, εἰδ' οὕτω διάκεινται τὰ θηρία πρὸς τὰ ἔγγονα, πόσῳ μᾶλλον χρὴ τοὺς λόγῳ τιμηθέντας τῶν τέκνων ἐπιμελεῖσθαι καὶ φροντίζειν αὐτῶν; Διὸ καὶ ὁ μέγας Παῦλος περὶ χηρῶν διαταττόμενος φησίν, εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔγγονα ἔχει, μανθανέτω πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, τοῦτο γὰρ εὐαπόδεκτον τῷ Θεῷ. Καὶ μετ' ὀλίγων, εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἀρνεῖται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

β΄. κανὼν ις΄ τῆς αὐτῆς.—Εἴ τινα τέκνα γονέων μάλιστα πιστῶν ἀνα-
σ.665 χωροίη / προφάσει θεοσεβείας καὶ μὴ τὴν καθήκουσαν τιμὴν τοῖς γονεῦσιν ἀπονέμοι, προτιμωμένης δηλονότι παρ' αὐτοῖς τῆς θεοσεβείας, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἑρμηνεία. Βαλσ.—Ὥσπερ τοὺς γονεῖς ἀναγκάζει ὁ κανὼν ἀνάγειν καὶ τρέφειν τοὺς παῖδας, οὕτω καὶ τοὺς παῖδας θέλει γηροβοσκεῖν καὶ τιμᾶν τοὺς γονεῖς, διὸ καὶ τοὺς παῖδας, τοὺς μὴ ποιοῦντας τοῦτο, ἀλλὰ προφάσει θεοσεβείας ἀναχωροῦντας ἐκ τοῦ κόσμου καὶ καταλιμπάνοντας ἀπρονοήτους τοὺς πενομένους γονεῖς αὐτῶν, ἀναθέματι καθυποβάλλει. Προστίθησι δὲ προτιμᾶσθαι τὴν θεοσέβειαν, ἤτοι τὴν ὀρθοδοξίαν, ἐὰν γὰρ κακόδοξοι ὦσιν οἱ γονεῖς, φεύγειν δεῖ τούτους καὶ προτιμᾶν τῆς τιμῆς ἐκείνων τὴν θεοσέβειαν.

σ.666

⟨33⟩. Περὶ ὅρκου.

α΄. κανὼν ιβ΄ τῆς ἐν Χαλκηδ.—Ἀπαγορεύομεν πᾶσιν, οὐ μόνον μὴ ἐπιορκεῖν ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλου μὴ ὀμόσαι.

Ἐκ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου κατὰ τῶν ἐπιφερόντων ὅρκον.—Οὐχ οὕτω κεντρεῖ ξίφος ὡς ὅρκου φύσις, οὐχ οὕτως ἀναιρεῖ μάχαιρα ὡς ὅρκου πληγή. Ὁ ὀμόσας, κἂν δοκῇ ζῆν, ἤδη τετελεύτηκε καὶ τὴν πληγὴν ἐδέξατο, καὶ καθάπερ ὁ τὸ σπαρτίον λαβὼν καὶ πρὶν ἢ τὴν πόλιν ἐξελθεῖν καὶ ἐπὶ τὸ βάραθρον ἐλθεῖν καὶ δήμιον ἰδεῖν ἐφιστάμενον, τέθνηκεν ἅμα τῷ τὰς θύρας ἐξελθεῖν τοῦ δικα-

---

5-12: Σύντ. 3, 111 || **β΄**: Σύντ. 3, 112 || **17-24**: Σύντ. 3, 112-113.

⟨33⟩ α΄: πρβλ. Βλάστ. Ε 32:288 ἐπ. || **4-23**: Migne, P.G 49:160

⟨32⟩ 4 ἀνάγῃ *Z* || **9** ἔγκονα *P* || **10** *μτ.* οἶκον *πρσθ.* σωφρονεῖν καὶ *Z* || τῷ *πρλπ. Z* || **11** πίστην *Z* || **15** *πρὸ* παρ' *πρσθ.* δηλαδή, *πρλπ.* δηλονότι *Z* || **22** θεοσεβείαν *κώδδ.*

⟨33⟩ 2 Χαλκιδ. *Z* || **3** ὀμῶσαι *κώδδ.* || **5-6** ὀμώσας *κώδδ.* || **6** καὶ ² *πρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

στηρίου, οὕτω καὶ ὁ ὀμόσας. Ταῦτα λογιζόμεθα καὶ μὴ ὁρκίζομεν τοὺς ἀδελφούς. Τί ποιεῖς ἄνθρωπε; ἐπὶ τραπέζης ὁρκίζεις ἱερὰς καὶ ἔνθα ὁ Χριστὸς κεῖται τεθυμένος ἐκεῖ τὸν ἀδελφὸν καταθύεις, τὸν σόν; καὶ οἱ μὲν λῃσταὶ ἐπὶ τῶν ὁδῶν θύουσι, σὺ δὲ ἔμπροσθεν τῆς μητρὸς τὸν υἱὸν καταθύεις, ἐναργέστερον τοῦ Κάϊν ἐργαζόμενος φόνον; Ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἔθυσε τὸν ἀδελφὸν
σ.667 αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐρη/μίας τὸν παρόντα θάνατον, σὺ δὲ θύεις τὸν ἀδελφὸν ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας τὸν μέλλοντα θάνατον τὸν ἀθάνατον; Μὴ γὰρ ἐκκλησία γέγονε διὰ τοῦτο, ἵνα ὀμνύωμεν; Διὰ τοῦτο γέγονεν, ἵνα εὐχώμεθα. Μὴ γὰρ τράπεζα διὰ τοῦτο ἕστηκεν, ἵνα ὁρκίζωμεν; Διὰ τοῦτο ἕστηκεν, ἵνα τὰς ἁμαρτίας λύωμεν, οὐχ ἵνα δεσμῶμεν. Σὺ δὲ γοῦν, εἰ μηδὲν ἕτερον, αὐτὸ γοῦν τὸ βιβλίον αἰδέσθητι ὃ προτείνεις εἰς ὅρκον καὶ τὸ εὐαγγέλιον ὃ ἀνὰ χεῖρας λαμβάνων κελεύεις ὀμνύναι ἀνάπτυξον καὶ ἀκούσας τί περὶ ὅρκου ὁ Χριστὸς ἐκεῖ διαλέγεται, φρίξον καὶ ἀπόστηθι. Τί οὖν ἐκεῖ περὶ ὅρκου φησίν; Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως. Σὺ δὲ τὸν νόμον τὸν κωλύοντα ὀμνύναι τοῦτον ὅρκον ποιεῖς;

σ.668 **〈34〉. Περὶ ἰουδαίων.**

α΄. κανὼν η΄ τῆς ζ΄ συνόδου.—Ἐπειδὴ πλανώμενοι τινὲς ἐκ τῆς τῶν ἰουδαίων θρησκείας, μυκτηρίζειν ἔδοξαν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, προσποιούμενοι μὲν χριστιανίζειν, αὐτὸν δὲ ἀρνούμενοι κρύβδην καὶ λαθραίως σαββατίζοντες καὶ ἕτερα ἰουδαϊκὰ ποιοῦντες, ὁρίζομεν τούτους μήτε εἰς κοινωνίαν μήτε εἰς εὐχὴν μήτε εἰς ἐκκλησίαν δέχεσθαι, ἀλλὰ φανερῶς εἶναι ἑβραίους, κατὰ τὴν ἑαυτῶν θρησκείαν, μήτε τοὺς παῖδας αὐτῶν βαπτίζειν μήτε δοῦλον ὠνεῖσθαι ἢ κτᾶσθαι, εἰ δὲ ἐξ εἰλικρινοῦς πίστεως ἐπιστρέψει τις ἐξ αὐτῶν καὶ ὁμολογήσει ἐξ ὅλης καρδίας αὐτοῦ, θριαμβεύων τὰ κατ᾽ αὐτῶν ἔθη καὶ πράγματα πρὸς τὸ καὶ ἄλλους ἐλεγχθῆναι καὶ διορθώσασθαι, τοῦτον προσδέχεσθαι καὶ βαπτίζειν τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ ἀσφαλίζεσθαι αὐτοὺς ἀποστῆναι τῶν ἑβραϊκῶν ἐπιτηδευμάτων, εἰ δὲ μὴ οὕτως ἔχοιεν, μηδαμῶς αὐτοὺς προσίεσθαι.

σ.669 Ἑρμηνεία. / Βαλσ.—Ἰουδαῖοι, γιγνόμενοι ἔνοχοι ἐπί τισιν ὑποθέσεσι καὶ

〈34〉 α΄: Σύντ. 2, 583 || **14-27**: Σύντ. 2, 584-585

---

9 ὀμώσας *κώδδ.* || **12-13** ἐναγέστερον *κώδδ.*|| **13** ἔθησε *Z* || **16** εὐχόμεθα *κώδδ.* || **22** ὀμῶσαι. *κώδδ.* || **23** *διάταξ. χργρφ. Z ὑπὸ* Ἐκ τῶν τοῦ Ματθαίου Βλαστάρεως *πρλπ. κ. πρσθ. εἰς φ. χργφ. 754-755 P.*

〈34〉 3 μυκτιρίζειν *Z* || **7** ἑαυτὸν *Z* || **10** ἐλεγθῆναι *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θέλοντες ταύτας ἐκφυγεῖν, προσήρχοντο τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ προσεποιοῦντο μὲν τὰ τῶν χριστιανῶν φρονεῖν, τῇ ἀληθείᾳ δὲ τὰ τῶν ἰουδαίων ἐφρόνουν, λάθρα σαββατίζοντες καὶ τὰ ἡμέτερα διασύροντες. Ἐβάπτιζον δὲ καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν καὶ ἄλλα τινὰ ἐποίουν εὐσεβῆ, ὡς ἂν φαίνωνται τάχα ὀρθόδοξοι. Φασὶν οὖν οἱ πατέρες, μὴ δέχεσθαι τούτους εἰς κοινωνίαν οἱανδήτινα, μηδὲ παραχωρεῖν τοὺς παῖδας αὐτῶν βαπτίζεσθαι, εἰ δέ τις ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἰουδαϊκῆς θρησκείας πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐπιστρέψει μετὰ καθαρᾶς διαθέσεως καὶ ἄνευ ἀνάγκης τινὸς ἢ προσποιήσεως καὶ ἀποτάξηται τοῖς ἰουδαϊκοῖς ἔθεσι καὶ ὁλοψύχως θριαμβεύσει καὶ ὁμολογήσει τὰ παρά τινων κατὰ σκῆψιν γιγνόμενα καὶ εἰς ἐμπαιγμὸν ἀφορῶντα τῆς πίστεως τῶν χριστιανῶν, ἐφ' ᾧ κἀκείνους ἐλεγχθῆναι καὶ διορθωθῆναι, προσδέχεσθαι
σ.670 τοῦτον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ εἰς κοινωνίας καὶ βαπτίζειν, ἀ/σφαλιζομένους ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἰουδαϊκῶν παραδόσεων καὶ ἐπιτηδευμάτων.

β΄. νόμος Ἰουστιν.—Ἀνίσως καὶ κανένας ἰουδαῖος, διὰ νὰ ἀποφύγῃ καμίαν κινουμένην κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν ἐγκληματικὴν ἢ ἀγωγὴν χρέους, προσφύγῃ εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, νὰ μὴν εἶναι δεκτός, ἕως οὗ ἢ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος αὐτοῦ ἢ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸ ἔγκλημα ἐκεῖνο, διὰ τὸ ὁποῖον κατηγορεῖται.

σ.671 **〈35〉. Περὶ διαθήκης ἐπισκόπων καὶ μοναχῶν.**

α΄. κανὼν ς΄ τῆς ἐν Τρούλλῳ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ θέλει νὰ γένῃ καλόγηρος, πρότερον πρέπει νὰ κάμνῃ διαθήκην διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ περιουσίαν, ἐπειδή, ἀφ' οὗ μονάσει, ὅλα τὰ πράγματα αὐτοῦ τὰ ἐξουσιάζει τὸ μοναστήριον εἰς τὸ ὁποῖον μονάζει.

β΄. νόμος Ἰουστιν.—Ὅσα πράγματα ἔχει ὁ ἐπίσκοπος πρὸ τοῦ νὰ λάβῃ τὴν ἐπισκοπὴν τὰ ἐξουσιάζει νὰ τὰ κάμῃ ὅ,τι θέλει καὶ καλῶς διατίθεται περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴ ὅσα ἀπέκτησε μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν μένουν εἰς τὴν μητρόπολιν, ἔξω μόνον ἂν ἀπέκτησε τινὰ ἀπὸ κληρονομίας συγγενῶν αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα καὶ ἐκεῖνα τὰ κάμνει ὅ,τι θέλει.

γ΄. Λέοντος νεαρὰ α΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐδιάλεξε τὴν μοναδικὴν πολι-

---

β΄: B. 1.1.44.

〈35〉 α΄: Ἀρμεν. 5.4.2 κ. Σύντ. 2, 667-668 || β΄: Ἀρμεν. 5.4.1 || γ΄: Ἀρμεν. 5.4.3

---

15 ταῦτα *Z* || **19-20** οἱανδήποτε *Z* || **21** πίστην *Z* || **27** ἀπὸ *πρλπ. Z.*

〈35〉 **8** *μτ.* ἀπέκτησε *πρσθ.* μὲ, *πρλπ.* μετὰ *Z* || **11** διαλέξει *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τείαν, ἂν φανῇ εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὁποὺ εἰσέρχεται εἰς μοναστήριον, πὼς ἀφιέρωσε μέρος τὶ ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ εἰς τὸ μοναστήριον, ἔχῃ ἄδειαν τὰ ἐπίλοιπα πράγματα αὐτοῦ ὁποὺ ἔχει ἢ ἀπέκτησεν ὕστερον, νὰ τὰ
σ.672 κάμῃ ὡς θέλει καὶ προαιρεῖται, ὑπ' οὐδενὸς / ἐμποδιζόμενος, εἰ δὲ καὶ δὲν
16 ἀφιερώσει μέρος τὶ εἰς τὸ μοναστήριον καθ' ὃν καιρὸν εἰσέρχεται ἐν αὐτῷ τότε ἡ περιουσία αὐτοῦ νὰ γίνεται τρία μερίδια καὶ τὸ μὲν τρίτον μέρος νὰ τὸ πέρνῃ τὸ μοναστήριον, τὰ δὲ δύο νὰ τὰ κάμνῃ ὅ,τι θέλει.

δ΄. νόμος Βασιλ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει παιδία καὶ γένῃ καλόγηρος,
20 δύναται, ὅταν γένῃ καλόγηρος, νὰ μοιράσῃ εἰς τὰ παιδία αὐτοῦ τὴν ἰδίαν περιουσίαν καὶ νὰ φυλάξῃ διὰ λόγου του ἕν μερίδιον, τὸ ὁποῖον λέγεται τοῦ μοναστηρίου. Εἰ δὲ ἀποθάνῃ χωρὶς διαθήκην, τότε τὰ παιδία ἐκείνου νὰ λαμβάνουν τὸ ἀνῆκον αὐτοῖς νόμιμον μερίδιον, τὸ ἐκ τοῦ φαλκιδίου, καὶ τὰ λοιπὰ νὰ τὰ πέρνῃ τὸ μοναστήριον.

σ.673 **〈36〉. Περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν.**

α΄. Ἰουστιν. νεαρὰ ρλα΄.—Θεσπίζομεν νόμων τάξιν ἐπέχειν τοὺς ἁγίους καὶ ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων ἑπτὰ συνόδων ἐκτεθέντας, δεχόμενοι τὰ δόγματα αὐτῶν ὡς τὰς θείας γραφὰς καὶ φυλάττοντες τοὺς
5 κανόνας αὐτῶν ὡς νόμους.

β΄. Τόμος Ἑνώσεως.—Τοῖς ἐν καταφρονήσει τιθεμένοις τοὺς ἱεροὺς καὶ θείους κανόνας τῶν μακαρίων πατέρων ἡμῶν, οἳ καὶ τὴν ἁγίαν ὑπερείδουσιν ἐκκλησίαν καὶ ὅλον τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα κοσμοῦντες καὶ πρὸς θείαν ὁδηγοῦντες εὐλάβειαν, ἀνάθεμα.

σ.674 **〈37〉. Περὶ κανόνων διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ὁμοῦ καὶ νόμων**

α΄. κανὼν νβ΄ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.—Οὐ δεῖ ἐν τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ γάμους ἢ γενέθλια ἐπιτελεῖν.

δ΄: Ἀρμεν. 5.4.6.

〈36〉 α΄: Βλάστ. Κ 5: 316-317, Β. 5.3.2 || **β΄**: Βλάστ. Κ 5: 316.

〈37〉 α΄: Σύντ. 3, 219, Βλαστ. Τ 5: 460

---

18 μοναστῆρι *Z* || **19** *ἐπ.* παι-διά, καλόγερος *Z* || **24** μοναστῆρι *Z*.

〈36〉 1 *μτ.* ἐκκλησιαστικῶν *πρσθ.* ὁμοῦ καὶ νόμων *Z* || **7** ὃς *Z* || **9** *διατάξ. χρχφ. Z ὑπὸ γ΄-λα΄ πρλπ. κ. πρσθ. κατωτ. εἰς κεφ.* **〈37〉** *ὑπὸ* α΄ - κθ΄ *P*.

〈37〉 1 Περὶ - νόμων *πρλπ. Z* || **3** α΄ *P*, γ΄ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

β΄. κανὼν ε΄ τῆς ἐν Τρούλλῳ.—Οἱ ψάλλοντες μετὰ πολλῆςπροσοχῆς καὶ κατανύξεως ψαλλέτωσαν, βοαῖς ἀτάκτοις καὶ ἀναρμόστοις μὴ χρώμενοι.

γ΄. Νικηφόρου πατριάρχου.—Δεῖ μεταδιδόναι τῆς θείας κοινωνίας τῷ ἀσθενοῦντι, ἀποθανεῖν κινδυνεύοντι, καὶ μετὰ τὸ γεύσασθαι βρώσεως.

δ΄. κανὼν δ΄ τῆς ζ΄ συνόδου.—Ὁ χρυσίον ἢ ἀργύριον ἢ ἕτερον εἶδος τοὺς ὑπ᾽ αὐτῶν ἀπαιτῶν καὶ διά τι τούτων τῆς λειτουργίας ἀπείργων τινὰ ἢ ἀφορίζων ἢ σεπτὸν κλείων ναόν, μὴ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ τὰς λειτουργίας, ὑποκείσθω ταὐτοπαθείᾳ.

ε΄. Ζωναρᾶς.—Μάτην οἱ ἐπίσκοποι μέμφονται γογγύζοντες διὰ τὰ πατριαρχικὰ σταυροπήγια, ὡς δῆθεν ἀκανονίστως γιγνόμενα εἰς τὰς ἐνορίας αὐτῶν, ἀπὸ γὰρ τῶν θείων κανόνων οὔτε μητροπολίτου οὔτε ἀρχεπισκόπου
σ.675 οὔτε ἐπισκόπου / ἐνορία ἐδόθη, ἀλλὰ τὰ πάντα πατριάρχαις ἐπενεμήθησαν. Καὶ διὰ τοῦτο ἔχουσι τὴν ἀναφορὰν τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐν αὐταῖς ταῖς ἐνορίαις ἀρχιερέων. Καὶ τοῦτο δῆλον ἀπὸ τοῦ β΄ καὶ γ΄ κανόνος τῆς β΄ συνόδου καὶ ἀπὸ τοῦ ς΄ καὶ ζ΄ τῆς α΄ συνόδου, διοριζομένων τὸν Ἀλεξανδρείας ἔχειν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον, τὴν Λιβύην καὶ τὴν Πεντάπολιν, τὸν Ἀντιοχείας δὲ τὴν Κοίλην Συρίαν, τὴν Μεσοποταμίαν καὶ Κιλικίαν, καὶ τοὺς λοιποὺς πατριάρχας τὰς ἑτέρας διοικήσεις. Ὅθεν καὶ ὡς ἔχοντες δίκαια χειροτονίας εἰς τὰς ἀφορισθείσας αὐτῷ διοικήσεις, δικαίως καὶ σταυροπήγια δώσουσιν εἰς πόλεις καὶ παροικίας αὐτῶν, τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, οὐδενὶ τῶν πατριαρχῶν ἐπ᾽ ἀδείας ἔσται εἰς ἑτέρου πατριάρχου ἐνορίαν σταυροπήγιον ἀποστεῖλαι, ἵνα μὴ συγχέωνται τὰ δίκαια τῶν ἐκκλησιῶν.

ς΄. Βασιλ. βιβ. γ΄, τίτ. α΄.—Ἡ βασιλικὴ διάταξις (ὡς ἔγνως εἰς τὸ β΄ βιβλίον εἰς τὸν πρὸς τοῦ μὴ εἶναι ἰδιωτικὴν φυλακὴν τίτλον) ἀναιρεῖ τὰς ἰδιω-
σ.676 τικὰς φυλακάς, δίδει δὲ ἄδειαν εἰς τοὺς / μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους, ὅταν στοχασθῶσι πῶς εἶναι ἄνθρωποι τινὲς φυλακωμένοι εἰς τοιαύτας ἰδιωτικὰς φυλακάς, νὰ τοὺς ἐκβάλλωσι.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τόσον οἱ ἀρχιερεῖς, ὅσον καὶ οἱ μοναχοὶ νὰ μὴν ἔχουν ἄδειαν ἀπὸ κανένα νόμον νὰ γίνωνται ἐπίτροποι προσώπου τινὸς οἱουδήποτε εἴτε συγγενικοῦ δηλαδή, εἴτε ἄλλου, οἱ δὲ πρεσβύτεροι, διάκονοι καὶ ὑποδιά-

---

β΄: Σύντ. 2, 478 || **γ΄**: Σύντ. 4, 428 || **δ΄**: Σύντ. 2, 567 || **ε΄**: Σύντ. 2, 41-42 || **ς΄**: **B.** 3.1.4 || **ζ΄**: **B.** 3.1.11, Βλάστ. Ε 33: 294

---

5 β΄ *P*, δ΄ *Z* || κανὼν - Τρούλλῳ *πρλπ. Z* || **7** γ΄ *P*, ε΄ *Z* || νικηφόρου πατριάρχου *πρλπ. Z* || **9** δ΄ *P*, ς΄ *Z* || **13** ε΄ *P*, ζ΄ *Z* || **27** ς΄ *P*, η΄ *Z* || **28** πρὸς P, περὶ *Z* || **32-36** *πρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κονοι ὁποὺ προσκαλοῦνται εἰς ἐπιτροπὴν μὲ μόνον δίκαιον συγγενείας νὰ ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ γίνωνται ἐπίτροποι.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀρχιερεὺς ἢ ἱερωμένος, οἱουδήποτε βαθμοῦ νὰ μὴ γίνεται ἀπαιτητής, ἤτοι ταξιλδάρης, αὐθεντικῶν δοσιμάτων ἢ νὰ ἀγοράζῃ χιζμέτια αὐθεντικὰ ἢ νὰ γίνεται ἐπίτροπος εἰς κυβέρνησιν ὀσπητίων καὶ ξένων πραγμάτων ἢ βεκίλης τινος εἰς καμίαν κρίσιν ἢ ἐγγυητής, εἰ δὲ παραβῇ ταῦτα, νὰ παιδεύεται κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας.

σ.677 θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ κληρικοὶ καὶ μοναχοί, ἔχοντες διαφοράς τινας μὲ ἄλλους, δύνανται καὶ ἀμέσως μόνοι των νὰ κρίνωνται, δύνανται δὲ καὶ διὰ βεκίλιδων. Ἔχοντες δὲ ἀναμεταξύ των διαφοράς, ἔχουν ἄδειαν ἢ μόνοι ἢ δι' ἐπιτρόπων αὐτῶν νὰ θεωροῦν τὰς διαφοράς αὐτῶν εἰς τὸν μητροπολίτην, αἱ ἀσκήτριαι ὅμως καὶ μοναχαὶ νὰ μὴ σύρωνται ἀπὸ τὰς σκήτας καὶ μοναστήρια αὐτῶν εἰς κριτήρια, ἀλλὰ διὰ ἐπιτρόπων αὐτῶν νὰ ἀπολογοῦνται καὶ νὰ κρίνωνται, ὅστις δὲ κριτὴς ἢ ζαπτζῆς παραβῇ ταῦτα νὰ ἐκπίπτει ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον αὐτοῦ καὶ νὰ τζερεμετίζεται καί, πρὸς τῇ παιδείᾳ ταύτῃ, ὁ ζαπτζῆς νὰ βασανίζεται καὶ νὰ ἐξορίζεται.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ μητροπολίτης νὰ φροντίζῃ κατὰ χρέος, διὰ νὰ φυλάττωνται τὰ ἀνωτέρω καὶ νὰ σωφρονίζωνται οἱ αὐθάδεις καὶ ἀπειθεῖς *σ.678* μὲ τὰς κατ' αὐτῶν διορισθείσας / παιδείας.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κληρικοὶ λέγονται ὅλοι οἱ πρεσβύτεροι, διάκονοι, ὑποδιάκονοι, ἀναγνῶσται καὶ ψάλται.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἴτε ἀρχιερεὺς εἴτε ἐπίσκοπος, ἔχοντας κρίσιν τινὰ ἢ χρηματικὴν ἢ ἐγκληματικὴν καὶ ἐναγόμενος, νὰ μὴ κρίνεται παρὰ ἀρχόντων, οὔτε νὰ προσκαλῆται εἰς ἀρχοντικὸν κριτήριον, ἀλλὰ ὁ μητροπολίτης νὰ θεωρῇ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν καὶ ὁ ἄρχοντας ὁποὺ ἤθελε παραβῇ τὸν νόμον τοῦτον, νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον αὐτοῦ καὶ νὰ τζερεμετίζεται βαρέως. Ὁμοίως καὶ ὁ ζαπτζῆς ὁποὺ ἤθελεν ἑλκύσῃ τοιοῦτον πρόσωπον εἰς ἀρχοντικὸν κριτήριον, νὰ βασανίζεται καὶ νὰ ἐξορίζεται ἐκπίπτοντας καὶ ἀπὸ τὴν τάξιν αὐτοῦ.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Πάντες οἱ κληρικοὶ καὶ μοναχοί, ὁποὺ ἀναχωροῦσιν

η΄: B. 3.1.11 || **θ΄**: πρβλ. B. 3.1.37 κ. 43, Σύντ. 2, 237-240 || **ι΄**: B. 3.1.48 || **ια΄**: B. 3.1.35 || **ιβ΄**: πρβλ. B. 3.1.14 κ. 37 || **ιγ΄**: πρβλ. B. 3.1.15-16

---

42 θ΄ *P*, ια΄ *Z* || ἐκ - αὐτοῦ *πρλπ. Z* || ἔχοντας *Z* || **48** τὸ *πρλπ. Z* || **51** ι΄ *P*, ιβ΄ *Z* || **54** ια΄ P. ιγ΄ *Z* || *πρὸ* διάκονοι *πρσθ.* καὶ *Z* || **56** ιβ΄ *P*, ιδ΄ *Z* || **64** ιγ΄ P, ιε *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.679 ἀπὸ / τοὺς ἰδίους αὐτῶν τόπους ἀπερχόμενοι εἰς ἄλλους τόπους, νὰ λαμβάνωσι συστατικὰ γράμματα τῶν ἀρχιερέων αὐτῶν, εἰ δὲ παραβῶσι τὸν νόμον τοῦτον νὰ καθῄρωνται.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀρχιερεὺς ὁποὺ τολμήσει ἀνεξετάστως νὰ χειροτονήσῃ τινά, νὰ καθῄρεται καὶ αὐτὸς καὶ ὁ χειροτονηθείς.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἴ τις τῶν θείων μυστηρίων ἢ τῶν ἄλλων ἁγίων λειτουργιῶν ἐπιτελουμένων, ἐν ἁγίᾳ εἰσελθὼν ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν λιτανείᾳ τινί, ὑβρίσῃ ἀρχιερέα ἢ κληρικὸν ἢ τινὰ ἄλλον ὑπηρέτην τῆς ἐκκλησίας, κελεύομεν νὰ βασανισθῇ ὁ τοιοῦτος καὶ νὰ ἐξορισθῇ, εἰ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ θεῖα μυστήρια ταράξῃ καὶ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν ἐμποδίσῃ, κεφαλικῶς νὰ παιδεύεται.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Πᾶσι τοῖς λαϊκοῖς ἀπαγορεύομεν λιτὰς ποιεῖν δίχα τῶν ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν. Ποία γὰρ λιτανεία ἐστίν, ἐν ᾗ ἱερεῖς μὴ εὑρίσκωνται καὶ τὰς συνήθεις ποιοῦσιν εὐχάς; Ὅθεν οἱ τολμήσαντες παρὰ τὸν
σ.680 νόμον / τοῦτον ποιῆσαι, βαρέως νά παιδεύωνται καὶ νὰ ἐξορίζωνται.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ κληρικοί, ὄχι μόνον τὰ ἐδικά των πράγματα ἀλλὰ καὶ τὰ ξένα, νὰ μὴ σοκοτίζωσιν ἀπὸ τὰ δοσίματα τῆς βιστιαρίας.

ιη΄. βιβ. δ΄, τίτ. α΄.—Θεσπίζομεν ὥστε κατὰ πάντα χρόνον καὶ εἰς κάθε τόπον, ἀνίσως τινὰς θελήσῃ νὰ οἰκοδομήσῃ νέον μοναστήριον ἐκ θεμελίων ἢ ἐκκλησίαν, νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν πρότερον νὰ ἀρχίζῃ τὸ ἔργον, ἕως οὗ νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἀρχιερέα, διὰ νὰ ἀναγνώσῃ τὰς συνήθεις ἱερὰς εὐχὰς καὶ νὰ βάλλῃ θεμέλιον ἰδίαις χερσὶ τὸν τίμιον σταυρόν.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀπαγορεύομεν τοῖς γονεῦσι, τοὺς ἰδίους παῖδας μοναχικὸν βίον ἐπιλεγομένους, τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ἀφέλκειν.

σ.681 κ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ προσφεύγοντες μέσα εἰς τὰς ἐκκλησίας, νὰ μὴ σύρωνται ἔξω ὑπὸ ζαπτζίδων, ἀλλὰ νὰ ἔχωσι τὴν ἀσφάλειαν αὐτῶν, ὅσοι ὅμως εἶναι ἀνδροφόνοι ἢ μοιχοὶ ἢ ἅρπαγες παρθένων, οἱ τοιοῦτοι νὰ μὴν ἔχωσιν αὐτὴν τὴν ἀσφάλειαν, ἀλλὰ νὰ ἀποβάλλωνται καὶ νὰ δίδωνται εἰς χεῖρας τῶν ζαπτζίδων, ἡ γὰρ τῶν ὅρων ἀσφάλεια τοῖς ἀδικουμένοις, οὐ μὴν τοῖς ἀδικοῦσι, παρέχεται.

κα΄. βιβ. α΄, τίτ. α΄.—Κανένας τόπος τῶν καθ' ἡμᾶς μυστηρίων νὰ μὴν εἶναι ἀνοικτὸς εἰς τοὺς αἱρετικούς.

ιδ΄: B. 3.1.8 || **ιε΄**: B. 3.1.47 || **ις΄**: B. 3.1.48 || **ιζ΄**: πρβλ. B. 3.1.13 || **ιη΄**: B. 4.1.1. || **ιθ΄**: B. 4.1.12 || **κ΄**: B. 6.3.28, B.5.1.12 (Heimb.) || **κα΄**: B. 1.1.2

---

67 καθαίρωνται *Z* || **68** ιδ΄ P, ςι΄ *Z* || **70** ιε΄ *P*, ιζ΄ *Z* || **75** ις΄ *P*, ιη΄ *Z* || **79** ιζ΄ *P*, ιθ΄ *Z* || **81** ιη΄ *P*. κ΄ *Z* || **86** ιθ΄ P, κα΄ *Z* || **88** κ΄ *P*, κβ΄ *Z* || **94** κα΄ *P*, κγ΄ *Z* || μυστηρίων *P*, μοναστηρίων *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅλα ἐκεῖνα τὰ συγγράμματα ὁποὺ κινοῦσι τὸν Θεὸν εἰς ἀγανάκτησιν καὶ μολύνουσι τὰς ἀκοὰς τῶν ἀνθρώπων, δὲν θέλομεν ὅλως οὐδὲ νὰ ἀναγινώσκωνται.

Σχόλιον.—Πολλὰ καὶ διάφορα εἰσὶ τὰ συγγράμματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα καὶ ἤδη ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς πολλοὶ οὐ παύονται συγγράφειν, ἐξ ὧν ἐστὶ καί σ.682 τινα ἤδη ἀναφανέντα / νέα νομικὰ συντεθέντα παρά τινων ἑτεροδόξων τὰ τῶν καλβίνων φρονούντων καὶ δογματιζόντων, ἅτινα ὄντα εἰς γαλλικήν, καὶ γερμανικὴν διάλεκτον μεταφράζονται ἤδη εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἁπλῆν διάλεκτον παρά τινων κακοδοξίαν νοσούντων ἐπὶ τῷ ἐκδοθῆναι, καὶ μεταχειρίζεσθαι ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν, οἵτινες ἐξ ἀγνοίας, ὃν ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, νὰ προσέχωσιν εἰς αὐτὰ καὶ δι' αὐτῶν νὰ κρίνωνται, οὐ μόνον θέλουσι προσκρούσει εἰς τὸν ἅγιον θεόν, διὰ τῆς θείας ἐπιπνεύσεως τοῦ ὁποίου ἐνομοθετήθησαν καὶ ἐκανονίσθησαν οἱ καθ' ἡμᾶς εὐσεβεῖς νόμοι καὶ κανόνες, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κραταιὰν βασιλείαν θέλουσι προσκρούσει, ἥτις ἐπιβραβεύσατο μὲν ἡμῖν φιλανθρώπως ἄδειαν, καὶ ἐλευθερίαν διὰ νὰ διάγωμεν κατὰ τὰ ἔθιμα ἡμῶν, καὶ νὰ κυβερνώμεθα κατά τε τοὺς ἰδίους ἡμῶν νόμους, καὶ πρὸ πάντων κατὰ τοὺς βασιλικοὺς αὐτῆς, οὐ μὴν δὲ κατὰ τοὺς νόμους ἄλλων κρατούντων, ὅθεν τὰ τοιαῦτα ἀνάγκη πᾶσα νὰ εἶναι πάντῃ ἀπόβλητα, καὶ ἀπερριμμένα ἐξάπαντος, ἵνα μὴ κατ' ἄμφω καὶ εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς τὴν βασιλείαν προσκρούσωμεν.

σ.683 κγ΄./βιβ. μβ΄, τίτ. γ΄.—Τὰ μαγικὰ βιβλία καὶ ἄλλα τοιαῦτα νὰ καίωνται.

κδ΄. βιβ. α΄, τίτ. α΄.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ τολμοῦν νὰ φιλονεικῶσι παρρησίᾳ περὶ εὐσεβείας, οἱ τοιοῦτοι, εἰ μὲν εἰσὶ κληρικοὶ νὰ ἐκπίπτωσιν ἀπὸ τὴν τάξιν αὐτῶν, ἤτοι νὰ καθῄρωνται, εἰ δὲ εἰσὶ λαϊκοί, νὰ ἐξορίζωνται παιδευόμενοι.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ αἱρετικοὶ νὰ θάπτωνται μὲ τὰς νενομισμένας καὶ συνήθεις αὐτῶν ταφάς.

κς΄. βιβ. ε΄, τίτ. β΄.—Τὸ μοναστήριον ὁποὺ δοθῇ ἄδεια νὰ οἰκοδομηθῇ νὰ τελειώνεται ἀπὸ τοὺς κληρονόμους (ἐκείνου δηλαδὴ ὁποὺ διέταξε νὰ οἰκοδομηθῇ) εἰς πέντε χρόνους, εἰ δὲ εἶναι ἐκκλησία, νὰ τελειώνεται εἰς ἕνα χρόνον, ὁ δέ, κληρονόμους νὰ ἐκλέγῃ ἐκείνους ὁποὺ εἶναι ἄξιοι νὰ ἐπι-

---

κβ΄: πρβλ. Β. 1.1.22 κ. Σύντ. 4, 449 ‖**κγ΄**: πρβλ. Β .42.3.4 § 1 κ. Β. 1.1.3 ‖ **κδ΄**: Β. 1.1.4 ‖ **κε΄**: Β. 1.1.24 ‖ **κς΄**: Β. 5.3.11

---

95 ἀνεκτὸς *Z* ‖ **96** κβ΄ P, κδ΄ *Z* ‖ ἐκ - αὐτοῦ *πρλπ. Z* ‖ **99-114** *πρλπ. Z* ‖ **115** κγ΄ *P*, κε΄ *Z* ‖ **116** κδ΄ *P*, κς΄ *Z* ‖ **120** κε΄ *P*, κζ΄ Z ‖ **122** κς΄ P, κη΄ *Z* ‖ **125** κληρονόμος *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τροπεύωσι καὶ νὰ διεικῶσιν αὐτό, κατὰ τὴν θέλησιν καὶ γνώμην τοῦ κτίτορος. Ὁ μητροπολίτης ὅμως νὰ ἔχῃ τὴν τελείαν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν, εἰς
σ.684 τὸ νὰ ἐπισκέπτεται τὴν διοίκησιν ἐκείνων τῶν ἐπιτρόπων,/ ὁποὺ ἂν φανῶσιν ἀνάξιοι νὰ διορίζῃ ἄλλους.

κζ΄. βιβ. κη΄, τίτ. ιδ΄.—Κληρικὸς δευτερογαμῶν, τοῦ κλήρου ἐκπίπτει, κληρικὸς δὲ λαϊκὸς δευτερογαμῶν, εἰς ἄλλον ἐκκλησιαστικὸν βαθμὸν μὴ προβαινέτω.

κη΄. πβ΄ τῆς ἐν Τρούλλῳ.—Οὐ χαράξεις ἀμνὸν εἰς τύπον Χριστοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνον αὐτόν.

Ἑρμηνεία. Βλαστ.—Ὁ ἀμνὸς εἰς τύπον παρελήφθη τοῦ ἀληθινοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ οὐ χρὴ τὸν τύπον προτιμᾶσθαι τῆς ἀληθείας καὶ ἀμνὸν ἐν ταῖς σεπταῖς εἰκόσιν ἐγγράφειν, τῷ δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, ὄντινα καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ἐγχαράττειν.

κθ΄. ις΄ τῆς ζ΄ συνόδου.—Ἐπίσκοπος ἢ κληρικός, λαμπραῖς ἑαυτοὺς κοσμοῦντες ἐσθῆσιν ἢ μῦρα χριόμενοι, διορθούσθωσαν, ἐπιμένοντες δέ, ἐπιτιμάσθωσαν.

σ.684α **〈38〉. Περὶ κλοπῆς.**

Βιβ. ξ΄ τῶν βασιλ. τίτ. ιβ΄.—Ἡ κλοπὴ ἀπὸ τοῦ σκότους ἐν ᾧ γίνεται ὠνομάσθη, ἢ ἀπὸ τῆς ἀπάτης, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐπαίρειν, ἤγουν ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ τοῦ φώρας. Κλοπὴ δὲ ἐστὶν ἀπατηλὴ τοῦ πράγματος ψηλάφισις ἐπὶ τῷ κερδάναι
5 *αὐτὸ ἢ τὴν χρῆσιν, ἢ τὴν νομὴν αὐτοῦ, ὅπερ ἁμάρτημα καὶ τῷ φυσικῷ νόμῳ κεκώλυται.*

Τῆς κλοπῆς δὲ δύο γένη εἰσίν, φανερὸν καὶ ἀφανές. Καὶ φανερὸς κλέπτης ἐστὶν ὁ μετὰ τοῦ κλοπιμαίου πράγματος ἐξ οἱουδήποτε προσώπου λαμβανόμενος πρὶν ἢ τὸ πρᾶγμα ἀπαγάγῃ ἔνθα προέθετο. Εἰ δὲ ἀπήγαγεν αὐτὸ ἔνθα εἶχε σκο-

---

κζ΄: B. 28.14.23 (σχόλ.) || **κη΄**: Σύντ. 2, 495 || **135-139**: Σύντ. 2, 495 || **κθ΄**: Σύντ. **2**, 624.

〈38〉 2-6: B. 60.12.1 || **7** τῆς - ἀφανές: B. 60.12.2 || **7** φανερὸς - **8** λαμβανόμενος: B. 60.12.3 || **9** πρὶν - προέθετο: B. 60.12.4 || **9** Εἰ - **10** κρυπτός: B. 60.12.5 § 1

---

126 ἐπιτροπεύουσι *Z* || **130** κζ΄ P, κθ΄ *Z* || **133** κη΄ *P*, λ΄ *Z* || *πρὸ* πβ΄ *πρσθ.* κανὼν *Z* || **140** κθ΄ *P*, λα΄ *Z* || *πρὸ* ις΄ *πρσθ.* κανὼν Z || ἐπίσκοποι, κληρικοὶ *Z* || **142** *διατάξ. χργρφ. Z ὑπὸ* λβ΄ - λδ΄ *πρλπ. κ. πρσθ. εἰς φ. χργφ.* 753-754 *P*.

〈38〉 1-50 *πρλπ. Z* || **5** *μτ.* τῷ *πρσθ.* νομικῷ *διαγεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πόν, καὶ συλληφθῇ μετ' αὐτοῦ, τότε λέγεται κλέπτης ἀφανής, κρυπτός. Καὶ ὁ κατὰ παράκλησιν λαβών, ὡς χρεωστῶν ἀκριβεστάτην φυλακήν, ἔχει τὴν περὶ κλοπῆς ἀγωγὴν ὁμοίως καὶ ὁ μισθωσάμενος, καὶ ἐὰν αὐτοῦ καλῶς φυλάσσοντος ἀποκλαπῇ, οὐκ εὐθύνεται.

Ὁ μὴ ἀποκινήσας, ἀλλ' ἀπαλείψας τὸ δικαίωμα, οὐ μόνον τῇ περὶ κλοπῆς εἰς τὸ διπλάσιον ἀγωγῇ, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀκουϊλίῳ ἐνέχεται, ἤτοι εἰς ὅσον ἔβλαψε καὶ ἐζημίωσε, ἐπειδὴ κλαπέντων ἢ ἀπαλειφθέντων τῶν δικαιωμάτων, δυνατὸν ἐστὶν ἑτέρων ἀποδείξεων ἀπορήσαντα τὸν παθόντα τὴν κλοπὴν ἡττηθῆναι, καὶ πληρῶσαι τὰ ἅπερ ἀπαιτεῖται, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ διπλάσιον καταδικάζεται.

Ὁ κλέπτης, καὶ ὁ σπουδάσας ἄλλῳ κλέπτοντι οὐχ ὑπόκειται τῇ περὶ κλοπῆς ἀγωγῇ.

Ὁ ἁρπάζων ἢ ἀποκρύπτων δούλην πόρνην οὖσαν οὔτε μεταλλίζεται, οὔτε τῇ περὶ κλοπῆς ἀγωγῇ κατέχεται. Οὐ γὰρ κλοπῆς, ἀλλ' ἡδονῆς χάριν ἐποίησε τοῦτο. Εἰ γὰρ καὶ τὰς θυρίδας κλάσει τις τῆς πόρνης, καὶ εἰσελθόντες ἕτεροι μὴ παρ' αὐτοῦ εἰσαχθέντες κλέψουσι τὰ πράγματα αὐτῆς, οὐκ ἐνέχεται τῇ περὶ κλοπῆς ἀγωγῇ.

Ὁ γινώσκων τὸν κλέπτην, κἂν μὴ καταμηνύσῃ αὐτόν, οὐκ ἔστι κλέπτης, ὁ δὲ κρύβων τὸν κλέπτην, κλέπτης ἐστί.

Ὁ τῇ γυναικὶ τὰ τοῦ ἀνδρὸς κλεπτούσῃ συγκλέπτων ἢ συμβουλεύων καὶ σπεύδων ἐνέχεται τῇ περὶ κλοπῆς ἀγωγῇ.

Ὁ ἀπὸ οἰκίας, ἐν ᾗ οὐδεὶς ἐστίν, ἁρπάζων ὡς βίαιος ἅρπαξ, εἰς τὸ τετραπλοῦν κατέχεται.

Ὁ ἐν εἰδήσει δεδωκὼς ὄργανον ἐπὶ τῷ γενέσθαι κλοπήν, εἰ καὶ μηδὲν περὶ αὐτῆς συνεβούλευσεν ὑπόκειται τῇ περὶ κλοπῆς ἀγωγῇ.

Τὸν νυκτερινὸν κλέπτην τὸν ἔξω πόλεως ἔξεστι φονεύειν κἂν στρατιώτης ἐστί. Τὸν δὲ ἐν πόλεσιν οὐκ ἔξεστι φονεύειν, ἐὰν ἄλλως διαφυγεῖν τὸν κίνδυνον ὁ φονεύσας ἠδύνατο. Τὸν δὲ ἡμερινὸν οὐκ ἔξεστι φονεύειν, εἰ μὴ ὅτε ἀκόντιον ἐπιφέρεται, ἐπὶ ἑκατέρου δὲ δεῖ μετὰ κραυγῆς τοῦτο διαμαρτύρασθαι.

Οἱ ἐν νυκτὶ κλέπτοντες αὐστηρῶς κολάζονται, μέχρι τοῦ πρὸς καιρὸν εἰς

---

10 καὶ - **12** μισθωσάμενος: B. 60.12.14 § 11 || **12** καὶ - **13** εὐθύνεται: πρβλ. B. 60.12.14 § 2 (σχόλ.) || **14** Ὁ - **15** ἐνέχεται: B. 60.12.27 § 3 || **16** ἐπειδὴ - **18** καταδικάζεται: B. 60.12.32 || **19-20:** B. 60.12.34 || **21** Ὁ - **25** ἀγωγῇ: B. 60.12.39 || **26** Ὁ - **27** ἐστί: B. 60.12.48 § 1 || **28** Ὁ - **29** ἀγωγῇ: B. 60.12.52 || **30-31**: B. 60.12.52 § 30 || **32-33**: B. 60.12.54 § 4 || **34-41:** B. 60.12.54 § 6

---

10 *μτ.* καὶ *πρσθ.* τότε *διαγεγρ. P* || **15** *πρὸ* ὅσον *πρσθ.* τὴν ζη *διαγεγρ. P* || **20** *κτθ.* ἀγωγῇ *πρσθ.* τὰ ἀπὸ 685 φύλλων ἀρχόμενα ἀναπληροῦσι ἐλλείποντα τινὰ τῶν τριῶν βιβλίων *διαγεγρ. P*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δημόσιον ἔργον ἐμβληθῆναι. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν βαλανείοις κλεπτόντων. Εἰ δὲ κλέπται οἱ διορύσσοντες ἢ οἱ παραπλήσιοι διεκδικοῦσιν ἑαυτοὺς ἀκοντίῳ, εὐτελεῖς μὲν ὄντες μεταλλίζονται, ἔντιμοι δὲ ἐξορίζονται.

Ἡνίκα πολλοὶ κλέψουσιν ἡ μὲν ἀγωγὴ ἡ ἀπαιτοῦσα τὸ διπλοῦν κατὰ πάντων κινεῖται, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἀπαιτεῖ τὴν ποινήν, ἡ δὲ ἀπαιτοῦσα τὸ κλαπέν, κατὰ πάντων μὲν ὁρμόζει, καθ' ἑνὸς δὲ κινηθεῖσα, ἐὰν τὸ ἱκανὸν ποιήσῃ, κατὰ τῶν λοιπῶν οὐκέτι κινεῖται.

Ἡ περὶ κλοπῆς ἀγωγὴ κινηθεῖσα καθ' ἑνὸς τῶν κλεψάντων, οὐ γυμνάζεται κατὰ τῶν λοιπῶν τοῦ ἱκανοῦ γενομένου τῷ κλαπέντι, ἡ γὰρ φούρτι (ἤτοι ἡ ἀγωγὴ περὶ κλοπῆς) κἂν καθ' ἑνὸς τῶν κλεπτῶν κινηθῇ, οὐδὲν ἧττον κατὰ τῶν λοιπῶν γυμνάζεται.

Βιβ. κγ, τίτ. α'.—Κλέπτης λέγεται καὶ ὁ τὸν φυγάδα δοῦλον ὑποδεχόμενος.

σ.684b ⟨39⟩. Περὶ διαθηκῶν ἔτι.

Βιβ. κβ', τίτ. α'.—Οἱ λόγοι τοῦ τελευτήσαντος ἐν οἷς κατέγραψεν ἑαυτὸν χρεωστεῖσθαι πρὸς ἀπόδειξιν οὐκ ἀρκοῦσιν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐν διαθήκαις εἰπεῖν αὐτόν τινα περὶ χρεῶν ἰδίων ἱκανόν ἐστι πρὸς ἀπόδειξιν ἀληθείας. Ἐὰν δὲ ἐσημειώσατό τινα καθ' ἑαυτοῦ, ἢ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ ἔγραψεν ἑαυτὸν χρεωστεῖν, πιστεύομεν τῇ τοιαύτῃ γραφῇ τοῦ τελευτήσαντος.

Βιβ. β', τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. ιη'.—Οὐ μόνον δὲ τοῖς παισὶν ἐπιτέτραπται τῆς τῶν γονέων διαθήκης ὡς μὴ προσηκόντως γενομένης κατηγορεῖν, ἀλλὰ γὰρ καὶ γονεῦσιν ἐστὶ παρρησία τὴν τῶν παίδων διαβάλλειν διαθήκην. Ἀδελφὴ δὲ καὶ ἀδελφὸς ἀνατρέψωσι τηνικαῦτα τὴν τοῦ τελευτήσαντος διαθήκην, τῶν γεγραμμένων προτιμώμενοι, ἡνίκα αἰσχρὸν ἐπέχουσιν οἱ γεγραμμένοι πρόσωπον, οἷον ἡνίοχοι, μίμοι, κυνηγοί, καὶ οἱ ἀπὸ αἰσχρᾶς μίξεως ἐγνωσμένοι. Τοῦτο γὰρ ταῖς θείαις περιέχεται διατάξεσιν, ὥστε οὖν ἀνιόντες τε καὶ κατιόντες, ἐν ᾧ μὴ γεγόνασιν ἀχάριστοι περὶ τὸν τελευτήσαντα, κατὰ παντὸς προσώπου γεγραμμένου κινήσωσιν ἀγωγήν, ἀδελφὸς δὲ καὶ ἀδελφὴ κατὰ μόνων τῶν αἰσχρῶν προσώπων, οἱ δὲ περαιτέρω τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς συγγενεῖς,

---

42-45: B. 60.10.21 || **46-49**: B. 60.10.21 (σχόλ.) || **50**: B. 23.1.31 (σχόλ. 3).
⟨39⟩ **2-6**: B. 22.1.40 || **7-18**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.18.1

---

40 *μτ.* παραπλήσιοι *πρσθ.* τούτων *διαγεγρ. P* || **44** *μτ.* μὲν *πρσθ.* κινεῖται *διαγεγρ. P.*
⟨39⟩ **1-20** *πρλπ. Z* || **2-6** *ὑπργεγρ. P.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οὔτε πάροδον ἔχουσιν ἐπὶ τὴν ἀγωγὴν τὴν ἀναιροῦσαν, ἀλλὰ καὶ κινήσαντες ἡττηθήσονται, ἤτοι θέλουσιν ἀποβληθῆ.

Σχόλιον.—Κυνηγοὶ καλοῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου οἱ θηριομαχοῦντες. Ἀπὸ αἰσχρᾶς μίξεως δέ, οἱ ἀπὸ πορνείας καὶ ἀπὸ ἀθεμιτογαμίας τικτόμενοι.

σ.684c

⟨40⟩. Περὶ κωδικέλλων.

Βιβ. τῶν ἰστιτουτζιόνων, β', τίτ. κε'.—Κωδίκελλος ἐστὶν ἐλλειποῦς ἐν διαθήκῃ γνώμης τοῦ διατιθεμένου (ἤτοι τοῦ τεστάτορος) ἀναπλήρωσις, ὁ ὁποῖος οὗτος κωδίκελλος συνίσταται εἰς ραβάσι, ἤτοι εἰς σημείωμα.

Οὐ μόνον δὲ διαθήκης γενομένης δύναταί τις γράφειν κωδίκελλον, ἀλλὰ καὶ ἀδιάθετος τελευτῶν, ἐν αὐτοῖς τοῖς κωδικέλλοις φιδεϊκόμισσα συγκεχώρηται καταλεῖψαι. Εἰ δέ τις κωδικέλλους ποιήσας καὶ τῇ γραφῇ τούτων ἐπιζήσας διαθῆται μετὰ ταῦτα, οὐ βούλεται ὁ νόμος τοῦ παπινιανοῦ τοὺς προγενομένους ἐρρῶσθαι κωδικέλλους, εἰ μὴ ἄρα ἰδικῶς ἐν τῇ διαθήκῃ ἐκομφιρμάτευσεν αὐτοὺς εἰπὼν τοὺς πρὸ τῆς διαθήκης μου γενομένους κωδικέλλους ἰσχύειν βούλομαι.

Καὶ ἕνα καὶ πολλοὺς κωδικέλλους συγχωρούμεθα ποιεῖν τὸν τεστάτορα, καὶ οὐδεμίαν ἐπιζητοῦμεν τάξιν ἐπὶ τῇ τούτων γραφῇ, ὥσπερ ἐπὶ τῆς διαθήκης.

⟨41⟩. Περὶ κοττιστῶν, ἤτοι κυβευτῶν.

Βιβ. ξ' τῶν βασιλ. τίτ. η'.—Ἐκεῖνος ὁποῦ τύψει, ἢ ζημιώσει ἐκεῖνον τὸν σποιτονοικοκύρην, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ σπῆτι γίνεται αὐτὸ τὸ παιγνίδι τῶν κύβων, καὶ τῶν χαρτιῶν, ἢ καθ' ὃν καιρὸν παίζεται τὸ παιγνίδι αὐτὸ ἂν τοῦ κλέψῃ τινὰς τί, δὲν ἐνέχεται καὶ μένει ἀνεκδίκητος ὁ σποιτονοικοκύρης ἐκεῖνος ὁ βλαφθείς.

β'.—Ἀκινδύνως οὐ μόνον οἱ κυβεύοντες, οἱ καὶ τὰ χαρτιὰ παίζοντες, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλος ὅποιος καὶ ἂν εἶναι τύπτει καὶ ζημιοῖ τὸν ὑποδοχέα, ἤτοι τὸν σποιτονοικοκύρην, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ σπῆτι παίζονται αὐτὰ τὰ παιγνίδια. Ὁμοίως καὶ μέσα εἰς τὸ σπῆτι του αὐτὸ ὁποῦ παίζουν, καὶ καθ' ὃν καιρὸν δύ-

---

⟨40⟩ **2-4**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.25 || **5-11**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.25.1 || **12-13**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.25.3.
⟨41⟩ **2-6**: B. 60.8.1 |||| **β'**: B. 60.8.1 §§ 2.3

⟨40⟩ **1-13** *πρλπ. Z* || **6** *μτ.* αὐτοῖς *πρσθ.* φιδεϊκόμισσα *διαγεγρ. P.*
⟨41⟩ **1-24** *πρλπ. Z* || **10** *πρὸ* Ὁμοίως *πρσθ.* μέσα ὅμως *διαγεγρ. P.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ναται καθὲ ἕνας νὰ τοῦ κλέψῃ καὶ πράγματα ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, καὶ δὲν ἐνέχεται, ὡσὰν ὁποὺ ἀγωγὴ τοιαύτη τελείως ὁ νόμος δὲν δέχεται, οὔτε συγχωρεῖται αὐτὸς ὁ νοικοκύρης νὰ κινήσῃ καμίαν τοιαύτην ἀγωγήν.

γ'.—'Εκεῖνος ὁποὺ ἀναγκάζει τινὰ διὰ νὰ παίξουν χαρτιὰ ἢ τιμωρεῖται ἢ εἰς ὄκναν πέμπεται, ἢ δημοσίᾳ εἰρκτῇ ἐμβάλλεται, ἢ δὲ ἐξ ἀρχῆς ἀναγκάζει τὶς ἢ ἡττηθείς.

δ'.—'Η διάταξις κωλύει τὰ παιγνίδια αὐτά, ὁρίζει δὲ καὶ τίνα ἐπιτίμια κατὰ τῶν κυβευόντων, ἐπιτρέπουσα καὶ τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τοῖς ἐπισκόποις ζητεῖν καὶ κωλύειν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς συναλλάγματα ἀνατρέπειν.

ε'.—'Επὶ τῶν κοττιζόντων οὐκ ὀφείλειν ἕλκειν τοὺς περὶ αἰσχρῶν αἰτιῶν ἐκφωνηθέντας κανόνας καὶ ἐπερωτηθέντων μέν, ἢ συμφωνηθέντων χρημάτων δοθῆναι λέγε μὴ ἁρμόζειν ἀπαίτησιν, καταβληθέντων δὲ μὴ δοθῆναι ἀνάληψιν τοῖς καταβαλοῦσιν.

σ.684d **⟨42⟩. Περὶ τῶν δικαίων ὁποὺ ἔχουν ἐπάνω εἰς τοὺς ρουμούνους οἱ κύριοι τῶν μουσιῶν.**

Οἱ ρουμοῦνοι νὰ δουλεύουν 12 ἡμέρας τὸν χρόνον κλάκαν.

'Εκεῖνοι ὁποὺ ἔχουν ἀμπέλια εἰς ξένην γῆν δίδουν ὀτάστιναν ἀπὸ ἓν μέτρον κρασὶ εἰς τὰ εἴκοσι μέτρα.

Χωρὶς ἄδειαν τοῦ νοικοκυροῦ δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ φυτεύσῃ ἀμπέλι.

"Οταν ὁ νοικοκύρης τοῦ ἀμπελιοῦ ἀφήσῃ εἰς τρεῖς χρόνους ὁλοκλήρους ἀδούλευτον τὸ ἀμπέλι, τὸ ἐξουσιάζει ὁ νοικοκύρης τῆς μοσίας.

Οἱ ρουμοῦνοι, δίδουν εἰς τὸν νοικοκύρην δέκατον εἰς ὅλα τὰ γενήματα, ἐκτὸς μόνον τῶν μπαχτζέδων ὁποὺ ἔχουν κοντὰ εἰς τὰ σπίτια των.

Οἱ ρουμοῦνοι δίδουν δίσμα διὰ τὸ χορτάρι εἰς τὰ δέκα ἁμάξια δύο. Οἱ ρουμοῦνοι δίδουν εἰς τὸν νοικοκύρην διὰ τὰ μελίσσια τους ταῖς μάναις δηλ., δύο παράδες εἰς τὸ κάθε μελίσσι, καὶ εἰς τὰ 12 εἴκοσι ἀπὸ ἕνα ρόι.

Δίδουν διὰ τὰ κατζίκια δύο ἄσπρα τὸ καλοκαῖρι καὶ 4 ἄσπρα τὸ χειμῶνα.

'Από ταῖς στίναις πέρνει ὁ νοικοκύρης ἀπὸ ἓν ἀρνί, καὶ τυρὶ κατὰ τὴν συμφωνίαν εἰς τὴν στίναν.

γ': B. 60.8.1 § 4 || δ': B. 60.8.5 || ε': B. 60.8.4 (σχόλ.).

⟨42⟩ **1-31** σ. XCIV-XCV.

⟨42⟩ **1-31** *πρλπ. Z* || **1** *μτ.* τῶν *πρσθ.* μουσικῶν *διαγεγρ. P.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Πέρνει ὁ νοικοκύρης ἀπὸ τὰ μοχθηρὰ πρὸς 4 παράδες τὸ ἕν, ὅταν βόσκουν εἰς τὸ πανδοῦρι τοῦ νοικοκυροῦ.

Ὁ νοικοκύρης τῆς μοσίας ἐκλέγει τὸν καλλίτερον τόπον διὰ τὴν χρείαν.

Εἰς τὸ χιλιστέον τῆς μοσίας δὲν ἔχει ἄδειαν τινὰς τῶν ρουμούνων νὰ ψαρεύσῃ.

Ἀφίνωντας ὁ ρουμοῦνος τὸ λιβάδι του εἰς τρεῖς χρόνους ἀδούλευτο, τὸ πέρνει ὁ νοικοκύρης.

Ἄλλος δὲν ἠμπορεῖ νὰ πωλήσῃ κρασί, καὶ ρακί, εἰ μὴ ὁ νοικοκύρης.

Εἰς τὰς δέκα κλάγιας τοῦ σιταριοῦ καὶ κριθαριοῦ δίδουν οἱ ρουμοῦνοι δίσμα μίαν κλάγιαν, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ κριθάρι καὶ μίῖ.

Εἰς τὸ πουροῦμπι εἰς ταῖς δέκα μπάνιτζαις μίαν.

Ὁ νοικοκύρης τοῦ χωριοῦ εἰς μὲν τὰ χριστούγεννα πέρνει ἀπὸ μίαν ὄρνιθαν ἀπὸ τὸ κάθε σπῆτι τῶν ρουμούνων, τὸ δὲ πάσχα ἀπὸ ἕν πουλὶ καὶ αὐγά.

Ὁ νοικοκύρης μόνος κάμνει μπακαλικὸν εἰς τὴν μοσίαν του.

σ.685

⟨43⟩. Περὶ γάμων ἔτι.

α΄. βιβ. κζ΄, τίτ. ε΄.—Ἡ συγγένεια ὄνομα ἐστὶ γενικὸν ἡ ὁποία διαιρεῖται εἰς τρία, εἰς ἀνιόντας καὶ κατιόντας καὶ εἰς ἐκ πλαγίου. Καὶ ἀνιόντες μὲν εἰσὶν ἐκεῖνοι ὁποὺ ἐγέννησαν ἡμᾶς, οἷον πατήρ, μήτηρ, πάππος, προπάππος, μάμμη, προμάμμη καὶ οἱ τούτων ἀνώτεροι. Κατιόντες δὲ εἶναι ἐκεῖνοι ὁποὺ ἐγεννήθησαν ἀπὸ ἡμᾶς, οἷον υἱός, θυγάτηρ, ἔγγονοι, δισέγγονοι, τρισέγγονοι καὶ οἱ ἔτι τούτων κατώτεροι. Ἐκ πλαγίου δὲ εἰσὶν ἐκεῖνοι ὁποὺ μήτε ἡμᾶς ἐγέννησαν μήτε ἀπὸ ἡμᾶς ἐγεννήθησαν, ἀλλὰ εἶναι ἐκ τῆς αὐτῆς γονῆς καὶ ρίζης, οἷον ἀδελφός, ἀδελφή, θεῖος, θεία, ἀνεψιός, ἀνεψιά, ἐξάδελφος, ἐξαδέλφη καὶ οἱ ἐκ τούτων καταγόμενοι.

β΄. βιβ. κζ΄, τίτ. δ΄.—Ὅταν θέλῃ νὰ ὑπανδρευθῇ καμία ὀρφανὴ παρθένος, δὲν χρειάζεται ἡ συναίνεσις τοῦ ἐπιτρόπου ἢ τῶν συγγενῶν αὐτῆς ἀλλὰ μόνον ἡ θέλησις αὐτῆς.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ παρθένος ὁποὺ ὑπανδρευθῇ πρὸ τῶν δώδεκα χρόνων τῆς ἡλικίας αὐτῆς, τότε γίνεται καὶ λέγεται νόμιμος γυνὴ ἐκείνου τοῦ

⟨43⟩ α΄: B. 28.5.1 ‖ β΄: B. 28.4.29 ‖ γ΄: B. 28.4.3

⟨43⟩ *διατάξ.* α΄ - ις΄ P *περιέχονται εἰς* Γ 30 *ὑπὸ* ς΄ - κα΄ *Z* ‖ 11 *πρὸ* τίτ. *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ. *πρλπ.* βιβ. κζ΄ *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀνδρὸς αὐτῆς, ὅταν κοντὰ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐκεῖνον τελειώσῃ τοὺς δώδεκα χρόνους τῆς ἡλικίας αὐτῆς.

σ.686 δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τριετία παραδράμῃ, εἰς τὸ διάστημα τῆς ὁποίας δὲν ἀκουσθῇ τελείως ποῦ εὑρίσκεται ἢ ἂν ζῇ ὁ πατὴρ παιδίων τινῶν, τότε δύνανται τὰ παιδία ἐκεῖνα, εἴτε ἄρρενα εἶναι εἴτε θηλυκά, νὰ ὑπανδρεύωνται ἀκωλύτως.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἄσημος, ἤτοι ἡ ἄτιμος πατρώνισσα λαμβάνει ἄνδρα τὸν ἀπελεύθερον αὐτῆς, μὲ ἀπόφασιν ὅμως καὶ στοχασμὸν τοῦ κατὰ τόπον προεστῶτος.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ αὐτεξούσιος παῖς καὶ χωρὶς τὴν συναίνεσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὑπανδρεύεται.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κανένας δὲν ἀναγκάζεται νὰ ὑπανδρευθῇ μὴ θέλοντας, οὐδὲ ἀναγκάζεται νὰ λάβῃ πάλιν εἰς γυναῖκα ἐκείνην ὁποὺ ἐχώρισε.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς πατὴρ δώσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς τινὰ διὰ νὰ τὴν θρέψῃ καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ τὴν θρέψει θελήσῃ νὰ τὴν κάμῃ νύμφην αὐτοῦ, δίδοντάς την εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὀφείλει ὁ πατὴρ νὰ συναινέσῃ, εἰ
σ.687 δὲ καὶ δὲν θε/λήσῃ, ὀφείλει νὰ δώσῃ εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ τὴν ἔθρεψεν ὅλα τὰ ἔξοδα ὁποὺ ἔκαμεν εἰς τὴν ἀνατροφὴν ἐκείνης.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐλευθερώσει τὴν ἰδίαν συγγάλακτον δύναται νὰ λάβῃ αὐτὴν γυναῖκα.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ θετὸς υἱὸς καὶ αὐτεξούσιος ὤν, οὐ δύναται τὴν τοῦ θετοῦ πατρὸς αὐτοῦ γυναῖκα λαβεῖν εἰς γυναῖκα, τάξιν γὰρ μητρὸς ἐπέχει, οὐδὲ ὁ θετὸς πατὴρ δύναται νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα τὴν τοῦ θετοῦ υἱοῦ αὐτοῦ γυναῖκα, τάξιν γὰρ νύμφης ἐπέχει.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὴν ἐκ πορνείας ἀδελφὴν οὐδεὶς λαμβάνει γυναῖκα.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὔτε θετὸς πατὴρ δύναται νὰ λάβῃ γυναῖκα τὴν θυγατέρα ἢ τὴν ἐγγονὴν τοῦ θετοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὔτε ὁ θετὸς υἱὸς δύναται νὰ λάβῃ γυναῖκα τὴν τοῦ θετοῦ πατρὸς μητέρα ἢ ἀδελφὴν ἢ ἐγγόνην.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπὶ μοιχείᾳ τινὸς γυναικὸς κατηγορηθείς, δὲν
σ.688 δύναται / νὰ λάβῃ αὐτὴν γυναῖκα.

δ΄: B. 28.4.7 || **ε΄**: B. 28.4.10 || **ς΄**: B. 28.4.14 || **ζ΄**: B. 28.4.32 || **η΄**: B. 28.4.33 || **θ΄**: B. 28.4.38 || **ι΄**: B. 28.5.3 || **ια΄**: B. 28.5.8 || **ιβ΄**: B. 28.5.9 || **ιγ΄**: B. 28.5.9 § 1 || **ιδ΄**: B. 28.5.12

---

20 θήλεια *Z* || **36** ἐκ τοῦ αὐτοῦ *πρλπ. Z* || **42** τὴν *πρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἁρπάσει παρθένον ἢ χήραν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ αὐτὴν γυναῖκα, οὐδὲ συναινοῦντος τοῦ πατρὸς καὶ συγχωροῦντος τὸ ἔγκλημα.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πάτρων δὲν δύναται νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα τὴν ἀπελευθέραν αὐτοῦ, μὴ θέλουσαν.

ιζ΄, βιβ. α΄. τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. ι΄—Οἱ νόμοι τοὺς ἐκ πορνείας τεχθέντας, ὡς ἐκ νομίμου συναφείας γεννηθέντας λογίζονται, ἐὰν ὕστερον τὴν μητέρα αὐτῶν νομίμως ἀγάγηται ὁ πατήρ.

σ.689 **⟨44⟩. Περὶ δουλειῶν.**

Βιβ. β΄ τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. γ΄.—Δουλεία ἀγροῦ ἐστὶν ἴτερ ἄκτους, βία καὶ ἀκουεδούκτους, ἴτερ δουλεία ἐστίν, τὸ νὰ διέρχωμαι πεζὸς ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ σου παραχωρήσαντός μου ἐπὶ τούτῳ. Ἴτερ ἄκτους ἐστίν, ὅταν παραχωρήσῃς νὰ διέρχωμαι ὄχι μόνον πεζὸς, ἀλλὰ καὶ μὲ ἁμάξι.

Βία δὲ ἐστὶν ὅμοιον μὲ τὸ ἴτερ ἄκτους, ἤτοι ὅταν θέλῃ νὰ διέρχεται πεζός, καὶ ὅταν θέλῃ μὲ ἁμάξι. Ἀκουεδούκτους ἐστίν, δίκαιον τοῦ νὰ φέρνω νερὸν εἰς τὸ μοῦλκι μου ἀπὸ ξένον μοῦλκι μὲ ἄδειαν τοῦ νοικοκυροῦ.

⟨45⟩. Περὶ διαθήκης.

Βιβ. β΄. τῶν ἰστιτουτζιόνων, τίτ. ι΄.—Οὐδὲν ἐστὶ τὸ ἐμποδίζειν ἐξ ἑνὸς οἴκου, ἤτοι μιᾶς φαμιλλίας πολλοὺς ἀλλοτρίᾳ μαρτυρεῖν διαθήκῃ.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι δὲ πρὸς μαρτυρίαν παραλαμβάνεσθαι δύνανται, μεθ' ὧν ἔχομεν τεσταμέντι φακτίονα, τουτέστιν, οἵτινες ὑφ' ἡμῶν δύνανται γράφεσθαι κληρονόμοι καὶ γράφειν ἡμᾶς ἐκείνους.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ια΄.—Εἴγε τις (ὥσπερ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ὁμιλίαις εἴωθε συμβαίνειν) παρόντων τινῶν ἀποτεινόμενος πρός τινα εἶπεν, ἐγώ σε κλη-

---

ιε΄: B. 28.5.14 || ις΄: B. 28.5.18 || ιζ΄: Θεοφ. Ἰνστ. 1.10.13.

⟨44⟩ **2-8**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.3.

⟨45⟩ **2-3**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.10.8 || **4-6**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.10.6 || **7-11**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.11.1.

---

48 οὔτε *Z* || **52-54** *πρλπ. Z.*

⟨44⟩ **1-8** *πρλπ. Z* || **3** *πρὸ* πεζός *πρσθ.* ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ σου *διαγεγρ. P* || *πρὸ* ἀπὸ *πρσθ.* παραχωρὴ *διαγεγρ. P* || **7** *μτ.* ἐστὶν *πρσθ.* ὅταν *διαγεγρ. P.*

⟨45⟩ **1-11** *πρλπ. Z* || **4** *μτ.* ἐκεῖνοι *πρσθ.* καὶ πρὸς *διαγεγρ. P* || **6** *μτ.* καὶ *πρσθ.* γράφεσθαι διαγεγρ. *P.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρονόμον μου ποιῶ, ἢ τὰ ἐμὰ πράγματα σοὶ καταλιμπάνω, οὐ χρὴ τοῦτο διαθήκης ἔχειν δύναμιν, ἐπεὶ τὰ ἐν ὁμιλίαις λεγόμενα, εἰς τύπον διαθήκης οὐ δεῖ ἀναφέρεσθαι.

⟩46⟩. Περὶ προικός.

Βιβ. ἰστιτουτζιόνων δ', τίτ. ς'.—Τὰ ἐξοδευόμενα ἀναγκαίως εἰς τὴν προῖκα μειοῦσιν αὐτήν, καὶ παρακρατοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀνδρός, ἔμελλε γὰρ ἔσθ' ὅτε καταπίπτειν τὴν οἰκίαν, εἰ μὴ πρὸς ἀνανέωσιν αὐτῆς, φέρε εἰπεῖν, ἀναλωθῇ ἑκατὸν νομίσματα.

σ.690 ⟨47⟩. Τὰ τῶν πουβλικῶν, ἤτοι δημοσίων κριτηρίων ὀνόματα.

α'. βιβ. δ', ἰστιτουτζιόνων τίτ. ιη'.—Ἰούλιος ὁ δεμαζεστάτε, ἤτοι τὸ περὶ καθοσιώσεως, ὅστις ἁρμόζει κατὰ τῶν μηχανισαμένων τί κατὰ βασιλέως, ἢ πολιτείας, ἡ δὲ τούτου τιμωρία, ψυχῆς ἀπώλειαν ἔχει, ἤτοι θάνατον.

β.—Ἰούλιος δὲ ἀδουλτέριῖς, ὅστις τιμωρεῖ οὐ μόνον τοὺς ὑβρίζοντας ἀλλότριον γάμον καὶ ὑποβάλλων κεφαλικῇ τιμωρίᾳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοὺς ἄρρεσι μιγνυμένους. Ὁ δὲ αὐτὸς νόμος, καὶ τὸ ἁμάρτημα τοῦ στούπρου κολάζει, ἡνίκα τις δηλ. βίας ἐκτὸς παρθένον ἢ χήραν σεμνῶς ζῶσαν διαφθείρει, εἰς τὸ ἥμισυ δήμευσιν ἐπάγων περιουσίας τῷ τὰ τοιαῦτα πλημμελήσαντι. Εἰ δὲ ἐστὶν εὐτελὴς ὁ ταῦτα πράξας, μετὰ τὸ βασανίσαι αὐτοῦ τὸ σῶμα, ρελεγάτον αὐτὸν ποιεῖ, ἤτοι ἐξόριστον.

γ.—Ὁ κορνέλιος δὲ σικάριῖς, ὅστις ἀνδροφόνους ξίφει τιμωρεῖται, ἤγουν ἐκείνους, οἵτινες χάριν τοῦ ἀνελεῖν τινα περιέρχονται μετὰ ἀκοντίου, ὅπερ ἐν τῷ ρητῷ ρέλουμ προσαγορεύει. Ὁ δὲ γάϊος ἐν τῷ συντάγματι αὐτοῦ, ἐν ᾧ τὸν δυοδεκάδελτον ἑρμηνεία φησί, τὸ τέλουμ σημαίνειν παρὰ μὲν τῷ πλείονι πλήθει, οὐ μόνον τὸ βέλος, ὅπερ ἀπὸ τοῦ τόξου ἀφίεται, ἀλλὰ καὶ πᾶν ὅπερ ἀπὸ χειρός τινὸς ἐκπέμπεται, ὥστε οὖσαν καὶ λίθος καὶ ξύλον, καὶ σίδηρος τούτῳ τῷ ὀνόματι περιέχεται.

δ.—Ὁ αὐτὸς κορνέλιος νόμος καὶ γόητας κεφαλικῇ τιμωρίᾳ τιμωρεῖται, οἳ τέχναις μεμισημέναις, καὶ φαρμάκοις, καὶ μαγικοῖς ψιθυρίσμασιν, ἤτοι

⟨46⟩ **2-5**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.6.37.

⟨47⟩ **α'**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.3 || **β'**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.4 || **γ'**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.5 || **δ'**: Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.5

⟨46⟩ **1-5** *πρλπ. Z.*

⟨47⟩ **1-57** *πρλπ. Z* || **14** *μτ.* τὸν *πρσθ.* δυοκεδέλα *διαγεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπαοιδαῖς ἀναιροῦσιν ἀνθρώπους, ἢ θανάσιμα φάρμακα δημοσίᾳ πιπράσκουσι.

σ.691 ε.—Ὁ πομπήϊος δὲ πατρικίδιις, τραχύτατον ἁμάρτημα καινοτέραις ὑποβάλλων τιμωρίαις. Διηγόρευται δὲ τούτῳ, ἵνα ἐάν τις ἀνέλῃ τινὰ τῶν ἀνιόντων αὐτοῦ, ἢ τῶν κατιόντων, τοῦτον ἐν ἀσκῷ βοείῳ ἐμβάλλεσθαι μετά κυνὸς ἀλεκτρύονος, ἐχίδνης, καὶ πιθήκου, καὶ οὕτως αὐτὸν συρράπτειν τῷ ἀσκῷ, ὥστε μεταξὺ τῶν τοιούτων θηρίων ἐν στενοῖς συνεχόμενον, ἢ εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ εἰς ποταμὸν ἐμβάλλεσθαι. Εἰ δέ τις ἑτέρους συγγενεῖς, ἢ κατὰ ἀγχιστείαν συναπτομένους ἀνέλῃ τῷ κορνελίῳ δὲ σικάριις ὑποβάλλεται.

ς'.—Ἔστι καὶ ὁ κορνέλιος δὲ φάλσις, ὃν τεσταμεντάριον καλοῦμεν, τιμωρούμενος τὸν διαθήκην, ἢ ἕτερον συμβόλαιον πλαστὸν γράψαντα, ἢ σφραγίσαντα, ἢ ἀναγνόντα, ἢ ὑποβαλόντα, ἢ τὸν δῆθεν ἐπιτιθέντα σφραγῖδα πλαστὴν ἢ ἐκτυπώσαντα κατὰ κακὸν δόλον, ᾗ δὲ τούτου τιμωρία κατὰ μὲν τῶν οἰκετῶν ἔστι κεφαλική, κατὰ ἐλευθέρων δὲ ἐστὶ δεπορτάτζιο, ἤτοι καθυποβάλλεται περιορισμῷ.

ζ'.—Εἰσὶ καὶ δύο ἰούλιοι κατὰ τῶν βίαν ἔνοπλον, ἢ καὶ χωρὶς ὅπλων πλημμελησάντων, ἀλλ' εἰ μὲν ἐν ὅπλοις βία ἐνεχθῇ δεπορτάτζιο (ἤτοι περιορισμὸς ἐφ' ὅρῳ ζωῆς) ἐπάγεται τῷ πλημμελήσαντι, εἰ δὲ δίχα ὅπλων, εἰς τὸ τρίτον τῆς οὐσίας ἐπάγεται δήμευσις. Εἰ δέ τις κατὰ βίαν, ἢ παρθένον, ἢ καὶ χήραν, ἢ τὴν θεῷ ἀφωρισμένην, τουτέστιν ἀσκήτριαν, ἢ διακόνισσαν ἁρπάσῃ, ἅμα τοῖς αὐτῷ συνεργήσασι κεφαλικὴν ὑπέχει τιμωρίαν.

η'.—Ὁ ἰούλιος νόμος ὁ δεπεκουλάτου λεγόμενος τιμωρεῖ ἐκείνους, οἵτινες χρήματα, ἢ πράγματα δημόσια, ἢ σάκρα, ἢ ρελεγιόζα κεκλόφασιν, ἀλλ' εἰ μὲν εἰσὶν ἄρχοντες ἐν καιρῷ τῆς ἀρχῆς ὑφελόμενοι δημόσιά τινα χρήματα, κεφαλικῶς τιμωροῦνται ἅμα τοῖς ὑπηρετουμένοις αὐτοῖς. Πρὸς τοῦτο δὲ τὴν αὐτὴν ὑφίστανται ποινὴν καὶ οἱ παρὰ τῶν κεκλοφότων εἰδότες ὑποδεξάμενοι. Εἰ δέ τις ἕτερος παρὰ τοὺς εἰρημένους ὑποπέσῃ τῷ τοιούτῳ νόμῳ, δεπορτατιόνι σωφρονίζεται, ἤτοι περιορισμῷ.

θ'.—Ὁ ἰούλιος νόμος ὁ δέ ἄμπιτου, ὅστις ἁρμόζει κατὰ τῶν χρήματα δι-

σ.692 δόντων τισὶν ἐπὶ τῷ τυχεῖν αὐτοὺς ἀρχῆς, ἤγουν τινὸς τιμῆς. Ἄλλος ἰούλιος ὁ δερεπετούνδης λεγόμενος, ὅστις κινεῖται κατὰ ἀρχόντων, ἢ δικαστῶν, ἢ καὶ συνέδρων ἐν δίκῃ κεκλοφότων, καὶ ἄλλος ἰούλιος ὁ δὲ ἀννῶνα λεγόμενος, ὅστις

ε': Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.6 || ς': Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.7 || ζ': Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.8 || η': Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.9 || θ': Θεοφ. Ἰνστ. 4.18.11.

---

26 πρὸ τῶν *πρσθ.* τούτων *διαγεγρ. P* || **33** *μτ.* ἐστὶ *πρσθ.* δέπορ. *διαγεγρ. P* || *μτ.* ἤτοι *πρσθ.* ἐξορία γίνεται ὑπερόριος ἢ μᾶλλον *διαγεγρ. P.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τιμωρεῖται τοὺς τὸν σῖτον, ἤγουν τὴν εὐθηνίαν ἐπιβουλευομένους. Καὶ ὁ δερεσίδουῖς ὁ κολάζων τὸν διοικήσαντα πολιτικὰ χρήματα, εἶτα οὐκ ἀποδιδόντα τὰς λοιπάδας, ἤτοι τὰς ραμασίτζας ὁποὺ ἔμειναν ἐπάνω του, οἵτινες οὗτοι νόμοι καὶ περὶ ἑτέρων τινῶν κεφαλαίων διαλέγονται, καὶ ψυχῆς μὲν οὐδεὶς αὐτῶν ἀπώλειαν ἐπάγει, ἤτοι θάνατον, ἄλλαις δὲ ποιναῖς ὑποβάλλει τὸν πλημμελήσαντα, καὶ τὸν ἐναντιωθέντα τοῖς αὐτῶν παραγγέλμασι.

〈48〉. Περὶ βίας ἔτι. Βιβ. ξ΄, τίτ. ιζ΄, καὶ τῶν βίᾳ ἁρπαγέντων.

Ἐὰν κατὰ δόλον τινὸς ἀνθρώπων συναχθέντων, ζημία, ἢ ἁρπαγὴ γένηται, ἀγωγὴ δίδοται κατὰ τοῦ ποιήσαντος, εἰ δὲ δοῦλος ἐστὶν ἀγωγὴ ἁρμόζει κατὰ τοῦ δεσπότου εἰς τὸ ἐκδοῦναι τὸν δοῦλον, ἢ τὴν ζημίαν θεραπεῦσαι.

Οὐ μόνος ὁ ἁρπάζων, ἀλλὰ καὶ ὁ συνάγων ἀνθρώπους ἁρματωμένους ἐπὶ τῷ ζημιῶσαι, ἢ ἁρπάσαι δόλον ποιεῖ, καὶ ὁ χρώμενος τοῖς ἐξ ἄλλου συναχθεῖσιν.

Εἴτε δὲ πολλοὺς συνάζει, εἴτε ἕνα, εἴτε μόνος ποιήσει τὴν βίαν εἴτε δούλους εἴτε ἐλευθέρους εἴτε ἐνόπλους εἴτε ἀνόπλους δόλον ποιεῖ. Ἐνταῦθα ὁ δόλος καὶ τὴν βίαν περιέχει, ὁ γὰρ βίαν ποιῶν, καὶ δόλον ποιεῖ.

Καὶ ὁ μὴ συναγαγών, ἀλλ' εὑρεθεὶς μεταξὺ τῶν συναχθέντων καὶ ζημιώσας ἢ ἁρπάσας, ἐνέχεται.

Ἐάν τις κατὰ δόλον ἐν θορύβῳ ζημιώσῃ εἰς τὸ διπλοῦν ἐνέχεται, θόρυβος δὲ γίνεται ἀπὸ δέκα ἀνθρώπων ἢ καὶ πλειόνων, ἡ γὰρ τῶν ὀλιγωτέρων, μάχη λέγεται, καὶ οὐ θόρυβος.

Οὐ μόνος δὲ ὁ ἐν θορύβῳ ζημιώσας ἐνέχεται, ἀλλὰ καὶ ὁ ποιήσας δόλον ἐφ' ᾧ ἕτερον ζημιῶσαι εἴτε παρῆν αὐτὸς τῷ θορύβῳ, εἴτε μή. Καὶ ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν θόρυβον, καὶ τοῦ δόλου καὶ τῆς ζημίας μετασχὼν ἐνέχεται.

Ὁ ἐνάγων δὲ ὀφείλει δεικνύειν ἐν τῷ θορύβῳ γενέσθαι τὴν ζημίαν, εἰ γὰρ ἀλλαχοῦ συνέβη, ἀργεῖ ἡ παροῦσα ἀγωγή.

Ὁ ἅρπαξ οὐκ ἀπαλλάττεται τῆς ποινῆς, πρὸ τῆς δίκης προσάγων τὸ πρᾶγμα.

Βίαν σοι ποιῶ, εἰ μὴ συγχωρήσω τοῖς οἰκείοις ὡς βούλῃ χρήσασθαι, σπεί-

---

〈48〉 **2-4**: B. 60.17.2 || **5-7**: B. 60.17.2 §§ 2, 3 || **8-10**: B. 60.17.2 §§ 5-8 || **11-12**: B. 60.17.2 § 12 || **13-15**: B. 60.17.4 || **16-18**: B. 60.17.4 §§ 4-5 || **19-20**: B. 60.17.4 § 12 || **21-22**: B. 60.17.6 || **23-25**: B. 60.17.17

〈48〉 **1-32** *πρλπ. Z* || **9** *μτ.* ἀνόπλους *πρσθ.* χώρα *διαγεγρ. P* || **14** ὀλιγοτέρων *P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ροντα, ἢ ὀρύσσοντα, ἢ ἀροτριῶντα, ἢ ἐπικτίζοντα, ἢ ποιοῦντα τὶ ὅλως, καὶ ἐν-
ἐχομαι εἰς τὸ διαφέρον.

Ἡ περὶ βιαίας ἁρπαγῆς πραγμάτων ἀγωγὴ ἐπὶ τοῖς κινητοῖς, οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀκινήτοις ἁρμόζει.

Ὁ δανειστὴς ἁρπάζων τὰ ὑποκείμενα αὐτῷ πράγματα τῇ περὶ βιαίας ἁρπαγῆς πραγμάτων ἀγωγῇ ὑπόκειται.

Ὁ ἀνάρχως (ἤτοι χωρὶς κρίσιν) ἀφελόμενος (ἤτοι ἁρπάσας) τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἐκπίπτει τῆς δεσποτείας.

Ἐάν τις εἱρκτῇ τινὰ βαλὼν παρασκευάσῃ τί πρᾶξαι, ἀνίσχυρον ἐστί.

σ.693 **〈49〉. Περὶ αἱρετῶν κριτῶν.**

λς΄. βιβ. ζ΄, τίτ. β΄.—Ὅταν εἶναι νὰ ουστηθῇ αἱρετὸν κριτήριον, πρέπει νὰ διορίζεται εἰς τοὺς ἀντιδιαφερομένους ἀπὸ τοὺς αἱρετοὺς κριτὰς ποινή τις καὶ πρόστιμον διωρισμένον, ὁποὺ ὅποιος ἀπὸ τοὺς κρινομένους παρακούσῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν αἱρετῶν κριτῶν, νὰ ἐνέχεται εἰς τὴν ποινὴν ἐκείνην. Καὶ εἶναι δυνατὸν ὁ μὲν ἕνας ἀντιδιαφερόμενος νὰ βάλλῃ ἄσπρα διὰ τὴν ποινήν, ὁ δ' ἄλλος πρᾶγμα ἀντὶ ἀσπρων καὶ νὰ δίδω ται ὡς ἐνέχυρον εἰς χεῖρας τῶν αἱρετῶν κριτῶν, διὰ νὰ δίδωνται παρ' αὐτῶν εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ νικᾷ τὴν κρίσιν, ὅταν δηλαδὴ ὁ ἄλλος δὲν φανῇ εὐπειθὴς εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν αἱρετῶν κριτῶν, οἱ ὁποῖοι, χωρὶς νὰ καταβληθῇ πρῶτον αὐτὴ ἡ ποινή, δὲν ἀναγκάζονται νὰ ἀποφασίσουν οὐδόλως τί.

λζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κυρίως αἱρετὸς δικαστὴς εἶναι ἐκεῖνος ὁποὺ ἀναδέχεται τάξιν κριτοῦ καὶ ἔχει ἔργον νὰ τελειώσῃ τὴν ὑπόθεσιν ὁποὺ θεωρεῖ μὲ ἀπόφασιν, καὶ ὄχι ἐκεῖνος ὁποὺ ἀνακατώνει τὸν ἑαυτόν του εἴς τινα ὑπό-
σ.694 θεσιν, ὁποὺ / νὰ δοκιμάσῃ μέ συμβουλήν τινα αὐτοῦ νὰ τελειώσῃ ἡ διαφορὰ ἐκείνη.

λη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως εἰς τὸ αἱρετὸν κριτήριον δὲν διορισθῇ διορία ἀπὸ τὸν αὐθέντην, εἰς τὴν ὁποίαν διορίαν νὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις

26-27: B. 60.17.31 || **28-29**: B. 60.17.33 || **30-31**: B. 60.17.33 (σχόλ.) || **32**: B. 10.2.22.

〈49〉 λς΄: B. 7.2.11 || **λζ΄**: B. 7.2.13 § 2 || **λη΄**: B. 7.2.14

28-29 ἁρπαγῆ *P* || **30** *μτ.* ἀνάρχως *πρσθ.* ἀφελόμενος *διαγεγρ. P.*

〈49〉 *διατάξ.* λς΄ - με΄ *P περιέχονται εἰς* A 9 *ὑπὸ* β΄ - ια΄ *Z* || **9** ὅταν *πρλπ. Z* || *μτ.* δηλαδὴ *πρσθ.* ἂν *Z* || **11** ἀποφασίζουν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐκείνη ὁποὺ μέλλει νὰ θεωρηθῇ, διορίζουσιν οἱ αἱρετοὶ κριταὶ διορίαν μὲ γνώμην καὶ συναίνεσιν τῶν ἀντιδιαφερομένων.

λθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ αἱρετὸς δικαστὴς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ εἰς τὸ νὰ μὴ δοθῇ ἡ ποινὴ ὁποὺ μέλλει νὰ δώσῃ ὁ ἀπειθής, ἐπειδὴ δὲν ἐδιωρίσθη διὰ τοῦτο αἱρετὸς κριτής.

μ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἂν καὶ δὲν διορισθῇ ποινὴ ἀπὸ τοὺς αἱρετοὺς κριτὰς εἰς τὸν ἀπειθήσαντα κρινόμενον, ὁμολογήσει ὅμως ὁ κρινόμενος αὐτὸς ἐν ἀρχῇ τῆς θεωρίας τῆς διαφορᾶς αὐτοῦ, ὅτι νὰ ἐμμένῃ καὶ νὰ δεχθῇ τὴν ἀπόφασιν, ἐνάγεται ἀορίστως διὰ τὴν ποινὴν τῆς ἀπειθείας αὐτοῦ.

μα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ αὐθαδιάσας ἀφήσει τὸ αἱρετὸν κρι-
σ.695 τήριον / καὶ προσδράμῃ εἰς ἄλλα κριτήρια, νὰ ὑπόκειται εἰς τὴν ποινήν.

μβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ αἱρετὸς δικαστὴς δὲν ἀναγκάζεται πρὸ τῆς διορίας νὰ ἀποφασίσῃ οὐδόλως τί, ὁ ὁποῖος αἱρετὸς κριτὴς ἠμπορεῖ καὶ νὰ ἐπεκτείνῃ, ἤτοι νὰ οὐζαδίσῃ, τὴν διορίαν εἰς περισσότερον καιρόν, ὅταν εἶναι ἀναγκαῖον τοῦτο, τὸ νὰ ἐπεκτανθῇ δηλαδή.

μγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ αἱρετὸς κριτὴς κρύπτεται καὶ δὲν φαίνεται ἐπὶ πολὺν καιρὸν εἰς τὸ νὰ τελειώσῃ τὴν ὑπόθεσιν ὁποὺ θεωρεῖ, ὑπόκειται εἰς ποινήν.

μδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ αἱρετὸς κριτὴς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐπεκτείνῃ καὶ νὰ οὐζαδίσῃ τὴν συμφωνηθεῖσαν διορίαν χωρὶς καμίαν ἀνάγκην, καὶ ἂν τὴν ἐπεκτείνῃ χωρὶς ἀνάγκην, οὐκ ἔρρωται.

με΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ κρινόμενος ὁποὺ διὰ χατῆρι τοῦ ἀντι-
σ.696 δίκου αὐτοῦ ἢ διὰ ρυπαρίαν τοῦ αἱρετοῦ κριτοῦ καταδικασθῇ,/ ὄχι μόνον δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ποινήν, μὴν ὑπακούοντας εἰς τὴν ἀπόφασιν, ἀλλὰ δύναται καὶ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ἐξ ὑπαρχῆς νὰ κινήσῃ εἰς ἄλλο αἱρετὸν δικαστήριον.

σ.697

⟨50⟩. Περὶ δικαιοδοσίας.

κα΄. βιβ. ζ΄, τίτ. γ΄.—Ἐὰν συμφωνήσῃ τινὰς μὲ τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς κριτὴν ἀπρόσφορον καὶ νὰ θεωρήσουν τὴν ὑπόθεσιν αὐτῶν,

---

λθ΄: B. 7.2.21 § 4 || **μ΄**: B. 7.2.27 § 7 || **μα΄**: B. 7.2.30 || **μβ΄**: B. 7.2.32 § 11 || **μγ΄**: B. 7.2.32 § 12 || **μδ΄**: B. 7.2.32 § 21 || **με΄**: B. 7.2.55.

⟨50⟩ κα΄: B. 7.3.18

---

22 ὁποὺ P, ἣν *Z* || **28** ἀφθαδιάσας *Z* || **38** *μτ.* διορίαν *πρσθ.* περὶ τῆς ἀποφάσεως *Z*.

⟨50⟩ *διατάξ.* κα΄ - μς΄ *P περιέχονται εἰς* A 14 *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δύναται πρὸ τοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κριτὴν νὰ μεταμεληθῇ, καὶ ἄκυρος εἶναι ἡ συμφωνία ἐκείνη.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ τεχνῖται, οἱ πραγματευταὶ καὶ ὅσοι ἄλλοι ἔχουν προνόμιά τινα καὶ ἀξίας καὶ ὑπόκεινται εἰς ξεχωριστοὺς ἄρχοντας καὶ ζαπτζίδες, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀποφύγουν τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἀρχόντων προφάσει ἐμπορίας καὶ ἀξίας. Κατὰ χρέος δὲ ὑπόκεινται καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους διὰ τὴν πραγματείαν αὐτῶν, ἢ ἄλλην τινὰ ἀξίαν ὑπόκεινται.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. δ΄.—Ἐκεῖνοι οἱ κρινόμενοι ὁποὺ ζητοῦνται ἀπὸ τοὺς ζαπτζίδες περισσότερον ἀπὸ τὴν συνηθισμένην πινιάλαν καὶ δέκατον, νὰ ἔχουν ἄδειαν νὰ ἀντιστέκωνται καὶ νά μὴ δίδουν.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ προσκαλεῖται εἰς δικαστήριον καὶ
σ.698 προβάλλει / ὅτι ἔχει ἄλλον φόρον, ἤτοι μέλλει νὰ κριθῇ εἰς τὸ μαχάλγερι, ὀφείλει νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸν κριτὴν ἀπὸ τὸν ὁποῖον προσκαλεῖται διὰ νὰ φανερώσῃ εἰς ἐκεῖνον ἢ τὴν ἔγγραφον ἀπόφασιν ὁποὺ ἔχει νὰ θεωρηθῇ ἡ ὑπόθεσις αὐτοῦ εἰς τὸ μαχάλγερι ἢ τὸ δίκαιον ὁποὺ ἔχει εἰς τὸ νὰ θεωρηθῇ ἡ ὑπόθεσις αὐτοῦ εἰς τὸ μαχάλγερι, καὶ νὰ μὴ καταφρονῇ τὸν κριτὴν ἐκεῖνον.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐνίοτε ἡ κρίσις ἀναβάλλεται ὅταν τινας ἐκ τῶν κρινομένων προβάλλῃ ὅτι τὰ δικαιώματα καὶ σενέτια ὁποὺ ἀνήκουσιν εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ τὰ βαστάζει ἄλλος ὁ ὁποῖος λείπει ἢ ὅτι ἀπέθανεν υἱὸς ἢ πατὴρ αὐτοῦ ἢ γυνὴ ἢ ἄλλος τοιοῦτος.

κς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οὐ δίδοται δικαστὴς ἐκεῖνος ὁποὺ ζητηθῇ ἀπὸ τὸν ἕνα ἀντιδιαφερόμενον, ἔξω μόνον ἂν τὸ συγχωρήσῃ τοῦτο ὁ αὐθέντης διὰ αἰδὼ τοῦ ζητηθέντος, ὄντος ἀξίου τινὸς καὶ δοκίμου ἄνδρός.

κζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ πωλήσει πρᾶγμα τι, τὸ ὁποῖον μετὰ
σ.699 ταῦτα εὐγαίνοντας ἄλλος καὶ λέγοντας πὼς εἶναι ἐδικόν του / ζητεῖ νὰ τὸ λάβῃ ἀπὸ τὸν ἀγοραστὴν καὶ προσκαλεῖται εἰς τὸ κριτήριον διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὸ πρᾶγμα, πρέπει νὰ πηγαίνῃ καὶ νὰ μὴ προβάλλῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ μαχάλγερι.

κη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἄρχοντες τοῦ διβανιοῦ ἔχουσι συνήθειαν νὰ διορίζουν εἰς τοὺς ζαπτζίδες τοῦ διβανιοῦ ἐξ εὐλόγου αἰτίας νὰ θεωροῦν ὑποθέσεις τινὰς ὡς κριταί.

κβ΄: B. 7.3.45 || **κγ΄**: B. 7.4.3 (Νεαρὰ Ἰουστ. 124 κεφ. 3 ἐν τέλει) || **κδ΄**: B. 7.5.5 || **κε΄**: B. 7.5.35 || **κς΄**: B. 7.5.46 || **κζ΄**: B. 7.5.48 || **κη΄**: B. 7.5.75

7-8 ζαμπίτηδες *Z* || **13** πινιάλαν P, ζετζουγιάλαν *Z* || **19** αὐτοῦ P, τοῦ *Z* || **20** τὸ *πρλπ. Z* || **32** ἐπ. διβανίου *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ συγκλητικοὶ ἄρχοντες τοῦ διβανιοῦ, ὅταν ἔχουν διαφορὰν χρηματικὴν μετὰ τινός, νὰ κρίνωνται ἀμέσως εἰς τὸν αὐθέντην ὄρθιοι. Ἀνίσως ὅμως αὐτοὶ οἱ ἄρχοντες διατρίβωσιν ἔξω εἰς τὰς μοσίας αὐτῶν νὰ κρίνωνται ἐκεῖ δι' αὐθεντικῆς προσταγῆς, καθεζόμενοι εἰς ἕνα μέρος τοῦ κριτηρίου, εἰς τρόπον ὁποὺ ἀπὸ μὲν τὸν κριτὴν νὰ φαίνωνται κατώτεροι, ἀπὸ δὲ τοὺς ἐνάγοντας ἀνώτεροι.

λ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ ὁποὺ ἐνάγονται διὰ δοσίματα *σ.700* αὐθεντικὰ νὰ ὑπόκεινται εἰς τοὺς ἰσπραβνίκους, / οἱ ὁποῖοι οὗτοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὅταν διατρίβωσιν εἰς τὰς μοσίας αὐτῶν νὰ ὑπόκεινται εἰς τοὺς ἰσπραβνίκους.

Σχόλιον.—Ἔγνως καὶ εἰς ἄλλο μέρος ὅτι ἀξιωματικοὶ λέγονται οἱ ἄρχοντες οἱ μετὰ τὸν μέγαν σπαθάριον.

λα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸν ἐχθρὸν δικαστὴν δύναται τινὰς νὰ παραιτηθῇ καὶ νὰ μὴ στέρξῃ νὰ κριθῇ εἰς ἐκεῖνον.

λβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς κάθε ὑπόθεσιν πρέπει νὰ προτιμᾶται τὸ δίκαιον ἀπὸ τὴν ἀκρίβειαν καὶ περιέργειαν.

λγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ κριτὴς ὁποὺ εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρήσῃ μίαν ὑπόθεσιν μόνος του καὶ νὰ τὴν τελειώσῃ καὶ τὴν διαμοιράζει εἰς πολλοὺς κριτάς, νὰ ἀποβάλλεται τελείως ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν κριτῶν.

λδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνοι ὁποὺ ἀποκομίζουν γράμματα αὐθεντικὰ εἴς τινα ἄρχοντα διορίζοντα αὐτὸν εἰς ὀφφίκιόν τι ἢ ἐπιστασίαν, νὰ λαμ- *σ.701* βάνουν διὰ τὸν κόπον αὐτῶν / δεκαπέντε μόνον φλωρία. Εἰ δὲ λάβωσι περισσότερα, νὰ ἀποδίδουν τετραπλάσια τὰ ὅσα ἔλαβον, μὴν ἠμπορῶντες νὰ προβάλλουν ὅτι θέλοντας ἐκεῖνος ὁ ἄρχων ἔδωκε περισσότερα.

λε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἄρχοντες τοῦ διβανιοῦ ὅταν βλέπωσι τοὺς ζαπζίδες ὁποὺ ἀμελοῦσι νὰ φέρωσιν εἰς τὸ διβάνι τοὺς ἀντιδιαφερομένους νὰ τὸ ἀναφέρουν εἰς τὸν αὐθέντην διὰ νὰ ἀποβάλλωνται ἐκεῖνοι καὶ νὰ διορίζωνται ἄλλοι.

λς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ζαπτζῆς ὁποὺ λάβῃ προσταγὴν κατά τινος διὰ καμίαν ὑπόθεσιν εἰς τὸ νὰ θεωρηθῇ, νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν πρὸ τοῦ νὰ θεωρηθῇ

κθ΄ : B. 7.5.90-91 || **λ΄**: πρβλ. B. 7.5.91 § 2 || **λα΄**: B. 6.1.42 (Fabrot. I, 186) || **λβ΄**: B. 7.6.8 || **λγ΄**: B. 7.6.10 || **λδ΄**: B. 7.6.18 || **λε΄**: B.7.6.19 || **λς΄**: B. 7.6.20 §§ 1-2

---

37 μωσίας *Z* || **38** αὐτῶν P, των *Z* || **41** ἐκ - αὐτοῦ *πρλπ. Z* || **42** νὰ *πρλπ. Z* || **46** σπαθάρην *Z* || **49** ἐκ - αὐτοῦ *πρλπ. Z* || **50** ἀκρίβειαν καὶ *πρλπ. Z* || *μτ.* περιέργειαν *πρσθ.* καὶ ἀκρίβειαν τῶν νόμων *Z* || **55** ἢ *P*, καὶ *Z* || **56** φλωριὰ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἡ ὑπόθεσις νὰ ζητῇ οὐδόλως τι ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον καὶ νὰ ζαφουίζῃ καὶ νὰ ζημιώνῃ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἀπαιτούμενος νὰ ἔχῃ ἄδειαν νὰ ἀνθίσταται εἰς τὸν ζαπτζῆν καὶ νὰ τὸν ἀποβάλλῃ.

λζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ λογοθέται τοῦ διβανιοῦ καὶ ὁ ἴσπασης, οἱ ὁποῖοι
σ.702 διαμοιράζουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ γράμματα τῆς / κρίσεως καὶ τὰ ραβάσια, ὁποὺ ἕνας ἕκαστος δίδει εἰς τὸν αὐθέντην, νὰ μὴ ζητῶσι περισσότερον τοῦ διωρισμένου, ἐπειδὴ παιδεύονται.

λη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ μητροπολίτης κατὰ χρέος νὰ φροντίζῃ νὰ φυλάττωνται οἱ ἀνωτέρω νόμοι καὶ νὰ μὴ παραχωρῇ νὰ παραβαίνωνται, ἀλλ᾽ ὅταν ἰδῇ τινὰ παραβαίνοντα αὐτοὺς νὰ τὸ ἀναφέρῃ εἰς τὸν αὐθέντην διὰ νὰ γίνεται ἡ προσήκουσα παιδεία, ἐπειδὴ σιωπῶν καὶ εἰς τὸν Θεόν, θέλει προσκρούσει καὶ εἰς τὸν αὐθέντην.

λθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἐνάγων πλείονα ποσότητα προβάλλῃ εἰς τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ διὰ νὰ ζημιώσῃ τὸν ἐναγόμενον εἰς τὴν πινιάλαν καὶ ζετζουάλαν νὰ πληρώνῃ εἰς τὸν αὐτὸν ἐναγόμενον τριπλάσιον τὴν ζημίαν ἐκείνην.

μ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄.—Ὅλοι οἱ ἄρχοντες τοῦ διβανιοῦ ἔχουν ἄδειαν νὰ διεκδικῶσι τὴν δικαιοκρισίαν αὐτῶν μὲ ποινὴν κατ᾽ ἐκείνων ὁποὺ δὲν ὑπακούουσι.

σ.703 μα΄./ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὄχι μόνον ὁ ἐνάγων ἀλλὰ καὶ ὁ ἐναγόμενος ὑπόκειται εἰς ποινὴν ὅταν δὲν ὑπακούσῃ εἰς τὴν δικαιοκρισίαν τῶν ἀρχόντων.

μβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. θ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ προσφεύγει εἰς ὑπερέχοντα δυνατὰ πρόσωπα διὰ νὰ διαφεντευθῇ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἀπὸ ἐκείνους, νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ δέχεται τὸν τοιοῦτον εἰς τὸ νὰ τὸν διαφεντεύσῃ, νὰ παιδεύεται, μακάρι καὶ μεγάλος ἄρχοντας νὰ εἶναι, ἤτοι συγκλητικός.

μγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως τινὰς ὅταν δανείζῃ ἢ ὅταν κάμνῃ ἄλλα τινὰ συναλλάγματα καὶ ἀλισβερίσια παραιτεῖται μὲν καὶ ἀποφεύγει νὰ λαμβάνῃ ὁμολογίας εἰς τὸ ἐδικόν του ὄνομα, κάμῃ δὲ νὰ γραφθῇ ἡ ὁμολογία εἰς ὄνομα

λζ΄: B. 7.6.20 § 8 || λη΄: B. 7.6.20 § 6 || λθ΄: B. 7.6.22 || μ΄: B. 7.7.1 || μα΄: B. 7.7.1 § 3 || μβ΄: B. 7.9.1 || μγ΄: B. 7.9.2

---

65 *μτ.* ἀπὸ *πρσθ.* ἐκεῖνον *Z* || **66** ζημιώσῃ *Z* || **68** ἴγσπασης *Z* || **74** *μτ.* νὰ *πρσθ.* τοὺς *πρλπ.* τὸ *Z* || **75** γίνηται *Z* || **78** πινιάλαν καὶ *πρλπ. Z* || **79** ζετζουγιάλαν *Z* || *πρὸ* νὰ *πρσθ.* καὶ δέκατον *Z* || τριπλασίαν *Z* || **91** κάμῃ *Z* || **92** μὲν *P*, μόνον *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δυνατοῦ προσώπου, νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ τὸ τοιοῦτον χρέος καὶ νὰ μὴ δικαιοῦται νὰ λάβῃ οὐδόλως τί.

μδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ι΄.—Ἀνίσως τινὰς ἐνάγεται διὰ κανένα πρᾶγμα
σ.704 ὁποὺ βαστάζει ἀδίκως, ὁ ὁποῖος θέλοντας νὰ ἐκφοβίσῃ / τὸν ἐνάγοντα αὐτῷ λέγει, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο νὰ εἶναι ἰσχυροῦ τινὸς καὶ ὑπερέχοντος προσώπου, εἰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν ἐκεῖνο καὶ ὑπερέχον πρόσωπον τὸ ἠξεύρει τοῦτο καὶ σιωπᾷ ἐξ ἐπίτηδες, νὰ ἀτιμάζεται, εἰ δὲ δὲν τὸ ἠξεύρει καὶ αὐτὸς ὁ ἐναγόμενος μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἀδικήσῃ τὸν ἐνάγοντα αὐτῷ δυσφημίζει τὸ ὄνομα ἐκείνου, νὰ παιδεύεται μὲ ὄκναν.

με΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις ἐνάγων εἰς τὸν καιρὸν ὁποὺ θέλει νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ὑποσχεθῇ εἰς τὴν βιστιαρίαν τὰ ἡμίση ἐκείνων ὁποὺ ζητεῖ καὶ μόνον νὰ κερδήσῃ τὴν κρίσιν ὁποὺ ἔχει νὰ κινήσῃ, νὰ ἀποβάλλεται.

μς΄. βιβ. η΄, τίτ. α΄.—Δοῦλος διοικῶν τὰ πράγματα τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκποιήσῃ καὶ νὰ ἀποξενώσῃ κανένα πρᾶγμα τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ παρὰ γνώμην ἐκείνου, εἰ δὲ καὶ τὸ πωλήσει καὶ τὰ ἄσπρα τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τὰ ἐξοδεύσῃ εἰς χρείας τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ, νὰ δίδωνται τὰ ἄσπρα εἰς τὸν ἀγοραστὴν καὶ νὰ πέρνεται τὸ πρᾶγμα ὀπίσω.

σ.705 Σχόλιον. / Νὰ λογαριάζεται ὁ ἄρχοντας μετὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ διὰ ὅσα ἐξώδευσεν εἰς χρείας αὐτοῦ καὶ μετὰ τὸν λογαριασμὸν ἢ ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος, ἢ ὁ ἄρχοντας δηλαδὴ ἢ ὁ δοῦλος, νὰ δίδῃ τὰ ἄσπρα εἰς τὸν ἀγοραστὴν καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ τὸ πρᾶγμα.

σ.706

‹51›. Περὶ τῶν καλουμένων εἰς δικαστήριον.

ιβ΄. βιβ. ζ΄, τίτ. ιβ΄.—Ὅποιος προσκαλεῖται διὰ καμίαν αἰτίαν εἰς κανένα ἄρχοντα κριτήν, πρέπει νὰ πηγαίνῃ διὰ νὰ φανερωθῇ ἂν ὑπόκηται καὶ ἂν εἶναι εὐπειθὴς εἰς τὴν δικαιοκρισίαν αὐτοῦ.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ προσκληθῇ εἰς κανένα ἄρχοντα καὶ δὲν ὑπάγῃ νὰ παιδεύεται ἀπὸ τὸν αὐθέντην, ὁ ὁποῖος πρέπει μετὰ διαγνώσεως νὰ ἐπιφέρῃ τὴν παιδείαν, νὰ στοχάζεται δηλαδὴ ἂν αὐτὸς ὁ προσκληθεὶς εἶναι κανένας ἄνθρωπος ἀγροῖκος ἢ ἂν ἐπροσκλήθη εἰς ἡμέρας ἀπράκτους, ὡσὰν ὁποὺ ἂν τύχῃ ἔτζι συγχωρεῖται.

μδ΄: B. 7.10.1 || **με΄**: B. 7.11.5 || **μς΄**: B. 8.2.93.
‹51› ιβ΄: B. 7.12.2 || **ιγ΄**: B. 7.12.2 § 1

---

109 ἐξοδεύῃ *Z* || **114** ἐπιστρέψῃ *Z*.
‹51› *διατάξ.* ιβ΄ - κε΄ *P περιέχονται εἰς* A 15 *ὑπὸ* ιβ΄ - κς΄ *Z* || **9** *μτ.* ἂν *πρσθ.* τυχὸν *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἄπρακτοι ἡμέραι (εἰς τὰς ὁποίας δηλαδὴ οὔτε εἰς κριτήρια προσκαλοῦνται οἱ ἄνθρωποι, οὔτε καμία ὑπόθεσις θεωρεῖται) εἶναι αὐταί, ἤτοι ἡ μεγάλη ἑβδομὰς τῶν σωτηρίων παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἡ διακαινήσιμος, τὸ δωδεκαήμερον, οἱ μῆνες τοῦ ὀργώματος, τοῦ σπαρσί-
σ.707 ματος, κοσίσματος, θέρους καὶ / τρύγης, τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ αἱ Κυριακαί. Ἄπρακτοι γίνονται καὶ ἐκεῖναι αἱ ἡμέραι ὁποὺ τυχὸν ἤθελεν διορίσῃ ὁ αὐθέντης ἢ διὰ γενέθλιά τινα ἢ διὰ χαράν τινα αὐθεντικήν.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιγ΄.—Δὲν παιδεύεται ἐκεῖνος ὁποὺ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸ κριτήριον ἐκεῖνον ὁποὺ προσκαλεῖται παρανόμως, οἷον πατέρα καλούμενον ἀπὸ υἱὸν ἢ πάτρωνα καλούμενον ὑπὸ τοῦ ἀπελευθέρου αὐτοῦ ἢ ἄλλους τινὰς τοιούτους εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλεται αἰδώ.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιε΄.—Ἐὰν δοῦλός τινος ἄρχοντος πλημμελήσῃ καὶ ὁ ἄρχοντας αὐτοῦ δὲν εἶναι παρὼν ἀλλ᾽ ἀποδημεῖ, λαμβάνει ὁ ἐνάγων τὸν δοῦλον ἐκεῖνον διὰ προσταγῆς αὐθεντικῆς.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ις΄.—Εἴτε πρὸ τῆς προθεσμίας εἴτε μετὰ ταῦτα ἐξοφλήσει τινὰς ἐναγόμενος μὲ τὸν ἐνάγοντα αὐτῷ, οὐκ ἀναγκάζεται πλέον ἀπὸ ζαπτζῆν τινὰ εἰς τὸ νὰ παρασταθῇ εἰς κριτήριον.

σ.708 ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Μήτε ἐκεῖνος ὁποὺ ἐμποδισθῇ νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ κριτήριον διὰ αὐθεντικὸν χιζμέτι ὁποὺ ἔχει ἐπάνω αὐτοῦ, μήτε ἐκεῖνος ὁποὺ ἀσθενήσει, μήτε ἐκεῖνος ὁποὺ ἐμποδισθῇ ἀπὸ φουρτούναν θαλάσσης ἢ ἀπὸ χειμῶνα βαρὺν νὰ ἔλθῃ, ὑπόκειται εἰς ποινήν. Τὸ γὰρ δικαστήριον ἀναβάλλει τὸν καιρὸν εἰς ἕνα τοιοῦτον συμβεβηκός.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ γυνὴ ὁποὺ ἢ ἐγκυμονοῦσα ἢ μὲ τὸ νὰ ἠσθένησεν ὕστερον ἀπὸ τὴν γέννναν αὐτῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ κριτήριον, συγχωρεῖται.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ κριτήριον ἐξ αἰτίας χιζμετίου τινὸς αὐθεντικοῦ ὁποὺ ἔχει ἐπάνω του συγχωρεῖται, συγχωρούμενος ὁμοῦ καὶ ὁ ἐγγυητὴς αὐτοῦ.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἄρχοντες εἰς τὰς ἀπράκτους ἡμέρας δὲν κρίνουν, καὶ ἂν τύχῃ καὶ ἀποφασίσουν τὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἡμέρας παρὰ γνώμην τῶν ἀντι-
σ.709 διαφερομένων αὐτῶν εἶναι / ἄκυρος ἡ ἀπόφασις ἐκείνη.

ιδ΄: πρβλ. B. 7.17.23 κ. 18 || **ιε΄**: B. 7.13.4 || **ις΄**:. B. 7.15.2 || **ιζ΄**: B. 7.16.2 || **ιη΄**: B. 7.16.2 §§ 1-3 || **ιθ΄**: B. 7.16.2 § 4 || **κ΄**: B. 7.16.6 || **κα΄**: B. 7.17.6

---

14 τρύγους *Z* || **15** *μτ.* Κυριακαὶ *πρσθ.* ιε΄ ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || **16** τινα *πρλπ. Z* || **20** ὠφείλεται *Z* || **21** τίτ. ιε΄ *πρλπ. Z* || **28** χισμέτι *Z* || ὁποὺ - **29** ἐκεῖνος *πρλπ. Z* || **32** ὁποὺ *πρλπ. Z* || **36** χισμετίου *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ σύρεται παρά τινος εἰς ἀπρόσφορον κριτήριον, οὗ ἕνεκεν καὶ εἶναι ἀνέτοιμος εἰς τὸ νὰ κριθῇ, πρέπει νὰ λαμβάνῃ διορίαν εἰς τὸ νὰ ἑτοιμασθῇ, ἢ νὰ εὕρῃ δηλαδὴ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ἢ τοὺς μάρτυρας αὐτοῦ, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ δίκαιον αὐτοῦ καὶ τὸ ψεῦδος τοῦ ἐνάγοντος αὐτῷ.

κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν ὁ αὐθέντης μόνος του θεωρεῖ καμίαν κρίσιν δὲν εἶναι ἄδεια εἰς τὸν ἐναγόμενον νὰ ζητῇ διορίαν εἰς τὸ νὰ ἀπολογηθῇ καὶ νὰ ἑτοιμασθῇ εἰς ἀπολογίαν, ἐπειδὴ οἱ κρινόμενοι πρέπει νὰ ἔρχωνται ἕτοιμοι, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ ζαπτζῆς πρὸ ἡμερῶν ὀφείλει νὰ δίδῃ τὴν εἴδησιν διὰ νὰ εἶναι ἕτοιμοι.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐνάγων τινὶ ὀφείλει νὰ φανερώσῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν
σ.710 ἐναγόμενον πρὸ ἡμερῶν τὴν ἀγωγὴν ὁποὺ / μέλλει νὰ κινήσῃ, ὁποὺ ἔχοντας ὁ ἐναγόμενος καιρὸν νὰ στοχασθῇ, ἢ νὰ ἐξοφλήσῃ ἢ νὰ ἑτοιμασθῇ πρὸς ἀπολογίαν.

κε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὰς ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ σωτηρίου πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ εἰς τὰς ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ πάσχα νὰ μὴν ἐνοχλῆται τινὰς μήτε δι᾽ αὐθεντικὰ δοσίματα μήτε διὰ ἄλλα τινα χρέη αὐτοῦ.

σ.711 **〈52〉. Περὶ συνηγόρων, ἤτοι βεκίληδων.**

ια΄. βιβ. ζ΄, τίτ. ς΄.—Οἱ βεκίληδες τῶν κρινομένων νὰ κάμνωσιν ὅρκον, ὅτι θέλουσι καταβάλλει κάθε ἐπιμέλειαν εἰς τὰ δίκαια ἐκείνων τῶν ἀντιδιαφερομένων καὶ ὅτι δὲν θέλουν ἀφήσῃ κανένα δικαιολόγημα ὁποὺ πρέπει ἕκαστος τῶν ἀντιδιαφερομένων νὰ προβάλλῃ.

ιβ΄. βιβ. η΄, τίτ. α΄.—Τόσον ὁ πεζεβέγκης ὅσον καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ καταδικασθῇ ποτὲ διὰ κανένα κεφαλικὸν ἔγκλημα, δὲν ἠμποροῦν νὰ γένουν βεκίληδες τινός.

ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐμποδίζεται νὰ γένῃ βεκίλης τινός, μακάρι καὶ ὁ ἀντίδικος ἐκείνου ὁποὺ ἤθελε κάμῃ ἐκεῖνον βεκίλην στέρξῃ νὰ κριθῇ μαζῆ του, δὲν συγχωρεῖται νὰ γένῃ βεκίλης.

κβ΄: B. 7.17.12 || **κγ΄**: B. 7.17.15 || **κδ΄**: B. 7.18.1 || **κε΄**: B. 7.17.24.

〈52〉 ια΄: B. 7.6.14 || **ιβ΄**: B. 8.1.1 § 6 || **ιγ΄**: B. 8.1.6

---

42 ἕνεκα *Z* || *μτ.* εἶναι *πρσθ.* ἕτοιμος *διαγεγρ. P* || **45** αὐτῷ P, αὐτὸν *Z* || **51** τινὶ *πρλπ. Z* || **55** ἐκ - αὐτοῦ *πρλπ. Z.*

〈52〉 *διατάξ.* ια΄ - ιε΄ *P περιέχονται εἰς* A 11 *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ βεκίλης ὁποὺ προδώσῃ τὴν κρίσιν ἐκείνου ὁποὺ τὸν ἔκαμε βεκίλην καὶ ἀποδειχθῇ ὅτι τὴν ἐπρόδωκε, νὰ παιδεύεται καὶ νὰ θεωρῆται ἡ ὑπόθεσις ἐξ ὑπαρχῆς.

σ.712 ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κανένας νὰ μὴν ἀγοράζῃ ξένους δαβάδες καὶ κρί-
16 σεις, ἀλλὰ ἂν θέλῃ νὰ γίνεται βεκίλης τινός, νὰ γίνεται δωρεάν, ἤτοι χάρισμα.

σ.713 **〈53〉. Περὶ ἐκκλήτων.**

η΄. βιβ. θ΄, τίτ. γ΄.—Ἀνίσως ἐκεῖνος ὁποὺ ζητήσει ἔκκλητον, ζητήσῃ ἄλλον κριτὴν ἀντὶ ἄλλου, εἰ μὲν ζητήσει μικρότερον κριτὴν βλάπτεται, εἰ δὲ ζητήσει μεγαλύτερον ἢ ὅμοιον μὲ τὸν πρῶτον κριτὴν δὲν βλάπτεται.

5 θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τινας ἀφήσῃ τὸν πρόσφορον κριτὴν καὶ ζητήσῃ ἔκκλητον διὰ νὰ θεωρηθῇ ἡ ὑπόθεσις αὐτοῦ ἀπὸ τὸν αὐθέντην, στέλλεται πάλιν εἰς τὸν πρόσφορον κριτήν.

Σχόλιον.—Αὐτὸς ὁ νόμος βέβαια ἐξεδόθη, τὸ μὲν διὰ νὰ φυλάττεται ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀξία τῶν προσφόρων κριτῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ ἂν δὲν εἶναι πρόσφο-
10 ροι καὶ ἐπιτήδειοι εἰς τὸ νὰ κρίνουν καὶ νὰ ἀνακρίνουν ὑποθέσεις, βέβαια καὶ δὲν διορίζονται εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔργον, τὸ δὲ διὰ νὰ μὴν ἔχουν πρόχειρον τὴν ἔκκλητον οἱ ἀντιδιαφερόμενοι καί, ἢ καταφρονοῦντες ἐκείνων τῶν
σ.714 προσφόρων κριτῶν καὶ αὐθαδιάζοντες ἢ θέ / λοντες νὰ μακρύνουν τὸν καιρὸν ἐξ ὑπαρχῆς κρινόμενοι εἰς τὸν αὐθέντην, ζητοῦσιν ἔκκλητον.

σ.715 **〈54〉. Περὶ ἀποφάσεων.**

ι΄, βιβ. θ΄, νίν. γ΄.—Καταδικαζόμενοι πολλοὶ διὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ποσότητα, δὲν πληρώνει ἕκαστος ὅλην ἐκείνην τὴν ποσότητα, ἀλλὰ ἕκαστος τὸ ἀνάλογον αὐτοῦ.

5 *ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἀπόφασις ὅπου γένῃ ἐναντίον εἰς ἐκείνους ὁποὺ*

ιδ΄: B. 8.1.18 || **ιε΄**: B. 8.2.89.

〈53〉 η΄: B. 9.1.1 § 3 || **θ΄**: B. 9.1.20.

〈54〉 ι΄: B. 9.3.43 || **ια΄**: B. 9.1.61-62

---

13 *μτ.* ὅτι *πρσθ.* τὸν *πρλπ.* τὴν *Z* || **16** γίνηται Z.

〈53〉 *διατάξ.* η΄ - σχόλιον *P περιέχονται εἰς* A 12 *Z* || **3** *πρὸ* βλάπτεται *πρσθ.* δὲν *διαγεγρ.* P || **4** μεγαλίτερον P, - λήτερον Z.

〈54〉 *διατάξ.* ι΄ *καὶ* ιδ΄ *P περιέχονται εἰς* A 10 ὑπὸ ι΄ - ια΄ *Z* || **3** ἕκαστος *P*, ἕνας *Z* || **5-13** *πρλπ.* Z

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲν ἦλθον εἰς τὸ κριτήριον ὄχι ἀπὸ καμίαν αὐθάδειαν αὐτῶν καὶ ἀψηφησίαν, ἀλλὰ ἀπὸ ἄλλην αἰτίαν ἢ δὲν ἐπροσκλήθησαν, νὰ εἶναι ἀνίσχυρος ἡ κατ' αὐτῶν ἀπόφασις ἐκείνη.

ιβ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—'Εὰν ὁ κριτὴς ὁποὺ διορισθῇ νὰ θεωρήσῃ μίαν ὑπόθεσιν ἀποφασίσῃ ὁμοῦ καὶ διὰ ἄλλας ὑποθέσεις, νὰ εἶναι ἄχρηστος ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ἐκείνη ὁποὺ ἤθελε κάμῃ διὰ ἄλλας ὑποθέσεις, διὰ τὰς ὁποίας δὲν ἐδιωρίσθη.

ιγ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—'Εὰν γένῃ ἀπόφασις ἐναντίον εἰς δύο τινάς, πρέπει ἡ ἀπόφασις αὐτὴ νὰ μερισθῇ ἑνὶ ἑκάστῳ κατὰ ἀναλογίαν.

σ.716 ιδ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ἀπόφασις ὁποὺ γένῃ μὲ ψευδεπίπλαστα δικαιώματα καὶ σενέτια νὰ μένῃ ἄχρηστος.

σ.717

⟨55⟩. Περὶ δανείων καὶ χρέους.

λδ'. βιβ. θ', τίτ. η'.—'Ανίσως ἐκεῖνος ὁποὺ εἶναι ὑπόχρεως, θέλοντας νὰ ἀδικήσῃ τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ, χαρίσῃ ὅλα του τὰ πράγματα εἰς τοὺς φυσικοὺς αὐτοῦ υἱούς, νὰ εἶναι ἄκυρον τοῦτο καὶ νὰ ἐνάγωνται ἐκεῖνοι ὑπὸ τῶν δανειστῶν.

λε'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—'Ανίσως τινάς, ὄντας ὑπόχρεως καὶ θέλοντας νὰ ἀδικήσῃ τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ, διαζευχθῇ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ ἕνα χρόνον προτήτερα ἀπὸ τὴν διάζευξιν δώσῃ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὰ ἀκίνητα αὐτοῦ πράγματα, ἀνατρέπεται ἡ δόσις αὐτή.

λς'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸ νὰ λάβῃ ἕνας δανειστὴς ἐνέχυρα ἀπὸ τὸν χρεώστην αὐτοῦ, δὲν φαίνεται ὅτι τὰ ἔλαβε διὰ βλάβην ἄλλων δανειστῶν τοῦ χρεώστου ἐκείνου, καὶ ἀκολούθως δὲν ἐνάγεται, ἔξω μόνον ἂν ἀποδειχθῇ, ὅτι τὸ ἔκαμε διὰ βλάβην καὶ ζημίαν τῶν ἄλλων.

λζ'. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἄνηβός τις, μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ *σ.718* πολλοῖς/χρέεσιν ἀποθανόντος, πληρώσας εἰς ἕνα δανειστὴν τὸ πρὸς ἐκεῖνον χρέος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀφέθη ἀπὸ τὴν κληρονομίαν, τὴν ὁποίαν λαβόντες οἱ δανεισταὶ ζητοῦν εἰς τὸ νὰ βάλλῃ εἰς μέσον καὶ ὁ ἄλλος δανειστὴς ἐκεῖνα ὁποὺ ἔλαβε, διὰ νὰ λάβῃ ἕκαστος κατὰ ἀναλογίαν ἐκεῖνα ὁποὺ ἔμειναν ἐκ τῆς περιουσίας ἐκείνου τοῦ θανόντος χρεώστου. Ὅθεν, εἰ μὲν αὐτὸς ὁ δανειστὴς

ιβ': 9.1.88 || **ιγ'**: B. 9.3.89 || **ιδ'**: B. 9.3.103.

⟨55⟩ λδ': B. 9.8.17 § 1 || **λε'**: πρβλ. B. 9.8.17 § 2 || **λς'**: B. 9.8.22 || **λζ'**: B. 9.8.24

14-15 δικαιώματα καὶ *πρλπ.* Z.

⟨55⟩ *διατάξ.* **λδ'-λη'** *P, περιέχονται εἰς* A57 *Z* || **9** δώσις *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κατὰ χάριν ἔλαβε τὰ ἄσπρα αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἄνηβον, ἀνατρέπεται τοῦτο καὶ ἐπιστρέφει τὰ ἄσπρα καὶ ἀκολουθεῖ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν τύχην τῶν λοιπῶν δανειστῶν, εἰδὲ εὑρέθη ἀγχίνους καὶ ὀξυδερκὴς καὶ σπουδάσας ἐζήτησε τὰ ἅπερ εἶχε λαμβάνειν καί, λαβὼν αὐτά, ἠλαττώθη ἡ περιουσία τοῦ θανόντος, δὲν ἐνέχεται νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ.

λη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἐκεῖνος ὁποὺ χρεωστεῖ, κρινόμενος, καταδικασθῇ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα, θέλοντας νὰ ζημιώσῃ τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ, πωλήσῃ μερικὰ πράγματα αὐτοῦ εἰς τινά, ὁ
σ.719 ὁποῖος ἀγορα/στὴς ἤξευρε τὴν δολιότητα αὐτοῦ ἢ τὰ ἐχάρισεν εἰς τινὰ γινώσκοντα ἢ καὶ ἀγνοοῦντα τὴν δολιότητα αὐτοῦ, ὁμολογημένως οἱ δανεισταὶ δύνανται νὰ διεκδικήσουν τὰ πράγματα ἐκεῖνα.

σ.720 **〈56〉. Περὶ ἀποδόσεως πραγμάτων.**

ιγ΄. βιβ. ι΄, τίτ. α΄.—Εἴτε διὰ τὴν ἡλικίαν εἴτε διὰ φόβον εἴτε διὰ πανουργίαν εἴτε δι᾽ ἀπουσίαν, ἤτοι εἴτε ἀνήλικος ὤντας τινάς, εἴτε φοβούμενος εἴτε ἀπατώμενος εἴτε ἀποδημῶν εἰς ἄλλο μέρος, εἴτε περιπίπτων εἰς δυστυχίαν τινὰ καὶ ἐναλλαγὴν τύχης, βλαφθῇ κατά τι μὲ στέρησιν τῶν πραγμάτων αὐτοῦ, βοηθεῖται εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὰ πράγματα ἐκεῖνα ὁποὺ ὑστερήθη.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως διὰ πολλὰ ὀλίγον πρᾶγμα ἢ ποσὸν ζητεῖται πρᾶγμα ποσότητος μεγάλης, δὲν ἀποφασίζεται ἡ ἀπόδοσις, ἀλλ᾽ ἀποβάλλεται ἡ ζήτησις.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ὑστερηθῇ πράγματός τινος οἱῳδήτινι τρόπῳ, τὸ ὁποῖον δικαιοῦται νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ, δὲν φαίνεται ὅτι τὸ ὑστερήθη.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσοι δικαιοῦνται νὰ ἐπαναλάβωσι πρᾶγμα τί ὁποὺ
σ.721 οἱῳδήτινι τρόπῳ ὑστερήθηκαν, τούτων καὶ οἱ κλη/ρονόμοι δικαιοῦνται νὰ τὸ λάβουν.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αὐτὴ δὲ ἡ ἀγωγὴ δίδεται καὶ κλη/ρονόμοις τοῦ ὑστερηθέντος τὸ πρᾶγμα καὶ κατὰ κληρονόμων, τοῦ ἔχοντος δηλαδὴ ἐκεῖνο.

λη΄: B. 9.8.30.

〈56〉 ιγ΄: B. 10.1.1-2 || ιδ΄: B. 10.1.4 || ιε΄: B. 10.1.5 || ις΄: B. 10.1.6 || ιζ΄: B. 10.1.6.

---

23 ἔχει *Z* || **25** ἐκ - αὐτοῦ *πρλπ. Z* || 29 ὁμολογουμένως *Z*.

〈56〉 *διατάξ.* ιγ΄ - ιζ΄ *P, περιέχονται εἰς* B 13 *Z* || **3** ὤντας τινὰς P, ὢν τὶς *Z* || **8** ἀπόδοσις *P*, ὑπόθεσις *Z* || **11** τὸ ² *πρλπ. Z* || **13** οἱῳδήποτε *Z*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.722 **⟨57⟩. Περὶ βίας.**

θ΄. βίβ. ι΄, τίτ. α΄.—Βία ἐστὶν ἐπιδρομὴ μεγάλη, τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι τρόπος νὰ ἀποβάλλῃ τινάς.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Βίαν μεγάλην καὶ παράνομον ἐπιζητοῦμεν, καὶ ὄχι ἐκείνην, τὴν ὁποίαν οἱ ἄρχοντες νομίμως ἐπιφέρουσιν εἰς τινὰ κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ὀφφικίων αὐτῶν, καὶ τὴν ἐξουσίαν ὁποὺ ἔχουν.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ἀνήρ, ἢ γυνὴ δώσωσι φιλοδωρίαν τινὰ διὰ νὰ μὴ πάθωσι κανένα αἰσχρὸν καὶ ἄτοπον εἴτε αὐτοί, εἴτε τὸ παιδίον αὐτῶν, ἐπαναλαμβάνουσιν ἐκεῖνο ὁποὺ ἔδωκαν, οὗτος γὰρ ὁ φόβος εἶναι μεγαλίτερος ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ θανάτου.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τινας ἀπὸ φόβον δώσῃ ὁμολογίαν τινά, ἔχει δίκαιον νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν εἰς τὸ νὰ τὴν λάβῃ ὀπίσω, εἰ δὲ καὶ πληρώσῃ καὶ ἄσπρα, τὰ λαμβάνει καὶ ἐκεῖνα.

σ.723 ιγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁ δανειστὴς ὁποὺ ἐπιφέρει βίαν εἰς τὸν χρεωφειλέτην αὐτοῦ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους, χάνει καὶ ἐκεῖνα ὁποὺ ἔχει νὰ λαμβάνῃ καὶ παιδεύεται.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Βία λέγεται καὶ τοῦτο, ὅταν δηλαδὴ μόνος του ὁ δανειστὴς αὐστηρῶς καὶ ὑβριστικῶς ζητήσῃ ἐκεῖνα ὁποὺ ἔχει νὰ λαμβάνῃ καὶ δὲν τὰ ζητεῖ μὲ τὸ μέσον τῆς κρίσεως, ὅταν βλέπει τὸν χρεώστην ἀγνωμονοῦντα.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐπιφέρει βίαν κατά τινος, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ζημιωθῇ ὁ φοβηθεὶς αὐτός, ἀναγκάζεται ἐκεῖνος ὁποὺ ἔκαμε τὴν βίαν νὰ ἀποδώσῃ ἐκείνην τὴν ζημίαν ὁποὺ ἔπαθεν ὁ φοβηθεὶς ἢ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ὁποὺ ἔχασε, μακάρι ὁποὺ νὰ φανῇ πὼς ἄλλος ἔχει τὸ πρᾶγμα.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἔχει τὸ ἀπολεσθὲν πρᾶγμα ἀπὸ ἐπε-
σ.724 νεχθέντα τινὰ φόβον ἐκεῖνος καὶ τὸ / ἀποδίδει, κἂν ἕτερος ἐπήγαγε τὸν φόβον.

Σχόλιον.—Ὁ νόμος οὗτος φαίνεται ἐναντίος τοῦ ἀνωτέρου, μὴ ἐναντιωθῇ σοι ὅμως τοῦτο, ἐπειδὴ ὁ ἀνωτέρω νόμος νομοθετεῖ, ὅτι κυρίως κατὰ πρῶτον λόγον ὁ ἐπάξας τὸν φόβον ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα, κατὰ δεύ-

---

⟨57⟩ θ΄: B. 10.2.2 || **ι΄**: B. 10.2.3 || **ια΄**: B. 10.2.8 §§ 2-3 || **ιβ΄**: B. 10.2.9 §§ 3-4 || **ιγ΄**: B. 10.2.12 § 2 || **ιδ΄**: B. 10.2.13 || **ιε΄**: B. 10.2.14 § 5 || **ις΄**: B. 10.2.14 § 5

⟨57⟩ *διατάξ.* θ΄ - κα΄ *P περιέχονται εἰς* B 58 *ὑπὸ* α΄ - ιβ΄ *καὶ* κα΄ *Z* || **5** ἐπιφέρουν *Z* || **12** *μτ.* πληρώση *πρσθ.* τὸ *διαγεγρ. P* || **13** καὶ *πρλπ. Z* || **25-26** ἐπενεχθέντα *δρθ.* ἐπενεχθὲν κώδδ. || **26** ἐπίγαγε **Z** || **27** *μτ.* Σχόλιον *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τερον δὲ λόγον ἐνέχεται καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ ἔχει, καὶ δὲν συγχωρεῖται μηδὲ ἐκεῖνος νὰ τὸ βαστάξῃ ἀδίκως.

ιζ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν τινὰς ἀπὸ ἐπενεχθέντα αὐτῷ φόβον καὶ βίαν ὁμολογήσῃ νὰ παρασταθῇ εἰς κριτήριον, οὗ ἕνεκεν καὶ δώσῃ ἐγγυητήν, ἀμφότεροι ἐλευθεροῦνται, καὶ ἐκεῖνος δηλαδὴ καὶ ὁ ἐγγυητής.

ιη′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τις βαλών τινα εἰς φυλακήν, βιάσῃ νὰ κάμῃ τὶ ἐκεῖνος ὁ φυλακωμένος, ἀνίσχυρον νὰ εἶναι τὸ πραχθέν.

ιθ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅταν τινὰς μέσα εἰς τὴν πολιτείαν πληρώσῃ
σ.725 ἄσπρα / ἢ ἄλλο τὶ κάμῃ, δὲν ἠμπορεῖ ὕστερον νὰ εἰπῇ ὅτι βιαζόμενος τὸ ἔκαμεν, ἐπειδὴ ἠδύνατο νὰ προστρέξῃ εἰς τὸν αὐθέντην καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπαγομένην αὐτῷ βίαν, ὅθεν καὶ δὲν πιστεύεται.

κ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ πράγματα ὁποὺ ἐλήφθησαν μὲ βίαν λαμβάνονται ὀπίσω καὶ ζητοῦνται, μακάρι ὁποὺ καὶ ἂν ἐφθάρησαν.

κα′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ. —Ἡ ἀγωγὴ δὲ αὐτὴ τῆς βίας δίδεται καὶ κληρονόμοις τοῦ παθόντος τὴν βίαν καὶ κατὰ κληρονόμων, τοῦ ἐπαγαγόντος δηλαδὴ τὴν βίαν.

σ.726

⟨58⟩. Περὶ ἀφηλίκων.

ια′. βιβ. ι′, τίτ. δ′.—Ἐὰν γυνὴ γένῃ ἐγγυητὴς εἰς ἀφήλικα, εἰ μὲν εὔπορος ἐστὶν ὁ χρεώστης οὐκ ἐνάγεται ἡ γυνή, εἰ δὲ ἄπορος ἐνάγεται.

ιβ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ ἐγγυηθῇ ἀφήλικα δὲν βοηθεῖται.

ιγ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἀφῆλιξ πωλήσῃ πρᾶγμα καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ ἀγοράσει τὸ πωλήσῃ εἰς ἄλλον, δικαιοῦται ὁ ἀφῆλιξ αὐτὸς νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ καὶ ἐνάγεται ὁ πρῶτος ὁ ἀγοραστής, καὶ ἂν εὑρεθῇ αὐτὸς ὁ πρῶτος ἀγοραστὴς νὰ εἶναι πτωχός, ἐνάγεται ὁ δεύτερος ἀγοραστής, ὅστις ἔχει νὰ ζητῇ τὰ ἄσπρα αὐτοῦ ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν πρῶτον ἀγοραστήν, ὁποὺ τῷ ἐπώλησε δηλαδὴ εἰς αὐτόν.

ιδ′. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀφῆλιξ ἀνίσως δώσῃ εἰς τινὰ μοσίαν αὐτοῦ διὰ χρέος πατρικὸν καλῶς τὴν ἐπαναλαμβάνει, δίδωσι δὲ τὸ διάφορον τοῦ πατρι-

---

ιζ′: B. 10.2.14 § 8 || **ιη′**: B. 10.2.22 || **ιθ′**: B. 10.2.23 || **κ′**: B. 10.2.24 || **κα′**: πρβλ. B. 10.2.16 § 2.
⟨58⟩ ια′: B. 10.4.12 || **ιβ′**: B. 10.4.13 || **ιγ′**: B. 10.4.13 § 2 || **ιδ′**: B. 10.4.40 § 1

---

42 μακὰρ *Z* || ὁποὺ *πρλπ. Z*.

⟨58⟩ *διατάξ.* ια′ - κδ′ *P περιέχονται εἰς* A 44 *ὑπὸ* ι′ - λ *Z* || **2** *πρὸ* Ἐὰν *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ, *πρλπ.* βιβ - δ′ *Z* || **8** *μτ.* ὅστις *πρσθ.* ἀγοραστὴς οὗτος *Z* || **12** τὴν P, τὸ *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κοῦ ἐκείνου χρέους, λογαριαζομένων τῶν καρπῶν οὓς ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς ὁ δανειστής.

ιε΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως κανένα ὀρφανικὸν πρᾶγμα τοῦ μήπω γεννηθέντος κατακυριευθῇ ἀπό τινα, κινουμένης ἀγωγῆς δίδεται ὀπίσω.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐπίτροπος ὀρφανῶν, ἂν καὶ χωρὶς δολιότητα πωλήσῃ κανένα πρᾶγμα ὀρφανικὸν βιαζόμενος ἀπὸ δανειστὰς τοῦ ὀρφανοῦ, καὶ τῆς αἰτίας διαγινωσκομένης, ἀποδίδοται εἰς τὸν νέον τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ ἐπίτροπος τοῦ ὀρφανοῦ πωλήσῃ κανένα πρᾶγμα ὀρφανικὸν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὁποὺ δὲν εἶναι ἐμποδισμένον νὰ πωλήσῃ, ἔρρωται ἡ πώλησις, ἂν ὅμως ὁ νέος ζημιοῦται μεγάλως ἐκ τούτου, τὸ λαμβάνει ὀπίσω.

ιη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ μικρότεροι τῇ ἡλικίᾳ βοηθοῦνται εἰς τὸ νὰ λάβωσι σῶα τὰ πράγματα αὐτῶν ὁποὺ ἔχασαν εἰς τὴν ἀφηλικιότητα αὐτῶν, ὅταν ἀποδείξουν πὼς ἐβλάφθησαν ἐκ τούτου καὶ ἐζημιώθησαν.

ιθ΄.—Ἐὰν πωληθῶσι πράγματα ἀφηλίκων χωρὶς αὐθεν/τικὴν ἀπόφασιν, οἱ ὁποῖοι ἀφήλικες ἐλθόντες εἰς ἡλικίαν δὲν ἐπιβεβαιώσουν τὴν πώλησιν ἐκείνην, μήτε δὲ ὁ ἀγοραστὴς νὰ ἀποδείξῃ πὼς τὸ ἐξουσίασε μὲ πολυκαιρίαν, δίδεται ὀπίσω εἰς τοὺς νέους τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο μετὰ τῶν καρπῶν αὐτῶν.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ πολυκαιρία δὲ αὐτὴ θεωρεῖται ἂν τὸ ἐξουσίασε δέκα χρόνους ὕστερον ἀπὸ τὴν ἀφηλικιότητα τῶν νέων ὄντων παρόντων ἢ ὕστερον ἀπὸ εἴκοσι χρόνους ἂν ἔλειπον καὶ ἀπεδήμουν ἀλλαχόθι.

κα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄.—Ὅσα οἱ μικρότεροι τῶν εἰκοσιπέντε χρόνων, πρὸ τῆς ἀφηλικιότητος αὐτῶν δηλαδή, ἢ μέσα εἰς τὸ κριτήριον ἢ ἔξω ἔκαμαν ἐπὶ βλάβῃ αὐτῶν εἴτε παρόντων τῶν ἐπιτρόπων αὐτῶν εἴτε ἀπόντων, ἐξ ὧν καὶ ἔχασαν καὶ πράγματά τινα, τὰ ἐπαναλαμβάνουσι.

κβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. θ΄.—Ὅταν πωληθῶσι πράγματα τῶν ἀφηλίκων ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους αὐτῶν, ἔχωσιν ἄδειαν οἱ νέοι νὰ κινήσουν ἀγωγὴν ἢ κατὰ τῶν ἐπιτρόπων αὐτῶν ἢ κατὰ τῶν ἀγοραστῶν καὶ νὰ διεκδικήσουν τὰ πράγματα αὐτῶν.

ιε΄: B. 10.4.45 || **ις΄**: B. 10.4.47 || **ιζ΄**: B. 10.4.49 || **ιη΄**: B. 10.4.55 || **ιθ΄**: B. 10.4.65 || **κ΄**: πρβλ. B. 10.4.63 || **κα΄**: B.10.7.2 || **κβ΄**: B. 10.7.5

---

15 ἐκ - αὐτοῦ *πρλπ. Z* || **21** ἐμποδισμένον *πρλπ. Z*, ἐμπωδισμένον *P* || **27** *μτ.* ιθ΄ *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || *μτ.* ἀπόφασιν *πρσθ.* καὶ μετὰ ταῦτα *Z* || **28** ὁποῖοι *πρλπ. Z* || *πρὸ* ἐλθόντες *πρσθ.* οὗτοι *Z* || **28-29** ἐκείνην τὴν πώλησιν *Z* || **29** *μτ.* ἀγοραστὴς *πρσθ.* δὲν ἤθελε ἠμπορέσῃ *Z* || **33** ἀλλαχόθεν *Z* || **35** ἔκαμον *Z* || **39** ἔχουσιν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.729 κγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ι΄.—Οἱ μικρότεροι τῇ ἡλικίᾳ δικαιοῦνται νὰ ἐπαναλάβωσι τὰ πράγματα αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ἀπατώμενοι ἐπώλησαν ἢ οἱ ἐπίτροποι αὐτῶν ἐδολιεύθησαν καὶ ἔκαμαν ἐπιβουλὴν τινὰ εἰς αὐτά.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ια΄.—Κατὰ χρέος βοηθοῦνται οἱ μικρότεροι τῇ ἡλικίᾳ καὶ εἰς πωλήσεις ἐνεχύρων αὐτῶν, τὰ ὁποῖα οἱ δανεισταὶ ἐπώλησαν, ἀνίσως ἐκ τούτου ἐπροξενήθη μεγάλη ζημία εἰς τοὺς νέους τούτους.

σ.730 **⟨59⟩. Περὶ πεκουλίου.**

βιβ. δ΄, τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. ζ΄.—Ὅρος πεκουλίου οὗτος ἐστίν, οὐσία φυσικὴ προσκεκυρωμένη ὑπεξουσίῳ κατὰ γνώμην πατρός, ἢ δεσπότου ἤτοι κτῆσις τοῦ ἐν ἀλλοτρίᾳ ἐξουσίᾳ ὄντος, τοὐτέστι υἱοῦ ἢ δούλου.

α΄. βιβ. ιη΄, τίτ. α΄.—Πεκούλιον λέγεται τὸ ἰδιόκτητον πρᾶγμα τοῦ δούλου ἢ τοῦ ὑπεξουσίου υἱοῦ, ἐκεῖνα δηλαδὴ τὰ πράγματα καὶ ἄσπρα ὁποὺ ἀποκτήσει μόνος του ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς ἢ ὁ δοῦλος.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμνει ἀλισβερίσια μὲ δοῦλον ἢ μὲ δούλην, ἔχει νὰ ζητῇ τὸ δίκαιον αὐτοῦ ἀπὸ τὰ ἰδιόκτητα πράγματα ἐκείνων.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὄχι μόνον ἐνάγεται τινὰς διὰ τοὺς ἰδίους σκλάβους, ἀλλὰ καὶ διὰ ἐκείνους τοὺς δούλους τοὺς ἐλευθέρους ὁποὺ καλῶς δουλεύουσιν αὐτῷ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κατὰ νόμους ὁ σκλάβος οὔτε χρεωστεῖ οὔτε χρεωστεῖται, τά τε γὰρ αὐτῷ χρεωστούμενα ζητεῖ ὁ δεσπότης αὐτοῦ, διὰ ἐκεῖνα δὲ ὁποὺ ἐκεῖνος χρεωστεῖ ἐνάγεται εἰς τὰ ἰδιόκτητα αὐτοῦ πράγματα ἐξ ὧν ἔχει νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος ἐκείνου, μὴ ἐνεχόμενος ὁ δεσπότης αὐτοῦ, ἔξω μόνον ἂν φανῇ, ὅτι ἐκεῖνα ὁποὺ χρεωστεῖ τὰ ἐξώδευσεν εἰς χρείας τοῦ δεσπότου αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἐνέχεται νὰ πληρώσῃ ὁ δεσπότης.

σ.731 ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμῃ ἀλισβερίσια μὲ υἱὸν ὑπεξούσιον, κατ᾽ αὐτοῦ μὲν τοῦ υἱοῦ κινεῖ ἀγωγὴν ζητῶν σῶον τὸ δίκαιον αὐτοῦ, εἴγε δὲ ἀποθάνῃ ὁ υἱὸς ἐκεῖνος, κινεῖ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διὰ τὰ ἰδιόκτητα πράγματα ἐκείνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

κγ΄: B. 10.10. 2 || **κδ΄**: B. 10.11.1.

⟨59⟩ 2-4: Θεοφ. Ἰνστ. 4.7.4c || **α΄**: πρβλ. B. 18.5.5 || **β΄**: B. 18.5.1 || **γ΄**: B. 18.5.1 || **δ΄**: B. 18.5. 41 || **ε΄**: B. 18.5.44

---

45 τίτ. ια΄ *πρλπ.* Z.

⟨59⟩ *διατάξ. α΄ - ς΄ P περιέχονται εἰς* B 39 *Z* || **2-4** *πρλπ. Z, ὑπργγρ.* P || **8** κάμει *Z* || **9** ἐκείνου *Z* || **18** ἐνέχεται *πρλπ.*Z || **19** κάμνει *Z* || **21** εἴγε *P*, εἰ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄.—Ὁπόταν ὁ δοῦλος ἐξοδεύσῃ ἐκεῖνα ὁποὺ δανειστῇ εἰς χρείας τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ, ἔχει δίκαιον ὁ δανειστὴς νὰ κινῇ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ καὶ δὲν ἐμποδίζεται εἰς τοῦτο, ἢ ἔχει ὁ δοῦλος ἰδιόκτητα ἢ δὲν ἔχει.

βιβ. κε΄, τίτ. δ΄.—Ὑπεξούσιος υἱὸς ἢ δοῦλος ὑπὲρ ἄλλου πρᾶγμα ἰδιόκτητον οὐκ ἰσχυρῶς ὑποτίθεται, κἂν ἔχῃ ἐλευθέραν διοίκησιν πεκουλίου, ὥσπερ οὔτε δωρεῖται.

βιβ. β΄, τίτ. γ΄.—Ὁ ὑπεξούσιος ἔχων ἐλευθέραν πεκουλίου διοίκησιν πιπράσκειν δύναται, δωρεῖσθαι δὲ οὐχί.

σ.732

⟨60⟩. Περὶ φάκτου καὶ ἀγνοίας.

Βιβ. β΄, τίτ. δ΄.—Τῶν ἀνθρώπων, οἱ μὲν φάκτον, οἱ δὲ νόμον ἀγνοοῦσι. Καὶ οἱ μὲν φάκτον ἀγνοοῦντες συγγινώσκονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ δὲ νόμον ἀγνοοῦντες οὐ συγγινώσκονται.

α΄. βιβ. β΄. τίτ. δ΄.—Φάκτος τοῦτο ἐστί, ὅταν δηλαδὴ τινὰς δὲν ἠξεύρῃ πῶς νὰ ἀρχίσῃ νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ καὶ πῶς νὰ τὴν τελειώσῃ, ἤτοι ὁ ἠλίθιος καὶ εὐήθης, τουρκικότερον δὲ εἰπεῖν ὁ ζασκίνης, ὅστις καὶ βοηθεῖται ἀπὸ τοὺς νόμους.

β΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἄγνοια δὲ ἐστί, τὸ νὰ μὴν ἠξεύρῃ τινὰς τοὺς νόμους καὶ κατὰ νόμους νὰ κινῇ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν βοηθεῖται.

γ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν εἶναι ἡ ὁμοία ἄγνοια φάκτου καὶ νόμου, ὡσὰν ὁποὺ ὁ μὲν νόμος ὥρισται, ἡ δὲ τοῦ φάκτου ἑρμηνεία καὶ τοὺς φρονίμους ἐνίοτε ἀπατᾷ.

δ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Κανονικῶς ἡ μὲν τοῦ φάκτου ἄγνοια οὐδένα βλάπτει, ἡ δὲ τοῦ νόμου ἄγνοια βλάπτει πάντας πλὴν τῶν ἀφηλίκων καὶ τινῶν γυναικῶν, εἰς τὰ θέματα δηλαδὴ ὁποὺ δὲν εἶναι ἁμάρτημα ἀλλὰ νόμου ἄγνοια.

ε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ τοῦ νόμου ἄγνοια τότε δὲν ὠφελεῖ, ἤτοι τότε

ς΄: B. 18.7.1 || **27-29**: B. 25.4.1 § 1 || **30-31**: B. 2.3.163 (σχόλ.).

⟨60⟩ 2-4: B. 2.4.1 (σχόλ. 1) || **α΄**: πρβλ. B. 2,4.1 κ. σχόλ. || **β΄**: πρβλ. B. 2.4.1 κ. σχόλ. || **γ΄**: B. 2.4.2 || **δ΄**: B. 2.4.9 || **ε΄**: B. 2.4.9 § 3

---

24 ἐδανείσθη *Z* || χρείαν *Z* || **27-31** *πρλπ. Z.*

⟨60⟩ *διατάξ. α΄ - ς΄ P περιέχονται εἰς* B 38 *Z* || **2-4** *πρλπ. Z, ὑπργγρ. P* || **5** *μτ.* ἐστὶ *πρσθ.* ἡ ἀπειρία τοῦ κεφαλαίου καὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ὑποθέσεως, ἤτοι *Z* || δηλαδὴ *πρλπ. Z* || δὲν ἠξεύρη τινὰς *Z* || **7** ἤτοι - ζασκίνης *πρλπ. Z* || **16** *μτ.* εἶναι *πρσθ.* φάκτου *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲν βοηθεῖται ὁ ἀγνοῶν τοὺς νόμους, ὅταν εἶχε τὸν τρόπον καὶ εὕρισκεν
σ.733 ἐκείνους ὁποὺ ἠξεύρουσι τοὺς νόμους εἰς τὸ νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ.

ς΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κρινόμενος εἰπῇ κατὰ πλάνην τί, τὸ ὁποῖον εἶναι ἔξω τῆς ἀληθείας, δὲν βλάπτεται.

σ.734 **⟨61⟩. Περὶ προικῴων πραγμάτων καὶ προνομίων αὐτῶν.**

λθ΄. βιβ. κη΄, τίτ. ζ΄.—Τῆς μοιχευθείσης γυναικὸς τὴν προῖκα ὁ ἀνὴρ τὴν κερδαίνει, λαμβάνοντας καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην περιουσίαν αὐτῆς ἕνα τρίτον, ὅσον κάμνει ἡ προῖξ αὐτῆς, τὰ ὁποῖα αὐτὰ ἂν ἔχῃ παιδία τὰ ἔχει κατὰ χρῆσιν, φυλαττομένης τῆς δεσποτείας εἰς τὰ παιδιά, εἰ δὲ δὲν ἔχει παιδία τὰ ἔχει καὶ κατὰ δεσποτείαν.

μ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἀποδειχθῇ μοιχός, τὸν ὁποῖον ἡ γυνὴ διαζεύγνυται νομίμως, ἡ γυνὴ λαμβάνουσα ὅλην τὴν προῖκα αὐτῆς καὶ τὰς δωρεὰς πάσας ὁποὺ ἔγιναν εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐκεῖνον, λαμβάνει καὶ τὸ τρίτον μέρος ἐκ τῆς περιουσίας ἐκείνου, τὰ ὁποῖα αὐτά, ἂν ἔχῃ παιδία, τὰ ἔχει κατὰ χρῆσιν καὶ φυλάττει τὴν δεσποτείαν εἰς ἐκεῖνα. Εἰ δὲ δὲν ἔχῃ παιδία, τὰ ἔχει κατὰ δεσποτείαν.

μα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Γυνὴ ἔχουσα ἀναθρεπτήν τινα, τὴν ὁποίαν προι-
σ.735 κίσῃ, δύναται μετὰ θάνατον ἐκείνης ἢ μετὰ διαζύγιον νὰ/ λάβῃ τὴν ἣν ἔδωκε προῖκα.

μβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ ἀνὴρ κάμῃ πεζεβεγκλίκι εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ μὲ τὴν μαστρωπείαν αὐτοῦ μοιχευθῇ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ κατακρατήσῃ οὐδόλως τι ἐκ τῆς προικὸς ἐκείνης ἐξ αἰτίας τῆς μοιχείας, τὴν ὁποίαν μοιχείαν οὐδὲ ἠμπορεῖ νὰ ἐκδικήσῃ κινῶντας ἀγωγήν, ὡσὰν ὁποὺ αὐτὸς ἔγινε προαγωγός.

μγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐάν τινας ποιήσῃ ἀποχὴν τῆς προικὸς παρὰ γνώμην τῆς γυναικὸς αὐτοῦ εἰς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ βλέπωντας αὐτὸν ἄπορον καὶ πτωχόν, καὶ δὲν ζητήσῃ αὐτήν, κινδυνεύεται αὐτῷ, ἤτοι χρεωστεῖ εἰς κάθε καιρὸν

ς΄: B. 2.4.14.

⟨61⟩ λθ΄: B. 28.7.1.(σχόλ. 1) || **μ΄**: B. 28.7.1(σχόλ. 1) || **μα΄**: B. 11.1.71 || **μβ΄**: B. 28.8.45 || **μγ΄**: B. 28.8.63 § 6

---

19 ἠξεύρουν *Z* || τοὺς ² *πρλπ. Z.*

⟨61⟩ *διατάξ.* λθ΄ - μβ΄, μς΄ - νβ΄ *P περιέχονται εἰς* A **26** *ὑπὸ* λθ΄ - μθ΄ *Z* || **4** κάμει *Z* || *μτ.* κάμνει *πρσθ.* ἡ προγαμιαία *διαγεγρ. P* || *μτ.* αὐτῆς *πρσθ.* δωρεὰ *διαγεγρ. P* || **11** χρῆσιν— τὴν *πρλπ. Z* || εἰς - **12** δεσποτείαν *πρλπ. Z* || **18** *μτ.* οὐδόλως *πρσθ.* τινά, *πρλπ.* τι ἐκ *Z* || **21-35** *πρλπ. Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ τὴν δώσῃ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἢ εἰς τὰ ἐξ ἐκείνης παιδία αὐτοῦ.

μδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐὰν οἱ γονεῖς τῆς γυναικὸς θέλωσι νὰ δώσουν εἰς τὸν γαμβρὸν αὐτῶν τὴν ὑποσχεθεῖσαν αὐτῷ προῖκα, καὶ αὐτὸς δὲν θέλει νὰ τὴν λάβῃ, ἐνέχεται εἰς τὰ ἀνήκοντα τῇ γυναικὶ λαβεῖν παρ᾽ αὐτοῦ, δωρεὰς δη-
σ.736 λαδή, καὶ / ἄλλα τὰ ὁποῖα δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑστερήσῃ ἀπὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὲ πρόφασιν, ὅτι δὲν ἔλαβε τὴν προῖκα.

Βιβ. κς΄, τίτ. ζ΄.—Ἐὰν προικίσαι τὴν θυγατέρα σου βουλομένη, τῷ γαμβρῷ τὰ πράγματά σου ὑπέθου, ἀνήκειν πρός σε τὴν εὐεργεσίαν τοῦ δόγματος μάτην ἐλπίζεις. Ταύτην γὰρ τὴν αἰτίαν ἐκ ταύτης τῆς εὐεργεσίας ἐκβάλλεσθαι οἱ σοφοὶ ἄνδρες ἐνομοθέτησαν.

με΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ προνόμια ὁποὺ ἔχουν αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἀπαί-τησιν καὶ ἐκδίκησιν τῶν προικῶν αὐτῶν, τὰ ὅμοια ἔχουν καὶ τὰ παιδία αὐτῶν.

μς΄. βιβ. κθ΄, τίτ. α΄.—Καὶ ὁ θετὸς πατὴρ ἐπιδιδοὺς προῖκα ὑπὲρ θετῆς θυγατρός, ἀποθανούσης ἐκείνης ἢ διαζευχθείσης, λαμβάνει αὐτὸς τὴν ἣν ἔδωκε προῖκα ὑπὲρ ἐκείνης.

μζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ξένος ὁποὺ ὑποσχεθῇ προῖκα εἰς τινὰ καταδι-κάζεται εἰς τὸ νὰ τὴν ἀποδώσῃ ὅλην σώαν καὶ ὄχι εἰς ὅσον εὐπορεῖ.

μη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ πατὴρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκποιήσῃ καὶ νὰ ἀπο-ξενώσῃ ἀπὸ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ὁποὺ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν λόγῳ προικὸς διὰ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ.

σ,737 μθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅλα τὰ ἴδια πράγματα τῆς γυναικὸς ὑπόκεινται / εἰς τὸν ἄνδρα διὰ τὴν ὑποσχεθεῖσαν αὐτῷ προῖκα.

ν΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ προικοσύμφωνα δὲν συνιστῶσι τὴν προῖκα, ὅθεν καὶ ἂν χαθῶσιν ἡ προὶξ πάλιν ἀπαιτεῖται παρὰ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν παίδων ἢ τῶν γονέων αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ἀποδεικνύουν μὲ ἄλλας ἀποδείξεις τὴν ποσότητα ἐκείνης τῆς προικός, τὴν ὁποίαν ὁ ἀνὴρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀρ-νηθῇ.

να΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ προικοσύμφωνα εἴγε δὲν γένουν εἴτε γένουν καὶ δὲν ὑπογραφθῶσι, ἡ προὶξ ἀπαιτεῖται καὶ δὲν ἐμποδίζεται ἐκ τούτου ἡ

μδ΄: B. 28.13.1 (σχόλ. 3) || **30-33**: B. 26.7.76 || **με΄**: B. 28.13.1 (σχόλ. 1) || **μς΄**: B. 29.1.1 § 13 || **μζ΄**: B. 29.1.79 || **μη΄**: B. 29.1.109 || **μθ΄**: B. 29.1.119 § 1b || **ν΄**: B. 29.1.102 (σχόλ. 1) || **να΄**: B.29.1.102 (σχόλ. 1)

30-33 *ὑπργεγρ. P* || **36** Καὶ *πρλπ. Z* || *πρὸ* προῖκα *πρσθ.* πρᾶγμα *διαγεγρ. P* || **43** αὐτοῦ *P*, του *Z* || **51** *μτ.* εἴγε *πρσθ.* γένουν *διαγεγρ. P* || εἴτε *P*, εἴγε *Z* || **52** ὑπογραφθοῦν *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπαίτησις αὐτῆς, ἡ ὁποία δὲν ἔχει τὴν σύστασιν αὐτῆς ἀπ᾽ αὐτὰ τὰ προικοσύμφωνα.

νβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἀνὴρ ἀναγκάζεται νὰ τρέφῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ νὰ τὴν ἐννοιάζεται εἰς ὅλα της τὰ ἀναγκαῖα κατὰ τὴν ποσότητα τῆς προικὸς ὁποὺ ἔλαβε παρ᾽ αὐτῆς.

Ἡ διάταξις κελεύει ἀπὸ πάσης ὁμολογίας ἀπαίτησιν ἔχειν τὴν προῖκα, εἰ καὶ μὴ προηγοῖτο ἡ ἐπερώτησις.

Τίτ. ε΄.—Ταχύτερον τοῦ ὡρισμένου καιροῦ δυνατὸν συμφωνεῖν ἀποδοθῆναι τὴν προῖκα, οὐ μὴν βραδύτερον, ἐπειδὴ ἡ τὴν προῖκα ἀπαιτοῦσα ἀγωγὴ παραχρῆμα ἀπαιτεῖ πᾶσαν τὴν προῖκα.

Βιβ. κη΄, τίτ. ζ΄.—Γενικῶς θεσπίζομεν, ἵνα εἴτις εἴτε ἄρρεν, εἴτε θήλεια προῖκα ἢ ἐπηγγείλατο ἢ δέδωκε, ὑπὲρ οἱασδήποτε γυναικός, ἔνθα νόμιμος γάμος ἐστί, παντὶ τρόπῳ ἀναγκάζεται τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν πληρῶσαι, οὔτε γὰρ φορητόν ἐστιν, ὡσανεὶ τυχηρᾶς περιστάσεως ὑπούσης, τὴν γυναῖκα γίνεσθαι ἄπροικον, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ἐκβάλλεσθαι καὶ διαλύεσθαι τὸν γάμον.

σ.738

⟨62⟩. Περὶ φαλκιδίου.

θ΄. βιβ. μα΄, τίτ. α΄.—Ἡ ρλα΄ νεαρά, ὁποὺ διαλαμβάνει περὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν κεφαλαίων, δὲν συγχωρεῖ ὁποὺ ὁ φαλκίδιος νὰ περικόπτεται καὶ νὰ ἐμποδίζωνται ἐκεῖνα ὁποὺ λεγατεύονται εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας.

ι΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. γ΄.—Ὁ φαλκίδιος παρακρατεῖται καὶ βαστάζεται ἀπὸ κάθε λεγάτον ὁποὺ ἀφίνει ὁ θανών, μακάρι ὁποὺ τὰ λεγάτα ἐκεῖνα νὰ εἶναι ἀφισμένα ἢ εἰς τὸν ἴδιον βασιλέα ἢ διὰ κανένα κοινὸν καλὸν καὶ χαϊράτι.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ ϛ΄ νεαρὰ ἀποφαίνεται ὅτι ὁ φαλκίδιος νὰ μὴ μειοῦται καὶ νὰ μὴν ὀλιγοστεύῃ ἀπὸ τὰς ἀμέτρους δωρεὰς ὁποὺ γίνονται παρὰ τῶν γονέων εἰς τινὰς παῖδας αὐτοῦ.

νβ΄: B. 29.1.52 (σχόλ. 4) κ. B. 28.8.22 § 8 || **58-59**: B. 29.1.86 || **60-62**: B. 29.5.14 κ. B. 29.1.119 § 7 || **63-67**: B. 26.7.89.

⟨62⟩ θ΄: B. 41.1.1 (σχόλ. 8) || **ι΄**: B. 41.1.96 (σχόλ. 1) || **ια΄**: B. 41.1.99 (σχόλ. 1).

---

53 *μτ.* σύστασιν *πρσθ.* της, *πρλπ.* αὐτῆς *Z* || **55** αὐτοῦ *P*, του *P* || **56** ἐννοιάζεται *P*, περιθάλπῃ *Z* || **58-67** *πρλπ. Z.*

⟨62⟩ *διατάξ.* θ΄ - ια΄ *P περιέχονται εἰς* A 40 *Z* || **3** *μτ.* ὁποὺ *πρσθ.* ἀπὸ τόν, *πρλπ.* ὁ *Z* || φαλκίδιον *Z* || **3-4** περικόπτωνται *Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σ.739 **⟨63⟩. Περὶ λεγάτων.**

ζ΄. βιβ. με΄, τίτ. γ΄.—Ἡ ρλα΄ νεαρὰ ἀποφαίνεται, ὅτι ἀνίσως τινὰς ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀφήσῃ λεγάτα διὰ εὐσεβεῖς πράξεις καὶ ὁ κληνόμος ἀναβάλλῃ τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ τὰ δώσῃ, ὀφείλει ὁ μητροπολίτης νὰ τὸ ἀναφέρῃ εἰς τὸν κληρονόμον ἅπαξ καὶ δὶς καὶ ἂν μετὰ τὴν παρακίνησιν αὐτὴν τοῦ μητροπολίτου ἀναβάλλῃ τὸν καιρόν, νὰ ἐκπίπτῃ ἀπὸ ὅλην τὴν κληρονομίαν ὁποὺ ἔλαβε.

η΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἡ αὐτὴ νεαρὰ τὰ αὐτὰ ἀποφαινομένη λέγει, ὅτι ἐκεῖνα ὁποὺ ἀφίνονται ἀπὸ τοὺς τεθνεῶτας εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας, ὅταν οἱ κληρονόμοι ἀναβάλλωσι τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ τὰ δώσωσι, νὰ τὰ ζητῇ ὁ μητροπολίτης καὶ νὰ τὰ λαμβάνῃ μαζὶ μὲ τοὺς καρποὺς ἐκείνων καὶ οἱ κληρονόμοι νὰ χάνωσι κάθε κέρδος ὁποὺ εἶναι νὰ ἀπολαύσουν ἀπὸ τὴν κληρονομίαν.

σ.740 Σχόλιον.—Αἱ νεαραὶ αὗται, ἀναφέρουσαι διὰ ποινὴν τὴν στέρησιν / τῆς κληρονομίας ὁποὺ λαμβάνουσιν οἱ κληρονόμοι φανερώτατα λέγουσι καὶ ἀποδεικνύουσι διὰ τὸ νόμιμον μέρος, ὁποὺ πρέπει νὰ λάβουν οἱ κληρονόμοι ἀπὸ τὰς περιουσίας τῶν ἀποθνησκόντων κατὰ τὸν φαλκίδιον. Τὸ ὁποῖον τοῦτο μέρος, μὲ τὸ νὰ εἶναι πολλαχοῦ διωρισμένον καὶ νενομοθετημένον, εἰς τὸ νὰ ἀφίνεται δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς ἀποθνήσκοντας κατὰ πρῶτον καὶ κατὰ δεύτερον νὰ ἀφίνωνται τὰ λεγάτα, τὰ ἀφιερώματα καὶ λοιπά, διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἐνόμισε περιττὸν ἐνταῦθα ὁ νόμος νὰ τὸ ἀναφέρῃ πάλιν καὶ νὰ τὸ ἀναμνησθῇ. Δείκνυται ὅμως ἀναντιρρήτως ἀπ᾽ αὐτὴν τὴν ἐπιφορὰν τῆς ποινῆς ὁποὺ ἐπάγει διὰ τῆς στερήσεως τοῦ κέρδους ὁποὺ ἔχουν νὰ ἀπολαύσουν οἱ κληρονόμοι ἀπὸ τὴν κληρονομίαν, ἐπειδὴ ἂν οἱ νόμοι καὶ οἱ ἀοίδιμοι ἐκεῖνοι βασιλεῖς ἤθελαν ὁποὺ ἐξάπαντος νὰ λεγατεύωνται καὶ νὰ ἀφιεροῦνται ὅλα τὰ πράγματα τῶν θανόντων, καὶ νὰ μένουν οἱ κληρονόμοι πάντη ἐστερημένοι καὶ τοῦ νομίμου μέρους τοῦ ἐκ τοῦ φαλκιδίου, δὲν ἐπέφερον αὐτὰς τὰς περικοπὰς καὶ δὲν ἔκαμναν μνήμην τοῦ ἀνήκοντος κληρονομικοῦ δικαίου. Ὀφεί-
σ.741 λουσιν ὅμως καὶ οἱ / κληρονόμοι, λαμβάνοντες τὸ νόμιμον ἐκεῖνο μέρος, εὐχαριστεῖσθαι, ἔνθεντοι καὶ ἀναγκάζονται ὑπὸ τῶν νόμων τὰ ὑπὸ τῶν τεθνεώτων διωρισμένα ἐκτελεῖν καὶ μὴν ἐκτελοῦντες νὰ ὑποπίπτωσι δικαίως πάνυ εἰς αὐτὰς τὰς ποινάς, ὡς ἀχάριστοι πρὸς ἐκείνους φαινόμενοι.

⟨63⟩ ζ΄: B. 41.4.1 (σχόλ. 5) || η΄: B. 41.4.1 (σχόλ. 10)

⟨63⟩ *διατάξ.* ζ΄ - ιβ΄ P *περιέχονται εἰς* A 39 *ὑπὸ* η΄ - ιγ΄ *Z* || **8** ἐκ - αὐτοῦ *πρλπ. Z* || **15** λάβωσιν *Z* || **18** ἀφίνηται *Z* || **24** ἤθελον *Z* || **29** νὰ εὐχαριστῶνται *Z* || *πρὸ* ἔνθεντοι *πρσθ.* καὶ *διαγεγρ. P* || ὑπὸ ² *πρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ζ΄.—Ὅσα ὁ πατὴρ λεγατεύσῃ εἰς τὴν ὑπανδρευμένην αὐτοῦ θυγατέρα τὰ λαμβάνει ἡ θυγάτηρ καὶ δὲν βιάζεται νὰ κάμῃ συνεισφοράν.

ι΄. βιβ. μα΄, τίτ. δ΄.—Θεσπίζομεν ὅτι οἱ κληρονόμοι ἐξάπαντος νὰ ἐκτελῶσιν ὅλα ἐκεῖνα ὁποὺ διατάξῃ ὁ θανὼν ἀνίσως ὅμως τὰ διαταχθέντα ἐκεῖνα εἶναι νόμιμα. Εἰ δὲ καὶ δὲν τὰ τελειώνει τινὰς ἐξ αὐτῶν, νὰ λαμβάνῃ μόνον ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ θανόντος τὸ τρίτον μέρος κατὰ τὸν φαλκίδιον, καὶ τὰ λοιπὰ νὰ δίδωνται εἰς συγκληρονόμον, ἔχοντα καλὴν προαίρεσιν εἰς τὸ νὰ τελειώσῃ τὰ διαταχθέντα ἐκεῖνα. Εἰ δὲ καὶ τοιοῦτος συγκληρονόμος δὲν εἶναι, νὰ δίδωνται ἢ εἰς ψυχικὰ τοῦ θανόντος, ἢ εἰς τὸ δημόσιον.

ια΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀνίσως ὁ θανὼν ἀφήσῃ χρέος, ἀφήσῃ δὲ καὶ λεγάτα, καὶ ὁ κληρονόμος ἐκείνου, φοβούμενος μήποτε πληρώνοντας τὸ χρέος
σ.742 καὶ δίδοντας καὶ τὰ λεγάτα, δὲν ἐξαρκέσει ἡ περιουσία εἰς τὸ νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς τὸ ἀνῆκον αὐτῷ ἐκ τοῦ φαλκιδίου μερίδιον, νὰ ἔχῃ ἄδειαν νὰ μὴ τὰ δίδῃ εὐθὺς τὰ λεγάτα ἐκεῖνα καὶ τὰ χρέη ἀλλ᾽ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν δανειστῶν καὶ ἄλλων μαρτύρων νὰ κάμνῃ καταγραφὴν τῆς καταλειφθείσης περιουσίας τοῦ θανόντος καὶ οὕτω νὰ ὑπεξαιροῦνται τὰ χρέη, νὰ βαστάζῃ καὶ αὐτὸς τὸ ἀνῆκον αὐτῷ μερίδιον, ὁποὺ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον μήτε οἱ δανεισταὶ νὰ ζημιωθοῦν μήτε αὐτὸς νὰ χάσῃ τὸ ἀνῆκον αὐτῷ μερίδιον.

ιβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ γονεῖς, εἰ μὲν ἔχουσιν ἕν ἢ δύο ἢ τρία ἢ τέσσαρα παιδία ἔχουσι χρέος νὰ ἀφίνωσιν εἰς αὐτὰ τὸ ἕν τρίτον ἐκ τῆς περιουσίας αὐτῶν. Εἰ δὲ εἶναι περισσότερα παιδία, νὰ ἀφίνωσιν εἰς αὐτὰ τὴν ἡμίσειαν αὐτῶν περιουσίαν καὶ τὴν λοιπὴν αὐτῶν περιουσίαν νὰ τὴν κάμνωσιν ὡς θέλουσιν. Πρῶτον γὰρ πρέπει ἡ φύσις νὰ θεραπευθῇ τὰ εἰκότα ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ ὕστερον νὰ γίνωνται αἱ ἔξω φιλοτιμίαι.

σ.743

⟨64⟩. Περὶ σημασίας ὀνομάτων.

Βιβ. ξ΄, τίτ. ιθ΄.—Ἔμπρακτοι εἰσὶν οἱ στρατευόμενοι, ἔμβαθμοι δὲ οἱ ὑπηρετοῦντες αὐτοῖς, περισσοὶ δὲ οἱ μόνον κωδικέλλους ἔχοντες, οὐ μὴν ἐνεργοῦν-

---

θ΄: B. 41.7.26 || **ι΄**: B. 41.4.1 || **ια΄**: B. 41.4.1 c. 2 || **ιβ΄**: B. 41.4.2.

⟨64⟩ 2-5: (?)

---

35 θεσπίζομεν ὅτι *πρλπ. Z* || **36** ἀνίσως *P*, ἂν *Z* || **37** λαμβάνουν *Z* || **41** *μτ.* δίδωνται *πρσθ.* ὅλα *πρλπ.* ἢ *Z* || ἢ εἰς τὸ δημόσιον *πρλπ. Z* || **47** μαρτύρων *πρλπ. Z* || κάμῃ *Z* || **50** *μτ.* μερίδιον *πρσθ.* καὶ ὅσα περισσεύσουν πέρνουν καὶ οἱ λεγατάριοι κατ᾽ ἀναλογίαν *Z* || **54** κάμωσιν *Z*.

⟨64⟩ 2-5 *πρλπ. Z, ὑπργεγρ. P*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τες, τῶν γὰρ ἀξιωματικῶν, οἱ μὲν εἰσὶ δίχα ἀρχῆς, οἱ μόνον κωδικέλλους ἔχοντες, οἱ δὲ ἔχουσι καὶ ἀρχήν.

ς΄. βιβ. ζ΄, τίτ. α΄.—Ἔμπρακτοι δικασταὶ λέγονται ἐκεῖνοι ὁποὺ ἔχουν ὀφφίκιον νὰ κρίνουν, οἷον ὁ μέγας σπαθάρης, ὁ χάτμανος, ὁ ἄγας, ὁ καμαράσης καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι, οἱ ὁποῖοι καὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ διορίζουν ὑποθέσεις εἰς τοὺς βατάχους καὶ ζαπτζῆδες αὐτῶν διὰ νὰ τὰς θεωροῦν.

ζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Χαμαιδικασταὶ λέγονται οἱ ἄρχοντες κριταὶ ὁποὺ εἶναι κατώτεροι ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἄρχοντας τοῦ διβανιοῦ, διωρισμένοι εἰς τὰ μερικὰ μικρὰ κριτήρια, τῶν ὁποίων τούτων χαμαιδικαστῶν, ὅσον καὶ τῶν ἐμπράκτων κριτῶν αἱ ἀποφάσεις ἀναθεωροῦνται καὶ ἀναψηλαφῶνται ἢ ὑπὸ τῶν μεγάλων ἀρχόντων ἢ ὑπὸ τοῦ αὐθέντου.

η΄. βιβ. α΄ ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. β΄.—Δεκρέτον κυρίως λέγεται, ὅπερ ἰδικῶς ἢ κατὰ φιλοτιμίαν ἢ τιμωρίαν ἐφ' ἑνὶ προσώπῳ ἐκφωνηθῇ, εἰς παράδειγμα ὅμως οὐχ ἕλκεται.

θ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ διαγράμματα τῶν ἀρχόντων, ἕλληνες μὲν διατάγματα, ρωμαῖοι δὲ ἔδικτα προσαγορεύουσιν.

Βιβ. β΄, ἰνστιτουτζιόνων τίτ. α΄.—Βήσαλος λέγεται τὸ τοῦβλον aedium materia τὰ τοῦβλα καὶ τὰ ξύλα.

σ.744

⟨65⟩. Περὶ νόμων διαφόρων.

ιγ΄. βιβ. νη΄, τίτ. η΄.—Ἐμπροσθὰ εἰς τὰ ἐργαστήρια νὰ μὴ βάζῃ τινὰς πράγματα, διὰ νὰ εἶναι ἡ στράτα ἐλευθέρα.

ιδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.— Τόσον οἱ ἐργαστηριάριδες ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ ἐγκάτοικοι νὰ μὴν ἀφίνουν νὰ γίνωνται καυγάδες καὶ νιζάδες εἰς τοὺς δρόμους, μηδὲ νὰ ρίπτωσιν εἰς τοὺς δρόμους κόπρους ἢ ψόφια ζῶα ἢ πετζιά.

ιε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμει τὶ βλαβερὸν εἰς δημόσιον δρόμον ἢ εἰς κανένα ἄλλο πέρασμα νὰ παιδεύεται. Βλάβη δὲ ἐστὶ τὸ νὰ χαλά-

---

ς΄: B 7.1. (σχόλ. ad rubr.) || **ζ΄**: πρβλ. B. 7.3.29 κ. B. 8.1.1 (σχόλ. 19) || **η΄**: Θεοφ. Ἰνστ. 1.2.6 || **θ΄**: Θεοφ. Ἰνστ. 1.2.6

⟨65⟩ ιγ΄: πρβλ. B. 58.8.12 || **ιδ΄**: πρβλ. B. 58.8.12 || **ιε΄**: B. 58.8.6 § 20

---

6 *διατάξ. ς΄ - ζ΄ περιέχονται εἰς* B 84 *Z* || βιβ - α΄ *πρλπ. Z* || **8** *μτ.* τοιοῦτοι *πρσθ.* (ἐκτὸς τῶν μεγάλων ἀρχόντων οἱ ὁποῖοι καὶ καθ' αὐτὸ κριταὶ) *Z* || **9** τὰς *P*, τοὺς *Z* || **10** ἐκ - αὐτοῦ *πρλπ. Z* || **11** διβανίου *Z* || **12** ὅσον *δρθ.*, ὅσων *κώδδ.* || **15-21** *πρλπ. Z.*

⟨65⟩ *διατάξ.* ιγ΄ - κδ΄ *P περιέχονται εἰς* B 82 *Z* || **3** *μτ.* εἶναι *πρσθ.* ὁ δρόμος ἐλεύθερος, *πρλπ.* ἡ - ἐλευθέρα *Z* || **6** ψώφια *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ση τινὰς τὴν χρῆσιν τοῦ δρόμου ἐκείνου ἢ τοῦ περάσματος, κάμνοντάς την ἢ κοίλην ἢ τραχεῖαν ἢ στενὴν ἢ ξηράν.

ις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ι΄.—Δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ἐμποδίσῃ ἐκεῖνον ὁποὺ καθαρίζει κανάλι νεροῦ ἢ ρεῖθρον ὕδατος ἢ ὁποὺ ἀνορθώνει ρεῖθρον ὕδατος.

ιζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. ιθ΄.—Νὰ μὴ τολμᾷ τινάς, ἐπαιρόμενος εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ ὀφφικίου αὐτοῦ, νὰ μεταχειρίζεται δολιότητα τινὰ εἰς κανάλι
σ.745 νεροῦ ἢ εἰς πηγὴν καὶ νὰ κλέπτῃ κρυφίως νερόν. / Νὰ παιδεύεται δὲ βαρέως ἐκεῖνος ὁποὺ τολμήσει νὰ κάμῃ τοιοῦτον τί.

ιη΄. βιβ. νθ΄, τίτ. α΄.—Χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγὴν καὶ ἄδειαν τοῦ μητροπολίτου, νὰ μὴ τολμᾷ τινὰς νὰ ἐκβάλλῃ νεκρὸν σῶμα ἢ νεκρῶν κόκκαλα ἀπὸ τὸν τάφον μὲ πρόφασιν, ὅτι ὁ τόπος ἐκεῖνος εἶναι ἐδικός του.

ιθ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Χωρὶς αὐθεντικὴν προσταγήν, νὰ μὴ τολμᾷ τινὰς νὰ μεταφέρῃ εἰς ἄλλον τόπον νεκρὸν σῶμα ἀνθρώπινον.

κ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἄρχοντες νὰ προνοῶσι καὶ νὰ φροντίζωσιν, εἰς τὸ νὰ μὴ κρατῶνται τὰ νεκρὰ σώματα τῶν ἀποθνησκόντων, οὔτε νὰ ἐνοχλῶνται οὔτε νὰ ἐμποδίζωνται εἰς τὸ νὰ μὴ τὰ περνοῦν ἀπὸ δημοσίους δρόμους, οὔτε νὰ ἐμποδίζωνται εἰς τὸ νὰ μὴ θάπτωνται.

κα΄. βιβ. νη΄, τίτ. ις΄.—Οὐκ ἔξεστι διὰ χειροποιήτου ἔργου μεταφέρειν τὸν ποταμὸν εἰς τὰς μοσίας.

κβ΄. βιβ. ξ΄, τίτ. νδ΄.—Ἐκεῖνος ὁποὺ βιάσει ἢ καταφρονήσει τὰ ἐκκλησιαστικὰ προνόμια, νὰ ζημιώνεται πέντε λίτρας χρυσίου.

σ.746 κγ΄. / ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καταδικάζεται τινάς, εἰς τὸ νὰ μὴν εὔγῃ ἔξω ἀπὸ τὸ ὀσπίτιον αὐτοῦ.

κδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὅσοι ἐκ τῶν ἰουδαίων, τὸν προσελθόντα εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν λιθοβολῶσιν ἢ ἄλλην τινὰ ἐνόχλησιν ἢ ἐπανάστασιν κατ᾽ αὐτοῦ φέρωσι, νὰ καίωνται.

σ.747 **⟨66⟩. Περὶ κανόνων, ἤτοι φετφάδων.**

ρια΄. βιβ. η΄, τίτ. α΄.—Κανένας δὲν γίνεται διεκδικητὴς ξένου πράγματος, ἂν δὲν λάβῃ τὸν κόπον αὐτοῦ.

ις΄: B. 58.10.6 || **ιζ΄**: B. 58.19.2 || **ιη΄**: B. 59.1.4 || **ιθ΄**: B. 59.3.14 || **κ΄**: B. 59.1.38 || **κα΄**: B. 58.16.1 § 8 || **κβ΄**: B. 60.54.20 || **κγ΄**: B. 60.54.9 || **κδ΄**: B. 60.54.28.

⟨66⟩ ρια΄: B. 8.2.53 (σχόλ. 3)

---

34 ἐνώχλησιν *κώδδ.*

⟨66⟩ *διατάξ.* ρια΄ - ρλβ΄ *P περιέχονται εἰς* B 85 *ὑπὸ* ρι΄ - ρλα΄ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ριβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. γ΄.—Ἀνίσως καὶ ἔχουσι πολλοὶ νὰ λαμβάνωσιν ἀπό τινα ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἐκεῖνος ὁποὺ προφθάσας λάβῃ τί, εἶναι πλέον καλλίτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

ριγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὸ πρόσωπον ὁποὺ ἐνάγεται ἀπὸ τὸν σύνοικον αὐτοῦ εἰς ὅσον εὐπορεῖ καταδικάζεται, ὁμοίως καὶ ὁ πενθερός.

ριδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ὁ ἐγγυητὴς ἐκείνου ὁποὺ καταδικάζεται ἀπὸ τοὺς νόμους εἰς ὅσον εὐπορεῖ, δὲν βοηθεῖται.

ριε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν εἶναι δεκαοκτὼ χρόνων δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι κριτής, μακάρι καὶ ἄρχων ἂν εἶναι, καὶ δὲν ἔχει κῦρος ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ, μακάρι ὁποὺ καὶ οἱ ἀντιδιαφερόμενοι ἐκ συμφώνου νὰ τὸν κάμουν κριτὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτῶν.

σ.748 ρις΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνο λέγομεν καρπόν, τὸ ὁποῖον περισσεύει ἐξαιρουμένων τῶν δικαίων ἐξόδων.

ριζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Τὰ μεταξὺ ἄλλων κριθέντα οὐδὲ ὠφέλειαν οὐδὲ βλάβην προξενοῦσιν εἰς ἐκεῖνον ὁποὺ δὲν εἶναι παρὼν.

ριη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Καὶ ἐπὶ ἐγκλημάτων τὰ μεταξὺ ἄλλων κριθέντα ἑτέρους οὐ βλάπτει.

ριθ΄. βιβ. ζ΄, τίτ. ς΄.—Ὁ οἰκέτης νὰ μὴ γίνεται κριτὴς καὶ νὰ κρίνῃ.

ρκ΄. βιβ. ε΄, τίτ. α΄.—Ἀδιάθετος ἐστὶν ὄχι μόνον ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν κάμῃ διαθήκην, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν κληρονομεῖται μὲ διαθήκην.

ρκα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Αἱ συμφωνίαι ὁποὺ γίνονται διὰ αἰσχρὰν αἰτίαν οὐκ ἔρρωνται.

ρκβ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ, τίτ. β΄.—Τὰ δοθέντα ἢ συμφωνηθέντα διὰ ἐξόφλησιν τινά, ἡ ὁποία ἐξόφλησις ἔγινε, δὲν ἀνατρέπονται.

σ.749 ρκγ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνος ὁποὺ κάμῃ τὶ ἐναντίον τῆς παραγγελίας ὁποὺ ἔλαβεν, ἐνέχεται.

ρκδ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἐκεῖνα ὁποὺ οἱ δεσπόται συμφωνοῦν μὲ τοὺς δούλους αὐτῶν, δὲν ἔχουσιν ἀγωγήν.

ρκε΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Εἰς τὰς ἐξοφλήσεις δὲν θεωρεῖται τί εἶχεν ὁ ἐναγόμενος, ἀλλὰ ἀνίσως ἠλευθερώθη ἀπὸ τὴν ἀγωγήν, ὁποὺ ἐκινήθη κατ᾽ αὐτοῦ.

ριβ΄: B. 9.3.19 || **ριγ΄**: B. 9.3.20 || **ριδ΄**: B. 9.3.24 || **ριε΄**: B. 9.3.54 || **ρις΄**: B. 9.3.65 || **ριζ΄**: B. 9.3.92 || **ριη΄**: B. 9.3.93 || **ριθ΄**: B. 7.6.6 || **ρκ΄**: B, 2.2.61 || **ρκα΄**: B. 11.1.27 (σχόλ. 8) || **ρκβ΄**: πρβλ. B. 11.2.19 (σχόλ. 1) || **ρκγ΄**: B. 11.2.24 (σχόλ. 3) κ. B. 14.1.5 || **ρκδ΄**: B. 11.2.30 (σχόλ. 2) || **ρκε΄**: B. 11.2.40 (σχόλ. 4)

---

5 *μτ.* αὐτὴν *πρσθ.* ὑπόθεσιν *διαγεγρ. P* || **12** ἂν *πρλπ. Z* || **19** ἐγκληματικῶν *Z* || **25** ἔρρωται *Z* || **26-27** ἐξώφλησιν, ἐξώφλησις *κώδδ.* || **33** ἠλευθερωθῇ *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρκς΄. βιβ. β΄, τίτ. α΄.—Εἰς τὰς ἀμφιβολίας τῶν νόμων τὴν ἀνεπίληπτον ἑρμηνείαν δεχόμεθα.

ρκζ΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Ἀδύνατον εἶναι νὰ δώσῃ τινὰς λογισμὸν ὅλων τῶν νόμων καὶ τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ ζητῇ τινάς.

ρκη΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Δὲν πρέπει νὰ κρίνῃ τινὰς ἢ νὰ ἀποκρίνεται ἀπὸ μερικὴν περίοδον νόμου.

ρκθ΄.—Ἔξεστι βίᾳ τὴν βίαν ἀπωθεῖσθαι καὶ ὅπλα ὅπλοις.

σ.750 ρλ΄. βιβ. β΄, τίτ. γ΄.—Ὅταν οἱ νόμοι διορίζωσι ποινὴν ἁπλῶς καὶ μὴ διορίζωσι ρητῶς τὸ εἶδος τῆς ποινῆς, πρέπει ὁ κριτὴς νὰ ἐκλέγῃ τὴν ἐλαφροτέραν παιδείαν διὰ τὸ καλοθελές.

ρλα΄. ἐκ τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ εὐνοῦχοι οὐχ υἱοθετοῦσι, εἰς ἐκείνους καὶ γὰρ ὅπου ἡ φύσις δὲν ἐσυγχώρησε νὰ τεκνοποιῶσιν, οὐδὲ ὁ νόμος δὲν συγχωρεῖ.

ρλβ΄. βιβ. κδ΄, τίτ. β΄.—Περισσότερον πρέπει νὰ προσέχωμεν εἰς τὸ νόημα τῶν νόμων παρὰ εἰς τὰ λόγια αὐτῶν.

ρλγ΄. Βιβ. α΄ τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. ιβ΄.—Ὁ ἐξόριστος ἀκεραίαν ἔχει τὴν οἰκείαν ἀποκατάστασιν καὶ τὴν δεσποτείαν τῶν αὐτοῦ πραγμάτων καὶ τὴν ὑπεξουσιότητα τῶν παίδων.

Βιβ. β΄ , τίτ. γ΄.—Ὁ κελεύσας με ζημιωθῆναι, ζημιοῖ με. Ὁ δὲ ἐκβιβαστὴς ἔχων ἀνάγκην πεισθῆναι, τῇ τοῦ ἄρχοντος προστάξει οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλὰ τὸν δικαστὴν ὁρᾷ ἡ ζημία μου ὡς αἴτιον. Τὰ κατὰ ἀπάτην καὶ πανουργίαν γιγνόμενα οὐκ ἔρρωται.

σ.751

⟨67⟩. Περὶ μοιχείας.

Ἀφ᾽ οὗ ἡ γυνὴ ἡ μοιχευθεῖσα ὑποβληθῇ ταῖς προσηκούσαις ποιναῖς νὰ ἐμβάλλεται εἰς μοναστήριον. Καὶ εἰ μὲν εἴσω διετίας ἀναλαβεῖν αὐτὴν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς βουληθῇ, νὰ ἔχῃ τὴν ἄδειαν νὰ τὴν λαμβάνῃ, εἰ δὲ ἡ διετία παρέλθῃ καὶ δὲν θελήσῃ πλέον ὁ ἀνὴρ νὰ τὴν λάβῃ ἢ πρὸ τῆς διετίας αὐτῆς ὁ ἀνὴρ ἀποθάνῃ, τότε ἡ γυνὴ νὰ κουρεύεται καὶ νὰ καλογερεύῃ καὶ νὰ κάθηται εἰς

ρκς΄: B. 2.1.29 || **ρκζ΄**: B. 2.1.30-31 || **ρκη΄**: B. 2.1.34 || **ρκθ΄**: B. 2.1.3 (σχόλ.) || **ρλ΄**: B. 2.3.155 § 2 (σχόλ. 1) || **ρλα΄**: B. 2.3.188 (σχόλ. 2) || **ρλβ΄**: πρβλ. B. 2.1.27 || **ρλγ΄**: Θεοφ. Ἰνστ. 1.12.2 || **51-53** αἴτιον: B. 2.3.169 (σχόλ. 1). || **53** Τὰ - **54** ἔρρωται : B. 11.2.9 (σχόλ. 1).

⟨67⟩ 2-15: B. 28.7.1.

---

40 *πρὸ* Ἔξεστι *πρσθ.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ *Z* || ἀποθεῖσθαι Z || **41, 42** διωρίζοσι, διωρίζωσι *Z* || **42** ποινῆς *P*, παιδείας *Z* || **44** εἰς ἐκείνους *πρλπ. Z* || **48-54** *πρλπ. Z.*

⟨67⟩ *διάταξ.* 2-15 *P περιέχεται εἰς* B 76 *ὑπὸ* θ΄ *Z* || **3** ἐπ. μοναστῆρι *Z*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ μοναστήριον εἰς ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς αὐτῆς. Καὶ εἰ μὲν ἔχει κατιόντας συγγενεῖς, νὰ λαμβάνωσιν αὐτοὶ οἱ κατιόντες τὰ δύο μερίδια ἐκ τῆς περιουσίας ἐκείνης, τὸ δὲ λοιπὸν τρίτον μερίδιον νὰ δίδεται εἰς τὸ μοναστήριον εἰς τὸ ὁποῖον ἐβλήθη. Εἰ δὲ μὴ κατιόντες εἰσὶν ἀλλ' ἀνιόντες, εἴγε αὐτοὶ οἱ ἀνιόντες δὲν ἐμέθεξαν τελείως εἰς τὸ ἁμάρτημα τῆς θυγατρὸς αὐτῶν ταύτης, νὰ λαμβάνωσι μόνον τὸ τρίτον μερίδιον ἐκ τῆς περιουσίας ἐκείνης, τὰ δὲ δύο μερίδια νὰ δίδωνται εἰς τὸ μοναστῆρι. Εἰ δὲ μήτε κατιόντας ἔχει μήτε ἀνιόντας, καὶ αὐτοὺς ἀμετόχους, ὡς εἴρηται, τῆς κακίας αὐτῆς, τότε ὅλη ἡ περιουσία ἐκείνης νὰ δίδεται εἰς τὸ μοναστήριον.

σ.752

⟨68⟩. Περὶ οἰκοδομῆς μοναστηρίων.

Τῆς ζ' συνόδου κανὼν ιζ'.—Ὁ βουλόμενος κτίσαι μοναστήριον, εἰ μὲν ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν, ἀρχέσθω τοῦ ἔργου καὶ εἰς πέρας ἀγέσθω τοῦτο, εἰ δὲ μή, κωλυέσθω παρὰ τοῦ μητροπολίτου, τούτου κρατοῦντος καὶ ἐπὶ λαϊκῶν καὶ μοναχῶν.

Κανὼν α' τῆς α' καὶ β' συνόδου.—Παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου μηδενὶ ἐξέστω μοναστήριον οἰκοδομεῖν, εἰδότος δὲ καὶ εὐχὴν τελοῦντος, τὸ κτισθὲν μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ διαφερόντων βρεβείῳ ἐγγραφέσθω καὶ τῇ ἐπισκοπῇ ἐναποτιθέσθω, καὶ παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου μὴ ἐξέστω τῷ κτίσαντι ἢ ἡγουμενεύειν ἢ ἡγούμενον ποιεῖν.

σ.753

⟨69⟩. Περὶ κανόνων διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν.

Κανὼν β' Διονυσίου Ἀλεξανδρείας.—Οἱ ἀφωρισμένοι, ἱστάμενοι ἔξωθεν τοῦ ναοῦ καὶ ἀκροαζόμενοι τῶν θείων ψαλμῳδημάτων καὶ καθ' ἑαυτοὺς προσευχόμενοι, νὰ μὴν ἐμποδίζωνται, ὡσὰν ὁποὺ τοῦτο εἶναι πρὸς πλείονα συντριβὴν αὐτῶν.

Κανὼν ι' τοῦ αὐτοῦ.—Οἱ ἀρχιερεῖς ὁποὺ παραιτοῦνται τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ οἰκειοποιοῦνται τῆς ἀρχιερωσύνης, ἀλλὰ νὰ παραιτοῦν-

---

⟨68⟩ **2-5**: Σύντ. 2, 627 || **6-10**: Σύντ. 2, 648.

⟨69⟩ **2-5**: Σύντ. 4, 9 || **6-12**: Βλάστ. Ε 28: 283

---

10 ἐβάλθη *Z*.

⟨68⟩ *διατάξ.* 2-10 *P περιέχονται εἰς* Γ 8 *ὑπὸ γ' - δ' Z* || **2** κανὼν ιζ' τῆς ζ' συνόδου *Z* || **8** ἐγγράφεσθαι *Z*.

⟨69⟩ *διατάξ.* 2-20 *P περιέχονται εἰς* Γ 37 *ὑπὸ* λβ' - λδ' *Z* || **2** ἀφορισμένοι *Z* || **3** ψαλμῳδιῶν *Z* || **6** ἐπαρχίων *Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ται καὶ αὐτῆς. Πῶς γὰρ ὁ παραιτησάμενος τὴν ἐπισκοπὴν καὶ ἀπαγορεύσας μηκέτι ποιμένειν τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον καὶ τῆς τούτου φροντίδος διὰ βίου καταφρονήσας εἴη ἂν ἀρχιερεύς, οἱ δὲ ἐπιψηφιζόμενοι αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ὡς γέρας καὶ ἀμοιβὴν τῆς παραιτήσεως, οἶμαι, ὅτι καὶ ἑαυτοὺς κἀκεῖνον ὑπευθύνους ποιήσωσι τῷ κρίματι τοῦ Θεοῦ.

Ἐκ τῶν τοῦ Κυρίλλου, πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.—Εἰ δὲ καὶ παραιτεῖσθαι τινὰ τὴν ἐπισκοπὴν συμβαίη καὶ ἣν ἐπιστεύθη ποίμνην καταλιπεῖν ἀντέχεσθαι τῆς λειτουργίας εἰσαῦθις, οὐκ ἂν εἴη δίκαιον. Ἄγνωμον γὰρ τὸ μὲν
σ.754 μοχθηρὸν καὶ ἐπίπονον ἐπίσκοπον πα / ραιτεῖσθαι τὴν διδασκαλίαν, φημί, καὶ τὴν τοῦ λαοῦ πρὸς τὸ κρεῖττον ἐπίδοσιν καὶ τὸ εἰς δύναμιν εἴργειν τὴν πρὸς τὰ χείρω τούτου φοράν. Ὅσα δὲ τιμὴν φέρει καὶ σέβας, παρακατέχειν καὶ οἰκειοῦσθαι, τὴν ραστώνην παρὰ πλείονος τῆς τῶν ψυχῶν ἐπιμελείας πεποιημένον.

⟨70⟩. Περὶ ὅρκου.

Βλάστ.—Ἀλλ' ἐπείπερ εὐθύνονται μὲν οἱ ἐπίορκοι, οἱ δὲ εὐορκοῦντες ἀφίενται καὶ τὸ ὀμνύναι ἄρα δέδοται, εἶποι τις δ' ἄν, καὶ ποῦ τὴν εὐαγγελικὴν θήσομεν ἐντολήν, τὴν μὴ ὀμνύναι ὅλως διακελευομένην; Ἀλλ' οἶμαι, τὸ εὐαγγέλιον ὥσπερ τῶν ἁμαρτημάτων τὴν πρώτην, ὡς εἰπεῖν, βλάστην ἐσπούδακεν ἐκριζοῦν, οὕτω δὴ καὶ τὸν ὅρκον, ὡς τῆς ἐπιορκίας ὄντα θύραν, ἀπείρηκεν. Ὁ ἔννομος τοίνυν ὅρκος οὐκ ἀπόβλητος. Ἔνθεν τοι καὶ οἱ βασιλεῖς
σ.755 οἱ τὴν τῆς εὐσεβείας πορφύραν ἠμφιεσμένοι, τοῦτον μὲν προ/βαίνειν ἐπέτρεψαν, τὸν δὲ παράνομον καὶ ἀπαίδευτον παντάπασι κεκωλύκασι.

⟨71⟩. Περὶ μισθώσεως ἔτι καὶ ἐμφυτεύσεως.

Ἰουστινιανοῦ νεαρὰ ζ'.—Εἰδέναι δὲ τοὺς ἐμφυτευτὰς προσήκει, ὡς εἴπερ ἐπὶ διετίαν ἐφεξῆς μὴ καταθεῖεν τὸν ἐμφυτευτικὸν κανόνα (τοῦτον γὰρ τὸν χρόνον ἀντὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τριετίας ἀρκεῖν εἰς ἔκπτωσιν τῶν

13-20: Βλάστ. Ε 28: 282.

⟨70⟩ **2-9**: Βλάστ. Ε 32: 291-292.

⟨71⟩ **2-13**: Β. 20.2.5.

---

13 Ἐκ - Ἀλεξανδρείας *πρλπ. Z* || **16** ἐπιπόνου *Z* || **20** πεποιημένοι *Z*.

⟨70⟩ *διάταξ.* **2-9** *P περιέχεται εἰς* Γ 34 *ὑπὸ α' Z* || **2** *πρὸ* Βλάστ. *προσθ.* Ἐκ τῶν τοῦ Ματθαίου *Z* || Βλάστ, *Z*, Βλαστάρεως *Z* || **9** καὶ ἀπαίδευτον *πρλπ. Z*.

⟨71⟩ **1-13** *πρλπ. Z*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐκκλησιαστικῶν ἢ πτωχικῶν ἐμφυτεύσεων ἐξ ἀγνωμοσύνης τίθεμεν), γενήσεται παντοίως ἔξω τοῦ ἐμφυτεύματος. Καὶ βουλομένοις τοῖς προεστῶσι τῶν εὐαγῶν οἴκων ἐξέσται τῶν χωρίων ἢ τῶν οἴκων ἀντιλαμβάνεσθαι, μηδεμίαν εὐλαβουμένοις ἐμπονημάτων ἀπόδοσιν, ἀλλ' εἴπερ χεῖρον πεποίηκε τὸ χωρίον ἢ τὸ προάστειον, ἢ τὴν οἰκίαν, ὁ τὴν ἐμφύτευσιν δεξάμενος, ἀναγκάζεσθαι αὐτὸν οἴκοθεν τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ὄψεως ποιεῖσθαι, καὶ ὑποκεῖσθαι αὐτῷ αὐτόν τε καὶ κληρονόμους αὐτοῦ, καὶ διαδόχους, καὶ τὰ αὐτοῦ πράγματα, πρὸς τῷ καὶ τὴν ὀφειλομένην πᾶσαν πρόσοδον ἀνυπερθέτως εἰσπράττεσθαι.

σ.756

⟨72⟩. Περὶ δουλειῶν.

Βιβ. β' τῶν ἰνστιτουτζιόνων, τίτ. β' —Δουλεία ἐστὶ δίκαιόν τι φανεροῖς τρόποις συνιστάμενον, νῷ καταλαμβανόμενον, δ ποιεῖ τὸν γείτονα ἀνέχεσθαι τῶν τοῦ γείτονος βαρῶν.

α'.—Γίνωσκε δὲ ὡς ἐν προθεωρίᾳ, ὅτι δουλεία τοῦτο ἐστί, τὸ δίκαιον δηλαδὴ ὁποὺ ἔχει τινὰς καὶ τὴν μετοχὴν εἰς ξένον ἀκίνητον πρᾶγμα, ὡσάν, φέρ' εἰπεῖν, νὰ διέρχεται διὰ μοσίας καὶ χωραφίου ἄλλου τινος ξένου καὶ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μοσίαν καὶ χωράφιον ἢ νὰ διέρχεται ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι ἄλλου καὶ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὀσπήτιον ἢ νὰ πέρνῃ νερὸν ἀπὸ πηγάδι ὁποὺ εἶναι εἰς ὀσπήτιον ἢ εἰς χωράφι ἄλλου καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται δουλεῖαι.

β'. βιβ. νη', τίτ. ζ'.—Ἡ δουλεία φθείρεται τῇ ἀχρησίᾳ ἐπὶ δέκα καὶ εἴκοσι χρόνους, ἤτοι ὅταν τινὰς ἀφήσῃ εἰς διάστημα τόσων χρόνων ἀνενέργητον τὸ δίκαιον αὐτὸ ὁποὺ ἔχει τῆς δουλείας, τὸ χάνει.

⟨73⟩. Περὶ ἀγορᾶς ἔτι.

Βιβ. β' τῶν ἰνστιτουτζιόνων τίτ. α'.—Εἶγε ὁ πράτης οὔτε ἔλαβε τὸ τίμημα οὔτε ἔλαβε τινὰ τὸν ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ ἐπερωτώμενον οὔτε ἐνέχυρα, ἠρκέσθη

⟨72⟩ **2-4**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.2.3 || **α'**: πρβλ. Θεοφ. Ἰνστ. 2.3 || **β'**: B. 58.7.10 § 2.

⟨73⟩ **2-5**: Θεοφ. Ἰνστ. 2.1.41

---

13 *κτθ. κειμ. πρσθ.* χρύσαργος ραβδοῦχοι *P.*

⟨72⟩ **2-4** *πρλπ. Z, ὑπργεγρ. ἐν τῇ ᾥᾳ P* || **2** *ἐν τῇ ᾥᾳ πρσθ.* καὶ ἐμοῦ τοῦ ράφτη *P* || *διατάξ.* α-β *P, περιέχονται εἰς* B 37 *Z* || **5** δὲ *πρλπ. Z* || **8** χωράφι *Z* || ἀπὸ μέσα *πρλπ. Z* || **9** καὶ - **10** ἄλλου *πρλπ. Z.*

⟨73⟩ **1-10** *πρλπ. Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲ τῇ πίστει τοῦ ἀγοραστοῦ θαρρήσας ὅτι λήψεται τὴν διατίμησιν, κἀνταῦθα λέγομεν εὐθέως ἐπὶ τὸν ἀγοραστὴν μετιέναι τὴν δεσποτείαν.

Βιβ. ξ' τῶν βασιλ. τίτ. μα'.—Ὁ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα δύο τισὶν ἐξ ὁλοκλήρου ἐν διαφόροις συναλλάγμασι πωλῶν, ἐξορίζεται προσκαίρως.

Βιβ. β', τίτ. γ'.—Εἰς τὰ ἁμαρτήματα τοῦ διαθεμένου βοηθεῖται ὁ κληρονόμος, οὐ μὴν εἰς τὸ συνάλλαγμα. Εἰ γὰρ πωλήσῃ πρός τινα χρυσὸν καὶ εἴπῃ αὐτὸν καθαρόν, εἶτα εὑρεθῇ κίβδηλος, ἐνάγεται ὁ κληρονόμος.

⟨74⟩. ⟨Περὶ σημασίας ὀνομάτων ἔτι.⟩

σ. 757 *Ἀγοράζειν τὸν νόμον λέγεται ὁ περιγράφων αὐτόν, ἤτοι δεσπόζειν καὶ κατεξανίσταοθαι καὶ ὑποτάσσειν αὐτόν, ἀλλὰ μὴ ὑπείκειν αὐτῷ.*

Ἀντίχρησις ἐστὶν ὅτε τοῦ ὑποθεμένου ἀγροῦ τοὺς καρποὺς ἀντὶ τόκων λαμβάνω.

Ἱκανοδοσία λέγεται πᾶσα ἐλευθερία χρέους ὁπωσδήποτε γενομένη.

Ἰντερκεσσίων ἐστὶ τὸ ὑπὲρ ἄλλου παρασχεῖν ἐνέχυρον, τραδιτεύω, παραδίδω.

Κάσσον, τὸ ἐξ ἀπαιδίας, εἶναι δον μέρος τοῦ προικῴου ὑποβόλου, ὡς ἐν ὑποθέσει λέγομεν, ἔστιν ἡ προὶξ τῆς γυναικός, λίτραι εἴκοσι, τὸ δὲ ὑποσχεθὲν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς τῇ γυναικὶ ὑπόβολον, λίτραι δέκα, ἀμφότερα μιγνύμενα γίνονται λίτραι 30: τὸ δον τῶν 30: γίνονται λίτραι ἑπταήμισυ. Ἀπαιτεῖται ὁ ἀνὴρ ἔξωθεν τοῦ ὑποβόλου καὶ ταύτας τὰς ἑπταήμισυ λίτρας.

Περιγραφή, ζημία, βλάβη — συνωνή, οἱ ταχιρέδες
θεῖον: τὸ βασιλικὸν — ὠρεῖον τὸ μαγαζί.

τραδιτεύω, παραδίδω.

Νόξα λέγεται αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ βλάψαν, ἤτοι ὁ δοῦλος, νόξια δὲ ὠνόμασται αὐτὸ τὸ κακούργημα, οἷον ἡ κλοπή, ἡ ζημία, ἡ ἁρπαγή, ἡ ὕβρις, ἡ νοξαλία δὲ ἀγωγή, μόνον κατὰ τῶν δούλων κινεῖται καὶ οὐχὶ καὶ κατὰ υἱῶν καὶ θυγατέρων.

Ἡ ἀγωγὴ δὲ αὐτὴ ἡ ἰνφάκτουμ περιέχει καὶ ποινάς, ἡ δὲ ποινὴ αὐτῆς εἶναι εἰς 50: νομίσματα, ἢ εἰς πληγάς, εἰ μὴ συγχωρεῖ ὁ παιδευθησόμενος καὶ ἄλλας πολλὰς ποιναλίας περιέχει.

Πραειουδίκιον λέγεται ἐκ τοῦ προλέγειν καὶ διελεῖσθαι τὴν ὑπόθεσιν.

6-7: B. 60.41.21 ‖ **8-10:** B. 2.3.152 (σχόλ. 2).
⟨74⟩ 1-189: Βλ. ἀνωτ. σ. XCV.

⟨74⟩ 1--189 *πρλπ. Z, διαγεγρ. P. Ἡ προσθήκη τοῦ τίτλου ⟨Περὶ σημασίας ὀνομάτων ἔτι⟩ ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι αἱ σελ. 757-760 ἀποτελοῦν συνέχεια τοῦ τίτλου ⟨74⟩ τῆς σελ. 761 τοῦ χργφ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἰντετίων ἐστὶν ἡ ἐπίτασις, τοὐτέστι τὸ διήγημα τὸ γιγνόμενον ἐπὶ δίκης.

Ἀπάρχων, ὁ μανζίλης.

Ἐκβιβαστὴς ὁ ζαπτζῆς. Κομιτάτον, ὁ τόπος ἔνθα ὁ βασιλεὺς διάγει.

Σπόρειλα, ἡ ζετζουγιάλα.

Κομπεσσατίων ἐστὶ ἀντέλλογος, τουτέστι τὸ ἀντελλογίσασθαι τὰ ἐποφειλόμενα, ἥτις αὐτὴ ἀγωγὴ μόνον εἰς τὴν παρακαταθήκην δὲν κινεῖται, ἐπειδὴ ὁ λαβὼν παρακαταθήκην πρέπει νὰ τὴν ἀποδώσῃ σῴαν καὶ ἔχοντας νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸν παρατιθέμενον, ἂς κινήσῃ μετὰ ταῦτα τὴν ἀγωγήν του.

Κολωνός, ὁ μισθωτός.

Νοξαλία ἀγωγὴ ἡ βιάζουσα τὸν δεσπότην ἢ παραδοῦναι τὸν δοῦλον εἰς παιδείαν διὰ τὴν βλάβην ἢ ὕβριν ἢ κλοπὴν ἢ ἁρπαγὴν ὁποὺ ἔκαμε τινὶ ἢ νὰ πληρώσῃ καὶ νὰ ἀνα..... σιν ἐκεῖνον.

Κουάσι σερβιάνα ἀγωγὴ λέγεται, ἥτις καὶ ὑποθηκαρία προσαγορεύεται, ἡ διδομένη παντὶ δανειστῇ ἐπὶ ἐκδικήσει τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ πραγμάτων.

Μέτους καῦσα ἀγωγὴ λέγεται ἡ κινουμένη κατά τινος βίᾳ ἀφαιρέσαντος πράγματά μου.

Ἀλτερνατίων ἐστὶν ἐπαμφοτερισμένοις, λόγου χάριν ἢ δός μοι ἐκεῖνον σ.758 *τὸν δοῦλον ἢ δός μοι δέκα νομίσματα, καὶ μετὰ ταῦτα κινώντας ἀγωγήν / καὶ ζητῶντας ὄχι τὸν δοῦλον ἀλλὰ τὰ δέκα νομίσματα, ἀφαιροῦμαι σοι τὴν ἐπιλογὴν ὁποὺ ἔπρεπε νὰ κάμῃς ἢ τὸν δοῦλον δηλ. νὰ δώσῃς ἢ τὰ νομίσματα.*

Ἰνποτεστάτος παῖς λέγεται ὁ ὑπεξούσιος, ἐξισωτής, ὁ ἄρχων ὁποὺ ἀσεζάρει.

Προκουράτωρ λέγεται καὶ πᾶς ᾧ ἂν ἐπιτρέψῃς τὴν σὴν δίκην κινῆσαι ἢ δεφενδεῦσαι σέ. Ἐξκοντινέντι ἡ ἀποκοπή, τίνα δηλ. νὰ πληρώνω τὸν μῆνα.

Παραγραφὴ ἐστὶ δικαιολογία τις ἁρμόζουσα τῷ ἐναγομένῳ κατ' ἀγωγῆς ἐρρωμένης μὲν τῷ νόμῳ, ἄδικον δὲ τῇ φύσει προβαλλομένην ἰσχύν.

Τῇ τῶν ὅπλων προσηγορίᾳ οὐ μόνον ἀσπίδες καὶ ξίφη καὶ περικεφάλαια σημαίνονται, ἀλλὰ καὶ λίθοι καὶ ξύλα καὶ πᾶν ὄργανον βλάπτειν δυνάμενον.

Ἐφέτης, ὁ κριτὴς ὁ μὴ ὑποκείμενος εἰς ἔκκλητον.

Ἔφεσις, ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ σηκώνεται ἀπὸ μικρότερον εἰς κριτήριον εἰς μεγαλίτερον δι' ἐκκλήτου. Παραμυθία, τράπατον.

Κανονικάριος, ὁ ἰσπράβνικος.

Ἐξάκτωρ, ὁ ταξιλδάρης τῶν βασιλικῶν δοσιμάτων.

Κινσονάλιος, ὁ σαράφης τῆς βιστιαρίας, ὁ βαστάζων τοὺς λογαριασμούς, ὃς καὶ εἰδικὸς λέγεται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Λογογράφος ὁ λογοθέτης τῆς βιστιαρίας ἢ κάλλιον εἰπεῖν ἐκουαστάριος ὁ βαστῶν τοὺς λογαριασμούς.

Βίνδικος, ἁρμάσης.

Ταξεώτης προεστὼς χωρίου ὡσανεὶ περκαλάμος ἢ καὶ ὀφφικιάλιος στρατιωτικός.

Σκρινιάριος, ἐκεῖνος ὁποὺ φυλάττει τὸ σεντοῦκι μὲ τὰ ἄσπρα ὁσαδήποτε ἔμειναν.

Στέμφυλα, τὰ τζίπουρα.

Φούρτιβος κονδικτίκιος, ἀγωγὴ ἡ ζητοῦσα τὸ κλαπὲν οὐ μὴν τὸ διαφέρον.

Φοῦρτι, ἡ ἀγωγὴ ὁποὺ ζητεῖ τὴν ποινὴν τῆς κλοπῆς ἢ εἰς τὸ διπλοῦν, ἢ εἰς τὸ ἐξαπλοῦν.

Ὁ κλέπτης μὴ ὑποκαθιστῶν ὅπερ ἔκλεψεν, κινδυνεύεται καὶ εἰς τὰ τυχηρά.

Ἰντερδίκτον ἡ περὶ παραγγελίας ἀγωγή.

Ρεσέπτατι κυρίως ἐστὶ καταφύγιον παρασχεῖν τινὶ ἕνεκα τοῦ ἀποκρύψαι αὐτὸν ἢ ἐν ἰδίῳ ἀγρῷ, ἢ ἐν ἀλλοτρίῳ τόπῳ, ἢ οἰκήματι.

Γερσοναδέρε δὲ ἐστὶ τὸ πάνυ συνωθῆσαι τινὰ καὶ ἀναγκάσαι καὶ εἰθῆναι αὐτὸν ὅπερ ἐπὶ καλῆς καὶ κακῆς συμβουλῆς λέγομεν.

Κουεστίων ἐστὶ τὸ ἐπαγαγεῖν βάσανον ἢ καὶ πόνον τῷ σώματι πρὸς κατάληψιν τῆς ἀληθείας. Κουέστιον ἐστὶ καὶ τὸ ἐμβαλεῖν τοὺς πόδας ξύλῳ, ἤτοι εἰς τὸ τουμπροῦκι.

Οὖσος, ἡ ψιλὴ χρῆσις.

σ. 759 *Στιπενδιάριοι τόποι εἰσίν, οἱ ἀφιερωμένοι τῷ δήμῳ, ἤτοι τῷ δημοσίῳ.*

81 *Τριβουτάριοι τόποι εἰσίν, οἱ ἀφιερωμένοι μόνον τῷ βασιλεῖ, ἤτοι τῇ καμάρᾳ.*

Καρούχα, καρέτα.

Ὡρειάρης, ὁ μαγαζιάρης, καὶ ὑποδεκτὴς λέγεται ὁ μαγαζιάρης.

Οὖσος ἐστὶ χρῆσις.

Οὐσουκαπιτίων, ἡ χρονία νομή, ἤτοι ἡ πολυκαιρινὴ δεσποτεία.

Ποσσέσσιον, κτῆμα.

Εἰρηνάρχαι, οἱ ποτουράσιδες.

Βίτιουμ ἢ βίτιον, ἁμάρτημα.

Στατίζοντες στρατιῶται, οἱ καπετάνοι τῶν ἄκρων.

Ἐρεδιτάρια, πράγματα τῆς κληρονομίας.

Περμουτατιόνε, ἡ ἀνταλλαγή.

Μιτάτον καὶ ἄπληκτον λέγεται, ἡ ὑποχρέωσις ὁποὺ ἔχει ἕκαστος νὰ δέχεται εἰς τὸ σπῆτι του στρατιώτας εἰς παραχειμασίαν ἐν καιρῷ πολέμου.

Πούπιλλος ὁ ὀρφανός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Πόνδερε, ὅσα ζυγιάζονται, οἷον χρυσός, ἄργυρος, μόλυβδος, κηρός, χαλκὸς καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Νούμερε, ὅσα μετροῦνται καθὼς τὰ ἄσπρα, ἀριθμοῦνται καθὼς τὰ ἄσπρα.

Μενσοῦρα, λέγονται ὅσα μετροῦνται, καθὼς τὸ σιτάρι, κριθάρι καὶ τὰ παρόμοια.

Κονδικτίκιος, ἡ περὶ ἐντολῆς ἀγωγή.

Δεβίτωρ ὁ χρεώστης.

Πιγμεντάριοι εἰσὶν οἱ σπεντζιάριδες.

Κρεδιτόρος, ὁ δανειστής.

Πεκούλιον καστρένσιον λέγεται τὸ ἰδιόκτητον πρᾶγμα τοῦ στρατιώτου ὁποὺ ἀπέκτησε εἰς τὸν πόλεμον.

Δεσπενσάτωρ, ὁ οἰκονόμος μου ὅστις εἴτε κέρδη ἑνός, ὅστις εἴτε κερδίσει ἔξωθεν λέγεται ἐξρέμα, καὶ προσπορίζεται τῷ νοικοκύρῃ ὅστις ἐκ περιουσίας οἰκείας.

Ἐμαγκιπατίων, ἡ εἰκονικὴ πρᾶσις.

Τεσταμέντι φακτίονε λέγεται, οἵτινες ὑφ' ἡμῶν δύνανται γράφεσθαι κληρονόμοι, καὶ γράφειν ἡμᾶς ἐκείνους κληρονόμους, οἵτινες καὶ παραλαμβάνεσθαι δύνανται εἰς μαρτυρίαν διαθήκης.

Φαμιλιέμπτορος, ὁ ἀγοραστὴς τῆς φαμιλλίας, ἤτοι τῆς κληρονομίας.

Ἄρρητον, ἄκυρον.

Ἐκταγαί, ἐκβιβασμοί, ταξίρλι.

Πραιτεριτεύω, παραλείπω, ἀφίνω.

Προσαύξησις ἐν διαθήκαις κατὰ νομικοὺς λέγεται ἡ ἀφαίρεσις.

Νεκεσσάριος κληρονόμος λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ καὶ ἑκών καὶ ἄκων γίνεται κληρονόμος ἐκείνου ὁποὺ τὸν ἀφήσει κληρονόμον, καθὼς εἶναι ὁ δοῦλος.

Σοῦοι νεκεσσάριοι λέγονται οἱ ἐξ ἀνάγκης, ἐκεῖνοι ὁποὺ ἀναγκαίως πρέπει νὰ εἶναι κληρονόμοι τοῦ θανόντος, καθὼς εἶναι οἱ κατιόντες.

Ἐξστράνεοι δὲ κληρονόμοι λέγονται πάντες οἱ αὐτεξούσιοι, οἱ μὴ ὄντες δηλ. ὑπεξούσιοι τῷ τελευτήσαντι.

Ἀδιτίων, ἡ πρόσοδος.

Ὀπτιών, λέγεται ἡ ἐπιλογή.

Βίτζιον τὸ διηνεκὲς πάθος.

Μόρβους τὸ πρόσκαιρον πάθος.

Ἰνκέρτος, ἄδηλος.

Δεσιγνατεύω, ἀναδεικνύομαι.

Δεμονστρατιὼν ἐστὶ δήλωσις πράγματος, δ λεγατεύεται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καῦσα ἐστὶ δήλωσις τῆς αἰτίας, δι' ἣν λεγατεύεταί τι.

Κονφουσιών, σύγχυσις τῆς ὑποθέσεως ὁπoὺ ὑποβάλλεται.

σ.760 *Νόμεν τὸ κύριον ὄνομα.*

Κογγνόμεν, τὸ ἐπώνυμον, ὅπερ ἢ ἀπὸ ψόγου ἢ ἐπαίνου λαμβάνεται.

135 *Πρενόμεν, ὁ χρηματισμός, ὅστις λαμβάνεται ἢ ἀπὸ προγόνων, ἢ ἀπὸ εὐεργετῶν.*

Ρέος, ἐναγόμενος.

Ἄκτωρ, ἐνάγων.

Βιβλ. μον: τίτ. β'. εἰς τὰ σχόλια, ὅτι ἐάν τις τὴν ρπβ' ἡμέραν γεννηθῇ με-

140 *τὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ἀνδρὸς φαίνεται ὅτι τίκτεται ἐν τῷ νενομισμένῳ χρόνῳ ὡς ἐπιλαβόμενος τοῦ ἑβδόμου μηνὸς κατὰ τὸν ἱπποκράτην ὅστις θέλει τὸν σεληνιακὸν μῆνα πεπληρωμένον 30 ἡμερῶν καὶ ὄχι 31.*

Ἀδεμπτίων, ἀφαίρεσις, στέρησις.

Τρανσλατίων, ἡ μετάθεσις.

145 *Οὐτιλία ἀγωγὴ λέγεται ἡ ἐκ πλαγίου καὶ ἄλλως κινουμένη κατὰ συνέχειαν εἰς ρητὴν διορίαν νόμιμον καὶ οὐχὶ ἐκ διαλειμμάτων.*

Καθομάδα, σύμπαν, ὅλον, πανοικεί, ἐξ ὁλοκλήρου.

Πρώξιμος, ἐγγύτερος.

Σουκεσσίων, διαδοχή.

150 *Παραμυθίαι, τὰ τράπατα, καὶ οἱ λουφ[έδες].*

Βιβ. γ', τίτ. η'. Οἱ ἀπελεύθεροι ἀνιόντας οὐκ ἔχουσι, οὔτε ἐκ πλαγίου.

Ὁ γὰρ μὴ ἔχων ἀνιόντας, οὐδὲ τοὺς ἐκ πλαγίου κέκτηται, μόνην δὲ ἔχουσι τὴν τῶν κατιόντων συγγένειαν, τουτέστι τῶν συλληφθέντων καὶ τεχθέντων αὐτοῖς μετὰ ἐλευθερίαν.

155 *Μανουμίσσορος, ὁ ἀπελεύθερος.*

Κέρτον, φανερὸν πρᾶγμα.

Ἴνκερτον, ἄδηλον πρᾶγμα.

Πρώτη ἡλικία ἐστὶν ἡ ἄνηβος.

Δευτέρα δὲ ἡ ἐλάττων τῶν 25 ἐτῶν.

160 *Λαργιτιών, τὸ βασιλικὸν καθέδρον.*

Στιπουλάτου ἀγωγὴ λέγεται ἡ ἐξ ἐπερωτήσεως, ἰσχυροτέρα οὖσα, στίπουλουμ γὰρ τὸ ἰσχυρὸν λέγεται.

Καυτίονα ἀγωγή, ἡ διδομένη περὶ ἀσφαλείας.

Κτήτορες, οἱ ἐγκάτοικοι.

165 *Κομμέρκιον κυρίως ἐστίν, ἡ τοῦ δύνασθαι πιπράσκειν ἢ ἀγοράζειν, ἐξουσία ἐστὶ δὲ τοιοῦτον πρᾶγμα, ἐφ' ὃ πᾶς δίκαιον οὐκ ἔχει κομμερκίου, οἷον τὸ*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κτῆμα τὸ ἔχον ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, αἱρετικὸς οὐ δύναται κτᾶσθαι.

Ἐξπελευστής, ὁ μουμπασίρης.

Ἀκεσίονε ἐνοχὴ λέγεται ἡ μὴ συγχωροῦσα πληρῶσαι τὸν ἐγγυητὴν πε-
170 *ρισσότερα τῆς ἧς ἐγγυήθη πρωτοτύπου ποσότητος.*

Πρακτῆρες, οἱ ἀπρῶτοι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι.

Λοκατία ἀγωγὴ λέγεται ἡ κινουμένη κατὰ τοῦ ἀρνουμένου τὸ μίσθωμα ὁπού ἐσυμφώνησε νὰ δίδη.

Κούλπα ἀγωγὴ λέγεται ἐκείνη ὁπού κινεῖται κατά τινος ἀμελήσαντος,
175 *ἢ δολιευσαμένου ἢ τὴν συντροφίαν, ἢ εἰς τὸ ὅπερ ἔλαβε πρᾶγμα νὰ φυλάξη, ἢ ὡς ἐνέχυρον, ὡσὰν ὁπού ἔχει χρέος νὰ δεικνύη ἐπιμέλειαν εἰς αὐτά, οἵαν καὶ εἰς τὰ ἐδικά του.*

Ἰνφάκτουμ, ὄνομα ἀγωγῆς κινουμένης ἐπὶ τῷ φυλάξαι ἀζήμιον τὸν πα-θόντα τὴν βλάβην.

180 *Κονούικιο ἐστίν, ἡνίκα τὶς ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ τῆς πόλεως ὕβριν ἐπαγάγῃ μοι ὥστε καὶ ὄχλον ἐντεῦθεν συναχθῆναι.*

Λαργιτιών, τὸ βασιλικὸν ταμεῖον.

Ἀκτίων, ἡ ἀγωγή.

Σερβιανὴ ἀγωγὴ λέγεται ἡ ὑποθηκαρία.

185 *Βιβλίον λέγεται καὶ τὸ ραβάσι τῆς ἀγωγῆς.*

Τραδιτίων, ἡ παράδοσις.

Ἰνφάκτουμ ἀγωγὴ λέγεται ὅταν ἀπαιτῶ σε χρέος, καὶ σὺ ἀρνούμενος προσ-καλεῖς με εἰς ὅρκον, καὶ δέχομαι, καὶ δεχόμενος ἀνάγκη πλέον νὰ πληρώσῃς τὸ χρέος χωρὶς πλέον νὰ ζητῇς ἄλλας ἀποδείξεις.

σ.761

⟨74⟩. Περὶ σημασίας ὀνομάτων ἔτι.

Πατρῷος, ἤτοι patruus ὁ πρὸς πατρὸς θεῖος μου, ἤτοι ὁ ἀδελφὸς τοῦ πατρός μου, μητρῷος, ἤτοι avunculus, ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος, ἤτοι ὁ ἀδελφὸς τῆς μητρός μου.

5 *Ἄμιτα, ἡ πρὸς πατρὸς θεία, ἤτοι ἡ ἀδελφὴ τοῦ πατρός μου ματεριέρα, ἡ πρὸς μητρὸς θεία, τουτέστιν ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρός.*

Ἀδγνάτοι, οἱ ἀπὸ ἀρρενογονίας καταγόμενοι, κογνάτοι, οἱ ἀπὸ θηλυγονίας καταγόμενοι.

Καταδίκη ἐξ ἐρημοδικίας λέγεται, ἡ ἀπόφασις ὁπού γένῃ κατ' ἐκείνου
10 *ὁπού φεύγει ἀπὸ τὴν κρίσιν ἀφ' οὗ ἀρχίσει τινὰ ὑπόθεσίν του.*

⟨74⟩ 1-102: Βλ. ἀνωτ. σ. XCV.

⟨74⟩ 1-102 *πρλπ. Z. διαγεγρ. P.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἡλικία φυσική, ἡ ἧττον τῶν τριάκοντα χρόνων, ἡλικία ἔννομος, ἡ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἕξ.

Κῆνσος ἦν σανίς, ἤτοι χάρτης, ἔνθα ρωμαῖοι ἀπεγράφοντο τὰς οἰκείας περιουσίας.

Ἀντικήνσωρ, ὁ τοὺς νόμους μεμαθηκώς.

Κονστιτουτζιῶν οὕτω γενικῶς κέκληται τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως νομοθετούμενον, τουτέστιν, ἡ διάταξις ἥτις διαιρεῖται εἰς τρία, εἰς ἐπιστολήν, εἰς ἔδικτον καὶ εἰς δεκρέτον. Καὶ ἐπιστολὴ εἶναι ἡ ἀντιγραφὴ τοῦ βασιλέως πρὸς ἀναφορὰν ἄρχοντος, δεκρέτον δὲ λέγεται ἡ ἀπόφασις τοῦ βασιλέως ὁπού κάμνει μεταξὺ δύο μερῶν ὁπού κρίνονται ἔμπροσθέν του. Ἔδικτον δὲ λέγεται πᾶν ὅπερ ἐξ οἰκείας φύσεως κινηθεὶς ὁρίζει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν τῶν ὑπηκόων εὐταξίαν καὶ λυσιτέλειαν.

Κρεδίτορες, οἱ δανεισταὶ καὶ οἱ ἐξ οἱασδήποτε ἀγωγῆς ἐποφειλόμενοι.

Ἐμαγκίπατος, αὐτεξούσιος.

Τρακταΐζω.

Πόστουμοι λέγονται, οἱ μετὰ τὴν τελευτὴν ἡμῶν τικτόμενοι.

Ρεπούδιον, τὸ διαζύγιον.

Κουκούμιον, τὸ ἰμπάκι.

Σπούριος, ὁ νόθος, οἷα σποράδην συλληφθείς, καὶ ὑστερημένος πατρός, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὸν πατέρα αὐτοῦ.

Ἀδοπτίων, ἡ υἱοθεσία, αὕτη δὲ ἡ λέξις ἀδοπτίων, διαιρεῖται εἰς δύο, εἰς ἀδρογατίονα, καὶ ἀδοπτίονα, καὶ ἡ ἀδοπτίων γίνεται κατὰ δύο τρόπους, ἢ ἐκ βασιλέως ἀντιγραφῆς, ἢ ἐκ προστάξεως ἀρχόντων.

Πούπιλλος ὁ ὀρφανός.

Ἀποχαὶ καὶ ἀμερημνίαι, αἱ τζίσλαι καὶ τὰ ἐκστράτα ὁπού στέλλονται εἰς τοὺς ἰσπράβνικους διὰ τὰ δοσίματα τί λογῆς νὰ τὰ τζισλουΐση καὶ νὰ τὰ πάρῃ.

Ἀνδρογάτωρ.

Σοῦος, αὐτεξούσιος, αὐτεξουσία.

Σπάδωνες εὐνοῦχοι εἰσίν, οἵτινες διά τι πάθος, ἢ ψύξιν ἐνοχλήσασαν τοῖς γονίμοις μορίοις παιδοποιεῖν κωλύονται, τούτου δὲ ἀπαλλαγέντες παιδοποιοῦσι.

Θληβίαι εὐνοῦχοι εἰσίν, οἵτινες ὑπὸ τῆς τροφοῦ, ἢ τῆς μητρὸς τυχὸν ἔνθλιψιν τῶν διδύμων ὑπέστησαν.

Καστράτοι εὐνοῦχοι εἰσίν, ἐφ' ὧν γέγονεν ἐκτομὴ τῶν γεννητικῶν μορίων.

Παρέντες λέγονται ὅλοι οἱ ἀνιόντες.

Λίμπεροι λέγονται ὅλοι οἱ κατιόντες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γεωργοὶ ἐναπόγραφοι λέγονται οἱ ὀμπάτζιδες.

Δεπορτάτος γίνεται ἐκεῖνος ὁποὺ περικλείεται εἴς τινα τόπον ἐξόριστος, καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὔγῃ ἀπὸ ἐκεῖ ὤντας περιωρισμένος.

Ρεγελάτος δὲ λέγεται ἐκεῖνος ὁποὺ ἐξοριζόμενος ἐμποδίζεται μόνον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δηλ. ἐξωρίσθη.

σ.762 *Ποστλιμίνιον ἐστὶ δίκαιόν τι τοῖς ἀπὸ πολεμίων ὑποστρέψουσιν ὑποκαθιστὸν πᾶσαν τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν, τὸ γὰρ ποστλιμίνιον οὕτως αὐτὸν πλάττει, ὡς ἀεὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ μεμενηκότα, καὶ μηδέποτε ταύτης ἐξελθόντα.*

Πόστουμον παιδίον λέγεται τὸ μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τικτόμενον.

Φιδεικόμισσον κυρίως λέγεται, ἐκεῖνο ὁποὺ ἀφίνει τινὰς εἰς τὴν διαθήκην του μὲ παράκλησιν, λόγου χάριν, γράφων ὁ διατιθέμενος τὴν διαθήκην του, γράφει οὕτως, παρακαλῶ σε ὦ κληρονόμε μου, ἵνα ἐλευθερώσῃς τὸν ἐδεῖνα δοῦλον, ἢ νὰ κάμῃς τί.

Κάπιτις δεμινουτίων ἐστὶ τῆς προτέρας καταστάσεως τοῦ αὐτοῦ ἐναλλαγή, ἢ οὕτως πάθος ἐκ περιστάσεως γάμων συμβαῖνον, κατάστασιν ἀμεῖβον (ἤτοι ἐλαττοῦν) τοῦ πάσχοντος.

Φιδουκιάριος ἐπίτροπος, ὁ πιστός.

Συγχαριάριοι λέγονται ἐκεῖνοι ὁποὺ ἐπιφέρουν εἰς τὰ καδιλίκια χαρμόσυνα γράμματα.

Πούριος, καθαρός.

Ἐπιτρόπους διδόναι τὸν πραίτορα κατὰ ἰνκουιζιτίονα τοῦτο ἐστί, τουτέστιν εἰ εὔποροι εἰσὶν οἱ ἐσόμενοι ἐπίτροποι, ἢ χρηστοῦ βίου, ἢ δυνάμενοι διοικεῖν ἀλλοτρίαν περιουσίαν.

Σούσπεκτος ὁ κακῶς διοικῶν τὰ πράγματα τοῦ ὀρφανοῦ καὶ μὴ πιστῶς, εἰ καὶ εὔπορος ἐστί, καὶ κυρίως σούσπεκτος λέγεται ὅστις ἄτοπος ἐστὶ τοῖς ἤθεσι, ἤτοι κακότροπος καὶ κακόβιος.

Ἐξκουσατεύω, παραιτοῦμαι.

Λειτούργημα ἐστὶ δημόσιον πρᾶγμα διδόμενον τινί, οἷον σιτωνικόν, ἐφορικόν, τὸ κοινῶς λεγόμενον ἀγγαρεία.

Φισκάλια τὰ τῆς βασιλικῆς καμάρας, ἐξ οὗ καὶ φίσκος τὸ μιρὶ τὸ βασιλικό.

Ἀλιμέντα τροφαί.

Αἰγιαλὸς ἐστὶ τόπος μέχρις οὗ τὸ χειμέριον μέγιστον ἔξεισι κῦμα, ὥστε οὖν κἂν τῷ θέρει μέχρι τῶν τόπων ἐκείνων τὸν αἰγιαλὸν ὁριζόμεθα.

Ρελεγιόσον πρᾶγμα, ὅπερ ὁ νοικοκύρης ἱερὸν ποιεῖ.

Οὐσούφρουκτος ἐστὶ δίκαιόν τι φανεροῖς τρόποις συνιστάμενον, νῷ καταλαμβανόμενον ὃ ποιεῖ με κατὰ τῆς ἑτέρου δεσποτείας ἔχειν χρῆσιν καὶ ἐπικαρ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πίαν, οἷον τὸ γεντίκι. Προπιετάριος δὲ λέγεται ὁ νοικοκύρης τοῦ τόπου, ὅστις προπιετάριος ὅ,τι ἤθελε κάμῃ εἰς τὸν τόπον τὸν οὐσούφρουκτον χωρὶς τὴν συναίνεσιν τοῦ οὐσουφρουκταρίου δὲν εἶναι ἰσχυρὸν καὶ ἀναιρεῖται.

Σανκτίονες καλοῦμεν καὶ ἐκεῖνα τὰ μέρη τῶν νόμων, ἐν οἷς μέρεσιν αἱ τιμωρίαι εἰσὶ γεγραμμέναι κατὰ τῶν ἐναντιουμένων τοῖς νόμοις.

Κυρία, ἡ διωρισμένη ἡμέρα ὁπού εἶναι νὰ θεωρηθῇ ἡ ἔκκλητος.

Φούρτις ἀγωγὴ περὶ κλοπῆς.

Ἀλλουβιών, πρόσκλυσις δι' ἧς ἰν ρέμ, ἀγωγὴ διὰ τὸ πρᾶγμα, διὰ τὴν ὑπόθεσιν.

Πούβλικον, τὸ δημόσιον.

Πριβάτον, τὸ ἰδιωτικόν.

Παραμυθίαι, τὰ τράπατα καὶ ἀβαγέτια.

Ἐξιμπέντουμ, ἀγωγὴ κινουμένη διὰ νὰ εὐγάλλῃ τινὰς τὸ πρᾶγμα ἀπὸ ἐκεῖ ὁπού εἶναι.

Περσοναλία, ἡ προσωπικὴ ἀγωγή.

Τραδιτίων ἀγωγὴ ἐστὶν ἡ ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα μετάθεσις, ἡ ὁποία ἐστὶ φυσικὸς τρόπος ἀποκτήσεως, δεῖ δὲ τὸν τραδιτευόμενον εἶναι σωματικόν, ἐπειδὴ τὰ ἀσώματα ἀφῆς ὄντα κρείττονα, οὐκ ἐπιδέχονται τραδιτίονα.

Ὅριον τὸ κελλάρι καὶ ὡρεῖον καὶ ὀρρεῖον, τὸ κελλάρι.

Ἀγκήπια, μαγαζεῖα.

σ.763

⟨75⟩. Περὶ πραγμάτων καταδίκων.

Βιβ. ξ', τίτ. νβ'.—Ὅτε ζωὴ ἢ πολιτεία ἀφαιρεῖται διὰ ψήφου, παρακολουθεῖ ἡ δήμευσις.

Τότε ἡ τῆς γυναικὸς προὶξ δημεύεται, ὅταν καταδικασθῇ εἴς τι τῶν πέντε τούτων ἐγκλημάτων ἤτοι τοῦ περὶ καθοσιώσεως, τοῦ περὶ βίας δημοσίας, τοῦ

⟨75⟩ **2-3**: B. 60.52.1 || **4-6**: B. 60.52.3

⟨75⟩ **1-50** *πρλπ. Z, ὑπργεγρ. P, εἰς σελ. χργφ. 763 ὅπου εὑρίσκεται διαγεγρ.:*

Πρόχειρον Νομικὸν

ἐξενεχθὲν ἀπὸ πάντων τῶν καθολικῶν νομίμων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ πολιτικῶν, παρὰ τοῦ τιμιωτάτου καὶ λογιωτάτου ἄρχοντος, ὑπάτου τῶν φιλοσόφων τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ πρώην μεγάλου παχαρνίκου Μιχαὴλ Φωτεινοπούλου, χίου. Ὅπερ καί, μεταφρασθὲν εἰς ἑλληνικὴν ἁπλῆν διάλεκτον, παρὰ τοῦ αὐτοῦ διηρέθη εἰς τρία βιβλία, Ἀνθολογία βασιλικῶν νόμων καὶ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ὀνομασθέν, καὶ ἐξεδόθη εἰς κοινὴν χρῆσιν παντὸς τοῦ εὐσεβοῦς συστήματος. Ἐν ἔτει αψξ΄ κατὰ μῆνα Μάρτιον. *Τὸ αὐτὸ κείμενον εὑρίσκεται εἰς σελ. 1 Z.*

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περὶ πατροκτόνων, τοῦ περὶ φαρμακείας καὶ τοῦ περὶ ἀνδροφόνων.

Τὴν στολὴν τοῦ φονευομένου ἣν ἐν τῷ συλληφθῆναι περιεβέβλητο οὔτε ὁ ἄρχων κερδαίνει, οὔτε ὁ ἀποτέμνων οὔτε ὁ ὑπομνηματογράφος, ἀλλ' ὁ ἄρχων ὡς ἂν συνίδοι φιλοτιμεῖται ἐξ αὐτῆς, ἢ τῇ τάξει αὐτοῦ ἢ στρατιώταις ἀνδρεῖον τὶ ποιήσασιν ἢ ἐθνικοῖς ἢ τῷ δημοσίῳ.

Πανικουλαρία δὲ ἐστὶν ἡ ἐσθής, ἣν ἐν τῷ συλληφθῆναι περιεβέβλητο, καὶ ὀλίγα νομίσματα ἅπερ εἰς ἀποτροφὴν ἐπεφέρετο, καὶ οἱ μέχρι πέντε νομισμάτων δακτύλιοι, οὐ μὴν δὲ ἡ ζώνη ἢ εἰ τίμιοι δακτύλιοι ἢ πολλὴ ποσότης.

Ἀπελευθέρου τιμωρουμένου τὸ μὲν νόμιμον μέρος τῷ πάτρωνι φυλάττεται, τὸ δὲ λοιπὸν εἰσκομίζεται.

Ἐὰν δὲ ὕπεστιν υἱὸς πάτρωνος οὐκ ἔχει παντελῶς ὁ δημόσιος πάροδον εἰς τὰ πράγματα τοῦ κατακρίτου ἀπελευθέρου.

Εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἀπελεύθερος ἔχει υἱόν, αὐτὸς μὲν τὸν υἱὸν τοῦ πάτρωνος ἀποκλείει, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ πάτρωνος τὸν δημόοιον.

Εἰ ὁ πατὴρ ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς ἐπιδοὺς προῖκα κατακριθῇ, οὐδὲν ἁρμόζει τῷ δημοσίῳ, κἂν ἐν τῷ γάμῳ ὕστερον ἀποθάνῃ ἡ παῖς.

Εἰ μὴ δειχθῇ ὁ πατὴρ φόβῳ τῆς καταδίκης πρόνοιαν τῶν παίδων ποιησάμενος. Εἰ δὲ καὶ ὁμολογήσας ὁ πατὴρ προῖκα ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς κατακριθῇ, ἀπαιτεῖ αὐτὴν ὁ ἀνὴρ ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ τοῦ πατρὸς δηλ. παρὰ τοῦ δημοσίου.

Δούλου καταδικασθέντος δύναται ὁ δεσπότης ἀπαιτεῖν τὸν δοῦλον λογοποιεῖσαι αὐτῷ ἵνα τότε ὑπομείνῃ τὴν κεφαλικὴν τιμωρίαν.

Ἡ ρλδ' νεαρὰ κελεύει τὴν περιουσίαν τῶν ὑποκειμένων θανάτῳ ἢ δημεύσει ἁρμόζειν τοῖς κατιοῦσιν ἢ τοῖς ἀνιοῦσιν αὐτῶν μέχρι γ' βαθμοῦ, εἰ μὴ ἄρα ἐπὶ καθοσιώσει κατεδικάσθη. Κελεύει δὲ καὶ περὶ τῶν γυναικῶν ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὁπού καταδικασθῶσι εἰς θάνατον, ἵνα λαμβάνωσι τὴν προῖκα καὶ τὴν πρὸ γάμου δωρεὰν αὐτῶν. Εἰ δὲ εἰσὶν ἄπροικοι, ἵνα λαμβάνωσι τὸ δον μέρος τῆς περιουσίας τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὰ τῶν νεαρῶν δεῖ κρατεῖν.

νγ'.—Ἐν τοῖς ἔχουσι θανάτου τὴν καταδίκην ἐξέστω τῷ ἐναγομένῳ ὑποφθείρειν τὸν ἀντίδικον, ἤτοι νὰ τὸν διορθώσῃ.

Ἐπὶ τῶν κεφαλικῶν ἐγκλημάτων διέκριναν οἱ βασιλεῖς, ἐν μηδενὶ ἀδικεῖν τὸν ὑποφθείραντα τὸν ἴδιον διάδικον (ἤτοι τὸν ἐνάγοντα), τοῦτο δὲ κρατεῖ ἐπὶ

7-13: B. 60.52.6 || **14-15**: B. 60.52.7 || **16-19**: B. 60.52.8 || **20-21**: B. 60.52.8 § 5 || **22-23** ποιησάμενος: B. 60.52.9 || **23** Εἰ δὲ - **25**: B. 60.52.10 || **26-27** B. 60.52.12 (σχόλ.) || **28-33**: B. 60.52.16 (σχόλ.) || **34-35**: B. 60.53.1 || **36-39**: B. 60.53.1 (σχόλ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῶν θανάτῳ ἐπιφερόντων τὴν καταδίκην. Συγγνώμης γὰρ ἄξιον θέλει εἶναι τὸν ὁπωσδήποτε τὸ ἴδιον αἷμα ἠγορακότα.

Δύναταί τις καταδικάζεσθαι μὴ προελθεῖν τοῦ ἰδίου οἴκου.

Ὁ ἑαυτὸν ἀνελὼν ἐναγόμενος περὶ συμμέτρου κλοπῆς, ἢ διὰ τὸ μῖσος τῆς ζωῆς ἢ διὰ πόνον νόσου ἢ δι' ἑτέραν αἰτίαν οὐ δημεύεται, ὁ δὲ τολμήσας ἀλόγως νὰ γένῃ αὐτόχειρ, καὶ μὴ ἐπιτυχὼν τιμωρεῖται ὡς ἑαυτοῦ καταψηφισάμενος, ὁ γὰρ μὴ ἑαυτοῦ φεισάμενος οὐκ ἂν ἑτέρου φείσατο.

Ἐκείνων δὴ τὰ πράγματα τῷ δημοσίῳ διεκδικοῦνται, οἵτινες τῇ συνειδήσει τοῦ ἐναχθέντος καὶ ἁμαρτηθέντος ἐγκλήματος καὶ τῷ φόβῳ τῆς μελλούσης ἀποφάσεως χεῖρας ἑαυτοῖς ἐπήγαγον, ἤτοι ἐγένοντο αὐτόχειρες.

Ἐάν τινες χεῖρας ἑαυτοῖς ἐπαγάγωσι κακῷ συνειδότι, τὰ πράγματα αὐτῶν δημεύεται, ἐὰν δὲ ὡς ἀποστρεφόμενοι τὸ ζῆν τοῦτο ἐποίησαν, ἐλέους ἄξιοι εἰσίν.

Χρὴ οὖν τὸν κληρονόμον ἀποδοῦναι τὴν εὔλογον αἰτίαν.

σ.764

⟨76⟩. Περὶ ἐξετάσεων.

Βιβ. κα', τίτ. α'.—Τοὺς δικαστὰς ποιουμένους ἁμαρτημάτων ἐξέτασιν, οὐ μαρτύρων μόνον φωναῖς οἱ νομοθέται προσέχειν προτρέπονται, καὶ ὑπόντων μὲν τούτων καταψηφίζεσθαι τῶν ἐναγομένων, ἐπιλειπόντων δὲ ἀθώους ἀφεῖναι τούτους, καὶ ἀνεπιτιμήτους ὁρίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ζητεῖν κελεύουσι, καὶ βασάνους θεσπίζουσι τοῖς κρινομένοις, ἢ καὶ συνειδόσι τούτων ἐπάγεσθαι. Ἦδεσαν γὰρ οἱ νομικοὶ ὅτι οἱ διαπράττεσθαί τι τῶν κωλυομένων ἐπιχειροῦντες, κρύβδην καὶ ὑπὸ σκότος ἐργάζονται τὸ ἀτόπημα ἵνα τοὺς τῶν πολλῶν λήθωσιν ὀφθαλμούς. Καὶ διὰ τοῦτο νόμους ἔθεντο παραγγέλλοντας ἐν τοῖς δικαστηρίοις τοῖς ἄρχουσι ζητεῖν τὰ τεκμήρια, καὶ μαρτύρων χωρὶς ἔσθ' ὅτε κατακρίνειν τὸν ἐπί τινι κρινόμενον ἁμαρτήματι, καὶ μὴ πάντοτε τοὺς ἐλέγχους ἐπιζητεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς τεκμηρίοις ἀρκεῖσθαι μόνοις καὶ ψῆφον ἐκφέρειν κατὰ τούτου, καὶ ἀποφαίνεσθαι. Ἐπὶ μὲν τῶν στοχαστικῶν ζητημάτων ἀντὶ ἀποδείξεων παραλαμβάνονται τὰ τεκμήρια. Ταῦτα δὲ εἰσὶν ἡ τῶν πολλῶν φήμη, ἡ τοῦ κρινομένου ὑπόληψις καὶ ὁ παρελθὼν αὐτῷ βίος.

40: B.60.54.9 || **41-44**: B.60.53.3 || **45-47**: B.60.53.4 || **48-49**: B.60.53.4 (σχόλ.) || **50**: B.60.53.5 (σχόλ.).

⟨76⟩ 2-15: B. 21.1.3 (σχόλ. 14).

⟨76⟩ 1-15 *πρλπ. Ζ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

⟨77⟩.

σ. 765 *Βιβ. κδ', τίτ. ς'.—Οἱ τόκοι ὁποὺ ἐκ συμφώνου πληρωθῶσι δὲν πέρνονται ὀπίσω, οὔτε λογαριάζονται εἰς κεφάλαιον.*

Βιβ. κγ', τίτ. α'.—Ὁ δανείσας ἐπ' ἀνακαινισμῷ οἴκου, ἢ ἀγορᾷ ἀγροῦ ἦν μετὰ ρητῶς ἐδέξατο εἰς ὑποθήκην τὸ ἀγορασθὲν προτιμῆται πάντων τῶν ὑποθηκαρίων τοῦ ἀγροῦ ἐκείνου. Εἰ δ' οὐ τῶν μεταγενεστέρων μόνον δανειστῶν.

Βιβ. κα', τίτ. α', νεαρὰ λβ'.—Οἱ μάρτυρες πρέπει πρῶτον νὰ κάμουν ὅρκον καὶ ἔτζι νὰ μαρτυροῦν, πρέπει δὲ νὰ δίδεται πίστις εἰς τοὺς τιμιωτέρους. Ἑνὸς δὲ ἡ μαρτυρία εἰς οἱανδήποτε ὑπόθεσιν δὲν εἶναι δεκτή, μακάρι καὶ ἄρχων μεγάλος νὰ εἶναι ὁ μάρτυρας.

Βιβ. κβ', τίτ. α', νεαρὰ λε'.—Καθὼς ὁ δανειστὴς πρέπει νὰ ἀποδεικνύῃ εἰς τὴν κρίσιν διὰ τὰ ἄσπρα ὁποὺ ζητεῖ ἀπὸ τινά, ὅτι τὰ ἐμέτρησεν εἰς ἐκεῖνον, οὕτω καὶ ὁ χρεωφειλέτης ἂν λέγῃ ὅτι τὰ ἐπλήρωσε πρέπει νὰ παραστήσῃ μάρτυρας τοιούτους.

Βιβ. κβ', τίτ. α', σχόλιον τοῦ μα' νόμου.—Ὀλέθριον πρᾶγμα ἐστὶ τὸ νὰ δίδῃ ὁ κριτὴς μόνον πίστιν εἰς τὸ ἔγγραφον εἰς τὸ ὁποῖον κάθε ἕνας μὲ τὴν ὑπογραφήν του κάμνει ἑαυτὸν χρεώστην, ὁ ὁποῖος κριτὴς πρέπει νὰ ζητῇ καὶ ἄλλας ἀποδείξεις.

⟨77⟩ **1-2**: B. 23.3.52 || **3-5**: πρβλ. B. 25.3.1, 'Αρμεν. 3.5.35 || **6-9**: B. 21.1.33 || **10-13**: B. 22.1.35 || **14-17**: B. 22.1.41 (σχόλ. 2).

⟨77⟩ **1-17** *πρλπ. Z || φ. χργφ. P 766 περιέχει:*:

t a l eri Par ale
30: » au luat insă
9: » cind am plecat
6: » dă la Lămotescu
10: » dă la sărdaru Nicola
5: » dă la Razvăneanu
1 : 25 au dat dîntr-însii insă
» 35 : la cherestea
» 24 : la teiu
» 6 : la o mătură
1 : 25
28 : 15 : rămîn asupră-i

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

⟨78⟩.

σ. 767 *Τεῦχος ε΄, Βασιλ. βιβ. μδ΄, τίτ. α΄, σελ. 755, νόμ. ιβ΄.—Περὶ ληγάτου. Ἐὰν μέρος οὐσίας λεγατευθῇ, ἐπιλογὴν ἔχει ὁ κληρονόμος, ἢ τὸ μέρος τῶν πραγμάτων δοῦναι, ἢ τὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν, τοῦ μέντοι καὶ δυσδιαιρέτου, πάντως τὸ τίμημα δίδωσιν.*

Βασ. βιβ. μα΄, τίτ. α΄, σελ. 357, νόμ. α΄.—Ἔξεστι λεγατεύειν μέχρι τοῦ ὀκταουγκίου, τὸ γὰρ τετραούγκιον τῷ γεγραμμένῳ κληρονόμῳ φυλάττεται.

Βασιλ. βιβ. μα΄, τίτ. α΄, σελ. 403, νόμ. ρς΄. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ δωρήσηται τῇ γυναικί, ἢ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί, τελευτῇ τοῦ δωρησαμένου βεβαιοῦται ἡ δωρεά, ἐπειδὴ οὖν κατὰ τοῦτο μιμεῖται ἀποκατάστασιν, μειοῦται τῷ φαλκιδίῳ.

Βασ. Βιβ. μα΄, τίτ. δ΄, περὶ τῶν κληρονόμων περὶ τοῦ φαλκιδίου, σελ. 475. Θεσπίζομεν εἰ μὲν ἑνὸς ἐστὶ παιδὸς πατήρ, ἢ μήτηρ, ἢ δυοῖν, ἢ τριῶν, ἢ τεσσάρων, μὴ τριούγκιον αὐτοῖς καταλιμπάνειν μόνον, ἀλλὰ τὴν τρίτην τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας, τουτέστιν οὐγκίαις τέσσαραις, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ διωρισμένον μέτρον ἄχρις τοῦ ρηθέντος ἀριθμοῦ. Εἰ δὲ ὑπὲρ τοὺς τέσσαρας ἔχουσι παῖδας, τὴν ἡμίσειαν τῆς πάσης περιουσίας αὐτοῖς καταλιμπάνεσθαι μοῖραν, ὥστε ἑξαούγκιον εἶναι πάντως τὸ ὀφειλόμενον ἑκάστῳ κατ᾽ ἴσον τὸ τετραούγκιον τυχόν, ἢ τὸ ἑξαούγκιον διαιρούμενον. Καὶ τοῦτο οὐκ ἐν ἀδίκῳ περιστάσει πραγμάτων κ.τ.ε.....

σ. 768 *Βασ. βιβ. μα΄, σελ. 489, σχόλ. Θεοδ.—Ἐὰν μήτηρ δαπανήσῃ τὴν οὐσίαν αὐτῆς εἰς προῖκα, ἐχέτωσαν οἱ παῖδες αὐτῆς τὴν δεῖνοφικίοσις δατίβους. Τί γὰρ ὅτι δευτερογαμήσασα ἐπέδωκε πάντα τὰ ἴδια, ἀνάγνωθι γὰρ βιβ. ν΄, τίτ. νς΄, διάταξιν βᵃ. Ἐὰν δὲ μὴ πᾶσαν ἀλλ᾽ ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τέταρτον δέδωκε εἰς προῖκα, τὸ αὐτὸ λέγομεν. Τοῦτο δὲ νόησον, μὴ ὅτι ὑπὲρ θυγατρὸς ἐπιδέδωκεν, ἀλλ᾽ ὅτι γυνὴ ὑπὲρ ἑαυτῆς ἐπιδέδωκεν εἰς προῖκα πᾶσαν τὴν ἰδίαν οὐσίαν. Τοῦτο δὲ σήμερον οὐ προβαίνει κατὰ τὴν ς΄ διάταξιν τίτ. θ΄ βιβ. ε΄, περὶ δευτερογαμούντων γονέων ἥτις ἀναγκάζει αὐτοὺς πάντως φυλάττειν ἑκάστῳ παιδὶ ὅσον εἰς προῖκα ἐπιδέδωκεν. Ἀλλὰ θεμάτισον τοὺς παῖδας μὴ ἀπὸ νομίμου γάμου γενομένους. Τότε γὰρ μέλλουσα γαμεῖσθαι μετὰ τὸ σχεῖν τοὺς φυσικοὺς παῖδας, οὐκ ἀναγκάζεται φυλάττειν αὐτοῖς ἐξ ἐκείνης τῆς διατάξεως οὐδέν. Οὐδὲ γὰρ δευτερογαμῆσαι ἐστὶ τοῦτο, ἐπειδὴ μήτε γάμος ἦν ὁ πρῶτος. Εἰ δὲ*

⟨78⟩ 1-4: B. 44.1.26 § 2 || **5-6**: B. 41.1.1 || **7-9**: B. 41.1.106 || **10-18**: B. 41.4.2 || **19-34**: B. 41..4. 10 (σχόλ.. 1).

⟨78⟩ 1-34 *πρλπ. Z.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θέλεις ἐπὶ παίδων αὐτὸ θεματίσαι, μὴ γυναῖκα θεματίσεις, ἀλλὰ πατέρα ὑπεξουσίαν θυγατέρα προικίσαντα. Οὐδὲ γὰρ δυνάμεθα δωρεὰν εἰπεῖν, πρὸς ὑπεξούσιον πρόσωπον, εἰ μέλει καὶ πᾶσαι αἱ τῶν προλαβόντων διατάξεις, σχεδὸν ἐμαγκιπάτων μέμνηνται παίδων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ